Ч. 26. Львôвъ, Середа 1 (13) цвѣтня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Запросины до предплаты.

Съ пышнымъ днемъ розпочинаєся друге чвертьрочье нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты и о вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку повѣстій“ вымѣненѣ повысше остаются незмѣненѣ.

Положенье въ Россіи.

Загальна увага все єще звернена на Россію. Однакожь вѣсти, якѣ доходятъ зъ ôттамъ, не даютъ ніякои ясности положеня. Процесъ 6 нигилистôвъ, котрый скôнчився сего понедѣлка засудомъ всѣхъ обжалованыхъ на смерть черезъ повѣшенье, представивъ яркій образъ страшнои пôдземнои дѣятельности революційнои и незвычайнои очайдушности безпосередныхъ участникôвъ крôвавои катастрофи при Катериньскôмъ каналѣ. Дотеперь вѣдомѣ мѣры правительства всѣ звернены лише на ôткрытье тайныхъ агитаторôвъ и на приверненье публичного спокою, однакожь они свѣдчатъ бôльше о заклопотаню и непорадности, якъ о дѣйстнôмъ приверненю не то ладу, але хочьбы спокою. Послѣдными часами принесла Köln. Zeitung, звычайно добре поинформована, вѣдомôсть о бурливôй сценѣ межи царемъ а вел. княземъ Константиномъ и о увязненю єго сына вел. кн. Николая Константиновича, якобы зъ причины якогось новозамѣреного заговору противъ теперѣшному цареви. Вѣденьска Presse одержала вѣдомôсть, що россійска полиція мала впасти на слѣдъ звязи кн. Николая Константиновича съ нигилистичною акцією. Якъ нибудь тая вѣдомôсть єще доси выжидає свого потвердженя, однакожь вже сама можливôсть такихъ вѣстій высыланыхъ зъ Петербурга (розумѣєся пôдъ переглядомъ цензуры) указує, що россійске правительство не має точнои вѣдомости о розмѣрахъ революційнои акціи и не могло доси навѣть зъорієнтоватися що до головныхъ жерелъ нигилистичнои пропаганды. Фактомъ єсть, що россійске правительство замѣряло ôтнестись до другихъ державъ, щобы они предприняли спôльнѣ мѣры противъ нигилистôвъ, котрыхъ уважаєся за одно съ соціялистами. Однакожь гдеякѣ державы, а именно Франція, оказались неприклонными для проєктованыхъ спôльныхъ репресалій и теперь, якъ звѣщає Agence Russe, россійске правительство понехало свôй первѣстный замѣръ антинигилистичнои кооперациі всѣхъ державъ. Поминувши тую дипльоматичну неудачу треба сказати, що въ самôмъ помыслѣ побореня нигилизму черезъ дипльоматичну кооперацію европейскихъ державъ объявляєся нове запôзнанье сущности нигилизму, бо жь нигилизмъ не єсть недугомъ загальноевропейскимъ, але спеціяльного внутрѣшно-россійскимъ. Условія повстаня, розвою и дотеперѣшного существованя нигилизму лежатъ **внутрь** а не внѣ Россіи, внутрь россійского организму державного. Чижь може ихъ знищити яка друга держава? Можнабы, припустѣмъ, схопити и пôдъ россійскій судъ выдати одно чи друге индивидуумъ близше або дальше стояче ôтъ нигилистичнои пропаганды, але чижь тымъ схопится головне жерело нигилизму? Тажь впрочѣмъ навѣть бомбы ужитѣ при послѣднôй катастрофѣ були фабрикованѣ, якъ ствержено, не поза Россією але въ самôмъ Петербурзѣ! Щожь тутъ поможе акція другихъ державъ?! Єсли однакожь россійске правительство єще и теперь ôтдавалося такимъ илюзіямъ, котрѣ розбились лише черезъ неприклоннôсть другихъ державъ для змѣны основъ межидержавного права, то се показує, що россійске правительство єще и теперь помиляєся що до сущности нигилизму и замѣсть видѣти въ Рысаковыхъ, Кибальчичахъ, Перовскихъ и т. д. лише орудія нигилистичнои акціи, видитъ въ нихъ саме головне жерело нигилизму и надѣєсь, що коли они погибнутъ — устане рухъ революційный. Зъ початку — могли бути такѣ илюзіи простимѣ, але не теперь, не по такъ численныхъ и такъ сумныхъ досвѣдахъ. Листъ „исполнительного комитету“ нигилистôвъ до нового царя оголошеный въ тайнôмъ органѣ: „Народная Воля“ съ датою 12 (24) марта, кидає немало свѣтла на характеръ нигилистичнои акціи. Якъ и неимовѣрно може се здаватись, але листъ сей писаный въ тонѣ дуже поважнôмъ, а єго авторы звертаючись съ поважаньемъ до нового царя стараются розъяснити спôсôбъ, въ якій можнабы привернути правильный и мирный розвôй Россіи. Одно зъ найбôльше характеристичныхъ мѣстць сего листу стараєся доказати, що россійскихъ революціонистôвъ вытворюютъ самѣ обстоятельства, загальне незадоволенье и стремленье Россіи, здобути собѣ новѣ формы соспôльнѣ и политичнѣ. На мѣстце одныхъ дѣятелѣвъ революційныхъ являются щоразъ новѣ и щоразъ численнѣйшѣ, бôльше завзятѣ и бôльше енергичнѣ. Репресійнѣ средства не убиваютъ отже революціонистôвъ, навѣть ихъ не ôтстрашуютъ, але, здаєся, єще бôльше пôдмагаютъ революційну силу. Листъ нигилистичного комитету покликуєся на тоє, що революційне движенье росло помимо засудженя и страченя нигилистôвъ р. 1874 и 1878—1879 и стараєся тымъ доказати щоразъ бôльше взростаючу силу нигилистôвъ. Дальше указує листъ на тоє, що єсли правительство буде и на будуще такъ само поступати с. в. лише одными строгими репресаліями воювати, то число невдоволеныхъ взросте до безмѣрности, а тогды высунеся страшна мара правдивои, загальнои революціи. Найважнѣйшій уступъ листу єсть безперечно той, где робится выразна рôжниця межи соціялистами, а россійскими революціонерами и где пôдносится противъ дотеперѣшного рос. правительства замѣтъ, що оно переслѣдовало и переслѣдує не одныхъ лише соціялистôвъ, але й людій, котрѣ въ интересѣ загального добра радѣ бы змѣнити теперѣшну систему здеморализованого бюрократизму (чиновництва), вызыскуючого масы народа и цѣлу соспôльнôсть въ свою користь. Єсли вже сей уступъ листу тайного комитету показує, що ônъ промовляє не такъ въ имени соціялизму якъ радше въ имени либерального стремленя политично-державного перестрою въ дусѣ реформовôмъ, то дальшѣ уступы сего листу выповѣдаютъ тоє єще яснѣйше.

Зъ теперѣшного положеня — говорится дальше въ тôмъ листѣ — єсть тôлько два выходы: або дальшій упадокъ ажь до страшнои, загальнои революціи, або **добровôльне** ôткликаньеся до **волѣ народа**. Въ интересѣ ôтчины и загального добра заклинає комитетъ нового царя, щобы єго выбôръ павъ на другу альтернативу и заявляє зъ своєи стороны, що партія революціонерôвъ безъусловно пôдклонится воли цѣлого народа, и що тогды цѣлкомъ уступитъ рухъ революційный мѣстце мирнôй праци. Комитетъ жадає отже 1) амнестіи для политичныхъ переступникôвъ, 2) **скликаня представителѣвъ цѣлого народа Россіи** для перегляду теперь существуючихъ формъ державного и соспôльного житя и заведеня въ нихъ змѣнъ ôтповѣдныхъ бажанямъ и стремленямъ народа. Выборы повиннѣ бути свобôднѣ, послôвъ повиннѣ высылати всѣ клясы и станы людности, а то въ числѣ розмѣрнôмъ до числа выборцѣвъ. Тымчасовѣ средства, улегшаючѣ переведенье сихъ выборôвъ, повиннѣ бути: свобода печати, свобода слова и зôбрань, якъ и свобода выборчихъ програмôвъ. Єсли таке „народне зôбранье“ буде скликане, скôнчитъ листъ, то революціонисты пôддадутся безъусловно єго ухваламъ и полишатъ всякѣ дальшѣ насильнѣ дѣланя.

Якъ видимо, тайный комитетъ поставивъ головне пытанье справдѣ поважно и ясно. Що бы и мôгъ кто думати о т. з. нигилистичнôмъ движеню, але на пôдставѣ сего листу и попередныхъ пôдôбныхъ манифестацій ніякъ не можна брати сего движеня за одно съ соціялистичнымъ движеньемъ въ Нѣмеччинѣ, ани съ републиканьскимъ движеньемъ въ Италіи, а тымъ менше съ такими справдѣ божевôльными объявами Нобилингôвъ, Гедлѣвъ и Мостôвъ. Можна навѣть, єсли кто хоче, сомнѣватися о серіозности сего листу, але тымъ не менше останеся серіозною альтернатива въ тôмъ листѣ поставлена: або конституція (а точнѣйше: выслуханье волѣ **цѣлого** народа), або дальшѣ бозпорядки, загальна тревога, а навѣть мара страшнои революціи. Справдѣ, єсли яке правительство має бути сильне и тревале, то тôлько таке, котре почиває на воли цѣлого народа, а єсли що може оживити, обезпечити и до миру привернути цѣлу Россію, то тôлько воля цѣлои людности. Длячого жь новый царь не мôгбы и не мавъ выбрати другои альтернативы: выслухати волѣ цѣлого народа и допустити єго до спôвдѣланя въ побореню страшного лиха? Чижь можна припускати, що бôльшôсть цѣлои людности Россіи єсть противна добру державы, царя и свому власному? Чи можна думати, що она схотѣлабы пôддержати анархію? А єсли нѣ, такъ чомужь неужити сего въ всѣхъ европейскихъ державахъ практикованого и добрымъ успѣхомъ увѣнчаного способу присмиреня революційныхъ рухôвъ, тымъ бôльше, що самѣ революціонисты годятся на капитуляцію?! Справдѣ, такъ добро Россіи якъ и спокôй другихъ державъ Европы вымагаютъ якъ найскоршого присмиреня россійского руху революційного. Єдиный выхôдъ бачимо въ наданю свободы и въ призваню цѣлои людности до мирнои працѣ. Всѣ репресалія, всѣ высиленя полиційнѣ — оказалися недостаточными, а навѣть шкодливыми. Всѣ приклонники дотеперѣшныхъ репресалій мовкнутъ на пытанье: що дальше?, — тожь Россія повинна пôйти дорогою, котру впрочѣмъ и вся либеральна праса россійска указує яко єдино спасительну: дорогою реформъ и свобôдного спôвдѣланя цѣлои людности, всѣхъ народôвъ Россіи.

Гдещо о реклямаціяхъ

зъ причины хибного заклясованя (§. 37, бук. е.)

Пôсля §. 37 закона зъ 6 цвѣтня 1879 можна вносити реклямаціи противъ высльдкôвъ зашацованя зъ слѣдуючихъ причинъ: а) задля хибного записаня посѣданя (индикаціи); b) задля хибного обчисленя поверхности (площины грунту); c) задля похибокъ въ установленôмъ обчисленю; d) задля хибного означеня поодинокихъ грунтôвъ яко обовязаныхъ до оплаты грунтового податку, або яко вôльныхъ ôтъ того податку; е) задля хибного зашацованя въ клясификаційну тарифу (задля хибного заклясованя).

Такъ якъ при вношеню реклямацій головно треба уважати на ихъ основательнôсть (умотивованье), то приглянувшись близше повышшимъ пяти точкамъ, заразъ впадає въ очи велика рôжниця межи першими чотырма точками а послѣдною точкою що до хибного заклясованя. Єсли въ операталъ катастральныхъ, взглядно въ вытягу (аркушику) заходятъ похибки обнятѣ въ першихъ чотырохъ точкахъ §. 37., то само умотивованье реклямаціи не подає дуже много трудностій. При хибнôмъ записаню стану посѣданя послужатъ документы (контракты купна и продажи, замѣны, декреты спадщины, табулярнѣ выказы и т. п.), або потвержденье другои стороны и иншѣ свѣдоцтва на доказъ хибности записаня и на умотивованье реклямаціи; при хибнôмъ помѣрѣ и хибнôмъ обчисленю умотивованье реклямаціи почиває бôльше въ математичнôй операціи и єи властивôй силѣ доводовôй; при хибнôмъ записаню грунту яко обовязаного до оплаты податку опираєся реклямація на высказаню условій вôльности ôтъ грунтового податку, вычисленыхъ въ §. 2 закона зъ 24 мая 1869 о регуляціи грунтового податку. Не такъ маєся рѣчь съ пятою точкою §. 37 що до хибного заклясованя. Тутъ повстає не тôлько пытанье, коли можна уважати певный грунтъ яко хибно заклясованый, але такожь, якъ и чимъ доказати, що дотычащій грунтъ несправедливо втягнено до певноя клясы, отже за высоко зашацовано?

Реклямаціи въ точцѣ е) §. 37 обнятѣ суть при тôмъ найважнѣйшѣ, бо они єдино єще хоть въ части, на случай ихъ справедливого увзглядненя, моглибы выровнати несправедливости розкладу податку, выплываючого зъ несправедливого ошацованя и заклясованя поодинокихъ грунтôвъ. Але заразомъ при реклямаціяхъ сего роду стыкаются супротивнѣ интересы задля того, що засада контингентованя грунтового податку потягає за собою певну солидарнôсть въ оплатѣ сего податку такъ, що обниженье для одныхъ єсть заразомъ пôдвышеньемъ для другихъ. Єслижь особенно грунта малои посѣлости зôстали взглядно за высоко ошацованѣ и заклясованѣ, а єсли зъ другои стороны єсть доказанымъ фактомъ, що складъ комисій повѣтовыхъ и комисіи реклямаційнои находится въ рукахъ приклонникôвъ бôльшои посѣлости и вже зъ тои причины не можна надѣятись на ихъ прихильнôсть для реклямаціи малои посѣлости, — то очевидно важнôсть умотивованя реклямацій задля хибного заклясованя высуваєся въ цѣлôй справѣ реклямаційнôй на першій плянъ. Замѣтна такожь рѣчь, що польскѣ голосы доси дуже дискретно мовчатъ о реклямаціяхъ задля хибного заклясованя, а навѣть почасти явно ôтраджуютъ вносити реклямаціи зъ

сего поводу. Часто чуємо зъ сеи стороны голосы: лучше не реклямувати, якъ надмѣрно реклямувати, бо на тôмъ можна єще гôрше выйти. Длячого можна гôрше выйти — сего не сказано. Намъ выдаєся, що реклямація може бути лише або увзгляднена, або неувзгляднена, що отже може послѣдувати ректификація по мысли жаданя реклямаціи, або тои ректификаціи не буде и станъ записôвъ и выказôвъ катасгральныхъ останеся незмѣненый с. е. въ теперѣшныхъ выказахъ обнятый, що однакожь высше заклясованье грунту безъ предлежачои реклямаціи съ такимъ жаданьемъ не може мати мѣстця, бо при реклямаціяхъ обовязує засада, що урядъ, а властиво комисія повѣтова взглядно реклямаційна ничого не дѣлає ex officio безъ иниціятивы дотычащои стороны. Длячого отже вношенье реклямацій моглобы бôльше пошкодити, якъ невношенье — сего не можемо порозумѣти.

Въ кождôмъ однакожь случаю треба головну увагу звертати на умотивованье реклямацій. Въ чѣмъ однакожь має почивати тое умотивованье?

(*Дальше буде.*)

ДОПИСЬ.

Зъ Черновець. (*Загальнѝ зборы рускаго политич. товариства „Руска Рада“.*) Щобы познакомити ширшій кругъ читателѣвъ съ станомъ народныхъ справъ буковиньскихъ Русинôвъ, не менше, щобы звернути пильнѣйшу увагу галицкихъ Русинôвъ на то обстоятельство, що они при своѣй власнôй дѣятельности не повиннѝ забувати и о буковиньскôй Руси, котра послѣдными часами знаходится въ значнôмъ небезпеченьствѣ, подаємо до вѣдомости справозданье зъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ. На зборы явилося до 50 членôвъ, а найбôльше тѣшило насъ то, що видѣлисьмо значне число селянъ, котрѝ мимо дуже лихои дороги прибули навѣть зъ подальшихъ сторôнъ и брали живый удѣлъ въ нарадахъ. Поôтвореню зборôвъ заступникомъ предсѣдателя, о. Евзевіємъ Андрѣйчукомъ, по принятю кôлькохъ новыхъ членôвъ и по прочитаню протоколу зъ минувшихъ загальныхъ зборôвъ, слѣдовало справозданье зъ дѣятельности выдѣлу за минувшій рôкъ, зъ котрого показалося, що такъ якъ до недавна єще наша „Руска Рада“ не давала знакý житя, такъ розвинула она въ минувшôмъ роцѣ надзвычайну дѣятельнôсть и не пропустила майже жадного случаю, где ходило о оборону правъ и интересôвъ рускаго народа. Наведемо тôлько важнѣйшѝ точки, а єсьмо пересвѣдченѝ, що нашѝ братя Галичане одобрятъ поступованье такъ выдѣлу, якъ и поодинокихъ членôвъ. Вже передъ конскрипцією звертала „Руска Рада“ зъ поводу недостаточныхъ основъ самои конскрипціи увагу правительства, щобы не дало зробити кривды найчисленнѣйше заступленому рускому народови, а коли мимо того показалися въ многихъ громадахъ надъужитя, доносила о тôмъ краєвому правительству и министерству, що въ самôмъ дѣлѣ помогло, хотяй не совсѣмъ. Дальше удавалося тое товариство до министерства и до рады державнои о заведенье рускаго языка на богословскôмъ факультетѣ попри языкъ волоскій; до дирекціи желѣзницѣ о рускѝ таблицѣ перестороги въ рускôй части Буковины; съ трудомъ постаралося, що до комитету занимаючогося принятьемъ Цѣсаря взято бôльше, якъ одного Русина, выслало депутацію до Цѣсаря съ просьбою о заложенье низшои гимназіи по части съ рускимъ выкладовымъ языкомъ въ Кôцмани, брало живу участь въ Іосифиньскôмъ обходѣ дуже свѣтло тутъ торжествованôмъ, занималося користно по першій разъ выборами до рады мѣскои, допоминалося въ консисторіи, щобы въ рускихъ громадахъ священики ôтправляли богослуженье по славяньски, и якъ то не помогло, ôтнеслося до правительства и т. д.

Затымъ слѣдовала бесѣда професора университету, Игнатія Онишкевича, въ котрôй бесѣдникъ, здаєся першій разъ на Буковинѣ, описавъ, або, якъ селяне говорили, змалювавъ вѣрный образъ того стану, въ якôмъ знаходится буковиньска Русь, и выложивъ середъ грôмкихъ одобрень наше ôтношенье до обохъ другихъ буковиньскихъ народôвъ: до Волохôвъ и Нѣмцѣвъ. Потôмъ вызначивъ дорогу до дальшои дѣятельности товариства, котре, по его мнѣнію, має цѣлу свою увагу звернути на розбужденье всѣхъ верствъ рускаго народа въ Буковинѣ, щобы они прійшли до самопôзнаня рускихъ австрійскихъ обывателѣвъ, и ажь осягнувши тую цѣль братися до поза громадскихъ пытань политичныхъ; натеперь и се выстарчитъ, єсли будутъ старатися, не дати робити собѣ кривды. Наконець выложивъ и доказавъ якъ найяснѣйше, що мы самѝ не можемо устоятися при такихъ пытаняхъ, якъ выборы до сойму, до думы державнои и т. д., длятого мусимо въ данôмъ случаю ити съ Нѣмцями, за котрыхъ помочію можемо образоватися, не боячися вынародовленя.

Тои бесѣды, тревавшои $1^1/_2$ годины, выслухали всѣ съ найбôльшою увагою и приняли єи одноголосно грôмкими окликами: „Слава!“

Зъ дальшихъ нарадъ записуємо тôлько справу о реклямаціяхъ противъ нового податку грунтового, пôднесену ц. к. адъюнктомъ Титомъ Реваковичемъ, котру поручено новому выдѣлови до якъ найскоршого залагодженя.

Наконець выбрано новый выдѣлъ зъ членôвъ, поданыхъ въ попереднôмъ ч-лѣ.

Тымъ закôнчено загальнѝ зборы, по чѣмъ выдѣлъ уложився въ той способôъ, що выбрано одноголосно на предсѣдателя о. Е. Андрѣйчука, на єго заступника И. Онишкевича, на секретаря И. Тыминьского, а на касіера Е. Пигуляка.

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

(*Дальше.*)

А тогды мусѣвбы бувъ яко выборцѣвъ показати намъ особы, котрѝ або переважно зависятъ ôтъ старосты, якъ вôйты, або ôтъ дѣдича, якъ шинкарѣ, залягаючѝ съ одною або й бôльше арендовыми ратами; або се були паньскѝ економы та гайдуки, готовѝ на першій розказъ повнити паньску волю, або такѝ урядники чи то автотомичнѝ чи политичнѝ, котрымъ ишло передовсѣмъ о власнѝ цѣли, о такъ звану „органичну працю“ або о будущу карієру и придбанье заслуги. И справдѣ нема у насъ ничого лекшого, якъ бути выбранымъ, коли кто єсть старостою, повѣтовымъ секретаремъ або въ загалѣ политичнымъ урядникомъ, котрый съ народомъ має частѝ зношеня и котрого кождый потребує або боится. Треба тôлько вôйтови гдещо приобѣцяти або єго залякати, а все пôйде якъ съ масломъ; у насъ не треба навѣть довго бути старостою, щобы бути выбранымъ. Доказомъ на тое єсть выборъ п. депутованого рицаря фонъ Хамца, котрый заледво 3 мѣсяцѣ бувъ старостою, а вже зôставъ выбраный посломъ до рады державнои. Але не хочу о тôмъ бôльше говорити, возьмѣтъ на увагу выборы въ Косовѣ-Кутахъ. Досыть було вицепрезидентови намѣстництва тôлько пôдшепнути старостѣ: „хочу бути выбранымъ“, а вже й зôставъ выбраный (*Веселôсть*). Такѝ штучки умѣютъ нашѝ пп. старосты дуже легко у насъ перепроваджувати. Длятого то, мои ПП., справдѣ й не дуже то потрѣбно у насъ тыхъ бѣдныхъ выборцѣвъ покликати до урны выборчои; можна совсѣмъ по просту дати заступитися п. старостою. Недавно єще приняли вы, ПП., резолюцію, въ котрôй завзываєте правительство, щобы бачило на тое, щобъ урядники до справъ выборчихъ не мѣшалися. Môй Боже, панѣръ терпеливый! Резолюція давно забута а робится тое, що чія уподоба. Але вертаю єще до статистики выборôвъ. Гдеякихъ цѣкавыхъ датъ п. справоздавець бôльшости все таки намъ не подавъ, а я пересвѣдченый, що ôнъ о нихъ дуже добре знає. И такъ забувъ намъ сказати н. пр., кôлько грошій коштували тѣ выборы, кôлько выборцѣвъ пôдкуплено, кôлько коштували піятыки и т. д.? Булибы мы, мои ПП., съ зачудованьемъ почули застрашаючѝ цифры. Бажавбы я справдѣ въ нашôмъ интересѣ, щобъ выборы въ Галичинѣ ôтбувалися частѣйше, бо тогды бувбы я певный, що кишенѣ нашихъ панôвъ швидко выпорожнилибыся. (*Жива веселôсть.*) Въ продовженю свого выводу п. справоздавець бôльшости завдавъ собѣ, якъ сказано, богато працѣ, щобы єго дѣйстно уважано не справоздавцемъ але защитникомъ п. кандидата. По мому личному пересвѣдченю можна сказати и тутъ давну пословицю: „qui nimium probat, nihil probat“.

Переходжу теперь за п. справоздавцемъ до протестôвъ выборчихъ. Держачись єго власного подѣлу, обговорю напередъ формальнѝ хибы акту выборчого, ôттакъ поступованье урядникôвъ провадившихъ выбôръ, а наконець выборчу агитацію. Зачнѣмъ ôтъ формальныхъ хибъ акту выборчого. Приходится говорити о правыборахъ и починати ôтъ Станиславова. Щобъ не томити ПП. вычислюваньемъ всего того, що въ Станиславовѣ дѣялось, мушу напередъ замѣтити, що взглядомъ Станиславова совсѣмъ ничого не выкрыто, що отже все, що подавъ справоздавець бôльшости єсть бôльше-менше єго власный поглядъ, опертый на здогадахъ, такъ само якъ и тіи закиды, котрыми ôнъ збивавъ протесты выборчѝ. Але сконстатовано, що именно правыборы въ Хомяковѣ, хоть були назначенѝ на 9 год. рано, ôтбулися ажь о 2 год. зъ полудня, коли всѣ люде розôйшлись були въ поле на роботу. Хоть дальше въ уставѣ сказано (alinea 3, §. 18 поступов. при выбор. до рады держав.), що комисія выборча має складатися зъ комисаря выборчого и начальника громадского, тутъ причепився єще автономичный секретарь повѣтовый. Якъ комисарь выборчій мôгъ на се дозволити и оказувати тôлько чемности для того пана, що чекавъ, ажь поки Свѣнцицкій не вернувъ зъ корчмы, где пôсля слôвъ протесту: „оброблювавъ выборцѣвъ“, се для многихъ може бути загадкою. Але стверджено на певно, що выборы выборцѣвъ ôтбулися въ єго присутствію. Якъ мôгъ Свѣнцицкій въ загалѣ доступити тои чести и чого тамъ потребувавъ? Ба, ôнъ тамъ мавъ не мале дѣло, бо якъ видно, ôнъ бувъ агентомъ польского кандидата и въ єго рукахъ були грошѣ, а се, звѣстно, nervus rerum!... Надъ реклямаціями зъ Богородчанъ не стану богато розводитися, але одного мѣстця въ справозданю, где написано: „при означеню числа выборцѣвъ для кождои громады“, не можу поминути мовчки, бо тутъ застосовано не поступованье выборче до рады державнои, але до сойму кр.; а зъ того выйшло, що замѣсть 115 выборцѣвъ выбрано тôлько 98, т. є. о 17 менше. Противъ правдивости сего случаю не пôднесено ни ôтки ніякого замѣту. Староста по просту звинився, що се другій зробивъ тую погану похибку, алежь намѣсництво предсѣ прямо высказало, що се противится позитивному законови. Коли отже лучилася така груба похибка формальна, що выбрано о 17 выборцѣвъ за мало, котрыхъ голосы моглибы бути рѣшаючими тымъ бôльше, що якъ сказано вже на вступѣ, рôжниця розходилася тôлько о 5 або 6 голосôвъ, то ясна рѣчь, що сего не можна такъ по просту поминути. П. справоздавець называє се звычайнымъ „Kunstfehler“ въ практицѣ выборчôй. Такъ, такъ се штучна помилка (*Веселôсть на лѣвици*), бо кто знає, чи она не зроблена нарочно (*Дуже добре! на лѣвици*). А такихъ штучныхъ помылокъ мы єще знайдемо кôлька. Дальше переходитъ п. справоздавець до уконституованя комисій выборчихъ и до ихъ урядового поступованя и говоритъ передовсѣмъ о выборахъ въ Товмачи. Выбôръ комисіи не ôтбувся тамъ въ означенôй годинѣ; староста назначивъ єи выбôръ на 8 год. рано. На тую годину зôйшлось 178 выборцѣвъ, котрѝ дбали о тое, щобы прійти на часъ. Нашь селянинъ, коли замовленый на 8 год., не спитъ вже ôтъ 4, щобы въ свôй часъ бути на мѣстци, и жде терпеливо тои хвилѣ, щобы не опôзнитись. Въ протестѣ читаємо, що люде зверталися до жандарма, а той ихъ ôтправивъ. Бѣдни люде не знали, що и зъ заду бувъ вхôдъ, при котрôмъ такожь стоявъ жандармъ. Але по щожь всѣхъ тыхъ церемоній? — Запрошенѝ паны, котрыхъ п. староста потребувавъ для свого кандидата, повходили задными дверми и сейчасъ таки уконституовалися яко комисія выборча. Було ихъ всѣхъ лишь 18 и не потребуючи ніякои штучнои помылки, выбрали самѝ себе и одноголосно голосували за своимъ кандидатомъ. Коли зголосилися другѝ выборцѣ, вже комисія выборча була зложена и розпочала свою дѣятельнôсть. Вже все йшло въ найкрасшôмъ порядку, а бѣдни выборцѣ мусѣли приступати до урны выборчои, не мавши передъ тымъ случайности брати удѣлу въ дуже важнôмъ вступнôмъ актѣ, т. е. въ выборѣ комисіи выборчои и въ заведеню належитои контролѣ. Якѝ жь то єще штучнѝ помылки поповнила комисія выборча? Будынокъ старостваа має 6 комнатъ; возьмѣмъ комнату першу, тамъ сидитъ комисія выборча и то не пôдъ стѣною, але такъ, щобы ôтъ стола була бôльше звернена до дверій комнаты II, где були впакованѝ выборцѣ, и то, розумѣєсь, такъ, щобъ никто крôмъ „избранникôвъ“ не мôгъ протиснутися. При комисіи выборчôй було людій досыть, а мѣжь ними и такихъ богато, котрѝ не були выборцями; але позаякъ се були агенты польского кандидата, то ихъ не тôлько що не выкинено, але єще обходженося съ ними съ великою почестію. А коли одинъ выборець зъ притыкаючои комнаты поважився — мои ПП., поважився—вести контролю и зъ далека придивлятися цѣлôй тôй роботѣ, щобъ съ оловцемъ въ рукахъ нотувати собѣ въ книжочцѣ, якъ поодинокѝ голосували, то п. комисарь повѣтовый, Ант. Смольскій, крикнувъ до него чемными словами: „Рушай зъ ôтси!“ — а той, кто мавъ рушати зъ ôтси, се бувъ рускій священикъ. Кажутъ, що у насъ съ духовеньствомъ обходятся съ пошанованьемъ; чи се правда, можна зъ сего досадно переконатися. А коли выборець сказавъ: „Алежь выборы прилюдни; никто не може заборонити менѣ нотувати собѣ, — я предсѣ выборець и выповняю свое право!“ — то прикликано сейчасъ жандарма, а той совсѣмъ попросту вхопивъ священика за ковнѣръ и ударивъ его въ груди такъ, що той заточився. (*То скандалъ! — зъ лѣвицъ. Справоздавець дръ Юл. Черкавскій: То не правда!*) П. справоздавець каже: „не правда!“ Не знаю, зъ ôтки ônъ набравъ тои певности. Вы моглибы се сказати, п. справоздавець, и я самъ сказавбы „не правда“, колибъ выборцѣвъ переслухано и всѣхъ тыхъ, кого ôнъ покликає на свѣдкôвъ сего факту. Але я констатую, що ани его, ани свѣдкôвъ сеи образы не переслухано. (*Слухайте, слухайте! зъ лѣвицъ; рухъ середъ лѣвицъ. — Дръ Юл. Черкавскій: Его переслухано!*)

Се не правда! Впрочѣмъ п. справоздавець дуже легко мôгбы мене переконати; ôнъ має акта, нехай покаже протоколъ, въ котрôмъ переслухано дотычащого священика и его свѣдкôвъ, але голословнымъ крикомъ: „не правда“ я не можу вдоволитися. (*Браво, браво! Дуже добре! зъ лѣвицъ.*) Правда, другихъ переслухувано, якогось Янкевича, але не ображеного, ани его свѣдкôвъ: Левицкого, Недельского и Коржиньского (*Такъ єсть! зъ лѣвицъ*). На се єще п. справоздавець не давъ намъ доказу.

(*Дальше буде.*)

Процесъ нигилистôвъ.

(*Дальше.*)

Въ IV розд. розказуєсь про житье Єссики Гельфманъ и про Михайлова, котрый при арештованю 6 разôвъ выстрѣливъ до полиціи. Ônъ 6 лѣтъ бувъ въ Петербурзѣ котляремъ; у него найдено адресы, по котрымъ арештовано много людій, межь ними й студента Орлова, котрый пôзнѣйше окремо буде ставленый передъ судъ. Въ роздѣлѣ V описано обширно цѣле дѣло пôдкопу на ул. Садовôй. Въ VI роздѣлѣ высказано таку думку, що всѣ арештованѝ мали одинъ замѣръ, були близько знакомѝ, зъ чого выходитъ, що належали до одного тайного товариства. Згадуєсь дальше, що выкрыто мешканье Єльникова, котрый кинувъ другу, смертоносну бомбу. У Єльникова и Рысакова бували сходины комитету; тамъ ухвалено замахъ, хочь зразу думалось зробити его въ дальшôй будучности. На тыждень передъ 1 марта Рысаковъ заявивъ готовôсть сповнити замахъ и его впроваджено на ул. Тележну. На завôзванье Желябова до замаху зголосилось 47-охъ охотникôвъ, а 4 выбрано. Рысаковъ, Михайловъ и Ивановичъ мали чатувати на царя надъ каналомъ, Перовска наглядала за всѣмъ и мала дати сигналъ, що й справдѣ учинила. Приготовленье бомбъ взявъ на себе Кибальчичъ и кôлька днѣвъ передъ замахомъ пробували Рысаковъ, Михайловъ и Ивановичъ дѣланя бомбъ за мѣстомъ. Проба удалась. 9 марта Перовска одержала инструкцію и апараты. Она принесла заговорщикамъ бомбы. Кибальчичъ принѣсъ такожь апараты до мины на Садовôй ул., котрѝ самъ приладивъ. Перовска кождому вказала мѣстце дѣланя зъ пляну. По думцѣ Кибальчича головна акція мала бути на Садовôй улици. Съ бомбами ônъ не надѣявся удачѣ, числивъ бôльше на мину. У Перовскои найдено програму великорускаго товариства соціялистôвъ-федералистôвъ, проклямаціи о довершенôмъ цареубійствѣ, пôдроблену печать московского губернатора и плянъ организаціи товариства. Роздѣлъ VII трактує о Рысаковѣ пôсля єго зôзнань, коли вступивъ до револ. товариства и о приготовленяхъ до замаху. Замахъ бувъ дѣломъ комитету „працюючои колюмны военнои.“

Вже на 9 днѣвъ передъ 13 марта Желябовъ приготовивъ все до замаху. Рысаковъ заявивъ, що тероризмъ уважає средствомъ до выкликаня революціи и показаня силы народа, а такожь пôмстою за репресіи урядовѣ. Убиваючи царя, ônъ надѣявся 1) обалити тероризмъ урядовый, 2) заневнити пôдъ новымъ правленьемъ мирный розвôй соціяльнои пропаганды, 3) запобѣгчи выбухови революціи мужицкои, котра самымъ терористамъ страшна и 4) усунути самого царя, яко ворога соціяльнои реформы. Желябовъ заявивъ, що належтъ до партіи „Землѣ и Волѣ“, котра хоче усунути пану ючихъ. Признався, що єсть агентомъ III-ого степени, що выдавъ ôтозву закликаючи о-

хотникôвъ до замаху на царя и що зголосилось ихъ 47. Говоритъ дальше, що Михайловъ не мавъ участи въ замаху. Желябовъ признався дальше въ письмѣ до прокуратора, що чинивъ рôжнй замахи, бувъ на зъѣздѣ въ Линецку и проситъ, щобъ его яко ветерана революціи не уважати менше виннымъ ôтъ прочихъ. Софія Перовска признає, що належитъ до партіи революційнои. Спôввинныхъ не хоче выдати. Признає, що пôдчасъ замаху стояла на другôмъ боцѣ каналу и видѣла, якъ кинено обѣ бомбы. Твердитъ, що приступила до терористôвъ длятого, бо знала, що царь николи не змѣнитъ своєи системы правленя. Єссе Гельфманъ признала, що въ єи мешканю була тайна друкарня, а она була зецеркою и ширила революційнй письма. Михайловъ признався, що належавъ до терористôвъ а именно до колюмны роботницкои, котра мала убивати шпигунôвъ. Роздѣлъ VIII говоритъ о удѣлѣ Желябова въ попередныхъ замахахъ. Кибальчичъ бувъ техникомъ революціонерôвъ. Бувъ студентомъ инжинерного института и укôнченый медикъ. Въ 1878 р. бувъ въ процесѣ 193-хъ разомъ съ Желябовымъ, але зôставъ увôльненый. 1879 р. зновъ приставъ до революціонерôвъ и бувъ на зъѣздѣ въ Липецку. Самъ выраблявъ динамитъ, нитроглицерину и бомбы и образовався въ тôмъ взглядѣ на спеціялиста. Ôтъ грудня 1879 пробувавъ нелегально въ Петербурзѣ. Въ его мешканю була такожъ тайна друкарня. Ôнъ предложивъ плянъ замаху, котрый мавъ всѣ шансы поводженя. Въ пôдконѣ при Садовôй улици не бравъ участи, але достарчивъ науковыхъ вскazôвокъ що до скôлькости потрѣбного динаміту, якъ и що до запалюючихъ прирядôвъ. Приряды до киданя були такожъ его дѣломъ. Выробивъ ôнъ чотыри бомбы до киданя. Пôдчасъ замаху бувъ въ дома и доперва вечеромъ дôзнався, що замахъ удався. Ôнъ вынайшовъ такожъ апаратъ. Помагали єму двѣ особы, котрыхъ однакожъ не вымѣнитъ. Знайдено въ его помешканю такожъ брошуру о фабрикаціи бомбъ. Динамитъ спроваджовано зъ Одессы пôдъ титуломъ: вино.

(Дальше буде.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Палата панôвъ*) на 36 засѣданю дня 8 с. м. ôткинула бôльшостію 74 гол. противъ 32 ухваленый палатою послôвъ проскътъ Линбахера о зменшеню обовязкового часу науки въ народныхъ школахъ. Зъ тои причины въ парляментарныхъ кругахъ розôйшлась поголоска о министеріяльнôй кризѣ, а именно що пôдчасъ ферій Великодныхъ святъ выступитъ зъ кабинету министеръ просвѣты бар. Конрадъ Ф. Айбесфельдъ и министеръ торговлѣ Пино. Поки що, тіи поголоски доси все єще поголосками, и яко такй розбираются всею печатію.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Змѣна въ министерствѣ.*) Министромъ просвѣты зôставъ именованый на мѣстце щирого але нерѣшучого Сабурова бар. Николай, колишный цивильный губернаторъ Кавказу. Министромъ доменъ именованый гр. Игнатьевъ, панславистъ. Рôвножь другій панславистъ, генералъ Черняєвъ, має доступити достоиньства губернатора Оренбурга. Предстоятъ змѣны министра вôйны и правосудія. На министра правосудія має бути назначеный або Половцевъ або Ковалевскій, звѣстнй ревизійнй сенаторы.

Франція. Африканьскй посѣлости ôтъ давна роблятъ Франціи богато клопоту. До недавна займався тымъ Альжиръ а теперь, коли удалось Альжиръ троха усмирити, прійшла черга на Тунисъ. Тунисъ єсть, якъ звѣстно, самостôйна, пôдъ протекціею султана стоячa держава, але бей Тунису ни въ чѣмъ впрочѣмъ не зависитъ ôтъ султана. Бей выступивъ, якъ голосятъ, въ порозумѣню съ Італіею противъ французского вплыву въ пôвнôчнôй Африцѣ, а его пôдданй, пограничнй съ Альжиромъ племена арабскй, почали нападати на Французôвъ, а послѣдными часами вырѣзали навѣть цѣлу француску експедицію, пôслану для техничного выслѣдженя окраинъ Сагары. Се спонукало Французôвъ до оружного выступленя противъ Тунису, а одинъ ôтдѣлъ сточивъ уже съ Тунетанцями 11-годинну битву. Зъ полудня Франціи, зъ Тульону, выслано сими днями цѣлу ескадру зъ пяти великихъ кораблѣвъ для забезпеченя французскихъ посѣлостій въ Альжирѣ, а може и для покореня Тунису. Правда, Франція передъ всѣми европейскими державами голосно говоритъ, що не йде ёй о аннектованье Тунису, але о укараньe племени Крумирôвъ, котрй вырѣзали француску експедицію. Справа тунетаньска, хочь сама собою не така важна, ôткликнулась вже голосно въ политицѣ европейскôй — довела до министеріяльнои кризы въ Италіи. Палата послôвъ дала министерству Кайроли вотумъ недовѣрія за тое, що немовь-то министерство дуже оспало и слабо боронило интересôвъ италійскихъ въ Тунисѣ супротивъ забаганокъ французскихъ. Министерство подалось до димисіи, и король по довгôмъ ваганю принявъ его димисію. Зважаючи на тое, що министерство Кайроли уступило немовь задля пріязни до Франціи и що тымъ самымъ для будущого італійского министерства зъ горы вже существуе порученье палаты — выступати острѣйше въ оборонѣ интересôвъ Италіи въ пôвнôчнôй Африцѣ, а взглядно выступати острѣйше противъ Франціи, — гдеякй политики тревожно поглядаютъ на полудень, боячись, чи часомъ споры та бôйки африканьскихъ Арабôвъ не выкличутъ якои бурѣ въ Европѣ.

Англія. Бувшій соціяль-демократичный посолъ нѣмецкій І. Мостъ, выгнаный зъ Нѣмеччины, выдававъ въ Лондонѣ крайно червону часопись „Freiheit“, где съ нечуваным цинизмомъ кидався на всѣхъ и вся, починаючи ôтъ капиталистôвъ ажь до царѣвъ и Бога. Сталося, що по убійствѣ царя въ Петербурзѣ Мостъ написавъ въ „Freiheit“ статю, въ котрôй дуже хваливъ цареубійство въ загалѣ. Се обурило всѣхъ, а именно Глядстона и Бисмарка. Моста арештовано (на що була пôдстава) и закрыто друкарню, где друкувалась „Freiheit“ (на що не було пôдставы). Зъ того повстало невдоволенье въ англійскихъ газетахъ; соціялистичный митингъ ухваливъ выдавати дальше „Freiheit“ а Моста не выпущено помимо предкладанои кавціи. За тое касіеръ редакціи „Freiheit“ выступивъ съ сензаційною новиною, що два высокй англійскй урядники, секретарь стану Дилькъ и секретарь адмиралиціи Бресси, пôдпомагали „Freiheit“ грôшми. Зъ того поводу внѣсъ одинъ посолъ въ парляментѣ интерпеляцію, котру Дилькъ заперечивъ. Касіеръ „Freiheit“ зновъ обстає при своѣмъ и каже, що готовъ вразъ съ однымъ свѣдкомъ дати доказъ на свое твердженье передъ судомъ або и передъ парляментомъ. Цѣла тая справа готова закôнчитися скандаломъ, котрый може довести и до кризы министеріяльнои, а найбôльше при тôмъ скористає увязненый Мостъ, котрый має ставати передъ судомъ присяжныхъ.

Турція. Ôтпоручники европейскихъ державъ, котрй вже ôтъ мѣсяця радятъ въ Константинополи надъ залагодженьемъ греческо-турецкои справы, згодилися наконець на одно рѣшенье и розôслали его телеграфично до своихъ правительствъ. Чути, що державы европейскй пристаютъ на проектъ своихъ ôтпоручникôвъ, хочь ани Портѣ ани Греціи ôнъ єще не зôставъ предложеный. Проектъ той залагоджуе справу такъ, що ôтдає Греціи островъ Крету и часть Тессаліи (Янину съ округомъ) безъ Епиру. Ôтпоручники предложили свôй проектъ напередъ державамъ длятого, щобы ихъ згôдностъ давала тому проектови вже напередъ певну силу и могла выконати на Греціи и Турціи певный натискъ въ случаю ихъ опору. Тымчасомъ обѣ интересованй державы не перестаютъ готовитися до вôйны. Въ портовыхъ мѣстахъ Епиру, а особливо въ Превезѣ, Турція концентруе войско и заказуе окрестнымъ жителямъ продавати збôже, котре правительство само въ случаю вôйны закупитъ.

Островъ Хіосъ навѣщеный недавно страшнымъ землетрясеньемъ. Кромѣ мѣста Хіосъ бôльше якъ 30 селъ землетрясенье зруйнувало. Въ самôмъ мѣстѣ знайдено доси 1400 трупôвъ, а всѣхъ погибшихъ числятъ на 4000. Около 40.000 людій остало безъ стрѣхи и хлѣба. Султанъ выславъ два кораблѣ живностій и наметôвъ.

Вѣсти зъ Украины.

— **Зъ Украины** пишутъ намъ: „Сими днями получено въ Кіевѣ зъ „главного управленія по дѣламъ печати“ призволенье на выпускъ въ свѣтъ малоруского збôрника п. з. „*Луна*“, *котрый має выходити вправдѣ не періодично але осôбными выпусками, кôлька разôвъ до року въ мѣру*, якъ призбираются матеріялы. До першого выпуска вже выготовленй статіи знаменитшихъ малорускихъ писателѣвъ, якъ Костомарова, Левицкого и др., а такожъ посмертный твôръ Т. Шевченка“. Тая вѣсть, переслана намъ съ повною порукою єи достовѣрности, потверджуе нашй надѣѣ на лучшій зворотъ въ доли рускаго народа въ Россіи. Якъ звѣстно, доси кіевска цензура ôтзначалася особенною строгостію супротивъ рускаго языка. Фактъ, що призволенье на выдаванье quasi періодичного збôрника „Луна“ наспѣло ажь зъ головного комитету прасового зъ Петербурга, доказуе, що въ Петербурзѣ объявляеся змѣна въ користь рускаго языка.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** именовавъ Архикнязя Рудольфа комендантомъ 18-бригады пѣхоты, а кн. Виртемберского генералъ-комендантомъ во Львовѣ, котрому надавъ такожъ великій крестъ ордеру Леопольда съ воєнною декорацією командорскою.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Лôмна въ пов. турчаньскôмъ 100 зр. запомоги на докôнченье будовы мѣстцевои церкви.

— **Ч. 25 „Дѣла“** зôстало сконфискованe за допись зъ Яворова. Другій накладъ мôгъ бути высланый доперва въ недѣлю.

— **Нову церковь** въ Полôвцяхъ обовязався устроити власнымъ коштомъ п. Октавъ Орловскій, тамошный коляторъ. Церковь тая буде стоятн до 15.000 зр.; плянъ вже выготовленый.

— **Церковь въ Саджавѣ** пов. богородчаньского згорѣла сими днями совсѣмъ. Пожаръ повставъ правдоподôбно зъ неосторожности церковного слуги; шкода выноситъ до 3.500 зр.

— **Фалшôвника срѣбныхъ 1-риньсковыхъ штукъ** уняла 10 л. с. м. полиція, а заразомъ ôткрыла поза мѣстомъ Львовомъ мѣстце фабрикаціи, где найдено такожъ рôжнй знаряды до фалшованя монетъ.

— **Шегединъ** загроженый єсть неминущимъ выливомъ воды. Войско и робôтники працюютъ съ цѣлою форсою. Великій страхъ огорнувъ жителѣвъ, котрй утѣкаютъ, стараючись охоронити своє житье и майно.

— **Конфискаты**. Послѣдне число литературно-политично-науковои часописи „Свѣтъ“ („Сьвіт“) сконфисковала ц. к. прокураторія за артикулъ п. н. „День 13 (1) марта въ Петербурзѣ“. Такожъ сконфисковано „Dziennik Polski“ и „Gazet-y Narodow-y“ зъ дня 12 л. с. м. за оголошенье листу тайного комитету „Народнои Волѣ“, оповѣщеного безъ всякои перешкоды зъ стороны прокураторіи въ всѣхъ нѣмецкихъ часописяхъ и въ крак. „Czas-ѣ“.

— Вп. п. **Кулѣшь**, звѣстный нашь писатель, працює теперь надъ перекладомъ всѣхъ творôвъ Шекспира съ англійского на (мало-) рускій языкъ. Якъ звѣщаютъ, доси перевѣвъ Вп. К. вже шѣсть драматичныхъ творôвъ Шекспира. Буде се першій безпосередный перекладъ Шекспира зъ англійского на нашь рôдный языкъ. Не потребуемо додавати, що литературна слава Вп. К., а особенно єго глубоке знанье нашого и англійского языка будятъ якъ найкрасшй надѣѣ на повну удачнôсть сего перекладу.

— **Руску исторію** на университетѣ львôвскôмъ въ лѣтнôмъ пôврочю сего року школьного буде выкладавъ проф. унив. дръ Изидоръ Шараневичь, котрый прихилився до просьбы, львôвскихъ Русинôвъ-академикôвъ. Выкладъ той буде обнимати періодъ часу ôтъ уніи въ Берестю с. є. ôтъ року 1596 ажь до року 1649 и ограниченый на двѣ годины тыжднево. Сподѣемся, що тй загально пожаданй и користнй выклады питомои исторіи будутъ притягати всю нашу академичну молодѣжь, котрôй ачейже не може бути рôвнодушною наука рôдноі исторіи.

— **Рускй товариства економичнй**. На поли економичнôмъ объявляеся послѣдными часами чимъ разъ бôльшій рухъ межи Русинами. Якъ зачуваемо, має незадовго основатись руске товариство асекураційне п. н. „*Русь*“, оперте на взаимности. Выбрана до того анкета обрадуе надъ уложеньемъ дотычныхъ статутôвъ, предложеныхъ п. И. Левицкимъ. На чолѣ того товариства має бути трехъ директерôвъ, а руководячимъ директоромъ буде дръ Яминьскій, адвокатъ краєвый. Зачуваемъ такожъ, що має засноватися небавомъ такожъ друге руске товариство, котрого головною задачію буде безпосередно вплывати на полѣпшенье економичного быту нашихъ селянъ и мѣщанъ черезъ плеканье торговлѣ, кредитове пôдпомаганье господарства и заохоту до промыслу и въ загалѣ черезъ вплываньe на розвôй новыхъ жерелъ заробковыхъ.

— **О джумѣ въ Азіи** доносятъ, що въ послѣднôмъ тыждни умерло въ Неджефіи и Гиндіи на ту заразу 80 осôбъ. Такожъ появилася джума въ перскôй провинціи Асбеидшанѣ, въ мѣстцевости Мераґа.

— **Першу галицку спôлку меду** завязали делегаты товариства пчôльничо-огородового на загальныхъ зборахъ, ôтбувшихся во Львовѣ дня 12 (24) марця с. р. Спôлка тая опираесь на ôтповѣдно малыхъ вкладкахъ съ порукою ограниченою и маc на цѣли провадити торговлю медомъ и овочами на користнѣйшу дорогу, якъ такожъ занятися выробомъ всякихъ напоѣвъ и другихъ артикулôвъ зъ меду и овочѣвъ. Выбрано дирекцію, до котрои входятъ дръ Теофиль Цьесельскій, Константинъ Ключенко и о. Порфирій Бажаньскій; кромѣ того выбрано раду надзирательну, зложену зъ 12 членôвъ. Кто хотѣвбы приступити до тои спôлки, маc зголоситися до п. К. Ключенка, ликвидатора рустикального банку кредитового во Львовѣ; удѣлъ членьскій выноситъ 10 зр., вписове 2 зр., а кромѣ того кождый членъ спôлки ручитъ до 5-тикратнои высокости, с. є. до 50 зр.

— **Дръ М. Новицкій**, котрый причинився до побôльшеня рыбостану въ кôлькохъ рѣкахъ Галичины, пустивъ дня 2 л. цвѣтня с. р. до Сяну пôдъ Сянокомъ и до Ославы пôдъ Загôрьемъ 10.000 молодыхъ лососёвъ и надъ 5.000 молодыхъ лососьо-пстругôвъ. При тôй цѣлôй роботѣ залягала докола численна людностъ, где находилися такожъ власти политичнй, автономичнй и духовеньство.

— **Въ Станиславовѣ** выказала нова конскрипція межи иншими слѣдуючй даты: Цѣле мѣсто числитъ вразъ съ войскомъ 18.626 душь, а всѣхъ домôвъ єсть 1.257; пôсля религіи есть 5.584 осôбъ р. кат., *2.793 гр. кат.*, 90 орм. кат., 1 гр. прав., 126 еванг. авсб., 8 еванг. гельв., 1 англ., 10.023 мойс.; домашный языкъ єсть у 6.998 осôбъ нѣмецк., у 42 ческо-моравско-словацкій, у 9734 польскій, у *1.643 (!) рускій*, у 1 словеньскій, у 1 італійсскій, у 1 угорскій. Се одинъ зъ образкôвъ, якъ переведено у насъ конскрипцію.

— **Стипендіи** зъ фундаціи Каролины Глинецкои по 105 зр. рôчно надало ц. к. намѣстництво на предложенье Института Ставропигійского П. Петрицкому, сл. 1-го року правъ на университетѣ львôвскôмъ, и М. Тимчишину, сл. 1-го року правъ на тôмже университетѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію одержавъ о. І. Грабовичь на Стоичатôвъ.

Завѣдательства одержали: оо. І. Лотоцкій въ Полôвцяхъ, М. Боднарь въ Стѣнцѣ и І. Маркевичь въ Ожидовѣ.

До институціи каноничноі завôзванй: оо. Е. Шухевичь на Крассôвъ, І. Целевичь на Тростянець и П. Дурбакъ на Посѣчь.

Сотрудничества одержали: оо. І. Навроцкій въ Тернополи, Д. Бахталовскій въ Бережанахъ, Ю. Дудкевичь въ Конюхахъ, Т. Петровскій въ Коссовѣ и Г. Чубатый въ Островѣ.

Резигнувавъ зъ презенты на Берлинъ о. М. Струтыньскій зъ Космача.

Ординаріятскимъ ôтпоручникомъ въ комисію, котра маe уложити буджетъ для дотаціи гр. к. буковиньского духовеньства на рôкъ 1882, выбраный о. крыл. и дек. черновецкій Теодоръ Максимовичь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Завѣдательства одержали: оо. М. Калимонъ въ Билинѣ, Д. Билиньскій въ Залѣсю и А. Чарнецкій въ Нисмичахъ.

Сотрудничества одержали: оо. Т. Скородыньскій въ Фульштынѣ дек. старосôльского, Н. Висневскій въ Радымнѣ дек. перемыского и Л. Луцкій въ Дроздовичахъ дек. нижанковского. (Той послѣдный одержавъ ôтпустку зъ дому презвитеріяльного въ цѣли помочи тамтейшому заслабшому парохови.)

О наданье мѣстцевого священика проситъ громада Щавникъ дек. мушиньского.

О сотрудника въ особѣ о. Артымовича, сотрудника зъ Вишенки архіепархіи львôвскои, проситъ о. П. Боровець, парохъ въ Потеличи.

Въ пропозицію на парохію Гойче дек. потелицкого поставленй: оо. 1) К. Стронь-скій, 2) Л. Лисякъ, 3) М. Фолисъ, дальше А. Сембратовичь, І. Федоновичь, Л. Саноцкій, К. Саикъ, В. Левицкій, Н. Боберскій, А. Колпачкевичь, П. Гисовскій, Т. Дорошь, В. Подолиньскій, Г. Журавецкій, С. Дуткевичь и В. Лисякъ.

ÔТКРЫТЕ ПИСЬМО

до Вп. Старосты въ Жовквѣ.

Выборы до новои Рады повѣтовои розпочались дня 31 сѣчня 1881, а укôнчились цѣлковито дня 10 марця 1881. Актъ выборчій що до всѣхъ групъ давно вже правосильный. Длячого жь п. Староста не зволивъ до нынѣшного дня доручити цертификатôвъ для нововыбраныхъ радныхъ и якъ довго єще маe продовжатись то зволѣканье?

Часъ дорогій минаe, а нововыбранй радній не будутъ мати навѣть часу уконституоватись. Народъ не длятого выбиравъ нову Раду, щобы єи ad acta зложити. Народъ нетерпеливо очѣкуе дѣятельности новои Рады и кождый питаe: „що се такого?!“

Песимисты шепчутъ, що се умысно зволѣкаесь на то, щобы нова рада съ рускою бôльшостію не мала спосôбности и часу взятися до дѣла. Всякимъ вреднымъ домысламъ и позорамъ партійности выпадаe положити таму. Тожь въ имени добра повѣту, и зъ уваги на удержанье въ народѣ довѣрія въ безстороннôсть властій, просимо о **скоре доручennье** цертификатôвъ новымъ раднымъ.

Безсторонный.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщины: о. Н. К. въ Медыню 70 кр., о. А. Б. въ Устю 35 кр., о. К. въ Валявѣ 40 кр., о. Л. въ Пôдлубахъ 35 кр., о. Т. О. въ Петровѣ 35 кр., о. З. въ Теребовли 35 кр., о. П. въ Стремильчу 35 кр., Вп. Р. Р. въ Мостыщи 2 зр. 50 кр., Вп. И. В. въ Стрыю 3 зр. 84 кр., о. П. В. въ Волчи 35 кр.; для Зорѣ: о. М. К. въ Медыни 1 зр., о. І. Г. въ Довгôмъ 2 зр., Вп. О. Б. въ Тернополи 1 зр., о. И. Г. въ Молошковичахъ 1 зр., Вп. В. Г. въ Стрыю 1 зр.

КАРОЛЬ ВЕРНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 3 и Богданôвка на Городецкôмъ, ч. 2 и 9

поручає свою (2—?)

головну торговлю

ВИНЪ

краєвыхъ и заграничныхъ; такожь **розолисôвъ, ликерôвъ и правдивого КОНЯКУ.**

НА СВЯТА ВЕЛИКОДНИ̂!

ôтъ кôльканацяти лѣтъ почтенна взглядами П. Т. Публичности

ЦУКОРНЯ

пôдъ фирмою

М. КОСТЕЦКІЙ

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 3.

поручає всяки̂ роды **тѣстъ, цукрôвъ, мазуркôвъ** и **тортôвъ**, якъ такожь всяки̂ въ обрубъ цукорництва входячи̂ выробы, и проситъ о ласкави̂ и вчасни̂ замовленя, за котрыхъ старанне и точне выповненье заручає

Съ поважаньемъ

(2—3) **М. Костецкій.**

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Гандель вудженого мясива

ВАЛ. ЯКУБОВСКОГО

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 20.

поручає **НА СВЯТА**

шинки, озоры, ковбасы вудженѝ и варенѝ, сальцесоны, роляду, салями суху и сочисту власного выробу и дуже доброго смаку — по цѣнахъ найумѣркованнѣйшихъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются якъ найточнѣйше. (2—?)

Для церквей и костелôвъ

ЦВѢТЫ ДО СВѢЧОКЪ

пара ôтъ 35 кр. до 1 зр. 50 кр.

Вазонови̂ букеты

НА ПРЕСТОЛЪ

пара ôтъ 3, 4, 5 до 8 зр. и высше

поручає

фабричный складъ свѣчокъ Ф. Шубута и Сына

ВО ЛЬВОВѢ, въ ринку ч. 45.

(5—5)

МОРИЦЪ АГИТЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 18

поручає гуртовно и частями

ВИНА УГОРСКИ̂

котри̂ сего року спровадивъ особисто зъ Угоръ въ великôмъ запасѣ и найлучшôмъ родѣ, не щадячи при тôмъ жадныхъ коштôвъ и трудôвъ.

Рôжни̂ роды **винъ** по цѣнахъ *найдешевшихъ*. Рôвночасно звертаю увагу П. Т. Публичности на мôй **Вышинкъ**, котрый мѣститъ въ собѣ найлучшій **мѣдъ, румъ, ликеры, розолисы** и рôжни̂ **пива**, якъ такожь всяки̂ **перекуски.** (2—4)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкôй, ч. 22.

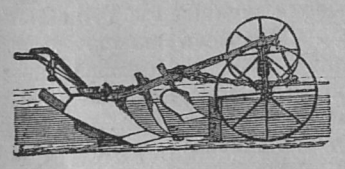

поручаютъ на зближаючійся сезонъ весняный звѣстни̂ зъ досконалого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-а универсальни̂ плуги сталеви̂,
Нръ 3 и 4 скибови̂ плуги патентовани̂,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональни̂ и бороны ланцухови̂,
Нового моделю сѣярнѣ рядови̂ власного выробу, систему ложочкового або кôлець черпящихъ,
Оригинальни̂ Sack-а сѣярнѣ рядови̂,
Сѣярнѣ широкометни̂,
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д. (3—8)

Илюстровани̂ катальоги gratis и franco.

Въ нашôмъ *ново урядженôмъ, парою порушанôмъ варстатѣ*, можемо всякого рода репараціи якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

На свята!

Спеціяльный складъ гербаты и руму

ЮЛІЯ АДАМА

во Львовѣ, ринокъ ч. 30.

поручає при надходячихъ святахъ дешевше якъ въ другихъ торговляхъ слѣдуючи̂ артикулы:

Цукоръ	все въ найлучшôмъ сортѣ	**Гербату**
Каву		**Румъ**
Мигдалы		**Вина**
Родзинки		**Портеръ**
Чоколяду		**Розолисы**
Помаранчѣ		**Ликеры**
Цитрины		**Сыры**
Свѣчки		**Медôвники**

☞ Замовленя зъ провинціи залагоджуєся точно и ôтворотною почтою. (4—5)

На свята!

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

І. ОСТРОВСКІЙ & І. СТРѢЛЕЦКІЙ

властителѣ торговлѣ ювилерекои

во ЛЬВОВѢ въ ринку пôдъ числомъ 45.

доносятъ симъ ВП. публичности, що славна фабрика выробу хиньского срѣбра

Orfévrérie Christofle

въ Парижи и Карльсруге,

котра удержує въ всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ свои репрезентаціи, повѣрила намъ на цѣлу Галичину выключну репрезентацію своихъ выробôвъ и переслала намъ богатый выбôръ ôтъ найменшихъ до найцѣннѣйшихъ предметôвъ свого складу, якъ: предметы столови̂ с. є. ложки, ножѣ, вилка, ложочки, хохлѣ велики̂ и мали̂, полумискови̂ ложки и т. д., лѣхтарѣ, канделябры, знаряды на оцетъ и оливу, касеролѣ, торбы устроєни̂ на вѣна съ предметами столовыми на 6, 12 и бôльше осôбъ, такожь бульвары, чайники, имбрички, горнятка на сметанку, тацки, комплетни̂ сервисы до гербаты и кавы, заморозы на вина, кошѣ на тѣста, цукорнички, тяжки до цукру, полумиски округли̂, подовговати̂ и до рыбъ, якъ такожь спеціяльни̂ предметы для готелѣвъ, реставрацій и кавярнь.

Звертаємъ увагу ВП. публичности, що всѣ ихъ выробы означени̂ суть штемплемъ фабричнымъ и фирмою „Christofle“, и просимо — для уникненя можливыхъ наслѣдовань — приняти тоє до ласкавои вѣдомости. Всѣ предметы ихъ выробôвъ обовязани̂ єсьмо продавати **по цѣнахъ сталыхъ, с. є. фабричныхъ.**

При тôй спосôбности пригадуємося ласкавôй памяти ВП. публичности, що наша торговля, звѣстна зъ ретельности, посѣдає все богатый складъ всякихъ выробôвъ ювилерскихъ, золотыхъ и срѣбныхъ, пôсля найновѣйшихъ фасонôвъ и зъ первостепенныхъ фабрикъ заграничныхъ. Полувѣкова практика дає намъ право до ôткликаняся на публичне довѣріє.

Съ высокимъ поважаньемъ

І. Островскій & І. Стрѣлецкій,

(1—?) *магазинъ ювилерскій въ ринку, ч. 45.*

Поручаю зъ власнои фабрики (5—5)

ВОСКОВИ̂ СВѢЧКИ

церковни̂ и столови̂

ПОСТАВНИКИ, ТРОЙЦѢ и ГРОМНИЦѢ

по 4, 5, 6, 7, 8 и 10 вѣденьскихъ фунтôвъ

бѣли̂ и забарвлени̂;

Стеаринови̂ свѣчки, Апольо, церковни̂ и столови̂

бѣли̂ и забарвлени̂, котри̂ продаю тôлько пôсля вѣденьскихъ вагъ.

Маю такожь на складѣ

Вôскъ жовтый и бѣлый въ грудахъ

совсѣмъ чистый безъ всякихъ домѣшокъ, до **воскованя помостôвъ.**

Гандель полотенъ и гербаты

ФРИДРИХА ШУБУТА И СЫНА

во Львовѣ, въ ринку, ч. 45.

Всяки̂ замовленя зъ провинціи выконую якъ найточнѣйше.

ТОРГОВЛЯ ЦЕРКОВНЫХЪ ЗНАРЯДÔВЪ

пôдъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ въ ринку ч. 36,

заложена въ 1850 роцѣ,

поручає на **СВЯТА** великій выбôръ фелонôвъ, хоруговъ, стихарôвъ, балдахинôвъ, антипедій, бурсъ, церковныхъ одежь, иконъ, образôвъ церковныхъ на блясѣ и полотнѣ, ковчегôвъ або Архи, бѣля церковного, галонôвъ, френзлѣвъ, кутасôвъ шиховыхъ, золотыхъ и шовковыхъ и т. д.

Замовленя зъ провинцій выповняются скоро и точно.

Цѣнники высылаются на жаданье franco. 2—4

НА СВЯТА ВЕЛИКОДНИ̂!

поручає звѣстна вже ôтъ давна

ЦУКОРНЯ МИЛЛЕРА

пляцъ Маріяцкій

найкрасши̂ торты, мазурки, бабы, тѣста перекладани̂, баранки и писанки.

1/2 кгр.	12 родôвъ цукоркôвъ	10 кр.,
	найлѣпшои помадки	1·50 зр.,
	овочѣвъ полудневыхъ	2 зр.,
	чоколядки Мас.	2 зр.

Найсмачнѣйша

кава, гербата и чоколяда.

О ласкави̂ и вчасни̂ замовленя просится. (2—3)

СВѢЖИ̂ НАСѢНЯ

всякихъ огородовинъ и цвѣтôвъ, рослинъ пастевныхъ, люцерны францускои и т. и. зъ послѣдного збору можна набути

ВЪ ГОЛОВНÔМЪ СКЛАДѢ

І. СТАХЕВИЧА

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій, ч. д. 11.

☞ Посылки на провинцію выповняются ôтворотною почтою.

Цѣнники высылаєся на жаданье franco. 3—3

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 27. Львôвъ, Субота 4 (16) цвѣтня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочалося друге чвертьрочье нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты и о вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку повѣстій“ вымѣненѣ повысше остаются незмѣненѣ.

Яка будучнôсть?

I.

Таке пытанье мимохôть насуваеся, скôлько разôвъ згадаємо о економичнôмъ станѣ нашого краю. А вже николи не выступає се пытанье съ такою яскравостію, якъ коли памяти загалу пригадаеся старый „банкъ селяньскій“ — та институція, для котрои не безъ дотепу але й не безъ страшносумнои правды вже передъ кôлькома лѣтами назначено быстроумнымъ гумористомъ на найôтповѣднѣйшу вывѣску: „выправлену шкôру хлопску“. Дня 8 цвѣтня с. р. ôтбулися съ ряду XII-тѣ загальнѣ зборы делегатôвъ сего банку; дирекція, а взглядно зарядъ банку предложивъ свое справозданье — и давна мара страшнои долѣ нашого селяньства зновъ выступила въ цѣлôй своѣй ôтразливôй наготѣ. Образъ економичного стану довжникôвъ, „рустикального банку“, якій розкрываеся передъ нами на пôдставѣ власного представленя банкового заряду, єсть справдѣ що найменше сумный. Однакожь еще далеко сумнѣйшою представляеся тая рôвнодушнôсть, съ якою, здаеся, ôтносится загалъ мыслячихъ людій и майже цѣле дневникарство до такъ безперечно многоважнои справы, якою єсть доля цѣлыхъ десяткôвъ тысячь нашого селяньства и маломѣщаньства.

Кто пригадае собѣ, якъ еще рôкъ тому назадъ по всѣхъ дневникахъ пôдносилися голоснѣ ôтзывы въ справѣ рустикального банку и о безъôтрадноѣ доли єго довжникôвъ, якъ появлялись рôжнорôднѣ брошуры въ тôйже справѣ и съ рôвно голосными ôтзывами о потребѣ реформы и ратунку, яка жива агитація велася минувшого року передъ зборами и пôдчасъ зборôвъ делегатôвъ банку и якъ остаточно навѣть въ соймѣ важкѣ замѣты спали на „банкъ рустикальный“, — той певно немало здивуеся, що сего року и самѣ загальнѣ зборы делегатôвъ банку и цѣла справа банковои реформы и полѣпшеня долѣ єго довжникôвъ, — якъ все тое мовь непостережимо проминуло, перейшло и зновъ спочило въ непамяти. Не вжежь все тамъ получшало, а давнѣйшѣ такъ затревоженѣ, такъ голоснѣ, а навѣть алярмуючѣ ôтзывы були лише пересадою? Тажь еще недавно кôлька такихъ загально знаныхъ и у насъ звычайныхъ а такъ разячихъ фактôвъ банковои господарки середъ нашого селяньства були представленѣ пос. В. Ковальскимъ въ радѣ державнôй и недавно еще чули мы въ тôйже радѣ державнôй дуже вымовну интерпеляцію гр. Гогенварта о грôзнôй будучности селяньства? Чижь все тое було лише привидомъ — галюцинацією?!

Але послухаймо самого справозданя заряду рустикального банку. Съ кôнцемъ минувшого року — говорится въ справозданю — на 44.881 членахъ тяживъ пожичковый довгъ въ сумѣ 7,268.873 зр. Въ протягу своеи 12-лѣтнои дѣятельности удѣливъ банкъ 65.299 пожичокъ, противъ 8.388 довжникамъ провадивъ екзекуцію, а 2,329 селяньскихъ господарствъ продавъ на лицитаціи. Въ чіи руки перейшли тіи злицитованѣ господарства селяньскѣ, сего тяжко дôзнатись зъ банкового справозданя, въ тôмъ взглядѣ надъ мѣру лякопичного. Р. 1880 вплынуло до банку 3.674 новыхъ подань о пожички, а то почасти ôтъ новыхъ членôвъ (отже о новѣ пожички), въ части ôтъ давнѣйшихъ членôвъ, котрѣ почасти затягали новѣ пожички, почасти жадали додатковыхъ пожичокъ (на вырôвнанье залеглыхъ ратъ и процентôвъ). Зъ тыхъ подань ôткинено 140, ôтослано до доповненя 327, а призволено на пожички 3207. Зъ сихъ послѣдныхъ зреализовано до кôнця минувшого року 1327 пожичокъ въ сумѣ 543.445 зр., котра то сума кромѣ солидарнои поруки єсть убезпечена на просторони 22.480 моргôвъ орного грунту, лукъ и огородôвъ представляючихъ пôсля статутовои нормы оцѣненя вартôсть 858.660 зр., не вчисляючи въ то вартости мешкальныхъ и господарскихъ будынкôвъ, котрѣ суть осôбно убезпеченѣ (и разомъ ôтповѣдаютъ за пожичку) ôтъ огня майже до высокости сумы удѣленыхъ пожичокъ.

Тыхъ кôлька циферъ, выйнятыхъ зъ справозданя банку, досыть ясно представляютъ намъ станъ кредитовыхъ ôтношень сего банку до селяньского господарства. Тіи ôтношеня въ ничѣмъ не змѣнилися на лучше, а противно прибули еще новѣ спôвубѣгателѣ о пожички — новѣ жертвы кредитовыхъ операцій. Кажемо: жертвы, божь не потребуємо наново и може въ десятый вже разъ выказовати, що кредитъ удѣлюваный рустикальнымъ банкомъ селяньству и маломѣщаньству єсть не тôлько нераціональный, але впростъ шкодливый. По голосахъ, якѣ озвалися о рустикальнôмъ банку въ соймѣ, въ радѣ державнôй и въ недавно поданôмъ нами справозданю дотычащои комисіи соймовои, можемо назвати такій судъ о шкодливости сеи дѣятельности рустикального банку для нашихъ селяньскихъ господарствъ — загальнымъ и загально узнанымъ. Тая кредитова дѣятельнôсть банку продовжаеся дальше, бо, якъ бачимо, банкови прибуло минувшого року надъ 3000 новыхъ членôвъ, взглядно новыхъ довжникôвъ и 22.480 моргôвъ землѣ обтяжено новыми пожичками, котрыхъ годѣ неназвати лихвярскими, такъ якъ оплата процентôвъ и всѣлякихъ провизій и належитостій ôтъ тыхъ пожичокъ ніякимъ чиномъ не може бути покрыта зъ доходôвъ самого обдовженого господарства. Крôмъ того банкове справозданье замѣтне такожь и зъ иншого взгляду. Кожде пожичкою обтяжене господарство, — говорится дальше въ справозданю — представляє пересѣчно $9^6/_{10}$ моргôвъ, а пересѣчна высокôсть кождои поодинокои пожички удѣленои на таке господарство выноситъ 233 зр. — супротивъ вартости того господарства оцѣненои банкомъ (одинъ моргъ пріймаеся пôсля статутового оцѣненя въ вартости 38 зр.) на 366 зр.

Кто нибудь знае близше ôтношеня нашого краю, сей муситъ признати, що у насъ пересѣчный объемъ поодинокихъ селяньскихъ господарствъ давно вже спавъ понизше 6 моргôвъ*), що про тое рустикальный банкъ рекрутуе свою клієнтелю зъ бôльше объемистыхъ селяньскихъ господарствъ, такъ якъ господарства въ тôмъ банку задовженѣ выказуютъ пересѣчный объемъ 10 моргôвъ землѣ. Банкъ рустикальный, якъ выказуе єго справозданье, выставляє на лицитацію пересѣчно до року 800 селянь. господарствъ, а зъ тыхъ продає що року пересѣчно около 200 селяньскихъ господарствъ с. з. *до року вывлащуеся черезъ посередництво рустикального банку пересѣчно 2,000 моргôвъ селяньскои землѣ!* И рустикальный банкъ говоритъ еще въ своемъ справозданю: тôлько 800 господарствъ, тôлько 8,000 моргôвъ селяньскои землѣ выставляеся що року на лицитацію, тôлько 200 господарствъ, тôлько 2,000 моргôвъ землѣ що року вывлащуеся!! Для банку и єго „уживаючихъ“ членôвъ може се бути лише „тôлько“,— для насъ, для цѣлого краю и для нашого селяньства тіи цифры суть перестрашаючѣ, бо они показуютъ, въ якъ великихъ розмѣрахъ ведеся у насъ вывлащенье землѣ именно селяньскихъ господарствъ взглядно еще найсильнѣйшихъ, бо объему пересѣчно 10 моргôвъ, — господарствъ селяньскихъ, котрѣ моглибы еще самѣ въ собѣ остоятися працію свого господаря, а зъ другои стороны своимъ объемомъ вымагаютъ ôтъ своихъ властителѣвъ и ихъ родинъ стôлько працѣ и заходу до року, що не лишаютъ имъ часу до такихъ посторонныхъ заробкôвъ на чужихъ господарствахъ, якѣ можутъ мати дрôбнѣ посѣдателѣ 3-морговыхъ грунтôвъ.

*) Еще въ року 1870 выказуе Rapacki въ своѣй кн. „Ludność Galicyi“, що на одно господарство припадае 7 моргôвъ. По бôльше якъ 10 лѣтахъ роздробленье грунтôвъ поступило незрôвнано дальше.

Гдещо о реклямаціяхъ

зъ причины хибного заклясованя (§. 37, бук. е.)

(Дальше.)

Далися чути голосы, и то въ однôй львôвскôй часописи, що при реклямаціяхъ зъ поводу хибного заклясованя достаточно одного твердженя, що дотычащій грунтъ хибно заклясовано, а вже ôттакъ комисія зъѣде на грунтъ и буде доходити правды сего твердженя.

Пôсля моеи гадки таке заключенье и такій способъ вношеня реклямацій не маe основы, понеже комисія не муситъ але може лише зъѣхати на грунтъ. И такъ Артик. VIII закона зъ 28 марта 1880 (Ч. 34 В. з. д.) и §. 39 закона зъ 6 цвѣтня 1879 (Ч. 54 В. з. д.) приписуе, що повѣтова комисія маe попереду переглянути реклямаціи и по ихъ провѣреню рѣшити, чи доходженя на мѣстци маютъ переводитись чи нѣ. Тожь въ случаю неумотивованя реклямаціи комисія очевидно безъ дальшого доходженя ôткине реклямацію, инакше мусѣлибы такій мѣстцевій дослѣдженя наново всюда переводитись, отже послѣдувавбы другій катастральный переглядъ майже цѣлого краю.

Тожь думаю, що мотива наведенѣ въ реклямаціи повиннѣ бути на стôлько основнѣ и правдивѣ, щобы могли дѣйстно пересвѣдчити комисію о хибности заклясованя и могли бути евентуально ствердженѣ при доходженю на мѣстци.

Єсли хочемо знати, якѣ маютъ бути мотива при реклямаціяхъ задля хибного заклясованя, мусимо передовсѣмъ застановитись, що єсть клясованье и въ чѣмъ може почивати єго хибнôсть? Въ §. 34 закона зъ 24 мая 1869 сказано: „клясованье полягае на застосованю позицій клясификаційнои тарифы установленыхъ для рôжныхъ родôвъ управы до кождого поодинокого кавалка грунту въ громадѣ и повѣтѣ пôдлягаючого грунтовому податкови.“ Дальше постановляе §. 19 сего закона, що розумѣеся пôдъ клясификаційною позиціею тарифы: „чистый дохôдъ зъ низшо-австрійского морга обчисленый въ грошахъ для кождои клясы кождого рода управы, творитъ тарифову позицію клясификаційну тоижь клясы“. Всѣ обстоятельства, котрѣ вплываютъ на чистый дохôдъ грунтôвъ клясификаційного дистрикту, маютъ бути такъ точно замѣченѣ и розваженѣ, щобы существенѣ рôжницѣ, якѣ заходятъ въ клясификаційнôмъ повѣтѣ що до доходу грунтôвъ, були пôсля можности увзгляднѣ (§. 21). Клясификаційнѣ тарифы для поодинокихъ клясъ рôжныхъ родôвъ управы маютъ бути ôтповѣдно степенованѣ и такъ установленѣ, щобы при ихъ застосованю до властивыхъ грунтôвъ бувъ унятый середный чистый дохôдъ тыхже с. е. такій чистый дохôдъ, якій они даютъ пересѣчно въ протягу лѣтъ, обнимаючôмъ звычайну чергу змѣнъ въ доходѣ, — кождому посѣдателеви при звычайнôмъ (отже не надзвычайнôмъ) способѣ господарованя, якій єсть на бôльшости тыхъ грунтôвъ въ дотычащôмъ клясификаційнôмъ дистриктѣ прійнятый, — и по ôттрученю всѣхъ потрѣбныхъ въ дистриктѣ звычайныхъ господарскихъ коштôвъ и коштôвъ узысканя доходу. Клясификаційнѣ тарифы установленѣ остаточно черезъ центральну комисію зôстали дня 1 н. с. марта с. р. урядово оголошенѣ. Позиціи сеи тарифы кождого клясификаційного дистрикту (взглядно повѣту)представляютъ для кождои клясы чистый дохôдъ зъ одного морга дотычащои культуры. Клясованье поодинокихъ грунтôвъ почиваe отже въ тôмъ, щобы дотычащій грунтъ пôдтягнути пôдъ ôтповѣдну єму клясу и тымъ самымъ установити єго чистый дохôдъ. Коли отже розходится о тое, чи сей грунтъ справедливо заклясовано, то се значитъ стôлько, якъ дослѣдити, чи сей грунтъ ôтповѣдаe по своѣй квалификаціи тôй клясѣ, до котрои єго зачислено, с. е. чи дѣйстный чистый дохôдъ зъ морга сего грунту рôвнаеся чистому доходови, якій установлено для морга грунту тои клясы, до якои грунтъ заклясовано? Щобы ôтповѣсти на тое пытанье а тымъ самымъ доказати, чи заклясованье справедливе чи хибне, треба при обчисленю чистого доходу зъ дотычащого грунту придержоватись тыхъ самыхъ правилъ (высказаныхъ въ законѣ зъ 24 мая 1869 о регуляціи грунтового податку и въ выданыхъ пôзнѣйше урядовыхъ инструкціяхъ), пôсля котрыхъ переводилося, а властиво повинно було переводитись урядове клясованье грунтôвъ.

Головнѣйшѣ правила суть:

1) чистый дохôдъ маe бути середный с. е. такій, якій дотычащій грунтъ при госпордарцѣ, на такихъ грунтахъ и въ дотычащôмъ дистриктѣ звычайнôй, даe пересѣчно въ протягу часу обнимаючого звычайну чергу змѣнъ господарскои управы (§. 19);

2) при обчисленю сего звычайного чистого доходу маютъ бути по можности увзгляднѣ всѣ обстоятельства вплываючѣ на скôлькôсть чистого доходу (§. 21);

3) такъ кошта господарскѣ якъ и кошта узысканя доходу маютъ при обчисленю приниматись въ звычайнôй высокости (§. 19.); отже звычайнѣ пересѣчнѣ цѣны плодôвъ земныхъ (обчисленѣ зъ лѣтъ 1855—1869 въ пересѣчности), роботы и иншихъ выдаткôвъ.

(Дальше буде.)

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

(*Дальше.*)

Дальше, многѝ выборцѣ кандидата не означили належно; однѝ єго назвали Пузына, другѝ „Козина“, третѝ „Фрузина“ и т. д. Що се не однозначущѝ назвы, можна вже зъ самого слуху осудити. Тыхъ выборцѣвъ пôзнѣйше переслухували. Але кто переслухувавъ? Може непартійна комисія?

Важнымъ поводомъ уневажненя есть выбôръ комисіи выборчои въ Надвôрнѣ. Тамъ дѣялось на перекôръ §. 33 (передпослѣдна Alinea) поступованя выборчого до рады державнои. Въ складъ комисіи выборчои маютъ выбирати выборцѣ трехъ членôвъ а трехъ староста; тое й сталося. Але ишло о выбôръ сего члена, котрый маєся выбирати спôльно; на того семого шѣсть членôвъ не могли згодитись. А §. 3., Alinea передпослѣдна, выразно постановляє, що семого члена выбираютъ всѣ шѣсть абсолютною бôльшостію голосôвъ. Щожь сталося въ сѣмъ случаю? Члены по просту кинули льосъ. Въ якихъ случаяхъ допущене льосованье, се въ законѣ поодиноко вычислене, — до сего случаю оно було совсѣмъ непримѣстне. Сталась отже неформальнôсть, противна выразнôй буквѣ поступованя выборчого. А се не може бути рôвнодушнымъ; бо коли разъ обôйтись рôвнодушно съ постановленьемъ закона, то тогды вже въ всѣмъ запанує своєволя и всяка рѣчь буде накручуватись такъ, якъ кому пригôдно. Треба отже конечно въ тôмъ взглядѣ уважати на точнôсть, бо инакше цѣле поступованье выборче зôйде на нищо, коли будеся єго пôсля кождочаснои уподобы уживати. Въ многихъ парляментахъ вже сей одинъ повôдъ выстарчивбы до ореченя, що комисія выборча не була легально зложена и що длятого всѣ єи чинности не можутъ мати правнои силы. У насъ же, пôсля внесеня бôльшости маєе инакше статись...

Точка 7-а, то знова случай въ Станиславовѣ. Якъ звѣстно, всюда выбôръ ôтбувся два разы, бо при першôмъ выборѣ жаденъ кандидатъ не одержавъ абсолютнои бôльшости голосôвъ. Що жаденъ кандидатъ бôльшости не одержавъ, где — повторяю — була рôжниця о пять до шѣсть голосôвъ, — то пôсля мого погляду совсѣмъ не дивниця, божь тутъ ляканося поступати по закону. Прошу послухати, що сталося въ Станиславовѣ. По першôмъ выборѣ переведено скрутиніюмъ. Тогды списъ ôтданыхъ голосôвъ порôвнано съ листою голосуючихъ. Одинъ документъ, именно списъ голосôвъ есть рôвно такъ интегральнымъ актомъ въ ходѣ голосованя, якъ другій документъ, т. є. листа голосуючихъ. Жадному зъ тыхъ двохъ документôвъ не можна придавати бôльшои або меншои ваги, бо оба они ведутся тôлько для належнои поспôльнои контролѣ; оба отже мусятъ совсѣмъ згоджуватись. А щожь показалося при скрутиніюмъ? Тая проста рѣчь, що списъ ôтданыхъ голосôвъ не годився съ листою голосуючихъ. Пôсля листы голосуючихъ мавъ именно рускій кандидатъ о много бôльше голосôвъ одержати, нѣжь пôсля спису ôтданыхъ голосôвъ. (*Слухайте! слухайте! на лъвици*). А що листа голосуючихъ не була сякъ-такъ проваджена, але противно, що она була проваджена безъ штучныхъ помылокъ и по належнôй формѣ, — за се ручитъ тое обстоятельство, що кромѣ члена комисіи о. Кирила Церкевича єще другій членъ комисіи, Раковскій, провадивъ листу для себе и ессе! обѣ листы на волосокъ згôдни съ собою. (*Слухайте! слухайте! на лъвици*). Щожь чинитъ быстроумна комисія выборча въ Станиславовѣ? — розумѣесь, и комисарь выборчій бувъ при тôмъ. Щобы привернути згôдность обохъ публичныхъ документôвъ, она по просту касуе листы голосуючихъ, коли вже выборцѣ розôйшлися, — и улекшуе собѣ задачу въ той найпростѣйшій способѣ, що зъ спису ôтданыхъ голосôвъ переписуе на новозроблену листу голосуючихъ якъразъ тôлько голосôвъ, кôлько кождый кандидатъ мавъ въ списѣ ôтданыхъ голосôвъ. (*Слухайте! слухайте! на лъвици*), и такъ устороненo дизгармонію штучною помылкою. Неправдажь, хороша операція? (*Посолъ ф. Гакельбергъ: То неимовѣрне!*) Але правдиве! (*Веселôсть*). Вправдѣ о. Раковскій, провадившій другу листу, чинивъ противъ такому поступованю закидъ, але щожь, старосга муситъ все лучше знати, — и таки на тôмъ стало. Покасованѝ тіи документы навѣть не долучено до актôвъ выборчихъ. (*Слухайте! слухайте! на лъвици*), имовѣрно длятого, щобы намъ заощадити маленького гнѣву. Алежь въ загалѣ чи можна касувати публичнѝ документы? Чи то правильно? Можна помылитись, але предсѣ не годится касувати документôвъ. Зъ тыхъ публичныхъ документôвъ маєе кождый выборець право домагатись, щобы тіижь хочь палатѣ послôвъ були предложенѝ для остаточного розсуду. (*Такъ повинно буши! на лъвици*). Тымчасомъ ихъ по просту ескамотовано на вѣчну память (*Веселôсть на лъвици*).

(*Дальше буде.*)

Процесъ нигилистôвъ.

(*Дальше.*)

По перечитаню акту обжалованя слѣдувало переслуханье судимыхъ. Рысаковъ признався, що належавъ до атентату зъ 1 (13) марта, але до партіи „Народная Воля“ властиво не належавъ и тôлько въ послѣдныхъ часахъ прилучився до терористôвъ, видячи, що правительство не подавало й найменшои можности мирного ширеня соціялистичныхъ думокъ. Ôнъ твердитъ, що єго втягнувъ и втаємничивъ въ заговоръ Желябовъ, съ котрымъ пôзнався на сходинахъ. Желябовъ указавъ єму на тероръ яко єдиный выхôдъ зъ теперѣшного стану. Бомбы и инструкціи одержавъ ôтъ Перовскои. Софія Перовска призналась, що управляла атентатомъ по арештованю Желябова, що належитъ до партіи терористичнои и брала участь такожь въ иншихъ атентатахъ на царя. Желябовъ говоривъ довго и смѣло про погляды и намѣры терористôвъ. Признаєсь, що самъ уложивъ плянъ до атентату и самъ обдумавъ средства для єго переведеня. Признаєсь такожь, що замахъ на одескôй желѣзници коло Александровска бувъ такожь єго дѣломъ. Запытаный: якого ôнъ вѣроисповѣданя,—ôтповѣвъ, що вѣритъ въ науку Христа, котра каже любити другихъ и терпѣти для нихъ; наука Христова не перечитъ єго засадамъ и дѣламъ. Михайловъ признаєе такожь, що належавъ до партіи терористичнои, що занимався агитацією межи робôтниками, перечитъ однакожь, мовьбы то бравъ удѣлъ въ послѣднôмъ замаху на царя. Желябова знавъ зъ далека и не сходився съ нимъ николи. Гессе Гельфманъ такожь признаєсь, що належала до партіи революційнои, ширила письма и ôтозвы, що въ єи помешканю була тайна друкарня, але перечитъ, якобы належала до замаху на царя. Застрѣлившійся Саблинъ (Навроцкій), котрый живъ съ нею, належавъ вправдѣ до заговору, але она не була втягнена въ тайны єго плянôвъ. Наконець шестый обжалованый Кибальчичь признаєе такожь, що належавъ до замаху, що бомбы були зроблени пôсля єго помыслу, що ôнъ достарчивъ динамиту, котрымъ высаджено въ воздухъ часть зимового Двôрця, але тогды не знавъ єще, въ якôй цѣли той динамитъ мавъ бути ужитый.

По тôмъ слѣдувало переслуханье свѣдкôвъ и знавцѣвъ, а такожь ôтчитанье протоколôвъ взятыхъ на мѣстци замаху и зôзнаня Дворжецкого, котрый задля слабости самъ не мôгъ явитись на розправу. Ôттакъ прокураторъ Муравєвъ выголосивъ довгу шестигодинну бесѣду, въ котрôй обширно доказовавъ вину всѣхъ обжалованыхъ и закôнчивъ вôзваньемъ всѣхъ людій до борбы съ нигилистами и нигилизмомъ. Бесѣды адвокатôвъ въ оборонѣ обжалованыхъ були дуже короткѝ и незначущѝ. Всѣ они мусѣли ограничитись на просьбахъ о увзглядненье облегчаючихъ обстоятельствъ, якъ малолѣтности Рысакова (19 лѣтъ), схибленого выхованя у Михайлова и т. д. Желябовъ, Перовска и Кибальчичь говорили въ своѣй оборинѣ довго и съ жаромъ. Всѣ они высказали свою неустрашимôсть передъ смертію. Желябовъ жадавъ тôлько, щобы єму дали „выговоритися“, Перовска просила, щобы судіи не брали взгляду на тое, що она женщина, але щобы єи на смерть засудили, а Кибальчичь просивъ, щобы єму передъ смертію позволили для потомности написати розправу о єго вынаходцѣ бомбъ, щобы єго секретъ не перейшовъ съ нимъ до гробу. Розправа тягнулася до пôвночи въ недѣлю. Трибуналъ сейчасъ по скôнченю промовъ пôйшовъ на нараду, по недовгôмъ часѣ вернувся и оголосивъ всѣмъ обжалованымъ засудъ на смерть черезъ повѣшенье.

(*Конецъ буде*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ справъ внутрѣшныхъ Россіи найбôльше теперь зацѣкавлює, бо вирочѣмъ єще не выяснена, справа арештованя вел. князя Николая Константиновича. Вел. кн. Николай бувъ за крадѣжь діяментôвъ интернованый въ Тверѣ. По смерти царя Александра II просивъ теперѣшного царя, щобы єму позволивъ вернути до Петербурга. Царь не позволивъ. Дня 5 цвѣтня арештовано князя въ селѣ Саблино на московскôй желѣзници. Три офицеры спровадили єго до палаты батька вел. кн. Константина и тамъ интернували. За причину арештованя подаютъ одни недозволеный поворотъ князя зъ Тверу; другѝ належанье єго до нигилистичного руху, чи въ загалѣ до якогось заговору противъ нового царя. На се послѣдне пôдозрѣнье наводитъ загадочна телеграма кн. Николая до батька, перехоплена урядомъ телеграфичнымъ. О непріязныхъ ôтношеняхъ мѣжь новымъ царемъ а вел. кн. Константиномъ вже не ôтъ теперь говорили, а ôтъ часу вступленя Александра III на престолъ се стало совсѣмъ яснымъ; газеты донесли недавно о „грôзноôй сценѣ“, яка ôтоградась мѣжь царемъ а в. кн. Константиномъ. Найновѣйша телеграма доноситъ, що царь рѣшивъ незабавомъ знести посаду генералъ-адмирала, котру держитъ теперь вел. кн. Константинъ. Рôвножь другій братъ померщого царя, вел. кн. Николай Николаевичь, выѣхавъ на розказъ царя за границю.

Въ Петербурзѣ арештованя ôтбуваютъся дальше: арештуютъ и высокихъ достойникôвъ и студентôвъ. Царска родина выѣхала до Гатчина пôдъ Петербургомъ. Полицію петербурску маютъ скрѣпити о 570 пôдофицерôвъ. О радѣ помôчноô градоначальника Баранова ничого не чути; загальна думка така, що се поронена дитина; Петербуржцѣ дотепно называютъ єи „радою баранячою“ (Барановъ). Що станесь съ засуджеными на смерть 6-ма нигилистами, чи буде кто зъ нихъ уласкавленый — не знати. Много гомону въ Петербурзѣ начинила смѣла бесѣда молодого професора фильософіи на университетѣ петерб., Соловєва, котрый доказувавъ, що для добра Россіи царь повиненъ помилувати засудженыхъ.

Именованье министромъ дôбръ державныхъ гр. Игнатєва, сына звѣстного дипломата (панслависта), всѣхъ дуже невдовольнило. Противно именованье министромъ просвѣты бар. Николяй, бувшого колись помôчникомъ либерального министра Головина, у всѣхъ выкликало красшй надѣи. Минист. вôйны Милютинъ маєе небавомъ уступити; рôвно жь и минист. комуникацій Поссіетъ, котрого мѣстце маєе заняти гр. Бобриньскій.

Пôдчасъ похорону царя якійсь невышуканый доси злодѣй укравъ клейноды зъ гербового царского щита, котрый бувъ установленый надъ домовиною царя въ Петропавлôвскôй церквѣ.

Англія. Дня 7 цвѣтня внѣсъ Глядстонъ въ парляментѣ англійскôмъ ирляндскій биль краєвый и поперъ єго двогодинною, знаменитою бесѣдою. Передъ кôлькома мѣсяцями панувала въ Ирляндіи єще страшенна анархія; всѣ выжидали нетерпеливо катастрофы и вѣщували упадокъ Глядстона. Тымчасомъ Глядстонови удалось усмирити рухъ аграрійнои лиги переведеньемъ въ парляментѣ двохъ ухвалъ: знесеня Habeas Corpus въ Ирляндіи и заказомъ оружія. Теперь ажь по арештованю верховодôвъ руху, по строгихъ ревизіяхъ и конфискатахъ оружія, — Глядстонъ выступивъ въ парляментѣ съ проектомъ закона, котрый маєе радикально зреформувати ôтношеня поземельнѝ въ Ирляндіи. Ôнъ на вступѣ своеи бесѣды выразно признався, що сей проектъ поземельнои реформы єсть для него найтяжшою задачію въ житю. Глядстонъ то не першій разъ выступаєе съ тою справою передъ парляментъ; єще въ р. 1870 бувъ внесеный законъ, котрый мавъ улегшити долю ирландскихъ чиншôвникôвъ, — але не то що не улекшивъ, але єще погôршивъ. Передъ р. 1870 существувавъ въ ирляндскôмъ законодавствѣ системъ вôльнои умовы. Законъ же зъ 1870 р. мавъ на цѣли, допомагати набуваню независимои власности землѣ и посередно знѣсъ вôльну умову черезъ клявзулю, що панъ-властитель маєе въ случаю непокоєня чиншôвника въ посѣданю платити томужь ôтшкодованье. Але дальше постановленье закона зъ 1870 р., котре дозволяло при арендованю землѣ за чиншъ ôтъ 50 фунтôвъ штерлингôвъ въ гору заключати вольнѝ умовы, давало панамъ-властителямъ способъ обôйти законъ въ практицѣ. Наслѣдокъ того бувъ такій, що властителѣ въ власнôмъ интересѣ выганяли дрôбныхъ чиншôвникôвъ, а свои землѣ скуплювали и заокруглювали, щобы могли одинъ ихъ комплексъ що найменше за 50 фунт. штерлингôвъ пôсля вôльнои умовы арендувати. Новый же проектъ закона, теперь внесеный, лишаєе вольну умову тôлько при грунтахъ, ôтъ котрыхъ рôчный чиншъ выноситъ надъ 150 фунт. штерл. (надъ 1500 зол. р. в. австр.).

Засаднича реформа нового биля лежитъ въ заведеню земельного трибуналу судового або краєвои комисіи. Той урядъ маєе задачу стерегчи интересôвъ чиншôвника и регулювати ôтношеня мѣжь нимъ а властителемъ. Трибуналъ маєе сскадатись зъ 3 членôвъ, зъ котрыхъ 1 членъ муситъ бути членомъ найвысшого судейского трибуналу. Сѣдище своєе той урядъ маєе мати въ Дублинѣ, але маєе право розсылати пôдкомисіи для слѣдствъ по всѣхъ частяхъ краю. До того краєвого уряду маєе кождый чиншôвникъ въ всѣхъ своихъ спорахъ съ властителемъ рекуровати. Доси убогій не мôгъ доходити свого права въ судахъ звычайныхъ зъ причины запутаности и коштовности процесу. Теперь урядъ краєвый буде першою а зарôвно и послѣдною апеляційною инстанцією ôтъ судôвъ краєвыхъ у всѣхъ пытаняхъ дотычащихъ права грунтовои власности и аренды. Другою важною засадою нового биля єсть признанье права чиншового, позаякъ кождый чиншôвникъ може своє право посѣданя продати съ двома тôлько условіями: може продати лишь одноô особѣ и муситъ о намѣреноô продажи завѣдомити свого пана, котрый маєе право самъ чиншъ ôткупити або за умовлену цѣну, або въ случаю незгоды за цѣну, яку вызначитъ урядъ краєвый. Дальшѝ постановы биля маютъ цѣль — забезпечити тревалôсть ôтношень чиншовыхъ. Пôсля нового закона маєе бути двѣ клясы чиншôвникôвъ: звычайнѝ и такѝ, котрѝ свою оселю посѣдаютъ на пôставѣ розпорядженя уряду краєвого. Коли чиншôвникъ удасться до краєвого уряду съ жалобою, що платитъ за высокій чиншъ, тогды кр. урядъ постановляє чиншъ для него. И така высокôсть чиншу, постановлена урядомъ, маєе обовязуючу, неôтмѣниму силу на 15 лѣтъ. Тое постановленье маєе зарадити найбôльше некучимъ потребамъ теперѣшности. Але биль стараєсь и о будучнôсть постановами о улекшеню закупна земельнои власности и выхованье независимого стану селяньского. Урядъ краєвый маєе право чиншôвникови, маючому охоту купити выарендовану оселю, дати заличку до трехъ четвертыхъ цѣны купна, коли ônъ єи платитъ властителеви наразъ, або половину, коли платитъ рôчными ратами. Урядъ краєвый маєе дальше право самъ закуповувати грунта и ôтпродувати ихъ чиншôвникамъ. Дальше урядъ краєвый маєе навѣть право давати товариствамъ залички для меліорації и управы пусто лежавшихъ земель. Наконець дано кр. урядови право, пôдпомагати выселеня до якои нибудь кольоніи.

Зъ сего биля видно, що Глядстонъ для розвязаня грôзноі ирляндскои справы не убоявся зъ одноі стороны посягнути на свобôдне право власности а зъ другои стороны въ користь убогихъ чиншôвникôвъ сягнути глубоко въ касу державну, — якъ въ сѣмъ столѣтю еще жаденъ европейскій министеръ не поважився. Чи биль Глядстона зôстане принятый парляментомъ, доси навѣрно сказати не можна; однакожь бôльше вѣроятнымъ єсть, що зôстане принятый.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Созань въ повѣтѣ старомѣскôмъ 100 зр. запомоги на реставрацію церкви и 100 зр. запомоги для громады Нинôвцѣ въ пов. сокальскôмъ на докôнченье будовы церкви.

— **Упокоилися оо.:** Юліанъ Грибовичь, приватный сотрудникъ въ Звинячцѣ дек. кудринецкого, въ 35-ôмъ роцѣ житя и въ 7-ôмъ роцѣ стяженьства, — и Емилій Сембратовичь, парохъ въ Турцѣ дек. высочаньского еп. перемыскои, въ 39-ôмъ роцѣ житя и 13-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна имъ память!

— **Дамами придворными** именовала Є. В. Цѣсарева: кн. Александрову Чарторыску, кн. Адамову Сапѣжину, гр. Людвикову Водзицку, гр. Артурову Потоцку, гр. Володимирову Дѣдушицку и гр. Вильгельмову Сѣминьску-Левицку.

— **Дѣйстными учителями школъ етатовыхъ** именовала рада школьна: Я. Числу въ Крамарôвцѣ, В. Бѣгу въ Новотанци, І. Малика въ Веселôй, І. Келяра въ Змѣнници, І. Крысу въ Лазахъ, І. Голембя въ Іодлôвцѣ, О. Бѣгуна въ Залучи Т. Жмудзиньскому въ Зборовѣ и П. Мазурка въ школѣ филіяльноô въ Лещковѣ.

— **На Островѣ Хіосъ** було дня 12. с. м. зновъ землетрясенье и то такъ сильне, що знищило до решты цѣлый островъ. Вслѣдствіе того землетрясеня поверхня землѣ обнижилася о одинъ метеръ; народъ въ великôмъ числѣ утѣкаєе. Внаслѣдство першого землетрясеня згинуло, пôсля допетерѣшныхъ обчислень, 8.000 людій, а раненыхъ єсть 10.000. Въ одноô мѣстцевости Невита згинуло наразъ 12.000 людій.

— **Нова композиція музична** п. н. „*Надвъгрянка*“, укладу п. Максима Копка выйде, сими днями. Композиція тая обнимаєе думку и коломыйки на фортепянъ, а чистый дохôдъ єи призначеный на воспиталище дѣвоче во Львовѣ; накладъ автора.

— **Коронація короля румуньского** ôтбудеся дня 10(22) мая с. р. съ великимъ торжествомъ. Вже теперь приготовлюются до того акту.

— **Въ справѣ засуду на Рысакова и 5 товаришѣвъ** надôйшли вчера слѣдуючѝ телеграмы: „На 5 засудженыхъ виновникахъ замаху зъ процесу Рысакова кара смерти буде выконана нынѣ о 9 годинѣ рано на пляцу Семенôвскôмъ. Выконанье засуду на Ессе Гельфманъ, котра находится въ станѣ благословенноô, ôтложено ажь до єи розвязаня.“ Нынѣ донесли найновѣйшѝ телеграмы, що кару смерти на 5 засудженыхъ вже сповнено.

— **Въ Петербурзѣ** арештовано 2 (14)

с. м. незвѣстного чоловѣка, котрый мавъ при собѣ много прокламацій съ грозьбами. Щобъ справдити его особу, выставлено его на видъ публичный въ домѣ начальника мѣста, где приходитъ оглядати его велике число людій. Арештованый не хоче до ничого признаватися. Также выкрыто 20 революціонерôвъ въ домѣ судовôмъ, въ котрôмъ пробуваютъ засуджені на смерть нигилисты. При арештованю ставили они опôръ; гдекотрî зъ нихъ поутѣкали. Кажутъ, що найдено у нихъ 20 фунтôвъ динамиту.

— **Организацію соціялистôвъ** такъ описавъ Желябовъ пôдчасъ процесу: Цѣла организація обнимае подѣлъ на групы, центра, дружины и асоціяціи. Групы суть найнизшимъ степенемъ; членамъ групъ поручена есть пропаганда. Всѣ начальники групъ творятъ центра, котрî руководятъ групами. Власть верховодячу мае конгресъ, котрый вызначае комитетъ выконуючій до сповненя своихъ ухвалъ. Дружиною руководитъ атаманъ. Такихъ дружинъ есть въ Петербурзѣ чотыри. Организація тая обнимае цѣлу Россію.

— **Додатокъ до нынѣшного ч. „Gazet-ы Narodow-ои“** сконфискувала ц. к. прокураторія за польске „memorandum“ до папы Леона XIII въ справѣ укладôвъ римскои куріи съ Россіею.

— **На свôй власный людъ** забули верховодячî Поляки въ своѣй загорѣлости поборювания Русинôвъ. Коли въ всхôднôй Галичинѣ роблятся всякî усилія пригнести Русь, въ захôднôй Галичинѣ емиграція польскихъ селянъ щоразъ бôльше взмагаеся. Дôйшло навѣть до того шкандалу, що громады Кобыляне и Ленка (Łęka) чуючись покривджеными рѣшеньемъ сервитутовои справы въ користь пана, а не маючи ніякого розумного и щирого порадника, попали пôдъ наущеньемъ якогось Tomasza Pirożka на оригинальну гадку, выслати петицію до царя Александра II о интервенцію въ ихъ користь. Коли черезъ довшій часъ не мали ôтповѣди на выслану почтою петицію, почали урговати черезъ австр. амбасаду въ Петербурзѣ. Въ той способъ доперва дôзналось наше правительство о цѣлôй правдѣ и зарядило слѣдство. Якъ показуе шематизмъ перем. рускои епархіи, въ обохъ тыхъ громадахъ не тôлько нема ніякого руского „попа и дяка“, але навѣть ни одной рускои душѣ. Обѣ громады чисто польскî. Се не шкодитъ однакожь польонофильскôй W. Allg. Ztg. голосити передъ свѣтомъ, що се „руссофильска агитація“ межи рускими селянами! О тôй справѣ поговоримо еще близше слѣдуючого разу.

— **О затвердженю выбору кн. Пузыны** пише „Kölnische Zeitung“, одна зъ найзнаменитшихъ нѣмецкихъ газетъ, межи иншими такъ: „Сторонность автономичнои бôльшости палаты послôвъ, котра затведила выбôръ галицко-польского посла Пузыны помимо страшенныхъ несправедливостій при выборахъ, перевысшае о много тую сторонность, яку оказала правиця при потвердженю выборôвъ зъ высшо-австрійскои бôльшои посѣлости. Поляки, котрî хотѣлибъ уходити за представителѣвъ идеи „рôвне право для всѣхъ народностій державы,“ суть въ Галичинѣ найгôршî и найбезвстыднѣйшî гнобителѣ (die ärgsten und schamlosesten Unterdrücker) руского елементу, а выреченье Siéyes-а, котре кн. Чарторыскій по причинѣ звѣстнои дебаты надъ адресомъ зъ року 1879 застосувавъ до партіи вѣрноконституційнои „Ils voulaient être libres mais ils ne savent pas être justes,“ для никого бôльше не есть ôтповѣдне, якъ для самыхъ Полякôвъ. Брутальнôсть, яку оказала правиця потвердженьемъ выбору Пузыны, есть не тôлько явнымъ ображеньемъ всякои моральности, але также политичною недорѣчностію (politische Dummheit), божь предсѣ есть рѣчію обоятною, чи правиця буде числити для себе той одинъ голосъ Пузыны черезъ короткій часъ, нѣмъ переведеся повторный выбôръ, по друге Пузына мôгъ правдоподôбно зновъ перейти, а по трете еслибъ навѣть и выбрано Русина Заклиньского, то и тогды той одинъ голосъ не бувбы для правицѣ утраченый, такъ якъ Русины голосуютъ звызвычайно въ всѣхъ важнѣйшихъ справахъ съ правицію и за правительствамъ“!!

— **Совѣтникъ Теодоръ Кульчицкій** зôставъ именованый доцентомъ университету львôвского, а також членомъ львôвскои комисіи екзаминаційнои для рахунковости.

— (*М.*) **О банку рôльничôмъ** пишутъ намъ зъ пôдъ Львова: „Сего року скликано анкету збôжеву пôдъ проводомъ Намѣстника Галичины, котра намѣрила основати банкъ рôльничій въ тôй цѣли, щобы двигнути торговлю збôжемъ, дуже у насъ пôдупалу. Многî члены збôжевои анкеты, якъ и другî посѣдателѣ великихъ посѣлостій уложили дотычащій статутъ банку и отворили субскрипцію на удѣлы. Доси зôбрано вже до 60.000 зр. Дѣятельнôсть свою розпôчне банкъ рôльничій ажь тогды, коли призбирае 100.000 с. е. 500 удѣлôвъ по 200 зр. Банкъ той буде розтягатися на Галичину и Буковину, а головною его задачію есть заниматися продажію всякихъ плодôвъ земныхъ и рôльничихъ выробôвъ промысловыхъ, якъ також давати господарямъ задатки на ихъ плоды, такъ що они не потребуютъ продавати своихъ плодôвъ за що нибудь и коли нибудь, але чекати часу, ажь буде можна продати якъ найкористнѣйше. Заведенье того банку есть для насъ господарѣвъ потѣшаючою новиною, такъ якъ знаемо, що доси майже вся торговля збôжемъ почивае въ рукахъ жидôвъ и рôжнородныхъ факторôвъ, котрî на тôмъ поли вызыскуютъ въ страшный способъ нашихъ хлѣборобôвъ, котрî въ кôнци такой суть змушенî продавати имъ свои плоды. Зъ другои однакъ стороны сомнѣваемося, чи той новый банкъ вырве нашихъ селянъ зъ рукъ жидôвскихъ, для котрыхъ торговля збôжемъ сталася мовьбы якимъ монополемъ, такъ якъ дѣятельнôсть того банку буде ведена лише на бôльшî розмѣры и тôлько середъ великихъ посѣдателѣвъ землѣ. Навѣть можна сомнѣватися, чи наше убожше священьство буде могло користати зъ торговельного посередництва сего рôльничого банку. Длятого булобы пожаданымъ, щобы — если новый банкъ не буде мôгъ ôтповѣсти тôй цѣли — устроити на провинціи подôбнî заведеня, котрî занималибыся безпосередно продажію селяньского збôжа и рôльничихъ выробôвъ промысловыхъ, щобъ вже разъ вырвати нашь бѣдный людъ ôтъ тои гибели, котра его чимъ разъ бôльше пригнитае. Часъ о тôмъ подумати!“

— **Зъ Бачь Керестуръ**, осады рускои положенои найдальше на полудни, одержали мы сими днями письмо, въ котрôмъ дякуютъ намъ тамошнî Русины, що памятаемъ за нихъ, и межи иншими такъ пишутъ: „Въ Корестурѣ есть насъ 4.872 душь, и то самî Русины, другого народа нѣтъ; домôвъ есть 705. Въ Куцурѣ, також въ нашôмъ комптатѣ, есть 2.736 душь Русинôвъ; въ Новôмъ Садѣ, т. е. въ Ujvédek, есть лемъ мало Русинôвъ; у Дюрдюве есть Русинôвъ до 600, також есть Русины у Шиду, у Славоніи, у Беркасове, у Бачинцохъ, у Никложевцохъ и у Петрôвцохъ. Ту долу (на долѣ = на полудни) есть насъ до 10.000 Русинôвъ, котрî сходиме баремъ разъ до рока въ едно (разомъ) на отпустъ въ кожду зъ выказаныхъ мѣстцевостій. Такъ, хто ма свôй рôдъ, та сходится на тотî свята, але до насъ найвецей, бо насъ найвекше число и самî Русины. А епископа маеме у Хорваціи у Крижевчохъ, и то не Русинъ але Хорватъ. Ôтъ того часу, якъ жіемъ и памятамъ, нигда у Керестурѣ не бувъ. За то здравî будьте, що вы за насъ хцете знати; такъ мы ôтъ васъ нучимеся дешто по руски и не запомнеме вщицко нашихъ прадѣдôвъ. И то вамъ давамъ знати, що у насъ велика вода; кождый день дождъ пада, що не можеме свои грунты обробити. А у Керестурѣ есть велика земля а вшитко ровна; маме 216 сесиона, а у каждôмъ сесиону 4 ферталѣ, кождый фертал ма 14 голды, еденъ голдъ ма 1.100□ вата. Маме також великe пашвиско, але теперь вшитко зъ воду покрыте“.

— Piśmienniczy organ **„Głos Stanisławowski“**, котрому часами захочуеся удѣляти науки Русинамъ и бути руководителемъ провинціонального житя, якъ неменше проповѣдникомъ польонизуючои цивилизаціи на Руси, такъ илюструе свою глубоку ученôсть въ ч. 3.: „Wiosna nie może się jakoś ustalić tego roku, w niedzielę *barometer wskazywał siedm stopni ciepła,* — ale przez noc śnieg pobielił znowu dachy, we wtorek pseudoprzymrorek — środa — barometr wskazuje 5 stopni ciepła“. А скôлько степенѣвъ недоуцтва скрибентôвъ?

— **Посмертна згадка.** Дня 2 цвѣтня упокоився въ Станиславовѣ **Антоній Могильницкій**, учитель когдашныхъ школъ нормальныхъ, 94-лѣтный старець. До кôнця свого житя бувъ ôнъ здоровый, въ повнѣ силъ физичныхъ и душевныхъ; дня 31 марта написавъ еще собѣ квитъ до касы, дня 1 цвѣтня почувствовавъ себе недужнымъ, дня 2 положився до лôжка, принявъ святî тайны, попращався съ своими и уснувъ въ покою сномъ вѣчнымъ. Бувъ то учитель честный, добрый, вырозумѣлый, правдивый педагогъ, незвычайный на свôй часъ. Его поясненя, его выкладъ були яснî, зрозумѣлî для малыхъ хлопцѣвъ, а що бувъ лагôдный и обходився съ школярями якъ розумный отець съ дѣтьми, то его бôльше хлопцѣ поважали и слухали и охотнѣйше всего, що ôнъ учивъ, выучовалися, якъ у другихъ учителѣвъ, котрî лишь крикомъ и рôзгою комендировали. Кôлько то генерацій выховавъ ôнъ, кôлько то людій, нынѣ на рôжныхъ становищахъ поставленыхъ, выйшло зъ пôдъ его педагогичного проводу, одержало ôтъ него перше сѣмя науки, перше свѣтло, розъясняюче темноту ума! Пôдписаный, яко его бувшій ученикъ, посвящае зъ вдячностію свому давному учителеви тыхъ кôлька словъ пропамятныхъ. Вѣчная ему память!

В. И.

Вѣсти епархіяльнî.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. Роздольскій на Берлинъ.

Посаду гр. к. душпастыря въ львôвскôмъ закладѣ карнôмъ для мужчинъ въ Бригидкахъ надавъ министеръ справедливости о. Л. Туркевичу, капеляновп зъ Сухориць.

До институціи каноничнои завôзванî: оо. В. Кисѣлевскій на Товмачикъ и А. Желехôвскій на Бережницю.

Сотрудничества одержали: оо. В. Лукашевичь въ Космыринѣ, В. Жилавый въ Ляцкôмъ, I. Калиньскій въ Сассовѣ и I. Сохоцкій въ Ланахъ.

Каноничну институцію одержавъ о. Е. Бородайкевичь на Гринôвцѣ дек. товмацкого.

Завѣдательство одержавъ о. Е. Яворовскій въ Марковцп.

Ôтъ испыту конкурсового увôльненый о. Д. Хромовскій.

Въ пропозицію на Стратынъ принятî: оо. Глебовицкій, Величковскій и Е. Воляньскій.

Всячина.

— **Вѣрный свому слову.** Недавно заявивъ въ Пештѣ одинъ токарь, именемъ Фердинандъ Наги, передъ своими товаришами, що ôнъ завсѣгды вѣрный свому слову и робитъ все тое, що коли обѣцяе. „Але предсѣ не повѣсишся, — сказавъ ктось жартомъ — хотьбы навѣть давъ ты на се свое слово.“ — „Чому нѣ, — ôтповѣвъ токарь — а навѣть обѣцяю зробити тое завтра рано.“ Всѣ товаришѣ смѣялись зъ того, але на другій день рано найдено дѣйстно токаря повѣшеного на стрыху свого дому. Перетято заразъ шнуръ, на котрôмъ висѣвъ токарь, и привернено его зновъ до житя, однакъ лѣкарь заявивъ, що нема надѣи, щобъ токарь живъ.

— **Княгиня Долгорукова-Юріевска,** якъ доносятъ зъ Петербурга, казала собѣ обтяти свое гарне довге и буйне волосье, тоту окрасу жѣночого роду, и зложила его въ домовинѣ замордованого царя. Царь Александеръ III призволивъ на той объявъ чувства, знаючи, що кн. Долгорукова була дорогою женою его отцеви. Княгиня зробила се зъ тои причины, що царь Александеръ II любуючись разъ за житя еи бльондъ-волосьемъ, мавъ заявити, що ôнъ не бувбы радъ, щобы по его смерти подивлявъ кто иншій гарне волосье его жены. Долгорукова есть дѣйстно придавлена по смерти мужа и нѣкому не показуеся; значно постарѣлася, хоть числитъ доперва трицять кôлька лѣтъ. Теперь замешкала она у своеи матери, опустивши палату в. кн. Михаила.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 126) Всч. Роздольскій Іоанъ ôтъ парохіи Боршова 10 зр.; 127) Всч. о. Шанковскій Антоній зъ Нижборка ôтъ себе 10 зр., ôтъ Всч. п-ѣ Шанковскои Агрипины зъ Нижборка 10 зр., — разомъ 20 зр.; 128) Всч. о. Лушпиньскій Леонтій зъ Пилипча ôтъ себе и ôтъ брацтвъ церк. въ Пилипчу и Михалковѣ 6 зр.; 129) Всч. о. Дрогомирецкій Корнилій зъ Попельникъ ôтъ себе и парохіянъ 5 зр.; 130) Всч. о. Гаваньскій дек. залѣщицкій ôтъ Всч. о. Угрыновского зъ Щитовець 2 зр.; 131) Всч. о. Іоанъ Балько зъ Росохача ôтъ себе и парохіянъ въ Росохачу и Сосолôвцѣ 8 зр. 14 кр.; 132) Всч. о. Шанковскій Левъ зъ Дулибъ дек. стрыйскій ôтъ себе 5 зр.; 133) Всч. о. Стадникъ Теедоръ зъ Сущина ôтъ себе 5 зр., ôтъ Всч. п-ѣ Кручковскои зъ Лошнева 10 зр.,— разомъ 15 зр.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

для Bartnika post.: о. З. Ш. въ Тышкôвцяхъ 2 зр.; для Страхопуда: о. Т. въ Хлѣбичинѣ 1 зр. 35 кр.; для Науки о. I. Г. въ Будынинѣ 2 зр., Вп. Р. Р. въ Мостыщи 4 зр., о. Ю. О. въ Сенечолѣ 2 зр.; для Гал. Сіона о. I. Б. въ Ляшкахъ 2 зр., о. Ю. Г. въ Шляхтинцяхъ 1 зр., о. М. К. въ Островѣ 1 зр.; для Новости: Вп. Р. Р. въ Мостыщу 2 зр.; для Общ. Качковского Вп. Р. Р. въ Мостыщи 1 зр.; для Просвѣты: Вп. Р. Р. въ Мостыщи 1 зр.; для Свѣта: Вп. О. Б. въ Тернополи 1 зр., Вп. И. В. въ Стрыю 80 кр.; на дѣвоче воспиталище: о. Пытликъ и прихожане Стремильча 12 зр.; на могилу Шевченка: о. Пытликъ въ Стремильчу 1 зр., Вп. И. Вахнянинъ въ Стрыю 1 зр.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ его иннымъ. Тî его свойства, котрымъ ôнъ безъ всякои рекламы свое велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячуе, суть найлучшою порукою его скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыѣ* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (6—11)

МОРИЦЪ АГИТЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 18

поручае гуртовно и частями

ВИНА УГОРСКÎ

котрî сего року спровадивъ особисто зъ Угоръ въ великôмъ запасѣ и найлучшôмъ родѣ, не щадячи при тôмъ жадныхъ коштôвъ и трудôвъ.

Рôжнî роды **винъ** по цѣнахъ *найдешевшихъ*. Рôвночасно звертаю увагу П. Т. Публичности на мôй **Вышинкъ**, котрый мѣститъ въ собѣ найлучшій **мѣдъ, румъ, ликеры, розолисы** и рôжнî **пива**, якъ також всякî **перекуски.** (3—4)

Шукаючи порады, переглядае неодинъ хорый газеты и пытаеся, котрому зъ многихъ анонсованыхъ уздоровляючихъ средствъ мае завѣрити? Одно або друге завѣдомленье импонуе своимъ богатымъ содержаньемъ, тожь ôнъ выбирае, хотяй найчастѣйше — совсѣмъ неôтповѣдне! Кто хоче отже уникнути такихъ похибокъ и не выдавати надармо грошій, тому радимо, спровадити собѣ брошуру **Karl Gorischek** „Krankenfreund“ (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6), такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть обговоренî подрôбно и точно найбôльше уживанî средства, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоемъ переглянути и выбрати собѣ найлѣпше средство. Тая брошура, котра вже появилась въ 450-ôмъ накладѣ, посылаеся gratis и franco, — не мае отже замовляючій жадныхъ выдаткôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну. (4—6)

Илюстрованî цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнî и ножевî, поправленî и патентованî (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ).

Вильзона, Гове, Цилиндровî, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыждневî по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнî направы.

Човенка, части складовî, иглы и олива.

Поручае

ЮСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ въ Англіи, котрî такъ шумно продаются за оригинальнî американьскî, пріймаю до переробленя на Зингера поправленî за оплатою 15 зр. 12—?

І. Н. СПОЖАРСКІЙ

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 25

поручає ласкавымъ взглядамъ свôй новозаложеный магазинъ и робôтню рукавичокъ власного выробу, якъ такожь всякого рода

ТОВАРЫ РУКАВИЧНИЧИ̂

именно

американьски̂ оленкови̂ споднѣ и кафтаны

въ всѣхъ найновѣйшихъ барвахъ, всяки̂ роды мужескихъ и женьскихъ рукавичокъ, шкôры лосеви̂ и оленкови̂ до прикрытя лôжокъ, подушки, торбы мысливски̂, шапки мундурови̂ и цивильни̂, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ, поньчохи гумелястични̂ и шнурованѝ

☞ **по цѣнахъ умѣркованыхъ сталыхъ.**

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (1—6)

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зъорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагає повага того рода обрядôвъ, — поручає свою услугу.

Має на складѣ всяки̂ приборы и займаєся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйши̂. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдає такожь всякого рода трумны деревляни̂. — Замовленя выповняє безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ **„Concordia“** сповняє замовленя, переконуютъ о тôмъ численни̂ писемни̂ подяки, котри̂ кождои хвилѣ можна переглянути. (7—?)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

Гандель вудженого мясива

ВАЛ. ЯКУБОВСКОГО

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 20.

поручає **НА СВЯТА**

шинки, озоры, ковбасы вудженѝ и варени̂, сальцесоны, роляду, салями суху и сочисту власного выробу и дуже доброго смаку — по цѣнахъ найумѣркованнѣйшихъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются якъ найточнѣйше. (3—?)

СВѢЖИ̂ НАСѢНЯ

всякихъ огородовинъ и цвѣтôвъ, рослинъ пастевныхъ, люцерны францускои и т. и. зъ послѣдного збору можна набути

ВЪ ГОЛОВНÔМЪ СКЛАДѢ

І. СТАХЕВИЧА

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій, ч. д. 11.

☞ Посылки на провинцію выповняются ôтворотною почтою.

Цѣнники высылаєся на жаданье franco. 4—6

КАРОЛЬ ВЕРНЕРЪ

во Львовѣ, ул Собѣского, ч. 3 и Богданôвка на Городецкôмъ, ч. 2 и 9

поручає свою (3—?)

головну торговлю

ВИНЪ

краєвыхъ и заграничныхъ; такожь **розолисôвъ, ликерôвъ и правдивого**

КОНЯКУ.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкôй, ч. 22.

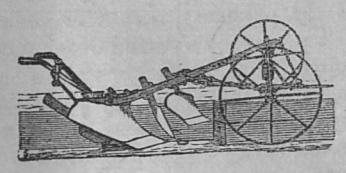

поручаютъ на зближаючійся сезонъ весняный звѣстни̂ зъ досконалого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-а универсальни̂ плуги сталеви̂,
Нръ 3 и 4 скибови̂ плуги патентовани̂,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональни̂ и бороны ланцухови̂,
Нового моделю сѣярнѣ рядови̂ власного выробу, систему ложочкового або кôлець черпящихъ,
Оригинальни̂ Sack-а сѣярнѣ рядови̂,
Сѣярнѣ широкометни̂, (4—8)
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д.

Илюстровани̂ катальоги gratis и franco.

Въ нашôмъ *ново урядженôмъ, парою порушанôмъ варстатѣ*, можемо всякого рода репараціи якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

На свята!

Спеціяльный складъ гербаты и руму

ЮЛІЯ АДАМА

во Львовѣ, ринокъ ч. 30.

поручає при надходячихъ святахъ дешевше якъ въ другихъ торговляхъ слѣдуючи̂ артикулы:

Цукоръ	все въ найлучшôмъ сортѣ	**Гербату**
Каву		**Румъ**
Мигдалы		**Вина**
Родзинки		**Портеръ**
Чоколяду		**Розолисы**
Помаранчѣ		**Ликеры**
Цитрины		**Сыры**
Свѣчки		**Медôвники**

☞ Замовленя зъ провинціи залагоджуєся точно и ôтворотною почтою. (6—5)

На свята!

Львôвъ, ринокъ, ч. 30.

І. ОСТРОВСКІЙ & І. СТРѢЛЕЦКІЙ

властителѣ торговлѣ ювилерекои

во ЛЬВОВѢ въ ринку пôдъ числомъ 45.

доносятъ симъ ВП. публичности, що славна фабрика выробу хиньского срѣбра

Orfévrérie Christofle

въ Парижи и Карльсруге,

котра удержує въ всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ свои репрезентаціи, повѣрила намъ на цѣлу Галичину выключну репрезентацію своихъ выробôвъ и переслала намъ богатый выбôръ ôтъ найменшихъ до найцѣннѣйшихъ предметôвъ свого складу, якъ: предметы столови̂ с є. ложки, ножѣ, вилка, ложочки, хохлѣ велики̂ и мали̂, полумискови̂ ложки и т. д., лѣхтарѣ, канделябры, знаряды на оцетъ и оливу, касеролѣ, торбы устроєни̂ на вѣна съ предметами столовыми на 6, 12 и бôльше осôбъ, такожь бульвары, чайники, имбрички, горнятка на сметанку, тацки, комплетни̂ сервисы до гербаты и кавы, заморозы на вина, кошѣ на тѣста, цукорнички, тяжки до цукру, полумиски округли̂, подовговати̂ и до рыбъ, якъ такожь спеціяльни̂ предметы для готелѣвъ, реставрацій и кавярнь.

Звертаємъ увагу ВП. публичности, що всѣ ихъ выробы означени̂ суть штемплемъ фабричнымъ и фирмою „Christofle“, и просимо — для уникненя можливыхъ наслѣдовань — приняти тоє до ласкавои вѣдомости. Всѣ предметы ихъ выробôвъ обовязани̂ єсьмо продавати **по цѣнахъ сталыхъ, с. є. фабричныхъ.**

При тôй спосôбности пригадуємося ласкавôй памяти ВП. публичности, що наша торговля, звѣстна зъ ретельности, посѣдає все богатый складъ всякихъ выробôвъ ювилерскихъ, золотыхъ и срѣбныхъ, пôсля найновѣйшихъ фасонôнъ и зъ первостепенныхъ фабрикъ заграничныхъ. Полувѣкова практика дає намъ право до ôткликаняся на публичне довѣріє.

Съ высокимъ поважаньемъ

І. Островскій & І. Стрѣлецкій,

(2—?) *магазинъ ювилерскій въ ринку, ч. 45.*

ТОРГОВЛЯ ЦЕРКОВНЫХЪ ЗНАРЯДÔВЪ

пôдъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ въ ринку ч. 36,

заложена въ 1850 роцѣ,

поручає на **СВЯТА** великій выбôръ фелонôвъ, хоруговъ, стихарôвъ, балдахинôвъ, антипедій, бурсъ, церковныхъ одежь, иконъ, образôвъ церковныхъ на блясѣ и полотнѣ, ковчегôвъ або Архи, бѣля церковного, галонôвъ, френзлѣвъ, кутасôвъ шиховыхъ, золотыхъ и шовковыхъ и т. д.

Замовленя зъ провинцій выповняются скоро и точно.

Цѣнники высылаются на жаданье franco. 3—4

! Для господынь !

Єслибы „кава Franck“, именно правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестни̂ господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои,** зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои,** именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Ти̂ фабриканты, котри̂ **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

☞ **ДЛЯ ЖИДÔВЪ** ☜

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйши̂ торговлѣ en gross et detail. (1—10)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 28. Львôвъ, Середа 8 (20) цвѣтня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочалося друге чвертьрочье нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты и о вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку повѣстій“ вымѣненѣ повысше остаются незмѣненѣ.

Яка будучнôсть?

II.

Коли отже селяньскѣ господарства, обѣму понизше 6 моргôвъ, щоразъ бôльше упадаютъ такъ пôдъ наслѣдствами приватнои лихвы якъ и великихъ тягарôвъ публичныхъ, а при тôмъ еще щоразъ бôльше ослаблюются черезъ щоразъ дальше поступаюче роздробленье, — то зновъ другѣ селяньскѣ господарства обѣму повысше 6 моргôвъ стаются жертвою шкодливыхъ операцій кредитовыхъ рустикального банку. Загальне наслѣдство сего стану есть таке, що *цѣла* селяньска посѣлôсть посуваеся щоразъ дальше до своеи цѣлковитои руины.

Щожь зробивъ банкъ рустикальный супротивъ такого сумного стану? На загальныхъ зборахъ банку говорено вправдѣ много пустыхъ слôвъ въ оборонѣ банку противъ замѣтôвъ пôдношеныхъ въ дневникахъ (банковѣ оборонцѣ забули о замѣтахъ соймовои комисіи, въ радѣ державнôй и т. д.), але о тôмъ, якъ выдобути довжникôвъ банку зъ неминучои руины, совсѣмъ не говорено. Вправдѣ ухвалено слѣдуючѣ внесеня: 1) уповажняеся завѣдуючу раду, крôмъ 6% листôвъ заставныхъ и комунальныхъ облигацій выдавати такѣжь листы и облигаціи на 5% и 4%; 2) стопа процентова пожичокъ удѣлюваныхъ банкомъ въ листахъ 5% — обнижаеся на 9%, а при пожичкахъ въ 4% листахъ на 8%; при громадскихъ пожичкахъ удѣляныхъ въ комунальныхъ пожичкахъ 5% або 4% обнижаеся проц. стопа на 8% взглядно на 7%; 3) давнѣйшѣ пожички можутъ бути на жаданье довжника конвертованѣ; 4) ôтсотки проволоки будутъ числитись о 10% высше ôтъ кождочасноi стопы процентовои. Однакожь придивившись близше тымъ „облегченямъ“, мы ніякъ не можемо увѣритись, що они зôстали прійнятѣ для поратованя банковыхъ довжникôвъ. Не можемо въ тôмъ увѣритись вже по тôй однôй причинѣ, що при звѣстнôй манипуляціи рустикального банку що до удѣлюваня пожичокъ, при почислюваню всѣлякихъ провизій и коштôвъ ніякъ не можемо узнати 9% а взглядно 8-процентовои пожички, котра зъ що ино указаныхъ причинъ все на дѣлѣ выйде для довжника высше опроцентованою (около 12%), за спасительну и раціональну для нашихъ господарствъ. Въ доказъ сего най послужитъ практика „Рôльничо-кредитового Заведеня для Галичины и Буковины“, котре такожь удѣляе 9% пожички, а при тôмъ, чи власне для того стоитъ тожь само передъ пытаньемъ примусового вывлащуваня селяньскихъ грунтôвъ. Намъ выдаеся, що повысшѣ „облегченя“ починено выключно лише въ *интересѣ самого банку*, а то по перше зô взгляду на конкуренцію другихъ кредитовыхъ заведень (якъ пр. Рôльничо-кред. Заведеня), котрѣ удѣлюютъ пожички дешевше, якъ дотеперѣшнѣ пожички рустикального банку, а подруге зô взгляду на новоухваленый законъ противъ лихвы, котрый, якъ доказали рѣшеня найвыс. трибуналу, мôгбы бути застосованый до кредитовыхъ операцій рустикального банку перевышаючихъ законну стопу процентову 12%. Кромѣ того выдаеся намъ ухвалена теперь рустикальнымъ банкомъ конверзія его давнѣйшихъ пожичокъ лише яко средство ратунку пожадане передовсѣмъ для самого банку въ подôбнôмъ змыслѣ, якъ дотеперь практиковане тымже банкомъ удѣлюванье т. з. „додатковыхъ пожичокъ“ на покрытье залеглыхъ ратъ процентовыхъ и амортизаційныхъ.

Зъ тыхъ причинъ не маемо ніякои надѣѣ, що доля довжникôвъ рустикального банку повысшими „облегченями“ справдѣ поправится, що именно сумный процесъ вывлащеня селянъ зъ ихъ прадѣдноi землѣ, теперь въ такъ широкихъ розмѣрахъ веденый, буде здержаный и до правдивои необходимости обмеженый. Пытанье вывлащеня селянъ и маломѣщанъ зъ ихъ землѣ остаеся отвертымъ — якъ и доси.

И якажь будучнôсть — пытаемо? Дѣятельнôсть рустикального банку есть лише частію тои нераціональноi кредитовои организаціи у насъ, котра потягае за собою вывлащуванье. Кромѣ рустикального банку маемо еще и иншѣ подôбного рода заведеня, маемо и приватный кредитъ нераціональный, — що все разомъ такъ довго буде за собою потягати упадокъ селяньскихъ господарствъ, якъ довго въ цѣлôмъ краю не здвигнеся *здорова, раціональна* организація кредитова.

Щожь въ тôмъ взглядѣ здѣлано доси? Если поминемо поодинокѣ, майже единичнѣ усилія поодинокихъ громадскихъ касъ пожичковыхъ, то мусимо признати, що доси въ тôмъ взглядѣ ничого не зробилося и не робится. И се есть властива причина, длячого съ такою тревогою пытаемо о будучнôсть нашого селяньства и маломѣщаньства. Соймъ доси, кромѣ неудачного и совсѣмъ неôтповѣдного проекту кр. Выдѣлу о „банку краевôмъ“, ничого не зробивъ въ тôй справѣ. Доси нарѣкаю на неприклоннôсть центрального правительства, але ôтъ двохъ лѣтъ и тая вымôвка устала. Жіемо въ ерѣ „прихильности правительства для краю“ — и щожь робится у насъ въ тôй безперечно найважнѣйшôй справѣ? Утворенье „Länderbank-у“ и банку рôльничого, будова трансверзальноi желѣзницѣ, новый податокъ грунтовый, новый податокъ домовый, войскова такса, а може еще новый податокъ ôтъ нафты и т. д. — все тое безперечно въ ничѣмъ не змѣнитъ долѣ нашого селяньства и маломѣщаньства на *лучше*, не повздержитъ его упадку. Що будемо мати бôльше „краевыхъ“ Verwaltungsrath-ôвъ, що бôльша посѣлôсть буде мати лучшій ôтбытъ своихъ продуктôвъ, що кôлька сотъ моргôвъ лѣсу може бути фруктификаційно (!) вытятыхъ на пороги новыхъ желѣзниць, а кôлькохъ адвокатôвъ може обогатитись при експропріяціи грунтôвъ, якъ кôлькохъ предпріемцѣвъ краевыхъ при будовѣ, — се все може бути потѣшаючимъ для меншого або бôльшого кружка людій, але тымъ еще не полѣпшится доля селяньства и маломѣщаньства, загрожена на дѣлѣ и теперь лихварскими операціями кредитовыми.

Доля народа представляеся теперь въ дуже сумныхъ барвахъ. Вѣсти зъ захôднои Галичины показуютъ, що станъ польского люду зарôвно безъôтрадный, якъ и станъ селяньства въ всхôднôй Галичинѣ, а найновѣйша справа мазурскихъ громадъ Кобыляны и Ленка есть найлучшою илюстраціею, якъ верховодячѣ Поляки и польске священьство совсѣмъ занедбали свôй власный людъ и ôтдали его въ жертву всѣмъ експлюататорамъ темноты народа. Бôльше, якъ коли нибудь передъ тымъ, выявляеся теперь немôчнôсть, непорадноôсть и неспособнôсть верховодячихъ у насъ Полякôвъ до правдивого а хосенного проводу въ краю. Ера ихъ верховодства зазначаеся цѣлковитою бездѣльностію въ справахъ народа и щоразъ бôльшимъ упадкомъ краю. Ôтъ пяти лѣтъ вытиснули они зъ сойму „балястъ хлопôвъ и Русинôвъ“, а власне ôтъ тыхъ пяти лѣтъ не зробили они тамже ничого, що бы дѣйстно могло причинитись до пôднесеня народного быту матеріяльного. Есть се найлучшій доказъ, що верховодячѣ у насъ Поляки не репрезентуютъ ніякихъ интересôвъ народныхъ и що они лише умѣютъ „уживати“ высокихъ достоиньствъ, але не працювати. Есть се такожь доказомъ, до чого веде политика верховодячихъ Полякôвъ, котрѣ замѣсть органичноi пряцѣ двохъ народôвъ въ мирѣ и взаимнôмъ поважаню своихъ правъ обопôльныхъ, — выписали на своѣй хоругвѣ: безъусловну вражду противъ рускои народности — и лише въ поступѣ польонизаціи видятъ цѣле своє щастье.

Тожь пора, щобы Русины всѣма силами бралися до живои, неутомимои працѣ такожь и надъ матеріяльными справами народными. Не можна намъ поперестават на жаляхъ, не можна заколысуватись до сну жалосливыми пѣснями, а треба братися до працѣ такожь и на економичнôмъ поли. Не зависть, не пристрасть, а щира прихильнôсть для добра интересôвъ народныхъ най проводитъ намъ въ тôй працѣ, а съ часомъ, хочь може не безъ перешкодъ и пересудôвъ зъ початку, стане вразъ съ нами вся здоровомысляща, вся щиронародна, загальному добру приклонна часть нашого краю. Именножь повздержанье дальшои руины нашого селяньства и маломѣщаньства повинно статися одною зъ найпершихъ точокъ нашои народноi програмы.

8) що до рôлѣ, належитъ принимати завсѣгды такій станъ єи управы, въ якôмъ находятся тіи орнѣ грунта дотычащого повѣту (дистрикту клясификаційного), на котрыхъ доси постôйно (тревало) господаровано способомъ *звычайно уживанымъ*, *безъ ужитя* штучныхъ средствъ управы, — а пожитокъ зъ пашѣ тôлько тамъ належитъ почисляти, где *звычайно* и въ бôльшихъ розмѣрахъ практикуеся (§. 15 бук. а. инстр.);

9) що до лукъ треба зважати, скôлько разôвъ ихъ косится, чи выдаютъ пашу солодку, квасну чи мѣшану, чи ихъ навозится, чистится, осушуеся, наводнюеся або дренуе (§. 15 бук. b. инструкціи);

10) при огородахъ, шкôлкахъ деревъ, паркахъ, городахъ для розрывки и т. д. треба переводити клясованье черезъ порôвнанье пôсля обстоятельствъ съ доходомъ ôтповѣдныхъ рôль, лукъ або лѣсôвъ въ повѣтѣ (клясиф. дистриктѣ); а тѣ городы, котрѣ тôлько при помочи незвычайного промыслу приносятъ незвычайно высокій дохôдъ, не належитъ высше клясовати ôтъ тыхъ городôвъ, котрѣ пôдъ взглядомъ прочихъ своихъ стосункôвъ находятся въ рôвныхъ условіяхъ (§. 15 бук. с. инстр.);

11) пасовиска слѣдуе клясовати черезъ порôвнанье съ луками, котрѣ выдаютъ однаковый плôдъ съ ними (§. 15 бук. е. инстр.);

12) полонины слѣдуе клясовати пôсля цѣлого чиншу державного (посесійного) ôтъ нихъ оплачуваного, або пôсля спашного ôтъ кождои штуки худобы оплачуваного, або пôсля числа и роду худобы рôчно приганяного, увзглядняючи при тôмъ часъ треваня пашѣ и въ сей способъ узысканого пожитку зъ полонинъ, при чѣмъ такожь слѣдуе увзгляднити выдатки на уставленье засѣкъ, убезпечаючихъ худобу ôтъ спаданя въ пропасти, и кошаръ, якъ неменше выдатки на спроваженье воды (§. 15 бук. f. инстр.);

Се суть головнѣйшѣ правила закона и инструкціи о клясованю грунтôвъ, котрыхъ слѣдуе придержоватися при провѣреню переведеного клясованя. Въ умотивованю реклямацій слѣдуе отже покликуватись на тіи приписы.

Цѣнною помочію при умотивованю реклямацій задля хибного клясованя есть такожь описъ*) повѣту (взглядно дистрикту клясификаційного) въ мысль §. 23 закона зъ 24 мая 1869 черезъ шацункового референта спорядженый. Въ тôмъ описѣ маe кромѣ спису всѣхъ громадъ и обшарôвъ двôрскихъ, бути представлене: положенье, розтяглôсть и розграниченье повѣту, загальна постать и характеръ терену; климатичнѣ стосунки, загальнѣ свойства и властивôсть грунту, рôжнородня стосунки грунтовыхъ доходôвъ повѣту пôсля культуры, прилады до спроваджуваня и спусту воды; дренажѣ, комуникаційнѣ средства, станъ и стосунки ôтбыту господарскихъ и лѣсныхъ плодôвъ; станъ залюдненя, плоды зъ всѣхъ трехъ свѣтôвъ природы; дальше подѣлъ грунту, способъ загосподарованя, оборотъ продажи такъ цѣлыхъ господарствъ якъ и поодинокихъ грунтôвъ и парцель зъ послѣдныхъ 15 лѣтъ; дальше середнѣ цѣны за матеріялы и натуралія и т. п.

(Конецъ буде.)

Гдещо о реклямаціяхъ

зъ причины хибного заклясованя (§. 37, бук. е.).

(Дальше.)

Выказъ такихъ пересѣчныхъ цѣнъ культуры якъ и цѣнъ плодôвъ земныхъ повиненъ находитися въ дотычащôй комисіи шацунковôй;

4) станъ управы грунту слѣдуе завсѣгды принимати *середный* (§. 13 инструкціи при клясованю)*);

5) слѣдуе увзгляднити властивôсть грунту с. е. складъ покладу земного, положенье (до сонця — чи нѣ, спадистôсть, нараженье на замулованье и вымулованье и т. д.) (§. 12 инструкціи);

6) не можна зважати на стосунки власности и на господарску звязь грунтôвъ съ иншими грунтами або съ промысловыми закладами;

7) не можна увзгляднять тягарôвъ и данинъ грунтовыхъ, ани правъ съ грунтами полученыхъ (§. 13 циф. 2 и 3 инструкціи);

*) Инструкція о способѣ поступованя при клясованю поодинокихъ грунтôвъ. Вѣдень. Друкомъ ц. к. придворнои и правительственнои друкарнѣ. 1875.

*) Не „переглядъ“ повѣту.

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

(*Дальше*)

П. справоздавець хотѣвъ тую дрôбницю по просту поминути и высказавъ ту передъ нами гарну теорію про интерпретацію дотычащого уступу права, — тôлько що тая интерпретація дуже простымъ способомъ прямо обалює цѣле поступованье при выборѣ до рады державнои. Отжежь се для него головна рѣчь, о проче ôнъ совсѣмъ не дбає. Нехай же за тою наивною теорією иде, кто хоче; але въ австрійскôмъ парляментѣ, где предсѣ существуюче право повинно мати силу, запевне не пôйде за нею ани одинъ образованый юристъ. Ба, ôнъ думає и кладе навѣть немалу вагу на тоє, що коли члены комисіи выготовили другу листу выборчу и не протестували, то вже все было гараздъ. Але не йде тутъ о пониманье пп. членôвъ комисіи, але о тоє, чи и о скôлько перестерѣгано якъ слѣдъ обовязуючого права, чи нѣ. А впрочѣмъ протестували предсѣ три члены комисіи: Церкевичь, Мохъ и Раковскій, а крôмъ нихъ єще 29 другихъ выборцѣвъ, и протесты ихъ лежатъ передъ нами. А чомужь не переслухано тыхъ членôвъ комисіи? Они чей булибы не одно выяснили и булибы достаточно вытолкували своє загадочне поступованье. Але гдеинде было инакше рѣшено — и тому то мусѣвъ властивый маневръ остатись тайною и порости травою.

Пореходжу до нового уступу. Въ уступѣ 8 справозданя бôльшости выразився п. справоздавець дуже непарляментарно о однôмъ зô своихъ товаришѣвъ. Тамъ ôнъ именно говоритъ о першôмъ справозданю Вп. п. депутованого Вебера. П. деп. д-ру Веберови, якъ звѣстно, сталася невеличка пригода при ôтчитуваню пôдписôвъ членôвъ комисіи на высше згаданыхъ станиславôвскихъ документахъ. Отжежь не кождому все знати, а кто вже гдеякій блудъ побачитъ и скаже: ось ту бачу блудъ, — то не муситъ же вже о тôмъ кождому на голосъ говорити! Щожъ за пригода сталася пос. Веберови? Маючи въ рукахъ листы выборчи̂ и списы голосôвъ станиславôвскихъ, спостерѣгъ ôнъ, що на однôмъ документѣ пôдписы членôвъ комисіи були таки̂, а на другôмъ инакши̂; ôнъ прочитавъ ихъ именно на однôмъ списѣ въ латиньскôмъ resp. нѣмецкôмъ альфабетѣ, а на другôмъ выдавались єму якимись дивовижными. Ôнъ завдавъ собѣ чимало працѣ, щобъ ôтцифрувати ти̂ пôдписы — розумѣєсь о кôлько звѣстно єму рôжни̂ буквы, котри̂ ôнъ всѣ уважавъ латиньскими — и прійшовъ до того внесеня, що ту щось пофалшовано, бо члены на обохъ документахъ не одни̂ и ти̂ сами̂. Але дѣло выяснилось сейчасъ въ выдѣлѣ легитимаційнôмъ. Показалося на першій поглядъ, що помылка пôйшла зъ того, що члены комисіи выборчои пôдписались разъ латиньскими, а разъ рускими буквами. Я не дивуюсь совсѣмъ, що пос. Веберъ не умѣвъ належно прочитати руского письма, котрого може николи и не вчився; сего ôтъ него й жадати годѣ. Але одно мене вразило и немало здивувало: що п. справоздавець бôльшости, котрый случайно ôтцифрувавъ ти̂ гіероглифы, самъ не знавъ, якъ ихъ назвати. Подумайте собѣ, мои ПП.: ôнъ самъ, якъ се неразъ и при неоднôй случайности голосивъ, єсть Русиномъ, — а предсѣ называє ти̂ буквы разъ греческими, разъ славяньскими, разъ россійскими, а тôлько правдиво не може, чи не хоче сказати, що буквы ти̂ именно руски̂; сего такъ ôнъ боится (*Веселôсть*), якъ чогось заказаного и зачарованого (*Браво!*). Отожь мушу я єго троха утихомирити; надѣюся, що єму яко Русинови зроблю велику пріятнôсть, коли скажу, що се именно тôлько руски̂ буквы, єго власнôсть, єго тысячилѣтне наслѣдье, тоє наслѣдье, котрого єго пра-прадѣды съ гордостію уживали. Але коли ôнъ нынѣ сего не розумѣє, то мушу єго дуже жалувати (*Веселôсть*).

А теперь, мои ПП., щось нового: п. справоздавець хоче бути такожь справедливымъ. И справдѣ ôнъ такимъ показався, бо самъ давъ менѣ єще одинъ доказъ, щобъ уважати неправнымъ тоє, о чѣмъ я и впередъ знавъ, що оно неправне. Бо коли говоритъ о хибности пôдписôвъ, то робитъ наразъ salto mortale, переходитъ до мѣстця выборчого Богородчанъ и каже: Здаєся такожь, що и Иванъ Мартинець бувъ членомъ выборчои комисіи, але єго пôдпису межи пôдписами на актахъ выборчихъ нема, тôлько фигурує тамъ трета особа Константинъ Кравчикъ. Коли се правда, то вже eo ipso цѣлый актъ єсть неправный, позаякъ тôлько члены комисіи маютъ право и обовязокъ пôдписувати акта выборчи̂, а не якась трета неуповажнена особа. Прошу менѣ показати §. поступованя при выборахъ до рады державнои, котрый бы допускавъ таку субституцію одного члена комисіи. Якимъ жежь правомъ фигурує Константинъ Кравчикъ на тôмъ документѣ и що тамъ мавъ за дѣло? А при тôмъ єще именно хибує одного легального пôдпису, черезъ що цѣлый актъ стаєсь неважнымъ. Дякую протоє п. справоздавцеви бôльшости за той новый доказъ, бо колибы моє пересвѣдченье о неправности выбору было впрочѣмъ ослаблене, то симъ фактомъ п. справоздавець бôльшости пôдпербы єго совсѣмъ на ново. (*Дуже добре!*)

(*Дальше буде.*)

Процесъ нигилистôвъ.

(*Конець*)

Засуджени̂ мали до вечера слѣдуючого дня речинець для внесеня зажаленя неважности розправы, зъ того речинця однакожь не скористали. При ôтчитаню засуду смерти Желябовъ, Перовска, Кибальчичь и Михайловъ показались рôвнодушными: Перовска просила, щобы не зважали на тоє, що она женщина, але щобы єй дали подѣлити судьбу своихъ товаришѣвъ; Кибальчичь иронично выкрикнувъ, що ôнъ дивуєсь, длячого люде такъ дуже перецѣнюютъ житье, а Желябовъ вставлявся за Михайловымъ и завѣрявъ судіѣвъ, що Михайловъ въ справѣ атентату на царя совсѣмъ не бравъ участи. Рысаковъ и Єссе Гельфманъ були при читаню засуду блѣди̂ и похмури̂. Кромѣ Желябова всѣ просили о ôтписъ выроку. Перовска, яко дворянка, не могла бути повѣшена на пôдставѣ самого засуду судового; засудъ потребувавъ єще потвердженя царского. Царь потвердивъ помимо того, що царица мала єго просити, щобы женщинъ не вѣшати. Засуджени̂ могли єще просити о уласкавленье. Зъ шести засудженыхъ тôлько два, Рысаковъ и Михайловъ, дались наклонити своимъ адвокатамъ и пôдписали прошеня о уласкавленье. Оба они єще найскорше могли бути уласкавлени̂: Рысаковъ задля своеи неповнолѣтности (19 лѣтъ) а Михайловъ за-для того, що фактично не бувъ виновникомъ убійства царя. Трибуналъ судовый узнавъ ихъ недостойными уласкавленя, однакожь предложивъ прошеня Рыс. и Мих. цареви; царь ôткинувъ. Коли всѣ засуджени̂ були послѣдный разъ зôбрани̂ въ сали судовôй, Желябовъ попросивъ предсѣдателя, щобы позволивъ имъ въ послѣдне розпрощатися, на що предсѣдатель позволивъ. Желябовъ обôймивъ крѣпко свого молодого ученика Рысакова и поцѣлувавъ єго, а Перовскôй два разы замѣтно конвульсійно стиснувъ руку, ôттакъ всѣ розпрощались щиро мѣжь собою. На день 15 цвѣтня рано призначено екзекуцію. Днемъ впередъ обвѣщено о тôмъ засудженымъ. Єссе Гельфманъ при тôмъ обвѣщеню зôмлѣла. Коли прійшла до себе, заявила, що она беременна. Два лѣкарѣ сконстатували правду того, а судъ ôтложивъ екзекуцію на нѣй ажь до часу єи розвязаня. Дня 15 цвѣтня звѣстили поприлѣплювани̂ обвѣстки, що о 9 годинѣ рано ôтбудесь явна екзекуція засудженыхъ на Семеновскôй площади. Тамъ взносилась шибениця на чорнôмъ руштованю; бальокъ поперечный бувъ три сяжнѣ надъ землею; на нѣмъ было 5 обручикôвъ съ заложеными шнурками. Коло шибеницѣ бувъ занятый катъ, мужикъ съ червоною бородою, мерзкимъ лицемъ, съ чотырма криминальниками, зъ котрыхъ два були засуджени̂ на 10 лѣтъ а два на 5 лѣтъ вязницѣ; криминальники були убрани̂ въ овечи̂ кожухи, съ выписанымъ чорно на плечахъ рокомъ засудженя. Катъ перебрався вже на руштованю въ высоки̂ чоботы, чорни̂ штаны, чорну камизельку, а поверхъ цѣлого одѣня спустивъ червону сорочку. За руштованьемъ стояло 5 домовинъ, а въ нихъ смертельни̂ китлѣ зъ сѣрого цвилиху съ капузами. Велику Семеновску площадь окружило войско чотырма кордонами (въ 4 лавы). Поза войскомъ стояли тысячѣ цѣкавого народа. Войско было лицемъ звернене до народа, плечима до шибеницѣ. Улицѣ, котрыми засуджени̂ мали ѣхати зъ городскои вязницѣ, рôвно обсадивъ нарôдъ. Напередъ ѣхали офицеры, ôттакъ козаки съ заложеными списами, потôмъ першій вôзъ съ засуджеными. Вôзъ чорный, конѣ чорни̂; на возѣ два высоки̂ стôлцѣ съ оплечниками до коній. На тôмъ першôмъ возѣ ѣхали Рысаковъ и Желябовъ. Рысаковъ страшенно змѣнився ôтъ часу процесу; мертвецки блѣдый, съ страшнымъ позоромъ. Желябовъ не змѣнився, тôлько поблѣдъ. По дорозѣ ôнъ хотѣвъ промовляти до народа, але заразъ забубнили бубны и заглушили совсѣмъ єго бесѣду. Не могучи говорити, засуджени̂ тôлько кланялись народови. Коли першій вôзъ приѣхавъ пôдъ шибеницю, помôчники ката ôтвязали Рысакова и Желябова ôтъ воза, повели на руштованье и уставили обôчь себе при т. зв. ганьблячихъ паляхъ. Тымчасомъ наспѣвъ другій вôзъ, на котрôмъ ѣхали: Кибальчичь, Перовска въ серединѣ и Михайловъ. Зъ нихъ найменше змѣнена и найпритомнѣйша Перовска. Съ ними поступлено якъ съ попередными. Передъ шафотомъ стояли: генералъ-прокураторъ Плеве съ помôчниками, полицмайстеръ Барановъ, генералы и журналисты, штабовый лѣкарь и асистентъ для сконстатованя смерти. Почалось читанье выроку. Всѣ зняли шапки зъ головъ, а засудженымъ катъ и посѣпаки здôймили зъ головъ капузы. По ôтчитаню выроку вступило на руштованье 5 священикôвъ. Засуджени̂ молятся, цѣлуютъ по кôлька разôвъ крестъ. Желябовъ розмовлявъ съ священикомъ. Священики зôйшли въ долину. Засуджени̂ єще разъ прощаются съ собою. Почали глухо бубны бити и били ажъ до скôнченя екзекуціи. Засудженыхъ почали переодягати въ послѣдну одежу, въ родъ мѣшка, въ котрый всуваєся цѣлый преступникъ. Насамперед Кибальчичеви натягнули капузу китлѣ на голову, ôттакъ Михайлову, Перовскôй, Желябови и Рысакови пôсля степеня провины; найтяжшій виновникъ мавъ бути на самый конець вѣшаный. Михайловъ два разы урвався зъ шнурка; добре повѣсили єго ажъ за третымъ разомъ. По сконстатованю смерти всѣхъ повѣшеныхъ зложено трупы въ домовины а ти̂ знову до крытыхъ возôвъ и поховано на невѣдомôмъ мѣстци, имовѣрно на березѣ моря. По вложеню домовинъ у возы розôбрано заразъ цѣле шибеничне руштованье.

Враженье межи народомъ присутствуючимъ екзекуціи было страшенне, — именно въ хвили, коли Михайловъ разъ по разу зъ шибеницѣ урывався. Неменше враженье на нарôдъ выкликала и екзекуція на Перовскôй. До послѣдной хвилѣ всѣ недовѣряли, щобы повѣшено женьщину, бо, якъ звѣстно, вже ôтъ 130 лѣтъ не было случаю страченя женьщины. Належитъ замѣтити, що жителѣ Петербурга, якъ се згôдно свѣдчатъ численни̂ кореспонденціи въ заграничныхъ часописяхъ, загально надѣялись на уласкавленье. Звѣстно такожь, що Соловєвъ, професоръ фильософіи на петербурскôмъ университетѣ на публичнôмъ ôтчитѣ передъ численными слухачами (около 1500) такожь высказався за уласкавленьемъ засудженыхъ и тымъ вызвавъ превеликій ентузіязмъ у своихъ слухачѣвъ. Проф. Соловєва, якъ доносятъ, увязнено за той ôтчитъ. Однакожь ся послѣдна вѣдомôсть потребує єще потвердженя.

„Moskalofilskie agitacye" середъ Полякôвъ.

Не потребуємо пригадовати безмѣрныхъ и неустаючихъ клеветъ такъ польскихъ дневникôвъ, якъ и самыхъ польскихъ достойникôвъ систематично розсѣваныхъ о руссофильскихъ, царославныхъ, соціялистичныхъ и якъ тамъ єще называныхъ агитаціяхъ, якобы середъ руского священьства и руского народа веденыхъ. Вѣдома жь всѣмъ рѣчь, що одна зъ высокопоставленыхъ особъ, пôдъ нашептами такихъ клеветникôвъ, узнала за ôтповѣдне и чемне, навѣть передъ ВПр. Митрополитомъ згадати о „гравитаціи руского священьства до Россіи"! Всѣ поясненя, всѣ оправдуваня зъ стороны Русинôвъ були не менше систематично заглушувани̂ новыми клеветами о новыхъ агитаціяхъ, а вслѣдъ за тымъ молестовано людий всѣлякими ревизіями — очевидно безъуспѣшными, бо безпредметовыми. Краковскій „Czas" заговоривъ навѣть о тôмъ, що „Korona straciła zaufanie do Rusinów", а хочь мы свого часу домагались официяльного поясненя въ тôмъ взглядѣ, — официяльни̂ органы мовчали и такимъ мовчаньемъ оправдовали кинену клевету, а бодай пôдпомагали єи ширитись. Тымчасомъ случився въ захôднôй Галичинѣ фактъ такъ въ тôмъ якъ и въ многихъ иншихъ взглядахъ дуже характеристичный. Двѣ мазурски̂ громады, Кобыляны и Ленка, чуючись покривдженими рѣшеньемъ сервитутового спору въ користь пана, научени̂ якимсь Tomaszem Pirożkiem, внесли петицію до царя Александра II о приклонну интервенцію въ тôй справѣ сервитутовôй. Коли на тую петицію черезъ довгій часъ не получали нiякои ôтповѣди, почали урговати черезъ австрійску амбасаду въ Петербурзѣ о царску ôтповѣдь и въ той спосôбъ доперва дôзналось австрійске правительство о цѣлôмъ фактѣ. При тôмъ замѣтно єще и то, що громада Ленка (Łęka), а взглядно єи рада громадска съ всѣма формальностями, приписаными уставою, обрадовала надъ петиціею до царя и повзяла въ тôмъ взглядѣ формальну ухвалу — одноголосну. Намѣстництво довѣдавшись о тôмъ фактѣ ôтъ петербурскои амбасады, зарядило слѣдство, розвязало раду громадску въ Ленцѣ, а членôвъ громадского начальства Кобылянъ и Ленка потягнено до ôтвѣчальности. Єсть се фактъ, о котрôмъ польски̂ дневники зъ зрозумѣлыхъ причинъ або совсѣмъ не згадуютъ, або закрываютъ єго ляконичною фразою „москальофильскихъ агитацій". Видимо жалуютъ, що се не сталося въ всхôднôй Галичинѣ. Тогды то булибы посыпались громы на Русинôвъ, руске духовеньство и т. д. Однакожь Кобыляне и Ленка, кросняньского повѣту, лежатъ въ захôднôй Галичинѣ, а шематизмъ гр. к. перемыскои епархіи навѣть не згадує о тыхъ мѣстцевостяхъ и не выказує ни однои рускои душѣ въ громадахъ сеи назвы, ани нема тамъ руского священика, руского дяка и паламаря. Се однакожь не перешкодило польскимъ скрибентамъ въ польонофильскôй Wiener Allg. Ztg. написати, що се агитація середъ руского селяньства! Маємо однакожь надѣю, що бодай мыслящи̂ умы середъ Полякôвъ застановлятся глубше надъ симъ фактомъ. Головна рѣчь тутъ не въ агитаторѣ и не въ агитаціи, але въ незаперечимôмъ сумнôмъ положеню селяньства въ Галичинѣ. Сумна рѣчь, що Поляки, такъ на око журливи̂ о добро „ruskiego ludku" не клопочутся о своѣмъ власнôмъ „людку" и не освѣтили єго доси хочьбы на стôлько, що писати петиціи до царя о интервенцію, се рѣчь и не дозволена и смѣшна. Єще сумнѣйше, що невдоволенье середъ польского люду захôднои Галичины взросло ажь до такихъ розмѣрôвъ, що ôнъ здаєся вже не мати нiякого довѣрія до справедливости нашихъ властій и то въ часѣ, коли Поляки верховодятъ въ краю и правительство нiякъ не може уважатись неприхильнымъ для Полякôвъ. А власне за новыхъ часôвъ дожили мы крôвавои револьты мазурскихъ селянъ въ Домбровѣ тожь задля справъ сервитутовыхъ, недавно чули мы о розсѣваню соціялистичныхъ ôтозвъ середъ польскихъ громадъ, а емиграція польского люду росте зъ дня на день!

Высше поданый фактъ єсть новою илюстраціею, якъ добре дѣєся польскому людови пôдъ покровомъ верховодства партіи „Czas"-у, Gaz. Nar. и Dzien. pol. Громадамъ неприклонни̂ рѣшеня справъ сервитутовыхъ безперечно лучались и въ всхôднôй части Галичины и то єще о много частѣйше, однакожь довготерпеливый рускій нарôдъ, хочь мавъ єще и своєродни̂ „добродѣйства" польскои гегемоніи, предсѣ не захитався въ своѣй льояльности. Сумни̂ объявы бôльше вразливого а менше терпеливого мазурского люду повинни̂ ачейже разъ нагадати нашимъ польонизаторамъ, що добро краю и народа не почиває въ єго польонизаціи. Булабъ пора, щобы наши̂ загорѣли̂ польонизаторы замѣсть ображати руску нарôднôсть и єи всюда переслѣдовати, замѣсть денунціювати Русинôвъ-урядникôвъ и учителѣвъ за ихъ совѣстну працю надъ правдивою просвѣтою руского народа, замѣсть безперестанно клеветати о „руссофильскихъ гравитаціяхъ" Русинôвъ, — звернули свою увагу на своє поле, на свôй власный нарôдъ, на єго пôднесенье, щобы замѣсть польонизаціи руского народа, занялись трудомъ надъ полѣпшеньемъ долѣ власныхъ польскихъ братій-селянъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Ческій университетъ въ Празѣ.*) Сегорôчный великдень принѣсъ для Чехôвъ славный подарунокъ, котрымъ они натѣшитись не можутъ, — а тымъ дарункомъ єсть: національный университетъ въ Празѣ. Пôсля найвысшого цѣсарского постановленя университетъ праскій має бути подѣленый на два университеты съ двома краєвыми языками выкладовыми: ческимъ и нѣмецкимъ. Оба университеты однакожь будутъ мати одну и тую саму назву: „Carolo-Ferdinandea Universitas". Министрови просвѣты припоручене переведенье сего найвысшого постановленя. Отъ 1 жовтня 1881 р. маютъ бути отворени̂ тымчасомъ два лишь выдѣлы: правничій и фильософичный; прочи̂ два выдѣлы: медичный и теольогичный маютъ бути отворени̂, якъ Чехи надѣются, скоро опôсля, бо вже съ 1 жовтнемъ 1882 р.

Якъ звѣстно, недавно єще велася въ Чехіи борба межи Чехами а Нѣмцями о тоє, чи университетъ праскій має остати одинъ а тôлько съ подвôйными выдѣлами (деканатами), чи маютъ бути два совсѣмъ окреми̂ университеты, одинъ съ другимъ неполучени̂. Першого, т. є. одного университету съ подвôйными выдѣлами (нѣмецкимъ и ческимъ) жадали Чехи, покликуючись на тоє, що король ихъ Кароль (цѣсарь Кароль IV) основавъ университетъ въ Празѣ для народа ческого, котрый має отже до существуючого университета историчне право. Нѣмцѣ знову хотѣли, щобы Каролиньскій университетъ зôставъ ôтъ теперь выключно нѣмецкимъ, а для Чехôвъ щобы отворено совсѣмъ новый, окремый университетъ. Нѣмцѣ загадали въ той спосôбъ совсѣмъ ôтлучитись ôтъ Чехôвъ и ôтъ ческого вплыву, котрый щоразъ бôльше росте и росте въ Чехахъ и Празѣ и разъ-наразъ вытискає елементъ нѣмецкій зъ дотеперѣшного выключного панованя въ Чехіи. Правительство, щобы не оскорбити ни одныхъ ни другихъ, выбрало „золоту середину", а именно: зъ однои стороны сповнило бажанье Чехôвъ о тôлько, що ческій университетъ хочь окремый буде уважатись половиною университету Каролиньского, значитъ, правительство увзглянило историчне право Чехôвъ, — зъ другои знову стороны сповнило бажанье й Нѣмцѣвъ, роздѣлюючи фактично универси-

тетъ на два университеты пôсля народности.

Звѣстна рѣчь, що одержанье власного, національного университету було однымъ зъ найважнѣйшихъ и найгорячійшихъ бажань ческого народу и ческои делегаціи. Що зъ того, що въ столици Чехіи, въ Празѣ, бувъ университетъ, коли ôтъ часôвъ Іосифа II на мѣстце языка латиньского ставъ языкъ нѣмецкій выкладовымъ? Ôтъ сто лѣтъ треває борба народа ческого не о вытисненье языка нѣмецкого зъ праского университету, а тôлько о рôвноуправненье обохъ красвыхъ языкôвъ. Чехи справедливо жалувались на недостачу національного найвысшого закладу наукового, котрый въ культурнôмъ розвою народа єсть мовь сонце, зъ котрого сыплются свѣтлй лучѣ на цѣле ниво народного житя. Чехамъ, розвившимъ такъ славно въ сѣмъ столѣтю свою литературу, годѣ ôтмовити нездôбности ихъ языка до выкладу зъ катедры университетскои. Пôдъ свѣжимъ враженьемъ рѣшеня цѣсарского о отвореню ческого университету „Politik“ выкрикає: „Чехи були доси одинокимъ (?) народомъ въ Европѣ страшенно покривдженымъ и упослѣдженымъ въ тôмъ взглядѣ, що на 7 милiонôвъ они не мали ни одного національного университету, коли тымчасомъ Бельгія на 5 милiонôвъ жителѣвъ а Швайцарія навѣть на 2,700.000 маютъ по 4 университеты!“ Покривдженье дотеперѣшне Чехôвъ въ тôмъ взглядѣ мы мусимъ признати и тѣшимось зъ щасливого успѣху ихъ довгои борбы. Замѣтимъ однакожь при сѣмъ случаю на выводы „Politik“, що єсть въ Европѣ другій славяньскій нарôдъ о 10 милiонôвъ численнѣйшій ôтъ Чехôвъ — нарôдъ рускій, котрый доси не має ни одного національного университету. Надъ 3 милiоны того народа жіє нынѣ въ Австріи пôдъ тымъ самымъ правительствомъ, котре „Politik“ возвеличала и рôвно-справедливымъ для всѣхъ австрійскихъ народôвъ; тіи три милiоны Русинôвъ не маютъ доси національного университету, того сонця, котрого лучѣ освѣчуютъ „горы и долы народного житя“ и „безъ котрого не може бути поступу народа“, якъ справедливо завѣряє „Politik“. Чи тіи три милiоны славяньского народу дôждутся коли такого великодного подарунку — національного университету, — якимъ радуются сегодня Чехи?

ЗАГРАНИЦЯ.

Греція. Ôтъ кôлькохъ днѣвъ вже надходятъ потѣшаючій вѣдомости зъ Атенъ: греческій кабинетъ склонюєсь до принятя ноты державъ, установляючои новій границѣ Греціи. Телеграма зъ дня 13 с. м. наспѣвша въ четверъ зъ Атенъ доноситъ, що тогожь дня о 7 год. вечеромъ правительство грече-ске приняло предложенье державъ, але рôвночасно жадає, щобы державы єи забезпечили, що Турція симъ разомъ ôтдасть нехибно ôтступленй ёй територіи. Ôтповѣдь тая вже доручена представителямъ державъ. Въ тôйже ôтповѣди заявляє Греція, що по мимо хибъ новои граничнои линіи годится на нію и пріймає єи длятого, бо жадає спокою; поспѣшитъ занятя вызначенй ёй землѣ, але рôвночасно ôткликуєсь до почутя справедливости державъ, щобы тіжь занялись судьбою Грекôвъ, замешкуючихъ територіи не признанй Греціи послѣдною нотою державъ. Конець кôнцемъ, въ теперѣшнôй хвили справа греческо-турецка здаєсь близькою рѣшеня. Она була одинокою спорною справою межи державами европейскими въ послѣдныхъ часахъ. По єи залагодженю горизонтъ европейскій, єсть надѣя, буде якійсь часъ проясненый — але чи на довго? Въ послѣднômъ часѣ выплыла на верхъ справа тунетаньска и непорозумѣнье межи Франціею и Італією. Франція буде вести вôйну въ пôвнôчнôй Африцѣ, але то бôльше якъ певно, що на вôйнѣ въ Африцѣ и скôнчится, а до оружного зôткненя межи Францією а Італією не прійде.

Франція. Много шуму въ печати цѣлои Европы наробило найновѣйше почастне мобилизованье французского корпусу, призначеного до вôйны съ Крумирами въ пôвнôчнôй Африцѣ. Ôтъ часу пруско-французскои вôйны Европа а именно Нѣмеччина зôрко слѣдила розвôй войсковыхъ силъ въ Франціи. Доси не було случаю бачити, яка организація величезнои французскои арміи, чи на случай небезпеченьства потрафитъ французка армія борзо змобилизоватись, — що єсть нынѣ дуже важною рѣчію при веденю вôйны. Найновѣйша мобилизація 20-тысячного корпусу показала непорадность французского министерства вôйны въ тôмъ взглядѣ. 20-тысячный корпусъ повиненъ бути сейчасъ змобилизованый; тымчасомъ мобилизація тревала довго: пѣхоту стягано зъ пôвнôчныхъ гарнизонôвъ, артилерію зъ южныхъ — словомъ, все ишло помалу. Французкй газеты, одній якъ National, почали выказувати непорадность министерства вôйны и злу организацію арміи, другй знôвъ стаютъ въ оборонѣ арміи и кажутъ, що французка армія такъ зъорганизована, що хочь не може такъ легко змобилизуватись одинъ корпусъ, то за тое цѣла дуже легко змобилизуєсь. На всякій способъ однако при мобилизаціи корпуса тунетаньского Франція показала велику непорадность и певно постараєсь зъ того взяти собѣ науку на будуще. Европа тымчасомъ съ нетерпеливостію выжидає побачити, якъ буде пописуватися французске войско въ пôвнôчнôй Африцѣ въ борбѣ съ Крумирами, и зъ того буде судити о здôбности и вытревалости французского войска на случай тôлько обговорюванои и очѣкуванои вôйны съ Нѣмеччиною.

НОВИНКИ.

— **Выбôръ посла соймового** зъ выборчого округа сельскихъ громадъ Львôвъ-Винники-Щирець розписано на день **27 л. мая с. р.**

— **Страстнй псальмы** ôтспѣваютъ питомцѣ въ церквѣ гр. к. духовнои семинаріи въ Велику пятницю о 4 год. пополудни, а именно: „Благообразный Іосифъ“ (Д. Бортняньского), „Насъ ради“ и „Искупилъ ны еси“ (Лавровского), „Днесь виситъ на древѣ“ (Гессли), „Насъ ради“ и „Искупилъ ны еси“ (Рудковского), „Виджу Тя“ (Гайдена), „Днесь со мною“ (Гайдена) и „Благообразный Іосифъ“. Въ рускôй духовнôй семинаріи перемыскôй ôтспѣваютъ питомцѣ псальмы страстнй пôдъ проводомъ звѣстного композитора о. В. Матюка.

† О. Павло Калитовскій, парохъ въ Бутынахъ дек. угнôвского еп. перемыскои, упокоився въ 64-ômъ роцѣ житя и въ 39-ômъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

— **Дѣйстными учителями и учительками шкôлъ етатовыхъ** именованй: И. Бокъ въ Пакошôвцѣ, Е. Врублевскій въ Ушвѣ, П. Балтаровичева въ Лежайску и А. Старкель въ Ярославю.

— **Въ копальняхъ нафты пôдъ Коломыєю**, въ Слободѣ рунгурскôй, выбухнувъ 5 (17) с. м. пожаръ, котрый знищивъ цѣлый резервоаръ нафты, кôлькасотъ бочокъ съ роною и сусѣдній будынки. Страту понесли пп. Торосевичъ и Чировскій.

— **Лордъ Биконсфильдъ** умеръ дня 7 (19) с. м. въ Лондонѣ.

— **Въ справѣ конфискаты ч. 25 „Дѣла“**: Ч. 5875.

Въ имени Єго Величества Цѣсаря!

— Ц. к. Судъ краєвый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 р. к. и §. 37 зак. прас., що основа артикулу умѣщеного въ ч. 25 часописи „Дѣло“ зъ дня 28 марця (9 цвѣтня) 1881 пôдъ написомъ „Новинки. Зъ пôдъ Яворова пишуть намъ“, въ уступѣ ôтъ слôвъ „однакожь въ способъ“ до слôвъ „веде слѣдство“ — мѣститъ въ собѣ знамена выступку зъ § 300 зак. кари. що протое заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската тогожь числа часописи „Дѣло“ єсть усправедливленною, дальше розпрострононенье инкриминованого артикулу єсть взборонене и що забраный накладъ має бути знищеный.

Поводы:

Въ инкриминованôмъ артикулѣ усилує авторъ взбудити взгорду и ненависть противъ властямъ державнымъ и ихъ органамъ, протое мѣститъ сей артикулъ въ собѣ знамена выступку зъ §. 300 зак. карн. и длятого застосовано повысшй приписы законôвъ.

Львôвъ, дня 15 цвѣтня 1881.

Lidl.

— **Зъ Петербурга** доносятъ, що навѣть помѣжь службою самого царя находятся нигилисты, чого доказомъ, що мѣжь письма надôсланй ôтъ рôжныхъ дворôвъ вмѣшано такожь проклямацію „комитету исполнительного“. Не тôлько въ службѣ мужескôй, але й жѣночôй находятся нигилистки, що занепокоило дуже царя, а особливо цареву, котра налягає на свого мужа, щобы доконче подѣлавъ ôтповѣднй реформы.

— **Єзуиты въ Буковинѣ**. Зъ Черновець звѣщаютъ: Передъ рокомъ прибули єзуиты до Черновець, щобы заложити тамъ свою осаду въ родѣ якого закладу для выхованя молодежи и хотѣли навѣть въ тôй цѣли купити реальность. Понеже однакожь тамошній жителѣ дали имъ, яко непрошенымъ гостямъ, пôзнати, що совсѣмъ не бажаютъ єзуитскои опѣки, котра грозитъ мирнымъ интересамъ конфесійнымъ и народнымъ, — то єзуиты ôтъѣхали. Але по якômсь часѣ устроився комитетъ пôдъ проводомъ кс. дра Корницкого, щобы завести дôмъ для христіяньскихъ сирôтъ, и въ тôй цѣли маютъ бути розписанй складки. Єслибы той закладъ вôйшовъ дѣйстно въ житье,—говоритъ „Oesterreichischer Grenzbote“ — то мы увѣренй, що поза тою цѣлію крыются иншй намѣреня. По всякôй дѣятельности Полякôвъ, а именно польскихъ товариствъ, мусимо бачити лише цѣль польонизаціи другихъ народностій, якъ маємъ того доказъ въ Галичинѣ, где польонизація черезъ єзуитôвъ и другихъ Полякôвъ дôйшла вже до крайности.

— **Россійскй професоры университетскй**, якъ звѣщаютъ „М. Вѣдом.“, удаются до австро-угорскои монархіи и до Турціи въ цѣляхъ науковыхъ а именно: дѣйстный совѣтникъ Унтербергеръ професоръ университету въ Дорпатѣ, дѣйст. сов. Сухомлиновъ проф. унив. въ Петербурзѣ, дѣйст. сов. Мартенсъ, проф. унив. въ Петербурзѣ, сов. Ковалевскій проф. унив. въ Одессѣ и магистеръ Бѣлогоричь Котляревскій проф. унив. въ Москвѣ.

— **Въ Коломыѣ** появилось „*Świtło*“ — Pyśmo dla Naroda — и заспѣвало Русинамъ латиньскими буквами въ Цвѣтну Недѣлю: Христосъ воскресъ! Въ першômъ чл̀ѣ выповѣдає редакція на вступѣ гадку, що хотѣлабы сѣяти згоду межи Русинами а Поляками, але вже въ другôй статіи послѣдує примѣру кореспондента Gaz. Nar. z Pokucia и силится оклеветати Русинôвъ въ Станиславовѣ за то, що тамъ при послѣдныхъ выборахъ побѣдивъ рускій кандидатъ. Редакція бажає, щобы „Switło“ було читане такожь черезъ „Narôd polskij w czasty zachôdnôj kraju.“ Переглянувши цѣлу тенденцію сего „Switła“ думаємо, що редакція замѣсть воювати вѣтраками на нашômъ Покутю, зробилабъ далеко красше, якбы перенеслась до Ясна або и до Бохнѣ и тамъ поучувала мазурскій нарôдъ, щобы „za gospodarstwa naszoho rodymcia dra Dunajewskoho“ не ôтносився „do Moskalôw“ и не компромитовавъ своихъ „rodymcôw w kontuszach.“ Нашъ рускій нарôдъ обôйдеся безъ такихъ „świty!“, маючи свои популярній часописи, котрй совѣстно сповняютъ свою задачу.

— **Послѣдна нôчь засудженыхъ нигилистôвъ**. Въ вечеръ прійшовъ до засудженыхъ священикъ. Рысаковъ говорив довго съ священикомъ, высповѣдався и запричащався. Тожь само Михайловъ бесѣдувавъ довго съ священикомъ и высповѣдався. Кибальчичь дуже довго розправлявъ съ священикомъ. Желябовъ и Перовска совсѣмъ не хотѣли съ священикомъ бачитись. Перовска, зъ роду графянка, оказала яко женьщина незвычайну силу духа и тверду волю; може зъ всѣхъ засудженыхъ она найôтважнѣйше дожидала смерти. Єще передъ кôлькома днями написала она прощальне письмо до своєи матери. О 11 год. положилась до сну. Кибальчичь написавъ въ ночи листъ до свого брата; такожь и Михайловъ написавъ до своихъ родичѣвъ, але съ великими правописными похибками. Желябовъ написавъ до своихъ кревныхъ, по чѣмъ положився о год. 11 до лôжка. Нôчь перебули засуджеий неспокôйно, лише Перовска и Кибальчичь були совсѣмъ спокôйнй. О 6 год. рано збуджено засудженыхъ и подано имъ чай. По тôмъ поодиноко переводжено кождого засудженого до осôбнои кômнаты, где ихъ переодѣто въ арештантску одѣжь, поверхъ котрои надѣто чорный арештантскій армякъ (въ родѣ чорнои рясы), а на голову кругу широку шапку съ наушниками. Потôмъ вывели ихъ на двôръ и катъ усадивъ ихъ на двохъ возахъ привязавши руки, ноги и туловище кождого засудженого ременями до воза. О 8-ôй год. выѣхали возы зъ вязничного двôрця пôдъ дуже сильнымъ конвоємъ войска. Неперечислимй масы народа стояли по цѣлôй дорозѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. Любѣнецкій на Сороки дек. щирецкого.

Увольняючій декретъ ôтъ обовязкôвъ ординаріятского школьного комисаря олеского одержавъ о. І. Трилёвскій.

Сотрудничество отворитися має въ Петранцѣ дек. калуского.

Въ пропозицію принятй: оо. 1) И. Руденьскій, 2) К. Глѣбовицкій, 3) І. Чировскій, дальше М. Соневицкій, В. Хойнацкій, А. Карачевскій и И. Алексевичь — на Гарасамôвъ дек. жукôвского; 1) И. Стеткевичь, 2) А. Кобриньскій и 3) В. Пасиновичь — на Жабье-Ильце дек. косôвского.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержали оо.: З. Крвавичь на парохію Негрыбка дек. перемыского и К. Грушкевичь на парохію Конотопы дек. варяского.

Не принято резигнаціи о. Л. Панна, пароха зъ Тулиголовъ дек. судововишеньского, зъ тоиже парохіи.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Засѣданье историчного товариства лѣтописця Нестора**, ôтбувшеся въ Кіевѣ дня 1 (13) марта с. р., було посвящене памяти Т. Шевченка. Засѣданье ôтбулось въ сали университетскôй, котру залягала численна публичность. Предсѣдатель товариства, А. А. Котляревскій, ôткрывъ засѣданье ôтчитомъ *„О историчнômъ значеню творôвъ народныхъ постôвъ“* на тематъ Шевченка. Ôтчитъ той, якъ пишутъ россійскй газеты, бувъ знаменитый, выголошеный съ незвычайнымъ чувствомъ для великого нашого поета. Бесѣдникъ высказавъ, що Тарасъ бувъ глубоко звязаный съ рôдною Украиною, и тому то поемы єго суть такъ взнеслй и маютъ историчне значенье. П. Котляревскій указавъ дальше, що творы Шевченка, писанй языкомъ россійскимъ, не маютъ вартости, такъ якъ лише своимъ рôднымъ языкомъ можна такъ высоко пôднестись. Дальше вказавъ бесѣдникъ, що 20 лѣтъ по Шевченку не являєсь вже вправдѣ подôбный малорускій геній, але причина того не въ тôмъ, будьто бы вже загинувъ всякій талантъ, але лише внѣшнй неприхильнй обставины стоятъ твердою запорою. Нехай вôльно буде — закôнчивъ бесѣдникъ — розвиватись малорускôй литературѣ, нехай свобѣднѣйше ôтотхне Украина, а прійде часъ, що озвеся єще неодинъ поетъ вѣщимъ словомъ и стане намъ другимъ Шевченкомъ. Ôтчитъ той зробивъ велике враженье на публичности и одушевивъ єи. По сѣмъ слѣдувавъ ôтчитъ В. Б. Антоновича, котрый говоривъ *„О значеню творôвъ Шевченка историчного характеру“*. И сей бесѣдникъ вывязався якъ найлѣпше зъ своєи задачѣ, а яко ученый историкъ высказавъ ясно, що творы Шевченка суть дуже цѣнній для истории, такъ якъ въ нихъ розвиваются передъ нами картины цѣлыхъ историчныхъ епохъ, а дуже часто такй ôтношеня, котрй лише по уплывѣ якогось часу суть предметомъ строго науковыхъ дослѣдôвъ. На доказъ того звернувъ бесѣдникъ увагу на поему „Иванъ Пôдкова“, где вѣрно высказанй ôтношеня межи атаманомъ-диктаторомъ а вольными козаками. Ôттакъ розбиравъ дуже цѣкаво на повысшій тематъ поему „Гайдамаки“, где видно великій геній поета, такъ якъ ôнъ не представляєся тутъ совсѣмъ, якъ гдеякй думаютъ, „жестокимъ“, але противно бажає миру на всѣй краинѣ, а малює лише быстроумно неôтповѣднй ôтношеня межи можною клясою а людомъ, котрый въ кôнци, природнымъ ходомъ, мусѣвъ боронити своихъ правъ и ратувати своє существованье. Ôтчиты тй приняла публичность съ великимъ вдоволеньемъ; они суть доказомъ, якъ щирй сыны Руси почитаютъ глубоко свого генія и якъ сердечно бажаютъ, щобы на рôднôй нивѣ рознеслось живе рôдне слово...

Всячина.

— **О загадочныхъ цвѣтахъ** пише „Pester Lloyd“ такъ: Одна убога вдова въ Унгварѣ, именемъ Клингаръ, жіюча зъ заробку, пôслала цѣсареви двѣ китицѣ польныхъ цвѣтôвъ, въ тôй вѣдай надѣи, що дôстане за тое щедру нагороду. По кôлькохъ дняхъ ôтослано єи тй китицѣ съ заявленьемъ, що цѣсарь ихъ не принявъ, такъ якъ тй цвѣты суть затрутй. Клингаръ перестрашилася тымъ такъ, що счезла гдесь безъ слѣду.

— **Кости мамута** найдено недавно на поли пôдъ Краковомъ, а именно щоку и кôлька костій чашки.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИИ.

Ч. Народолюбецъ зъ пôдъ Львова. Допись умѣстимо, если намъ подасьте доказы на наведенй факта. Въ тôй цѣли просимо съ нами порозумѣтися. *Всч. В. въ Б.* Полемичныхъ статій сего рода не замѣряємо мѣстити, бо не маємо надѣи, щобы невидющй прозрѣли, а непоправнй поправились. *Всч. о. К. въ М.* Пôднесена Вами справа нашого священьства дуже важна, але якъ самй признаєте, вымагає дуже обширнои студіи, а що важнѣйше бракъ достовѣрныхъ датъ дуже утрудняє працю. Мимо того надѣємось въ не дуже довгômъ часѣ и тіи перешкоды поборотя. Праця вже розпочата и правдоподôбно буде дуже обширна. *Вп. К. въ З.* Зъ переданыхъ намъ дописій скористаємо. Допись о выборахъ зъ р. 1879 передавнена.

Курсъ львôвскій зъ дня 18. л. цвѣтня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	безъ текучого куп. безъ купону	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	274 —	277 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	181 —	184 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	304 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100 40	101 40
„ „ „ по 4% ав.	93 75	94 75
„ „ „ по 5% ав. період.	100 40	101 40
Банку гип. галиц 6% ав. .	103 30	104 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 —	103 25
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к. .	99 75	100 75
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	101 —	102 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	102 75	104 25
5. Лосы мѣста Кракова . .	19 50	21 —
„ „ Станиславова .	23 —	25 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 55
„ цѣсарскій	5 46	5 56
Наполеондоръ	9 28	9 38
Нôвимперіялъ	9 55	9 66
Рубель россійскій срѣбный . .	1 50	1 65
„ „ паперовый .	1 19½	1 21½
100 марокъ нѣмецкихъ . . .	57 35	58 10
Серебро	99 50	100 50

Курсъ збо́жа зъ дня 18 л. цвѣтия 1881.

(*Справозданье льво́вскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмо́въ.

	о́тъ		до	
	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшеница червона	10	20	11	—
„ бѣла	10	20	11	—
„ жовта	10	—	10	25
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	—	9	80
Ячмѣнь	6	50	7	—
Гречка	6	50	7	—
Овесъ	6	—	6	50
Горохъ до варки	7	50	8	50
„ паст.	6	50	7	—
Выка	6	20	6	70
Кокорудза стара	6	70	7	—
„ нова	6	—	6	20
Рѣпакъ зимовый	11	50	11	70
„ лѣтный	11	10	11	20
Ржѣй (Лнянка)	10	—	10	50
Насѣнье лняне	11	50	12	50
Конюшина (передна)	30	—	42	-
Кминъ	—	-	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

☛ **Съ нынѣшнымъ числомъ розсылаєся для мѣстцевыхъ ВП. предплатнико́въ цѣнникъ торговлѣ О. Т. Винклера.**

НА СВЯТА ВЕЛИКОДНЙ!

поручає звѣстна вже о́тъ давна

ЦУКОРНЯ МИЛЛЕРА

пляцъ Маріяцкій

найкрасшй торты, мазурки, бабы, тѣста перекладанй, баранки и писанки.

$^1/_2$ **кгр.** { 12 родо́въ цукорко́въ 10 кр., найлѣпшои помадки 1·50 зр., овочѣвъ полудневыхъ 2 зр., чоколядки Мас. 2 зр.

Найсмачнѣйша

кава, гербата и чоколяда.

О ласкавй и вчасний замовленя просится. (3—3)

Закладъ огородничій

НИКОЛАЯ

ВОЛИНЬСКОГО

во Львовѣ, ул. Садо́вница ч. 13

поручає 1—3

Бураки пастевнй великаньскй, жовтй або червонй — $^1/_2$ клгр. 40 кр.

Люцерну францускy, даючу пять покосо́въ на ро́къ — $^1/_2$ клгр. 65 кр.

Райграсъ францускій — $^1/_2$ кл. 40 кр.

Райграсъ англійскій — $^1/_2$ кл. 30 кр.

НА ПО́СТЪ

Свѣжу рыбу морску

ВЫЗИНА

поручає

Ф. В. КРУЛИКОВСКІЙ

во Львовѣ. 1—?

АНТОНІЙ КОЖЕЛЮЖЕКЪ

во Львовѣ — Ринок, ч. 29

(въ переходно́й каменици Андріоллёго)

ФАБРИКА

и головный складъ капелюхо́въ

мужескихъ и дамскихъ

всякого рода, якъ: цилиндры фильцовй, матеріяльнй; черевики, мешты и по́дошевки фильцовй. Принимає такожь до праня, прасованя и фарбованя капелюхи мужескй и дамскй.

Замовленя выконуются въ якъ найкоротшо́мъ часѣ, по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. (4—6)

Гандель вудженого мясива

ВАЛ. ЯКУБОВСКОГО

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 20.

поручае **НА СВЯТА**

шинки, озоры, ковбасы вудженй и варенй, сальцесоны, роляду, салями суху и сочисту власного выробу и дуже доброго смаку — по цѣнахъ найумѣркованнѣйшихъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются якъ найточнѣйше. (4—?)

СВѢЖІЙ НАСѢНЯ

всякихъ огородовинъ и цвѣто́въ, рослинъ пастевныхъ, люцерны францускои и т. и. зъ послѣдного зо́бору можна набути

ВЪ ГОЛОВНО́МЪ СКЛАДѢ

І. СТАХЕВИЧА

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій, ч. д. 11.

☛ Посылки на провинцію выповняются о́творотною почтою.

Цѣнники высылаєся на жаданье franco. 5—6

КАРОЛЬ ВЕРНЕРЪ

во Львовѣ, ул Собѣского, ч. 3 и Богдано́вка на Городецко́мъ, ч. 2 и 9

поручає свою (4—?)

головну торговлю

ВИНЪ

краєвыхъ и заграничныхъ; такожь **розолисо́въ, ликеро́въ и правдивого**

КОНЯКУ.

МОРИЦЪ АГИТЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 18

поручае гуртовно и частями

ВИНА УГОРСКЙ

котрй сего року спровадивъ особисто зъ Угоръ въ велико́мъ запасѣ и найлучшо́мъ родѣ, не щадячи при то́мъ жадныхъ ко́што́въ и трудо́въ.

Ро́жнй роды **винъ** по цѣнахъ *найдешевшихъ*. Ро́вночасно звертаю увагу П. Т. Публичности на мо́й **Вышинкъ**, котрый мѣститъ въ собѣ найлучшій **мѣдъ, румъ, ликеры, розолисы** и ро́жнй **пива**, якъ такожь всякй **перекуски.** (4—4)

НА СВЯТА ВЕЛИКОДНЙ!

о́тъ ко́льканацяти лѣтъ почтенна взглядами П. Т. Публичности

ЦУКОРНЯ

по́дъ фирмою

М. КОСТЕЦКІЙ

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 3.

поручае всякй роды **тѣстъ, цукро́въ, мазурко́въ** и **торто́въ**, якъ такожь всякй въ обрубъ цукорництва входячй выробы, и проситъ о ласкавй и вчасний замовленя, за котрыхъ старанне и точне выповненье заручає

Съ поважаньемъ

(3—3) **М. Костецкій.**

Der Pain-Expeller

mit „Anker"

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

І. Н. СПОЖАРСКІЙ

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 25

поручає ласкавымъ взглядамъ свой новозаложеный магазинъ и робо́тню рукавичокъ власного выробу, якъ такожь всякого рода

ТОВАРЫ РУКАВИЧНИЧЙ

именно

американьскй оленковй споднѣ и кафтаны

въ всѣхъ найновѣйшихъ барвахъ, всякй роды мужескихъ и женьскихъ рукавичокъ, шко́ры лосевй и оленковй до прикрытя ло́жокъ, подушки, торбы мысливскй, шапки мундуровй и цивильнй, шалики, краватки, шельки, шуро́вки, бандажѣ, поньчохи гумелястичнй и шнурованй

☛ **по цѣнахъ умѣркованыхъ сталыхъ.**

Замовленя зъ провинціи выповняются о́творотною почтою. (2—6)

Моя маса до воскованя по́длоги (помосту),

найлучша яка то́лько єсть, має тое преимущество, що **помостови**, такъ зъ мягкого якъ и твердого дерева, при напущеню (въ станѣ плынно́мъ, якъ молоко — розпущена въ кипячо́й водѣ по́сля припису) — надає лыскучу, до ляку подо́бну поверхно́сть, котра своєю **тревалостію** и **елеганцією** а при то́мъ **дешевостію** вызначаєся и мытье помосту, такъ шкодливе здоровлю особливо въ зимѣ, чинитъ совсѣмъ злишнымъ, тымъ бо́льше, що порохъ можна змести зъ запущеного помосту вохкою шматою обвязаною на щѣтку.

Барва масы єсть: дубова, ясенева, орѣхова, темнобрунатна, а такожь єсть маса совсѣмъ безбарвна, о́тъ котрои гарнй паркеты до́стаютъ лише полыскъ. $^1/_2$ кило выстане на малу ко́мнату и коштує во Львовѣ **60 кр.**, — почтою **франко** до 100 миль **84 кр.**, до 5 кило лише **5 зр. 94 кр.**

О. Т. Винклеръ

1—4 *во Львовѣ.*

Льво́въ, ринокъ, ч. 30.

На свята!

Спеціяльный складъ гербаты и руму

ЮЛІЯ АДАМА

во Львовѣ, ринокъ ч. 30.

поручає при надходячихъ святахъ дешевше якъ въ другихъ торговляхъ слѣдуючй артикулы:

Цукоръ	всѣ въ найлучшо́мъ сортѣ	**Гербату**
Каву		**Румъ**
Мигдалы		**Вина**
Родзинки		**Портеръ**
Чоколяду		**Розолисы**
Помаранчѣ		**Ликеры**
Цитрины		**Сыры**
Свѣчки		**Медо́вники**

☛ Замовленя зъ провинціи залагоджуєся точно и о́творотною почтою. (6—6)

На свята!

Льво́въ, ринокъ, ч. 30.

! Для господынь !

Єслибы „кава Franck", именно

правдива

Генрика Франка сыно́въ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантов ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бо́льше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнй господынѣ**, о́тро́жнити ласкаво

Правдиву каву Франка

о́тъ **фалшованои**, зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои**, именно на слѣдуючій по́дпись:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тй фабриканты, котрй **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды то́лько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того по́дъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зо́стала знаряджена и

для жидо́въ

по́сля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна до́стати черезъ всѣ значнѣйшй торговлѣ en gross et detail. (2—10)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію о́тповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, по́дъ зар. К. Беднарского

Ч. 29. Львôвъ, Субота 11 (23) цвѣтня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоптъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочалося друге чвертьрочье нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты и о вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку повѣстій“ вымѣненѣ повысше остаются незмѣненѣ.

Руске вѣче народне
во Львовѣ.

Наша сила въ масахъ нашого многочисленного рускаго народа, наша надѣя и будучнôсть въ оживленю, въ освѣдомленю и здвигненю цѣлого рускаго народа до повного житя и розвою. Така сила заявилась, така надѣя лучшои будучности заблысла на першôмъ народнôмъ вѣчу Русинôвъ во Львовѣ минувшого року. Оцѣнюючи сей народный объявъ пôсля его достоиньства, мы вже тогды сказали, що „всюда и по цѣлôй нашôй Руси повиннѣ хоть може въ меншихъ розмѣрахъ, але съ неменшою згодливостію и одушевленностію ôтбуватись такѣ объявы нашого житя, такѣ обговоры нашои народнои програмы“, якъ се сталось на першôмъ рускôмъ вѣчу народнôмъ. Тую гадку плекали мы безперестанно и пôдносили ею въ нашôй часописи, а нынѣ можемо сконстатовати, що цѣла наша Галицка Русь живо почула потребу такои живои дѣятельности черезъ народнѣ вѣча. Не хочемо выпереджувати фактôвъ и говорити о тôмъ, якъ скоро добра воля станеся дѣломъ въ кождôмъ важнѣйшôмъ осередку нашои Руси. Нынѣ записуємо лише фактъ, що львôвскѣ Русины задумали сповнити свою повинностъ першого почину, першого примѣру. **На день 24 цвѣтня (6 мая) с. р., въ пятницю пôсля провôднои недѣлѣ, буде скликане народне вѣче Русинôвъ** въ окрестности Львова, а именно въ повѣтôвъ Львôвъ, Винники и Щирець, передовсѣмъ головно въ справѣ назначеного на день 15 (27) мая выбору посла соймового въ селяньскои курiи. Не потребуємо додавати слôвъ заохоты до численнои участи, божь скликанье сего вѣча есть лише сповненьемъ загального бажаня такъ нашои интелигенціи, якъ особенно нашихъ селянъ. Тожь сподѣємося, що на се вѣче приспѣютъ всѣ нашѣ щирѣ земляки и тутъ прилюдно заявлятъ свои мысли, свои бажаня и свои замѣры въ важныхъ справахъ народныхъ, якѣ теперь стоятъ у насъ на дневнôмъ порядку.

Селяньство.

Однымъ зъ найбôльше замѣтныхъ объявôвъ теперѣшного политичного житя въ Австріи есть безперечно движенье нѣмецкого селяньства, о котрôмъ мы вже давнѣйше неразъ згадували. Вызване спершу одною лише справою реформы грунтового податку скоро обняло селяньске движенье не тôлько долѣшну и горѣшну Австрію, але такожь и Тироль и другѣ сосѣдня краѣ коронни. Зъ початку могло здаватись, що зборы нѣмецкихъ селянъ суть лише хвилевымъ рухомъ, бôльше демонстраційного характеру. Однакожь тіи зборы селяньскѣ почали щоразъ частѣйше повторятись и прибирати виднѣйшѣ формы. Розходилось вже при тыхъ зборахъ не о одно пытанье грунтового податку, але о интересы селяньства въ загалѣ, о ихъ оборону черезъ самыхъ селянъ. Ухвалованѣ на зборахъ резолюціи розширились що до объему обговорюваныхъ предметôвъ, а скоро повстала такожь гадка надати селяньскимъ зборамъ бôльше постôйности и тревалости черезъ заснованье селяньскихъ товариствъ (Bauernvereine), котрыхъ задача почивае въ розбужденю селяньства и въ оборонѣ селяньскихъ интересôвъ. Першій початокъ въ тôмъ взглядѣ зробили селяне горѣшнои Австріи, основавши у себе селяньске товариство, котре вже розпочало свою звычайну дѣятельностъ.

Дня 6 (18) с. м. ôтбулися въ Вѣдни зборы селянъ долѣшнои Австріи. На зборы приспѣло около 5000 селянъ. Ôтъ участи въ обрадахъ выключено послôвъ и адвокатôвъ, що дуже огорчило такъ звану нѣмецко-либеральну прасу. Резолюціи ухваленѣ на тыхъ зборахъ ôтносятся до дуже важныхъ пытань народныхъ и заслугуютъ на повну увагу. Въ першôй резолюціи заявляютъ селяне, що хотятъ выступати яко самостôйна, консервативна партія, независима ôтъ другихъ партій. Въ другôй резолюціи жадаютъ: 1) ухваленя строгого закона противъ лихвы, 2) знесеня векслъвости (Wechselfähigkeit) у селянъ и обмеженя права выставляти векслѣ лише на протоколованѣ фирмы, 3) обмеженя подѣльности грунтôвъ до означенои мѣры и вызначеня певного ненарушимого минимумъ екзистенціи для селянина, 4) установленя мировыхъ судôвъ, котрѣ безъ интервенціи адвокатôвъ рѣшалибы остаточно грунтовѣ споры, 5) змѣны примусу легализаційного такъ, щобы кождый громадскій начальникъ мавъ право легализовати грамоты дотычащѣ интересôвъ не высше 1000 зр., 6) заведеня податку биржевого (Börsensteuer) и податку особисто-доходового. Въ дальшихъ резолюціяхъ высказався селяньскій збôръ за обмеженьемъ 8-лѣтного обовязкового часу школьного, за удержаньемъ конфесійного характеру школы и за скрѣпленьемъ вплыву мѣстцевои рады школьнои на школу. Вконецъ прійнято резолюцію, жадаючу знесеня куріи бôльшихъ посѣлостій и розширеня права выборчого въ сельскихъ громадахъ на кождого, кто платитъ 5 зр. податкôвъ безпосередныхъ вразъ съ додатками, — якъ такожь зменшеня часу треваня посольского мандату зъ 6 на 3 лѣтъ.

Тіи резолюціи ясно показуютъ, що нѣмецке селяньство живо почуває свои интересы и ôтрубно ôтъ дотеперь верховодячого сторонництва вѣрноконституційныхъ хоче переводити тіи интересы въ житю и добиватись своихъ правъ. Нѣмецкѣ вѣрноконституційнѣ дневники дуже неприхильно дивлятся на тое движенье селянъ, бо характеръ селяньского руху въ многихъ и то дуже важныхъ точкахъ прямо противится звѣстнôй програмѣ вѣрноконституційныхъ, котра покрывае и боронитъ лихварство, биржевѣ и гриндерскѣ швиндлѣ и вступаєся за неоподаткованьемъ капиталистôвъ. Однакожь мимо тои неприхильности такъ вѣрноконституційного сторонництва, якъ и аристократично-консервативныхъ сторонництвъ рухъ селянъ набираe щоразъ бôльшого значеня, тымъ бôльше, що и селяне долѣшнои Австріи ухвалили такожь завязати у себе товариство селянъ для постôйнои обороны своихъ интересôвъ. Маємо передъ собою объявъ незаперечимо великои досяглости для внутрѣшно-державного житя политичного. Селяньство, котре доси не брало въ житю конституційнôмъ майже ніякои участи и давало заступатись въ соймахъ и радахъ иншимъ елементамъ, розумѣєся не безъ шкоды своихъ власныхъ интересôвъ, выступае теперь на политичный виднокругъ съ хоругвою обороны своихъ правъ своими силами. Приглянувшись близше тымъ справамъ и интересамъ селяньскимъ, бачимо, що мимо рôжнородности краѣвъ коронныхъ, мимо рôжницѣ національнои и рôжного степени просвѣты народнои, всюда въ головныхъ точкахъ объявляєся спôльнôсть и схôднôсть интересôвъ селяньскихъ и що, если тôлько рухъ селяньскій ширше розвинеся, бôльше скрѣпне и освѣдомится, на тыхъ основахъ вытворится нове, сильне сторонництво державне, съ котрымъ якъ правительство, такъ и всѣ другѣ сторонництва будутъ мусѣли совѣстно числитись. Мы Русины вступаючись передовсѣмъ за интересы щиронароднѣ, маємо особенну причину радуватись зъ сего нового объяву, зъ сего взросту селяньского руху. Се жь передъ нашими очима выдвигаєся для насъ новый а певный союзникъ, съ котрымъ справдѣ лучитъ насъ спôльнôсть интересôвъ.

Въ нашôй тяжкôй борбѣ о народнѣ интересы стрѣчаємо тутъ нового союзника не тôлько щирого але и сильного, котрый зможе подати и намъ помôчну руку въ спôльнôй борбѣ за спôльнѣ интересы. Тôлькожь до сего необходимо потреба, щобы

ГДЕЩО О ДѢЛѢ

„Histoire de la litterature contemporaine chez les Slaves“

par C. Courrière membre du Comité slave de Kiev (Paris, G. Charpentier, 1879).

(Дальше.)

Впрочѣмъ не бôльше порозумѣня существовало и межи самыми Русинами. Они доперва еще занимались дискусією надъ пытаньемъ, чи ихъ народъ маe бути уважаный яко ôтломокъ народа великорускаго, чи яко племя народности ôтрубнои. Коли настало министерство Гогенварта, оживились надѣи Полякôвъ, которѣ бажали прійти à tout prix до автономіи и въ тôй цѣли вôзвали партію Лавровского, щобы сполучилась съ ними. Рускій дневникъ „Основа“ (органъ Лавровского, 1871), що йно заложеный не безъ гдеякихъ субсидій официяльныхъ, пôддержувавъ угодове направленье и проповѣдувавъ сполученье обохъ партій. Лавровскій ôтповѣвъ совсѣмъ справедливо, що Русины становлятъ не партію, але народъ, и що ôнъ не може ничого обѣцювати безъ позитивныхъ гваранцій. Въ дусѣ примирительнôмъ промовлявъ и днев. „Край“ (що до полонизму найправовѣрнѣйшій), но безъуспѣшно.

Коли партія централистична, щобы зашахувати федералистôвъ, вынайшла безпосередня выборы, Поляки обавляючись, щобы не бути въ меншости*), повстали съ цѣлою силою противъ сего нового рода выборôвъ. Русины, котрымъ безпосередня выборы були на руку, стали по сторонѣ централистôвъ. Въ р. 1872 „Руска Рада“ выслала до Вѣдня адресу пôдписану бôльше якъ 300 громадами. Законъ вôставъ ухваленый; Поляки выступили (?— перев.)зъ райхсрату, а Русины не мали зъ него ніякого хôсна. Зъ другои стороны розъяренье, яке панувало межи обома народами еще бôльше взмоглося. Дневники польскѣ огорченѣ за неудачу, яку потерпѣла ихъ политика, подвоили свою завзятôсть противъ Русинôвъ. Они бачили всюда лише „ajentów moskiewskich, wichrzenia panslawistyczne, ruble moskiewskie“ и пр.

Якъ попередне, такъ и дальше представленье стану Галичины п. Courrière-омъ грѣшитъ дуже великою поверховностію и грубымъ незнаньемъ нашихъ краeвыхъ ôтношень. Такъ пр. авторови здаeся, що катедра рускои литературы въ львôвскôмъ университетѣ основана доперва р. 1866, коли ею занявъ проф. дръ Огоновскій, — Могильницкого, автора „Скита Манявского“, зачисляe ôнъ еще до жіючихъ писателѣвъ, а межи рускими писателями вычисляe лише о. Гушалевича, Фельдковича (маe бути: Федьковичъ) и якогось Шербецкого!! — народного поета!! — Славича и Марію Сіоньску!!! При такôмъ знаню нашои галицкои литературы не диво, що авторъ выводитъ дивоглядни погляды. Алежь предсѣ мôгъ вже поинформуватися, если не зъ „Читанки“ Александра Барвѣньского, може ему мало приступнои, то бодай зъ першого выданя „Исторіи славяньскихъ литературъ“ Пыпина и Спасовича — на стôлько, щобы не писати простыхъ небылицъ о насъ передъ Французами. Всѣ важнѣйшѣ литературнѣ працѣ Галичанъ и Украинцѣвъ, печатанѣ ôтъ 1860 р. въ Галичинѣ, або совсѣмъ незнанѣ авторови, або лише зъ поговору чужого, еще до того не добре дослуханого.

Неменшою поверховностію ôтзначаeся такожь поглядъ автора на нашу народну поезію. Нагромадженѣ вже доси матеріялы о нашôй устнôй словесности и студіи въ тôмъ взглядѣ переведенѣ ставляютъ теперь далеко бôльшѣ вымоги для кождого, кто береся писати о нашôй пребогатôй устнôй словесности. Есть певна порція наивности въ тôмъ, если теперь доперва кто схоче пописоватися такими вже дуже давно звѣстными и узнаными „ôткрытями“, що народна поезія доказуe тожсамôсть Русинôвъ въ Галичинѣ и на Украинѣ, а знôвъ зъ другои стороны еще въ „Запискахъ о Южной Руси“ и въ трудахъ О. Миллера доволѣ ясно представлено розвôй и причины упадку историчныхъ думъ, супротивъ чого теорія п. Courrière'a о занесеню историчныхъ пѣсень зъ Украины до Галичины черезъ вандрôвку кобзарѣвъ выдаeся дуже дивною. О народнôй поезіи говоритъ авторъ: „Порôвнуючe дослѣдженье нар. малорус. поезіи въ Галичинѣ и въ Украинѣ булобы достаточнымъ доводомъ, щобы выказати схôднôсть етнографичну, котра сполучаe тѣ двѣ галузи политично розъединенѣ. Въ однôй якъ въ другôй находимъ иденътичнѣ темы и тую красоту формы, тое богатство чувства, котре ставитъ малорускую поезію на рôвнѣ съ поезією сербскою. Не стану тутъ говорити о пѣсняхъ обрядовыхъ, спѣваємыхъ на св. Вечеръ, на Великдень, на св. Іоанна (здаeся Щедрôвки передъ Іорд. — перев.), въ котрыхъ подыблемъ гдекуды лише слабôй слѣды древности безъ значеня сущного.

(Дальше буде.)

*) Властива причина опозиціи Полякôвъ противъ безпосередныхъ выборôвъ була та, що они хотѣли удержати право сойму (где мали свою бôльшôсть), высылати послôвъ (делегацію) до рады державнои и евентуальне право невысыланя такои делегаціи. *Пр. Ред.*

и у насъ селяне порозумѣли и живѣйше почули такъ свои права якъ и свои жизненнѣ интересы, щобы и наше селяньство могло съ повною свѣдомостію також выступити на политичный виднокругъ и взяти живу участь въ заступництвѣ и оборонѣ своихъ интересовъ. До сеи цѣли веде просвѣта народа, надъ котрою намъ слѣдуе всѣма силами трудитись.

Гдещо о реклямаціяхъ

зъ причины хибного заклясованя (§. 37, бук. е.)

(Конець.)

Розходится теперь о тое, якъ на дѣлѣ при провѣрюваню клясованя грунтовъ придержуватись попередъ поданыхъ правилъ законныхъ о клясованю? Вже попереду сказано, що при провѣреню обчисленя чистого доходу зъ дотычащого грунту треба придержуватись тыхъ самыхъ правилъ, пôсля котрыхъ клясованье грунтовъ урядово переводилося, — однакожь при реклямованю суть вже данѣ певнѣ обмеженя. Передовсѣмъ треба памятати, що подѣлъ на клясы и роды культуры, якъ и тарифы клясификаційнѣ, означуючѣ для кождои клясы кождого рода культуры скôлькôсть чистого доходу зъ одного морга грунту, — суть вже правосильно и остаточно установленѣ и не дадутся бôльше вже съ успѣхомъ оспорювати. Такъ прим. пôсля тарифы клясификаційнои, ухваленои остаточно центральною комисією, установлено въ турчаньскôмъ повѣтѣ для огородôвъ лише двѣ клясы съ доходомъ 5 зр. и 2 зр. зъ одного морга. Оспорювати тую установу и доказовати, що въ тôмъ повѣтѣ повинно установитись для огородôвъ еще трету клясу съ доходомъ зр. 1·20, якъ се зроблено въ стрыйскôмъ повѣтѣ, аôо еще дальшихъ три клясъ, якъ се зроблено пр. въ львôвскôмъ повѣтѣ, — и жадати, щобы реклямованый грунтъ заклясовано до клясы для дотычащого повѣту и дотычащои культуры въ тарифѣ клясификаційнôй не выказанои, — булобы пôсля моеи думки совсѣмъ блуднымъ. Не менше блудно булобы доказовати, хотяйбы на пôставѣ законныхъ приписовъ и обчислень, що пр. чистый дохôдъ зъ одного морга рôлѣ II клясы въ тернопôльскôмъ повѣтѣ хибно обчислено на 6 зр., а що противно слѣдовалобы сей дохôдъ низше оцѣнити, якъ також булобы безкористно доказовати, що пр. несправедливо обчислено чистый дохôдъ зъ одного морга лѣса низше, якъ такій же дохôдъ зъ морга рôлѣ. Такѣ и тымъ подôбнѣ реклямаціи не довелибы до ніякого користного наслѣдку.

Реклямація задля хибного заклясованя мусить держатись высше згаданыхъ границь ненарушимости подѣлу клясъ и клясификаційнои тарифы въ загалѣ, отже и ненарушимости чистого доходу установленого въ тôй тарифѣ для кождои культуры и для кождои клясы дотычащого повѣта. Задачію реклямуючого може бути лише тое, на основѣ попередъ наведеныхъ законныхъ приписовъ доказати, що его грунтъ, задля котрого ôнъ реклямуе, своею квалификацією не ôтповѣдае тôй клясѣ, до котрои его заклясовано, що отже не дае такого доходу, якій установлено въ тарифѣ клясификаційнôй для сеи клясы, але дае дохôдъ меншій и повиненъ для того бути перенесеный до гôршои (высшои) клясы, що отже и дохôдъ въ „вытягу“ (аркушику) обчисленый есть хибный и повиненъ бути на меншу квоту зниженый. До переведеня сего доводу маютъ послужити попередъ наведенѣ приписы законнѣ, приложенѣ (застосованѣ) въ практицѣ до свойствъ реклямованого грунту.

Въ тôмъ взглядѣ насуваеся еще одно помôчне жерело, а тымъ суть взорцевѣ грунта установленѣ для кождои клясы кождои культуры дотычащого повѣту. Взорцевый грунтъ повиненъ бути образомъ (типомъ) справедливого заклясованя, бо взорцевый грунтъ мае власне въ кождôй клясѣ показати, якъ мае на дѣлѣ выглядати грунтъ, котрый можна заклясовати до дотычащои клясы с. е. до тои клясы, для котрои взорцевый грунтъ установлено.

Взорцевый грунтъ мае бути, такъ сказати, персонификацією кождои позиціи тарифы клясификаційнои для кождои клясы, кождои культуры и кождого повѣту (дистрикту) клясификаційного. Ôтношенье взорцевого грунту до законныхъ приписовъ о клясованю — есть меншебôльше таке, якъ теоріи до прикладу и то прикладу урядово установленого. Що може бути неясне въ теоріи, повинно розъяснитись въ практицѣ. При провѣрюваню справедливости заклясованя на пôдставѣ попередъ поданыхъ приписовъ законныхъ може бути еще гдещо сомнительне, неясне, неунятне. Въ тôмъ взглядѣ подае много помочи грунтъ взорцевый. Бо въ загалѣ повстае пытанье, чи дотычащій грунтъ справедливо заклясовано до певнои клясы, то зô взгляду на взорцевый грунтъ, установленый для тои клясы, се пытанье зводится на таке пытанье: чи дотычащій грунтъ по своѣй квалификаціи с. е. по своѣмъ покладѣ, складовыхъ частяхъ, положеню, выдатности и т. д. есть такій самъ, якъ грунтъ взорцевый, установленый для тои клясы?

Пôсля закона повиненъ бути для кождои клясы, кождои культуры дотычащого повѣту выбраный зъ помежи грунтовъ въ тôмъ повѣтѣ положеныхъ грунтъ взорцевый и точно описаный. Описъ взорцевыхъ грунтовъ повиненъ находитись въ комисіи шацунковôй, а взглядно въ дотычащôмъ староствѣ. Сей описъ обнимае одинацять рубрикъ, зъ котрыхъ найважнѣйшѣ рубрики: 4) складовѣ части грунту, 5) поклады грунту, 6) положенье взорцевого грунту, его похилôсть до сонця и иншѣ особенѣ свойства. Маючи такій описъ грунтовъ взорцевыхъ, легко порôвнати кождый реклямованый грунтъ съ его взорцемъ и выказати, що примѣромъ реклямована рôля заклясована до певнои клясы не ôтповѣдае своею квалификацією, се есть своимъ складомъ, покладомъ, положеньемъ и т. п. взорцевому грунтови установленому для сеи клясы. Если пр. складова часть взорцевого грунту есть означена яко чорноземъ, его поклады — глина, а ôттакъ пѣсокъ, его положенье до сонця и на рôвнинѣ, — а реклямованый грунтъ (заклясованый до клясы, для котрои сей взор. грунтъ установлено) есть пѣсковатый, покладъ мае камѣнистый и творитъ собою косогору звернену до пôвночи, отже ôтъ сонця, — и если до того еще въ описѣ повѣту выказано, що мѣстцевôсть, въ котрôмъ реклямованый грунтъ положеный, мае въ загалѣ самѣ пѣсковатѣ грунта, звернѣ до пôвночи, съ камѣнистымъ покладомъ и т. д., — то на пôставѣ такихъ даныхъ вже далеко лекше доказати, що реклямованый грунтъ несправедливо заклясовано до тои клясы, для котрои установлено такъ ôтмѣнно квалификованый грунтъ взорцевый. Еще бôльше узасадненя набере реклямація, если докажеся, що реклямованый грунтъ бôльше похожій до взорцевого грунту установленого для лихшои клясы, анижь до взор. грунту тои клясы, до котрои реклямованый грунтъ зачислено.

Просвѣтѣмся!

Пôзнати самого себе, пôзнати свои хибы — пôзнати и поправитись, се було по всѣ часы найважнѣйшою и найтяжшою задачію кождого чоловѣка. Пôзнай себе — буде зъ тебе! Коли се велика задача для единицѣ, — о скôлько жь бôльша она для бôльшого числа людій, для цѣлои клясы, для цѣлои соспôльности, для цѣлого народа! А ничого ôтраднѣйшого, ничого бôльше потѣшаючого, якъ коли такои задачѣ пріймаеся цѣла кляса людности, цѣлый нарôдъ. Се доказъ и доброи волѣ и жизненности и можливости поправы.

Коли не помыляемося, то нашъ нарôдъ, а передовсѣмъ его интелигентна верства ступае на тую дорогу внутрѣшнои розваги. Численнѣ неудачѣ мовьбы приневолюючою силою звернули увагу нашои интелигенціи на таке самопôзнанье, на исповѣдь власныхъ грѣхôвъ. Бôльше якъ ôтъ року розкрываемо и розпôзнаемо нашѣ хибы, нашѣ блуды, нашѣ недостатки. Видно не мало ихъ набралось, коли доси не покôнчено ихъ розглядати. И справдѣ! Не будь ихъ тôлько у насъ — мы не булибъ такъ тяжко и такъ низько упали. Але що смѣемо явно до сего признатись и съ цѣлою щиростію прилюдно вдаритись въ груди, — се показуе, що хочемо бути праведными, що хочемо бути добрыми, що хочемо поправитись. Але, якъ сказано, се тôлько початокъ а не конець дѣла народного розкаяня, божь и не всѣ еще розкаялись и — не у всѣмъ! Въ многôмъ и много недугуемо, тожь и не скоро можемо розпôзнати и вылѣчити нашѣ недуги. А розпôзнанье слабости, се рѣчь якъ для единицѣ такъ и для загалу многоважна, ледви чи не найважнѣйша.

Пôзнаемо, що одною зъ головныхъ причинъ нашихъ народныхъ неудачь есть недостаточнôсть або и цѣлковитый бракъ народнои просвѣты, а тымъ самымъ и народного самопôзнаня въ цѣлôмъ народѣ, а то такъ въ масахъ народныхъ, якъ и въ интелигенціи. Слѣдуе отже поправитись и всѣма силами взятися до просвѣты рускаго народа, не выключаючи и самои интелигенціи. На просвѣту рускои интелигенціи въ народнôмъ дусѣ рускôмъ положивъ головну вагу Впр. о. Качала въ своѣй статіи. Впр. о. Наумовичь забравъ також голосъ въ справѣ народнои просвѣты и пôднявся труду розкрыти много темныхъ сторôнъ сеи такъ важнои а такъ все еще занедбанои справы. Совсѣмъ справедливо замѣчае о. Н., що все то, що доси зроблено у насъ для народнои просвѣты, есть лише каплею въ мори. Однакожь, чи зъ того слѣдуе, що народна просвѣта есть у насъ середъ теперѣшныхъ обстоятельствъ не можлива? Се можна тôлько такъ розумѣти, що, якъ довго наша интелигенція буде такою и такъ поступати якъ доси, такъ довго не можна думати о правдивôй просвѣтѣ народнôй у насъ. Дуже справедливо говоритъ о. Н.: „если хочемо, щобы тая капля (просвѣты) въ морю сталася бодай потокомъ, то *мы, просвѣтитель народа, повинни ôтродитись духомъ* и ôткинути ôтъ себе всѣ ставшіся вже второю природою привычки, и вернутись до народу, ôтъ котрого мы далеко-далеко ôтбѣгли.“ Не менше вповнѣ справедлива замѣтка, що наша интелигенція есть выхована и перейнята чужимъ, противународнымъ, аристократично- (шляхоцко-) польскимъ духомъ, що вже зъ малу всысае въ себе погорду до „хлопа-Гаврила“, а съ тымъ разомъ и погорду для народного слова, дальше для рôдного языка, яко „хлопского“, для рôднои словесности и въ загалѣ для всего, що свое, народне, руске. Основнôй и дуже вѣрнôй діягнозѣ пôдтягае о. Н. руске священьство, выказуючи, якъ оно далеко стоитъ ôтъ народа и ôтъ него ôтчужуеся. Давнѣ священики т. з. antiquae educationis, ôтдѣленѣ своею малообразованностію и тогдашною высокоглядностію панôвъ ôтъ аристократичныхъ вплывôвъ двôрскихъ, жили близько народа и съ народомъ и мали его повне довѣріе. Пôзнѣйшѣ часы робили щоразъ бôльшій провалъ межи священьствомъ а народомъ, такъ що зъ того часу наше священьство въ значно переважнôй части перестало бути народнымъ. „По священьствѣ studii rutheni слѣдовало вже поколѣнье, — пише о. Н., — котре училось не тôлько ôтъ чужихъ, але и ôтъ своихъ: презирати и высмѣвати все, що народне, руске — и якъ найбôльше ôтъ него ôтдалятись, а пріймати въ свои домы польско-паньскѣ норовы и пороки. Наше духовеньство вôйшло вже въ мниме высше товариство и перенялось его духомъ. Рускій языкъ выгнано зъ приходскихъ комнатъ въ кухню, рускѣ богословскѣ книги заступила библіотека всякихъ иншихъ, но не рускихъ книжокъ...“ Самъ о. Н. пише наконець такъ: „я тожь такъ само, якъ множество зъ насъ, дорогѣ отцѣ-други, звычайный продуктъ аристократично-польского антинародного выхованя и тому думаю, що и вы схочете признатись въ тôмъ самôмъ и подумати надъ тымъ: чи не лучше бы намъ всѣмъ повернути до народу, ôтъ котрого мы, его духовнѣ, такъ далеко ôтбѣгли?..“ О. Н. розкрывъ въ своѣй статіи безпощадно слабѣ стороны нашого духовеньства и никто певно не може его посудити въ тôмъ взглядѣ о пессимизмъ. Можна бы може сказати, що раны занадто ясно освѣченѣ, однакожь для основнои діягнозы треба и ясного освѣтленя. Съ тою діягнозою треба вповнѣ згодитись, однакожь повстае пытанье, що значитъ „повернути до народа“ и якѣ суть тѣ радикальнѣ средства поправы, о котрыхъ говоритъ о. Н.?

(Дальше буде.)

ДОПИСЬ.

Зъ Львôвского повѣту. (*Справа подъльности селяньскихъ грунтовъ.*) Справу повздержаня щоразъ бôльшого роздроблюваня посѣлости селяньскои неразъ вже порушали нашѣ часописи. Теперь же само правительство бере тую справу въ свои руки и совѣтуе надъ тымъ, чи и въ якій способъ належалобы змѣнити законъ зъ дня 1 падолиста 1868 д. з. кр. ч. 25, котрымъ устороненo давнѣйше обовязуючій заказъ дѣленя грунтовъ. Щобы розсмотрити фактичнѣ обстоятельства, вытворенѣ въ наслѣдство згаданого закону краевого, и оцѣнити безсторонно высказанѣ въ тôмъ дѣлѣ розличнѣ гадки, прійшло до пересвѣдченя, що треба призбирати и звести въ цѣлôсть немало матеріялу статистичного, а именно выказати даты:

1) Ôтъ кôлько посѣлостій селяньскихъ зôстали ôтлученѣ грунтовѣ части ôтъ хвилѣ правосильности закона зъ дня 1 падолиста 1868 д. з. к. ч. 25 с. е. ôтъ 8 сѣчня 1869 певнѣ грунта, а то такъ въ дорозѣ добровôльнои або примусовои продажи, якъ и въ дорозѣ подѣлу спадщины?

2) Въ кôлько случаяхъ ôтлученье тое булобы наступило, хотьбы повысшій законъ не бувъ выданый, а то зъ причины будовы желѣзниць и публичныхъ дорôгъ або зъ иншихъ ôтъ свобôднои постановы посѣдателя независимыхъ причинъ?

3) Кôлько всего обшару занимали тотѣ посѣлости селяньскѣ, котрѣ по р. 1868 дôзнали зменшеня територіяльного передъ р. 1869, а якій обшаръ занимаютъ они сегодня, не вчисляючи грунтовъ пôдъ 2) згаданыхъ?

4) Кôлько штукъ худобы тяглои (коній, волôвъ) находилося въ кождôй громадѣ передъ р. 1869, а кôлько находится сегодня и чи причины зменшеня скôлькости худобы тяглои — если се дѣйстно сталося — належитъ глядати въ подѣльности грунтовъ селяньскихъ, чи гдеинде?

5) Кôлько новыхъ газдôвствъ селяньскихъ повстало на грунтахъ ôтлученыхъ ôтъ первѣстныхъ посѣлостій и якій обшаръ занимаютъ тотѣ газдôвства?

6) Кôлько ôтлученыхъ грунтовъ прилучено до иншихъ уже существовавшихъ посѣлостій?

7) Яка есть рôжница въ скôлькости посѣдателѣвъ грунтовъ селяньскихъ передъ р. 1869 а нынѣшнымъ станомъ?

Такѣ даты маютъ выказати всѣ начальства громадскѣ тутешного повѣту на руки староства съ можливою точностію въ формѣ табеляричнôй пôсля залученого взôрця.

Въ кôнци дотычного розпорядженя (зъ 15 марта с. р. ч. 3264) староство завзываe начальства громадскѣ, щобы въ дотычнôмъ справозданю обявили свою гадку:

а) якѣ користнѣ чи некористнѣ наслѣдства мавъ згаданый законъ для партій интересованыхъ сторôнъ для газдôвства сельского и для силы податковои повѣту?

б) чи обявившіся въ сего закона користи перевышаютъ повставшѣ въ наслѣдство тогожь некористи, аôо насупротивъ?

в) а въ послѣднôмъ случаю, якѣ средства запобѣгаючѣ належалобы ввести въ дорозѣ законодательнôй, щобы положити рѣшучу запору некористнымъ наслѣдствамъ наведеного закона краевого?

Якъ бачимо отже, впроваджена тутъ на порядокъ дневный справа есть великои досяглости, а если привбираeсь дотычный матеріялъ, довѣдаемось въ него много цѣкавыхъ рѣчій.

Тожь бажати бы належало, щобы правительство чимъ скорше старалось довести до кôнця порушену справу такъ въ власнôмъ интересѣ якъ и въ интересѣ загроженого господарства краевого.

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

(Дальше.)

Приступаю теперь до 9 точки: „Сповнюванье права выбору черезъ неуправненыхъ и перешкоджуванье управненымъ выповнювати право выборче“. Не буду тутъ ІІП-ôвъ довго томити. П. справоздавець самъ вказавъ двохъ неуправненыхъ, а именно Евгенія и Людвика Мазараки и еще Ивана Сеньковского, що я съ великою пріятностію принимаю до вѣдомости. Лишь то мене дивуе, що п. справоздавець, котрый собѣ такъ богато працѣ задавъ, щобы „простудіювати“ тѣ акты, спустився совсѣмъ на то, що староста, а взглядно намѣстництво высказали про Ивана

Книгиницкого, Баруха Гельмана и Викентія Гумякевича. Аджежь въ протестѣ покликанося на Мартинця яко свѣдка, котрый дуже добре знає ôтношеня тыхъ выборцѣвъ. Колибы того свѣдка въ тôмъ взглядѣ переслухано, то бувбы певно еще гдещо бôльше навѣвъ, зъ чого бы п. справоздавець такъ само переконався якъ и я о тôмъ, що тѝ паны не мали права брати прямого удѣлу въ выборахъ. Але протяглобыся занадто довго, колибы я хотѣвъ се дѣло высвѣчувати. Залишаю се дѣло и переходжу до точки 10, котра говоритъ о тôмъ твердженю протесту, будьтобы многимъ выборцямъ рôжными способами перешкоджено брати удѣлъ въ выборѣ. Наведено тамъ цѣлый рядъ фактôвъ. Выборцѣ Теодоръ Дутка, Василь Волочѣй, Петро Веркалець и Микита Хмельовскій потвердили, що имъ перешкоджено приступити до выбору, а гдеякихъ нявѣть передъ самымъ выборомъ арештовано, черезъ що они мимо щирои волѣ не могли ôтдати своихъ голосôвъ, якъ Петро Веркалець и другѝ. Але о тôмъ еще пôзнѣйше поговорю. Що тыкає Станиславова, мушу еще гдещо сказати про Ивана Ткачовского. Коли той хотѣвъ голосувати за Заклиньскимъ, то староста сейчасъ казавъ его вытрутити и безъ поданя правнои причины арештувати. Правда, пôзнѣйше на жаданье члена комисіи, Моха, выпущено того выборця зъ арешту, але до голосованя его вже не допущено. (*Слухайте! на лъвици*). Той фактъ дуже чистенько замазує п. справоздавець кажучи, „выпадає зъ того, що той выборець при другôмъ выборѣ по просту не бувъ присутный, а прійшовъ може ажь по укôнченю выбору“. Отожь позволю собѣ поратувати троха память п. справоздавця и нагадаю ему за дозволомъ п. президента слѣдуюче мѣстце зъ протесту станиславôвского. На стор. 12 написано тамъ: „Коли голосы выборцѣвъ баляисували межи обома кандидатами, а рôжница була лишь о кôлька голосôвъ, и коли сторонники Пузыны почули обаву, щобъ не переважили голосы за рускимъ кандидатомъ, то щобы стероризувати рускихъ выборцѣвъ и ôтклонити ихъ ôтъ голосованя за Заклиньскимъ, п. комисарь староства, Єгерманъ, вытягъ изъ салѣ выборчои одного выборця, Ивана Ткачовского зъ села Викторова, ôтдавъ его полиціянови, котрый заволѣкъ его до арешту и продержавъ тамъ ажь до скôнченя выбору. Коли рускій членъ комисіи, Мохъ, почувъ о тôмъ арештованю и интерпелювавъ комисаря выборчого о насилуванье права выборчого, приведено згаданого выборця передъ выборчу комисію, где ôнъ справдѣ признавъ, що повѣтовый комисарь п. Єгерманъ вытягъ его зъ салѣ выборчои и арештувавъ безъ всякого права, черезъ що ôнъ не мôгъ зробити ужитку зъ свого права голосованя.

А коли меншôсть рускихъ членôвъ комисіи просила, щобы голосъ того выборця въ листу выборчу вписати, то бôльшôсть комисіи выборчои и комисарь выборчій заборонили пôдъ предлогомъ, що голосованье вже скôнчене, хотяй Иванъ Ткачовскій пôсля §. 45 поступованя выборчого передъ замкненьемъ голосованя зôставъ зъ арешту до салѣ вировадженый, а впрочѣмъ при выклику его имени ôнъ не зъ своеи вины не ôтдавъ голосу, але длятого, що сидѣвъ пôдъ той часъ въ арештѣ. П. справоздавець однакожь оправдуе всѣ тіи обстоятельства простою догадкою: Може бути, що ôнъ явився по выборѣ, або може бути сталося се або тое! Ну, длячогожь не переслухано Ткачовского и о. Моха, котрый за Ткачовскимъ вставився, длячого той случай не не выяснено? Чи не зъ боязни, щобы не мусѣти сконстатувати, що выборець противного кандидата зôставъ безправно затасканый до арешту? Такъ, тутъ ходитъ о Русина; а чи одинъ Русинъ бôльше або менше въ арештѣ сидитъ, тымъ панамъ байдуже. (*Веселôсть.*) Рѣчь дуже сумна, але правдива. Въ Товмачи жандармъ Фиголь зневаживъ чинно выборця Волосинюка; се значитъ, жандармъ не побивъ его ажь такъ, щобы съ нимъ вже кепско було, але, якъ сказано въ протестѣ, неделикатно его мацнувъ.

Теодоръ Дутка вызнавъ, що жидова въ глотѣ его притримала, такъ що ôнъ не мôгъ пôйти, при тѣснѣйшôмъ выборѣ дати свôй голосъ. На тое каже справозданье, що се неправда, бо одинъ свѣдокъ а то листоношъ Вассеръ, котрый хотѣвъ Дутку 8-ма зр. пôдкупити, вызнавъ, що видѣвъ его пяного. Отже Лейба Вассеръ, котрый самъ зôстає въ пôдозрѣню пôдкупства, стаєсь клясичнымъ свѣдкомъ, коли свѣдчитъ на искористь Дутки (*Слухайте! на лъвици*), и противъ такого свѣдка вызнаня самого оскорбленого не маютъ найменшого значеня!

Василь Волочѣй такожь не ôтдавъ голосу; въ справозданю сказано, що се тôлько случайнôсть, хочь се рѣчь доказана, що ôнъ насиліемъ перешкоджены бувъ ôтдати свôй голосъ.

Але, мои ПП., коли бъ всего дотеперь говореного було еще за мало, то фактъ, якій стався съ Петромъ Веркалцемъ зъ Порогôвъ есть того рода, що справдѣ подумати о нѣмъ — волосъ на головѣ встає. Ото зъявляєсь выборець, 70-лѣтный старець (*Слухайте! слухайте! — на лъвици*), мужь поважаный, кôлькаразовый начальникъ громады, чоловѣкъ, котрый платитъ 80 зр. податку грунтового, а 80 зр. для галицкого хлѣбороба дуже богато. Хоровитый той старый чоловѣкъ ôтдавъ свôй голосъ на рускаго кандидата и за той проступокъ вытерпѣвъ богато, бо коли зôйшовъ въ долину, почали его зô всѣхъ сторонъ тручати, сѣпати; цѣла зграя жидôвскихъ бахорѣвъ прилюдно его на ганьбу пôдняла... И ось що! — бачитъ тое на свои очи жандармъ Сидоръ и замѣсть тыхъ бахорѣвъ розôгнати и вступитися за бѣднымъ старцемъ, — ôнъ подумавъ собѣ: я тую рѣчь коротше залагоджу — и замикає старого до арешту (*Голосне негодованье на лъвици.*) — и старый ревно плаче въ арештѣ мовь на руинахъ Єрусалима. (*Веселôсть на лъвици.*) Такъ, мои ПП., то не смѣху варте, то чувство бурится на такій поступокъ; але я мушу и такѝ епизоды приводити, бо не хочу васъ нудити. Такъ, мои ПП., той ц. к. жандармъ Сидоръ, потягненый до отвѣчательности, заявивъ, що секретарь повѣтовый Ридль зачувъ, що въ долинѣ есть якійсь пяный и давъ розказъ, его арештувати. На тое каже секретарь повѣтовый: Коли я розказавъ арештувати, то я розумѣвъ арештувати піяка а не якого порядного чоловѣка. (*Веселôсть.*) П. справоздавець хоче цѣлу тую исторію по просту перескочити и каже, що арештованье, *може бути, наступило* черезъ *несправедливый доносъ* жандарма Сидора, — але самои сути рѣчи п. справоздавець не хоче тыкати, бо она для него за дуже дражлива. Тôлькожь розумѣесь само собою выборець Веркалець не мôгъ зъ свого права выборчого скористати.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Арештованя въ Петербурзѣ и Москвѣ продовжаются безнастанно. Въ Петербурзѣ полиція ôткрыла при улици Форштадскôй тайну друкарню и арештовала три особы. Рôвножь удалося полиціи арештувати двѣ важнѝ личности революційного руху, а именно: Арона Чукча, одного зъ членôвъ „исполнительного комитету“ и еще одного мужчину незвѣстного имени, при котрôмъ найдено множество проклямацій. Имени свого не хотѣвъ ôткрыти. Єго выставлено въ полиціи на показъ и завôзвано жителѣвъ Петербурга, щобы ишли на него дивитись, чей кто єго пôзнасть; рôвножь всѣ сторожѣ каменицъ одержали наказъ сходитись глядѣти на арештованого. Чи удалось кому пôзнати арештованого и подати его имя, не звѣстно. Пôдчасъ везеня нигилистôвъ на шибеницю арештувала полиція три особы, мѣжь тыми одну паню, котра голосно почала выславляти засудженыхъ; простый народъ кинувся на ню, але полиція ѣи охоронила передъ народомъ и арештувала. Професора Соловева, котрый въ день суду надъ цареубійцями мавъ промову въ благотворительнôмъ обществѣ и сказавъ, що царь не повиненъ пôдписати смертного выроку, — арештовано, якъ згôдно доносятъ всѣ газеты. Въ Москвѣ заведено малый станъ облоги; тамъ мали ôткрыти тайну друкарню. Рôвножь мали ôткрыти тайну друкарню въ Кіевѣ.

Незабавомъ розпôчнутся въ Россіи новѝ процесы политичнѝ. Въ Петербурзѣ найблизшій процесъ буде точитись въ справѣ Тригонѣ, званого Мильордомъ, арештованого по замаху на царя въ Петербурзѣ. Тригоня есть однымъ зъ головнѣйшихъ нигилистôвъ россійскихъ, числитъ 35 лѣтъ, бувшій адвокатъ въ Одессѣ. При кôнци сего мѣсяця ôтбудеся такожь процесъ политичный въ Кіевѣ. Обжалованыхъ есть шѣсть особъ: дворяне Кашинцевъ, Щедринъ и Присецка, сынъ священника Преображенскій, жена доктора Богомольцева и жена професора Ковалевска.

По катастрофѣ петербурскôй заказано студентамъ университетôвъ збиратись на нарады. Того заказу не послухали студенты московского университету; двѣста кôлькадесятъ ихъ зôйшлось въ будынку университетскôмъ на нараду. Ректоръ завôзвавъ ихъ, щобы розôйшлись; они не послухали. Тогды войско и полиція окружили университетъ, списано всѣхъ участникôвъ збору и ôтдано ихъ пôдъ судъ университетскій. — Засудъ на студентôвъ петербурского университету за звѣстну недавну аферу при дорôчнôмъ торжествѣ университетскôмъ занавъ вже послѣдными днями. Судъ университетскій засудивъ 18 студентôвъ на выключенье зъ университету, 71 студентôвъ на арештъ ôтъ 3—7 днѣвъ съ погрозою, що въ случаю повторного переступства чекае ихъ выключенье, а 100 студентôвъ укарано наганою. Кромѣ того послѣдными днями ôтшукала и арештовала петербурска полиція укрывавшогося довго студента Подбельского, котрый пôдчасъ того торжества университетского чинно инсультувавъ (схативъ за плече) присутного торжеству министра просвѣты Сабурова.

Зимовый дворець и палату Аничкова обкопуютъ доокола и обводятъ пôдземною желѣзною сѣтію, котра маe хоронити передъ пôдкопами и пôдкладуваньемъ пôдъ тіи царскѝ резиденціи експльодуючихъ матеріялôвъ.

Рада полиційна додана петербурскому градоначальникови, Баранову, вже не ôтбуває засѣдань и небавомъ маe бути розвязана. Самъ Барановъ уступае незадовго, а его мѣстце займе градоначальникъ Одессы генералъ Гайнцъ. Длячого Барановъ, стоячій у царя въ ласкахъ и посѣдаючій царске довѣріе, уступае, се доси загадка неôтгадана.

До вѣденьскои „Presse“ доносятъ зъ Петербурга, що новый царь выдасть 29 с. м., яко въ день именинъ небôщика ôтця, указъ запроваджуючій реформы въ царствѣ. Кореспондентъ петербурскій до „Kölnische Zeitung“ подае яко фактъ, що по смерти царя Александра II знайдено на его бюрку проектъ реформы конституційнои для губерній европейскои Россіи и що новый царь заразъ по смерти ôтця того проекту не оголосивъ длятого, щобы не здавалось, що ôнъ налякавсь нигилистôвъ.

Дня 25 цвѣтня кн. Горчаковъ буде празднувати 25-лѣтный ювилей канцлерства (министра справъ заграничныхъ). Кн. Горчаковъ хорый, пробуваe въ Ниццѣ и тамъ таки ôтпразднуе свôй ювилей. Зъ Петербурга выѣдутъ до Ниццы съ желанями ôтъ царя бар. Іомини и бар. Фредериксъ. Имовѣрно того таки дня кн. Горчаковъ подасться до димисіи. Кто буде его наслѣдникомъ, доси не звѣстно.

Посолъ россійскій въ Берлинѣ, Сабуровъ, одержавъ препорученье ôтъ свого правительства порозумѣтись съ кн. Бисмаркомъ взглядомъ права притулку (Asilrecht) въ тôмъ взглядѣ, щобы убійство княжои головы уважалось звычайнымъ злочинъствомъ, а такѝ злочинцѣ щобы були выдаванѝ. Россія не думае уживати жадныхъ прессій, а числитъ на солидарнôсть державъ европейскихъ; коли кабинеты не порозумѣются дипльоматичною кореспонденцією, то буде скликана спôльна конференція.

Сенаторъ Половцевъ, котрый передъ смертію Александра II ôтбувавъ ревизію въ кіевскôй губерніи и ôткрывъ много непорядкôвъ и надъужить въ рôжныхъ урядахъ, розпочавъ наново перервану смертію царя ревизію въ Кіевщинѣ.

Експедиція противъ Текинцѣвъ въ Азіи скôнчилася и ген. Скобелевъ вертае до Петербурга. Въ Асхабадѣ попрощався съ войсками и заявивъ, що експедиція осягнула вже свою цѣль. Англичане отже безпôдставно пôдозрѣвали, що войска россійскѝ пôйдутъ на Мервь.

Ромунія. Кабинетъ ромуньскій Іоана Братіяна подався до димисіи. Король хотѣвъ поручити Іоанови Братіяну зложити новый кабинетъ, але той рѣшучо заявивъ, що зъ причины ослабленя намѣряе совсѣмъ усунутись ôтъ дѣлъ публичныхъ. Король завôзвавъ Димитрія Братіяна (брата Іоана), дотеперѣшного посла въ Константинополи, щобы ôнъ принявся зложити новый кабинетъ. Димитрій Братіяно принявся тои мисіи.

Италія. Криза министерска въ Италіи вже скôнчилась и то въ той способъ, що на наляганье короля кабинетъ Кайрольского ôткликавъ свою димисію. Министеріюмъ Кайролього въ повнôмъ своѣмъ складѣ выступитъ слѣдуючого тыждня передъ парляментомъ и зажадае вотумъ довѣрія, котре, есть надѣя, одержитъ. Потôмъ заневне, наступитъ якась реконструкція кабинету.

Франція. Незабавомъ маютъ войска французкѝ въ пôвнôчнôй Африцѣ розпочати вôйну съ Крумирами. Вѣдомости, якѝ зъ пôвнôчнои Африки доходятъ, суть дуже суперечнѝ: одни доносятъ, що Крумиры хотятъ зложити оружіе, другѝ, що готовлятся до завзятого бою и покладаютъ надѣю на бея туниского и Италію. „Journal des Débats“ остерѣгае Французôвъ, що вôйна съ племенами африканьскими не буде такъ дуже легка, що французка армія маe дѣло съ непріятелемъ зручнымъ и прудкимъ.

Дня 19 цвѣтня почавъ межинародный конгресъ монетарный въ Парижи свои нарады. Министеръ дѣлъ заграничныхъ Бартелеми Ст. Илеръ отворивъ засѣданье конгресу бесѣдою. Ôнъ звернувъ увагу делегатôвъ на тое, що сей конгресъ есть найважнѣйшій зô всѣхъ доси ôтбутыхъ. Питанье монетарне теперь маe незвычайну доносимôсть. Ôборотъ грошевый при теперѣшныхъ економичныхъ ôтношеняхъ нарушеный съ шкодою для добробыту краѣвъ. Конгресъ маe задачу вынайти средства, щобы нарушену рôвновагу привернути. Президентомъ конгресу выбрано черезъ аклямацію Магнена, французского министра финансôвъ. Магненъ въ вступнôмъ своѣмъ словѣ освѣдчаeсь за интернаціональнымъ биметализмомъ (рôвнобѣжною циркуляціею золотои и срѣбнои монеты), яко одинокимъ системомъ, котрый може въ всѣхъ частяхъ свѣта привернути регулярнôсть монеты.

Балканьскій пôвъостровъ. Якъ мы вже доносили, греческе правительство згодилось на линію граничну, вызначену ѣй въ послѣднôй нотѣ державъ. Дня 19 цвѣтня гр. Гацфельдъ разомъ съ прочими представителями державъ вручивъ ноту Портѣ. Нота не заключае въ собѣ постановлень о способѣ передачи Греціи вызначенои територіи; се буде предметомъ пôзнѣйшихъ розправъ.

НОВИНКИ.

— **Съ днемъ свѣтлого праздника Воскресенія Христова** витаемо всѣхъ нашихъ ВП. читателѣвъ радôстными словами: Христосъ воскресе! и при загальнôмъ ôтгомонѣ щирыхъ привѣтôвъ, що кожду грудь руску милымъ чувствомъ напуваютъ, здоровимъ всѣхъ сердечно и желаемъ щасливои долѣ. Веселыхъ святъ!

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Озерна въ повѣтѣ золочѣвскôмъ 300 зр. запомоги для пошкодованыхъ селянъ черезъ градобитье.

— **ВПр. нашь Митрополитъ** маe выѣхати въ послѣдныхъ дняхъ червця до Риму на торжество кирило-методіевске, котре ôтбудеся дня 5 л. липця с. р.

— **Посмертна згадка**. Зъ Мостôвъ великихъ пишутъ намъ: Дня 16 цвѣтня с. р. при численнôй участи священьства и народу *похоронили мы тлѣннѝ мощѣ бл. п. о.* Павла Калитовского, пароха Бутынъ, вицедекана и отця численнои родины. Небôщикъ належавъ до тыхъ рѣдкихъ мужѣвъ, котрѝ безъ великого шуму выповняютъ взорцево свои обовязки взглядомъ родины и народу свого. Въ закутику бутыньскôмъ выховався бл. п. о. Павло Калитовскій и тутъ цѣле своe житье посвятивъ народови свому. Згасла намъ зоря жовкôвского повѣту, попращався съ житьемъ взорцевый отець родины, утомився примѣрный отець духовный, щирый, безъинтересовный опѣкунъ и оборонця народу свого. Вѣчная Тобѣ память, мужу великихъ заслугъ! За Твои тихѝ труды неустаннѝ заховаемо ôтъ рода въ родъ въ серцяхъ нашихъ вдячнôсть и милу вспоминку для Тебе! Спи, рицарю нашь, супокôйно по довголѣтныхъ трудахъ; не журись: гадки твои праведнѝ сиротами не останутъ, они знайдутъ опѣкуна, котрый ихъ дальше плекати буде.

— **Тайными совѣтниками** зôстали именованѝ гр. Володимиръ Руссоцкій и Павло Попель.

— **Совѣтникомъ палаты въ найвысшôмъ трибуналѣ** зôставъ именованый дръ Пепловскій, совѣтникъ высшого суду краeвого во Львовѣ.

— **Концепистами скарбовыми** зôстали именованѝ В. Яворскій и С. Кульматицкій.

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцією О. Бачиньского, остаючій теперь въ Перемышли, ôтограе въ четверъ дня 16 (28) с. м. по разъ першій народну комедіоперу въ 3 актахъ п. н. „*Проциха*“, передѣлану зъ польского, съ оригинальною музикою М. Вербицкого; такожь до кождого акту оригинальна увертюра М. Вербицкого. Цѣна мѣстць: билетъ фамилійный на 4 особы 3 зр., крѣсло близше 1 зр., дальше 60 кр., мѣстце для стоячихъ 40 кр., партеръ для ученикôвъ и войсковыхъ 25 кр., галерія 20 кр. Дохôдъ зъ того представленя призначеный на памятникъ Михаила Вербицкого, славнозвѣстного нашого музика, тожь надѣятись можна, що руска публичнôсть возьме численну участь въ тôмъ представленю.

— **Въ Перемышли** ôтбудеся дня 15 (27) с. м. концертъ въ користь звѣстного нашого спѣвака п. А. Мышуги, котрый выбираeся въ першихъ дняхъ мая с. р. за границю въ цѣли дальшого образованя. Вечеръ той, въ котрôмъ буде брати участь самъ п. Мышуга, згромадитъ безперечно численну публику перемыску.

— **Стипендію** въ сумѣ 100 зр. рôчно надавъ Совѣтъ „Народного Дому“ Ользѣ Литиньскôй, ученицѣ 4 року учительскои семинаріи въ Перемышли, сиротѣ по гр. к. священику.

— **Испыты для учителѣвъ шкôлъ реальныхъ**, т. зв. клявзуровѝ, ôтбудутся въ дняхъ 20 и 21 л. мая с. р. въ забудованю львôвскои политехники.

— **Зъ Медыки** пишутъ намъ, що тамъ жидъ опоѣвъ о пôвночи зъ дня 18 на 19 л. с. м. трехъ господарѣвъ и удався съ ними на ставъ ловити рыбу. Въѣхавши човномъ на глубину, всѣ они вывернулись въ воду и одинъ господарь утопився, оставивши жену и дрôбнѝ дѣти сиротами. Якъ то умѣютъ жиды убивати тою нещастною горѣвкою нашь народъ!

— **Рака жолудкового** оперувавъ сими днями въ заступствѣ дра Бильрота доцентъ дръ А. Вельфлеръ въ Вѣдни на однôй 52-лѣтнôй женщинѣ. Операція тая, вже четверта зъ ряду, удалася симъ разомъ такъ, що хора вже девятого дня була совсѣмъ вылѣчена.

— **Премію на малорускій словарь** означивъ, якъ мы доносили вже свого часу въ „Дѣлѣ“, звѣстный нашь историкъ Н. И. Костомарôвъ. Нынѣ читаємъ въ петербурскôмъ „Правительственнôмъ Вѣстнику“ оголошенье съ подрôбными условіями, дотычащими тои преміи. Н. Костомарôвъ жертвувавъ именно на ту цѣль 4000 рублѣвъ въ закладныхъ листахъ харкôвского рустикального банку; головною основою словаря має бути народный малорускій языкъ. Речинець конкурсу тревае до 1 (13) грудня 1891 року. Оцѣнку надôсланыхъ словарѣвъ поручає академія наукъ особнôй комисіи, зложенôй зъ трехъ ученыхъ фильольогôвъ, знатокôвъ славяньскихъ языкôвъ, а особливо языка руского. Одинъ зъ членôвъ комисіи має бути чистый Малорусинъ, котрый зрѣсъ ôтъ лѣтъ дитячихъ съ языкомъ малорускимъ. Дѣйстнй члены академіи не можутъ користуватись премією Н. И. Костомарова.

— **Днѣстеръ пôдъ Могилевомъ** вылявъ надмѣрно и залявъ значно водою низшй части мѣста, такъ що жителѣ утѣкаютъ зъ нихъ на човнахъ.

— Россійске посольство въ Лондонѣ зажадало ôтъ Англіи **выданя звѣстного Гартмана**. Чи правительство англійске сповнитъ просьбу Россіи, не знати, але здаєсь рѣчію певною, що Гартмана выдалитъ на правнôй пôдставѣ зъ своихъ границь, такъ якъ ôнъ безъ дозволу правительства ôтбувавъ подорожь до Швайцаріи. Пишутъ такожь, що найдено мины пôдъ портикомъ зимового двôрця; около палаты Аничкова, якъ такожь на сусѣдныхъ плацахъ, котрй зôстали закупленй, шукає полиція за минами.

— **Меморандумъ до папы Леона XIII** выслала недавно якась часть Полякôвъ, и то въ тôй цѣли, щобы перешкодити укладамъ куріи съ Россією. Меморандумъ тоє говоритъ, що папа не повиненъ входити въ жадну звязь съ Россією, котра есть найбôльшимъ ворогомъ вѣры католицкои и славяньщины и при теперѣшныхъ укладахъ кнує лише здраду, щобы потôмъ могла накинути Полякамъ ярмо вѣры православнои. Дальше остерѣгає меморандумъ папу, щобы тойже не дався увести горсткою сервилистôвъ-Полякôвъ, котрй радйбы вôйти съ Россією въ уклады, и пригадує на чинъ Григорія XVI, котрый при такôй самôй способности дуже ошукався. Цѣле меморандумъ мѣститъ въ собѣ самохвальство Полякôвъ, посунене вже ажь до ôтразы, а зъ другои стороны ôтзначаєся такою заѣлостію противъ Россіи, що годѣ побачити тамъ хоть одну искорку христіяньскои любови, безъ котрои предсѣ не годится такъ коритись передъ апостольскою столицію. „Czas“ выступає противъ того меморандумъ, заявляючи, що Полякамъ не дѣло тыкатись въ дипломатичнй справы, якй суть предметомъ укладôвъ межи курією а Россією.

— **О незвычайнôмъ знахори снôвъ** пише турецка газета „Стамбулъ“ совсѣмъ серіозно такй рѣчи: Славный знахоръ снôвъ Али-Ефенди прійшовъ сими днями до нашои редакціи и показавъ намъ число выдаванои тому чотыри лѣтъ назадъ газеты „Сабахъ“ зъ дня 2 грудня 1876 р., где розказуєсь фактъ, що бувшій посолъ Игнатьевъ прикликавъ до себе Али-Ефенди съ просьбою о вытолкованье сну, якій мавъ покôйный царь Александеръ II. Видѣвъ ôнъ именно въ снѣ двѣ луны: одну замрачену червону, другу звычайного виду, але жовту. Али-Ефенди вытолкувавъ той сонъ въ той способъ, що помѣжь Россією а Турцією наступитъ велика вôйна, по чѣмъ въ Россіи настане рухъ революційный, а за кôлька лѣтъ станеся царь жертвою тои партіи. Посолъ обдаривъ щедро славного знахоря, а выяснене толкованье переславъ заразъ телеграфично царю Александру II.

— **Въ Лешневѣ пôдъ Бродами** знищивъ пожаръ дня 3 (15) с. м. монастырь Бернадинôвъ, костелъ, божницю, 99 домôвъ и 27 иншихъ забудовань; такожь погибла въ огни одна дитина, а кромѣ того згорѣло немало штукъ худобы и нашнѣ. Сто кôлькадесять родинъ осталося безъ хлѣба; шкоду обчисляютъ на 120.000 зр.

— **Польскій театръ гр. Скарбка** перейшовъ въ сихъ дняхъ пôдъ дирекцію п. Адама Милашевского (на мѣстце п. І. Добжанъского, редактора Gaz. Narod.), котрый бувъ вже директоромъ того театру передъ 10 лѣтами.

— **Въ Нижневѣ** пов. товмацкого обôкравъ тамошный дякъ Иванъ Гавриленько дня 11 л. с. м. церковь, взявши надъ 2000 зр. Злодѣя выкрыто, котрый заразъ признався до вины, указавши такожь мѣстце, где укрывъ грошѣ, а именно пôдъ пôдлогою свого дому; скрынку съ двома облигаціями и книжочкою касы щадничои кинувъ ôнъ въ воду, где єи тамъ найдено. Зъ всѣхъ грошій выдавъ ôнъ 10 зр.

— **Въ Одессѣ и Городнѣ** зарядила полиція средства осторожности и заборонила громадитись по улицяхъ, такъ якъ говорятъ въ тыхъ мѣстахъ о намѣреныхъ рухахъ на свята Великоднй, а именно о нанадѣ на жидôвъ.

— **Въ Румуніи** почали выходити вже новй монеты съ ознакою Кароля I, короля румуньского.

— **Офицерамъ резервовымъ** не вôльно вже носити мундурôвъ войсковыхъ пôдчасъ увôльненя ихъ зô службы, такъ якъ министерство вôйны выдало ôтповѣдне розпорядженье, пôсля котрого вôльно тымже офицерамъ носити мундуры тôлько пôдчасъ вправъ або мельдункôвъ.

— **Зъ Парижа** выдалено недавно кôлькохъ нигилистôвъ и забрано имъ компромитуючй письма, котрй переслано до Петербурга. На пôдставѣ тыхъ писемъ ôтбуваются численнй арештованя въ Россіи.

— **Смерть лорда Биконсфильда** (Д' Израели) при теперѣшнôмъ занятю уваги Европы справами Россіи, балканьского пôвострову и Тунису ледви що стала замѣтнымъ фактомъ на европейскôмъ небосклонѣ. Д' Израели служивъ ôтчинѣ 44 лѣтъ, а ôтзначився ôнъ не тôлько на поли политичнôмъ, але стався такожь звѣстнымъ яко писатель; умеръ въ 76 ôмъ роцѣ житя. Ôнъ походивъ зъ родины жидôвскои, котра въ часѣ инквизицій выемигрувала зъ Ишпаніи до Италіи, а ôттакъ до Англіи. Єго отець Изаакъ (умершій 1848 р.) выєднавъ для себе англійске право обывательства черезъ знаменитй працѣ литературнй, именно историчнй; ôнъ призначивъ зъ початку свого сына Бенъямина на купця, котрый однакъ показувавъ бôльше здôбностій до литературы и житя публичного. Бенъяминъ кинувся протоє на поле письменництва и объѣхавши р. 1826 рôжнй краѣ, написавъ славный романъ „Vivian Grey,“ чимъ здобувъ собѣ славу литературну. На поле политичне вступивъ Д'Израели яко радикалъ и реформаторъ, ôттакъ прилучився до партіи тористичнои, а р. 1837 засѣвъ въ палатѣ низшôй, где зъ початку не велося єму, але за тоє пôзнѣйше стався головою молодои партіи въ тôй палатѣ. Въ р. 1852 зôставъ министромъ скарбу, а ôттакъ бравъ живый удѣлъ въ парляментѣ; въ р. 1868 зôставъ премієромъ, но чѣмъ выступавъ часто яко головна особистôсть въ правленю, а найбôльшу свою дѣятельнôсть и повагу зазначивъ пôдчасъ послѣднои россійско-турецкои вôйны и трактату берлиньского. Королева Англіи надала єму титулъ графа „earl of Beaconsfield“. Єще тамтого року напечатавъ Биконсфильдъ своє дѣло п. н. „Endymiona“.

— **Женьщина á la дръ Танеръ**. Въ американьскôмъ мѣстѣ Іовѣ розпочала 52-лѣтна женьщина Гарієтъ Гуель дня 11(23) лютого с. р. добровôльный пôстъ, наслѣдуючи звѣстну пробу дра Танера. Черезъ 33 днѣвъ не брала до устъ навѣть однои каплѣ воды, до перва по тôмъ часѣ пила потроха зимнои воды, але не ѣла ничого. Такъ выдержала 47 день, по чѣмъ умерла зъ голоду; навѣть въ послѣднôй хвили свого скону не хотѣла она ничого ѣсти, хоть була совсѣмъ притомна. При посмертнôй секціи оказалося, що въ тѣлѣ не було майже ничого крови, а цѣлый жолудокъ бувъ мовьбы засушеный; трупъ важивъ заледво 67 фунтôвъ. Гуель предприняла таку добровôльну муку правдоподôбно, якъ пишутъ гдеякй газеты, въ розпуцѣ зъ причины тяжкои хоробы, зъ котрои она не могла выйти.

— **Велике землетрясенье** навѣстило недавно мѣсто Задаръ въ Дальмаціи, пôдчасъ котрого роздавався глухій пôдземный лоскôтъ.

— **Землетрясенье** навѣстило въ сихъ дняхъ цѣлу середну Калифорнію и зробило значнй шкоды.

— **О новôмъ царю Александрѣ III** выражаются гдеякй газеты дуже похвально, наводячи много фактôвъ, котрй свѣдчатъ о єго бôльше поступовыхъ переконаняхъ. Розказуютъ, що заразъ по єго вступленю на престолъ, прійшовъ до него до рапорту министеръ почтъ Маковъ съ перехоплеными и отвореными листами. Царь обурився на се и сказавъ: „Єсли подôбнй неôтповѣднй рѣчи дѣялися доси, то теперь довжнй устати.“

— **Самовôльне побиранье належитостій нотаріяльныхъ за списованье актôвъ посмертныхъ.** *(Важный выпадокъ зъ права цивильного, особенно для нашихъ селянъ, що до належитостій нотаріяльныхъ.)* Судъ повѣтовый въ С. заказавъ ухвалою зъ 30 мая 1879 ч. 3449, дотычному ц. к. нотареви яко комисареви судовому, самовôльне побиранье ôтъ сторôнъ належитостій за списованье актôвъ посмертныхъ.

На рекурсъ дотычного ц. к. нотаря затвердивъ ц. к. высшій судъ краєвый рѣшеньемъ зъ 20 сѣчня 1880 ч. 15058 тую ухвалу суду повѣтового, а вразъ съ тымъ на пôдставѣ §. 186 уставы нотар. зъ 21 мая 1855 ч. 94 З. Д. парт. II уставы нотар. зъ 25 липця 1871 ч. 75 З. Д. наказавъ, що нотареви не вôльно побирати нiякихъ належитостій ани предплатъ безпосередно ôтъ сторôнъ, на рахунокъ списуватися маючихъ актôвъ посмертныхъ, ани не вôльно єму самовôльно повздержуватися ôтъ списаня тыхъ актôвъ ажь до зложеня задатку а конто тои чинности.

И противъ тои ухвалы высшого суду черезъ ц. к. нотаря внесеный рекурсъ зôставъ черезъ ц. к. найвысшій судъ въ Вѣдни рѣшеньемъ зъ 16 вересня 1880 ч. 8075 ôткиненый и ухвала суду затверджена.

Знаючи, якъ великй надъужитя зъ тои причины дѣются и якъ часто ц. к. нотарѣ ôтъ сторôнъ надто великй належитости и предплаты безъ позволеня ц. к. судôвъ побераютъ, звертаємъ на повысшй рѣшеня загальну увагу, просимо о оголошенье тыхъ рѣшень, ⁄. обвѣщеныхъ въ газетѣ „Gerichtshalle“ ч. 99 зъ року 1880 ⁄., въ всѣхъ нашихъ именно народныхъ газетахъ, а уповаючи на совѣстнôсть нашихъ судôвъ, радимо особенно селянамъ, щобы безъ попередного наказу судового нiякихъ грошій або предплатъ ани задаткôвъ ц. к. нотарямъ за такъ звану „померщину“ не давали, а тôлько имъ доперва по списаню актôвъ спадщинныхъ тій належитости платили, котрй самъ ц. к. судъ нотареви призначитъ. Якбы якій ц. к. нотарь по селахъ при списѣ актôвъ о заплату домагався, то най єму сукцесоры скажутъ, що тогды належитôсть заплатятъ єму, якъ предложитъ судови рахунокъ, и якъ судъ призначитъ, кôлько треба платити. Нотарѣ суть обовязанй самй по селахъ ѣздити и єсли бôльше пертрактацій робятъ, тоє въ рахунку до суду высказати. На актахъ списаныхъ не черезъ нотарѣвъ, але тôлько черезъ ихъ писарѣвъ, не маючихъ дотычного испыту нотаріяльного, нехай люде по селахъ не пôдписуются, бо акты такй суть звычайно лихо и недокладно зробленй.

При тôмъ случаю звертаємъ увагу, що єслибы въ поодинокихъ выпадкахъ належитôсть ц. к. нотареви була черезъ судъ за высоко признана, н. пр. бôльше якъ 5 або 6 зр. а. в., — тогды прислугує дотычнôй сторонѣ представленье а взглядно рекурсъ до 14 день до ц. к. высшого суду, и що пôсля §. 27 уст. о належитостяхъ нотаріяльныхъ всѣ пертрактаціи, въ котрыхъ маєтокъ не перевысшає сумы 100 зр. а. в., суть вôльнй ôтъ всякихъ оплатъ нотаріяльныхъ.

Николичъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Веснянка**, читаночка для малыхъ и старыхъ; уложивъ В. Шухевичъ“. Пôдъ тымъ титуломъ выйшла сими днями 60 та зъ ряду книжочка „Просвѣты“, обôймаюча въ собѣ кôлька повѣстокъ, якъ такожь популярно написанй артикулы зъ природы, котрй кромѣ пожитку мусятъ такожь заинтересувати нашь народъ. Цѣна тои книжочки 15 кр.; сторôнъ 80.

— **„Сваты**, образокъ зъ галицко-рускаго житя — написавъ Денисъ“. Есть то повѣсть передрукована зъ „Зорѣ“, где авторъ розказавъ житье священикôвъ, такъ въ крузѣ родиннôмъ якъ и въ ôтношеню до народа и церкви. Книжочка тая обнимає 60 ст. друку въ великôй 16-цѣ и стоитъ 28 кр. въ книгарни ставропигійскôй, а 20 кр. въ редакціи „Зорѣ“.

— **Нова композиція музична** п. Ф. Тымольского п. н. „Подолянки“ появилась сими днями во Львовѣ. Композиція тая мѣститъ думку и коломыйки пôдъ фортепянъ и стоитъ 64 кр. Дôстати можна по всѣхъ книгарняхъ львôвскихъ.

— **„Ерцгерцогъ Рудольфъ, наслѣдный принцъ Австріи**, праздничное сочиненіе въ память торжества бракосочетанія для рускои молодежи, перевелъ зъ нѣмецкого Ив. Авкс. Глѣбовицкій. Вѣдень. Накладомъ А. Пихлера вдовы и сына V., площадь Маргареты 2!“ Пôдъ тымъ наголовкомъ выйшла недавно книжочка въ Вѣдни съ кôлькома илюстраціями, написана способомъ оповѣдания.

Всячина.

— (*Р.*) **Засыпане пѣскомъ мѣсто** ôткрыто въ Альгеріи, близько мѣста Кваргля. Неровна и валовата сторона середъ пѣсковои рôвнины звернула увагу французского археольога Tarry, котрый почавъ тамъ копати и добувъ насамперед одинъ минаретъ, ôттакъ цѣлый мечетъ, дальше вежу и 12 дуже добре захованыхъ домôвъ, погребаныхъ въ пѣскахъ пустынѣ, котрй тутъ навѣяти колись мусѣвъ страшный вѣтеръ Самумъ. Дальшй копаня и ôтгребуваня провадятся коштомъ французского правительства. Загребане мѣсто муситъ бути дуже давне, бо въ краю не заховалася жадна легенда о єго минувшости.

— (*Р.*) Пôвъ милѣ поза мурами **Помпеѣвъ** ôткрыто недавно сѣльску римску вилю, засыпану лявою Везувія разомъ съ тымъ мѣстомъ р. 79 по Хр. На просторони кôлькаметровôй знайдено 30 людскихъ шкелетôвъ; зъ тыхъ находилося 10 разомъ въ однôй свѣтлици, якъ можна догадатися, члены однои родины. Смерть постигла ихъ разомъ, а останки ихъ лежали тожь разомъ зверхъ 1800 лѣтъ, теперь розлучатъ ихъ и розмѣстягъ по рôжныхъ габинетахъ. На костяхъ знайдено цѣннй оздобы, нашійники, бранзолеты, ковтки и перстенѣ.

— **Дорогй хвосты**. Въ вѣденьскихъ закладахъ модъ готовлятся сукнѣ для высокихъ дамъ, котрй дня 9 мая, по въѣздѣ княгинѣ Стефаніи до Вѣдня, будутъ на галяобѣдѣ въ цѣсарскôмъ замку. Всѣ дамы мусятъ явитись съ хвостами. Надъ 50 суконь выготовили вже вѣденьскй моднй заклады, а щобы дати понятье о коштовности однои сукнѣ, досыть сказати, що самъ хвôстъ коштує пересѣчно 5000 зр.

ÔТОЗВА

товариства школьного „Помôчь“ во Львовѣ.

Знаною єсть у насъ загальна нужда цѣлого рускаго народа, однакожь въ найбôльшôй нуждѣ жіютъ бѣднй дѣточки, що ходятъ до рускои народнои школы.

То обстоятельство спонукало учителѣвъ до завязаня школьного товариства „Помôчь“ въ р. 1878, котре поставило собѣ за цѣль, спомагати молодѣжь зъ народнои школы семинарскои въ „Народнôмъ Домѣ“. Во Львовѣ суть Русины межи бѣдными заробниками и сторожами, що съ великою охотою посылаютъ свои дѣти до рускои школы, бо видятъ, що ихъ дѣти идутъ до школы безъ книжокъ, босй, въ лахманахъ, а вертаютъ до дому съ книжками, въ бундахъ и чоботахъ. Такожь не потребуютъ родичѣ николи журитися о зошиты, пера, атраментъ и оловцѣ, що черезъ рôкъ такожь досыть коштує, бо то все дає дѣтямъ товариство „Помôчь“.

Се причинилося до того, що руска школа числитъ сего року 350 дѣтій, хлопцѣвъ и дѣвчатъ. Хлопцѣ маютъ 4 клясы, а для дѣвчатъ єсть 6 клясъ, въ котрыхъ учитъ 6 учительокъ рускимъ выкладовымъ языкомъ. Єсть то перша и єдина руска школа дѣвоча на цѣлый свѣтъ. А кажемо єще разъ, що посылаютъ до тои школы дѣтій самй найубожшй люде, самъ пролетаріятъ, зъ интелигенціи нема майже никого. Запомагае тоту бѣдноту товариство „Помôчь“, але оно само дуже бѣдне, бо мало кто платитъ вкладки, а єще менше вписуєся новыхъ членôвъ, такъ що цѣлый его маєтокъ выноситъ теперь 204 зр., бо вже ôтъ вересня м. р. выдано на убранье и на приборы науковй до 200 зр. Фондъ товариства бувбы єще меншій, колибы не приходило єму що року 60 зр. яко процентъ ôтъ 1000 зр., зложеныхъ на желѣзный капиталъ въ Институтѣ Ставроп. черезъ найбôльшого патріота рускаго бл. п. Ем. Коссака, игумена крехôвского. Такожь переславъ Высокопочтенный о. Кобыляньскій зъ Пôйла уже дотеперь кôлька сотокъ зр. товариству. Нашй народнй институціи все запомагаютъ тоту молодѣжь: Ставропигія обдаряє дѣточокъ книжками рускими, а „Народный Дôмъ“ чобôтьми, бундами, плащами та черевиками. Сего року обдаривъ „Народный Дôмъ“ 70 дѣтій. При роздаваню тыхъ рѣчій зверталося увагу на поступъ въ наукахъ, бо инакше требабы мати дуже великй фонды, щобы хоть половину дѣтій обдарити на зиму и на лѣто, а здалобыся тоє дуже. Дѣти тй выховуются въ побожности; що недѣлѣ и свята идутъ на службу Божу до церкви св. Николая и снѣваютъ пôдъ проводомъ учителѣвъ цѣлу службу. Се такъ подобаєся переходячимъ, що церковь гнеть наповняєся народомъ, и то родичѣ приходятъ слухати, якъ ихъ дѣти спѣваютъ, а идучй селяне на торгъ вступаютъ до церкви, любуются хорошимъ спѣвомъ и дивуются, чому у нихъ того нема.

Протоє просимо патріотôвъ, щобы щедрыми дарами причинялися до спомаганя рускихъ бѣдныхъ дѣточокъ во Львовѣ за примѣромъ оо. бл. п. Коссака и Кобыляньского зъ Пôйла.

Ôтъ Выдѣлу школьного товариства „Помôчь“ въ „Народнôмъ Домѣ“.—Во Львовѣ, дня 16 (28) марця 1881.

Михаилъ Калинецъ, предсѣдатель.
Андрей Бѣлецкій, членъ Выдѣлу и катихитъ.

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень. Рада державна розпôчне по святахъ свои засѣданя 28 цвѣтня. На порядку дневнôмъ дебата буджетова.

Петербургъ 21 цвѣтня. Кабинетъ россійскій розôславъ державамъ циркулярну ноту, запрошуючи державы на конференцію, на котрôй маютъ ухвалитися мѣры противъ интернаціональныхъ революціонерôвъ.

Скодаръ 21 цвѣтня. Межи турецкимъ войскомъ Дервиша пашѣ а Альбанцями прійшло послѣдными днями несподѣвано до борбы, въ котрôй Альбанцѣ зôстали побитй.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятѝ: оо. 1) К. Глѣбовицкій, 2) І. Кобриновичь, 3) С. Стисловскій и Л. Микитка — на Утѣховичи дек. нараѣвского; 1) З. Сѣменовичь, 2) Н. Теодоровичь, 3) І. Щуровскій — на Иваникôвку дек. станиславôвского; М. Дзеровичь и Е. Яворскій (кромѣ выказаного вже терна въ ч-ѣ 27 „Дѣла") — на Стратынъ дек. нараѣвского.

Подяку заявило министерство вôйны монастырямъ въ Добромыли, Бучачи, Гошевѣ, Пôдгорцяхъ и Краснопущи за выражене ними желанье несеня помочи у себе жовнѣрямъ-реконвалесцентамъ пôдчасъ вôйны.

— Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку: 134) Всч. о. Желеховскій зъ Лубны еп. перем. дек. бѣрчаньского ôтъ Впр. о. декана Ю. Купловского 5 зр., ôтъ Всч. оо. Копыстяньского Сильвестра зъ Кôньского, Калужняцкого зъ Издебокъ, Метика зъ Пятковы, Федоровича зъ Яблоницѣ, Копыстяньского зъ Павлокомы, Чичиловича зъ Глôдля, Желеховского зъ Лубны по 1 зр., ôтъ Всч. оо. Созаньского зъ Глумча 25 кр., Дуркота Іосифа зъ Бахоря и Черевки зъ Дубецка по 50 кр., — разомъ 13 зр. 25 кр.; 135) Всч. о. Левицкій Стефанъ зъ Ляцкого ôтъ Чч. парохіянъ въ Ляцкôмъ 9 зр.; 136) Всч. о. Ступницкій Теодоръ, дек. ходорôвскій зъ Молотова ôтъ Всч. оо. Бачиньского Стан. зъ Васючина 3 зр., Фацієвича зъ Лѣщины, Фацієвича зъ Фраги, Бородайкевича зъ Станьковець, Воєводки зъ Помоняты, Обрѣзкова зъ Книгиничь по 1 зр., ôтъ Чч. брацтвъ церк. въ Фразѣ 5 зр., въ Лѣщинѣ 2 зр., въ Станкôвцяхъ 4 зр., въ Книгиничахъ 3 зр. 20 кр., въ Молотовѣ 2 зр. 80 зр., — разомъ 34 зр.; 137) Всч. о. Литвиновичь Северинъ зъ Ключева ôтъ себе 4 зр., ôтъ церковн. брацтвъ въ Ключевѣ великôмъ 20 зр., въ Ключевѣ малôмъ 2 зр., — разомъ 26 зр.; 138) Впр. о. Кобляньскій, крыл. и деканъ коломыйскій ôтъ Всч. оо. Каратницкого Діонизія зъ Илинець, Крушельницкого Макс. зъ Назорнѣ, Дворянина зъ Пôдгайчикъ и Кмицикевича зъ Семиковець по 1 зр., ôтъ Всч. о. В. Ступницкого зъ Товмачика 50 кр., — разомъ 4 зр. 50 кр.; 139) Всч. о. Молчковскій зъ Тустаня дек. галицкій ôтъ Всч. о. Грыцея Григорія зъ Демянова ôтъ громады Демянова 10 зр.; 140) Всч. п-ѣ Кебакъ Людмиля жертвы зôбранѝ на весѣлю въ день вѣнчаня Вп. Луцкого Льва съ п. Кебакъ Климентиною въ Крылосѣ у Всч. о. Сембратовича Юліяна 50 зр. 47 кр.; 141) Всч. о. Горыновычь зъ Делѣєва 100 зр.; 142) Всч. о. Олесницкій зъ Говилова, дек. гусятыньскій ôтъ Всч. о. Мелешкевича зъ Сухостава 5 зр., ôтъ брацтва церк. въ Сухоставѣ 5 зр., — разомъ 10 зр.; 143) Всч. п-ѣ Лавровска Іоанна 1 зр.; 144) Всч. о. Стефановичь Александеръ катихитъ во Львовѣ датки ôтъ Впр. и Всесв. крыл. дра Дельковича проф. на университетѣ львôвскôмъ 20 зр., ôтъ Впов. дра Добряньского проф. университ. и адвоката 25 зр., ôтъ Преосв. Ромашкана Григорія Архіепископа ормен. обр., ôтъ Впр. крыл. Шведзицкого, ôтъ Впов. дра Яновского дир. гимн. и Впов. дра Сушкевича Корнилія по 10 зр., ôтъ Впов. проф. Юліяна Медвецкого, Всч. о. Стефановича Александра и Вп. урядникôвъ Геровского Юліяна и Головкевича Емиліяна по 5 зр., ôтъ Всч. оо. Гушалевича Іоанна, дра Іосифа Левицкого, Кмицикевича зъ Гаѣвъ, Всч. п-ѣ Хойнацкои К. и ôтъ Вп. урядникôвъ дра Балько А., совѣт. Кашубиньского и Зубрицкого Евг. по 2 зр., ôтъ Всч. оо. Парыловича А., Фолиса М., Фацієвича В., Кибузиньского Андрея, Пачовского К., Заклиньского Ал. зъ Богородчанъ, Алексевича К., Грабиньского, Ружицкого В., Мацуского Льва, Пашковского Алекс., Мриглодовича Іоана, Сѣрко Іоана, дальше ôтъ Вп. проф. Савчиньского Зигм. совѣтника и директора семинаріи учительскои муж., Курыловича Ст., Громницкого Іоана, дра Целевича Юл., Цеглиньского, Романчука Юл., дра Искрицкого, Вѣнцковского, Заклиньского Ром., Врецьоны Григ., ôтъ Вп. урядникôвъ Ковальского Льва, дра Яновского Альфр., дра Горского Фелик., Дорожевского Напол., Ганинчака, Гучковского Стеф., Палюха, Янкевича, А. З., Любовича, Кунца, дра Мадейского Г. и Всч. п-ѣ Хойнацкои К. по 1 зр., ôтъ Всч. оо. Крыницкого, Коцыка, Н. Н., Глиньского Адальб., дальше ôтъ Вп. пп. Тысовского В., Калитовского, Недельского, Хруповича, Витошиньского Романа, Сайфарта книгаря по 50 кр., ôтъ Впов. сов. Савчиньского (другій разъ) 3 зр., ôтъ Вп. Спожарского Мих. 1 зр. 20 кр., Вп. Бандуровича 20 кр., — разомъ 165 зр. 40 кр.

Зъ причины свѣтлого праздника Воскресенія Христова выйде слѣдуюче число „Дѣла" въ суботу дня 18 (30) с. м.

Товариство „Просвѣта"

має великій запасъ формулярѣвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продає ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (7—?)

Запевняєся найсовѣстнѣйше порученье!

КАВУ

поручає включно съ цломъ и опакованьемъ, **franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣплатою належитости за кильограмъ:

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр.	2.—
1а найлучша манильова перлова	„	1·75
1а найлучша великозерниста Куба	„	1.90
1а арабска правдива Мокка выбирана	„	1.70
1а Порторико	„	1.70
1а найлучша Ява	„	1.55
1а найлучша Ст. Доминго	„	1.55
1а найлучша Сантосъ	„	1.50
1а досконала Ріо	„	1.35

Въ пачкахъ à 4¾ кильо netto.

Повна вага.

Гварантую за природну барву.

Г. Зингеръ, Тріестъ.

(G. Singer, Triest.)

Безпосереднѝ поясненя и докладный **цѣнникъ** (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. 10—10

Перестерѣгаю передъ закупномъ забарвленыхъ сортъ кавы!

Die Oberstabsarzt Dr. Müller'sche

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

ТОРГОВЛЯ ЦЕРКОВНЫХЪ ЗНАРЯДÔВЪ

пôдъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ въ ринку ч. 36,

заложена въ 1850 роцѣ,

поручає на **СВЯТА** великій выбôръ фелонôвъ, хоруговъ, стихарôвъ, балдахинôвъ, антипедій, бурсъ, церковныхъ одежь, иконъ, образôвъ церковныхъ на блясѣ и полотнѣ, ковчегôвъ або Архи, бѣля церковного, галонôвъ, френзлѣвъ, кутасôвъ шиховыхъ, золотыхъ и шовковыхъ и т. д.

Замовленя зъ провинцій выповняются скоро и точно.

Цѣнники высылаются на жаданье franco. 4—4

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкôй, ч. 22.

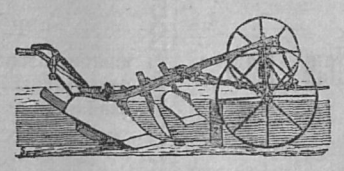

поручаютъ на зближаючійся сезонъ весняный звѣстнѝ зъ досконалого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-а универсальнѝ плуги сталевѝ,
Нръ 3 и 4 скибовѝ плуги патентованѝ,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональнѝ и бороны ланцуховѝ,
Нового моделю сѣярнѣ рядовѝ власного выробу, систему ложочкового або кôлець черпящихъ,
Оригинальнѝ Sack-а сѣярнѣ рядовѝ,
Сѣярнѣ широкометнѝ, (5—8)
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д.

Илюстрованѝ катальоги gratis и franco.

Въ нашôмъ *ново урядженôмъ, парою порушанôмъ варстатѣ,* можемо всякого рода репараціи якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881 13—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѝ иножевѝ, поправленѝи патентованѝ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваєся.

Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыждневѝ по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнѝ направы.

Човенка, части складовѝ, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаются за оригинальнѝ американьскѝ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѝ за оплатою 15 зр.

КАПЕЛЮХИ

въ великôмъ выборѣ,

именно **фильцовѝ, шовковѣ, цилиндры, Chapeau Claque, въ найновѣйшихъ фасонахъ**

1—3 одержавъ и поручає

по умѣркованыхъ цѣнахъ

МАРТ. МИЛЛЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 17.

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка", въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Шукаючи порады, переглядає неодинъ хорый газеты и пытаєся, котрому зъ многихъ анонсованыхъ уздоровляючихъ средствъ має завѣрити? Одно або друге завѣдомленье импонує своимъ богатымъ содержаньемъ, тожь ôнъ выбирає, хотяй найчастѣйше — совсѣмъ неôтповѣдне! Кто хоче отже уникнути такихъ похибокъ и не выдавати надармо грошій, тому радимо, спровадити собѣ брошуру **Karl Gorischek** „Krankenfreund" (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6), такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть обговоренѝ подрôбно и точно найбôльше уживанѝ средства, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоємъ переглянути и выбрати собѣ найлѣпше средство. Тая брошура, котра вже появилась въ 450-ôмъ накладѣ, посылаєся gratis и franco, — не має отже замовляючій жадныхъ выдаткôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну. (5—6)

КÔННА ДОРОГА ЖЕЛѢЗНА

(ТРАМВАЙ)

во Львовѣ.

Дня 5 (17) марця 1881 **отворено правильный рухъ на просторони пляцъ Голуховсхихъ — рогачка жовкôвска.** Линія та дѣлится на 2 секціи: перша ôтъ пляцу Голуховскихъ до въѣзду на дворець Пôдзамче, друга ôтъ тогоже въѣзду до рогачки жовкôвскои. Рухъ єсть уладженый яко кореспонденційный, вслѣдствіє чого возы на пляцу Голуховскихъ маютъ полученье съ возами курсуючими въ обохъ напрвленяхъ на линіи дворець Кароля Людвика — пляцъ Цловый, и назадъ.

Цѣна ѣзды для однои секціи: **въ I клясѣ 4 кр., въ II клясѣ 3 кр.**

Дирекція руху.

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаєся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуєся. Ктобы отже бажавъ набути еще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администрациі „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Институту“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (8 ?)

Веч. рускому Священьству и Громадамъ

поручаємъ нашь складъ

въ котрôмъ кромѣ правдивыхъ

льняныхъ полотенъ и всякихъ выробôвъ полотняныхъ, коцôвъ, дыванôвъ, суконъ и т. д.

поручаємъ такожь

КОРОНКИ

до обшиваня стихарôвъ (альбъ), представляючи **Матерь Божу съ рускимъ написомъ** и **рôжни матеріи на фелоны** и выготовляємъ такови на желанье пôсля вѣденьского вкусу и крою якъ найскорше. 1—2

Ст. Фертеръ и Ска.

въ Перемышли, рынокъ, дôмъ Тигра

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зъорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагає повага того рода обрядôвъ, — поручає свою услугу.

Має на складѣ всякі приборы и займаєся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшій. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома есть загально, такъ якъ они походятъ зъ найперших ъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдає такожь всякого рода трумны деревлянѣ. — Замовленя выповняє безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ **„Concordia“** сповняє замовленя, переконуютъ о тôмъ численнѣ писемнѣ подяки, котрѣ кождои хвилѣ можна переглянути. (8—?)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

АНТОНІЙ КОЖЕЛЮЖЕКЪ

во Львовѣ — Рынокъ, ч. 29

(въ переходнôй каменици Андріоллёго)

ФАБРИКА

и головный складъ капелюхôвъ

мужескихъ и дамскихъ

всякого рода, якъ: цилиндры фильцовѣ, матеріяльнѣ; черевики, мешты и пôдошевки фильцовѣ. Принимає такожь до праня, прасованя и фарбованя капелюхи мужескѣ и дамскѣ.

Замовленя выконуются въ якъ найкоротшôмъ часѣ, по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. (5—6)

Гандель вудженого мясива

ВАЛ. ЯКУБОВСКОГО

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 20.

поручає **НА СВЯТА**

шинки, озоры, ковбасы вудженѣ и варенѣ, сальцесоны, роляду, салями суху и сочисту власного выробу и дуже доброго смаку — по цѣнахъ найумѣрковаиныхъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются якъ найточнѣйше. (5—?)

СВѢЖІЙ НАСѢНЯ

всякихъ огородовинъ и цвѣтôвъ, рослинъ пастевныхъ, люцерны французкои и т. и. зъ послѣдного збору можна набути

ВЪ ГОЛОВНôМЪ СКЛАДѢ

І. СТАХЕВИЧА

во Львовѣ, пляцъ Маріяцкій, ч. д. 11.

Посылки на провинцію выповняются ôтворотною почтою.

Цѣнники высылаєся на жаданье franco. 6—6

КАРОЛЬ ВЕРНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 3 и Богданôвка на Городецкôмъ, ч. 2 и 9

поручає свою (5—?)

головну торговлю

ВИНЪ

краєвыхъ и заграничныхъ; такожь **розолисôвъ, ликерôвъ и правдивого**

КОНЯКУ.

Дуже ôтповѣдна премія для дорослои молодежи

Святый Вечеръ

повѣсть

знаменитого англійского писателя

К. Дикенса

Можна набути въ Администрациі „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй по цѣнѣ 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Въ справѣ реклямацій податку грунтового поручаємъ пожиточну книжочку п. н.

„НОВЫЙ ПОДАТОКЪ ГРУНТОВЫЙ“

написавъ *Харко Таранъ.*

(Друге доповнене выданье.)

Въ VI роздѣлѣ тои книжочки находятся докладнѣ поясненя о реклямаціи и ôтповѣднѣ до того формулярѣ. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр. Замовляти можна въ редакціи „Батькôвщины“ або „Дѣла“.

Закладъ огородничій

николая

ВОЛИНЬСКОГО

во Львовѣ, ул. Садôвница ч. 13

поручає 2—3

Бураки пастевнѣ великаньскѣ, жовтѣ або червонѣ — ½ клгр. 40 кр.

Люцерну француску, даючу пять покосôвъ на рôкъ — ½ клгр. 65 кр.

Райграсъ францускій — ½ кл. 40 кр.

Райграсъ англійскій — ½ кл. 30 кр.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

І. Н. СПОЖАРСКІЙ

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 25

поручає ласкавымъ взглядамъ свôй новозаложеный магазинъ и роботню рукавичокъ власного выробу, якъ такожь всякого рода

ТОВАРЫ РУКАВИЧНИЧІЙ

именно

американьскѣ оленковѣ споднѣ и кафтаны

въ всѣхъ найновѣйшихъ барвахъ, всякі роды мужескихъ и женьскихъ рукавичокъ, шкôры лосевѣ и оленковѣ до прикрытя лôжокъ, подушки, торбы мысливскѣ, шапки мундуровѣ и цивильнѣ, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ, поньчохи гумелястичнѣ и шнурованѣ

по цѣнахъ умѣркованыхъ сталыхъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (3—6)

Моя маса до воскованя пôдлоги (помосту),

найлучша яка тôлько есть, має тое преимущество, що **помостови**, такъ зъ мягкого якъ и твердого дерева, при напущеню (въ станѣ плынномъ, якъ молоко — розпущена въ кипячôй водѣ пôсля припису) — надає лыскучу, до ляку подôбну поверхность, котра своею **тревалостію** и **елеганцією** а при тôмъ **дешевостію** вызначаєся и мытье помосту, такъ шкодливе здоровлю особливо въ зимѣ, чинитъ совсѣмъ злишнымъ, тымъ бôльше, що порохъ можна змести зъ запущеного помосту вохкою шматою обвязаною на щѣтку.

Барва масы есть: дубова, ясенева, орѣхова, темнобрунатна, а такожь есть маса совсѣмъ безбарвна, ôтъ котрои гарнѣ паркеты дôстаютъ лише полыскъ. ½ кило выстане на малу кôмнату и коштує во Львовѣ **60 кр.**, — почтою **франко** до 100 миль **84 кр.**, до 5 кило лише **5 зр. 94 кр.**

О. Т. Винклеръ

2—4 *во Львовѣ.*

І. ОСТРОВСКІЙ & І. СТРѢЛЕЦКІЙ

властителѣ торговлѣ ювилерекои

во ЛЬВОВѢ въ ринку пôдъ числомъ 45.

доносятъ симъ ВП. публичности, що славна фабрика выробу хиньского срѣбра

Orfévrérie Christofle

въ Парижи и Карльсруге,

котра удержує въ всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ свои репрезентациі, повѣрила намъ на цѣлу Галичину выключну репрезентацію своихъ выробôвъ и переслала намъ богатый выборъ ôтъ найменшихъ до найцѣннѣйшихъ предметôвъ свого складу, якъ: предметы столовѣ с. е. ложки, ножѣ, вилка, ложочки, хохлѣ великѣ и малѣ, полумискові ложки и т. д., лѣхтарѣ, канделябры, знаряды на оцетъ и оливу, касеролѣ, торбы устроєнѣ на вѣна съ предметами столовыми на 6, 12 и бôльше осôбъ, такожь бульвары, чайники, имбрички, горнятка на сметанку, тацки, комплетнѣ сервисы до гербаты и кавы, заморозы на вина, кошѣ на тѣста, цукорнички, тяжки до цукру, полумиски округлѣ, подовговатѣ и до рыбъ, якъ такожь спеціяльнѣ предметы для готелѣвъ, ресторацій и кавярнь.

Звертаємъ увагу ВП. публичности, що всѣ ихъ выробы означенѣ суть штемплемъ фабричнымъ и фирмою „Christofle“, и просимо — для уникненя можливыхъ наслѣдованъ — приняти тое до ласкавои вѣдомости. Всѣ предметы ихъ выробôвъ обовязанѣ єсьмо продавати **по цѣнахъ сталыхъ, с. е. фабричныхъ.**

При тôй способности пригадуємося ласкавôй памяти ВП. публичности, що наша торговля, звѣстна зъ ретельности, посѣдає все богатый складъ всякихъ выробôвъ ювилерскихъ, золотыхъ и срѣбныхъ, пôсля найновѣйшихъ фасонôвъ и зъ первостепенныхъ фабрикъ заграничныхъ. Полувѣкова практика дає намъ право до ôткликаняся на публичне довѣріе.

Съ высокимъ поважаньемъ

І. Островскій & І. Стрѣлецкій,

(3—?) *магазинъ ювилерскій въ ринку, ч. 45.*

! Для господынъ !

Єслибы „кава Franck“, именно

правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнѣ господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои**, зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои**, именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тѣ фабриканты, котрѣ **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Веч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,**

швагра Пана

надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

для жидôвъ

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйшій торговлѣ en gross et detail. (3—10)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 30. Львôвъ, Субота 18 (30) цвѣтня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Запросины до предплаты.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочалося друге чвертьрочье нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты и о вырôвнанье всѣхъ залеглостій.

Условія предплаты на „Дѣло“ и „Библіотеку повѣстій“ вымѣненѣ повысше остаются незмѣненѣ.

Судъ державный
а
рада державна.

Дня 11 листопада 1880 ôтбулися выборы трехъ послôвъ до рады державнои въ бôльшихъ посѣлостій горѣшнои Австріи, при чѣмъ ужито всѣхъ способôвъ, щобы въ тыхъ выборôвъ выйшли послы консервативнѣ, приклоннѣ теперѣшнôй бôльшости рады державнои и теперѣшному министерству. А понеже бôльшôсть выборцѣвъ була доси вѣрноконституційна, тожь всунено до выборчои листы 14 новыхъ выборцѣвъ, до выбору неуправленыхъ, и въ той спосôбъ выбрано дѣйстно трехъ консервативныхъ послôвъ: гр. Диркгайма, бар. Гайдена и опата Мозера — 57 голосами противъ 50 гол. вѣрноконституційныхъ. Протесты внесенѣ противъ тыхъ выборôвъ не осягнули своєи цѣли, бо бôльшôсть рады державнои, дорожачи приростомъ трехъ голосôвъ для своєи партіи, узнала тіи выборы важными. Кн. Аверспергъ и 28 выборцѣвъ не перестали на одныхъ протестахъ, але внесли жалобу до державного суду (Reichsgericht) съ жаданьемъ, щобы державный судъ узнавъ, що горѣшно-австрійске намѣстництво черезъ вставленье до выборчои листы 14 доси неуправленыхъ (въ жалобѣ вычисленыхъ) выборцѣвъ и черезъ неувзглядненье реклямаціи внесенои противъ листы выборчои нарушило политичне и констигуцією запоручене выборцямъ великихъ посѣлостій горѣшнои Австріи право выбору и право реклямаціи противъ вписаня въ выборчу листу неуправленыхъ выборцѣвъ.

Державный судъ по переведеню розправы выдавъ дня 13 (25) цвѣтня с. р. свôй вырокъ, котрымъ узнавъ, що гор. австр. намѣстництво черезъ вписанье до листы выборцѣвъ 12 неуправленыхъ выборцѣвъ нарушило политичне и конституцією запоручене право выборцѣвъ великои посѣлости горѣшнои Австріи, а именно ихъ право выбору.

Зъ обширного умотивованя сего вироку наведемо лише важнѣйшѣ уступы, позаякъ справа сихъ выборôвъ горѣшнои Австріи має для насъ тôлько посередный интересъ.

Заступникъ правительства пôднѣсъ при розправѣ два формальнѣ замѣты, именно: 1) замѣтъ некомпетенціи державного суду рѣшати тую справу выборôвъ, а 2) замѣтъ, браку легитимаціи кн. Аверсперга и єго 28 товаришѣвъ-выборцѣвъ вносити жалобу въ тôй справѣ передъ державный судъ. Першій замѣтъ мотивувавъ заступникъ правительства тымъ, що тôлько рада державна єсть компетентна рѣшати о важности выбору, а другій замѣтъ тымъ, що жалящѣся кн. Аверспергъ и 28 тов. пôсля власного призънаня були вписанѣ въ листу выборцѣвъ и не мають права жалитися задля вписаня до выборчои листы єще и другихъ выборцѣвъ. Однакожь державный судъ не увзгляднивъ ани першого ани другого замѣту. „Компетенція рады державнои — сказано въ мотивахъ вироку, — а компетенція державного суду, рѣшати о поступованю при выборахъ (Wahlvorgänge), ніякъ не єсть однородна и однакова, не абсорбує и не покрыває себе взаимно, але єсть дуже ôтмѣнного роду и ôтъ себе ôтдалена, а суперечнôсть въ обостороннôмъ кругѣ дѣланя (рады державнои а суду державного) не може ніякъ наступити вже зъ тои причины, що юдикатура рады державнои а суду державного ôтносится до ôтмѣнныхъ и совсѣмъ иншихъ точокъ и єсть иншого седержаня. Рада державна рѣшає безпосередно и остаточно о правѣ выбраного (посла), коли тымчасомъ судъ державный рѣшає безпосередно и остаточно о правѣ выборця. Именно жь рѣшила рада державна лише о тôмъ, чи сей або той выбôръ якого посла єсть важный чи нѣ, и се рѣшенье, розумѣєся, єсть остаточне и ненарушиме. А хочь часами рада державна при провѣреню выборôвъ входитъ такожь въ важнôсть управненя выборцѣвъ, то однакожь не выдає она въ тôмъ взглядѣ ніякого формального рѣшеня. Тымчасомъ судъ державный має своє розпôзнанье обмежити выключно лише на тоє, чи черезъ поступованье або зарядженье административнои власти при переведеныхъ выборахъ нарушено або не нарушено яке политичне, конституцією запоручене право, — чимъ совсѣмъ не вдираєся въ компетенцію рады державнои що до пытаня, чи выбраный посолъ має уважатись яко важно або неважно выбраный.“

Що до другого замѣту о браку легитимаціи кн. Аверсперга и 28 тов. вносити жалобу зъ причины, що до листы выборцѣвъ вписано такожь неуправленыхъ выборцѣвъ, мотивы державного суду межи иншимъ такъ высказуются: „Въ §. 26 ординаціи выборчои до рады державнои признано кождому управленому до выбору право, вносити реклямаціи противъ уложенои черезъ намѣстника листы выборцѣвъ, а то такожь зъ причины втягненя до сеи листы неуправленыхъ до выбору. Жаданье, щобы до выборчои листы не втягано неуправленыхъ, єсть правомъ политичнымъ и заразомъ правомъ конституцією запорученымъ, бо признанымъ выборчою ординацією, котра єсть частію конституціи державнои“. Выказавши дальше, що въ тôмъ случаю дѣйстно неправно вписано до листы выборцѣвъ 12 неуправленыхъ, приходитъ державный судъ въ своихъ мотивахъ до заключеня, що тутъ черезъ неправне вписанье до листы выборчои неуправленыхъ — нарушено политичне и конституційно запоручене право выборцѣвъ бôльшои посѣлости горѣшнои Австріи.

Хотяй судъ державный выразно высказавъ, що єго вырокомъ выбôръ вышше згаданыхъ трехъ послôвъ остаєся ненарушеный, мимо того однакожь не дасться заперечити, що сей выбôръ трехъ консервативныхъ послôвъ почиває на неправнôй пôдставѣ и що бôльшôсть рады державнои, узнаючи сей выбôръ важнымъ, немовь то потвердила тую неправнôсть, що отже межи судомъ державнымъ а радою державною выродився конфликтъ. Безсторонный, на строгихъ правныхъ основахъ опертый вырокъ державного суду показує ясно, що бôльшôсть рады державнои противъ права потвердила неправный выбôръ. Єще при провѣреню выбору Юл. Пузыны сказали мы, що автономистична бôльшôсть рады державнои запôзнаючи жаданя справедливости а руководячись лише взглядами свого сторонництва, ступає на дуже небезпечну дорогу, котра совсѣмъ не веде до скрѣпленя поваги автономистичнои бôльшости. Рѣшенье державного суду єсть безперечно тяжкимъ ударомъ для автономистôвъ и повинно ихъ звернути зъ хибнои дороги: сила передъ правомъ. Для насъ Русинôвъ єсть се примѣръ, якъ то и мы не повиннѣ переставати на жаляхъ, але въ кождôмъ случаю покривдженя до послѣдного доходити своихъ правъ, а тогды бодай моральна побѣда останеся при насъ.

ДОПИСИ.

Зъ Шельпакъ. *(Полѣпшенье дотаціи духовеньства.)* Досыть у насъ нынѣ говорится о реклямаціяхъ, але здаєся менѣ, мало кто рахує, щобы пересвѣдчитися, що єго чекає по реформѣ податку грунтового. Коли другѣ пишутъ о приписахъ, даютъ свои уваги, я хочу навести прикладъ. Не знаю якъ где, наведу длятого примѣръ власный.

Парафія Шельпаки упосажена 115 моргами землѣ. Дохôдъ зъ грунту цѣлого бувъ оцѣненый на 170 зр., такъ що додатку до конгруи побиравъ парохъ 82 зр. 49 кр. а. в.

Податокъ 35 зр. 68 кр. плативъ фондъ религійный. Парохъ, яко пôдъ конгруою, не плативъ еквиваленту, алюмнату и т. д. рименты на поли економичнôмъ въ стороны нашихъ непрошеныхъ „цивилизаторôвъ“ останутся безъ успѣха такъ довго, поки не устане рокова вражда пришельцѣвъ противъ автохтонôвъ. Нынѣ однакожь видимъ, що тая вражда, замѣсть щобы уставати, степенуєсь до борôбы à toute outrance...

Юліянъ Федорôвъ.

ГДЕЩО О ДѢЛѢ

„Histoire de la litterature contemporaine chez les Slaves“

par C. Courrière membre du Comité slave de Kiev (Paris, G. Charpentier, 1879).

(Дальше и конецъ.)

„Галичина не була зрѣлищемъ борбъ кровавыхъ(?!), ни авантурничихъ выправъ козакôвъ (?!), ни ворохобнѣ гайдамацкои, длятого й не могла мати того репертоару богатого и розличного думъ историчныхъ, якѣ находимъ въ Украинѣ. Однакожь видно, що она (Гал.) уважно наделухувала, що дѣялося за кордономъ въ степахъ, и сохранила вѣрный ôтгомонъ спѣвôвъ гомонѣвшихъ по Украинѣ. Бандуристы и кобзарѣ сеи окраины мали проходити и Галичину, котра въ самôмъ дѣлѣ знає смерть славного гетьмана Вишневецкого, званого такожь козакомъ Байдою, взятье и ограбленье Варны козаками, побитье Полякôвъ черезъ Хмѣльницкого, смерть Ничая, Морозенька, рѣзню Уманьску, набѣги Татарôвъ и пр. Въ балядахъ домашныхъ находимъ тую строгôсть правленя патріархального и то почутье чести семейнои, якимъ въ загалѣ ôтзначуєсь домашне житье Славянъ.“ И тутъ авторъ наводитъ одну таку баляду, а дальше продовжає: „Пѣснѣ любовнѣ суть въ всѣмъ схôднѣ съ украиньскими“, приводячи въ повнôмъ хорошôмъ переводѣ пѣсню: „На що мене зачѣпаєшь“. „Пѣснѣ любовнѣ суть майже завсѣгды въ супроводѣ съ танцемъ, якъ въ сербскôмъ колѣ, котрый называютъ короводомъ. Найславнѣйша форма сего танцю єсть коломыйка, котру Словаки знаютъ пôдъ именемъ каламайки. Мельодія єсть въ $^2/_4$ тактѣ, якъ въ краковяку; пѣсня зложена зъ 4 або 6 строчокъ. Коломыйка въ почести особливо у мешканцѣвъ Карпатъ т. зв. Гуцулôвъ. Тѣ гордѣ гôрняки, нынѣ значно здегенерованѣ, були колись Чорногорцями Галичины. Коломыйки суть дуже численнѣ, — можнабы ними заповнити цѣлѣ томы, но єдину (?!) ихъ вартôсть становитъ лише музика (мельодія) и танець.“

На тôмъ кôнчится розправа п. Courrière-a надъ иншимъ духовымъ и политичнымъ житьемъ! Тоє житье, въ очахъ автора-Француза а съ тымъ и въ очахъ Европы минятурне, выразно неопредѣлене. И не дивниця, божь самъ авторъ признає, що мы свобôднѣ що йно depuis la veille, ôтъ вчера. Зваживши, що тôлько столѣтій галицка Русь проживала середъ дуже непріязныхъ обстоятельствъ польского панованя, то часъ свободы ôтъ 1848 р. справдѣ короткій въ розмѣрности до 500-лѣтнои неволѣ — и тую свободу справедливо назвавъ авторъ вчерашнёю. Но и тая свобода запоручена намъ конституцією, до нынѣ существує для насъ ино на паперѣ въ арт. XIX. основныхъ законôвъ державныхъ. И щожь на се свѣтъ — опинія публична? „La raison du plus fort est toujours la meilleure“, ôтповѣдає єи мовчанье на нашѣ жалобы, ремонстраціи, протесты!

Тожь не оглядатись намъ на никого, а шукати силы въ собѣ, въ народѣ. Народне вѣче, ôтбувшеся въ 100-лѣтнѣ роковины вступленя на престолъ незабутнёго Цѣсаря Іосифа II, выявило наглядно значну частину тои силы народнои, — слѣдує тôлько попри розвою интелектуальнôмъ будити й дальше политичне самопôзнанье въ масахъ народа, — тою дорогою лише достигнемо нашои народнои автономіи, а „втогды“, якъ справедливо заявивъ одинъ знаменитый патріотъ на нар. вѣчу, „втогды будемъ могли посвятити всѣ нашѣ силы для матеріяльного пôддвигненя нашого пригнетеного народа“, економичный бо добробытъ краю не зависитъ ôтъ плодоносности и богатства землѣ, але розвиваєсь лише въ тôй мѣрѣ, въ якôй мешканцѣ того краю самоуправненѣ, свобôднѣ, — стара то правда, котру выповѣвъ вже Montesquieu: „Les pays ne sont pas cultivés en raison de leur fertilitè, mais en raison de leur liberté.“ Тому то и всякѣ експе-

---

— **Одинацятилѣтный хлопець — незвычайнымъ математикомъ.** Въ Броварахъ въ черниговскôй губерніи жіє 11-лѣтный жидокъ, именемъ Лейбъ Моцкинъ, котрый ôтзначаєся надзвычайными здôбностями до математики. Знає ôнъ не тôлько основно всю низшу математику съ алгеброю и розвязує въ памяти рôвнаня съ 5 и 6 невѣдомыми, але єму не тайна и высша математика, именно тригонометрія сферична, геометрія аналитична, а навѣть рахунокъ диференціональный и интегральный. Того всего научився ôнъ безъ всякои помочи, а лишь зъ книжокъ, котрѣ доставлявъ єму єго отець, такожь любитель математики. Теперь трудится малый Лейбъ надъ розвязаньемъ тыхъ задачъ зъ учебникôвъ, котрѣ пôсля єго думки не конче добре розвязавъ математикъ п. Ивановъ, выдавшій книжку съ розвязанями тыхъ задачъ. Тѣ розвязаня, котрѣ уложивъ ôнъ доси, перевышаютъ дѣйстно своєю короткостію и ясностію розвязаня п. Иванова.

Щожь теперь? Теперь оцѣнили грунтъ на 476 зр., поклавши $^1/_3$ часть грунту до II-ои клясы, а до V ои тôлько 8 моргôвъ. А що гôрше, коли добрѝ лѣсы двôрскѝ доокола пôдтягнули до III-ои кл. съ 1 зр. доходу съ морга, то лѣсъ церковный, где помежи рѣдкѝ дерева, для браку лѣпшои сѣножати, косится, квалификовано яко сѣножать II-ои кл. съ чистымъ доходомъ 7 зр. рôчно съ морга.

Чи справедливе таке клясованье, не знаю, хиба обчислене оно на тое, єсли хочеся кого згубити. Теперь, єсли не дасться що понижити, податокъ буде выносити 105 зр., котрый вже не фондъ религійный, але самъ парохъ платити буде мусѣвъ.

Та єще на тôмъ не досыть, бо кто платитъ податокъ, муситъ платити и додатки краєвѝ, повѣтовѝ, громадскѝ и т. д., котрѝ, якъ вѣдомо, два разы бôльшѝ, якъ самъ податокъ. До того прійде стосовный еквивалентъ и т. д.

Зберѣмъ тое разомъ:

утрата конгруи	82 зр.
податокъ грунтовый . . .	105 „
додатки	200 „
еквивалентъ	45 „
додатки конкуренційнѝ около .	100 „
Бôльше менше разомъ .	532 зр.

Не єсть же то чисте полѣпшенье дотаціи клиру?! Пишу то длятого, щобы показати, що реклямаціи легко брати не належитъ.

Що до реклямаціи єсть нынѣ дорадцѣвъ много, котрѝ по бôльшôй части радятъ на ослѣпъ. Въ Збаражи єсть комитетъ, котрый переводитъ реклямаціи въ повѣтѣ. На засѣданю мали радити не ити задалеко въ знижуваню клясъ, н. пр. въ Шельпакахъ зôстати при 3 зр. 50 кр. пересѣчного доходу съ морга; инакше реклямаціи не пріймутъ. Коли мене о тое запытано, сказавъ я: На слѣпо говорити не можна, але рахуйте, кôлько податку платила громада дотеперь, а кôлько выпаде по новôмъ ошацованю доходу. Показалося, що громадѣ пôдвысшенобы податокъ о 100%, а колибы рады комитету була услухала, сама собѣ пôднеслабы податокъ єще о 50%. Зъ того видно, якъ кажутъ: людій ся радь а свôй розумъ май, або: рахуй — а покажеся, кто и о кôлько покривдженый.

Стеф. Качала.

Зъ львôвского повѣту. (*Въ справѣ реклямацій.*) Якъ вже було згадано въ „Дѣлѣ“, тутейша рада повѣтова взяла въ свои руки переведенье провѣреня аркушикôвъ индивидуальныхъ и выготовленя реклямацій противъ выслѣдамъ катастру въ справѣ податку грунтового. Теперь выдѣлъ сеи рады повѣтовои (въ окружнику зъ 29 марта с. р. ч. 540) подає громадамъ слѣдуючѝ условія:

1. Выбраныхъ черезъ себе катастралистôвъ буде выдѣлъ повѣтовый посылати ино до такихъ мѣстцевостій, зъ ôтки зголосится значнѣйше число властителѣвъ грунтôвъ за посредствомъ уряду громадского або настоятеля обшару двôрского съ просьбою о таку помôчь.

2. На покрытье коштôвъ маютъ интересованѝ складати до касы выдѣлу повѣт. за посредствомъ урядôвъ громадскихъ зъ горы по три и пôвъ крейцаря ôтъ парцелѣ за грунта селяньскѝ, а за грунта двôрскѝ по три и пôвъ крейцаря ôтъ морга. За уложенье и написанье потрѣбныхъ реклямацій вже не платится окремо, єсли провѣренье аркушикôвъ єсть заплачене.

3. Выказана тутъ належитôсть має бути вношена до касы выдѣлу повѣт. зъ горы, бо комисарѣ реклямаційнѝ будутъ высыланѝ ино до тыхъ мѣстцевостій, зъ ôтки выдѣлъ повѣт. одержитъ припадаючу єму на покрытье коштôвъ належитôсть.

4. Зъ призбираныхъ такимъ дѣломъ фондôвъ буде оплачуваvъ выдѣлъ повѣт. кошты подорожи, дієты, якъ такожь окремѝ вынадгородженя за доконану роботу высланымъ въ повѣтъ катастралистамъ, а вверхъ того инспектора до надзору надъ ихъ дѣйствованьемъ.

5. Єсли бы призбиранѝ фонды не выстали на покрытье коштôвъ вношеня реклямацій зъ повѣту львôвского, покрыє недостаючу квоту фондъ повѣтовый; єсли же лишиласьбы яка надвыжка, то буде черезъ раду повѣт. по покрытю всѣхъ обчисленыхъ коштôвъ звернена.

6. Громады маютъ обовязокъ доставити высыланымъ катастралистамъ потрѣбныхъ пôдводъ по приѣзду и выѣзду (за що однако они платити маютъ), дальше безплатного помѣщеня, — а що найголовнѣйше, всякихъ потрѣбныхъ поясненъ, котрыхъ бы они жадали до умотивованя реклямацій.

7. Кождый зъ реклямаційныхъ комисарѣвъ буде обовязаный вести выказъ провѣреныхъ аркушикôвъ, а взглядно доконаныхъ черезъ себе реклямацій, начальники же громадъ маютъ своимъ пôдписомъ посвѣдчити ретельнôсть тыхъ выказôвъ, котрѝ будутъ служити выдѣлови повѣт. за пôдставу до вымѣру заплаты.

8. Комисарѣ реклямаційнѝ обовязанѝ обходитися съ партіями чемно, выслухати терпеливо всякихъ поясненій дотычащихъ реклямацій, и свобôдно такожь кождому, кто бы не бувъ задоволеный зъ ихъ дѣяльности, внести противъ нимъ зажаленье до выдѣлу повѣт. Въ случаю узнанои потребы выдѣлъ повѣт. змѣнитъ комисаря реклямаційного.

9. Репрезентація повѣту львôвского поручає тымъ, котрѝ до неи удадутся въ справѣ реклямацій, що доконанѝ реклямаціи будутъ здѣланѝ въ приписанôй формѣ и въ означенôмъ законом терминѣ.

10. На основѣ выслѣдôвъ, доконаныхъ при переведеню поименныхъ реклямацій, буде выготовленый зô стороны выдѣлу повѣтового окремый меморіялъ для успѣшнѣйшои обороны цѣлыхъ околиць, покривдженыхъ при оцѣненю приходу зъ грунтôвъ, и сей меморіялъ для скрѣпленя частныхъ реклямацій въ имени всего повѣту буде внесеный до властивои власти.

Подаємо въ скороченю повысшѝ точки для орієнтованя катастралистôвъ иншихъ повѣтôвъ. Тутейшѝ катастралисты вже розпочали въ гдеякихъ громадахъ свою роботу; но чи рада повѣтова цѣлу тоту справу переведе въ користь громадъ, чи именно меншу посѣлôсть возьме въ оборону передъ выкористаньемъ черезъ посѣлôсть бôльшу — о тôмъ дуже сомнѣваємся, коли зважимо, що бôльша посѣлôсть въ радѣ повѣт. сильнѣйше заступлена.

Справа реклямацій спиняєся теперь черезъ то, що всѣ аркушики, въ котрыхъ грунтова посѣлôсть зôстала неправильно приписана, выслано до спростованя до уряду податкового. Вправдѣ урядъ податк. має спростованѝ аркушики найдальше за кôлька днѣвъ звернути, але при звѣстнôмъ нашôмъ шлендріянѣ урядовôмъ зъ тыхъ кôлькохъ днѣвъ зробится и кôлька тыжднѣвъ, а тутъ кождый день дорогій.

Иванко.

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

(*Дальше.*)

Але бувъ арештованый єще другій выборець, Хмельовскій, зъ причины, що не мавъ карты легитимаційнои. Той думавъ, що коли вже разъ ôтдавъ голосъ, то не потребуе дальше карты, а яко выборець тиснувся до нового выбору — єго за тое арештовали. При конфронтація слуга урядовый, арештовавшій Хмельовского, сказавъ, що ôнъ бувъ дуже пяный. Хмельовскій рѣшучо заперечивъ тому и заявивъ, що ôнъ не пье и въ своѣмъ житю єще николи не упився. Но що потреба було предлога арештованя, сказано попросту: выборець бувъ нетверезый и таке толкованье оправдало арештъ. П. справоздавець и той случай перескакуе. Староста повѣтовый, коли єго о тôмъ завѣдомили и о помôчь просили, звинявся такъ: „я о тôмъ ничого не знаю, а коли арештованый бувъ выборцемъ, нехайбы бувъ прійшовъ до выбору!“ Хорошои справедливости добився покривдженый ôтъ п. старосты! Якимъ свѣтомъ мôгъ ôнъ прійти, коли бувъ въ арештѣ? (*Веселôсть*).

О точцѣ 11 не буду говорити; то полемика съ ц. к. намѣстницвомъ и ц. к. министерствомъ, котрѝ мене мало обходятъ, и я обмежусь хиба на тое, що выскажу тую неправнôсть по моѣй думцѣ, длячого власне тіи, котрыхъ пôдозрѣвано яко головныхъ агитаторôвъ и зачинщикôвъ, самѝ зъ себе, що такъ скажу, протоколъ брали и той протоколъ признано важнымъ. Бôльше о тôй главѣ розводитись не буду, бо надѣюсь и предполагаю, що и ц. к. намѣстництво, коли прійде въ посѣданье акту выборчого, такожь сповнитъ свôй урядъ и ôтдасть справедливôсть однôй чи другôй сторонѣ. Исторія запише, чи наше ожиданье було управнене, чи нѣ. (*Кліки на лѣвици*: *Певно нъ!*)

Приступаю до роздѣлу *B.*: „Обжалованя ц. к. урядникôвъ и прочихъ урядовыхъ функціонарôвъ“. Тыхъ обжалуvеся за сторонничôсть. Однакожь п. справоздавець бôльшости зводитъ все на незамѣренѝ и случайнѝ похибки; але тыхъ похибокъ було чей за богато. Впрочѣмъ о тыхъ справкахъ я вже на иншихъ мѣстцяхъ говоривъ и не потребую тутъ ихъ повторяти.

Пôдъ точкою 5-ою чинится закидъ старостѣ Лукасевичеви, що ôнъ не унявся за бѣднымъ старцемъ Веркалцемъ. Прецѣкаве справозданье старосты. Коли єму казали: „зробѣтъ же ладъ, тутъ находятъ люде, котрѝ не суть выборцями, такихъ агитацій предсѣ не можна стерпѣти“, — то ôнъ просто тымъ оправдувався, що выбôръ публичный и що до него належатъ навѣть такѝ люде, котрѝ до него не належатъ (*Веселôсть на лѣвици*) и що ôнъ не годенъ масы жидôвъ ôтогнати. Чому однакъ ôнъ жандармеріи не завôзвавъ, пощо ôнъ має слугъ урядовыхъ, — того я справдѣ не можу собѣ вытолкувати. Въ Товмачи, якъ каже протестъ выборцѣвъ, оскорбляли ц. к. урядники и ц. жандармы. Тутъ наводятъ секретаря повѣтового Антона Смульского, котрый казавъ священика Заклиньского напасти; ôттакъ приходитъ въ тôмже протестѣ жандармъ Фиголь, котрый лишь тое сповнивъ, що єму наказавъ секретарь. Я тутъ мôгбы п. справоздавцеви ôтповѣсти, що ôнъ покликуєсь на самыхъ такихъ свѣдкôвъ, котрѝ, такъ сказати, пôдъ однымъ покрываломъ грались, а такѝ свѣдки у мене не значутъ богато. Длячого не переслухано самыхъ оскорбленыхъ и тыхъ свѣдкôвъ, котрыхъ оскорбленѝ подали?

Перейдемъ до другого случаю, до жандарма Лихоты, а се прецѣкавый случай. Звѣстно, що пôсля организаціи жандармерскои, жандармъ все повинитъ службу, тымъ бôльше, коли по торговици проходжуєсь съ своимъ карабиномъ. И отъ, той добрый жандармъ замѣсть удержувати спокôй и порядокъ на торговици, запустився въ безпотрѣбну розмову съ людьми и сказавъ имъ проповѣдь, кого они маютъ выбирати а кого не маютъ; ôнъ остерѣгавъ людій, Боже сохрани священика выбрати и розказавъ пригоду, яка сталась въ єго селѣ, будьтобы тамъ колись умеръ якійсь господарь, оставивши вдову съ шесторо дѣтьми и єдиною коровою, и бѣдна вдовиця мусѣла тую корову продати, щобъ священикови за похоронъ заплатити. Такъ само, говоривъ жандармъ, поступаютъ и съ вами священики. Той жандармъ бувъ переслуханый а съ нимъ и свѣдки, котрѝ все просто заперечили; але були переслуханѝ и три свѣдки, котрѝ высше наведеный розговôръ потвердили. Коли ôтступивбымъ вже ôтъ свѣдка Заклиньского, то остає предсѣ свѣдокъ Дзеровичъ, передъ котрымъ жандармъ той уневинився, и завѣрювавъ, що ôнъ такъ зле рѣчи не бравъ и оповѣдаючи про корову вдовину тôлько повторивъ фактъ, якій стався въ єго селѣ. А Дзеровичъ предсѣ совсѣмъ вѣродостойный свѣдокъ. Свѣдокъ Михаилъ Филиповичъ пароxъ зъ Кутискъ, вызнає, що оповѣданье жандарма чувъ повторюване черезъ другихъ. Ба навѣть єще одинъ свѣдокъ Мацѣлинскій вызнавъ, що чувъ цѣле оповѣданье жандарма и дословно єго повторивъ. Однакожь тое власне дословне повторенье стало „каменемъ преткновенія“ для п. справоздавця, а именно ôнъ думає, що жандармъ Лихота, зъ роду Мазуръ, не умѣє по руски, отже не мôгъ ничого подôбного говорити. Алежь ради Бога, якъ може жандармъ въ Товмачи, межи рускимъ народомъ стаціонованый, въ загалѣ порозумѣватись съ тымъ народомъ, коли ôнъ по руски не розумѣе? Ôнъ може не буде говорити клясичною русчиною, якъ тутъ до протоколу подано, буде мѣшати где-що по мазурски, — алежь тымъ збивати противне мнѣніе, се вже за далеко посунене.

(*Конець буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

Розправа буджетова.

Въ сей четверъ розпочались наново засѣданя рады державнои. На дневнôмъ порядку стоятъ розправы буджетовѝ. Заступники всѣхъ народôвъ и сторонництвъ Долитавіи возьмутъ живу участь въ тыхъ розправахъ, щобы при унормованю матеріяльнои стороны державного житя дати выразъ своимъ стремленямъ и бажанямъ. Якъ передъ рокомъ такъ и теперь головна борба буде вестись межи автономистами а централистами. Результатъ сеи борбы дасться напередъ предвидѣти: правительство и автономистична бôльшôсть рады державнои мимо всего опору централистôвъ перепре ухваленье буджету. Не дасться заперечити, що и правительство и автономична бôльшôсть палаты выступаютъ сего разу до борбы бôльше приготованѝ и сконсолидованѝ, — централисты бôльше ослабленѝ и здесорганизованѝ. Але сегорôчный буджетъ, якъ и согорôчна политика правительственна, все таки еще не суть выразомъ загального стремленя всѣхъ автономистичныхъ и антицентралистичныхъ елементôвъ державныхъ. Лише верховодячѝ елементы середъ табору автономистôвъ знайдутъ заспокоєнье и то по бôльшôй части лише часткове заспокоєнье своихъ жадань. Поляки и Чехи бôльше ôтъ всѣхъ другихъ можутъ бути задоволенѝ зъ уступствъ починеныхъ въ буджетѣ въ ихъ користь. Менше задоволеною буде вже партія права и Словенцѣ, за котрыми стоятъ прочѝ народы доси вже єще выжидаючѝ рôвноуправненя. Палата послôвъ замѣряє вже на другій понедѣлокъ закôнчити буджетовѝ розправы задля надходячого торжества вѣнчаня Архки. Цѣсаревича Рудольфа съ кн. Стефанією, назначеного на 10 мая. Зъ тои причины буджетовѝ розправы будутъ обмежены на minimum. Тымъ самымъ вже буде обмежена свобода всѣхъ сторонництвъ, вповнѣ высказати свои жаданя при буджетовôй розправѣ. Єсьмо переcвѣдчены, що нашѝ рускѝ послы схотѣлибы пôднести всѣ нашѝ хотьбы важнѣйшѝ справы, нашѝ упослѣдженя, нашѝ кривды и нашѝ жаданя. Але власне зô взгляду на представленый станъ дуже сомнѣваємось, чи зможутъ они въ всѣхъ тыхъ справахъ забрати голосъ. Кромѣ того не маємо надѣи, щобы теперѣшна бôльшôсть не маємо надѣи, щобы теперѣшна бôльшôсть палаты послôвъ хотяйбы въ части выслухала и увзгляднила нашѝ жаданя. Єсть се выплывомъ теперѣшного положеня парляментарного и тѣсного союза Полякôвъ съ автономистами. Доки справа рôвноуправненя всѣхъ народôвъ не выдвигнеся на ширше поле, обнимаючe не тôлько Полякôвъ и Чехôвъ, але такожь и всѣ другѝ народы, доти нема надѣи на парляментарный успѣхъ Русинôвъ. Той хвилѣ мусимо терпеливо дожидати и ей по можности прискорювати. Головна наша дѣятельнôсть все таки остаєся внутрь нашого краю. Тутъ мусимо всѣма силами працювати, организоватись, крѣпитись, щобы съ щоразъ бôльшою силою и свѣдомостію народною выступати на арену политичну. Доси все выжидали мы покровительства и помочи зъ Вѣдня, все надѣялись, що централисты и ихъ министерства станутъ въ нашôй оборонѣ и признаютъ намъ нашѝ права; въ тôй надѣѣ закладали мы руки и були бôльше-менше совсѣмъ пасивными въ дома — въ краю, середъ народу. Надѣи завели и мы опинились надъ тою пропастію, до котрои завсѣгды доводитъ бездѣльнôсть. Теперь, по довголѣтныхъ сумныхъ досвѣдахъ слѣдуе намъ памятати на блуднôсть такои политики бездѣльности и не зражуючись некористнымъ положеньемъ парляментарнымъ, треба намъ братись до органичнои працѣ въ дома, середъ народа и съ народомъ. При неусыпаючôй праци и въ наше ôконце колись заблысне сонце.

(*Обниженье оплатъ при конверзіи довгôвъ.*) На засѣданю палаты послôвъ зъ дня 16 (28) с. м. внѣсъ министевъ финансôвъ др Дунаєвскій проєктъ *закону о улекшеню оплатъ при предпринятôй черезъ гипотечнѝ заклады кредитовѝ конверзіи довгôвъ гипотечныхъ.* Законъ той обнимає слѣдуючѝ точки: §. 1. Зарядови скарбу удѣляєся власть, гипотечнымъ закладамъ кредитовымъ, котрѝ предпріймутъ конверзію пожичокъ гипотечныхъ на пожички съ низшою стопою процентовою, а взглядно ихъ довжникамъ гипотечнымъ и цедентамъ тыхъ належитостій, — знижити припадаючу скалю оплатъ ôтъ маючихся выдати зъ причины конверзіи документôвъ довжныхъ и цесій до сумы ôтъ кождого аркуша припадаючои сталои оплаты 50 кр., дальше зъ причины втягненя до табулѣ тыхъ документôвъ маючихъ оплачуватися належитостій виписовыхъ, єсли черезъ таку конверзію наступитъ тревале зниженье стопы процентовои ôтновѣдныхъ претенсій гипотечныхъ, безъ рôвночасного пôдвысшеня сумы капиталу и другихъ побôчныхъ належитостій. Зô взгляду на квиты, якѝ маютъ выставлятись въ цѣли выкресленя (зъ табулѣ) конвертованого довгу може бути о стôлько знижена скаля припадаючихъ оплатъ, о скôлько квота призначена до амортизованя не перевышає квоты, котра має бути вписаною на єи мѣстце. §. 2. О таке увзглядненье маютъ гипотечнѝ заклады, respective довжники гипотечнѝ съ долученьемъ потрѣбныхъ документôвъ въ протягу 30 день по списаню дотычащихъ документôвъ зголоситися до верховныхъ властій скарбовыхъ. Выключно потрѣбнѝ до того вытяги табулярнѝ и ôтписы документôвъ суть вôльнѝ ôтъ стемпля, доки тіижь на жаденъ иншій ужитокъ не будутъ ужитѝ. §. 3. Правосильнôсть того закона розпочинаєся съ днемъ єго оголошеня и треває до 31 грудня 1885 р. §. 4. Переведенье сего закона поручаєся министрови финансôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Вѣсти о реформахъ и конституціи.*) Въ заграничныхъ дневникахъ безперестанно появляются вѣсти о замѣреныхъ въ Россіи реформахъ нового царя, а навѣть о наданю конституціи. Kölnische Ztg. подала передъ кôлькома днями, що 7 (19) с. м. ôтбулася рада министрôвъ пôдъ предсѣдательствомъ самого царя, на котрôй предложено три ôтмѣнніѝ проєкты: 1) скрѣпленье и розширенье (въ либеральнôмъ дусѣ) вже доси существуючихъ институцій державныхъ (земствъ, мѣскихъ радъ, державного совѣту, судôвъ присяжныхъ и т. д.), — за чимъ вступався особенно министеръ Абаза; 2) гр. Лорисъ Меликовъ предкладавъ, щобы перевести царскій указъ пôдписаный Александромъ II єще дня 26 лютого (10 марта), отже два дни передъ атентатомъ, а доси неоголошеный, котрый то указъ мавъ заключати въ собѣ многѝ и далекосягаючѝ реформы; 3) вел. князь Вôлодимиръ, братъ нового царя, вступався за тымъ, щобы скрѣпити репресійнѝ средства и безвзглядною строго-

стію привернути внутрѣшный спокой въ державѣ. — Другі дневники, а особливо англійскій, посуваются еще дальше въ своихъ здогадахъ и говорятъ навѣть о замѣрахъ наданя конституціи. Пôсля тыхъ дневникôвъ мавъ гр. Лорисъ-Меликовъ предложити на радѣ министрôвъ проектъ, щобы скликати депутатôвъ зъ всѣхъ губерній, съ выключеньемъ Конгресôвки и Литвы, для уложеня конституціи и для обговореня выслѣдкôвъ сенаторскихъ ревизій. Сей проектъ, пишутъ дальше, мавъ бути на приказъ царя Александра III переробленый и розширеный на цѣлу европейску Россію, отже и на Конгресôвку и Литву, и зôставъ предложеный и прійнятый на радѣ министрôвъ. Царь мавъ згодитись на сей проектъ, лише тôлько его переведенье оставити на пôзнѣйше.

Тіи послѣдні вѣсти выдаются намъ совсѣмъ недостовѣрными, а що найменше передвчасными. Россія, пôсля страшной катастрофы, все еще находится въ вынятковôмъ станѣ внутрѣшного заколоту и не повернула до нормального стану, щобы вже теперь могли станути на дневнôмъ порядку основні и далекосягаючі реформы, а тымъ бôльше проекты конституційні. Дѣятельнôсть правительственныхъ органôвъ все еще зверпена передовсѣмъ на приверненье заколоченого спокою и на выслѣдженье нигилистôвъ, котрыхъ организаційне существованье и теперь проявляєся многими несподѣваными объявами. Въ ночи зъ 9 (21) на 10 (22) с. м. порозлѣплювано въ Москвѣ численні ôтозвы революційні. Всѣ тіи ôтозвы носили печать: „исполнительный комитетъ народной воли“ и взывали нарôдъ до пômсты за страченье 5 революціонерôвъ въ Петербурзѣ. Въ Москвѣ злапано двохъ порядно убраныхъ людій, розлѣплюючихъ плякаты на мурѣ. Такожь и зъ Петербурга и Вильна доходятъ нові, численні вѣсти о арештованяхъ, однакожь такъ суперечні и въ части недостовѣрні, що годѣ дôзнатися правды. Се тôлько рѣчь певна, що въ Россіи еще панує доси загальне замѣшанье и неневнôсть що до будучности. Вѣсти, які мы одержали изъ-за кордону, малюютъ тамошне положенье въ дуже темныхъ барвахъ, именно задля загального занепокоєня и неневности, що може черезъ день статись и на яку дорогу повернеся внутрѣшне житье державне. Тожь не можемо повѣрити вѣстямъ англійскихъ газетъ о ухваленю и одобреню царемъ проекту конституціи, тымъ менше, що конституційні проекты оголошуваній въ англійскихъ часописяхъ, якъ знаємо зъ достовѣрного жерела, фабриковано самыми кореспондентами, запопадливыми за сензаціями. Зъ всѣхъ вѣстій еще найбôльше имовѣрне донесенье Köl. Ztg., котре показуе, що въ лонѣ самого правительства спираются три рôжнородні направленя: строгореакційне и конституційно-либеральне, яко двѣ крайности, посередъ которыхъ стоитъ направленье напôвлиберальнореформове. Представителями строгои реакціи являются Строгоновъ и вел. кн. Володимиръ. Котре направленье возьме верхъ, годѣ теперь еще предсказати.

(*Новый начальникъ красового комитету.*) „Прав. Вѣстникъ“ оголосивъ вже именованье кн. Вяземского предсѣдателемъ „головного комитета по дѣламъ печати“ — на мѣстце уступившого Абазы. Якъ звѣстно, свого часу дуже приклонно повитано именованье сенат. Абазы головнымъ цензоромъ на мѣстце Григорієва, котрый безпощадно придушовавъ свободу прасы. За часôвъ цензорства Абазы справдѣ много полекшало россійскôй прасѣ, и ôнъ перші призволивъ такожь на гдеякі выданя въ малорускôмъ языцѣ. Россійска праса заговорила свобôднѣйше о потребахъ народныхъ, о недостаткахъ державного устрою внутрѣшного и много тымъ причиналась до розъясненя загального положеня и до переведеня певныхъ реформъ, зъ котрыхъ першимъ приготованьемъ були сенаторскі ревизіи. Доперва атентатъ на царя Александра II вызвавъ бôльшу строгôсть цензуры, съ чимъ имовѣрно негодився Абаза и уступивъ зъ свого становища головного цензора. Новый цензоръ кн. Вяземскій есть сыномъ звѣстного россійского писателя, доволѣ либерального крою. Чи кн. Вяземскій буде хоть на стôлько либеральный, якъ его попередникъ Абаза, не знати, але загально уважаєся въ Россіи уступленье Абазы яко некористный зворотъ въ полекшеню цензурнои строгости.

(*Малорускій языкъ въ Россіи.*) Гдеякі польскі дневники, а именно Dziennik pol., заперечили нашу вѣдомôсть, будьтобы цензурный комитетъ въ Петербурзѣ призволивъ на выдаванье збôрника „Луна“ въ малорускôмъ языцѣ, и подаютъ, що вѣсти о улекшеняхъ для малорускаго языка въ Россіи тожь само неимовѣрні. Супротивъ того мусимо заявити, що наша вѣдомôсть о выдаваню „Луны“ въ малорускôмъ языцѣ есть вповнѣ достовѣрна. Пôсля новѣйшихъ вѣдомостій зъ Украины, выйшовъ въ Кіевѣ перекладъ Гололя „Веснянои ночи“ на малорускій языкъ, а такожь получено призволенье на печатанье кôлькохъ поменшихъ малорускихъ книжочокъ. Все то разомъ, розумѣеся самo собою, не есть еще привернепьемъ повнои свободы рускому языкови въ Россіи, однакожь годѣ заперечити, що се есть все таки значною пôльгою долѣ руского языка. Россійскі газеты, якъ „Одесскій Вѣстникъ“, „Пчелка“, журналы „Вѣстникъ Европы“, „Слово“ и т. не перестаютъ домагатись, щобы малорускій языкъ заведено въ школахъ. Розумѣеся, що се все дуже немиле галицкимъ Полякамъ, котрі всею силою дусятъ рускій языкъ и руску народнôсть, въ хвили, коли навѣть тая ними такъ ненавиджена Россія, хоть держава абсолютистична, починае давати пôльгу рускому языкови!

(*Межинародна конференція въ справѣ выдаваня полит. переступникôвъ.*) Россійске правительство предложило европейскимъ державамъ, скликати межинародну конференцію, котра бы установила приписы о взаимнôмъ выдаваню пол. переступникôвъ. Якъ звѣщаютъ, Англія и Франція ôтнеслись неприхильно до сего предложеня Россіи такъ, що конференція правдоподôбно не збереся.

Франція. (*Выправа противъ Тунису.*) Вôйна противъ Тунису розпочалася. Ген. Льожеро вступивъ дня 12 (24) с. м. въ границѣ Тунису на полудне землѣ Крумірôвъ, котрі занимаютъ обшаръ захôдно-пôвнôчныхъ посѣлостій тунетаньскихъ. Дня 14 (26) бльоковано мѣсто Кефъ, котре по малôмъ опорѣ пôддалося. Француска фрегата въ прахъ розбила твердиню на островѣ Табарка и высадила войско на суходôлъ. Французкі войска посуваются щоразъ дальше. Туніскій бей въ депеши до лорда Гранвиля запротестовавъ противъ нарушеня границѣ черезъ Французôвъ и предкладае европейскимъ державамъ, щобы они рѣшили, о скôлько оправданій жалобы и жаданя французкі; Тунисъ, яко часть турецкои державы, маe право жадати опѣки европейскихъ державъ, тому то й проситъ бей о ихъ помôчь. Такожь и турецка порта выслала въ тôй справѣ ноту до европейскихъ державъ.

Нѣмеччина. Въ второкъ розпочалася послѣдна сесія нѣмецкого райхстату. На дневнôмъ порядку було предложенье закона о урядовôмъ языцѣ въ краєвôмъ выдѣлѣ въ Альзаціи и Лотарингіи, котрый складаеся зъ послôвъ и завѣдуе справами обохъ анектованыхъ краѣвъ, подôбно якъ у насъ соймъ. Доси можна було членамъ альзацко-лотариньского выдѣлу краєвого розправляти и урядовати такожь въ французкôмъ языцѣ. Нѣмецке правительство бажаючи згерманизовати оба краѣ, внесло проектъ закона, пôсля котрого въ краєвôмъ выдѣлѣ Альзаціи и Лотарингіи маe бути выключно лише нѣмецкій языкъ языкомъ урядовымъ и всѣ члены маютъ уживати выключно лише сего языка. Можна обавлятися, що така насильна мѣра скорше розъяритъ люднôсть Альзаціи и Лотарингіи якъ поможе германизаціи краѣвъ, правда колись то нѣмецкихъ, але теперь вже вповнѣ сфранцуженыхъ.

Греція. Справа грецко-турецка не поступила напередъ. Греція не приклоняеся до уступствъ въ користь Туреччины и готова здаеся, довести цѣлый спôръ до крайности — до вôйны. Въ тôмъ воєннôмъ дусѣ ведеся агитація въ цѣлôй Греціи. Туреччина зъ своєи стороны зброится и збираe вôйска на границяхъ Греціи.

Интерпеляція до ц. к. староспы ярославского, п. Бенешка.

Проспмо намъ ласкаво ôтповѣсти: 1) Длячого не направлено доси дороги, вымуленои Сяномъ еще на початку марця с. р. въ селѣ Нелипковичахъ? 2) Длячого въ тôмъ селѣ для несвѣдомыхъ проѣзжихъ не поставлено ніякои таблицѣ съ написомъ, куды попсовану дорогу належитъ объѣздити? 3) Чого никто не настаe на то, щобы такъ само якъ для охороны грунтôвъ кн. Юр. Чартогыского не побудовано бодай однои гаты для охороны хлопскихъ грунтôвъ въ Нелипковичахъ? 4) Чому въ такъ званыхъ „wiejskich szkólkach drzewek“, пôдъ котрі всюды забрано спорі кавалки пасовискъ громадскихъ, нема ніякихъ деревець? 5) Коли и кто возьмеся сѣяти пѣскові видмы въ нашôмъ повѣтѣ? 6) Чому вже разъ не построитъ ц. к. староство порядного моста на Любачôвцѣ въ селѣ Монастырю, по котрôмъ можнабы ѣздити не наразившись на руптуру. Вся околиця называe теперѣшный мôстъ фортепяномъ зъ фабрики „Samorząd & consortes“, бо и справдѣ покладеній тамъ латры на помостѣ скачутъ пôдъ колесами, якъ настоящій клявишѣ. Ôтъ теперь выбрано на направу сего моста ôтъ Монастырцѣвъ по 2 зр. ôтъ нумеру, та чи зъ того якій хосепъ? Чому не постарався никто, щобы сей якихъ 30—40 метрôвъ довгій мôстъ перейшовъ на фондъ краєвый?

Оплачуючій правильно податки.

НОВИНКИ.

— **Впр. Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь**, якъ звѣщае „Politik“, маe бути небавомъ именованый кардиналомъ. Такожь діяковарскій епископъ Штросмаеръ, звѣстный патріотъ хорватскій, маe одержати кардинальскій капелюхъ.

— **Комисіи реклямаційні**, якъ доноситъ урядова газета, для податку грунтового будутъ такъ само установленій, якъ були зъорганизованій комисіи шацунковій. Въ тôй цѣли подѣлится комисія на три секціи для трехъ районôвъ, именно для львôвского, тернопôльского и краковского.

— **На посады учителѣвъ гимназіяльныхъ** въ гимназіи въ Сяноку оголошуеся конкурсъ, а именно: 1) на посаду учителя фильольогіи клясичнои, 2) учителя фильольогіи клясичнои и языка нѣмецкого и 3) учителя исторіи и географіи. Речинець поданя до 3 (15) мая с. р.

— (М) **Зъ Станиславова** пишутъ намъ пôдъ днемъ 15 (27) с. м.: Нынѣ ôтбулися выборы до радъ повѣтовыхъ въ Станиславовѣ и Богородчанахъ зъ куріи сельскои. Въ обохъ мѣстахъ выбранi народнi кандидаты. Въ Станиславовѣ держались сельскі выборцѣ такъ славно, що побѣдили бôльшостію 112 голосôвъ, котрі пали на 9 рускихъ кандидатôвъ, противъ 48 голосôвъ, упавшихъ на польскихъ кандидатôвъ. Выбранi зôстали: о. К. Церкевичь, о И. Литвиновичь, проф. Е. Желеховскій, учит. С. Хохотвицкій, дальше селяне О. Королюкъ, Ф. Дмитрашь, М. Маланюкъ, Д. Винничукъ и Г. Олѣйникъ. Зъ селянъ всѣ письменній. Мимо горячихъ агитацій перепали польскі кандидаты, пп. Брыкчиньскій, бувшій кандидатъ посольскій и маршалокъ, дръ И. Каминьскій, бурмистръ, П. Выхованець, учитель зъ Вовчинця, и другі, котрыхъ по части безъ ихъ вѣдомости помѣщено на польскихъ зеленыхъ карткахъ, зъ котрыхъ одинъ оригинальный примѣрникъ пересылаємъ вамъ. Слѣдуютъ еще выборы зъ мѣстъ въ числѣ 12 членôвъ, зъ дворôвъ 4 члены и зъ промысловцѣвъ 1 членъ. Выбрана сегодня група зъ 9 осôбъ буде на кождый спосôбъ досыть сильною меншостію, съ которою бôльшôсть муситъ числитися. Въ Богородчанахъ выбрано нынѣ всѣхъ 12 народныхъ кандидатôвъ, 6 священикôвъ и 6 селянъ. При дальшôй солидарности межи Русинами и при горячôй участи народа моглибы тамъ Русины здобути и удержати перевагу автономичну.

— **Генералъ Бенедекъ** умеръ дня 15 (27) с. м. въ Грацу.

— **Зъ Станиславова** доносятъ намъ, що тамошный судъ карный увязнивъ солотвиньского жида Пфефера, котрого зъ помѣжь 21 жидôвъ а 3 Русинôвъ, выбраныхъ до новои рады громадскои въ Солотвинѣ, поставили бурмистромъ. Увязненье наступило задля спроневѣреня маєтку спрôтъ, надъ котрыми мавъ вести опѣку. Увязнено такожь его свояка Б. за тое, що казавъ на солотвиньскôмъ цвинтари выконати для себе кôстки христіяньскихъ небôщикôвъ, щобы зъ нихъ спорядити купѣль для своєи слабои жены.

— **Зъ пôдъ Щирця** пишутъ намъ, що при кôнци марця с. р. выемигрували Нѣмцѣ-кольонисты до Америки до провинціи Минезоты, зъ ôтки обѣцяли написати, коли тамъ добре буде имъ дѣятися, и завôзвати до себе другихъ своихъ вспôвбратей. Навѣть и нашихъ рускихъ селянъ намовляютъ рôжні агенты до такои емиграціи. Вправдѣ нашимъ селянамъ докучила вже неодна бѣдна и часомъ вже и жити нема ôтки, та предсѣ думаємъ, що Русины не такъ скорі покидати свôй рôдный край и ити на чужину, где густі случаe показали, що и тамъ терпятъ емигранты часомъ велику нужду.

— **Зъ Пôдгаєць** пишутъ намъ, що при выѣздѣ тамошного судіи п. Раппе до Самбора на посаду совѣтника зôбрались на дорозѣ жиды и прощали его выстрѣлами зъ моздѣрôвъ и окликами, хоть було то якъ разъ въ самъ сабашь. Замѣтно, що въ тôй овації не бравъ кромѣ жидôвъ ннкто жаднои участи.

— (*И.*) **Зъ Висневчика** пишутъ намъ, що на тамошнôй почтѣ нема рускихъ блянкетôвъ. Сподѣемося, що п. почмайстеръ постараeся о тіи блянкеты, не дожидаючи, щобы ажь вношено жалобу до дирекціи.

— **На Днѣстрѣ пôдъ Галичемъ** лучився въ саму велику пятницю сумный случай. Ôтъ якогось часу перевозилися люде черезъ Днѣстеръ поромомъ, такъ якъ мôстъ пошкодила значно вода. На той поронъ (котрый мавъ лише 8 квадратовыхъ метрôвъ поверхности) усѣло дня 10 (22) с. м. около 50 селянъ съ рôжнымъ товаромъ, якъ безрогами, курками, гусьми и т. и., въ цѣли переѣханя до мѣста. Задля великого тягару годѣ було добре кермувати порономъ, такъ що ôнъ понѣсся съ струями воды, ударивъ о ôторвану часть мосту и высыпавъ всѣхъ людій въ воду вразъ съ цѣлымъ товаромъ. Гдеякі учѣпились заразъ кавалкôвъ мосту, другихъ уратували робôтники направляючі той мôстъ, шѣсть осôбъ однакъ знайшло смерть въ нуртахъ Днѣстра. Заряджено вже слѣдство судове, котре выкрые предсѣ, чи вина тяжитъ на галицкôмъ магистратѣ, котрый повиненъ бувъ або постаратись о бôльшій поронъ або означити, скôлько осôбъ мавъ мѣстити той фатальный поронъ, — чи може неосторожнôсть перевозчикôвъ сталася причиною того страшного нещастя?

— **Нападъ розбишакôвъ.** Въ Дуплисканъ въ пов. залѣщицкôмъ напала шайка злочинцѣвъ зъ понедѣлка на второкъ пôдчасъ святъ Великодныхъ на двôръ неприсутного властителя, такъ що одні высадили ôкно въ дворѣ, другі выважили дверѣ въ стайни. Служба однакъ збудилася и почала стрѣляти. Тогды злочинцѣ поутѣкали, допавши своихъ вôзкôвъ, зъ котрыхъ одинъ чекавъ на нихъ за селомъ, другій за садомъ коло двора. Хоть цѣле село лежитъ въ долѣ окружене докола горами, розбишаки утѣкли однакъ безъ перешкоды. Увѣдомленій о тôмъ жандармы не явились еще другого дня по увôдомленю.

— **Зъ Перемышля**: Уставъ для товариства пôдъ именемъ: „Бурса для дѣвчатъ руско-католицкого обряда въ Перемышли“, предложеный Выс. Намѣстничеству дня 28 н. с. марта 1881, зôставъ отвѣтно до §. 7. закона о стоваришеняхъ зъ 15. листопада 1867. ч. 134. затвердженый. Провизоричный комитетъ завзываe тому всѣхъ добромыслячихъ и жичливыхъ народному дѣлу мужѣвъ на первый загальный збôръ въ цѣли выбору дефинитивного выдѣлу на день 2. м а я 1881 н. с. точно о $^1/_2$2 год. зъ полудня до комнатъ „Рускои Бесѣды“ и запрошуe до якъ начисленнѣйшого вступленя въ члены „Бурсы для дѣвчатъ руско-катол. обряда въ Перемышли“.—Перемышль, дня 29 цвѣтня н. с. 1881. Ôтъ *провизоричного комитету занимаючогося основаньемъ бурсы для дѣвчатъ въ Перемышли.*

— **Въ Щавнôмъ**, на станціи лупкôвскои желѣзницѣ, згорѣла сими днями церковь до самого грунту.

— **Мукачѣвскій епископъ Пастелій**, якъ звѣстно, вдовець и отець кôлькоро дѣтій, ôтдавъ одну свою дочку, якъ зачуваємъ, — за лютра.

— **Россійска царева**, якъ пишутъ газеты, заслабла тяжко въ Гатчинѣ зъ причины частыхъ пароксизмôвъ гистеричныхъ, котрымъ пôдпадае ôтъ часу замордованя царя. Кажутъ такожь, що царева поронила передвчасно. Хороба царевои такъ дуже занепокоила царя, що ухилився совсѣмъ ôтъ працѣ.

— **Зъ Петербурга** телеграфуютъ до „Kölnische Zeitung“, що вчера мало наступити оголошенье послѣдного рескрипту царя Александра II, о котрôмъ то рескриптѣ писали многі газеты.

— **Отець Кибальчича**, православный священикъ, повѣсився въ Москвѣ, не могучи перенести на собѣ страшнои долѣ свого покôйного сына.

— **Въ Петербурзѣ** не ôтбувся сего року пôдчасъ Великодныхъ святъ ани похôдъ царскои родины и цѣлого двора до церкви, ани гратуляційне принятье, якъ се доси було въ звычаю.

— **Представленя театральні въ Россіи**, завѣшені зъ причины жалобы по царю, позволено зновъ давати, а то почавши ôтъ дня 2 мая с. р.

— **250 кіѣвъ** дôставъ, якъ пишутъ газеты, катъ Фроловъ за тое, що пôдчасъ егзекуціи 5-ехъ въ Петербурзѣ бувъ совсѣмъ пяный.

— **Въ Женевѣ** появилися за призволеньемъ полиціи плякаты съ протестомъ противъ евентуальному выконаню кары смерти на Гессе Гельфманъ. Протестъ той пôдписали рôжні товариства, редакціи газетъ и много поодинокихъ осôбъ.

— **На могилѣ повѣшеныхъ цареубійцѣвъ** на цвинтари Преображенськôмъ найдено цвѣты и таблицю съ написію: „месть“.

— **Въ Москвѣ** найдено пôдчасъ Векикодныхъ святъ въ рôжныхъ частяхъ мѣста деревляні писанки, въ котрыхъ мѣстились революційні проклямаціи.

— **Въ школѣ етатовôй** въ Кутахъ старыхъ зôставъ именованый Яковъ Трембицкій дѣйстнымъ учителемъ, а Антонина Кригеръ дѣйстною учителькою.

— **Якъ то цвите языкъ польскій у braci mojżeszowego wyznania**, нехай послужитъ за доказъ слѣдуючій цертификатъ съ печаткою однои рады громадскои, выставленый черезъ Хаима С.: „Poświadczam, że Abraham Bloch odsila dwie worki wlosie wiebszowych w waga 70 kilo na stacia koliowy pawozdącą do Stacia Hendikfafa a ty wlosy wychodzą z takie miejscu gdysz żadna zaraza anie w okolicach nie panuje“. Подôбною дивоглядною мѣшаниною языковою написавъ одинъ жидъ зъ Перемышля на аркуши конскрипційнôмъ, признаючись, розумѣесь, до польского языка домашного: „Ma ślepi kury i na głowa parsziwie“.

— **Великі маневры осѣнні** ôтбудутся въ вересни пôдъ Перемышлемъ, на котрі маe приѣхати кромѣ архикнязя Альбрехта такожь престолонаслѣдникъ Архикнязь Рудольфъ.

— **Нова въ своѣмъ родѣ газета** почала выходити во Львовѣ. Єсть то часопись въ гебрейскôмъ и польскôмъ языцѣ п. н. „Отчина“.

— **Жидôвъ въ Вѣдни** єсть пôсля новои конскрипціи 72.000 душь, пôдчасъ коли було ихъ въ р. 1869 лише 30.200 душь.

— **Въ Королевци** арештувала полиція дня 13 (25) с. м. студента Іосифа Файдера, котрый грозивъ, що застрѣлитъ цѣсаря Вильгельма. Найдено при нѣмъ много грошій.

— **Именованя.** Заступникомъ надпрокуратора въ львôвскôмъ вышôмъ судѣ краєвôмъ зôставъ именованый дръ Адамъ Казимиръ Генсль, заступникъ прокуратора во Львовѣ; заступникомъ прокуратора въ Самборѣ зôставъ именованый Фридерихъ Кугненъ, адъюнктъ судовый въ Коломыѣ; адъюнктами трибуналôвъ судовыхъ именованій слѣдуючій адъюнкты суду повѣтового: В. Руземъ во Львовѣ, І. Дзендзелевичъ въ Коломыѣ, В. Маньковскій во Львовѣ, С. Прачиньскій въ Перемышли и М. Гушалевичъ въ Золочевѣ; адъюнктами суду повѣтового именованій слѣдуючій авскультанты: С. Ковбляньскій въ Коссовѣ, К. Кобервайнъ въ Березовѣ В. Занька въ Золочевѣ, І. Кивярскій въ Мельници, С. Дайзенбергъ въ Галичи, І. Сѣльскій въ Болеховѣ и дръ С. Дворскій въ Дрогобычи; гутмайстромъ въ етатѣ ц. к. зарядôвъ салинарныхъ въ Галичинѣ именованый К. Шашевскій, аспотентъ салинарный.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенты одержали: оо. В. Сѣльскій на Довге и И. Руденьскій на Побережье.

Каноничну институцію одержали: оо. А. Желехôвскій на Бережницю, Е. Шухевичъ на Красôвъ и А. Гарасевичъ на Камѣнну.

Сотрудничества одержали: оо. И. Алексевичъ въ Нижневѣ, Лукасевичъ въ Монастырискахъ и І. Могильницкій въ Глушковѣ.

Завѣдательства одержали: оо. А. Лотоцкій въ Уторопахъ, П. Кроховскій въ Березовѣ выжнôмъ и А. Заклиньскій въ Фитковѣ.

На конкурсъ розписаный приходъ Стрѣлкôвцѣ дек. кудрынецкого.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Веснянои ночи,** оповиданя Н. Гоголя — переложила Олена Пчилка. Кіевъ, 1881“. Пôдъ тымъ наголовкомъ выйшла недавно книжка въ Кіевѣ на (мало-)рускôмъ языцѣ. Цѣна 20 копіекъ, съ пересылкою 35 коп. Дôстати можна въ книгарни Л. В. Левицкого въ Кіевѣ.

— **Въ Сербіи** взмагаєся також рухъ соціялистичный. Якъ пишутъ газеты, соціялисты основали вже въ Бѣлгородѣ свою щоденну часопись п. н. „Радникъ“ (Робôтникъ), котрои перше число появилося дня 2 (14) с. м.

— **Англійска газета въ Петербурзѣ,** якъ пишутъ россійскій газеты, має выходити незадовго пôдъ редакцією п. Гибсона. Выдавати буде єдиный въ Петербурзѣ Англичанинъ-книгарникъ и властитель англійскои библіотеки, п. Воткинсъ.

Подяка.

Пôдписаній сповняючи тôлько свôй найважнѣйшій обовязокъ, складаютъ Высокоповажаному дру З. Линднерови, окулистѣ львôвскому (ул. Кароля Людвика, ч. 19), за выратованье ихъ дочки ôтъ цѣлковитои слѣпоты прилюдно найсердечнѣйшу подяку.

Въ Бужку, дня 8 (20) цвѣтня 1881.

К. и С. Винтонякъ.

Для ВП. Предплатникôвъ „Библіотеки найзнам. повѣстій“ розсылаєся съ симъ числомъ 13. и 14 аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Не тôлько черезъ читанье

анонсôвъ зможе собѣ хорый выробити певный судъ, чи се або то зъ помежи многихъ по газетахъ выхвалюваныхъ уздоровляючихъ средствъ єсть для єго стану добре, або чи не выдаєôнъ за тоє надармо грошій. Нехай отже жаденъ хорый не залишитъ способности и спровадитъ собѣ ôтъ **Karl-a Gorischek-a** (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6) брошуру „Krankenfreund“, такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть найбольше уживани авторитетами поручени средства подробно и отповѣдно обговорени, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокосмъ выбрати собѣ найлучше. Присылка тои брошуры слѣдуе **gratis** и **franco**, не маєотже замовляючій жадныхъ нишихъ коштôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну

КАРОЛЬ ВЕРНЕРЪ

во Львовѣ, ул Собѣского, ч. 3 и Богданôвка на Городецкôмъ, ч. 2 и 9

поручаєсвою (6—?)

головну торговлю

ВИНЪ

краєвыхъ и заграничныхъ; також **розолисôвъ, ликерôвъ и правдивого**

КОНЯКУ.

КАПЕЛЮХИ

въ великôмъ выборѣ,

именно **фильцовѣ, шовковѣ, цилиндры, Chapeau Claque, въ найновѣйшихъ фасонахъ**

2—3 одержавъ и поручаєпо умѣркованыхъ цѣнахъ

МАРТ. МЮЛЛЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 17.

Въ справѣ реклямацій податку грунтового поручаємъ пожиточну книжочку п. н.

„НОВЫЙ ПОДАТОКЪ ГРУНТОВЫЙ“

написавъ *Харко Таранъ.*

(Друге доповнене выданье.)

Въ VI роздѣлѣ тои книжочки находятся докладнѣ поясненя о реклямаціи и ôтповѣдній до того формулярѣ. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр. Замовляти можна въ редакціи „Батькôвщины“ або „Дѣла“.

„CONCORDIA“

Перший львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагаєповага того рода обрядôвъ, — поручаєсвою услугу.

Маєна складѣ всякій приборы и займаєся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшій. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдаєтакожь всякого рода трумны деревлянѣ. — Замовленя выповняєбезъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ **„Concordia“** сповняєзамовленя, переконуютъ о тôмъ численній писемній подяки, котрѣ кождои хвилѣ можна переглянути. (9—?)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

Закладъ огородничій

ПИКОЛАЯ

ВОЛИНЬСКОГО

во Львовѣ, ул. Садôвница ч. 13

поручає 3—3

Бураки пастевнѣ великаньскѣ, жовтѣ або червонѣ — 1/2 клгр. 40 кр.

Люцерну французску, даючу пять покосôвъ на рôкъ — 1/2 клгр. 65 кр.

Райграсъ французскій — 1/2 кл. 40 кр.

Райграсъ англійскій — 1/2 кл. 30 кр.

І. Н. СПОЖАРСКІЙ

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 25

поручаєласкавымъ взглядамъ свôй новозаложеный магазинъ и робôтню рукавичокъ власного выробу, якъ такожь всякого рода

ТОВАРЫ РУКАВИЧНИЧІЙ

именно

американьскѣ оленковѣ споднѣ и кафтаны

въ всѣхъ найновѣйшихъ барвахъ, всякѣ роды мужескихъ и женьскихъ рукавичокъ, шкôры лосевѣ и оленковѣ до прикрытя лôжокъ, подушки, торбы мысливскѣ, шапки мундуровѣ и цивильнѣ, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ, поньчохи гумелястичнѣ и шнуровани

по цѣнахъ умѣркованыхъ сталыхъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (4—6)

Моя маса до воскованя пôдлоги (помосту),

найлучша яка тôлько єсть, маєтоє преимущество, що **помостови,** такъ зъ мягкого якъ и твердого дерева, при напущеню (въ станѣ плынôмъ, якъ молоко — розпущена въ кипячôй водѣ пôсля припису) — надаєлыскучу, до ляку подôбну поверхнôсть, котра своєю **тревалостію** и **елеганцією** а при тôмъ **дешевостію** вызначаєся и мытье помосту, такъ шкодливе здоровлю особливо въ зимѣ, чинитъ совсѣмъ злишнымъ, тымъ бôльше, що порохъ можна змести зъ запущеного помосту вохкою шматою обвязаною на щѣтку.

Барва масы єсть: дубова, ясенева, орѣхова, темнобрунатна, а також єсть маса совсѣмъ безбарвна, ôтъ котрои гарнѣ паркеты дôстаютъ лише полыскъ. 1/2 кильо выстане на малу кôмнату и коштуєво Львовѣ **60 кр.**, — почтою **франко** до 100 миль **84 кр.**, до 5 кильо лише **5 зр. 94 кр.**

О. Т. Винклеръ

3—4 *во Львовъ.*

І. ОСТРОВСКІЙ & І. СТРѢЛЕЦКІЙ

властителѣ торговлѣ ювилерекои

во ЛЬВОВѢ въ ринку пôдъ числомъ 45.

доносятъ симъ ВП. публичности, що славна фабрика выробу хиньского срѣбра

Orfévrérie Christofle

въ Парижи и Карльсруге,

котра удержуе въ всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ свои репрезентаціи, повѣрила намъ на цѣлу Галичину выключну репрезентацію своихъ выробôвъ и переслала намъ богатый выбôръ ôтъ найменшихъ до найцѣннѣйшихъ предметôвъ свого складу, якъ: предметы столовѣ с є. ложки, ножѣ, вилка, ложочки, хохлѣ великѣ и малѣ, полумисковѣ ложки и т. д., лѣхтарѣ, канделябры, знаряды на оцетъ и оливу, касеролѣ, торбы устроєнѣ на вѣна съ предметами столовыми на 6, 12 и бôльше особъ, такожь бульвары, чайники, имбрички, горнятка на сметанку, тацки, комплетнѣ сервисы до гербаты и кавы, заморозы на вина, кошѣ на тѣста, цукорнички, тяжки до цукру, полумиски округлѣ, подовговатѣ и до рыбъ, якъ такожь спеціяльнѣ предметы для готелѣвъ, реставрацій и кавярнь.

Звертаємъ увагу ВП. публичности, що всѣ ихъ выробы означенѣ суть штемплемъ фабричнымъ и фирмою „Christofle“, и просимо — для уникненя можливыхъ наслѣдованъ — принятоє до ласкавои вѣдомости. Всѣ предметы ихъ выробôвъ обовязанѣ всьмо продавати **по цѣнахъ сталыхъ, с. е. фабричныхъ.**

При тôй способности пригадуємося ласкавôй памяти ВП. публичности, що наша торговля, звѣстна зъ ретельности, посѣдаєвсе богатый складъ всякихъ выробôвъ ювилерскихъ, золотыхъ и срѣбныхъ, пôсля найновѣйшихъ фасонôвъ и зъ первостепенныхъ фабрикъ заграничныхъ. Полувѣкова практика даєнамъ право до ôтклыканяся на публичне довѣрie.

Съ высокимъ поважаньемъ

І. Островскій & І. Стрѣлецкій,

(4—?) *магазинъ ювилерскій въ ринку, ч. 45.*

Илюстрованѣ цѣнники на рôкъ 1881 14—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѣ иножевѣ, поправленѣи патентованѣ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваєся.

Вильзона, Гове, Цилиндровѣ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыжденевѣ по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнѣ направы.

Човенка, части складовѣ, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѣ такъ шумно продаются за оригинальнѣ американьскѣ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѣ за оплатою 15 зр.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ єго иннымъ. Тѣ єго свойства, котрымъ ôнъ безъ всякои реклямы своє велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячуе, суть найлучшою порукою єго скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (7—11)

АНТОНІЙ КОЖЕЛЮЖЕКЪ

во Львовѣ — Рынокъ, ч. 29

(въ переходнôй каменици Андріоллёго)

ФАБРИКА

и головный складъ капелюхôвъ мужескихъ и дамскихъ

всякого рода, якъ: цилиндры фильцовѣ, матеріяльнѣ; черевики, мешты и пôдошевки фильцовѣ. Принимаєтакожь до праня, прасованя и фарбованя капелюхи мужескѣ и дамскѣ.

Замовленя выконуются въ якъ найкоротшôмъ часѣ, по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. (6—6)

Всч. рускому Священьству и Громадамъ

поручаємъ нашь складъ,

въ котрôмъ кромѣ правдивыхъ

льняныхъ полотенъ и всякихъ выробôвъ полотняныхъ, коцôвъ, дыванôвъ, суконъ и т. д.

поручаємъ такожь

КОРОНКИ

до обшиваня стихарôвъ (альбъ), представляючѣ **Матерь Божу съ рускимъ написомъ** и **рôжнѣ матеріи на фелоны** и выготовляємъ таковѣ на желанье пôсля вѣденьского вкусу и крою якъ найскорше. 2—2

Ст. Ферстеръ и Ска.

въ Перемышли, ринокъ, дôмъ Тигра.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 31. Львôвъ, Середа 22 цвѣтня (4 мая) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Пригадуємъ всѣмъ Русинамъ повѣтôвъ Львôвъ-Щирець-Винники, що сеи пятницѣ дня 24 (6 мая) с. м. о год. 11 въ „Домѣ Народнôмъ“ ôтбудеся передвыборче вѣче народне въ справѣ надходячихъ выборôвъ посла до сойму.

00. Zmartwychwstańcy.

Змартвыхвстанцѣ поселились въ столици Галицкои Руси. Они вже розпочали свою дѣятельнôсть пôдъ благословенъствомъ краковского латиньского епископа Дунаєвского, дѣятельнôсть — навертаня Русинôвъ, выховуваня рускои молодѣжи! Єсть се вже довершенымъ фактомъ, а теперь розходится лише о тое, щобы тую дѣятельнôсть Змартвыхвстанцѣвъ по можности якъ найбôльше скрѣпити и розширити. Єсли бъ се була справа религійна, справа меншого або бôльшого розширеня католицизму, мы совсѣмъ не пôдносилибы голосу въ тôй справѣ, бо стоячи на поли политично-народнôмъ не хочемо мѣшатись въ справы религійнѣ, хотяйбы и дуже близькѣ нашого народа. Однакожь въ тôмъ случаю рѣчь маєся совсѣмъ инакше. Єсли пропаганда Змартвыхвстанцѣвъ має на цѣли ширити католицизмъ, то кождого муситъ здивовати, длячого она выбирає своє поле на галицкôй Руси а именно середъ народа исповѣдуючого греко-католицку вѣру? Чижь тая вѣра не єсть католицкою? Чи гр.-кат. духовеньство наше не єсть католицке? А коли такъ, то якужь цѣль може мати пропаганда Змартвыхвстанцѣвъ? Очевидно єще якусь другу, суперкатолицку, — говорячи яснѣйше — совсѣмъ нерелигійну, а политичну: цѣль польонизаційнои пропаганды межи Русинами.

Кто схоче се оспорювати, най зволитъ намъ пояснити, въ чѣмъ може почивати католицка пропаганда противъ католикôвъ, чимъ католицизмъ Змартвыхвстанцѣвъ лучшій ôтъ нашого, въ чѣмъ Змартвыхвстанцѣ лучшѣ католики ôтъ нашого духовеньства? Доси такого поясненя, такого доказу строгои религійности мисіи Змартвыхвстанцѣвъ на католицкôй Руси надармо глядаємо. Зато маємо новый, безпосередный и автентичный доказъ на то, що мисія Змартвыхвстанцѣвъ єсть тôлько политична. Тымъ доказомъ єсть недавно выдана курenda латиньскои консисторіи въ Перемышли о поселеню Змартвыхвстанцѣхъ на Руси. Що ино згадана куренда — выпечатана случайно въ Dzienniku pol. (Nr. 99) — съ рѣдкою ясностію розкрыває такъ исторію повстаня закону Змартвыхвстанцѣвъ, якъ и ихъ характеръ и ихъ цѣли. Початокъ повстаня Змартвыхвстанцѣвъ припадає пôсля упадку старопольского повстаня въ р. 1831. „Po strasznym pogromie w r. 1831 obok licznych wychodźców, kwiat inteligencji i rycerstwa polskiego szukał *schronienia dla życia i praw narodowych* na obcej ziemi. Jedni z tułaczów z rozpaczy zginęli.... inni znowu u opoki kościoła, z której płynie rzeka żywej wody, szukali *lekarstwa na rany ojczyzny*, wiedząc iż Pan Bóg sanabiles fecit nationes. *Z tych ostatnich* za Grzegorza PP. XVI. *zawiązało się Zgromadzenie Zmartwywstania Pańskiego.*“ Пôсля сего поясненя не можна вже сомнѣватись о тôмъ, якѣ тенденціи вызвали основанье закону Змартвыхвстанцѣвъ и чіє „zmartwychwstanie“ поставлено цѣлію сего закону. Коли дальше куренда съ славословіємъ пôдноситъ, що „ojczyzna nasza zmartwychwstała“ въ устахъ Змартвыхвстанцѣвъ, що „najwznioślejsze dusze z owych czasów (польского повстаня), zacząwszy od księcia poetów naszych, *od kierownika polityki*, mistrzów w sztuce.... otaczały pierwiastki Zgromadzenia opieką i miłością“, то се тôлько єще бôльше поясняє намъ, що не религія, не католицизмъ и єго интересы, але тенденціи политичнѣ, старопольскѣ идеалы упавшои Рѣчи-посполитои, идеалы революційнѣ вызвали и плекали милостію и опѣкою Змартвыхвстанцѣвъ. Умѣємо пошанувати чувства и идеѣ другого народа, хотяй бы они були такъ блудни и неосущимѣ, якъ стремленье здвигненя — не польского народа — але старои и пережитои, а тымъ самымъ безповоротнои рѣчи-посполитои, не думаємо дорѣкати Полякамъ за то, що они для ôтбудованя старои Польщи „ôтъ моря до моря“ уживали всѣхъ можливыхъ способôвъ и для тои цѣли мѣжь иншимъ пôдшивались пôдъ плащикъ католицкои религійности, — але найже зновъ никто не жадає ôтъ насъ Русинôвъ, щобы мы вѣрили въ спасеннôсть тыхъ блудныхъ и исторіею вже засужденыхъ старопольскихъ идеалôвъ, а єще бôльше, щобы мы службу для тыхъ старопольскихъ тенденцій уважали за одно съ службою для религіи, для католицизму. Латиньска консисторія въ Перемышли, перейнята старопольскимъ патріотизмомъ и горячою жаждою приверненя старо-шляхоцкои Польщи, боговѣюча передъ повстаньемъ въ р. 1831, съ радостію звѣщає: „Stanęło więc w kraju naszym Zgromadzenie, które przez długie lata *tułactwa* pracowało *dla kraju* (для старои Польщи) pismem i słowem, ofiarą i cierpieniem!“ Тôлькожь дивно, що латиньска консисторія сама такъ ясно ознаменувавши довголѣтну политичну дѣятельнôсть польскихъ емигрантôвъ закрытыхъ шатою монахôвъ, хоче ôттакъ вмовити въ цѣлый свѣтъ и въ насъ, що тая пôдъ покровомъ „kierowników polityki polskiej“ выплекана громада не давно єще въ Галичины выганяныхъ емигрантôвъ має служити на славу Божу, на пôдмогу католицизму! Коли дальше въ курендѣ говорится, що Змартвыхвстанцями въ Галичинѣ руководитъ гадка „nadania młodzieży ruskiej kierunku takiego, któryby ją ochronił od nieustannych zawiewów, wrogich kościołowi i państwu“, то пôсля попередъ сказаного кождый вже розумѣє, що тутъ пôдъ „kościołem“ треба розумѣти „narodowe tradycye r. 1831“, а пôдъ „państwem“ совсѣмъ не Австрію, але стару Польщу въ старыхъ границяхъ. Може и сему схоче кто заперечити, може и сама латиньска консисторія въ Перемышли схоче свѣтъ увѣряти, що она своєю апотеозою повстаня въ р. 1831 и єго апостолôвъ справдѣ думає вступатися за католицизмъ и за Австрію — za kościół i państwo, — тôлькожь позволимо собѣ спытати, где то латиньска консисторія ôткрыла, що руска молодѣжь зôстає пôдъ вплывомъ „nieustannych zawiewów, wrogich kościołowi i państwu“? А дальше пытаємо, якимъ правомъ ôтзываєся латиньска консисторія перемыска о рускôй молодѣжи якъ о якихъ заджумленыхъ? Зъ ôтки приходитъ латиньска консисторія до опѣки надъ рускою молодѣжію? Чи не зволилабъ латиньска консисторія перше поклопотатись о своихъ „овечкахъ“, о своимъ духовеньствѣ и о своѣй молодѣжи? Вы кричите о заджумленю Русинôвъ, рускои молодѣжи, о загроженыхъ интересахъ католицизму, такъ позвольте собѣ пригадати, що секта Banasia повстала не середъ рускаго а середъ мазурскаго народа, що процесъ 35 краковскихъ соціялистôвъ не бувъ процесомъ рускихъ соціялистôвъ, що руске священьство не має такихъ Маткотскихъ и Новацкихъ, що рускѣ громады не послѣдовали єще за прикладомъ Кобылянъ и Ленки положеныхъ въ вашôй дієцезіи и повѣреныхъ опѣцѣ вашого духовеньства. Мы моглибъ єще выказати много такихъ фактôвъ. Але вже наведенѣ факта повиннѣ поучити латиньску консисторію перемыску, що єи лучше всего булобы розглянути перше станъ своєи дієцезіи, станъ польскои молодѣжи и польского народа, загоити попереду раны свого организму, якъ порыватись до опѣки надъ рускою молодѣжію и рускимъ народомъ и проповѣдовати пропаганду противъ Русинôвъ.

Такъ отже маємо передъ собою явнѣ доказы, що такъ въ мисіи Змартвыхвстанцѣвъ на Руси, якъ и въ покровительствѣ лат. конс. перемыскои надъ ними — такъ католицизмъ якъ и въ загалѣ религія совсѣмъ по сторонѣ и що мнима католицка пропаганда служитъ лише плащикомъ для политичныхъ цѣлій польскихъ. И зновъ мусимо сказати, що тутъ бачимо объявъ старопольскои традиціи, котра все уживала религіи за плащикъ

Замѣтки зъ теперѣшности.

(Выборы въ Станиславовѣ. Плачь „Gaz. Nar.“ и „Czas“-у. Що таке „organiczna praca narodowa“? Выборы до сойму зъ округа Львôвъ-Щирець-Винники. „Dobrodzieje ludu“ сварятся межи собою. Чимъ мтрлеся „dobrodzieja?“)

Выборы до рады повѣтовои въ Станиславовѣ и въ Богородчанахъ зновъ подали намъ новый доказъ, якъ наша справа народна мимо всѣхъ перепонъ и численныхъ ворогôвъ може напередъ поступати и розвиватися при вытревалôй працѣ, при щирости патріотизму, при згодливôй дѣятельности всѣхъ Русинôвъ. Не згадуючи вже о героичнôй борбѣ рускихъ выборцѣвъ противъ славнои кампаніи кн. Пузыны, єсть се зъ ряду друга побѣда Русинôвъ станиславôвскои окрестности въ справахъ автономичного житя. „Зновъ маємо записати сумный объявъ поступу рускаго сторонництва въ нашôмъ мѣстѣ“, съ резигнаціею звѣщає о тыхъ выборахъ кореспондентъ Gaz. Nar., але вже не выгадує о „agitacyi groźbami piekła i nieba“. Вже навѣть львôвскій кореспондентъ „Czasu“ не кличе „Polizei!“ але съ тяжкимъ серцемъ констатує „rozgospodarowanie się świętojurców“ яко объявъ упадку польскои „pracy organicznej“. Вже бôльше якъ ôтъ десять лѣтъ глядаємо за тымъ, що має розумѣтися пôдъ польскою „органичною працею“, безъустанно чуємо тую фразу выголошувану зъ польскихъ трибунъ на рускôй земли, але доси могли мы тôлько такъ зрозумѣти интерпретацію сеи польскои працѣ органичнои: позанимати по можности всѣ користнѣ, добре платнѣ мѣстця, невыключаючи навѣть пятириньсковыхъ діюрнъ, всѣ достоиньства, всѣ крѣсла курульскѣ и стояти на сторожи, щобы, борони Боже, где не допущено якого Русина, якого мужа „ludu, albowiem lud jest to garstka ludzi, którzy buntują się przeciw reprezentantom narodu“*). Скоро тôлько тая цѣль була осягнена, якъ пр. по выборахъ до сойму р. 1876, або до рады державнои р. 1879, затихавъ покликъ: praca organiczna, яко рѣчь довершена; „Kościół i państwo“ були обезпеченѣ „ôтъ ворожихъ заверухъ“, все благоденьствовало, добробытъ народа взроставъ до того, що було зъ чого справити не тôлько либеріи съ блискучими гузиками и срѣбнымн орлами або краєвыми гербами, съ червоными пасками и выпустками на спинôмъ днѣ для всѣхъ повѣговыхъ и краєвыхъ возныхъ, але такожь и контушѣ для повѣтовыхъ маршалкôвъ, було зъ чого дати 6000 на репрезентацію кр. маршалкови, а 30,000 до rozporządzalności wydziału... Се були видимѣ плоды „органичнои працѣ“. А що exempla trahunt a verba volant, то остаточно ничого дивного, коли гдекотрѣ зъ партіи „организаторôвъ“ єще дальше посунулись въ интерпретованю „organicznej pracy“ и придержуючись засады краєвыхъ экономистôвъ, що чимъ богатша єдиница, тымъ богатшій край, думали лише дальше переводити „органичну працю“ вкладаючи пр. 30,000 зр. до своєи кишенѣ замѣсть до касы фундаціи гр. Скарбка, або до Дроговыского закладу, — уважаючи молоденькихъ сирôтъ лише за цвѣты, котрѣ можна безкарно зрывати для своєи пріемности и дикои сладости, комисіонуючи коштомъ громады до высокости 8,000 зр. и т. д. Се все була „органична праця“ не тôлько въ субъективнôмъ але и въ партійно-объективнôмъ значеню, божь доси ни одному зъ тыхъ организаторôвъ за тое навѣть волосокъ не злетѣвъ зъ головы. Ба, пригадую собѣ, якъ то разъ зашумѣла по цѣлôмъ краю вѣсть о убійствѣ одного коваля, свояка рускаго священика. „Nie pojmuję tego wzburzenia, tego hałasu“, озвався одинъ членъ „добре выхованого товариства“, „wszak to zginął tylko prostak z gminu, zausznik świętojurca! Mniej o jednego na świecie!“ И справдѣ ничого не сталось. И се видимо було по думцѣ „органичнои працѣ“.

Тôлько зъ становища такъ понятои „органичнои працѣ“ и блаженьства подаваного нею для єи представителѣвъ можемо мы поняти тое обуренье, тую злôсть пашихъ польонизаторскихъ организаторôвъ, яку выливаютъ они на вѣсть кождого движеня Русинôвъ. Русины — сей ludek poczciwy ale uparty — пôсля ихъ думки не можутъ поняти того посвященя героѣвъ „organicznej pracy“, той чести, яку они роблятъ рускому народови, опѣкуючись єго справами, єго интересами, грошами, податками, престаціями, конкуренційными датками и т. п. Тожь коли упертѣ Русины очевидно доси все єще не могли освоитися съ добромъ такои органичнои працѣ, порѣшили непрошенѣ и такъ запôзнаванѣ опѣкуны яснѣйше проговорити до того затвердѣлого народу рускаго. Всѣ собѣ добре пригадуютъ, якъ пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ до рады державнои на мѣстце покôйного Кржечуновича толковано народови, що п. Абрагамовичь буде такимъ „опѣкуномъ“ селяньскихъ интересôвъ якъ бл. п. Кржечуновичь. Тôлькожь выбôръ переведено не силою тои „опѣкунчои“ аргументаціи, але силою матеріяльныхъ аргументôвъ fortioris et offitiosi. Теперь, коли наближаются новѣ выборы до сойму, рѣшено проговорити до народу єще яснѣйше, ачейже ôнъ порозумѣє разъ жертволюбнôсть своихъ покровителѣвъ. Титулъ „opiekuni ludu“ выдався вже за слабымъ, а що важнѣйше, для народа двозначнымъ, бо жь попѣкся ôнъ вже не мало на „opiece narodowej“. Треба вышукати сильнѣйшій титулъ! И отъ дня 17 (29) с. м. скликано, якъ вы-

*) Vide „Czas“.

для политичныхъ тенденцій вынародовленя Руси. Сумно, що у насъ починають повертати давни̂ часы, що религія стаєся зновъ орудіємъ въ рукахъ польонизаторôвъ. Але єсть се фактъ, съ котрымъ належитъ числитися передовсѣмъ нашому духовеньству. На нашôмъ духовеньствѣ почиває тяжкій обовязокъ всѣма силами старатися, щобы религія не втратила свого всесвѣтного, миролюбивого характеру, щобы єи не понижено въ очахъ народа на орудіє польонизаціи, щобы она остоялась повысше пристрастій политичныхъ и щобы у насъ на ново не розгорѣлась религійна вôйна. Мимо всѣхъ перепонъ и трудностій муситъ наше духовеньство такъ тѣсно злучитись и здружитись съ народомъ, щобы ніяка супротивна пропаганда не знайшла послуху и приступу середъ нашого народа. Остаточна тенденція Звартвыхвст. йде до того, щобы якъ зъ однои стороны польонизувати рускій народъ, такъ зъ другои стороны зробити теперѣшне руске духовеньство злишнымъ для народа. Єсть се отже борба противъ рускои народности, а заразомъ противъ существованя руского духовеньства. Кождый прирôстъ кліентелѣ Змартвыхвстанцѣвъ муситъ потягати за собою рôвну страту руского духовеньства. Тожь caveant consules....

ДОПИС.

(Р.) **Зъ Черновець.** *(Ôтношеня межи Русинами а Румунами.)* Може звѣстно буде Вп. читателямъ „Дѣла“ якій антагонизмъ пануе въ загалѣ на Буковинѣ межи Русинами а Волохами. Той антагонизмъ вдерся навѣть въ таки̂ заведеня якъ семинарія, где приспособляются люде, що колись маютъ проповѣдати любовь христіяньску, любовь ближныхъ, котри̂ предсѣ повинни̂ научатися, поступати съ тактомъ ôтповѣднымъ ихъ званію и мирити всяке непорозумѣнье, особенно тутъ, где єсть двѣ народности а одна вѣра. Вмѣсто веселыхъ и пріязныхъ лицъ, побачишь тамъ захмурени̂, злобою и страстями покрыти̂, котри̂ тôлько шукаютъ способности, коли бы могли запустити ѣдь въ серце другого брата. На одинъ зъ многихъ доказôвъ подаємо слѣдуючій сумный случай: До семинаріи духовнои прійшовъ одного дня ученикъ VI клясы гимназ., братъ питомця-Русина Козарѣщука, котрому ректоратъ позволивъ, давати своимъ братямъ такъ звану емпирію. Идучи коритаремъ, стрѣтився той ученикъ съ Дмитромъ Попескуломъ, питомцемъ III р. теольогіи, котрый ставъ єму на ногу, а ôттакъ ударивъ єго кулакомъ въ плечѣ. Нѣмъ ученикъ вспѣвъ єще ôтповѣсти, збѣглися други̂ питомцѣ-Волохи и почали кричати: „Marsch hinaus! weisst du nicht, dass du Jeden grüssen musst!“ Ôттакъ кинулись на него, почали єго бити, окровавили, кричучи безъустанно: „Solche Kerls werden wir morden!... hinaus!“ Збѣглися слуги, прибѣгъ префектъ Воюцкій и Топала, котрый вмѣсто зробити конець тôй аферѣ почавъ самъ кричати: „Solche gemeine Kerls muss man hinauswerfen!“ Конець кôнцемъ стало на тôмъ, що Козарѣщукъ безневинного брата свого ледво оборонивъ ôтъ тои напасти, по чѣмъ занѣсъ жалобу до ректорату. Побитый и окровавленый ученикъ удався такожь съ жалобою до самого митрополита. Якъ скôнчится тая справа, не знаємъ и мы не писалибы о нѣй, єслибы съ симъ фактомъ не вязались важнѣйши̂ мотивы, а именно заѣла злôсть и ненависть Волохôвъ до всего, що руске. Питомцѣ-Волохи не можутъ стерпѣти Козарѣщука, котрый яко честный Русинъ завсѣгды и всюды упоминаєся за покривдженье рускихъ народныхъ правъ въ семинаріи. За тоє и пôмстились на нѣмъ єго братя въ Христѣ, хоть въ такій дикій способъ.

Вспôмну єще такожь о иншихъ поступкахъ нашихъ сусѣдôвъ Волохôвъ, котри̂ ображаютъ національне чувство кождого Русина.

Пôсля роспоряджeня министеріяльного зъ дня 1 вересня 1875 р. додатокъ А. §. 8 — єсть выкладовымъ языкомъ на теольогичнôмъ факультетѣ языкъ нѣмецкій. Дальше стоитъ: „Eine Ausnahme tritt nur hinsichtlich der praktischen Theologie-Pastoral, Katechetik, Homiletik, Liturgik und der dazu gehörigen Uebungen ein, für welche das Rumänische und Ruthenische als ordentliche Vortragssprache gilt!“ Тымчасомъ професоры того факультету, не очѣкуючи навѣть рѣшеня дотычнои справы въ радѣ державнôй, выкладаютъ всѣ тіи предметы тôлько по волоски и впроваджуютъ волоскій языкъ, мѣшаючи тымчасомъ нѣмецке и волоске навѣть для тыхъ предметôвъ, для котрыхъ выразно нѣмецкій языкъ яко выкладовый єсть призначеный.

Руски̂ питомцѣ и руска публичнôсть не повинни̂ обоятно приглядатися тôй справѣ, бо може до того прійти, що и безъ рѣшеня тои справы въ радѣ державнôй станеся языкъ волоскій выкладовымъ. А коли се наступитъ, то за пôзно буде протестувати. Особенно же руски̂ питомцѣ, ôтъ котрыхъ тоє найбôльше залежитъ, не повинни̂ уважати на жадни̂ взгляды, не повинни̂ лякатися, що одного або другого будутъ переслѣдовати, — а повинни̂ явно запротестовати противъ такому надъужитю и оскорбленю руского языка, щобы пôзнѣйше не мусѣли ôтповѣдати передъ рускимъ свѣтомъ за своє недбальство.

Наведу єще одинъ примѣръ поступованя Волохôвъ. При ôтбувшôйся конскрипціи казавъ деканъ теольогичного факультету служащому Ордзѣ, щобы ôнъ записавъ языкъ волоскій яко языкъ домашный. Але Ордза будучи зъ роду Русиномъ, а не хотячи зъ другои стороны наражатися на неприхильнôсть о. Калиновского написавъ въ листѣ: „rumänisch, ruthenisch, deutsch, polnisch!“ Ктось однакъ пояснивъ бѣдняцѣ, що то не можна писати тыхъ языкôвъ, котри̂ ôнъ знає, а лишь той, котрымъ ôнъ въ дома говоритъ, — и ôнъ написавъ: „рускій“. Той невинный и справедлиный свôй поступокъ муситъ ôнъ нуждою переплатити, въ яку готовъ попасти, бо вже на єго мѣстце розписаный конкурсъ.

Кôнчу тыми кôлькома фактами, котри̂ могутъ причинитися до розъясненя нашои политики; кôнчу съ желаньемъ, щобы наши̂ сусѣды-Волохи занехали таки̂ враждебни̂ ôтношеня до Русинôвъ и прійшли до пôзнаня, що тôлько рука въ руку съ Русинами, а не оскорбляючи ихъ природныхъ правъ, могутъ напередъ поступити.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Буджетова дебата въ палатѣ послôвъ.)

Въ послѣднôмъ ч-лѣ нашои часописи подали мы загальну характеристику дебаты буджетовои, показали на борбу двохъ головныхъ партій парляментарныхъ и зазначилисьмо при тôмъ наше неôтрадне положенье, котрому якъ при попередныхъ централистичныхъ министерствахъ, такъ и при теперѣшнôмъ, автономичнôмъ, не було й нема улекшеня — а все намъ вѣтеръ въ очи. Мы вказали на неутомиму працю и сильну организацію Русинôвъ у внутри свого краю, яко на єдиноспасаюче средство нашои силы народнои. Нынѣ приглянемось тôй борбѣ автономистôвъ съ централистами при случаю буджетовои розправы и покажемъ тіи оружія, якихъ воюючи̂ стороны уживаютъ. На вступѣ сказати належитъ, що сегорôчный буджетъ представляє немалый дефицитъ, бо — надъ 53 миліоны! Однакожь котрого року буджетъ австрійскій обôйшовсь безъ дефициту! — все бувъ дефицитъ, а сего року зъ загальнои сумы 53 миліонôвъ припадає 37 миліонôвъ на выдатки случайни̂, котри̂ можутъ або й не можутъ повторитись въ другихъ рокахъ, а 17 миліонôвъ дефициту єсть сталого, котрый що року буде повторятися. Розумѣєся, що централисты зъ самои засады стаютъ въ опозиціи теперѣшному министерству и промовляютъ противъ переходу до дебаты спеціяльнои надъ буджетомъ. И дѣйстно всѣ бесѣдники противъ буджету зъ стороны централистичнои, кромѣ одного дра Кронаветтера, соціяльного демократа, пôдносятъ въ своихъ промовахъ бôльше закидôвъ политичнои натуры, закидôвъ противъ рôвноуправненя Славянъ съ Нѣмцями, якъ закидôвъ противъ самого буджету. Той фактъ пôднѣсъ пос. Гавзнеръ на вступѣ своеи послѣднои знаменитои бесѣды. Впрочѣмъ се вже характеристична прикмета цѣлого парляментаризму въ Австріи, що при всякôй справѣ вылазятъ на перший плянъ споры политични̂, споры національни̂ и политицѣ падутъ въ жертву интересы економични̂ и соціяльни̂, добробытъ матеріяльный поодинокихъ краєвъ и цѣлои Австріи. Такъ и на сей разъ, въ генеральнôй дебатѣ буджетовôй централисты выступали съ рекриминаціями на правительство, що оно протегує Славянъ, — що университету для Чехôвъ не потрѣбно, що Словенцямъ не належалось було дати почастного рôвноуправненя въ шкôльництвѣ, що всѣ австрійски̂ Славяне повинни̂ бути пôдъ взглядомъ культуры пôдпорядковани̂ нѣмецкому елементови, бо инакше Австрія пропаде и т. д. Выступати при буджетѣ противъ рôвноуправненя Чехôвъ и Словенцѣвъ въ шкôльництвѣ Нѣмцѣ-централисты тымъ бôльше не мали права, що 2/3 частій буджету шкôльного иде на школы нѣмецки̂. Въ закидахъ своихъ правительству противъ рôвноуправненю народностій централисты о тôлько мали справедливôсть, що вказали на выключенье ôтъ рôвноправности Русинôвъ, — „Чому не подѣлите университетъ львôвскій на два: польскій и рускій, якъ подѣлилисьте праскій?“

Перший бесѣдникъ централистичный противъ буджету, гр. Мансфельдъ, бувший министеръ рôльництва, закидавъ правительству, що оно высше ставитъ интересы краєвъ, якъ державы (значитъ, стоитъ за автономією а розрушує централизмъ). Гр. Мансфельдъ выступивъ противъ засады рôвноуправненя народностій и тоє рôвноуправненье назвавъ „комунизмомъ народностій“, наконець заявивъ, що федералисты николи не усунутъ дефициту, а можутъ тоє учинити тôлько централисты (?). Въ такôмъ самôмъ дусѣ говорили пос. Пахеръ, Гальвихъ, Пленеръ и др. Зъ другого становища промовлявъ противъ буджету демократъ Кронаветтеръ. Той заявивъ, що не має довѣрія до теперѣшного правительства, бо оно не признає демократичныхъ принципôвъ, теперѣшна бôльшôсть не хотѣла навѣть чути о єго внесеню о реформѣ права выборчого а дѣло теперь такъ стоитъ, що 92% жителѣвъ Австріи не має заступникôвъ въ парляментѣ. Але съ рôвно острою критикою выступивъ дръ Кронаветтеръ и противъ централистôвъ, котри̂ за часъ свого довголѣтного верховодства щедри̂ були на обѣцянки, але тыхъ обѣцянокъ николи не додержували. Прійшовши на ôтношеня національни̂, сказавъ дръ Кронаветтеръ: „Вѣрте менѣ, панове, єсть величезна часть народа нѣмецкого, тутъ незаступлена, котра ненавидитъ всяки̂ національни̂ „гецы“ и хоче въ згодѣ жити съ всѣми народностями въ Австріи для пôднесеня матеріяльного добробыту въ державѣ. Борба межи нами иде не о національности а о соціяльни̂ противеньства!“ Переходячи до дефициту ôнъ заявивъ, що одинокимъ средствомъ для єго усуненя єсть зменшенье буджету на войско.

Зъ стороны автономистôвъ мѣжь иншими промовляли за буджетомъ: гр. Диркгаймъ, бар. Гедень-Лянной, Матушь, Гавснеръ и министеръ дръ Дунаєвскій. Перший бесѣдникъ, гр. Диркгаймъ, выступивъ противъ давнѣйшому господарованю централистôвъ, противъ ихъ системѣ систематичного обтяжуваня податками капиталу недвижимого на користь капиталу движимого. Зъ того пôйшовъ упадокъ рôльництва и пауперизмъ. Окликомъ централистôвъ бувъ утискъ люду. Ôтъ 1861 — 1879 р. своєю господаркою загнались въ величезный дефицитъ; а нове правительство за два роки не може загоити кôльканацятъ лѣтъ ятрившоися раны. Пос. бар. Гедень Лянной думає, що привернути рôвновагу буджету можна черезъ раціональну реформу податкову и загальну ощаднôсть. Длятого бесѣдникъ предкладає змѣну дотеперѣшнои администраціи а то черезъ усуненье многописьмачества, зредукованя хмаръ урядникôвъ, простого знесеня краєвихъ финансовыхъ дирекцій, того непотрѣбного балясту, по примѣру Италіи; дальше привернути простѣйше и справедливѣйше судôвництво, ухвалити справедливѣйший законъ о належитостяхъ, противъ лихвы, установити селяньски̂ касы заличкови̂, злекшити примусъ легализаційный, перевести комасацію грунтôвъ и дати Словенцямъ рôвноуправненье въ судахъ. Пос. Матушь рôвножь выступає противъ топерѣшнои администраціи податковои. Пос. Гавзнеръ розпочавъ свою бесѣду критикою мовы Мансфельда, зъ котрои стало видко, що якбы централисты єще разъ прійшли до власти, то „билибы Славянъ вже не рôзками, але скорпіонами.“ Дальше закинувъ Гавзнеръ Мансфельдови, що ôнъ яко министеръ рôльництва знищивъ ераріяльни̂ лѣсы въ Неполомицахъ. Рôвно съ поперед-

---

ражаєся львôв. кореспондентъ „Czas-у“ — „włościanów“ с. є. вôйтôвъ и писарѣвъ, до комнатъ рады повѣтовои во Львовѣ. Передъ громадкою несповна 50 вôйтôвъ и писарѣвъ, при численнôй асистѣ „обывателѣвъ“ представилось наразъ ажь трехъ — „*добродѣѣвъ* люду“. Кн. Сапѣгу, котрый не явився, представивъ „обыватель“ Убышь, п. Меруновичь представивъ самъ себе, а за єго слѣдомъ надумався и п. Убышь представити себе яко кандидата на посла и „dobrodzieja ludu“. „Wiec włościański“, якъ се шумно обвѣщувано свого часу, зробивъ комплетне фяско, а по нашому — звѣвся на нинащо не тôлько що до числа селяньскихъ участникôвъ, але и тымъ, що никто зъ селянъ не забравъ голосу. Найзабавнѣйше було, що оба кандидаты Убышь и Меруновичь, секретарь рады повѣтовои, почали мѣжь собою перечитись, кто зъ нихъ єсть „dobrodziejem ludu“. Pan Dobrodziej Меруновичь на диво признався, що ôнъ Русинъ, якъ се свого часу зробивъ дръ Юліянъ Черкавскій, — и забувши на то, що передъ двома лѣтами кандидуючи въ ратушевôй сали заявивъ, що руска справа зôстала залагоджена уніею люблиньскою anno 1569 и теперь вже для него не существує, почавъ признавати, що на свѣтѣ жіютъ не тôлько Поляки але и Русины и що не годится, щобъ Поляки „выдирали стрѣху“ Русинамъ и на ôтворотъ, бо они мешкаютъ въ однôй хатѣ! „Jestem Rusinem z rodu i przekonania, ale w lwowskim powiecie szczególnie Rusini z Polakami są tak pomieszani, że różnicy podnoszonej właściwie nikt nie czuje“, сказавъ п. М., але забувъ пояснити, якъ ôнъ може бути „Rusinem z przekonania“, скоро „właściwie nie czuje różnicy podnoszonej?!“ Що межи рускими а мазурскими громадами, межи рускими а польскими селянами въ справахъ матеріяльныхъ може бути згода, спôльнôсть интересôвъ и спôльнôсть обороны — се рѣчь певна, але сего не пояснивъ п. М., якъ ôнъ думає йти въ помôчь не тôлько Полякамъ, але и Русинамъ, и що зробили попирани̂ и захвалювани̂ нимъ доси представителѣ á la Абрагамовичь и Кржечуновичь для добра вже не рускихъ але хочьбы польскихъ селянъ? Не досыть, на хвилю забавитись въ польского демократа передъ селянами въ часѣ выборôвъ, але треба мати смѣлôсть бути нимъ на дѣлѣ и ôтчѣпитись ôтъ шляхоцко-паньскои полы. П. Убышь заявивъ, що солодки̂ слова п. Меруновича — се „пусти̂ обѣтницѣ“ и заперечивъ, будьтобы п. М. бувъ „добродѣємъ люду“. Ôттакъ пôднѣсъ свою кандидатуру и старався доказати, що ôнъ єсть „добродѣємъ люду“, бо давъ однôй громадѣ, котра погорѣла, 16 кôрцѣвъ збôжа, а до Кривчиць пôславъ кôлька фѣръ сѣна! Мѣра п. Убыша на добродѣѣвъ народныхъ пригадує пословицю: „величай мене, роте, бо тебе розде-ру“, але чи не лучше булобъ п. Убышеви кандидувати въ Шегединѣ, на котрого мешканцѣвъ мусѣвъ ôнъ минувшого року такожь дати зъ кôлька крейцарѣвъ. До сего причинився єще и „Czas“ и починає доказовати, що властивымъ „добродѣємъ люду“ єсть кн. Сапѣга, ба що рускій нарôдъ має обовязокъ, усунути тую „anomalią szkodliwą, aby mąż z tem stanowiskiem *spółczesnem* i z temi wyjątkowemi politycznemi warunkami i środkami — nie zasiadał w sejmie.“ Якъ нибудь не знаємо, що треба розумѣти пôдъ „spółczesnem stanowiskiem“ кн. Сапѣги, але можна звернути увагу, що ту аномалію выключеня кн. Сапѣги зъ сойму пополнила сама польска шляхта. Зъ ôткижь приходитъ рускій селянинъ сповняти officium за польскихъ панôвъ такъ безвзглядныхъ супротивъ кн. Сапѣги?! Не дарма сказавъ одинъ селянинъ выйшовши зъ того „паньского вѣча“: „Ой, Господоньку, гдесь тыхъ добродѣѣвъ та опѣкунôвъ якъ грибôвъ по дощи, такъ славлятся, що ажь роты друтъ, — а намъ въ боцѣ коле.“

— **Польскимъ повстанцямъ зъ року 1863**, остаючимъ теперь въ Сибири, якъ доносятъ зъ Варшавы, позволивъ Лорисъ Меликовъ переселитись зъ селъ до сосѣднихъ мѣсточокъ, що значно полѣпшитъ ихъ долю. Зъ сего кроку сподѣваются Поляки уласкавленя своихъ землякôвъ.

ными бесѣдниками выступає противъ фискализмови. Дальше немовь въ отповѣдь Кронаветтерови сказавъ, що буджету воєнного зменшати не можна, поки того не учинитъ Берлинъ, где що разъ бôльше льеся канонъ. Гавзнеръ розвиває и свои пляны реформы податкôвъ и знаходитъ, що много доходôвъ зысковныхъ есть доси неналежито оподатковныхъ, а се именно заставнѝ листы и дає на собѣ примѣръ, що яко властитель дôбръ плативъ податку 4000 зр.; продавши добра, вложивъ грошѣ въ папиры и на тôмъ дуже добре выйшовъ. Замѣсть теперѣшного податку доходового, котрый несе 21 миліонôвъ предкладає податокъ особисто-доходовый, котрый принесе 40 — 45 міліонôвъ. Дальше предкладає радикальну реформу въ администраціи державныхъ копалинь и монополю тютюну. Передъ заведеньемъ податку особисто-доходового належитъ завести податки отъ биржи и люксусовый, котрый то послѣдный принесе 4 милюны рôчно. Всѣ бесѣдники за буджетомъ кôнчили свои бесѣды надѣею, що правительство переведе конче потрôбнѝ реформы податковѝ. Дръ Дунаєвскій въ двогодинноѝ бесѣдѣ выкладавъ свои пляны тыхъ реформъ и оправдувався на гдеякѝ закиды централистôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Мы вже доносили о празднованю кн. М. А. Горчакова дуже рѣдкого торжества, — 25-лѣтного министерского ювилея. Бути министромъ великои державы въ протягу цѣлои четвертины столѣтя, — се значитъ бути традиційно постояннымъ и консеквентнымъ въ веденю єи политики. Правда, що така неуклонна постоянноôсть показалась можливою въ Россіи лишь въ ôтношеняхъ до заграничныхъ дѣлъ, а не у внутрѣшноѝ политицѣ. Кн. Горчаковъ розпочавъ свою дипльоматичну карієру дуже рано: 64 роки вже пройшло отъ часу, якъ поступивъ на службу въ титулѣ дипльомата. Дѣятельноôсть єго на тôмъ поли почала звертати на себе увагу отъ 1854 р., коли ôнъ бравъ участь въ вѣденьскихъ нарадахъ передъ крымскимъ погромомъ. На парискôмъ конгресѣ ôнъ показався вже зручнымъ дипльоматомъ и публичне мнѣніе вже тогды стало вказувати на него, яко єдиного здôбного руководця заграничноѝ политики Россіи. Ставши министромъ въ дуже критичну епоху, кн. Горчаковъ отъ 1856 р. до послѣдныхъ лѣтъ простоявъ на своемъ становищи, дуже часто труднôмъ и вымагаючôмъ политичного такту, знаня и твердости. Миролюбива осторожноôсть, получена съ пôддержаньемъ достоиньства и интересôвъ своєи державы, — се була политична програма кн. Горчакова. Имя єго знайшло собѣ въ Европѣ популярноôсть. Головнѝ заслуги канцлера для Россіи всѣмъ звѣстнѝ: ôнъ все стремѣвъ до захованя мира на внѣ: въ тяжкѝ хвилѣ провадивъ дѣха енергично и искусно; въ 1863 р. отклонивъ претенсію западныхъ державъ, хотѣвшихъ мѣшатись въ внутрѣшнѝ справы россійскѝ; въ 1871 р. знищивъ невыгôднѝ для Россіи условія парискаго трактату дотычно Чорного моря; наконець пôдчасъ послѣдныхъ заколотôвъ на всходѣ и на берлиньскôмъ конгресѣ ôтзначився здержанностію. Всѣ тіи заслуги оцѣненѝ въ рескриптѣ царя Александра III, выданôмъ въ Гатчинѣ дня 4 руск. цвѣтня с. р.

Франція. Въ послѣднôмъ числѣ мы вже згадували, що французкѝ войска въ пôвнôчноѝ Африцѣ переступили вже въ кôлькохъ мѣстцяхъ границю Тунису, заняли на пôвночи островъ Табарку, на полудни племени Крумирôвъ мѣсто Кефъ и посуваются щоразъ дальше. Бей Туниса остає все насивнымъ, не спротивляєся оружно Французамъ, а тôлько за кождый разъ протестує. Коли тая насивноôсть бея протягнеся до кôнця, то для французкого завоевательного честолюбія не буде ніякои серіозноѝ практики. Кореспондентъ „Times-a“ доноситъ о своѣй розмовѣ съ беемъ. Бей заявивъ, що єго дуже дивує самовôльне поступованье Франціи, що єго становища яко васаля Порты Европа николи не оспорювала и що ôнъ все вѣрно сповнявъ препорученя свого настоятеля, султана, и все держався постановлень трактату съ державами, котрымъ запорученѝ всѣмъ Европейцямъ въ Тунисѣ однаковѝ привилеѣ. Тунисъ николи не игнорувавъ справедливыхъ претенсій Франціи, але французкій конзуль Рустанъ въ послѣдныхъ 13 мѣсяцяхъ безнастанно намовлявъ бея приняти протекторатъ Франціи, чого бей не мôгъ николи зробити зô взгляду на єго обовязки взглядомъ Турціи и державъ. Бей николи не згодится на занятье Тунису французскими войсками; опору военного не буде ставити, але до самого кôнця буде протестувати и остане на своемъ становищи. Бей звертаєсь за опѣкою до Европы, а особливу надѣю покладає на Англію и Италію.

Балканьскій пôвъостровъ. Єще незликвидованый греческо-турецкій спôръ, а вже породилось нове пытанье — албаньске. Хотяй Альбанцѣ при кождôмъ случаю заявляли о собѣ, то однакожь незвѣстнѝ намъ були доси ихъ цѣли; здавалось, що они служатъ лишь орудіемъ въ рукахъ Порты, мѣжь тымъ недавно прійшло до борбы, въ котрôй одною воюючою стороною були Альбанцѣ а зъ другои регулярнѝ войска турецкѝ. Хотяй турецкій полководець, Дервишь-паша, побивъ Альбанцѣвъ, то однакъ тымъ дѣло не скôнчилось, чого доказомъ есть и той фактъ, що Дервишь-паша самъ проситъ въ Константинополи помочи, бо альбаньскѝ силы въ самôй Албаніи ненарушенѝ, а послѣдна стычка ихъ съ Дервишемъ-пашою ôтбулась въ Старôй Сербіи, где то находится памятне Косове Поле. Рухъ альбаньскій вже сотный разъ потверджує, якъ пашѣ не умѣютъ управляти своими пôддаными. Рухъ альбаньскій зôставъ выкликаный въ той спосôбъ. Губернаторъ Македоніи скликавъ альбаньскихъ начальникôвъ, въ тôмъ числѣ и вождôвъ альбаньскои лиги, для нарадъ въ Скопье. Але коли тôлько Альбанцѣ появились, ихъ схватили и отвели пôдъ конвоемъ до Салоники. Тогды Альбанцѣ взялись за оружіе, заперли два турецкѝ баталіоны въ цитадели въ Призрени и взяли въ неволю два баталіоны въ Скопье. Турки боятся за Македонію, где и безъ того рухъ межи Болгарами великій. Альбаньска лига оголосила Али-пашу Гусиньского княземъ Альбаніи. Хотяй альбаньско-греческѝ интересы въ гдечѣмъ розходятся, но есть въ теперѣшноѝ хвили пôдстава думати, що Греки дуже стараются зближитись съ Альбанцями; въ Атенахъ выходитъ газетка, котра має спеціяльно тую мисію. Єсли греческо-турецкій спôръ не залагодится, то диверсія Альбанцѣвъ моглабы для Грекôвъ бути дуже користною. На всякій случай въ турецкихъ провинцяхъ зновъ назбируєсь много горючого матеріялу.

НОВИНКИ.

— **Преосв. Митрополитъ** выѣзджає до Вѣдня на весѣлье Архикнязя Рудольфа завтра (въ четверъ), Преосв. Епископъ-суфраганъ позавтра (въ пятницю).

— **Хоръ нашои духовнои семинаріи**, якъ намъ доносятъ, дôйде зновъ до давнои славы, такъ якъ обѣцяютъ тое свѣжѝ силы, якѝ маютъ наспѣти на другій рôкъ и тое, що звѣстный нашъ спѣвакъ п. Борковскій буде отъ теперъ що недѣлѣ и свята спѣвати въ церквѣ св. Георія. До пôднесеня хору въ семинаріи прикладаєся съ замилованьемъ дириґенсъ п. Котлярчукъ.

— **Испытъ зрѣлости** письменный въ ц. к. академичноѝ (рускôй) гимназіи зачинаєся 30 н. ст. мая а устный 20 червця с. р.

— **Въ Елисаветградѣ** повстали розрухи межи христіяньскою людностію. Розрухи тіи розпочались дня 15 цвѣтня около 4 год. пополудни, при чѣмъ христіяны порозхапували або понищили товары въ кôлькохъ жидôвскихъ склепахъ. Полиція не могла дати сама рады, ажь мусѣла завôзвати войско, котре єще першого дня яко-тако могло повздержати розъяреныхъ мешканцѣвъ. Але на другій день рѣчь була труднѣйша: зъ многихъ околичныхъ селъ приспѣли въ великôй громадѣ селяне, котрѝ взялися такой на добре до жидôвъ. Щобы привернути порядокъ, вылягло цѣле войско стаціоноване въ Елисаветградѣ, а кромѣ того прислано еще въ ночи зъ 16 на 17 цвѣтня три шкадроны уланôвъ, а 17 баталіонôвъ пѣхоты. Ледво могла тая сила встримати обуреныхъ и до крайности розъяреныхъ селянъ, котрѝ хотѣли насильно выкинути зъ мѣста всѣхъ жидôвъ. Пишутъ, що лише одинъ жидъ знайшовъ смерть пôдчасъ тыхъ розрухôвъ, а невелике число есть потурбованыхъ.

— **Банду фалшôвникôвъ банкнотôвъ**, зложену зъ 5 особъ, увязнено дня 11 (23) с. м. въ однôмъ зъ готелѣвъ въ Великôмъ Вараждинѣ. Найдено при нихъ велике число фалшованыхъ 10-риньсковыхъ нотъ. Ôткрыто такожь таку саму банду въ Вершецѣ, съ котрою повыша стояла въ звязи.

— **До рады повѣтовои въ Богородчанахъ** зъ куріи сельскои выбранѝ зôстали: оо. деканъ М. Струтыньскій, А. Заклиньскій, І. Могильницкій, А. Андруховичъ, К. Пачовскій и В. Паукъ; дальше селяне М. Марценюкъ, Ф. Говера, Г. Гедчикъ, О. Барабашь, В. Богославичь и Н. Бассарабъ.

— **До рады повѣтовои въ Бôбрцѣ** зъ куріи сельскои зôстали выбранѝ:: оо. деканъ А. Зарицкій, И. Штогринъ, В. Иліясевичъ и Е. Дзеровичъ; дальше селяне и властителѣ грунту П. Максимôвъ (вôйтъ), І. Сусловскій (вôйтъ), І. Ничка, П. Хрущь, Я. Лучкевичъ, М. Закалакъ и С. Генцель, емер. капитанъ и дотеперѣшный заступникъ преѕеса.

— **До рады повѣтовои въ Золочевѣ** выбрано: оо. Т. Луцыка и Ю. Тарнавского, селянъ М. Костика, М. Илевича, И. Затора, М. Солтовского, И. Березу, Н. Денисевича, С. Юркевича и З. Чусму (послѣдни 6 вôйты), дра І. Весоловского, адвоката краевого и Б. Августиновича, властителя дôбръ.

✝ **О. Григорій Лисъ**, капелянъ въ Ивачевѣ дек. зборôвского, упокоився въ 35-ôмъ роцѣ житя и въ 7-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

— **Золотый крестъ заслуги съ короною** одержавъ о. Іоанъ Ломницкій, приходникъ въ Горуцку дек. дрогобыцкого еп. перемыскои, въ признаню єго довголѣтнои и користнои дѣятельности.

— Львôвскій кореспондентъ „Dziennika Pozn.“ доноситъ, що противъ **Игнатія Фрида**, директора львôвского банку рустикального, выточено слѣдство судове зъ причины, що тойже пораженый въ справахъ финансовыхъ пôдчасъ краху, мавъ запомагатися грôшми банковыми въ цѣли покритя понесеноѝ шкоды.

— **Старшими лѣкарями** въ чинноôй службѣ войсковôй именованѝ: дръ І. Павликôвъ и дръ М. Яюсъ, старшѝ лѣкарѣ резервовѝ, дръ Д. Бѣлиньскій, лѣкарскій асистентъ резервовый, дръ Т. Ганкевичь и дръ Е. Козловскій.

— **На стипендію зъ фундаціи бл. п. о. Михаила Бѣлецкого** розписує Намѣстництво конкурсъ съ речинцемъ до 3 (15) мая с. р. О тую стипендію, выносячу рôчно 52 зр. 50 кр., просити могутъ ученики чотырехъ низшихъ клясъ гимназіяльныхъ, семинарій учительскихъ, якъ такожь слухачѣ политехники. Просящѝ маютъ выказатися, що походятъ зъ мѣста Городка, суть гр. к. обряду и не маютъ средствъ до удержаня.

— **Въ Скалатѣ** основала тамошна громада дня 14 (26) читальню, выбравши предсѣдателемъ о. И. Наумовича, заступникомъ А. Яременка, майстра ковальского, секретаремъ А. Попадюка, учителя, а касіеромъ Ф. Фальботу, коваля. На першôмъ засѣданю ухвалено, устроити въ день вѣнчаня Архикнязя Рудольфа вечеръ вокально-декляматорскій вразъ съ отчитомъ. Для тои читальнѣ отступивъ власну комнату п. Иванъ Скуба.

— **Пôсля нового закону** увôльнено отъ стемплѣвъ и оплатъ тѝ фундаціи, котрѝ основано зъ причины 50-лѣтныхъ роковинъ уродженя Є. В. Цѣсаря и въ часѣ подорожи Є. В. Цѣсаря до Галичины, якъ такожь и тіи, котрѝ основано або еще маєся основати зъ причины вѣнчаня Архикнязя Рудольфа.

— **„О Кіевлянинѣ“** пишутъ россійскѝ газеты, що съ новымъ рокомъ не буде вже правительство давати єму бôльше субсидій зъ причинъ економичныхъ. „Кіевлянинъ“, якъ звѣстно, отзначаєсь, особливо въ послѣдныхъ часахъ, рôжными напастями на гдеякихъ кіевскихъ ученыхъ и на газеты, якъ „Одесскій Вѣстникъ“, „Заря“, „Порядокъ“ и др.

— **Зъ Петербурга** доносятъ, що дня 9 (21) с. м. о год. 1 по полудни на бульварѣ кôнно-гвардійскôмъ коло палаты вел. кн. Николая Николаєвича старшого стрѣливъ димисіованый совѣтникъ гоноровый Преображенській до ассесора колегіяльного Песокого и ранивъ єго въ ногу. Обохъ арештовано и показалося, що причиною того замаху була лише лична пôмста.

— **Перенесеня.** Заступникъ прокуратора Е. Дуневичь перенѣсся зъ Тернополя до Львова, заступникъ прокуратора К. Вечержикъ зъ Самбора до Тернополя, адъюнктъ судовый А. Оборскій зъ Коломыѣ до Станиславова, адъюнктъ судовый дръ І. Кайзеръ зъ Дрогобыча до Глинянъ и адъюнктъ суд. И. Фидо зъ Мельницѣ до Бережанъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Впр. Митрополитъ выѣде дня 8 (20) мая с. р. на визитацію декан. стрыйского.

Презенты одержали: оо. А. Бачиньскій, вицеректоръ гр. к. семинаріи духовноѝ, на Болехôвъ, Г. Третякъ на Угрынôвъ середный и Ю. Стеткевичь на Борки малѝ.

Каноничну институцію одержавъ о. А. Бачиньскій на Болехôвъ.

Сотрудничество одержавъ о. І. Боднарь въ Стрыю.

Завѣдательство одержавъ о. І. Товарницкій въ Клѣщѣвнѣ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты одержали: оо. Ю. Полошиновичь на нарохію Середницю и Т. Скобельскій на нарохію Жукôвъ.

Каноничну институцію одержали: оо. З. Крвавичь на Негрыбку и А. Грушкевичь на Татаринôвъ.

Завѣдательства одержали: оо. О. Сиротиньскій въ Бутынахъ, Ю. Мальчиньскій въ Гôйчи и Н. Бачиньскій въ Пôддубцяхъ.

Право презентованя пароха признано п. Веберови зъ Сѣльця вспôльно съ тамошною громадою шляхоцкою.

О мѣстцевого душпастыря проситъ громада Гладышôвъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Сборникъ древне-славянскихъ и южнорусскихъ народныхъ узоровъ“** (взорцѣвъ) выйшовъ недавно въ Кіевѣ и продаєся въ книгарни Л. В. Ильницкого; цѣна примѣрника съ пересылкою 3 руб. 50 коп. Збôрникъ той мѣститъ численнѝ и хорошѝ взорцѣ орнаментики старославяньскои и украиньскои вразъ съ оздобною рускою азбукою. Выдала Е. Сокологорска.

— **На Выдѣлѣ „Галицко-рускои Матицѣ“** ухвалено, выдавати дальше „Науковый Збôрникъ“. Въ першôмъ выпуску появится „Слово о плъку Игоревѣ“ съ объясненями о. крыл. А. Петрушевича.

— **О Батуринѣ**, колишноô столици нашои Руси и резиденціи гетьмана Ивана Мазепы, пише цѣкавѝ рѣчи нашъ славный историкъ Впов. Н. Костомарôвъ въ „Порядку“. Якъ самъ Впов. Костомарôвъ пересвѣдчився, оставъ еще въ Батуринѣ славный замокъ, построєный послѣднымъ гетьманомъ малорускимъ, графомъ Кириломъ Григ. Розумовскимъ, котрый по скиненю єго зъ гетьманьства живъ еще довго, користуючи зъ всѣхъ гетьманьскихъ доходôвъ. Зъ початку живъ ôнъ въ деревянôмъ домѣ, а допервa при кôнци свого житя поставивъ величавый замокъ о трехъ поверхахъ, котрого руины поглядаютъ нынѣ сумно докола. Старинна тая памятка зъ рôкъ на рôкъ руйнуєсь чимъ разъ бôльше: ôкна повыбиванѝ, стѣнѝ прехорошѝ малюнки пообдираніѝ, дахъ и колюмны хилятся до упадку и гдеякѝ части замку порозбираніѝ. Замокъ окружаютъ старѝ тѣнистѝ дерева, свѣдки колишноі козацкои славы. Булобъ пожаданымъ, щобы не дати розвалитись сему старинному замкови, що въ глухихъ руинахъ дрѣмає надъ Батуриномъ, колишною столицію Руси.

— **„Бурлачка“**, обширна повѣсть звѣстного писателя украиньского, п. Ивана Левицкого, выйшла сего року въ Кіевѣ, где можна єи дôстати въ книгарни Л. В. Ильницкого по цѣнѣ 75 коп. Повѣсть тая основуєсь на народноôмъ бытѣ и розвиває одно зъ важнѣйшихъ пытань нашои родины, а именно, коли здоровѝ єи члены отрываются отъ неи и часто-густо затрачуются моральноо. „Бурлачка“ отзначаєся плывучимъ, чистонароднымъ языкомъ, вѣрнымъ представленьемъ характерôвъ, майстерскимъ описомъ поодинокихъ образôвъ, горячою любовію своеи отчины и гарнымъ поетичнымъ змальованьемъ украиньскои природы.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 145) Ч. Редакція „Дѣла“ жертвы присланѝ отъ Всч. о. Громадки Григ. зъ Кончакъ 3 зр., отъ Чч. парохіянъ въ Скоморохахъ 15 зр., отъ церк. брацтва въ Милошевичахъ 2 зр., отъ парохіянъ въ Милошевичахъ 2 зр. 8 кр., отъ Вп. Виняря Данила, учителя въ Милошевичахъ 50 кр., отъ Всч. о. Домбчевского въ Милошевичахъ 1 зр., — разомъ 23 зр. 58 кр.; 146) Всч. о. Лопатыньскій Григорій зъ Долины отъ себе 5 зр., отъ Ч. п. Витвицкого Мих., мѣщанина 10 зр., зô складки въ церквѣ 5 зр., отъ Вп. п. Бараньского, старосты 2 зр., отъ Вп. п. Глиньского, ц. к. адъюнкта судового 3 зр., дальше отъ Вп. пп. Стобецкого, бурмистра, Вайса Генр., антикаря, Гицкевича, начальника филіи банку рустик., Нехая, ц. к. старшого завѣд. сольноі банѣ, Шепаровича Емилія, Гендриха, ц. к. надзирателя лѣсôвъ, Бѣлецкого, начальника филіи общого кред. завед., Нигрина, при сольноô бани, Косакевича ц. к. судіи повѣтового, Мальчевского, авскультанта, Жегестовского, судового адъюнкта, Яновича, ц. к. нотаря, дра Витошиньского, лѣкаря по 1 зр., отъ Вп. пп. Желеховского, ц. к. конц. практ. Намѣст., Гавиньского, ц. к. конц. практ. Намѣст., Рондевальда, секретаря при магистратѣ, Гадзиньского, прив. офиц., Праксмалера Р., експ. почт., Слюсарского, инжинера и Мержеєвского Р., инжинера по 50 кр., отъ Вп. п. Соѣ, адъюнкта податк. 40 кр., отъ Вп. пп. Шелиньского, податк. касіера, Поляньского Стан., писаря, Охмана, ц. к. адъюнкта податк., Соболевского, директора голов. школы по 30 кр., отъ Вп. пп. Прашаловича, заст. контрол. податк., Янака инспектора полиціи, Реголини, судов. діюрн., Мазуркевича, суд. діюрн., Романовского, купця, Буркевича, писаря при филіи руст. банку, Новорыты, касіера при магистратѣ, п-ы Шепаровичъ Софіи, ученицѣ по 20 кр., отъ Вп. п. Стасишина діюриста староства 10 кр., зô складки въ церквѣ У. Пр. Б. (другій разъ) 2 зр. 60 кр., отъ 3 мѣстцев. церк. брацтвъ 6 зр., — разомъ 53 зр. 40 кр.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщины: о. Д. въ Дараховѣ 30 кр., о. П. въ Белзѣ 35 кр., о. Б. въ Черхавѣ 70 кр., о. С. въ Бышкахъ 35 кр., о. К. въ Ветлинѣ 35 кр., о. Д. въ Гермаковцѣ 35 кр., о. С. въ Лубянкахъ 1 зр. 5 кр., о. И. въ Краснôй 35 кр., о. Д. въ Лежаховѣ 50 кр., Вп. І. Ц. въ Скал. ст. 35 кр., о. А. Т. въ Порудне 35 кр., о. К. въ Бѣгалахъ 35 кр.; для Зорѣ: Вп. Г. въ

Чернôвцяхъ 2 зр., о. К. В. въ Сѣнявѣ 1 зр., о. А. Т. въ Дрогобычи 1 зр., Вп. Ю. С. въ Болеховѣ 1 зр., о. З. Н. въ Войславичахъ 1 зр., о. Ю. Ф. въ Дубѣ 2 зр., о. С. І. въ Золочевѣ 1 зр.; для Свѣта: Вп. Т. Р. въ Садогорѣ 1 зр., о. Т. К. въ Снятынѣ 1 зр., о. І. Ч. въ Иванковѣ 1 зр.; для Дружного Лихваря: Вп. В. Б. во Львовѣ 1 зр., Вп. Т. Р. въ Садогорѣ 1 зр., Вп. І. Г. во Львовѣ 1 зр., о. С. К. въ Шельпакахъ 5 зр., Вп. М. Ч. въ Богородч. ст. 50 кр., о. А. Т. въ Дрогобычи 1 зр. для Ластôвки: о. Д. въ Дараховѣ 2 зр. 50 кр.; на календарь Наумовича: о Д. въ Дараховѣ 1 зр. 20 кр.; на могилу Шевченка: Вп. І. Гомикъ во Львовѣ 1 зр., Вп. Ю. Нижанковскій въ Золочевѣ 1 зр., Вп. Зав... во Львовѣ 1 зр.; на дѣвоче воспиталище во Львовѣ: Чст. брацтво волковецке 2 зр., Чст. сестрицѣ волковецкі 2 зр., Чст. брацтво дзвинигородске 1 зр., Чст. сестрицѣ дзвинигородскі 1 зр., Чст. брацтво ляшковецке 1 зр., Чст. сестрицѣ ляшковецкі 1 зр., Чст. брацтво бабинецке 1 зр., Чст. сестрицѣ бабинецкі 1 зр., о. Л. Шеферъ въ Болшôвцяхъ ôтъ себе и своихъ прихожанъ 5 зр., Чст. громада Дуба 2 зр., Чст. громада Рôвне 2 зр., о. І. Филиповичь въ Дубѣ 2 зр.; для Гал. Сіона: о. А. Д. въ Хильчицяхъ 2 зр., о. Л. Л. въ Белзци 1 зр., о. Ч. Б. въ Нановôй 1 зр., о. Е. С. въ Мѣжинци 1 зр., о. М. С. въ Залôзцяхъ 1 зр.; для Просвѣты: Вп. М. М. въ Чернôвцяхъ 2 зр.; для Школьнои Помочи: Вп. М. Михалякъ въ Чернôвцяхъ 2 зр., о. І. Тарнавскій въ Ямнôй 50 кр.; для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи: о. Л. Шеферъ въ Болшôвци ôтъ себе и прихожанъ 5 зр.; для Пролома: о. Ч. Б. въ Илавчу 2 зр., о. І. Б. въ Нановôй 1 зр.; для Науки: о. Д. въ Лабшинѣ 2 зр., о. К. въ Плоскôй 2 зр.; для Слова: о. К. К. въ Магляй 3 зр. 50 кр.; для гр. к. митр. канцеляріи: о. К. К. въ Магляй 2 зр.

— **Справозданье зъ дѣятельности товариства Славія въ Цириху** за зимовый пôврôкъ 1880-1881. По укôнченю внутренныхъ дѣлъ товариство могло въ слѣдуючôмъ пôвроцѣ приступити до задачѣ, яку собѣ поставило при завязаню, с. є. пôзнаня жития народôвъ славяньскихъ. Въ продовженю того пôвроку ôтбулося 9 зборôвъ съ ôтчитами и розправами, и такъ: 1) *Положенье Русинôвъ въ Галичинѣ,* 2) Кульжиньске пытанье, 3) Российска печать, 4) Клясицизмъ въ Россіи, 5) Некрасовъ (въ день поминокъ 27 р. грудня), 6) Славяне пôвнôчнои Угорщины, 7) Весѣльнî обряды руского народа, 8) Достоевскій, российскій писатель, и 9) Образки зъ жития руского народа. Отчитôвъ слухало поважне число гостій Циришанъ. Иншî зборы посвячено товарискимъ забавамъ, спѣвамъ славяньскихъ народныхъ пѣсень и розмовамъ зъ звѣстного жития Славянъ. Въ читальни выложено 26 часописій и журналôвъ а то: 11 российскихъ, 4 рускî, 3 польскî, 2 болгарскî, 1 сербоку, 1 словеньску, 1 ческу и 3 нѣмецкî. Библіотека числитъ 466 томôвъ противъ 165 минувшого року. Побôльшенье библіотеки завдячуємъ почасти закупну новыхъ дѣлъ, почасти же дарункамъ товаришѣвъ и товариствъ, якъ примѣромъ тов. „Просвѣта" во Львовѣ, и иншимъ особамъ. Въ минувшôмъ пôвроцѣ выпожичено товаришамъ 280 томôвъ. Товариство числитъ 34 членôвъ, а именно 14 Россіянъ, 5 Чехôвъ, 4 Болгарôвъ, 3 Сербôвъ, *2 Русинôвъ,* 2 Полякôвъ, 1 Словака, 1 Швайцарця, 1 Индуса и 1 Румуна; 33 зъ нихъ суть студентами университету або политехники. Для запомоги незаможныхъ товаришѣвъ заведено осôбну касу. При сѣй способности складаємъ П. Т. редакціямъ, товариствамъ и тымъ особамъ, котрî нашу славяньску громаду пôдпомагають, нашу сердечну подяку.

За товариство „Славія", голова: *В. Нагорный,* архитектъ; секретарь: *Ал. Нехлеба,* слух. техн.

Всячина.

— **Незвычайна помылка** лучилась недавно въ Москвѣ. Славный музикъ и директоръ тамошнои консерваторіи Николай Рубинштайнъ умеръ недавно въ Парижи, зъ ôтки спроваджено єго тѣло до Москвы и похоронено съ великою выставностію. Тымчасомъ рознеслись слухи, що то не Рубинштайна поховано, але женьщину, именемъ Бокъ, котрои тѣло спроваджено рôвночасно въ такôй самôй пацѣ до Вильна, где черезъ помылку перемѣнено тую паку съ пакою, въ котрôй находилось тѣло Рубинштайна. Родина помершои панѣ Бокъ довѣдавшись о тыхъ слухахъ, казала ôтворити трумну и показалося, що зайшла дѣйстно тая фатальна похибка.

— **Зъ песячого мяса** робивъ одинъ рѣзникъ въ Житомири ковбасы, о чѣмъ донѣсъ полиціи выдаленый нимъ зô службы помôчникъ. Полиція найшла дѣйстно у того рѣзника, именемъ Громадецкого, утученî псы и много костій песячихъ; въ кôнци самъ властитель признався, що начинявъ ковбасы песячимъ мясомъ.

— **Цивилизуй жида!** Австрійске министерство просвѣты и вѣроисповѣдань выготовило проектъ закона, котрый мае уформувати внѣшнî ôтношеня правнî жидôвскихъ кагалôвъ, и ôтдавъ єго до осуду анкетѣ. До анкеты покликало министерство и жидôвско-польского посла зъ Коломыѣ, надрабина Шрайбера. Проектъ закона жадае мѣжь иншимъ, щобы всякій рабинъ мавъ загальне образованье школьне. Надрабинъ посолъ Шрайберъ обурився такимъ жаданьемъ проекта министеріяльного и розôславъ посланія до галицкихъ филій жидôвского товариства „Machsika Hadath", взываючи ихъ до высыланя петицій съ пôдписами до министерства, щобы оно проектъ закона цофнуло власне задля того припису, що рабинъ мяе мати загальне образованье. Пôсля пересвѣдченя Шрайбера и галицкихъ жидôвъ рабинъ не повиненъ бути образованымъ, а повиненъ знати тôлько одинъ талмудъ.

Найлучшî

черезъ „**СУЕСЪ**" спроваджуванî

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКÎ

а именно

		цѣна за пôвъ клг.
Нръ 1.	ТАШУ, жовтоцвѣтна аромат.	зр. 4·40
„ 2.	ЮНТОЙЧАНЪ, бѣлоцвѣтна	„ 3·60
„ 3.	НАНДЗИНЪ, чорна ароматична	„ 3·—
„ 4.	СУХОНГЪ, мало наркотична	„ 2·50
„ 5.	КОНГО, чорна, фамилійна	„ 1·50
„ 6.	ВЫСѢВКИ зъ гербатъ	„ 1·20
„ 7.	„ зъ найлучшихъ гербатъ	„ 1·50

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

СТ. МАРКЕВИЧА

во Львовѣ, въ ринку ч. 42. 1—5

РЕАЛЬНÔСТЬ

на продажь во Львовѣ коло кôннои дороги желѣзнои, складаючася по бôльшôй части зъ самыхъ новыхъ, вôльныхъ ôтъ податку будынкôвъ, зъ ôтличными пивницями, доброю студнію, великимъ подвôрьемъ и малымъ огородцемъ. Тая реальнôсть може бути также на двоє подѣлена и надаєсь такъ добре до найму чиншового, якъ также до всякого предприятія.

Дотеперѣшный чиншôвникъ (посесоръ) може въ цѣлости або частію на довшій часъ за 8% провизію, на пôвъ року напередъ, оплачувати чиншъ найму, якъ также поносити частію кошты асекураціи и удержаня. Протоє реальнôсть тая дає **певне и добре опроцентованье капиталу.** Вымагаєся 22.000 зр.

Близшî поясненя на листовнî пытаня удѣляє охотно и gratis Вп. Францъ Гоппенъ (Franz Hoppen) во Львовѣ, ул. Ягайлоньска, ч. 14. (1—3)

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller**'sche

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

КАРОЛЬ ВЕРНЕРЪ

во Львовѣ, ул. Собѣского, ч. 3 и Богдановка на Городецкôмъ, ч. 2 и 9

поручає свою (7—?)

головну торговлю

ВИНЪ

краєвыхъ и заграничныхъ; также **розолисôвъ, ликерôвъ и правдивого**

КОНЯКУ.

Der Pain-Expeller

mit „Anker"

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

І. Н. СПОЖАРСКІЙ

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 25

поручає ласкавымъ взглядамъ свôй новозаложеный магазинъ и робôтню рукавичокъ власного выробу, якъ также всякого рода

ТОВАРЫ РУКАВИЧНИЧÎ

именно

американьскî оленковî споднѣ и кафтаны

въ всѣхъ найновѣйшихъ барвахъ, всякî роды мужескихъ и женьскихъ рукавичокъ, шкôры лосевî и оленковî до прикрытя лôжокъ, подушки, торбы мысливскî, шапки мундуровî и цивильнî, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ, поньчохи гумелястичнî и шнурованî

по цѣнахъ умѣркованыхъ сталыхъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (5—6)

Моя маса до воскованя пôдлоги (помосту),

найлучша яка тôлько есть, мае тое преимущество, що **помостови**, такъ зъ мягкого якъ и твердого дерева, при напущеню (въ станѣ плыннôмъ, якъ молоко — розпущена въ кипячôй водѣ пôсля припису) — надае лыскучу, до ляку подôбну поверхнôсть, котра своєю **тревалостію и елеганцією** а при тôмъ **дешевостію** вызначаєся и мытье помосту, такъ шкодливе здоровлю особливо въ зимѣ, чинитъ совсѣмъ злишнымъ, тымъ бôльше, що порохъ можна змести зъ запущеного помосту вохкою шматою обвязаною на щѣтку.

Барва масы есть: дубова, ясенева, орѣхова, темнобрунатна, а также есть маса совсѣмъ безбарвна, ôтъ котрои гарнî паркеты дôстають лише полыскъ. ½ кильо выстане на малу кôмнату и коштує во Львовѣ **60 кр.**, — почтою **франко** до 100 миль **84 кр.**, до 5 кильо лише **5 зр. 94 кр.**

О. Т. Винклеръ

4—4 *во Львовѣ.*

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкôй, ч. 22.

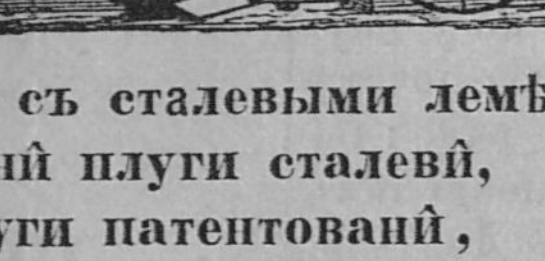

поручають на зближаючійся сезонъ весняный звѣстнî зъ доскона-лого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-а универсальнî плуги сталевî,
Нръ 3 и 4 скибовî плуги патентованî,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональнî и бороны ланцуховî,
Нового моделю сѣярнѣ рядовî власного выробу, систему ложочкового або кôлецъ черпящихъ,
Оригинальнî Sack-а сѣярнѣ рядовî,
Сѣярнѣ широкометнî, (6—8)
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д.

Илюстрованî катальоги gratis и franco.

Въ нашôмъ *ново урядженôмъ, парою порушанôмъ варстатѣ,* можемо всякого рода репарации якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

! Для господынь !

Єслибы „кава Franck", именно правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнî господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои,** зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои,** именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тî фабриканты, котрî **фалшують** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, мають намѣренье лише **ошукувати** Веч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

כשר **для жидôвъ** כשר

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйшî торговлѣ en gross et detail. (4—10)

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володимиръ Барвѣньскій.** Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 32. Львôвъ, Субота 25 цвѣтня (7 мая) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Просвѣтѣмся!

II. *)

Не одно лише духовеньство, але цѣла наша интелигенція — excepti excipiendis — ôтчужилася ôтъ народа и до нынѣ єще стоитъ далеко ôтъ него. А говоримо се не лише о тыхъ 4—5 тысячахъ рускои интелигенціи, але такожь и о тôй значнôй части, такъ сказати, „сурдутового“ населеня всходнои Галичины, котре хочь свѣдомо не почуваєся до рускости, все жь таки не єсть польскимъ, але рускимъ населеньемъ рускои землѣ, правда, що несвѣдомымъ, національно заумираючимъ, або вже и заумерлымъ. Згадаймо лише, скôлько то въ всходнôй Галичинѣ єсть по бôльшихъ мѣстахъ мѣщанъ, по мѣстахъ и мѣсточкахъ урядникôвъ, професорôвъ, адвокатôвъ и нотарѣвъ, котрí чи то обрядомъ, чи походженьемъ ôтъ щиро-рускихъ родичѣвъ, чи остаточно своимъ власнымъ єще не совсѣмъ выгаслымъ, хочь неяснымъ почутьемъ своєи питомои народности, все єще не цѣлкомъ ôтчахнулись ôтъ рускаго дерева, не прилягли єще цѣлою душею до польщины, але и не маютъ повнои свѣдомости свого національного существованя. Перша часть рускои интелигенціи рôжнится ôтъ сеи другои лише бôльшимъ степенемъ свѣдомости своєи рускости, але въ ôтношеню до народа одна и друга часть интелигенціи совсѣмъ схôдна съ собою, совсѣмъ чужа народови и далека ôтъ народа.

Въ чѣмъ же жь почиває причина сего? Справедливо замѣчає Впр. о. Н., що се духъ польского аристократизму ôтрыває руску интелигенцію ôтъ народа, той самъ духъ аристократичный, котрый и середъ польскои соспôльности забиваєъ и забиває щиру народовôсть, щирого духа демократичного и доси не давъ розвинутись демократизмови середъ польского народа. Однакожь коли мы сему близше приглянемось, то мы не побачимо въ тôмъ ничого специфично нового, ничого такого, щобы можна назвати „новыми обстоятельствами“, середъ котрыхъ ажь теперь доперва малабы просвѣта народа статися неможливою. Божь не єсть се ничого нового, а противно, якъ признає самъ Впр. о. Н. єсть се отвѣчный духъ старои польщины, єсть се продуктъ дотеперѣшного историчного житя польского, єсть се продовженье житя упривилiованыхъ понадъ масою народа, а навѣть єго коштомъ, — житя, котре й було знаменемъ старопольского житя державного и соспôльного. Такъ, сей духъ польско-аристократичный ôтъ першого сполученя Руси съ Польщію тяжко давивъ нашъ народный организмъ, ôнъ то своєю противностію до громадского житя руского народа вызывавъ неустаючú повстаня руского народу противъ старои рѣчипосполитои, ôнъ вызвавъ всенародне повстанье за часôвъ Хмельницкого и бувъ непомиримымъ роздѣломъ межи Русію а Польщію — яко державою шляхоцкою. А що важнѣйше, сей духъ аристократичный деморализовавъ въ давна нашú лучшú силы, ôнъ вщѣплявся середъ нашого козацтва и съ часомъ перетворювавъ козацкихъ старшинъ на такихже шляхтичѣвъ, якъ и польска шляхта, и тымъ все ослаблювавъ нашú народнú подвиги, не даючи имъ на довго остатися всенародными. Силою деморализаціи сего духа противународного, по ôтнесеныхъ побѣдахъ рускаго народа, выступали интересы єдиниць и касты, але не осуществлялись интересы народнú; силою тои деморализаціи було завсѣгды посередъ насъ розъєднанье, свары и чвары, запродуванье интересôвъ народныхъ, здрада, поклоньство то передъ королемъ, то передъ царемъ, въ мѣру того, якъ герой, здвигненый силою народа до славы и значеня, надѣявся для себе бôльше выгодъ ôтъ сего або того сосѣда нашого. И єсли добре приглянемось, длячого нашú давнú подвиги народнú, нашú побѣды пôдъ Пилявцями и Зборовомъ, нашú геройства пôдъ Конотопомъ и Чигириномъ и т. д. оставалися въ сущности безплодными для народа, длячого нашу Русь дѣлено и кавалковано, длячого мы не могли остояти своєи державнои самостôйности, то попри иншихъ причинахъ одна зъ найважнѣйшихъ почиває власне въ тôмъ, що наша тогдашна освѣчена верства народа вже тогды пôдпадала деморализаційному вплывови противународного духа аристократично-клясового и задля того не мала вже въ собѣ тôлько интелектуального здоровля, стôлько духовои самостôйности и щирого патріотизму народного, щобы могла достойно и успѣшно проводити въ житю и розвою рускаго народа. Се єсть сумна правда, котра намъ поясняє упадокъ нашои самостôйности, безъуспѣшнôсть нашихъ порывôвъ народныхъ и той сумный объявъ неустаючои жебранины чужого покровительства и пôдмоги, а запôзнаваня силы народнои.

Сей противонародный духъ аристократичный не перестававъ на насъ вплывати и дальше пôсля упадку Польщи. Тôлькожь знôвъ приходится намъ сказати, що положенье наше теперь лучше, якъ було за давныхъ часôвъ.

Зъ ôткижь выплывавъ сей духъ аристократично-польскій? Очевидно зъ выхованя и образованя тогдашныхъ часôвъ. Гдежь образовалися и выховувалися тогдашнú Русины „шляхотно урожонú“, якъ писалось по лѣтописяхъ и въ грамотахъ? Майже цѣла Русь була опустошена неустаючими нападами и совсѣмъ не могла у себе плекати наукъ въ широкихъ розмѣрахъ. Тогды були справдѣ такú обстоятельства, середъ котрыхъ не тôлько просвѣта народна, але й просвѣта высшои клясы на Руси ставалась неможливою. Одна академія въ Кієвѣ выховала, правда, много знаменитыхъ и свѣтлыхъ мужѣвъ, але по перше, одна кієвска академія була совсѣмъ недостаточною для просвѣтныхъ потребъ цѣлои нашои Руси, а по друге, що ни говорити, а при тогдашныхъ ôтношеняхъ Кієвъ все бувъ дальше ôтъ Италіи, сего тогдашного жерела цивилизаціи, ôтъ Франціи и Нѣмеччины, навѣть ôтъ ческои Праги, якъ Кракôвъ и Варшава, а до того єще не такъ легко було хочьбы и „шляхотно урожоному“ Русинови дôбратись до италійскихъ, французскихъ и нѣмецкихъ университетôвъ, до жерелъ цивилизаціи, якъ се могли робити Поляки. А що єще важнѣйше, коли Поляки могли спокôйно въ Краковѣ и Варшавѣ громадити скарбы захôдноі науки и цивилизаціи, и спокôйно ихъ плекати та дальше розвивати, Русины, хочьбы и для себе гдещо були принесли зъ захôдноі науки и цивилизаціи, разъ-вразъ мусѣли дивитись, якъ разомъ съ руиною ихъ мѣстъ и селъ поверталисъ въ руины такожь и тí початки питомои, въ дома выплеканои науки, якъ счезали пôдъ дымомъ и кровію ихъ розсадники науки, ихъ першú свѣтила.... початки ихъ цивилизаціи. Польща стала тогды культурно высше ôтъ Руси, она могла культурно розвиватись, тымчасомъ, коли Русь и матеріяльно и культурно була неустанно нищена. Все, що ôтзначалося маєткомъ и родомъ, побирало свою науку, своє выхованье и образованье чи въ Краковѣ чи въ Варшавѣ чи во Львовѣ — все одно — але побирало науку въ польскихъ школахъ и тутъ набиралось тои аристократичноі цивилизаціи, напоювалось тымъ духомъ, що спершу ôтчуживъ намъ нашихъ рускихъ вельможь и панôвъ, а ôттакъ дегенеровавъ нашихъ гетманôвъ, сотникôвъ и полковникôвъ, нашихъ высокопоставленыхъ душпастырѣвъ. Нашú Хмельницкú, Выговскú, Мазепа, Войнаровскій и мн. ин. — се були выхованцѣ польскихъ, єзуитскихъ шкôлъ, и тому все выносила ихъ сила народа на почестнú мѣстця, они оставались въ сущности чужими для жизненныхъ интересôвъ народныхъ и не могли подвигнути ихъ на ту дорогу, котра моглабъ була довести Русь на поле успѣшного всенародного розвою. „Аристократично-польска поволока“ осталась и на нихъ, вынесена зъ польскихъ шкôлъ, зъ польскои цивилизаціи, и они такъ само мало бачили въ мужику свого брата, якъ мало нынѣ много въ нашои интелигенціи бачитъ въ народѣ своихъ братій во Христѣ. Причина малоуспѣшности народного дѣла була тутъ и тамъ однакова. Тôлькожь теперь обстоятельства въ многôмъ змѣнились на лучше. Вже не згадуємо о тôмъ, що въ загалѣ гуманнú идеѣ, а тымъ самымъ и погляды на народъ дуже много змѣнилися силою поступаючои цивилизаціи, що мужикъ єсть вже правно высвобожденый и узнаный яко рôвный кождому обывателеви державному, що суспôльный роздѣлъ межи хлопами а панами зрôвнаный законно и що вже не треба великого геройства, узнавати „хлопа“ своимъ братомъ во Христѣ. О тôмъ не будемо говорити, але пôднесемо лише сей фактъ, що мимо цѣлого напору польонизаційного въ теперѣшныхъ часахъ, Русины можутъ образоватись и цивилизоватись безъ втраты своєи народности. Польска школа єсть для насъ злою школою навѣть пôдъ взглядомъ педагогичнымъ, а Русины совсѣмъ не потребуютъ черпати свѣтовои цивилизаціи зъ польскихъ университетôвъ и книжокъ. Захôдна наука и цивилизація европейска стала теперь незрôвнано бôльше приступною для насъ въ своѣмъ безпосереднôмъ видѣ. Щобы образоватись въ Вѣдни, на то не треба бути Крезусомъ, щобы пôзнати образованнôсть Франціи и Англіи, до сего не треба надзвычайного случаю и выправы цѣлого полка службы съ воєнными и невоєнными припасами. А впрочѣмъ навѣть польскú университеты можутъ лише языково вплывати, а що до самои науки они вже мусятъ хотьбы на послѣднôмъ мѣстци поступати за загаль-

*) Гл. ч. 29.

Гдещо про музику въ загалѣ,

а про спѣвъ пригробный въ особенности.

(*П. Бажанськiй.*)

Удачно повѣвся сего року спѣвъ въ Велику Пятницю при гробѣ Христовôмъ, выконаный мужескимъ хоромъ, питомцями рускои духовнои семинаріи, и мѣшанымъ хоромъ, питомцями бурсы при Успеньскôй церквѣ во Львовѣ. Кому незнана повна сила хорошого мужеского хора рускои семинаріи и мила сердечна гармонійнôсть розревнюючого, трогательного мѣшаного хора бурсы Успеньскои церкви? Ôтъ давныхъ лѣтъ рôкрôчно выконуютъ оба тіи хоры пригробнú спѣвы въ Велику Пятницю, оба они рôкрôчно съ малыми ôтмѣнами повторяютъ тіи самú кусники, а мимо того громадятся слушателѣ, знатоки и незнатоки, безъ рôжницѣ народности, що року съ такъ великою цѣкавостію, слухаютъ, любуются тымъ спѣвомъ и съ пріятными чувствами вертаютъ домôвь. Розглянувшися въ сегорôчнôй програмѣ спѣву Великои Пятницѣ, подыбуємся тутъ съ улюблеными именами нашихъ вокальныхъ композиторôвъ; теперь приходитъ намъ надъ выконаньемъ хорôвъ голосами и надъ поведеньемъ управителѣвъ тыхъ хорôвъ близше застановитися, такъ якъ и надъ самою задачію згаданыхъ кусникôвъ, надъ духомъ, въ якôмъ они уложенú, и надъ задачію поодинокихъ хористôвъ и управителѣвъ хорами, щобы до приближительного оцѣненя сегорôчныхъ Великопятничихъ хорôвъ прійти.

Програма хора рускои семинаріи называє тіи кусники „псальмы страстнú“. Назва псальмôвъ у насъ досыть утерта, но чи дѣйстно тіи спѣвы належитъ такъ называти?

Єще въ старôмъ законѣ называно тіи пѣсни псальмами, котрí выключно въ супроводѣ арфы або позауны, въ загалѣ инструментôвъ разомъ выконувалися. Такими пѣснями були псальмы Давида у Євреѣвъ. Но тіи самú псальмы Давида перейшли и въ новый христіянській законъ; спѣвалися они и нынѣ спѣваются въ церквахъ, однакъ пôсля установы св. Отцѣвъ безъ всякихъ инструментôвъ, самыми одными чистыми голосами людскои груди; въ минувшихъ вѣкахъ рѣдко бувъ якій композиторъ або контрапунктистъ, котрый бы бувъ свои силы въ композиціи псальмôвъ, и то часто съ удачностію, не пробувавъ. Покôйный Бортняньскій (а за нимъ и другú) написавъ множество не то удачныхъ але знаменитыхъ псальмôвъ, котрыми мы и до нынѣ любуємся. Инакше выглядали стародавнú псальмы; були они дуже поодинчú, такъ що до музикальноі ритмики, якъ и що до тоники. Бортняньскій, ученикъ италійскои школы, доперва надавъ имъ строго музикальну внѣшну форму, бо приноровивъ ихъ до розмѣру формы поменшихъ кантатъ симфоничного рода. Ôнъ розвивъ дуже велику розмаитôсть въ ритмѣ, котрый передъ нимъ єще дуже бувъ утяжливый, ôнъ пролявъ своє серце въ солодкихъ, серце порываючихъ мельодіяхъ, ôнъ накормивъ сладощами небесныхъ тонôвъ и зворотôвъ слушателя и тронувъ самú навѣть найтвердшú серця, ôнъ въумѣвъ удачно поодинокú псальмы на музикально-гармонійнú части подѣлити, а кождою частію сперзонифікувавъ, ôтмалювавъ осôбне чувство. Єго одного съ помѣжь всѣхъ славяньскихъ вокальныхъ композиторôвъ справедливо можемъ рôднымъ братомъ нѣмецкого Мозарта назвати.

Бортняньскій ôтзначався тымъ особлившимъ даромъ, що умѣвъ якесь певне чувство живыми, ясными, тоничными барвами артистично намалювати. У него кожда мысль, ба навѣть кожде слово носитъ свою власну цѣху характеристичну. Тому єсть ôнъ не лише геній въ повнôмъ значеню слова, но и найвысшій тоничный малярь. Сей небесный геній дѣйстно умѣє въ своихъ мельодіяхъ ревно заплакати, сердечно розрадуватися, глубоко, поважно и святочно заявитися. Даръ се одинъ зъ найвысшихъ, а даръ геніяльный. Но геній самъ не становитъ єще всего; ôнъ бувъ заразомъ и глубокій психольогъ, бо умѣвъ ôтчитувати чувства всякои ситуаціи, въ якôй бы людске настроєнье душѣ не находилося; ясно понимаючи тіи поодинокú людскú чувства, въумѣвъ ôнъ ихъ и тонами ôтмалювати. Кто знає Мозарта, той легко выробитъ собѣ понятье о Бортняньскôмъ. Дивна рѣчь, що мимо такои глубокоумности всѣлякихъ композицій єго я єще въ роцѣ 1870 мавъ способнôсть чути въ устъ переѣзджаючого диригенса исакіевского митрополичого хора зъ Петербурга, п. Львовского, дуже неприхильный судъ о пѣсняхъ Бортняньского. На питанье, що ôнъ о спѣвахъ Бортняньского думає, сказавъ ôнъ холоднокровно: „то не наше, то западне“. Таку ôтповѣдь пріймивъ я або за неохоту до всего, що єсть западне, або що п. Львовскій мимо свого тогды вже середного вѣку мужчинъ єще не умѣвъ генія и психольога Бортняньского зглубити и пôймити. Но єще бôльше здивовало мене, коли я переконався, що тí самú переконаня подѣляє єще много иншихъ. Сумна се рѣчь, єсли штука яко штука, чи она въ пôвночи чи въ полудня походитъ, яко така съ отворенымъ сердцемъ не прійимався!

Текстъ до своихъ псальмôвъ бравъ Бортняньскій въ Давида. Писавъ ôнъ єще дуже богато иншихъ такихъ пѣсній, але

ною цивилизацією и придержоватись пляну для всѣхъ австрійскихъ университетôвъ обовязуючого. Зъ цѣлого школьництва еще народнѝ школы суть безперечно найбôльшои важности, разъ длятого, що вплываютъ безпосередно на нарôдъ, а вдруге длятого, що се есть головне поле, на котрôмъ беззаконно розвиваются найширше польонизаційнѝ пляны и дѣются найбôльшѝ надъужитя. Але мимо того и тутъ еще нема чого попадати въ безъôтрадну розпуку. Злѝ школы, перейнятѝ лише тенденцією польонизації, головно тымъ шкодятъ, що замѣсть пôдносити народну просвѣту, повздержуютъ ей и пôддержуютъ темноту. Але скôлькобы ни радовались нашѝ польонизаторы тымъ, що молодѣжь буде передъ „панами“ говорити ломанымъ языкомъ, скôлькобы они ни таловали въ голову сельского хлопця славословій о польскихъ короляхъ и Вандахъ, все тое чи скорше чи пôзнѣйше якъ хмара розплынеся передъ правдивою просвѣтою, котра покаже народови, що добро людскости не въ вытребенькахъ кôлькохъ панôвъ, але въ духовнôмъ и економичнôмъ добробытѣ загалу. А щобы се пôзнати, до сего має нашь нарôдъ досыть здорового розуму. Треба тôлько щиро попрацювати надъ просвѣтою народа, не кормити его байками и соловѣйными пѣснями, а розъяснити ему всѣ его практичнѝ потребы, его дѣйстне житье, его интересы и указати дорогу самооборoны и самопомочи.

Тутъ зновъ вертаємо до поставленого пытаня, чи можлива народна просвѣта середъ теперѣшныхъ обстоятельствъ? И якъ ни категорично увѣряє насъ Впр. о. Н., що народна просвѣта середъ нынѣшныхъ обстоятельствъ неможлива, мы опять таки скажемо, що она и можлива и необходима, необходимо потребна до того, що тôлько нею можемо здвигнутися въ нашого сумного положеня. Власне тая теплота, тая горячкова енергія, съ якою завзыває Впр. о. Н. насъ всѣхъ до спôльнои працѣ, она лучше всего показує, що Впр. о. Н. самъ твердо пересвѣдченый о можливости и потребѣ народнои просвѣты власне середъ „нынѣшныхъ обстоятельствъ“. Тôлькожь мы розумѣємо народну просвѣту не лише in membris але и in capite, не тôлько середъ самого люду, але и середъ рускои интелигенціи. Слова великои хочь терпкои правды, яку высказавъ о. Н. о нашôй интелигенціи, тіи слова власне показуютъ потребу основнои просвѣты нашои интелигенціи — просвѣты и загально-культурнои и специфично-народнои. Если наша интелигенція грѣшитъ, спитъ, дармує и народа вырѣкаєся, если нашь людъ бродитъ въ темрявахъ, не пôзнає самого себе, своихъ интересôвъ, своихъ другôвъ а недругôвъ и не знає якъ за своє одностайно стати и своими правами користатись, — то вина въ тôмъ всѣмъ: бракъ просвѣты. Годѣ ей наразъ здвигнути и повсюду розширити, годѣ однымъ поворотомъ руки все змѣнити на лучше, але хибажь зъ того слѣдує, що просвѣта неможлива? Неможлива она лише тогды, если мы дальше будемо нидѣти въ бездѣльности, плачемъ и протестами успокоювати себе, що мы патріотствуємъ, а тымъ часомъ може и самѝ, хочь несвѣдомо, будемъ попирати тую бездѣльнôсть и щоразъ бôльше занедбанье.

Не хочемо, щобы насъ зновъ але понято, що хочемо робити якѝ особистѝ рекриминаціи, тожь еще разъ пôдносимо, що говоримо тутъ о бездѣльности и песимизмѣ дѣйстно безделныхъ и здесперованыхъ, а не о тыхъ, котрѝ хоть може съ скорôнымъ серцемъ, але и съ непоборимою енергією и щиростію трудятся и ратуютъ, що дасться уратовати и що пôсля ихъ думки можна еще ратовати. Поза тымъ, жаль сказати, малочисленнымъ кругомъ старшихъ и молодшихъ, есть цѣла маса интелигенціи, котру зарôвно Впр. о. Н. якъ и мы радѝбы розбудити, обновити и переродити. Выжидаючи еще дальшихъ пояснень Впр. о. Н. що до способôвъ и радикальныхъ средствъ нашои обновы, мы теперь еще повертаємось до самого стану нашои свѣдомо и несвѣдомо рускои интелигенціи и схочемо провѣрити, чи може и мы самѝ — наша свѣдомо-руска интелигенція не блукались часами по бездорожахъ, котрѝ много могли затемнити нашу правдиву просвѣту народну?

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

(*Дальше.*)

Менѣ дуже жаль такого жандарма неборака, бо ôнъ лишь тое повнитъ, що ему наказано, або може забувъ, що ôнъ въ службѣ; а може ôнъ мавъ и добру волю при тôмъ, але его належитъ судити пôсля того, якъ ôнъ тую волю сповнивъ. Многѝ выборцѣ, чувши осторогу ц. к. жандарма, могли дуже легко ôтцуратись свого права голосованя. Треба все и на консеквенціи бачити.

Такожь старостѣ Богошеви чинится закидъ, що ôнъ не допустивъ до себе депутаціи, котра прійшла до него, щобы обстати за духовеньствомъ, и що староста въ галѣ позволивъ на рôжнѝ шахрайства въ льокали выборчôмъ. П. справоздавець задоволився лишь тымъ, що справозданье самого п. старосты принявъ за достаточне оправданье и сказавъ, що старостѣ протестомъ зроблено кривду. Зъ сего слѣдує, що обжалованый потребує по просту лишь заперечити и покликатись на якого нибудь свѣдка, котрый vice versa потребує оправданя, але ничого не доводитъ.

Переходжу до противзаконныхъ агитацій. Сконстатовано, що Теодоръ Дутка зъ Ляховичь одержавъ въ день выбору 8 зр. ôтъ листоноша Вассера за тое, щобы голосувавъ за Пузыною. Але Вассеръ довѣдався, що Дутка буде инакше голосувати, ôтобравъ отже ôтъ него грошѣ и пôдъ якимсь позоромъ ôтдавъ возьному Маховскому. Вассеръ самъ признає, що давъ 8 зр. Дутцѣ. Яку пôдставу мавъ ôнъ давати комусь грошѣ и то въ день выбору передъ самѣсенькимъ голосованьемъ? П. справоздавець не довѣряє зôзнаню Дутки; се недовѣрство справдѣ надто смѣле! Другій свѣдокъ Иванъ Кôндращукъ зôзнає, що днемъ передъ выборами, 22 червця 1879, прійшли до него два жиды и давали ему 5 зр., щобы голосувавъ за Пузыною. Ôнъ взявъ тыхъ 5 зр. и не ôтдавъ, кажучи, що ôнъ ихъ задержує яко corpus delicti, щобы ихъ показати при переслуханю. Его не переслухано, а предсѣ можна було щось докладнѣйшого довѣдатись!

Въ повѣтѣ выборчôмъ Товмачи мали дѣятись страшенни рѣчи въ тôмъ взглядѣ. Я позволю собѣ и тутъ память п. справоздавця троха пôдперти. Щобы показати, якъ противзаконно тутъ поступовано и якъ тутъ старанося пôдкупити всѣхъ выборцѣвъ, прошу п. президента позволити менѣ ôтчитати кôлька коротенькихъ уступôвъ зъ товмацкого протесту, на сторонѣ 5. (*читає*):

„Щобы ясно представити партійнôсть и незаконне поступованье комисіи, мусимо долучити идеальный плянъ выборчого льокалю. Саля I, найбôльша зô всѣхъ, служила выключно для засѣданя и чинностій выборчои комисіи. Саля II, бôльше якъ о половину менша ôтъ салѣ I, була призначена для збору и дожиданя выборцѣвъ, зъ ôтки ихъ поименно до салѣ I для ôтданя голосу покликали; при тѣснѣйшôмъ выборѣ стояли выборцѣ въ сали III. Салѣ IV и V, черезъ котрѝ бувъ вхôдъ до саль I, II и III, служили до агитацій и пресій польскихъ и жидôвскихъ агентôвъ та выборцѣвъ. Саля VI була обернена на „комнату гостинну“ — подумайте собѣ, III., — въ староствѣ! (*Слухайте! на лѣвици*) — и „тутъ порозумѣвалися члены комисіи, урядники и кандидатъ Пузына съ агентами“. (*Слухайте! на лѣвици.*)

Тутъ отже, въ ц. к. будынку староства була отворена формальна агентура (*читає*):„Вступъ до салѣ I не бувъ дозволеный жадному рускому выборцеви“, — розумѣєсь, рускій выборець не мôгъ тамъ ничого дôстати выпити, бо тамъ иншого дѣла не було — „поки не покликано его по имени, — тымчасомъ всѣ неуправненѝ до голосованя урядники, польскѝ и жидôвски агитаторы, мали тамъ вступъ вôльный, бо они мали задачу кождого покликаного выборця проводити зъ салѣ II (при тѣснѣйшôмъ выборѣ зъ салѣ III) до стола комисійного и рôжными незаконными средствами: намовами, обѣцянками, натискомъ и всякимъ тероризмомъ до ôтданя голосу на Пузыну приневолювати“.

(*К. б.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Якъ можна було предвидѣти, всѣ три нашѝ послы, записавшіся до голосу при генеральнôй дебатѣ надъ буджетомъ, зъ причины недостачѣ часу не могли забрати голосу. Дискусія була скоро замкнена и выбрано генеральныхъ бесѣдникôвъ. Перехôдъ до спеціяльнои дебаты принято незначною бôльшостію голосôвъ. Заразъ приступлено до спеціяльнои дебаты и ухвалено выдатки: Роздѣлы I до III: на двôръ цѣсарскій 4,650.000 зр.; на канцелярію цѣсарску 70.600 зр. и на раду державну 1,466.960 зр. Роздѣлъ IV: трибуналъ державный 21.000 зр. При сѣмъ роздѣлѣ пос. Граничь забравъ голосъ и всказавъ на тое, що правительство не зважає на рѣшеня державного трибуналу, такъ н. пр. доси не заложило рускои школы народнои во Львовѣ. Министеръ дръ Пражакъ ôтповѣвъ Граничеви, що въ справѣ тои школы правительство веде теперь переговоры. Справдѣ, крайна пора вже, щобы правительство сповнило вырокъ трибуналу державного! О переговорахъ правительства съ радою мѣста Львова мы вже ôтъ року чуємо — а результату ніякого не видко. Роздѣлъ V: рада министрôвъ 904.160 зр. Въ тôмъ роздѣлѣ мѣстится фондъ диспозиційный въ квотѣ 50.000 зр. Пос. Альтеръ и Менгеръ промовляютъ противъ фонда диспозиційного длятого, що не маютъ довѣрія до правительства. Гр. Таффе заявивъ, що правительство уважає призволенье фонду диспозиційного не яко вотумъ довѣрія, але за потребу державну. Фондъ диспозиційный принято. Роздѣлъ VI: выдатки вспôльнѝ 83,293.379 зр. Роздѣлъ VII. Ôттакъ почалась дебата надъ позиціями для поодинокихъ министерствъ. При точцѣ 4 главы „министерство внутрѣшныхъ дѣлъ“ забравъ голосъ пос. о. Озаркевичь, представивъ сумный станъ руского народа въ Галичинѣ а особливо секатуру, якои дôзнає руске священьство ôтъ властій, котрѝ навѣть ôтъ священикôвъ письма въ рускôмъ языцѣ принимати не хочутъ. При точцѣ 9: „выдатки на конскрипцію“ забравъ голосъ пос. сов. Ковальскій и съ властивою ему досадностію скритикувавъ надъужитя и беззаконьства, якѝ дѣялись въ Галичинѣ пôдчасъ конскрипціи. Насампередъ напятнувавъ сов. Ковальскій тое надъужитье, що комисіи конскрипційнѝ майже въ кождôй галицкôй громадѣ жадали контрибуціи, хотяй правительство поодинокимъ краямъ удѣлило на тую цѣль заличку. Дальше малює безпримѣрно зухвалѝ безправства зъ стороны Полякôвъ и кривды руского народа при конскрипціи, такъ що конскрипція дотычно языка домашного, есть безъ найменшои вартости, бо есть совсѣмъ фалшива. На конець звертаєсь сов. Ковальскій до президента министра, яко начальника министерства внутрѣшныхъ дѣлъ, щобы ôтповѣвъ на его интерпеляцію въ справѣ конскрипціи, внесену передъ кôлькома еще мѣсяцями.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Передъ кôлькома днями принѣсъ намъ телеграфъ вѣдомôсть о розрухахъ нового рода въ Россіи — а именно о розрухахъ селянъ противъ жидôвъ. Полемъ тыхъ новыхъ розрухôвъ зъявилась на сей разъ Украина. Ничого въ тôмъ дивного, бо звѣстна рѣчь, що нигде нарôдъ въ россійскôмъ царствѣ не зôстає въ такôй економичнôй неволи жидôвъ, якъ нарôдъ въ южныхъ и западныхъ губерніяхъ. Газета „Порядокъ“ розбираючи пытанье: якѝ могли бути мотивы розрухôвъ: политичнѝ, религійнѝ, чи економичнѝ,—приходитъ до того самого заключеня, що мотивы економичнѝ грали головну ролю въ розрухахъ, мôгъ бути попри нихъ еще й мотивъ религійный, але политичного бути не могло. Фактична сторона дѣла така: Дня 27 цвѣтня — якъ телеграфуютъ зъ Одессы до „Голоса“ — выбухъ въ мѣстѣ Елисаветградѣ о год. 4 по полудни розрухъ противъ жидôвъ. Причина безпосередна розруху була малозначуща. Жидъ-шинкарь побивъ въ шинку христіянина-хлѣбороба за тое, що збивъ склянку. Рознѣсся крикъ и численный нарôдъ зъ сусѣдныхъ шинкôвъ повыбѣгавъ на улицѣ и почавъ кричати: „Нашихъ бютъ!“ Назбѣгалось еще бôльше народа и кинулися бурити и валити жидôвску божницю, жидôвскѝ домы и крамы. Войско употребило всѣхъ усилій, щобы нарôдъ здержати и втамувати грабѣжъ, — але ему сего не удалось зъ причины, що на другій день наплыло богато народу зъ селъ доокрестныхъ и селяне рôвно жь кинулись на жидôвскѝ домы и склены. Непорядокъ тревавъ до другого дня до вечера. Зъ початку розруху зъ помѣжь жидôвъ упавъ выстрѣлъ; тое еще дужше розъярило народъ. Въ ночи на третій день, с. е. на 29 цвѣтня, прибули форсовнымъ маршемъ зъ Новомиргороду три шкадроны уланôвъ, а до полудня еще баталіонъ пѣхоты. Третого дня рано наспѣвъ зъ Херсона генералъ-губернаторъ а зъ Одессы, на розказъ тамошного генералъ-губернатора, прокураторъ. Наслѣдства розрухôвъ въ Елисаветградѣ описуе „Голосъ“ такъ: На жидôвскихъ улицяхъ пѣрье зъ жидôвскихъ бебехôвъ покрыло землю якъ снѣгъ. Тротуары були засыпанѝ кавалками и трѣсками зъ поломаныхъ жидôвскихъ меблѣвъ. Нарôдъ много домôвъ збуривъ до крыхты, поваливъ навѣть стѣны въ одно румовиско; зъ другихъ домôвъ лишивъ лишь дахъ та голѝ стѣны; ôкна, дверѣ, всю посудину въ серединѣ понищивъ. Зруйновано до 200 жидôвскихъ крамôвъ и склепôвъ, цукорню и фабрику оцту. Въ шинкахъ порозбивано бочки. Зъ початку нарôдъ не рабувавъ, а пивъ до волѣ. Одного жида убито на смерть, многихъ ранено. Жиды утѣкали громадами до Одессы, и ту на розказъ властій выдано имъ паспорты. Селяне зъ окрестностій, котрѝ помагали мѣщанамъ елисаветградскимъ товчи и рабувати жидôвъ, прогнанѝ войскомъ зъ мѣста, розбѣглись по селахъ и зачали розбивати жидôвскѝ коршмы. Начальникъ 7 дивизіи кавалеріи, ген. майоръ Косичь, розôславъ 30 цвѣтня кавалерію по селахъ въ промѣни 30-ти верствъ доокола Елисаветграду. Въ село Знаменку, где розрухъ бувъ небезпечнѣйшій, удалася, на жаданье губернатора, шкадрона драгонôвъ зъ Новогеоргіевска желѣзницію, поспѣшнымъ потягомъ. По селахъ всѣ коршмы и шинки позамыкано. Дня 29 цвѣтня вечеромъ стали бити жидôвъ въ мѣсточку Голта, рѣчкою ôтдѣленôмъ ôтъ Ольвіополя. На тревогу почавъ бити пожарный дзвôнъ. Непорядки розпочались зъ бôйки дѣтій; до тои бôйки вмѣшались старшѝ. Въ ночи селяне почали валити жидôвскѝ домы. На розказъ бурмистра зъ Ольвіополя жителѣ тамошнѝ переправились съ полицейскимъ приставомъ до Голты и усмирили бунтôвникôвъ. Новѣйшѝ телеграмы зъ Кіева доносятъ, що тамошный генералъ-губернаторъ Дрентеленъ выславъ 2 баталіоны войска до Корсуня, Смѣлы и другихъ мѣстцевостій, где подôбно якъ въ Елисаветградѣ нарôдъ нападавъ на жидôвъ. Рôвножь предпринято средства осторожности въ мѣстѣ Уманю и окрестности, въ Литинѣ и др.

Лорисъ-Меликовъ поновивъ свою просьбу о димисію, але доси царь ей не принявъ. Натомѣсть дôставъ Лорисъ-Меликовъ 6-тыжневу ôтпустку за границю на часъ купелѣвъ. На случай его димисіи за наступника его уважаютъ загально гр. Игнатьева. Прокураторъ петербурскои судебнои палаты, Плеве, именованый директоромъ департаменту государственнои полиціи. Плеве добився карієры яко прокураторъ черезъ нигилистичнѝ процесы. Есть се молодый ледво трицять кôльколѣтный человѣкъ, уродженый и выхованый въ Варшавѣ, — взорець карієровича. „Московскій Телеграфъ“ доноситъ, що министромъ заграничныхъ дѣлъ на мѣстце старика кн. Горчакова буде назначеный кн. Лобановъ-Ростовскій, теперѣшный посолъ въ Лондонѣ. Его мѣстце займе тайн. сов. Сабуровъ, теперѣшный посолъ въ Берлинѣ а того звовъ мѣстце займе Гирсъ, котрый теперь управляє въ неприсутности Горчакова министерствомъ заграничныхъ дѣлъ. Кн. Вяземскій обнявъ вже начальство управленя по дѣламъ печати. Уступившому начальникови Н. С. Абазѣ всѣ газеты (навѣть панславистична „Русь“) посвящуютъ повну признательнôсть за его розумне и умѣренне урядованье. Гр. Валуєвъ, президентъ сенату, обходивъ недавно 50-лѣтный ювилей своеи государственнои дѣятельности. Царь подякувавъ ему рескриптомъ въ имени свого батька и своимъ за пятьдесятьлѣтну службу.

Одинъ зъ редакторôвъ „Русского Куріера“ въ Москвѣ зôставъ арештованый и має бути ставленый передъ судъ военный за дѣла политичнѝ. — Въ мѣстѣ Орелѣ якѝсь невыслѣдженѝ доси люде поприклеювали на мостѣ и лѣхтарняхъ ôтозвы революційнѝ исполнительного комитету зъ дня 2 (14) марта, т. е. зъ другого дня по убійствѣ царя. — Мужчина, котрый пôдчасъ атентату на царя кинувъ другу, смертоносну бомбу и котрый ôтъ своеи жь бомбы по 8 годинахъ умеръ не хотѣвши выявити свого имени, зовеся, якъ сконстатовано, Грыневецкій, сынъ православного священика зъ Луги. — Вѣсть будьтобы батько страченого Кибальчича, священикъ при церквѣ Трифона въ Москвѣ, повѣсився, показалась выдуманою. Газеты московскѝ констатуютъ, що при тôй церквѣ не було жадного того имени священика. Кіевска жь „Заря“ доноситъ, що батько „техника“ нигилистичного, Кибальчича, бувъ приходникомъ въ селѣ липовецкого уѣзда, кіевскои губерніи и еще передъ трема роками умеръ.

Новѣйшѝ вѣсти зъ Россіи стверджуютъ фактъ, що въ послѣдныхъ часахъ нигилисты, помимо численныхъ арештованъ, зновъ щоразъ бôльше пôдносятъ голову.

ною цивилизацією и придержоватись пляну для всѣхъ австрійскихъ университетôвъ обовязуючого. Зъ цѣлого школьництва еще народнѝ школы суть безперечно найбôльшои важности, разъ длятого, що вплываютъ безпосередно на нарôдъ, а вдруге длятого, що се есть головне поле, на котрôмъ беззаконно розвиваются найширше польонизаційнѝ пляны и дѣются найбôльшѝ надъужитя. Але мимо того и тутъ еще нема чого попадати въ безъôтрадну розпуку. Злѝ школы, перейнятѝ лише тенденцією польонизації, головно тымъ шкодятъ, що замѣсть пôдносити народну просвѣту, повздержуютъ ей и пôддержуютъ темноту. Але скôлькобы ни радовались нашѝ польонизаторы тымъ, що молодѣжь буде передъ „панами“ говорити ломанымъ языкомъ, скôлькобы они ни таловали въ голову сельского хлопця славословій о польскихъ короляхъ и Вандахъ, все тое чи скорше чи пôзнѣйше якъ хмара розплынеся передъ правдивою просвѣтою, котра покаже народови, що добро людскости не въ вытребенькахъ кôлькохъ панôвъ, але въ духовнôмъ и економичнôмъ добробытѣ загалу. А щобы се пôзнати, до сего має нашь нарôдъ досыть здорового розуму. Треба тôлько щиро попрацювати надъ просвѣтою народа, не кормити его байками и соловѣйными пѣснями, а розъяснити ему всѣ его практичнѝ потребы, его дѣйстне житье, его интересы и указати дорогу самооборoны и самопомочи.

Тутъ зновъ вертаємо до поставленого пытаня, чи можлива народна просвѣта середъ теперѣшныхъ обстоятельствъ? И якъ ни категорично увѣряє насъ Впр. о. Н., що народна просвѣта середъ нынѣшныхъ обстоятельствъ неможлива, мы опять таки скажемо, що она и можлива и необходима, необходимо потребна до того, що тôлько нею можемо здвигнутися въ нашого сумного положеня. Власне тая теплота, тая горячкова енергія, съ якою завзыває Впр. о. Н. насъ всѣхъ до спôльнои працѣ, она лучше всего показує, що Впр. о. Н. самъ твердо пересвѣдченый о можливости и потребѣ народнои просвѣты власне середъ „нынѣшныхъ обстоятельствъ“. Тôлькожь мы розумѣємо народну просвѣту не лише in membris але и in capite, не тôлько середъ самого люду, але и середъ рускои интелигенціи. Слова великои хочь терпкои правды, яку высказавъ о. Н. о нашôй интелигенціи, тіи слова власне показуютъ потребу основнои просвѣты нашои интелигенціи — просвѣты и загально-культурнои и специфично-народнои. Если наша интелигенція грѣшитъ, спитъ, дармує и народа вырѣкаєся, если нашь людъ бродитъ въ темрявахъ, не пôзнає самого себе, своихъ интересôвъ, своихъ другôвъ а недругôвъ и не знає якъ за своє одностайно стати и своими правами користатись, — то вина въ тôмъ всѣмъ: бракъ просвѣты. Годѣ ей наразъ здвигнути и повсюду розширити, годѣ однымъ поворотомъ руки все змѣнити на лучше, але хибажь зъ того слѣдує, що просвѣта неможлива? Неможлива она лише тогды, если мы дальше будемо нидѣти въ бездѣльности, плачемъ и протестами успокоювати себе, що мы патріотствуємъ, а тымъ часомъ може и самѝ, хочь несвѣдомо, будемъ попирати тую бездѣльнôсть и щоразъ бôльше занедбанье.

Не хочемо, щобы насъ зновъ але понято, що хочемо робити якѝ особистѝ рекриминаціи, тожь еще разъ пôдносимо, що говоримо тутъ о бездѣльности и песимизмѣ дѣйстно безделныхъ и здесперованыхъ, а не о тыхъ, котрѝ хоть може съ скорôнымъ серцемъ, але и съ непоборимою енергією и щиростію трудятся и ратуютъ, що дасться уратовати и що пôсля ихъ думки можна еще ратовати. Поза тымъ, жаль сказати, малочисленнымъ кругомъ старшихъ и молодшихъ, есть цѣла маса интелигенціи, котру зарôвно Впр. о. Н. якъ и мы радѝбы розбудити, обновити и переродити. Выжидаючи еще дальшихъ пояснень Впр. о. Н. що до способôвъ и радикальныхъ средствъ нашои обновы, мы теперь еще повертаємось до самого стану нашои свѣдомо и несвѣдомо рускои интелигенціи и схочемо провѣрити, чи може и мы самѝ — наша свѣдомо-руска интелигенція не блукались часами по бездорожахъ, котрѝ много могли затемнити нашу правдиву просвѣту народну?

що ихъ текстъ не бувъ зъ Давида взятый, тому и не называвъ ôнъ ихъ псальмами. Ба навѣть непсальмовѝ пѣснѣ суть своеродни що до укладу музикального, такъ примѣромъ его „Благообразный Іосифъ“ рôжнится ôтъ псальмôвъ цѣлкомъ ôтмѣнною кольоратурою и есть властивымъ спѣвомъ при гробѣ И. Христа. Латинники маютъ свои „lamentationes“ (яко плачь Єреміи), уложенѝ въ два, три и чотыри голосы. Такими ляментаціями суть пѣснѣ Палестины и Аллегрого, котрѝ въ страстный тыждень въ Римѣ, въ церквѣ св. Петра и Павла спѣваются.

Зъ сего легко поняти, яку назву повинны спѣвы, выконанѝ хоромъ рускои семинаріи при гробѣ Христовôмъ въ Велику пятницю, носити, коли застановимося, на якôмъ текстѣ они збудованѝ.

(*Дальше буде.*)

Помимо того, що недавно выкрыто, якъ доноситъ „Порядокъ“, 3 тайнй друкарнѣ въ Петербурзѣ, — не перестаютъ выходити въ свѣтъ щоразъ новй революційнй отозвы въ самомъ Петербурзѣ. Послѣдна отозва до царя досыть зухвала. Царь все сидитъ еще въ Гатчинѣ. Совѣтъ при петербурскомъ градоначальнику выбравъ зъ себе комисію, котра маѣ обрадити и перевести мѣры безпеченьства на желѣзныхъ дорогахъ, ведучихъ зъ Петербурга до лѣтныхъ царскихъ резиденцій, до Гатчина, Петербурга и Оранієнбавма. Якъ доноситъ „Kölnische Ztg.“, одна зъ найлучше информованыхъ газетъ европейскихъ въ справахъ россійскихъ, нигилисты мали выслати посла до царя, до Гатчина, щобы тойже лично высказавъ цареви жаданя нигилистовъ, высказанй въ отозвѣ до царя по убійствѣ его батька. Царь мавъ допустити посла передъ себе, а по выслуханю его казавъ замкнути въ Петропавловску крѣпость. Посолъ однакожь не хоче выявити, якъ зовесь и кто его послявъ. Въ червню розпочнесь процесъ 17-ти нигилистовъ дуже скомпромитованыхъ, на котрыхъ прокураторъ маѣ внести кару смерти. Найважнѣйшй личности процесу: звѣстный Тригоня, Подбѣльскій (зачинщикъ непорядковъ въ университетѣ петербурскомъ) и недавно арештованый Исаєвъ, котрый мавъ бути обочь Кибальчича другимъ техникомъ нигилистовъ. — Публична кара смерти маѣ бути знесена. — Чотыри професоры московского университету подались до димисіи зъ причины послѣдныхъ студентскихъ непорядковъ.

О якихъ нибудь реформахъ въ Россіи ничого доси певного не чути. Всѣ съ нетерпеливостію выжидали 29 цвѣтня, яко дня уродинъ пок. царя — були поголоски, що въ той день будутъ оголошенй реформы. День той наспѣвъ, а въ „Правительственномъ Вѣстнику“ не знайшлось ніякого подобного обвѣщеня.

Нѣмеччина. Кн. Бисмаркъ обстаѣ таки при высказанномъ въ радѣ державной проектѣ перенесеня резиденціи цѣсарскои, властій правительственныхъ и парляменту зъ Берлина до иншого мѣста. Кн. Бисмаркъ вже отъ довшого часу ворогуѣ съ радою мѣста Берлина, а найбольша его злость противъ тоижь рады пойшла зъ того, що рада наложила на его помешканье, складаючеся зъ надъ 30 комнатъ, и на его конѣ громадскій податокъ. Кн. Бисмаркъ учувся тымъ оскорбленый и зъ отси — его гнѣвъ и зневага Берлина. Такъ жартобливо толкуютъ собѣ Нѣмцѣ Бисмаркову погрозу, що перенесе столицю зъ Берлина до Касселя або Почдаму. Въ томъ жартобливомъ толкованю есть часть правды; кн. Бисмаркъ особисто не любитъ Берлина. Берлинъ, найбольше мѣсто Нѣмеччины, повне, розумѣесь, либеральствуючои буржуазіи, котрои Бисмаркъ есть ворогомъ. Не першій се разъ Бисмаркови западаѣ въ голову плянъ такого пониженя Берлина. Вже передъ семи лѣтами выразився онъ до одного члена комисіи, котра занималась построеньемъ парляментского будынку въ Берлинѣ, въ той способъ: „Кто вамъ сказавъ, що рада державна зостане въ Берлинѣ? Може я для неи въ Почдамѣ построю будынокъ!“ Такожь по атентатахъ на цѣсаря Вильгельма мавъ кн. Бисмаркъ плянъ перенести столицю зъ Берлина. Фактъ однакъ есть, що канцлерь Берлина не любитъ, не буваѣ ни въ театрѣ, ни оперѣ, ни на выставахъ штукъ, отъ часу студентства не бувъ въ богатомъ берлиньскомъ музею, ба навѣть на берлиньскій выставѣ въ 1879 р. нога его не була. Чи Гогенцолерны опустилибы Берлинъ, звязаный съ традиціею династіи, се велике пытанье — здаѣсь, що нѣ, тымъ больше, що столиця въ Берлинѣ — се значитъ супрематія Прусъ надъ прочими краями Нѣмеччины.

Парляментскй партіи готовлятся вже до выборчои кампаніи до рады державнои; выборы отбудутся въ осени. Сегорочнй выборы маютъ велике значенье, бо отъ нихъ залежитъ, чи Бисмаркъ остане на своѣмъ становищи, чи нѣ. Больша есть правдоподобность, що новй выборы выпадутъ не по мысли Бисмарка.

Англія. Англійскй консерватисты (тори) сильно занепокоенй смертію льорда Биконсфильда, предводителя ихъ партіи, бо рѣвного ему здобностію, талантомъ организаторскимъ и зручностію они межи собою не маютъ. Его мѣстце занявъ льордъ Ричмондъ, бувшій льордъ-президентъ тайного совѣта въ кабинетѣ Биконсфильда, другостепенный политичный дѣятель. Такій станъ въ партіи консервативнои есть на руку Глядстонови и даѣ ему надѣю, що его биль ирляндскій не встрѣтитъ симъ разомъ такого завзятого отпору въ палатѣ льордовъ, якій встрѣгивъ тамтогорочный биль Форстера. Дня 2 мая отбулося друге читанье ирляндского биля.

Балканьскій повѣостровъ. Дня 3 мая доручила Почта посламъ европейскимъ въ Константинополи отповѣдь на зборну ноту зъ 19 цвѣтня. Султанъ згодився на пропоновану державами линію граничну и вызначивъ отпоручниковъ до заключеня потрѣбныхъ конвенцій. Въ Греціи тымчасомъ народъ бурится противъ свого правительства, котре такожь пристаѣ на вызначену границю. На митингахъ народъ протестуѣ. Въ Атенахъ розлѣплено плякаты съ грозьбою королеви, коли не услухаѣ голосу народа.

Франція. Войскамъ французкимъ въ Тунисѣ щастится. Першй стычки съ Крумирами выпали щасливо для французского оружія. Француска фльота заняла на пивночи Тунису портъ Бизерту на всходѣ отъ землѣ Крумировъ. Правительство французске безнастанно голоситъ, що оно не маѣ намѣру ани аннектувати Тунисъ, ани добиватись протекторату надъ нимъ, а только хоче одержати поруку, що интересы французкй будутъ въ Тунисѣ забезпеченй. И поки тоѣ не наступитъ, доти войска французкй останутъ въ занятыхъ позиціяхъ Занятье Бизерты Французами дуже занепокоило Тунетанцѣвъ. Можна сподѣватися, що духовеньство проголоситъ святу войну противъ Французовъ. Нота Турціи до державъ европейскихъ въ справѣ Тунису остала безъ результату. Россія перша, оттакъ Австрія и Нѣмеччина отповѣли, що не хотятъ мѣшатися въ тую справу.

Повѣтове вѣче народне.

Вчера отбулося въ великой сали „Народного Дому“ повѣтове вѣче народне. Мимо того, що высланй запрошуючй письма, якъ сконстатовано, по большой части не дойшли до рукъ адресатовъ, явилось около 150 Русиновъ зъ подальшихъ мѣстцевостій Львовъ-Щирець-Винники. Самыхъ селянъ явилось надъ 80. Крыл. Я. Шведзицкій откривъ нарады вступнымъ словомъ, въ котромъ заявивъ, що выдѣлъ „Рускои Рады“ идучи за голосомъ мужѣвъ довѣрія, рѣшивъ поставити кандидатуру **Теодора Царя**, селянина и начальника громады въ Подберезцяхъ, на посла до сойму — и надѣеся, що тая кандидатура буде загально одобрена. Т. Царь, подяковавши за оказане ему довѣріе, заявивъ, що кандидатуру принимаѣ, але проситъ, щобы попереду высказалися бесѣдники, записанй до голосу. Дръ И. Добряньскій въ довшой промовѣ выказуѣ интересы селяньскй и потребу ихъ обороны, якъ и суперечность тыхъ интересовъ съ интересами другихъ групъ, а именно групы большихъ посѣлостій; въ конци представивъ дѣятельность п. Т. Царя яко взорцевого громадянина и начальника, котрому громада Подберезцѣ завдячуѣ свою охорону передъ запропащеньемъ селяньскихъ грунтовъ. Селянинъ Гладунъ горячо попираѣ кандидатуру Т. Царя, „бо вже бувбы часъ, щобы мы выбирали своихъ“. В. Барвѣньскій звертаючися до заступництва интересовъ селяньскихъ, переходитъ коротко дотеперѣшну дѣятельность сойму и выказуѣ, якъ дуже доси запознавано интересы селяньскй (при роздѣлѣ тягаровъ, при уладженю громадскои и повѣтовои организаціи, при дозволеню подѣльности грунтовъ, бездѣльности противъ вызыскуваня лихвы и т. д.) и що наслѣдствомъ того являѣся теперѣшный упадокъ селяньства. Подносячи кандидатуру Т. Царя замѣчаѣ, що сей яко живый а досвѣдченый членъ громады самъ розвязавъ практично пытанье кредитовои помочи для селянъ, надъ чимъ доси безъуспѣшно трудився соймъ и кр. выдѣлъ. Мужь, такъ глубоко почуваючій и такъ добре знаючій потребы народа, буде достойно и совѣстно заступати интересы селяньскй въ соймѣ. Н. Вахнянинъ въ дуже приступной для селянъ промовѣ выказавъ значенье заступництва селяньскои групы и становищеословъ въ соймѣ, якъ и наслѣдства дотеперѣшнои рѣвнодушности селянъ при выборовыхъ акціяхъ. Теодоръ Царь запевняѣ, що совѣстно и по своихъ силахъ готовъ заступати справы селянъ въ соймѣ. Принимаючи кандидатуру робитъ се не для своеи славы, але слухаючи зазыву своихъ братій, котрй такъ горячо поперли его кандидатуру. Погляды на справы народнй, высказанй попередными бесѣдниками, подѣляѣ совсѣмъ и завсѣгды буде за ними вступатися. Если перейде при выборахъ на посла, то буде се слава не для него, але для тыхъ, що подносячи его кандидатуру стаютъ въ оборонѣ селяньскихъ интересовъ. Зобранй повитали громкими оплесками тую бесѣду. На внесенье селянина Корчука ухвалено еще разъ скликати выборцѣвъ, якъ будутъ вже переведенй правыборы. Ухвалено такожь скрѣпити выборчій комитетъ чотырма селянами. Нарады закончено по 1 год. зъ полудня.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Корчѣвъ въ пов. равско-рускомъ 200 зр. запомоги на будову церкви, а громадамъ Яблонка выжна и Высоцко нижне въ пов. турчаньскомъ по 50 зр. на будову школъ або на внутренне отновленье церквей.

— **Вѣнчанье Архикнязя Рудольфа съ королевною Стефанією** отбудеся дня 28 (10 мая) с. м., а дня 27 (9 мая) с. м. о 1 год. зъ полудня прибуде кор. Стефанія до Вѣдня, где въ величавомъ походѣ, помѣжь шпалеромъ войскъ, рожныхъ товариствъ и корпорацій удасться до цѣсарскои палаты вразъ съ своими родичами при звукахъ сальвъ и гомонѣ всѣхъ дзвоновъ. Передъ тріюмфальною брамою коло мосту елисаветиньского повитаѣ королевну Стефанію бурмистръ вѣденьскій короткою промовою; при амбасадорскихъ сходахъ палаты привитаютъ королевну Є. В. Цѣсарь и Архикнязь Рудольфъ, зъ отки впровадятъ ѣи до комнаты тайныхъ совѣтниковъ. Въ день вѣнчаня згромадятся гостѣ и служба о год. 11 въ палатѣ, зъ отки товаришити будутъ цѣлому дворови цѣсарскому до придворного костела Августиновъ, где въ дверяхъ привитаѣ гостій кардиналъ-архіепископъ праскій. По доконанномъ актѣ вѣнчаня удасться цѣлый дворъ при звукахъ сальвъ, фанфаровъ и дзвоновъ зновъ до замку въ томъ самомъ порядку, що и при входѣ до костела, а лишь теперь буде ити на передѣ Найдост. молода Пара. Тутъ розойдеся цѣлый величавый походъ, а цѣсарска и королевска родина удасться до внутренныхъ апартаментовъ.

— **Намѣстникъ Галичины** повернувъ сими днями зъ Кракова до Львова.

— **Отзнаки орденовй** одержали: В. гр. Дѣдушицкій и дръ Грохольскій орденъ короны желѣзнои першои клясы; архиепископъ Ромашканъ великій крестъ ордеру Францъ Іосифа; Преосв. еп. перемыскій Ступницкій орденъ короны желѣзнои другои клясы; президентъ Львова Гноиньскій и властитель добръ Поляновскій крестъ командорскій ордеру Францъ Іосифа; власт. добръ Б. Августиновичь крестъ командорскій ордеру Леопольда; игуменъ оо. Василіяновъ въ Жовквѣ о. Барусевичь, директоръ семинаріи учит. въ Краковѣ Яблоньскій, крыл. и гр. кат. парохъ въ Коломыѣ І. Кобляньскій, надинспекторъ желѣзницѣ Кароля Людвика Кобличекъ, власт. добръ Гальпернъ, радный мѣскій въ Краковѣ Мендельсбургъ, лат. свящ. Мартусевичь, директоръ руху желѣзницѣ львовско-черн.-яскои К. Естерайхеръ, спедиторъ во Львовѣ Шеленбергъ и Оберлендеръ крестъ кавалерскій ордеру Францъ Іосифа; адвок. львовскій дръ Мадейскій, адвок. львовскій дръ Малиновскій, лат. священикъ Новаковскій въ Жовквѣ и Кльобасса орденъ короны желѣзнои третои клясы; гр. к. парохъ Илія Яремкевичь, гр. кат. парохъ и крыл. Іоанъ Юзычиньскій, лат. священикъ Т. Колясиньскій и инжинеръ А. Кубаля золотый крестъ заслуги съ короною; учит. народ. школъ П. Джилевичь и членъ рады мѣскои въ Перемышли Л. Гансъ золотый крестъ заслуги; начальники громадскй Ф. Бразда, К. Хиекъ, І. Хитиль, А. Дуда, А. Гахъ, К. Кенкусъ, Н. Ковбасюкъ, Т. Кушнѣрь, В. Май, І. Рыбѣй, І. Сень, Л. Войтовичь и Н. Жакъ срѣбный крестъ заслуги съ короною; І. Савицкій, концип. въ габинетѣ цѣс. и надворный секретарь, орденъ Францъ Іосифа.

— **Зъ галицкого фонду религійного** удѣливъ Є. В. Цѣсарь слѣдуючй запомоги вдовамъ и сиротамъ по гр. к. священикахъ: Ю. Кульматицкой, вдовѣ по капелянѣ зъ Годынѣ, рочно 70 зр., Е. Кубѣйчуковой, вд. по пароху зъ Биткова, и Г. Добряньскій, вд. по пароху зъ Юровиць, рочно по 60 зр., М. Срутыньскій, вд. по пароху зъ Лисовець, Т. Глебовицкій, вд. по пароху зъ Стрыганець, Д. Ивановскій, вд. по пароху зъ Ракова и К. Стрѣльбицкій, вд. по пароху зъ Гановець, рочно по 50 зр., І. Хробачиньскій, сиротѣ по пароху зъ Волѣ Цеклиньскои, рочно 30 зр., Аннѣ, Антонинѣ и Михалинѣ Сероичковскимъ, сиротамъ по пароху, рочно по 24 зр.

— **Мѣсто Броды** въ честь вѣнчаня Архикнязя Рудольфа ухвалило межи иншими посвятити въ той день торжественно камѣнь угольный подъ будову гимназіи имени Рудольфа.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ, що тамошна читальня дуже слабо розвиваѣся, такъ якъ зарядъ читальнѣ не дѣйствуѣ съ належитою енергіею. Булобъ пожаданымъ, щобы выдѣлъ тернопольскои читальнѣ не занедбувавъ такъ важнои справы, бо члены можутъ дуже легко знеохотитися и залишити читальню, котра ачейже немалу користь приноситъ нашимъ мѣщанамъ и селянамъ. Головный обовязокъ спочиваѣ тутъ на о. крыл. Фортунѣ, котрый занявши мѣстце предсѣдателя, не повиненъ предсѣ до того допустити, щобы больше якъ черезъ мѣсяць не скликувано засѣдань выдѣлу.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ, що концертъ п. А. Мышуги, выпавъ дуже добре, хоть публичности було небогато. Спѣвакъ нашъ зробивъ на слухачѣвъ миле враженье, отспѣвавши дуже гарно композицію Матюка „Кобъ такъ въ одноѣ слово“, арію зъ „Страшного Двора“ Монюшки, „Весновку“ Матюка и пѣсню прощальну, котра всѣмъ припала дуже до вподобы. Кромѣ того отспѣвавъ концертантъ вразъ съ п. Г. дуетъ зъ ораторіи „Чотыри поры року“ Гайдена и зъ оперы „Марта“ Фльотова.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ, що на ярмарку въ саму Велику пятницю, коли околичный народъ залягъ густо торговый пляцъ коломыйскій, ѣхавъ въ своѣмъ повозѣ п. Торосевичь, дѣдичь Сопова, такъ скоро и неосторожно, що наѣхавъ на 60-лѣтного старця Кобылецкого, коломыйского мѣщанина. Кобылецкого, тяжко покалѣченого, отвезено до шпиталю, где онъ находится въ небезпеченьствѣ житя.

— **Загальнй зборы членовъ Ставропійского Инстытуту** отбулися по старинного звычаю въ Томину недѣлю дня 19 (1 мая) с. м. въ комнатахъ Ставропигіи, въ цѣли выбору сеніоровъ, выдѣлу и контрольнои комисіи; всѣхъ голосуючихъ було 26. Выбранй слѣдуючй пп.: сеніоромъ сов. Ковальскій (большостію 18 голосовъ), вицесеніорами сов. Децыкевичь и инжинеръ Гавришкевичь, до управляючого выдѣлу: Волосъ, Гарасимовичь, Геровскій, Клемертовичь, Литыньскій, Площаньскій, Поляньскій, Савицкій, Сивулякъ, Сушкевичь, Черлюнчакевичь и сов. Яновскій; синдикомъ Институту остаѣ дръ Добряньскій, котрый засѣдаѣ такожь въ выдѣлѣ; членами контр. ком. выбранй пп. Вол. Барвѣньскій и Бѣлорускій. Выдѣлъ на засѣданю зъ22 (4 мая) с. м. уконституовався въ той способъ, що выбрано до заряду перкви пп. Поляньского и Площаньского, бурсы Литыньского и Савицкого, домовъ Гавришкевича и Волоса, магазиновъ и касы Яновского и Гарасимовича, друкарнѣ Савицкого и Сивуляка, книгарнѣ Сивуляка и Клемертовича, архиву и библіотеки Яновского и Поляньского; референтами въ справахъ правничихъ выбрано пп. Сушкевича, Геровского и Черлюнчакевича, а секретаремъ Клемертовича.

— **Революційнй прокламаціи**, якъ звѣщаютъ россійскй газеты, появились въ Кременчузѣ и Крюковѣ. Проклямаціи тіи були адресованй до роботниковъ. Полиція выслѣдила и арештувала подъ Кіевомъ на пароходѣ одного соціялиста, котрый розлѣпювавъ тіи проклямаціи. Пароходъ заразъ задержано и перешукано; при арештованомъ найдено 24 примѣрниковъ проклямацій. Такожь въ мѣстѣ Орлѣ появились дня 10 (22) с. м. плякаты на мостѣ и на слупахъ лѣхтарнь революційного содержаня съ подписомъ: „Комитетъ Народной Воли. Петербургъ, 2 марта.“

— **Въ Днѣпрѣ** прибула вода такъ сильно, що заляла совсѣмъ низшу часть Подолу, такъ що мѣстце подобне теперь до Венеціи. Где-якй улицѣ наповнились такъ водою, що ѣздятъ по нихъ човнами, а въ одной части около 300 домовъ стоятъ цѣлковито въ водѣ, бо навѣть и даховъ не видно. Разъ-вразъ плывутъ люде на човнахъ, щобы ратувати загроженыхъ.

⚰ **Упокоилися**: о. Ант. Глушкевичь, парохъ въ Тылявѣ, дек. дукольского еп. перемыс., выслуженый деканъ и надзиратель народ. школъ въ окрузѣ дукольскомъ, членъ-основатель института „Народный Домъ“, ювилятъ съ правомъ ношеня пелерины и рукавцѣвъ, дня 9 (21) с. м. въ 78-омъ роцѣ житя и въ 52-омъ роцѣ священьства; о. Стефанъ Индышевскій, парохъ въ Сугровѣ дек. ходоровского, въ 60-омъ роцѣ житя и въ 38-омъ роцѣ священьства; Т. Плешкевичь, урядникъ почтовый во Львовѣ, въ 28-омъ роцѣ житя. Вѣчна имъ память.

— **До рады повѣтовои въ Надворнѣ** зъ куріи сельскои выбранй: оо. А. Витошиньскій, І. Гарасимовичь, Н. Волошинъ, Д. Воеводка и Д. Луковскій, дальше учит. І. Лонкевичь и селяне П. Нагорнякъ (войтъ), Н. Магура, Н. Микитинъ, Н. Павлюкъ, А. Левицкій и С. Климюкъ.

— **330 увязненыхъ** маѣ бути уласкавленыхъ зъ причины вѣнчаня Архикнязя Рудольфа.

— **Въ Чернѣвцяхъ** есть поля новои конскрипціи 45.600 жителѣвъ; прирость отъ року 1869 выноситъ 11.716 особъ. Що до религіи есть 13.376 особъ рим. кат., 9.650 гр. ор., 5.636 гр. к., 12.120 авсб., 80 кальв., 249 орм., 14.449 жид., 96 менонитовъ и 4 особы безконфесійнй. Посля народности есть 22.878 Нѣмцѣвъ, 8.232 Русиновъ, 6.707 Поляковъ, 483 иншихъ Славянъ, 18 Угровъ и 2 Италійцѣвъ. Найстаршій мужчина числитъ 98, найстарша женьщина 101 лѣтъ; всѣхъ мужчинъ есть 22.787, а женьщинъ 22.813.

— **О новыхъ десяткахъ** говорятъ, що они дуже легко даются роздѣлити въ теплой водѣ на двѣ половины, на одну съ текстомъ нѣмецкимъ, другу съ угорскимъ. Чути такожь, що появились вже навѣтъ фалшованй десятки того рода, що зъ однои стороны папѣръ, текстъ и знакъ водный суть правдивй, друга сторона есть подроблена. Розумѣеся, що такй фальсификаты не легко розпознати.

— **Ессе Гельфманъ**, якъ доносятъ зъ Парижа, хотѣли соціялисты вже другій разъ выкрасти, що имъ однакъ не удалося.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію одержавъ о. В. Кисѣлевскій на Товмачикъ.

До институціи каноничнои завôзванѝ: оо. І. Роздольскій на Берлинъ и Г. Третякъ на Угрынôвъ середный.

Завѣдательство одержавъ о. К. Монастырскій въ Розгôрчи.

Резигнувавъ зъ сотрудничества въ Пôдгайцяхъ о. П. Мандзикъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. Т. въ Н. Причинъ, задля котрыхъ не выходитъ „Бескидъ“, не знаємо. Звольте ôтнестись до самои редакціи. *Всч. о. К. въ Л.* О скôлько знаємо, „Głos Wolny“ появляеся лише часами, а не періодично. Впрочѣмъ удайтесь о поясненье до редакцій тыхъ часописій, котрѝ препоручали „Głos Wolny“. *Численнымъ безъименнымъ дописователямъ:* Єще разъ заявляємо, що безъименныхъ дописій не можемо умѣщувати. Редакція муситъ мати доказъ достовѣрости подаваныхъ фактôвъ, а зъ своеи стороны ручитъ своимъ дописователямъ за повну дискрецію. Кромѣ того безъименнôсть утрудняє порозумѣтись що до пояснень и доповнень часто потрѣбныхъ, а такожь моглабы наразити редакцію на мистификацію. *Вп. Р. М. Л. въ М.* До кôнця року прійде намъ ôтъ Васъ єще 8 зр. 30 кр., а именно за „Дѣло“ 5 зр. 30 кр. а за „Библіотеку найзн. пов.“ 3 зр.

Слѣдуюче число вышлемо тôлько тымъ ВП. читателямъ, котрѝ заплатили предплату за друге чвертьрочье.

П. Т. предплатникôвъ „Библіотеки пов.“ просимо о якъ найскорше надôсланье предплаты. Щобы не здекомплетувати доси означеного накладу „Библіотеки“, можемо слѣдуючѝ аркушѣ высылати лише тымъ, котрѝ предплату заплатили.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

єсть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

МАТІСО

впрыскованя и капсôлки

въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручае **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**

К. Крижановского.

Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (1—?)

Кто сомнѣваеся,

чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** *„Krankenfreund“*, Kaiserl. Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанѝ средства лѣкарскѝ подрôбно и ôтповѣдно обговоренѝ, такъ що съ всякимъ спокоємъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повыше згаданои книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле єму ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдаткôвъ. (7—8)

Найлучшѝ

черезъ „**СУЕСЪ**“ спроваджуванѝ

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКѝ

а именно		цѣна за пôвъ кг.
Нръ 1.	ТАЩУ, жовтоцвѣтна аромат.	зр. 4·40
„ 2.	ЮНТОЙЧАНЪ, бѣлоцвѣтна	„ 3·60
„ 3.	НАНДЗИНЪ, чорна ароматична	„ 3 —
„ 4.	СУХОНГЪ, мало наркотична	„ 2·50
„ 5.	КОНГО, чорна, фамилійна	„ 1·50
„ 6	ВЫСѢВКИ зъ гербатъ	„ 1·20
„ 7.	„ зъ найлучшихъ гербатъ	„ 1·50

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

СТ. МАРКЕВИЧА

во Львовѣ, въ ринку ч. 42. 2—5

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

згорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядôвъ, — поручае свою услугу.

Маe на складѣ всякѝ приборы и займаеся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшѝ. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдае такожь всякого рода трумны деревлянѝ. — Замовленя выповняе безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ „**Concordia**“ сповняе замовленя, переконуютъ о тôмъ численнѝ писемнѝ подяки, котрѝ кождои хвилѣ можна переглянути. (10—?)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

РЕАЛЬНôСТЬ

на продажъ во Львовѣ коло кôннои дороги желѣзнои, складаючася по бôльшôй части зъ самыхъ новыхъ, вôльныхъ ôтъ податку будынкôвъ, зъ ôтличными пивницями, доброю студнію, великимъ подвôрьемъ и малымъ огородцемъ. Тая реальнôсть може бути такожь на двоє подѣлена и надаесь такъ добре до найму чиншового, якъ такожь до всякого предпринятія.

Дотеперѣшный чиншôвникъ (посесоръ) може въ цѣлости або частію на довшій часъ за 8% провизію, на пôвъ року напередъ, оплачувати чиншъ найму, якъ такожь поносити частію кошты асекураціи и удержаня. Протоє реальнôсть тая дае **певне и добре опроцентованье капиталу.** Вымагаеся 22.000 зр.

Близшѝ поясненя на листовнѝ пытаня удѣляє охотно и gratis Вп. Францъ Гоппенъ (Franz Hoppen) во Львовѣ, ул. Ягайлоньска, ч. 14. (2—3)

КАПЕЛЮХИ

въ великôмъ выборѣ,

именно **фильцовѝ, шовковѣ, цилиндры, Chapeau Claque, въ найновѣйшихъ фасонахъ**

3—3 одержавъ и поручае

по умѣркованыхъ цѣнахъ

МАРТ. МИЛЛЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 17.

І. ОСТРОВСКѝ & І. СТРѢЛЕЦКѝ

властителѣ торговлѣ ювилерекон

во ЛЬВОВѢ въ ринку пôдъ числомъ 45.

доносятъ симъ ВП. публичности, що славна фабрика выробу хиньского срѣбра

Orfévrérie Christofle

въ Парижи и Карльсруге,

котра удержуе въ всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ свои репрезентаціи, повѣрила намъ на цѣлу Галичину выключну репрезентацію своихъ выробôвъ и переслала намъ богатый выбôръ ôтъ найменшихъ до найцѣннѣйшихъ предметôвъ свого складу, якъ: предметы столовѝ с. е. ложки, ножѣ, вилка, ложочки, хохлѣ великѝ и малѝ, полумискови ложки и т. д., лѣхтарѣ, канделябры, знаряды на оцетъ и оливу, касеролѣ, торбы устроенѝ на вѣна съ предметами столовыми на 6, 12 и бôльше особъ, такожь бульвары, чайники, имбрички, горнятка на сметанку, тацки, комплетнѝ сервисы до гербаты и кавы, заморозы на вина, кошѣ на тѣста, цукорнички, тяжки до цукру, полумиски округлѝ, подовговатѝ и до рыбъ, якъ такожь спеціальнѝ предметы для готелѣвъ, реставрацій и кавярнь.

Звертаємъ увагу ВП. публичности, що всѣ ихъ выробы означенѝ суть штемплемъ фабричнымъ и фирмою „Christofle“, и просимо — для уникненя можливыхъ наслѣдовань — прияти тоє до ласкавои вѣдомости. Всѣ предметы ихъ выробôвъ обовязанѝ єсьмо продавати **по цѣнахъ сталыхъ, с. е. фабричныхъ.**

При тôй способности пригадуємося ласкавôй памяти ВП. публичности, що наша торговля, звѣстна зъ ретельности, посѣдае все богатый складъ всякихъ выробôвъ ювилерскихъ, золотыхъ и срѣбныхъ, пôсля найновѣйшихъ фасонôнъ и зъ первостепенныхъ фабрикъ заграничныхъ. Полувѣкова практика дае намъ право до ôтклыканяся на публичне довѣрie.

Съ высокимъ поважаньехъ

І. Островскій & І. Стрѣлецкій,

магазинъ ювилерскій въ ринку, ч. 45.

(5—?)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкôй, ч. 22.

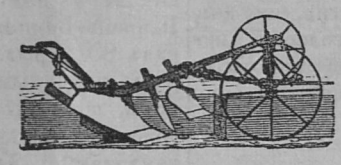

поручаютъ на зближаючийся сезонъ весняный звѣстнѝ зъ досконалого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-a универсальнѝ плуги сталевѝ,
Нръ 3 и 4 скибовѝ плуги патентованѝ,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональнѝ и бороны ланцуховѝ,
Нового моделю сѣярнѣ рядовѝ власного выробу, систему ложочкового або кôлець черпящихъ,
Оригинальнѝ Sack-a сѣярнѣ рядовѝ,
Сѣярнѣ широкометнѝ, (7—8)
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д.

Илюстрованѝ катальоги gratis и franco.

Въ нашôмъ *ново уряженôмъ, парою порушанôмъ варстатѣ,* можемо всякого рода репараціи якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

! Для господынъ !

Єслибы „кава Franck“, именно правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнѝ господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои,** зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои,** именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тѝ фабриканты, котрѝ **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

כשר для жидôвъ כשר

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйшѝ торговлѣ en gross et detail. (5—10)

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881 15—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

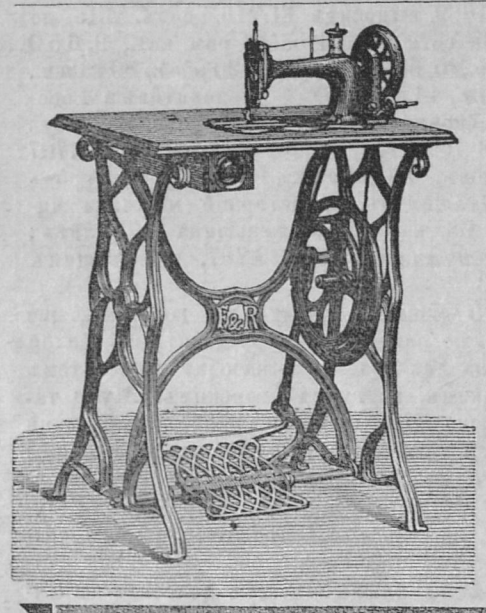

Зингера ручнѝ иножевѝ, поправленѝи патентованѝ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôднаго переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваеся.

Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыжневѝ по 1 зр.

Замѣна и спеціальнѝ направы.

Човенка, части складовѝ, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаются за оригинальнѝ американьскѝ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѝ за оплатою 15 зр.

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 33. Львôвъ, Середа 29 цвѣтня (11 мая) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ВЕСѢЛЬЕ ЦѢСАРЕВИЧА.

Веселе торжество середъ Цѣсарскои Родины оживляє серця всѣхъ народôвъ австрійско-угорскои монархіи спôльнымъ чувствомъ радости и сполучає ихъ въ одну велику семю одушевлену въ тôй хвили однакими чувствами, однакими бажанями и жиченями для Достойнои Пары Молодыхъ, для цѣлого Дому Габсбургôвъ. Єсть се характеристичною ôтзнакою австрійскихъ народôвъ, що тоє вѣками освящене глубоке чувство привязанности для Пануючои Династіи єсть головною основою силы и цѣлости всеи монархіи, спôльною звязію, що мимо домашныхъ спорôвъ межинародныхъ, мимо борбы, часто навѣть дуже завзятои, єднає всѣ народы, миритъ ихъ, оживляє и до спôльнои працѣ для добра держави подвигає. Въ щасливôмъ подружю молодого Цѣсаревича витаютъ австрійскѣ народы свѣтлу будучнôсть тои всеобнимаючои силы, пôддержуючои цѣлôсть и успѣшнôсть розвою австрійско-угорскои монархіи. Завсѣгды перейнятѣ непоколебимымъ чувствомъ вѣрности для Достойного Дому Габсбургôвъ, Русины витаютъ Достойну Пару Молодыхъ старорускою жичливостію и горячими желанями щедрого щастя въ надѣи, — такъ свѣтло оправданôй щедростію дотеперѣшныхъ Цѣсарѣвъ Австріи для Русинôвъ, — що тутъ єсть єдине прибѣжище, єдина пôдпора для охороны ихъ народныхъ правъ теперь такъ загроженыхъ а навѣть оспорюваныхъ, запôзнаваныхъ и кривдженыхъ, що тутъ якъ завсѣгды знайдутъ благосклонну опѣку и що силою добродѣйныхъ традицій Династіи Габсбургôвъ взглядомъ рускаго народа, пôдъ вплывомъ рôвнои благосклонности Династіи для всѣхъ народôвъ, усмирятся противнѣ бурѣ, що бютъ теперь тяжкими фалями на нашу народнôсть, и для рускаго народа хоть съ часомъ засвѣтитъ сонце лучшои долѣ. Та надѣя на ôтцѣвску охорону оживляє насъ и не дає намъ потонути въ морю усомнѣнія, она родитъ и оживляє нашъ народный ентузіязмъ и здвигає всю австрійску Русь до щирои участи въ радôстнôмъ торжествѣ австрійскихъ народôвъ.

Забута справа!

Сегорôчнѣ розправы буджетовѣ ведутся въ скороченôмъ видѣ, може ажь надто скороченôмъ, щобы можна въ нихъ видѣти повный ôтбитокъ цѣлорочного житя державного. Многѣ спасеннѣ гадки мусятъ остатись невысказанѣ, многѣ справедливѣ жаданя невыслуханѣ, многѣ мѣры нерозваженѣ — и то власне въ пору, коли розходится, а бодай має розходитись о перемѣну устрою державного на лучше, коли маютъ бути выслуханѣ и съ собою помиренѣ всѣ народы Австріи. Межи забутыми и невыслухаными находятся такожь и Русины. Не хочемо тутъ поновляти сказаного вже не разъ на тôмъ мѣстци, але пригадаємо лише одну справу, котра тôлько посередно стоитъ въ звязи съ народными жаданями Русинôвъ що до ихъ рôвноуправненя. Єсть се справа пôднесена въ статіи *„Смирне запытанье до представителѣвъ Короны“*, (гл. „Дѣло“ ч. 96, 97 и 98 зъ р. 1880) и въ статіи „Audacter calumniare!“ (гл. чч. 97 и 98 „Дѣла“ р. 1880). Въ тыхъ статіяхъ пôднесено, що „Czas“, загально уважаный пôвъофиціяльнымъ органомъ обохъ такъ званыхъ краєвыхъ министрôвъ, заявивъ, будьтобы одна высокопоставлена правительственна особа выповѣла, що „Korona straciła zaufanie do Rusinów“, що цѣлый рускій нарôдъ уважаєся яко небезпечный для державы, перейнятый соціялизмомъ и т. д. Доси не послѣдовало ніяке поясненье сеи справы такъ многоважнои для всѣхъ Русинôвъ, а именно „Gazeta lwowska“ мимо свого обовязку не спростовала ани однымъ словомъ высше згаданыхъ слôвъ пôвъофиціяльного „Czas-у“ и совсѣмъ не пояснила сеи справы. Ôтповѣдна пора до поясненя сеи справы черезъ нашихъ послôвъ була при розправахъ надъ урядовыми часописями, котрѣ ачейже маютъ обовязокъ поясняти вѣсти голошенѣ о Коронѣ и о правительственныхъ мужахъ и о ихъ ôтношеняхъ такожь и до рускаго народа. Коли однакожь, чи задля неприступности до голосу, чи задля браку часу, чи зъ якихъ иншихъ причинъ никто зъ рускихъ послôвъ не забравъ голосу при розправахъ надъ урядовыми газетами и не зажадавъ урядового поясненя сеи справы, то мы єще разъ звертаємо увагу на ту справу нашихъ Вп. послôвъ, и маємо надѣю, що они при найблизшôй случайности зажадаютъ ôтъ Є. Е. министра-президента поясненя сеи всѣхъ Русинôвъ живо дотыкаючои справы.

Повѣтова рада жовкôвска

все єще не може уконституоватись безъ всякои вины єи нововыбраныхъ членôвъ. Звертаємо на се увагу дотычащихъ властій, котрѣ ачейже не схотятъ давати доказу, що повѣтова рада, зложена въ бôльшости зъ Русинôвъ, єсть каменемъ преткновенія дѣйствія автономіи. Тымчасомъ, якъ зачуваємо, роблятся всякѣ усилія, щобы наклонити бодай Русинôвъселянъ до резигнаціи зъ выбору! Чижь тôлько рада повѣтова съ польскою бôльшостію може дѣйствувати на Руси?!

Бесѣда пос. о. Озаркевича

выголошена при буджетовыхъ розправахъ при титулѣ 4: „политична администрація краѣвъ“ на 145 засѣданю дня 3 мая 1881.

При генеральнôй розправѣ не мôгъ я прійти до голосу, тожь мушу бодай при спеціяльнôй розправѣ забрати голосъ яко членъ народа, все вѣрного правительству, котрый яко нарôдъ славяньскій, якъ сказавъ Є. Е. министеръ-президентъ, такожь не повиненъ бути тисненый до стѣны, а мимо того при теперѣшныхъ мѣрахъ правительственныхъ єсть совсѣмъ выключеный зъ пôдъ рôвноуправненя. Всѣ бо засады основныхъ законôвъ о рôвноуправненю маютъ значенье лише для другихъ австрійскихъ народôвъ, але для рускаго народа навѣть и крыхта зъ нихъ не смѣє бути въ житю переведена! Єще на давнѣйшихъ засѣданяхъ выс. палаты старався я совсѣмъ безпристрастно представити многѣ надъужитя, котрыми воюєся противъ нашого народа, але мимо того все остаєся по давному и справдѣ шкода булобы навѣть тратити бôльше слôвъ, якъбы обовязокъ посольскій не приневолювавъ мене до продовженя сеи сизифовои роботы.

Я не навыкъ, кождого разу безпотрѣбно лише пôдносити крикъ болести, але коли бачу, що съ тымъ вѣрнымъ, льояльнымъ и жертволюбнымъ народомъ рускимъ поступаютъ такъ сторонничо и безвзглядно, а єго политичнѣ и національнѣ права просто въ смѣхъ повертаются, то йдучи за волію моихъ выборцѣвъ мушу тутъ бодай заявити, що сей всесторонный гнетъ теперѣшнои политичнои системы на нашъ нарôдъ вже переходитъ всякѣ границѣ и що при такôмъ станѣ ледви чи зможе нашъ нарôдъ довше переносити на собѣ всѣ вымаганя правительства. Мѣжь иншими згадаю лише о тôмъ, що у насъ, здаєся, выдано паролю, щобы самостôйный вплывъ народа на выборы совсѣмъ ослабити и спаралижовати, божь утворено у насъ такъ широке поле для беззаконнои агитаціи, ба навѣть торги для пôдкупства и спродажи голосôвъ, що черезъ то нарôдъ до крайности деморализуєся. И до такихъ дѣлъ уживаютъ многѣ политичнѣ органы правительственнѣ навѣть жандармеріи, щобы тымъ скрѣпити тую беззаконнôсть противъ опущеного, хочь спокôйного народа рускаго. Але найбôльшу увагу, ба що бôльше можна сказати, навѣть дозôръ полиційный звертаєся у насъ на гр. к. священьство, котре все вызначалося своимъ почутьемъ права яко найлучша пôдпора державы. Я далекій ôтъ того, оскаржувати всѣ политичнѣ органы правительственнѣ, бо суть многѣ (?) межи ними честнѣ, справедливѣ и людскѣ мужѣ, котрѣ дбаютъ о добро державы и єго обывателѣвъ, але суть межи ними и такѣ, котрѣ пôдъ покрышкою закона п.озволяютъ собѣ всякихъ кривдъ и своєвольностій, а щобы ôттакъ звалити зъ себе вину, єще покривдженого зновъ кривдятъ, якъ се дѣєся пôсля кождыхъ выборôвъ Я поясню троха, якъ то у насъ поступаютъ съ гр. к. духовеньствомъ. Такъ пр. маю пôдъ рукою письмо ц. к. староства въ Коссовѣ зъ 28 мая 1880 ч. 5426, котрымъ взываєся гр. кат. приходника, щобы выставивъ

Гдещо про музику въ загалѣ,

а про спѣвъ пригробный въ особенности.

(*П. Бажанськiй.*)

(Дальше.)

Музика єсть широке понятье, а єи рôжнѣ вокальнѣ и инструменталанѣ утворы суть въ рôжнôмъ дусѣ або стилю уложенѣ. Стиль єсть то способôъ, якъ кто свои гадки а въ загалѣ своє внутрѣшне чувство для рôжныхъ цѣлій выражає. Якъ въ бесѣдѣ говорится о урядничôмъ, книжковôмъ, поетичнôмъ, або популярнôмъ и т. д. стилю, такъ само и утворы музикальнѣ для рôжныхъ цѣлій маютъ рôжнѣ стилѣ. Цѣль, часъ, мѣстце, случайнôсть домагаются особнои характеристики. Инакше муситъ бути написана церковна композиція, а инакше театральна.

Стиль що до свого историчного розвою дѣлится на стародавный и на новый (романтичный) стиль. Характеръ стародавного стилю єсть передъ всѣмъ повага и чиста духовôсть. Тому кожда давна церковна музика була повôльнѣйша, съ переважно однакими ходами поодинокихъ хоричныхъ голосôвъ, съ выдержаными тонами, — коротко сказати, всюды ôтбивалася на нѣй повага. Инакше представляєся намъ новый стиль музики. На мѣстце понурости наступила мила звучнôсть, мельодійна красота, таровитôсть — на мѣстце отяжѣлости наступивъ оживленый, жизненный рухъ, а все тоє выкликало новѣ правила.

Стиль що до народности. Кождый нарôдъ має свôй выробленый а вѣками управильненый, собѣ питомый стиль. Въ Европѣ єсть ихъ множество, але мы зведемъ ихъ лише на кôлька загальныхъ, учеными въ загалѣ принятыхъ за взорцевѣ, зъ котрыхъ всѣ другѣ пôсля близшои або дальшои своєи схôдности берутъ примѣръ, ихъ наслѣдуютъ, и собѣ приноровляютъ.

Стиль нѣмецкій ôтзначаєся повагою, зручностію, силою и ясностію въ выраженю. Ôнъ змѣряє бôльше на внутрѣшну жизнь, а менше дбає о поверховнôсть; має притôмъ глубоке и нѣжне чувство. Опертый єсть бôльше на розумѣ.

Стиль французскій цѣхуєся бôльше легкостію и любитъ бôльше поверховно импонувати. Блескъ, полискъ, се єго особенна цѣль, а щобы єи осягнути, до сего кожде средство у него добре. Єго найкраща сторона завсѣгды звернена на внѣ, и стараєся бути елегантною. Моглибы мы єго назвати паньскимъ стилемъ.

Стиль італійскій плекає по всѣ часы выключно чисто чувствительне житье, безъ особенного стараня о осягненье певного выразу. Єго цѣль: представленье всеи розкоши, буйности, солодкости, пишности, и ônъ вѣчно шукає лише того, що бавитъ. Неустанно взрушена пристрасть Италіянина, єго весь чувствительный темпераментъ ясно свѣдчатъ о несталости перепровадженя одностайного, типового характеру. Весь ônъ опираєся на чувствѣ.

Стиль славяньскій ôтзначаєся єще давными забытками церковнои повагы, силы, духа и чувства. Умѣє ônъ до крайности тронути и трогати; ônъ умѣє сердечно заплакати, затужити, але умѣє такожь и шалено радоватися. Возьмѣмъ примѣромъ танець козака, коломыйки, мазура, а возьмѣмъ чардаша, а знайдемъ близьке спорôдненье и схôднôсть: понурôсть, шаленôсть, тужливôсть и ненадѣйнѣ выбухи радости. Сѣ цѣхи пробиваются всюды въ кождôй и всѣякôй композиціи славяньскôй. Мелянхолія, задума, выбухъ огнистый и туга — се єго природа. Поверховно майже не умѣє импонувати, чувство проливаєся всюды однакъ съ выразомъ повагы и розуму.

Але и индивидуальнôсть вплыває много на стиль. Зъ разу кождый композиторъ наслѣдує стиль свого учителя, и може нимъ навѣть наскрôзь пересякнути. Зъ ôтти то и походитъ, що неодинъ славяньскій композиторъ взявши собѣ за взôръ стиль італійскій або нѣмецкій (бо єму ônъ сподобався — не зважаючи на то, що ônъ не єго), запутаєся въ нѣмъ такъ, що малюючи чувства народнѣ нашого рускаго селянина, вкладає въ єго душу нѣмецкѣ або италійскѣ способы гадокъ и чувствованя — не запримѣтивши навѣть свого замотаня. Але якъ то выглядає уложити нашу коломыйку на нѣмецкій ладъ, то чч. читателѣ самѣ розсудятъ. Вжежь годѣ, щобы нашъ селянинъ по нѣмецки танцювавъ. Зъ сего пôйме кождый такожь и тоє, якъ важною задачію єсть для композитора выстудіювати всѣ рôжнѣ стилѣ рôжныхъ народôвъ, и якъ тяжко, щобы кто, наслухавшися до сыта нѣмецкои та италійскои музики, умѣвъ собѣ въ сферѣ славяньского духа придержувати.

Доперва коли композиторъ дôйде до самопôзнаня, стає ônъ самостôйнымъ, а єго стиль стаєся такожь самостôйнымъ. Тому мы говоримъ о стилю Львова, Бортнянского, Баха, Грауна, Гайдена, Мозарта, Бетовена, Глюка, Росинього, Шопена и др., котрѣ ставшися самостôйными, то въ сѣмъ то въ тôмъ направленю инакше себе выражали, а инакшѣ ніянсы голосамъ надавали.

(*Дальше буде.*)

выказъ новонародженыхъ дѣтій за часъ ôтъ 31 марця 1879 до кôнця марця 1880 не въ рускôмъ языцѣ, якъ ôнъ се учинивъ, бо се маѥ противитись розпорядженямъ министра внутренныхъ справъ зъ 16 вересня 1875 ч. 1767 и ц. к. Намѣстництва зъ 25 вересня 1875 ч. 47131, — але въ латиньскôмъ языцѣ. Ôттакъ одержавъ сей приходникъ наново таке саме вôзванье зъ 27 липця 1880 ч. 6762, предложити такій выказъ до трехъ днѣвъ и то пôдъ загроженьемъ кары! Отже най буде выказъ по латиньски, най буде въ якôмъ нибудь языцѣ, тôлько борони Боже не въ рускôмъ — рускаго языка и письма не можна ніякъ уживати!

И справдѣ вже не знати, въ якôмъ языцѣ маѥ Русинъ ôтносится до властій; напише по руски, то докоряютъ ему, чому не пише въ урядовôмъ польскôмъ языцѣ, и по бôльшôй части такій поданя або совсѣмъ не увзглядняются або навѣть звертаются, хочьбы дотычили и найважнѣйшои справы; напише зновъ по нѣмецки, то кажутъ, що поданье не буде прійняте, бо треба писати въ однôмъ зъ краѥвыхъ языкôвъ. Отже писати по польски?! А гдежь пошанованье власнои народности и рôднои мовы? Така то доля нашого священьства, котре муситъ стояти въ безперестанныхъ урядовыхъ ôтношеняхъ съ властями, и за то муситъ оно платити грошевй кары и еще въ политичнôмъ взглядѣ уважаютъ ѥго неблагонадѣйнымъ! А що на наше священьство накидаютъ такій кары грошевй, на се дамь бодай одинъ примѣръ. И такъ староство въ Товмачи загрозило письмомъ зъ 6 марця 1881 ч. 2669 тамошному приходникови карою грошевою пôдъ строгостію екзекуціи, ѥсли въ протягу 24 годинъ не предложитъ конскрипційныхъ выказôвъ въ польскôмъ языцѣ и польскимъ письмомъ. И таке жаданье опираѥ староство на министеріяльнôмъ розпорядженю зъ 4 червця 1869 ч. 2354 (В. кр. з. ч. 24). Сей случай вѣдомый Ѥ. Е. министрови-президентови. И дивна рѣчь, що щось такого можутъ чинити политичнй власти на пôдставѣ розпоряджень и такій розпорядженя приписувати яко мѣродайный приписъ для сторôнъ, коли предсѣ розпорядженя можутъ мати мѣстце тôлько въ тыхъ случаяхъ, где нема уставы, або где ходитъ о поясненье уставы. Але тутъ предсѣ существуѥ основный законъ зъ 21 грудня 1867 (В. з. д. ч. 142) Арт. XIX о рôвноуправненю всѣхъ народностій. Якъ можна отже покликуватись лише на якесь розпорядженье тутъ, где ѥсть выразный законъ? Чижь се не ѥсть просте вызыванье сторôнъ, щобы они не оглядались на ніякій законъ. Въ кôнци не знати, чи придержуватись закона, чи розпорядженя.

Такожь и въ интелектуальнôмъ взглядѣ безперестанно роблятся всѣлякій перешкоды. Именно утрудняѥся всѣми способами закладанье читальнь по громадахъ; рускому товариству „Просвѣта“ во Львовѣ зборонено розширюванье выдаваныхъ нею книжокъ для народнои просвѣты, а просьбѣ сего товариства о книгарню ôтмовила власть политична; инспекторы шкôлъ стараются политично образувати ученикôвъ, зборонюючи розмову въ рускôмъ языцѣ, якъ се дѣѥся въ Снятынѣ, где школьный инспекторъ спиняѥ навѣть науку шк. молодѣжи въ спѣвѣ, приписану школьнымъ экономъ. Се суть, жаль сказати, факты, котрыхъ годѣ заперечити.

Сумный се досвѣдъ, що мужѣ державнй съ замѣромъ стаются неприступными, щобы лише не бути въ рôвнôй мѣрѣ справедливыми взглядомъ правъ всѣхъ народôвъ, — що се належитъ до пляну политичнои системы правительственнои, не тôлько дѣла але и мысли рускаго народа пôдклоняти пôдъ безпосередну власть правительства. Тожь при такôмъ станѣ неразъ сумнй чувства будятся въ тôмъ народѣ, коли ѥго голосу о помôчь никто на горѣ не слухаѥ, и сей нарôдъ борючись вже противъ смерти политичнои справдѣ не знаѥ, чи ôнъ жіѥ въ конституційнôй державѣ, чи урядники для народа, чи нарôдъ для урядникôвъ.

Годилобыся переводячи реформы въ державѣ, руководитись не тôлько утилитаризмомъ, але и справедливостію. Нынѣшный станъ се справдѣ чиста іронія, а правительство при такôмъ поступованю представляѥся яко партійне, бо не служитъ справедливôй справѣ и оборонѣ правъ и законôвъ. Якъ бачимо, правительству совсѣмъ не залежитъ на тôмъ, щобы Русинамъ допомогчи, доступити своихъ правъ.

При тôмъ всѣмъ вызыскуѥся незнанье правъ у народа въ користь правительственныхъ цѣлій. Зъ одной стороны вымагаѥся ôтъ народа якъ найточнѣйшого знаня уставъ, а зъ другои стороны не жадаѥся сего знаня ôтъ органôвъ правительственныхъ. Урядники часто не лише зъ незнаня, але зъ злои волѣ нарушуютъ права, але мимо того они находятъ сильну пôдпору въ центральнôмъ правительствѣ, а навѣть дôстаютъ за тоѥ еще и признанье! Для Русинôвъ нема ни справедливости ни конституційности и ѥсли такъ дальше пôйде, то бувбы часъ вымазати слова выписанй на входѣ до цѣсарского бургу: Justitia fundamentum regnorum. Съ сумною резигнацією приходится дивитись на тоѥ, якъ правительство веде свои дѣла запôзнаючи основы народностій, якъ оно здаѥся бути думнымъ на свои успѣхи, при чѣмъ застôй рускои народности уважаѥ за добрый знакъ для себе. Вся рôжнородность подѣй, всѣ тй страданя, якй новѣйшими часами переповняютъ нашу исторію, всѣ злиднѣ, що спадаютъ на нашъ нарôдъ, ѥго упадокъ и недоля — се жь лише самй знамена анормального стану. Вже майже теперь вытворився неприродный продѣлъ межи народомъ а правительствомъ, бо жь уставы переводятся у насъ лише односторонно на некористь народа. Ѥсли правительство покликуѥся на низькій степень розвою народа, то се не оправдуѥ ѥго посгупованя, бо вина сего не спадаѥ на нарôдъ, а тôлько на правительство.

Яко рускій посолъ и яко Славянинъ згадавъ я тутъ лише о гдекотрыхъ моментахъ, щобы пригадати правительству анормальный станъ, вытвореный теперѣшною политичною администрацією, и звернути увагу, що ѥсли правительство стоитъ на становищу помиреня всѣхъ народôвъ въ державѣ а для осягненя тои цѣли опираѥся на бôльшости выс. палаты и помиренье всѣхъ народôвъ выписало навѣть на своѣй хоругвѣ, то повинно оно тую конституційну засаду: „рôвнй права для всѣхъ“ розширити такожь и на доси совсѣмъ забутый рускій и славяньскій нарôдъ, щобъ сей нарôдъ свобôдно подвигався и розвивався и щобы теплй промѣня конституціонализму не ховались за темными хмарами, але оживляючо вплывали на розцвѣтъ державы и на розвôй и скрѣпленье народôвъ, въ державѣ жіючихъ. (*Славно, славно! зъ лѣвицъ.*)

Бесѣда посла сов. Ковальского

противъ признаня важности выбору пос. кн. Пузыны,

выголошена въ палатѣ послôвъ дня 4 цвѣтня 1881.

(*Конецъ.*)

Мои ПП.! Такъ дѣялось въ Товмачи! Дальше мавъ жидъ Мендель Инслихтъ давати выборцямъ зъ Остры: Луцѣ Гарасимчукови, Иванови Кендзьорови, и Гнатови Гуцманови по 5 зр., щобы голосували за Пузыною. Тыхъ выборцѣвъ не переслухано; уважано се безпотрѣбнымъ. Алежь бо на тôмъ не конець: посесоръ зъ Коленець дававъ вôйтови зъ Королѣвки, Иванови Цюпякови, и выборцямъ Дмитрови Бойчукови и Дмитрови Гуцуляковы по 15 зр, щобы на Пузыну голосували.

Выборцѣ зъ Чорнолозець, Тома Волосинюкъ и Романъ Такарукъ, при переслуханю въ справѣ Мендля Инслихта заявили, що имъ Іонасъ Ротманъ дававъ 30 зр., щобы голосували на Пузыну; Ивана Цюпяка по просту не переслуховано зъ причины, що не бувъ выборцемъ; зъ того выходитъ, що можна дуже красно пôдкуплювати третй особы а черезъ нихъ и выборцѣвъ, а не можна пôдкуплювати лишь безпосередно самыхъ выборцѣвъ. — Пôсля тогожь смирного мнѣня, се все одно, ôтки выборець грошѣ получитъ, сежь на одно выйде, чи въ той чи въ другій спосôбъ выборця пôдкуплено. Такожь начальникови громады Ôльшаницѣ, Дмитрови Депутатови, мали давати 150 зр., щобы самъ голосувавъ за Пузыною и другихъ до сего намавлявъ. Але Депутатъ совсѣмъ не голосувавъ ни першій ни другій разъ, бувъ совсѣмъ неутральный; ѥго вправдѣ переслухано и ôнъ все заперечивъ. Алежь тіи, котрй пôсля протесту тоѥ потвердити могли, именно селяне бльшаницкй, не були переслуханй. Ц. к. судъ окружный въ Станиславовѣ довѣдавшись о кôлькохъ такихъ пôдскупствахъ, засудивъ по переведенôмъ слѣдствѣ и розправѣ Альтгайма и Ротмана, першого на 8 а другого на 14 днѣвъ арешту за провину покушеного пôдкупства выборцѣвъ.

Коли бесѣда о „пôдкупствахъ“, то я позволю собѣ привести коротеньку увагу зъ протесту товмацкого на сторонѣ 8. Тамъ стоитъ (*читаѥ*): „Пôдкуплюванье выборцѣвъ ту въ Товмачи було такъ загальне, прилюдне и въ очи впадаюче, що мѣсто приняло видъ грошевого торгу, а льокаль выборчій видъ грошевои биржѣ. Весь нарôдъ мѣста збѣгався приглядатися тому беззаконному видовиску. Староство, где ôтбувались выборы, формально облягли грошелюбивй жиды, и безъ памяти воювали за польскимъ кандидатомъ оружіемъ — того диспозиційного фонду. Пôдкупляючй агенты мовь ошалѣлй лѣтали помежи выборцями. Оборотъ гроша зъ однои кешенѣ до другои переломавъ всѣ загороды дискреціи и тайны. Польскій кандидатъ безнастанно змовлявся съ выборцями, черезъ цѣлый часъ выбору шибався зъ однои салѣ до другои и все тоѥ чинивъ ôнъ такъ безцеремонно и прилюдно, що люде показували на него пальцями, выкрикуючи: „Дивй, дивй! вже зновъ одного пôдкупивъ и йде до касы за грôшми!“ То було справдѣ игрище, проституюче весь актъ выборчій и кандидата!

П. справоздавець бôльшости такожь имовѣрно переслѣпивъ, що въ протестѣ „Рады Рускои“ о выборѣ въ Надвôрнôй на стор. 9. сказано (*читаѥ*): „Въ мѣстци выборчôмъ Надвôрнѣ дано выборцямъ Матвѣєви Питлеви, Стефанови Гуцмановии Иванови Сегоєви, кождому 5 зр., щобы ôтдали свои голосы на польского кандидата Пузыну.“

Зваживши наконець, що навѣтъ самъ п. кандидатъ публично напавъ и нагрозивъ Романови Токинцукови, котрый не на него голосувавъ, и що той выборець ôттакъ потвердивъ, що застрашеный бувъ и приневоленый ôтдати голосъ на Пузыну, — то вже будете мати, мои ПП., ясный образъ выборôвъ и я думаю, що вже можу собѣ и вамъ дальшихъ илюстрацій ощадити.

Взявши тымчасомъ до рукъ справоздане меншости, котре спокôйно, безпристрастно и вычерпуючо обговорюѥ всѣ пригоды, свобôдне ôтъ всякои загонистости и тôлько справу законъ маѥ передъ очима, — то кождый справедливый человѣкъ муситъ бути пересвѣдченый, що съ спокôйною совѣстію за важностію выбору п. Пузыны голосувати не може.

Я освѣдчаюсь отже такожь противъ признаня важности того выбору, буду противъ него голосувати, а освѣдчаюсь за внесеньемъ меншости *(Оплески на лѣвици)*.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) На засѣданяхъ палаты послôвъ минувшого тыждня велась дальше дебата буджетова. При роздѣлѣ VIII „Министерство для обороны краєвои“ забравъ мѣжь иншими голосъ пос. Шенереръ и поставивъ проєктъ заведеня карныхъ кольоній для злочинцѣвъ; такою карною кольонією, по думцѣ бесѣдника, булабъ дуже ôтповѣдна Боснія-Герцоговина. Дальше закидуѥ пос. Шенереръ, що жандармерія надъуживаѥ свого призначеня, бо служитъ орудіемъ при агитаціяхъ выборчихъ. Министеръ обороны краєвои гр. Вельзергаймбъ ôтповѣвъ, якъ се звычайно министры въ оборонѣ пôдвладныхъ своихъ ôтповѣдаютъ, що надъужитя то рѣдкй выняткй, а жандармерія взорцево сповняѥ свою задачу; длятого министеръ рѣшучо ôтпираѥ всякй жалобы на жандармерію. На таку ôтповѣдь пос. Шенереръ подаѥ факты надъужить жандармскихъ а найцѣкавѣйшій той, що передъ выборомъ Шенерера всѣ стаціи жандармеріи въ ѥго выборчôмъ округѣ дôстали наказъ здати докладно справу, котрй выборцѣ намѣряютъ голосувати за нелюбымъ правительству Шенереромъ. Мы зъ своѥи стороны додамо, що нигде може въ Австріи жандармерія не уживаѥсь на стôль-

Замѣтки зъ теперѣшности.

(Що до чого придастся? Гдещо о розрухахъ въ Ѥлисаветградѣ. Исторія антисемитского движеня: у Мадярôвъ, Нѣмцьвъ, Полякôвъ а у Русинôвъ. Сумна можливôсть розвязаня жидôвского пытаня. Май. Гдещо о погодѣ и сподѣваныхъ жнивахъ. Новй краєвй величины. Споры межи ними. Австрійско-польскій Папроцкій.)

Сказано, никто напередъ не вгадаѥ, щó до чого придастся. Кто пр. мôгъ сподѣватися, що збитый келишокъ станеся причиною бôйки жидôвъ на Украинѣ, пригадуючои некрôваву сторону голоснои колисьто Гайдамаччины? И якъ бы мы могли були такъ легко збогатити нашй географичнй, етнографичнй и экономичнй вѣдомости дôзнавшись, що въ Ѥлисаветградѣ ѥсть на стôлько жидôвъ, що ихъ „беты“ чи бебехи, вытрушенй нечемными „гайдамацкими“ руками, вкрыютъ пухомъ, якъ снѣгомъ, цѣлый великій городъ Ѥлисаветградъ?! Кто мôгъ сподѣватися по розбитôмъ келишку, що ôнъ пригадаѥ свѣтови — цѣлôй Европѣ — существованье (мало-) рускаго народа, що Alliance Israélite въ Парижи буде радити надъ вôйною противъ Русинôвъ, що поважна австрійска пôвъофиціяльна „Presse“ сконстатуѥ передъ свѣтомъ австрійскихъ дипломатôвъ, невыключаючи барона Земляковского, рицаря Дунаєвского и неографа Грохольского, — що существуѥ и жіѥ рускій 18 милiоновый нарôдъ и що мимо волѣ Ексцеленціи зъ Рожискъ, „regt sich der kleinrussische Sondergeit in Russland wie in Oesterreich“ и що остаточно тіи Русины, выказуючй въ польскôй номенклатурѣ лише popów, diaków i pałamarzy (не тыкаючи тымъ еще Jana Dobrzańskiego, Euzebiusza Czerkawskiego, Juliana Czerkawskiego, Teofila Merunowicza, Romanowicza et toutti quanti) — не суть таки такъ страшно варварскими паламарями, коли и въ Россіи и свого часу въ Польщи засвѣтили стôлько незаперечимыхъ свѣтилъ науки и политики, а до того всего маютъ еще щось и въ себе въ дома, отъ хочьбы Шевченка — „unstreitig den grössten Lyriker des Slaventhums“, якъ пише тажь сама „Presse“. Ну, а хочьбы сей пополохъ на жидôвъ? Ктожь то доси зъумѣвъ такъ навпопадъ перелякати всѣхъ семитôвъ? Теремтетували Мадяры на жидôвъ на чолѣ съ Источимъ, стосы книгъ списали и цѣлу литературу вытворили Нѣмцѣ „Ueber die Judenfrage“, апостолувавъ Jancio въ своѣй „Gazecie“ и проповѣдувавъ антижидôвску круціяту, ба й п. Меруновичь списавъ цѣлу книгу „Żydzi“, не згадуючи вже о численныхъ брошурахъ. И щожь? Шумѣло, гудѣло, трѣскало, пукало и показався — синенькій дымокъ! Источи гдесь провалився пôдъ землю безъ вѣсти, въ нѣмецко-жидôвску „Judenfrageliteratur“ завинувъ менѣ колисьту Singer пять кильо кавы, п. Меруновичь „зôставъ сконфискованый“ и пустився на хлопистику, а Jancio кромѣ радôстного порученя всѣмъ „patryotam“ жидôвскои „Ойчизны“ ось що выписавъ въ однôмъ зъ найновѣйшихъ чиселъ своѥи „Gazet“-ы: „Pomyślny zwrot w usposobieniu żydów od niejakiego czasu objawia się coraz częściej“! Прочитавши тй слова мы думали, що певне гдесь уступило хочь зъ кôлькохъ Мойсеѣвъ зъ „dóbr niegdyś kasztelańskich, starościńskich i hetmańskich“, що може „Gaz. Lw.“ не выказала хоть черезъ одинъ день ни однои лицитаціи христіяньскихъ посѣлостій земскихъ „spowodowanej bratem mojżeszowego wyznania“, що вконець може львôвскій ринокъ хотьбы въ однôй періи повернувъ на власнôсть христіянъ, а бодай Зарваница и гетманьскй валы очистилися „pomyślnym zwrotem“ ôтъ убиваючои вони читателѣвъ „Ojczyzny“. Чижь сповнилося хоть одно зъ тыхъ такъ горячо выжиданыхъ але мабуть вже неосущимыхъ знаменъ „pomyślnego zwrotu“? Куда тамъ! Щожь такого сталося и такъ одушевило „Gazety Nar.“? „Panna Estera Hadassa *Kibic* wydała piękną (!) odezwę do żydowskich Polek“! Якжежь легко и скоро вылѣчилася Gaz. Nar. зъ свого антисемитского апостольства?!“ Скôлько наивности — въ радости зъ такого „pomyślnego zwrotu“! Żydowskie Polki, żydowskie dobra, żydowskie realności, kamienicy, pałacy, żydowskie banki — се все вже менше бôльше маємо, а мабуть незадовго вылущатся и żydowscy Polacy — и щожь? — се маѥ бути Ojczyzna — чи Palestyna? Ось и дôбрались до самои патоки — нема що казати!

Така то исторія розвязаня жидôвского пытаня у насъ! Надъ симъ пытаньемъ потрудились и Ѥлисаветградцѣ. И не диво, въ сущности дотеперѣшный результатъ однаковый тутъ и тамъ. Въ Ѥлисаветградѣ семитскй „бебехи“ снѣгомъ укрыли цѣле мѣсто, у насъ тожь само семиты роблятъ „pomyślne zwroty“, щобы до кождого краєвого предмету, якои нибудь вартости, була додана неôтчѣпна причѣпка „żydowski“! Тôлькожь коли Gaz. Nar. такъ скоро погодила воду съ огнемъ и не тôлько не подаѥ ніякого выходу зъ такои перемѣны Галичины на Палестину, а навѣть розлюбувавшись въ п-нѣ *Kibic* зъ резигнаціи, чи може въ своѣй мудрости, радуѥся зъ того „pomyślnego zwrotu“, селяне зъ пôдъ Ѥлисаветграду, хоть повздержались ôтъ другои крайности и перестали на розрываню „бебехôвъ“, указали на можливôсть дуже сумнои катастрофы, передъ котрою може колись оцинитись не тôлько одна закордоньска Русь... Надъ такою серіозною пересторогою справдѣ забились перестрахомъ семитскй серця, але годится такожь и всѣмъ мыслячимъ людямъ застановитись, якъ оминути сю катастрофу. Безъ пустыхъ фразъ, безъ сумнои хвальбы а силою самого факту, бôльше говорячого, якъ стырты паперу задрукованого, поставили украинськй мужики жидôвске пытанье на дневнôмъ порядку и дуже недвозначно выказали потребу рѣшити се пытанье въ спосôбъ совсѣмъ ôтмѣнный ôтъ „pomyślnego zwrotu“ Gaz. Nar.

Маємо вже Май, вправдѣ еще латиньскій, або якъ у насъ часами говорятъ, польскій, — але Май и всѣ господарскй, политичнй и неполитичнй метеорологи сушатъ собѣ голову, яке лѣто выпророкувати зъ Маю. „Suchy marzec, mokry maj, będzie żyto, kieby gaj“ — се ѥсть максима нашихъ краєвыхъ пророкôвъ. Але сего року якось и се помѣшалося и нашй пророки не знаютъ, що пророкувати. Марець не бувъ сухій, але съ снѣгомъ, дощемъ и всякою плютою, а Май починаѥ бути мокрый. Маємо не тôлько дощь але и градъ зъ неба, а зновъ при тôмъ спавъ еще такъ званый „Ordensregen“ и то дуже щедрый. Тожь можна сподѣватися, що бодай жито буде рости якъ гай. И справдѣ все починаѥ пукати и розвиватись, ба навѣть ростутъ грибы якъ звычайно по дощи и рôжнй „величины краєвй“, котрй доси

ко до политичныхъ агитацій при выборахъ, що у насъ, въ Галичинѣ, якъ се выказала недавно розправа о верификаціи выбору Пузыны. При роздѣлѣ IX „Министерство вѣроисповѣданя и просвѣты“ забирали голосъ чески послы, домагаючись бôльше шкôлъ середныхъ для себе, а пос. Тонкли пôднѣсъ цѣлковите упослѣдженье Словенцѣвъ въ Истріи пôдъ взглядомъ шкôльництва. Министеръ Конрадъ Айбесфельдъ ôтповѣдавъ на жалобы попереднихъ бесѣдникôвъ. При позиціи „Фондъ религійный“ забравъ голосъ по разъ другій въ спеціяльнôй дебатѣ нашь пос. о. Озаркевичь и представивъ, якѝ то неправильности дѣются при роздѣлѣ запомогъ межи руске духовеньство въ Галичинѣ, такъ якъ власти поступаютъ дуже парціяльно: тіи священики, котрѝ голосуютъ на рускаго кандидата, або въ иншій якій спосôбъ стягнули собѣ неласку старосты повѣтового, буваютъ совсѣмъ выключеній ôтъ запомоги. При позиціи „Университеты“ министеръ Конрадъ обвѣстивъ въ палатѣ вѣдоме вже цѣсарске розпорядженье о подѣлѣ праского университета на два: ческій и нѣмецкій. По тôмъ заявленю Конрада, принятôмъ оплесками на правици, всѣ ческій послы, записавшйся до голосу въ справѣ университету, зреклися голосу. Зъ причины торжества вѣнчаня арх. Рудольфа перервано засѣданя ôтъ суботы минувшого тыждня до сегодня. Нынѣ продовженье спеціяльнои дебаты о буджетѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До европейскихъ часописій разъ-наразъ доносятъ о нарадахъ министеріяльныхъ въ теперѣшнôй царскôй резиденціи, въ Гатчинѣ; — однакожь результаты нарадъ тыхъ кореспонденты подаютъ такъ незгôдно, що кождый муситъ о вѣродостойности ихъ усомнитися. Новѣйшими часами головно занимаются газеты пытаньемъ, на яку дорогу ступитъ царь: чи дасть яку конституцію, чи тôлько переведе якѝ реформы. Тому нетерпиливому выжиданю якихъ нибудь реформъ приписуютъ газеты и найновнѣйшѝ розрухи селянъ противъ жидôвъ въ Єлисаветградѣ, Кишиневѣ, и по многихъ мѣстцяхъ южнои Руси. Нарôдъ все ожидае бôльшого надѣлу землѣ, зниженя податкôвъ и всякихъ драчокъ. Якъ звѣстно, въ послѣныхъ часахъ панованя царя Александра II печать именно столична дôстала пôдъ протекторатомъ Лорисъ-Меликова и уступившого недавно Абазы велику свободу дискусіи справъ економичныхъ, крестяньскихъ; печать домагалась реформъ для крестяньства, пôднесеня рôхьництва черезъ справедливѣйшій надѣлъ землѣ и зменшенье податкôвъ, щобы выдерти хлѣбороба зъ пазурôвъ жидалихваря и иншихъ „кулакôвъ“. Нарôдъ надѣявся, що голосъ печати буде выслуханый и щось для него буде зроблено. Тымчасомъ наступила смерть Александра II, — вступивъ на престолъ єго сынъ. Печати наказано заразъ ничого не писати о дѣлахъ крестяньскихъ, але тымъ чиномъ не зарадилось тому, щобы нарôдъ не ожидавъ якого дарунку ôтъ свого нового царя. До того єще нигилисты „Землѣ и Волѣ“ розкинули по царствѣ многожество тайныхъ ôтозвъ до народа, въ котрыхъ власне малюеся чорна доля крестяньства, а въ однôй революційнôй ôтозвѣ до „всѣхъ добрыхъ людій“ говорилось выразно такъ: „Мы знаємъ, що новый царь схоче васъ, простыхъ людій задобрити якою марницію: докине по двѣ десятины землѣ, або спуститъ троха податкôвъ, — але вы того не принимайтесь! Навѣть кореспондентъ краковского „Czas-y“ бувъ тои думки, що заразъ першимъ дѣломъ нового царя буде: ступити на похилу дорогу якогось дивного хлопского комунизму, щобы въ селянахъ знайти опору противъ интелигенціи. Зъ всего того видко, що на всякій спосôбъ нарôдъ ожидавъ и ожидае ôтъ царя реформъ для себе, а не можучи ихъ дôждатись, незапевненый, чи и коли дôждеся и не могучи собѣ здати справы, кто тому виненъ, — въ нетерпеливости своѣй и ôтчаяню кидаеся на найблизшихъ своихъ експльоататорôвъ, налихвярѣвъ-жидôвъ. Таку думку высказуе по поводу послѣдныхъ противжидôвскихъ непорядкôвъ мѣжь народомъ на Украинѣ и одна зъ найповажнѣйшихъ газетъ петербурскихъ „Порядокъ“; досыть выразно каже: „всему тому лихови причина въ тôмъ, що никто въ Россіи не маe ніякого забезпеченя своихъ правъ и не маe до кого звернутись о таке забезпеченье“. Крестяньскѝ непорядки въ Єлисаветградѣ мали далеко бôльшѝ розмѣры, нѣжь на разѣ думано. Въ кіевскôй „Зарѣ“ находимъ кôлька кореспонденцій ôтъ очевидцѣвъ зъ Єлисаветграду, котрѝ далеко бôльше говорятъ, якъ короткѝ телеграмы зъ Россіи до австрійскихъ газетъ. Читаючи описы буреня жидôвскихъ домôвъ, божниць, магазинôвъ, розбиваня шинкôвъ, рабованя и топтаня въ болото або въ деготь товарôвъ съ жидôвскихъ магазинôвъ, — то пригадуются мимохôть часы давныхъ козацкихъ бунтôвъ съ тою рôжницію, що теперь шановано житье людске. Пôсля новыхъ вѣдомостій зъ Украины непорядки вже всюда затихли, а по всѣхъ пôдозрѣныхъ мѣстахъ войсковѝ патролѣ дуже пильно стережутъ порядку.

Франція. Довга слота не позволила войскамъ французскимъ въ Тунисѣ сточити головну битву съ Крумирами въ гористôй окрестности Абдъ-Аллагъ. Бей Тунису и Порта стараются француско-турецкій конфликтъ позбавити характеру теперѣшного, льокального, а зробити пытаньемъ межи народного спору и въ тôй цѣли розсылаютъ ноты до державъ, взываючи ихъ о интервенцію противъ Франціи. Тое однакожь ничого ни беєви ни Портѣ не помагае. Нѣмеччина не маe безпосередныхъ интересôвъ на всходѣ. Франція знайшла справедливу причину до вôйны съ Тунисомъ, заняла крѣпôсть Табарку, пôбье Крумирôвъ, дôйде имовѣрно до столицѣ бея — и ніяка держава не схоче обстати за слабою Туреччиною а наражуватись на гнѣвъ Франціи. И дѣйстно такъ оно сталось: всѣ державы узнали пытанье туниске справою тôлько обохъ воючихъ сторôнъ: Франціи и Тунису. Впрочѣмъ французскій министеръ дѣлъ заграничныхъ, Бартелеми Ст. Илеръ завѣряе всѣ кабинеты, що Франція не маe намѣреня анектувати Тунису а лишь забезпечити тамъ свои интересы. При такôмъ станѣ рѣчи для Порты булобъ далеко користнѣйше замѣсть протестувати, радше порозумѣтись съ Францією и змусити свого васаля, щобы зле администрованый край звернувъ на дорогу поступу и культуры. — Англія и Италія высылаютъ до Туниса для забезпеченя своихъ пôдданыхъ по одному военному кораблеви.

Нѣмеччина. Минувшого тыждня велись въ нѣмецкôй радѣ державнôй дебаты надъ проєктами продовженя періодôвъ законодательного и буджетового и на засѣданю дня 8 мая рада рѣшила, щобы законодательный періодъ (рада державна) тревавъ чотыри роки и щобы рада державна була що року скликувана, а натомѣсть ôткинула проєктъ, щобы буджетъ ухвалювано на два роки на передъ. Кн. Бисмаркъ отже потерпѣвъ неудачу, бо принято по єго воли тôлько чотырилѣтный періодъ легислятивный, на котрый впрочѣмъ ôнъ малу вагу покладавъ, а натомѣсть ôткинено що найважнѣйше єго бажанье: завести дволѣтный буджетъ.

Ромунія. Торжество коронаціи въ Букарештѣ зачнеся 22 мая и буде тревати три дни.

Правительство ромуньске ôтказало Россіи выдати замешкалыхъ въ Ромуніи политичныхъ переступникôвъ, але выдалило ихъ за границѣ королевства.

НОВИНКИ.

— **Вѣнчанье Архикнязя Рудольфа съ королевною Стефанією.** Дня 6 л. мая пріѣхали до Шенбруну король и королева бельгійскѝ вразъ съ королевными Стефанією и Клементиною. На двôрци витали ихъ Цѣсарь и Архик. Рудольфъ, котрый устискавъ сердечно и кôлька разы поцѣлувавъ свою наречену. Корол. Стефанія хотѣла Цѣсаря поцѣлувати въ руку, однакъ Цѣсарь не позволивъ на тое и поцѣлувавъ єи въ чоло. Дворець бувъ величаво пристроеный, а докола залягала численна публичнôсть, якъ такожь репрезентанты рôжныхъ властій, котрѝ складали прибувшимъ гостямъ свои голды. Пôдчасъ ѣзды до Шенбруну ôтзывалися разъ-вразъ голоснѝ оклики публичности. Въ Шенбрунѣ повитала гостій Цѣсарева зъ цѣлою родиною цѣсарскою. На другій день пріѣхали до Вѣдня кн. Валіи, кн. Вильгельмъ прускій съ женою, кн. баварскій Леопольдъ, гр. Фляндріи съ женою, а такожь прибула бруксельска милиція обывательска. Король и королева бельгійскѝ принимали рôжнѝ депутаціи. Вечеромъ ôтбувся обѣдъ фамилійный и маршалкôвскій, а ôтакъ въ бургу великій баль двôрскій, котрый тревавъ до пôвночи. Въ недѣлю принимали Архикн. Рудольфъ съ королевною Стефанією денутаціи всѣхъ краѣвъ коронныхъ; межи депутацією зъ Галичины бувъ такожь Преосв. еп. Ступницкій. Галицкôй депутаціи заявивъ Архикнязь, що бажавбы такожь пôзнати нашь край; представленье депутацій тягнулося до 12 год. въ полудне. По полудни ôтбувся въ пратерѣ фестинъ, на котрый прибула такожь Найдост. Пара съ цѣлою родиною и гостями. Всюды залягала численна публичнôсть такъ мѣстцева, якъ и тая, котра прибула зъ рôжныхъ сторôнъ, щобы приглянутись тому величавому торжеству.

— **До рускои депутаціи,** котра вчера складала Намѣстникови желаня для Найд. Пары, входили слѣдуючѝ пп.: дръ О. Огоновскій и дръ Шараневичь ôтъ тов. „Просвѣта“, крыл. о. Шведицкій и Площаньскій ôтъ „Рускои Рады“, дръ Савицкій и Волосъ ôтъ Ставропигіи, крыл. о. Павликôвъ и Литыньскій ôтъ тов. „им. Качковского“, о. Лепкій ôтъ „Народного Дому“, крыл. о. Малиновскій и Яновскій. ôтъ „Рускои Матицѣ“, Громницкій и Скобельскій ôтъ тов. „им. Шевченка“, На промову сов. Яновского ôтповѣвъ намѣстникъ, що съ пріятностію принимае тіи желаня и выразы льояльности и перешле ихъ Найдост. Парѣ.

— **Во Львовѣ** обходжено торжественно вѣнчанье Архикнязя Рудольфа. Въ понедѣлокъ въ вечеръ илюминовано мѣсто и украшено многѝ домы хоругвами и рôжными транспарентами; пôдчасъ того грали войсковѝ музики по головнѣйшихъ улицяхъ, а офицеры давали въ касинѣ мѣщаньскôмъ великій баль. Въ второкъ рано ôтправлено въ всѣхъ церквахъ и костелахъ богослуженье; въ катедрѣ зôбрались въ парадѣ репрезентаціи рôжныхъ властій, закладôвъ и корпорацій. Ôттакъ принимавъ намѣстникъ Галичины рôжнѝ депутаціи, котрѝ складали желаня новозвѣнчанôй Парѣ. Вечеромъ ôтбувся у намѣстника великій пиръ, на котрôмъ находилось надъ 60 осôбъ.

— **Зъ Коломыѣ** пишуть намъ: Русины коломыйскѝ обходили такожь торжественно день вѣнчаня Архикнязя Рудольфа съ принцизною бельгійскою Стефанією. Всѣ пять товариствъ рускихъ въ Коломыѣ, се є. Брацтво св. Арх. Михаила, филія „Просвѣты“, филія тов. „им. Качковского“, читальня и перше руске лит.-драм. тов. выбрали своихъ делегатôвъ, котрѝ становили комитетъ обходу торжества. До комитету вôйшли: Впр. о. Іоанъ Кобляньскій, мѣстцевый парохъ яко предсѣдатель, п. Кульчицкій Григорій, директоръ школы головнои яко заступникъ предсѣдателя, п. Грушкевичь Теофиль, учитель гимназіяльный яко секретарь, и пп. Александеръ Агопсовичь, властитель дôбръ, Адольфь Решитиловичь, ц. к. адъюнктъ судовый. о. Николай Лепкій, катихитъ гимназіяльный, Ромуальдъ Перфецкій, професоръ гимн., Михаилъ Бѣлоусъ, властитель друкарнѣ, Изидоръ Трембицкій, учитель народныхъ шкôлъ, о. Михаилъ Левицкій, гр. кат. парохъ зъ Вербѣжа, и Альбинъ Блоньскій, мѣщанинъ. Програма обходу рускаго сего торжества слѣдуюча: О 8 год. рано служба Божа въ рускôй церквѣ парафіяльнôй; о 11 ½ год. зложила депутація руска, складаючася зъ предсѣдателѣвъ рускихъ товариствъ, передъ ц. к. старостою въ мѣстци желаня для найдостойнѣйшои Пары выразила льояльнѝ чувства преданности и вѣрности коломыйскихъ Русинôвъ для пануючои Династіи. Вечеромъ бувъ освѣтленый павильонъ выставовый, именно транспарентомъ представляючимъ Архикнязя Рудольфа и его найдостойнѣйшу суджену принцизну Стефанію, а лямпы на бокахъ помѣщенѝ представляли початковѝ рускѝ буквы *P* и *C*. Въ внутри павильону, украшенôмъ хоругвами національными, ôтограло руске товариство драматичне: „Пôдгôряне“. Такожь и молодѣжь гимназіяльна, оклеветана противниками рускои народности передъ правительствомъ за страшливе москалёфильство, обходила очевидно въ своѣмъ шкôльнôмъ будынку се торжество того самого дня о 4 год. по полудни. Въ програму входили рѣчи одного професора, одного ученика, при деклямаціяхъ, а именно однôй нѣмецкôй, однôй рускôй, однôй польскôй, хоръ зъ ученикôвъ ôтспѣвавъ два разы отвѣтнѝ пѣсни а кромѣ того и часть инструментальна въ достойный спосôбъ була заступлена. Торжество ôтбулося за иниціятивою теперѣшного заступника директора, п. Александра Борковского, намаркованого Gaz. Nar. словами: znanego nam i wam Rusina. Рада мѣста дала сего дня для убогихъ обѣдъ на 300 осôбъ, 150 жидôвъ а 150 христіянъ. Вечеромъ була загальна илюминація и похôдъ съ смолоскипами.

— **Зъ Угрынова,** въ сокальскôмъ, на россійскôй граници пишутъ намъ: Дня 10 н. с. мая, яко день вѣнчаня Цѣсаревича Рудольфа съ княжною Стефанією обходжено у насъ дуже торжественно. По торжественнôмъ богослуженю сальвы зъ моздѣрôвъ звѣщали народне торжество, а вечеромъ цѣлый ринокъ и все наше колисьто историчне мѣсточко, двома наворотами бурене, а теперь майже звычайне село, — яснѣло въ свѣтлѣ удачнои илюминаціи. Въ ринку бувъ такожь устоєный гарный транспарентъ съ написами: „Рудольфъ и Стефанія“.

— **Зъ Гусятыньского** пишуть намъ: Въ Орѣшкôвцяхъ въ пов. гусятыньскôмъ появився тамтого тыждня жандармъ у учителя п. П., глядаючи за книжками „Просвѣты“, остерѣгаючи єго, що єсли маe якѝ книжки зъ „Просвѣты“, то нехай ôтдасть добровôльно, бо инакше подыбле єго еще бôльша кара. Чижь се не очевидне надъужитье власти жандарма, котрый робитъ у спокôйного чоловѣка нападъ, шукаючи за дозволеными цензурою книжками? Ôтзываємся до отвѣтнои власти, щобы на будуще поучила свои пôдвладнѝ органы, за якими книжками маютъ они глядати.

— **Впов. дръ Емиліянъ Огоновскій,** нашь многозаслуженый професоръ университетскій, зôставъ именованый краковскою академією наукъ членомъ-кореспондентомъ.

— **Впов. дръ Изидоръ Шараневичь,** звѣстный нашь историкъ, на засѣданю выдѣлу исторично-фильософичного Академіи наукъ въ Краковѣ дня 3 л. мая с. р. ôтчитавъ вступъ и подавъ коротке содержанье своєи працѣ п. н. „О лѣтописяхъ и хроникахъ литовскорускихъ XV и XVI вѣку, а особливо о лѣтописци великого княжества литовского и жомôнтского“. (Рукопись библіотеки Рачиньскихъ въ Познани; копія въ библіотецѣ закладу Оссолиньскихъ во Львовѣ). Прелекція подала спосôбъ обговореня гдекотрыхъ квестій, дотычащихъ дальшого выдавництва жерелъ рускихъ въ „Monumenta Poloniae historica“, котрѝ однакъ въ цѣлости належатъ до чинности комисіи исторично-академичнои во Львовѣ. Цѣяну тую працю принято съ великою симпатією и належитымъ узнаньемъ. „Gazeta Lwowska“ вѣрна своѣй противуавстрійскôй старопольонизаторскôй тенденціи величати лише померклѝ славословія польско-реставраційнѝ, а консеквентно мовчати о житю и дѣлахъ Русинôвъ, подаючи справозданье зъ засѣданя кр. Академіи наукъ съ замѣромъ промовчала о повышшôмъ ôтчитѣ дра Шараневича, хотяй навѣтъ краковскій „Czas“ подавъ о нѣмъ звѣстку. Чи навѣть науковѝ працѣ Русинôвъ суть вже солею въ очахъ урядовои Gaz. Lwow.?

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцією О. Бачиньского ôтъѣде сими днями зъ Перемышля до Стрыя, где зачне дня 2 (14) мая с. р. давати гостинныѝ представленя.

— **На памятникъ Вербицкого** вплынули зъ представленя рускаго народного театру, даного дня 16 (28) с. м. въ Перемышли, слѣдуючѝ жертвы: Впреп. крылошане Шашкевичь 5 зр., Юзичиньскій 2 зр., Лукашевскій 2 зр., Ильницкій 1 зр., Всч. оо. Матюкъ 1 зр., Куцерыбъ 2 зр.; разомъ 30 зр.

— **Дръ Емилій Децыкевичь,** повѣтовый лѣкарь въ Бôбрцѣ, членъ рôжныхъ рускихъ товариствъ, упокоився недавно въ молодôмъ еще вѣцѣ. Вѣчна ему память!

— **Въ Дорошôвцяхъ** на Буковинѣ засновуеся руска читальня заходомъ звѣстного нашого патріота, Евзевія Андрѣйчука.

— **Въ Королци** пов. золочѣвского обôкрали невыслѣженѝ доси золодѣѣ церковь, забравши около 90 зр.

— **До рады повѣтовои въ Надвôрнѣ** выбрано зъ куріи мѣскои такожь двохъ Ру-

---

гдесь ховались въ зародѣ пôдъ землею. Можна отже сказати, що рôкъ сей буде на соломy удатный, тôлько буде може за богато соломы а за мало зерна. Але фактомъ есть, що дощь въ Маю дуже радуе людій, не згôрше якъ „Mayavancement“ нашу войсковôсть. Не обôйдеся при тôмъ, розумѣеся, и безъ того, щобы одинъ господарь не заздростивъ другому, що на чужу ниву падае дощь а на єго посуха, такъ якъ ничого въ тôмъ дивного, що гдеякѝ нововырощенѝ величины починаютъ межи собою вже теперь спиратися, кто зъ нихъ бôльшій и бôльше заслуженый, а гдекому навѣть цвѣркнутъ до очій: „а ты зъ ôтки?“ Такъ пр. зачуваємо, що въ Жовквѣ мали повстати „несогласія“ межи доси совсѣмъ мирными и згодливыми „przeorami zakonów“ и одинъ другому мавъ въ „унесеню“ — чи упоєню — радостію — (не чимъ иншимъ!) съ гнѣвомъ сказати: „а ты зъ ôтки?“ Се тôлько поговôрка, и мы маємо тверду надѣю, що се совсѣмъ окажеся ложнымъ, а впрочѣмъ хотьбы и не оказалося, то всѣ такѝ „несогласія“ и соперництва новыхъ „краєвыхъ величинъ“ устанутъ, скоро лише „Gazeta lwowska“ замѣсть писати анахроничнѝ недорѣчности „über den Rechtsstaat“, напише комеитаръ и пояснитъ кождôй величинѣ, „зъ ôтки она до сего приходитъ“ и що означае єи величина. Справдѣ бувбы крайный часъ, щобы п. Лозиньскій зробився вже австрійско-польскимъ Папроцкимъ и Несєцкимъ, бо инакше п. Поляновскій все буде спиратися съ Майеромъ Рахміелемъ Мизесомъ, що сей послѣдный не шляхтичъ, бо єго антенаты не проливали крови за стару Польщу! Та чую, що еще и иншѝ спираются межи собою и що редакціи „Дѣла“ и „Батькôвщины“ одержали численнѝ запытаня, щобы сконстатували неидентичнôсть*) Ивана Сеня, декорованого срѣбнымъ крестомъ заслуги съ короною, съ тымъ Иваномъ Сенемъ, що о нѣмъ давнѣйше писалося въ обохъ тыхъ газетахъ за неправне конфискованье рускихъ книжокъ и газетъ, за якесь неясне поступованье съ громадскою касою и переформовуванье выборôвъ до громадскои рады. Сподѣемося, що „Gazeta lwowska“ сповнитъ хочь сего разу свôй обовязокъ и не дасть обаламучуватись публичнôй опиніи и до того еще въ „Szczutku“ робити якѝсь непотрѣбнѝ дотепы. Впрочѣмъ всежь булобы пожадано, щобы и ширшѝ круги обзнакомились съ заслугами новозаслуженыхъ людій мало- або и совсѣмъ не-знаныхъ загалови.

---

*) Сего сконстатувати, мы, на жаль, не можемо.

синôвъ, а именно п. Адольфа Подляшецкого, судію, и о. К. Мандычевского.

— **До рады повѣтовои въ Дрогобычи** зъ куріи бôльшихъ посѣдателѣвъ выбрано проф. гимн. п. Игнатія Гошовского, коренно рускаго, якъ называе его съ проніею „Dziennik Polski“, котрый въ дописи зъ Дрогобыча пôдноситъ зъ тои причины великій лямент, що шляхта польска вже skarłowaciała и нездôбною есть до przewodniczenia narodowi.

— **Устнѝ испыты зрѣлости** ôтбудутся а) *въ гимназіяхъ*: въ Бродахъ 11 л. липця, въ Бережанахъ 27 червця, въ Дрогобычи 30 липця,, въ Яслѣ 2 червця, въ Коломыѣ 14 липця, въ Краковѣ въ гимн. св. Анны 22 червця, въ Краковѣ въ гимн. св. Яцка 20 червця, во Львовѣ въ гимназіи рускôй 20 червця, во Львовѣ въ гимназіи нѣмецкôй 5 липця, во Львовѣ въ гимн. Францъ Іосифа 11 червця, во Львовѣ въ гимн. IV 14 червця, въ Новôмъ Сончи 7 червця, въ Перемышли 21 липця, въ Решовѣ 1 липця, въ Самборѣ 16 липця, въ Станиславовѣ 19 липця, въ Тернополи 4 липця, въ Тарновѣ 27 червця, въ Вадовицяхъ 1 червця; *въ школахъ реальныхъ*: въ Ярославю 9 липця, въ Краковѣ 7 червця, во Львовѣ 2 червця, въ Станиславовѣ 26 липця, въ Стрыю 8 червця; в) *въ семинаріяхъ учительскихъ*: въ семинаріи женьскôй въ Перемышли ôтъ 11 до 16 липця, въ семинаріи мужескôй во Львовѣ ôтъ 21 червця до 14 липця, въ семинаріи женьскôй во Львовѣ ôтъ 30 червця до 14 липця, въ Тернополи ôтъ 15 до 20 липця, въ Станиславовѣ ôтъ 22 до 27 липця, въ семинаріи мужескôй въ Краковѣ ôтъ 17 до 26 червця, въ Тарновѣ ôтъ 27 червця до 2 липця, въ Решовѣ ôтъ 4 до 9 липця.

— **Антисемитскѝ движеня и розрухи** припали видно комусь зъ нашихъ Львôвянъ до вподобы, бо минувшои недѣлѣ одержавъ президентъ мѣста дръ Гноиньскій почтою листъ, въ котрôмъ стоитъ, що „jutro (въ понедѣлокъ) będzie palić się kamienica bankiera Stroh i rozpocznie się rzeź żydów“. Пôдписано: „Komitet“. Правдоподôбно ктось собѣ такъ зажартувавъ, и слова тіи, розумѣесь, не сповнилися, однакъ на всякій случай предпринятѝ були ôтповѣдні мѣры.

— **„Gazeta Lwowska“** вѣрна своѣй тенденціи, згадуючи о вчерашныхъ депутаціяхъ у намѣстника, не вымѣнила зновъ депутаціи рускои.

— **Мѣсто Стрый** числитъ пôсля послѣдноі конскрипціи 12.625 жителѣвъ. Пôсля вѣроисповѣданя: греч. кат. 3853 душь, рим. к. 2976, евангел. 398, жидôвъ 5400, иншихъ вѣроисповѣдань 7. Пôсля народностій: Русинôвъ 3869, Полякôвъ 8081, Нѣмцѣвъ 578, Чехôвъ 13, Словенець 1, Хорватъ 1, Волохъ 1. Всѣхъ мужчина 6315, женщинъ 6310. Найстаршій мужчинъ числитъ 89, найстарша женщина 86 лѣтъ. Коній штукъ 388, рогатого скота 1458, свиній 199.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Дня 30 лат. цвѣтня увôльнивъ колегіяльный ц. к. окружный судъ въ Станиславовѣ обвиненого неправо о. проф. Ивана Рыбачевского о забуренье публичного спокою (при выборахъ послѣдныхъ до сойму) [устава карна §. 308] ôтъ вины и ôтъ кары зъ причины браку сущности чину.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Засѣвы въ всхôдной Галичинѣ**, а именно зимовѝ робятъ въ загалѣ досыть добру надѣю, хоть по причинѣ приморозкôвъ въ початку цвѣтня були погôршилися, а найбôльше пшениця, жито и рѣпакъ. Що до засѣвôвъ весняныхъ, то сего року опôзнилися съ ними о кôлька тыжднѣвъ нашѝ господарѣ зъ причины острои температуры и слоты, а другій разъ зъ причины припадаючихъ святъ Великодныхъ. Такожъ даеся чути бракъ пашѣ, бо минувшого року не богато єи зôбрано въ станѣ сухôмъ, а теперь нема єще що пасти на поли.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательство одержавъ о. С. Петрушевичь въ Покрôвцяхъ дек. стрыйского.

Сотрудничества одержали: оо. Обрѣзкôвъ въ Щирци и А. Лотоцкій въ Книгиничахъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію одержали: оо. Флюнтъ на Гронзёву, І. Найдохъ на Нинôвичи и В. Мокрицкій на Терку.

Презенту одержавъ о. О. Колпачкевичь на парохію Гойче.

Завѣдательства одержали: оо. О. Дмитрикъ въ Турцѣ, О. Долошицкій въ Щирци и А. Мицкевичь въ Щавнику.

Въ пропозицію принятѝ: оо. Хилякъ, Ядлошь, Копыстяньскій и Русинякъ — на парохію Высова; В. Монастырскій и Л. Мацускій — на парохію Бѣла; В. Крвавичь и К. Гинилевичь — на капелянію Залуже.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. А. К. въ Гнѣзд. Вы прислали $^{8}/_{12}$ 2 зр., на що выслали мы Вамъ всѣ числа ôтъ 2 (13) грудня м. р.; було отже уплачено до $^{28}/_{2}$. Теперь надôсланѝ 2 зр. продовжили предплату до $^{31}/_{5}$ ($^{12}/_{6}$), а не до $^{15}/_{6}$. *Вп. И. В. въ Стр.* Жаданыхъ повѣстій во Львовѣ нема. Може пôзнѣйше спровадится.

Г. ЗНИГЕРЪ, ТРІЄСТЪ

найстарша торговля почтовыми посылками поручае

нето 4¾ клг. найоббрнѣйшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4¾ клгр. найоббрн. грубозерн.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьемъ и оплатою цла на кожду станцію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуеся. Цѣнники franco.

Найлучшѝ

черезъ „СУЕСЪ“ спроваджуванѝ

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКѝ

	а именно	цѣна за пôвъ клг.
Нръ 1.	ТАШУ, жовтоцвѣтна аромат.	зр. 4·40
„ 2.	ЮНТОЙЧАНЪ, бѣлоцвѣтна	„ 3·60
„ 3.	НАНДЗИНЪ, чорна ароматична	„ 3 —
„ 4.	СУХОНГЪ, мало наркотична	„ 2·50
„ 5.	КОНГО, чорна, фамилійна	„ 1·50
„ 6	ВЫСѢВКИ зъ гербатъ	„ 1·20
„ 7.	„ зъ найлучшихъ гербатъ	„ 1·50

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

СТ. МАРКЕВИЧА

во Львовѣ, въ ринку ч. 42. 3—5

РЕАЛЬНôСТЬ

на продажъ во Львовѣ коло кôнои дороги желѣзнои, складаючася по бôльшôй части зъ самыхъ новыхъ, вôльныхъ ôтъ податку будынкôвъ, зъ ôтличными пивницями, доброю студнію, великимъ подвôрьемъ и малымъ огородцемъ. Тая реальнôсть може бути такожъ на двое подѣлена и надаесь такъ добре до найму чиншового, якъ такожъ до всякого предпринятія.

Дотеперѣшный чиншôвникъ (посессоръ) може въ цѣлости або частію на довшій часъ за 8% провизією, на пôвъ року напередъ, оплачувати чиншъ найму, якъ такожъ поносити частію кошты асекураціи и удержаня. Протоє реальнôсть тая дае **певне и добре опроцентованье капиталу.** Вымагаеся 22.000 зр.

Ближшѝ поясненя на листовнѝ пытаня удѣляе охотно и gratis Вп. Францъ Гоппенъ (Franz Hoppen) во Львовѣ, ул. Ягайлоньска, ч. 14. (3—3)

КАПЕЛЮХИ

въ великôмъ выборѣ,

именно **фильцовѝ, шовковъ, цилиндры, Chapeau Claque, въ найновѣйшихъ фасонахъ**

4—5 одержавъ и поручае

по умѣркованыхъ цѣнахъ

МАРТ. МИЛЛЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 17.

І. Н. СПОЖАРСКІЙ

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 25

поручае ласкавымъ взглядамъ свôй новозаложеный магазинъ и роботню рукавичокъ власного выробу, якъ такожъ всякого рода

ТОВАРЫ РУКАВИЧНИЧѝ

именно

американьскѝ оленковѝ сподньѐ и кафтаны

въ всѣхъ найновѣйшихъ барвахъ, всякѝ роды мужескихъ и женьскихъ рукавичокъ, шкôры лосевѝ и оленковѝ до прикрытя лôжокъ, подушки, торбы мысливскѝ, шапки мундуровѝ и цивильнѝ, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѐ, поньчохи гумелястичнѝ и шнурованѝ

по цѣнахъ умѣркованыхъ сталыхъ.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (6—6)

Слѣдуюче число вышлемо тôлько тымъ ВП. читателямъ, котрѝ заплатили предплату за друге чвертьрочье.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

І. ОСТРОВСКІЙ & І. СТРѢЛЕЦКІЙ

властителѣ торговлѣ ювилерекои

во ЛЬВОВѢ въ ринку пôдъ числомъ 45.

доносятъ симъ ВП. публичности, що славна фабрика выробу хиньского срѣбра

Orfévrérie Christofle

въ Парижи и Карльсруге,

котра удержуе въ всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ свои репрезентаціи, повѣрила намъ на цѣлу Галичину выключну репрезентацію своихъ выроббвъ и переслала намъ богатый выборъ ôтъ найменшихъ до найцѣннѣйшихъ предметôвъ свого складу, якъ: предметы столовѝ с е. ложки, ножѐ, вилка, ложочки, хохлѐ великѝ и малѝ, полумисковѝ ложки и т. д., лѣхтарѐ, канделябры, знаряды на оцетъ и оливу, касеролѐ, торбы устроенѝ на вѣна съ предметами столовыми на 6, 12 и бôльше особъ, такожъ бульвары, чайники, имбрички, горнятка на сметанку, тацки, комплетнѝ сервисы до гербаты и кавы, заморозы на вина, кошѐ на тѣста, цукорнички, тяжки до цукру, полумиски округлѝ, подовговатѝ и до рыбъ, якъ такожъ спеціяльнѝ предметы для готелѣвъ, реставраціи и кавярнь.

Звертаемъ увагу ВП. публичности, що всѐ ихъ выробы означенѝ суть штемплемъ фабричнымъ и фирмою „Christofle“, и просимо — для уникненя можливыхъ наслѣдованъ — ириняти тое до ласкавои вѣдомости. Всѐ предметы ихъ выроббвъ обовязанѝ єсьмо продавати **по цѣнахъ сталыхъ, с. е. фабричныхъ.**

При тôй способности пригадуемося ласкавôй памяти ВП. публичности, що наша торговля, звѣстна зъ ретельности, посѣдае все богатый складъ всякихъ выроббвъ ювилерскихъ, золотыхъ и срѣбныхъ, пôсля найновѣйшихъ фасонôвъ и зъ первостепенныхъ фабрикъ заграничныхъ. Полувѣкова практика дае намъ право до ôтклыканяся на публичне довѣріе.

Съ высокимъ поважаньемъ

І. Островскій & І. Стрѣлецкій,

(5—6) *магазинъ ювилерскій въ ринку, ч. 45.*

КѺННА ДОРОГА ЖЕЛѢЗНА

(ТРАМВАЙ)

во Львовѣ.

Дня 5 (17) марця 1881 **отворено правильный рухъ на просторони пляцъ Голуховсхихъ — рогачка жовкôвска.** Линія та дѣлится на 2 секціи: перша ôтъ пляцу Голуховскихъ до въѣзду на дворець Пôдзамче, друга ôтъ тогоже въѣзду до рогачки жовкôвскои. Рухъ єсть уладженый яко кореспонденційный, вслѣдствіе чого возы на пляцу Голуховскихъ маютъ полученье съ возами курсуючими въ обохъ напрвленяхъ на линіи дворець Кароля Людвика — пляцъ Цловый, и назадъ.

Цѣна ѣзды для однои секціи: **въ I клясѣ 4 кр., въ II клясѣ 3 кр.**

Дирекція руху.

! Для господынъ !

Єслибы „кава Franck“, именно правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаемъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнѝ господынѐ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои,** зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои,** именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тѝ фабриканты, котрѝ **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

כשר для жидôвъ כשר

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѐ значнѣйшѝ торговлѐ en gross et detail. (6—10)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѐ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 34. Львôвъ, Субота 2 (14) мая 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Борба
противъ жидôвъ на Украинѣ.

Розрухи противъ жидôвъ на Украинѣ приняли послѣдными днями такъ широкѣ розмѣры, що они сталися безперечно теперь ледви чи не найважнѣйшимъ фактомъ, надъ котрымъ годится поважно застановитись. Якъ и сумнѣ можутъ бути такѣ объявы, але власне длятого, щобы прійти до пôзнаня и вылѣченя властивого зла, заслугуютъ они на повну увагу и розвагу, тымъ бôльше, що антисемитске движенье прибрало на Украинѣ вже майже характеръ всенародный. Задля браку мѣстця ôткладаємо на пôзнѣйше поговорити о тôй справѣ. Нынѣ подаємо допись, яку одержали мы зъ Кіева. Ôтносится она до першого дня (недѣля) розрухôвъ въ Кіевѣ. Вчера одержали мы другу допись о другôмъ дни (о понедѣлку) тыхъ розрухôвъ, и замѣстимо єи въ слѣдующôмъ ч-лѣ.

Кіевъ, 27 цвѣтня (9 мая).

Розвязалась чорна хмара надъ нашимъ городомъ та й грянула неначе градомъ и громами у першôй провеснѣ. Старый Кіевъ стоитъ теперь якôбы у облозѣ. Скрôзь по улицяхъ стоятъ салдаты, розъѣзджаютъ по улицяхъ козаки, снуются разъ у разъ городовѣ*) чую выкочено вще й гарматы, Богъ єго знає на кого та на що, а зъ далека чути глухій гомôнъ, крикъ та свистъ, та якійсь лоскôтъ. И се все таке дѣєся и въ день и у пôзну нôчь! Весь той гамôръ, та стукôтня, се барабаненье на тревогу, тѣ крики и зойки — все то у тôмъ самôмъ Кіевѣ, що недавно вще якъ мертвый спочивавъ у снѣ, може ще страшнѣйшôмъ, хочь тихôмъ. Завертѣлась голова ôтъ неожиданого грому, що й не знаю, ôтъ чого почати вамъ мое оповѣданье. Та тôлько, правду сказати, нежданый сей грôмъ черезъ половину, нежданый для тыхъ, кто мало приглядався и прислухувався нашому житю за послѣднѣ часы, кто мало наслухувавъ, яке горе бється у напучнѣлôй груди, котрôй чи сякъ чи такъ лопнути було треба, щобъ зôйшла нездорова сукровиця.

Що тôлько потаяли першѣ снѣги, зôйшла перша вода весняна, а нашъ Днѣпро якъ море широке розлявъ свои сивѣ фалѣ, пôйшла чутка, що недобре буде дѣятись съ жидами. Сегорôчна весна дуже тяжка, дорожня велика на хлѣбъ, та й ни за що єго купити. А звѣстно, що й голодъ черезъ то й наставъ сего року, що хочь и троха вродило у жнива, та все то пôйшло за довги голодныхъ лѣтъ. Ну, та про се требабъ широко розказувати а теперь николи. Побили жидôвъ въ Єлисаветградѣ, а тутъ скоро пôйшла чутка, що й по иншихъ городахъ тай по селахъ нашои Украины погано съ жидами. Ще й не розôбрали на розумъ, скôлько правды въ тыхъ бубнахъ за горами, ажь ось и въ Кіевѣ понеслась вѣстка, що будутъ бити жидôвъ. Минувшого тыждня стали голоснѣйше говорити о тôмъ. Дôзналась, бачу, и полиція щось о тыхъ поговорахъ; дала у суботу знати жидамъ, щобъ держались бережно, щобъ у недѣлю не выходили на улицю и заперли свои магазины, бо ось збираются ихъ бити, чи розбивати, чи навѣть и рѣзати. Не скажу, скôлько правды въ тôмъ всѣмъ. Кажутъ, що таку осторогу полиціи читали вще въ суботу въ божницяхъ. И справдѣ на Подолѣ, — а въ насъ найбôльше жидôвъ жіе на Подолѣ, весь Подôлъ мало що не жидôвскій, — такъ кажу на Подолѣ у недѣлю справдѣ заховались жиды у своихъ домахъ, не отверали магазинôвъ, не выхилялись на улицю та вще й ворота своихъ домôвъ позамыкали. Въ ранцѣ все було тихо и смирно, тихѣйше якъ звычайно. На базарахъ, по площадяхъ, по улицяхъ, коло пристани, якъ вымело жидôвъ. Где показався якій жидъ, такъ и счезавъ, мовь у землю провалювався. А на Подолѣ, найбôльше торговельнôй части Кіева, на пристани Днѣпровôй, збираєся съ весною всѣлякого робочого народа: и горѣ Днѣпромъ и въ низу Днѣпра и изъ посторонныхъ селъ прибуває богато всякого люду на заробôтки. На Днѣпрѣ спала вже перша велика вода и йдутъ плоты. Сегожь року, якъ сказано, нужда вще бôльше нагнала народа на заробôтки у Кіевъ. Побачишь тутъ нарôдъ изъ всѣхъ кôнцѣвъ Украины, и зъ московскихъ губерній чи мало прибуло, бо и тамъ негараздъ. А тутъ вще выпала недѣля, такъ и немало народа наспѣло и зъ околичныхъ селъ, чи то у храмахъ святымъ Кіевскимъ поклонитись, чи на базарахъ побути.

Такъ въ ранцѣ все вще було тихо, где-где стоитъ 5 або 10 чоловѣкъ, а бôльшои юрбы и не замѣтно. Кажутъ, що вже коло 10 год. починались першѣ гарцѣ съ жидами. Гдесь тамъ малѣ хлопята побили дрôбныхъ жиденятъ; тамъ знôвъ двохъ робôтникôвъ схопило жида та вымазало єму лице краскою. Жидова вще й, кажутъ, ôтгризалась, жидъ накликавъ городового та давай жалуватись, репетувати, давай судъ, давай єму розправу. „Такъ тобѣ и треба“, ôтказавъ городовый, „велено сидѣти дома, ну и сиди!“ Тымъ и кôнчилось и все було тихо. Ажь ось коло полудня, Богъ єго знає, въ ôтки та якъ оно, нагрянула чи зъ Кирилôвскои чи Николаєвскои (улицѣ), чи ажь зъ Оболоня (за Подоломъ), якъ зъ пôдъ землѣ выросла цѣла товпа малыхъ хлопятъ-ускокôвъ, майстрôвъ та робôтнкôвъ, хмарою налягла весь базаръ коло Духовнои Академіи. Крикъ, свистъ, смѣхъ и дикій рыкъ роздались у воздусѣ, страшнымъ гомономъ загоготѣли по Подолѣ. Вся Кирилôвска улиця переповнилась юрбою замазаного, заболоченого народа въ обôдраныхъ свитахъ; босоногѣ гольтяпаки, обмазанцѣ, обôрванцѣ — просто образъ самои грубои нужды народа. Вслѣдъ за крикомъ и зыкомъ почувся стукъ, гуркôтня, бренькôтъ и ломôтъ, а у воздусѣ знялась бѣла хмара — неначе снѣгова — изъ густого пѣря. Се накинулась товпа на жидôвскѣ домы и магазины и давай ломати, розбивати, выкидати, що кому попадало у руки. Ось тутъ хапався обôрванець, весь запорошеный та замазаный, за вывѣску магазину, зрывае, ламае, объ землю торощитъ, а тутъ за нимъ кидаєся и вся товпа, давай двери ломати, ôконницѣ ôтбивати, стукôтъ, грюкôтъ, ломôтня, бренькôтъ розбитыхъ ôконъ. Вôрвалась товпа народа у дôмъ до магазину, давай дальше все рвати, розбивати та розкидати; черезъ хвилю ôкнами вылѣтаютъ розбитѣ зеркала, образы, рамы, столы, стôлцѣ, лавки, сукманы, всѣлякѣ матеріи, — все що попаде пôдъ руки, а при тôмъ роздаєся крикъ, свистъ, смѣхъ и дике „урра!“ Попаде товпа на базарнѣ лавки и тутъ однаково гуляютъ, ломлятъ лавки, розкидаютъ, попадутъ на шинокъ, торощатъ фляшки, бочки, розливаютъ горѣвку и самѣ напются, щобъ пôдохотитись. Скоро накинулась товпа и на жидôвску синагогу. Здоровѣ замки лопнули пôдъ вще здоровѣйшими руками и кіями, здоровѣ двери подались пôдъ напоромъ здоровыхъ плечій, товпа вôрвалась до середины и мигомъ вся синагога була зруйнована. Свитки старого завѣта, що богато ихъ нагромаджено въ синагозѣ, рвались на клочя и топтались ногами, поломано лавки; якійсь хлопчикъ схопивъ каламарь, вылявъ чорнило на жидôвскѣ свитки, побѣгъ на улицю, почерпнувъ зъ бочки горѣвки и пôднѣсъ єи до устъ старои бабы: „на пій бабусю“. Бабуся такъ и выхилила до дна и пôйшла разомъ съ товпою „побивати жидôвъ“.

Скоро пôйшка вѣстка по цѣлôмъ Кіевѣ, забили въ тревогу, на всѣхъ улицяхъ явилось войско, козаки, вытащено и артилерію. Я ледви протиснувся на Александровску улицю. Було вже 2 год. съ полудня. Скрôзь вже стояло вôйско, проходили патролѣ, розъѣжджали генералы на коняхъ, въ парадныхъ мундурахъ, въ крестахъ и звѣздахъ. Самъ ген. Дрентеленъ явився съ своєю свитою и адъютантами, вговорювати товпу народа. Зъ Александровскои улицѣ було гдещо видно, що дѣєся на Подолѣ. Войско йшло улицями розганяти нарôдъ. На Подолѣ по Кирилôвскôй улицѣ, по Канавѣ скрôзь

*) полицаѣ.

Гдещо про музику въ загалѣ,
а про спѣвъ пригробный въ особенности.

(*П. Бажаньскій.*)

(Дальше.)

Индивидуальный стиль залежитъ ôтъ темпераменту и обстоятельствъ житя. Верôицкій не умѣвъ плакати анѣ тужити, такъ якъ Лавровскій не умѣвъ радуватись. Але Верôицкій замотався въ италіянщину, коли Лавровскій нацѣхувався Славяниномъ. Въ всѣхъ своихъ композиціяхъ єсть Верôицкій выбуховый и то часто ненадѣйно. Зато Лавровскій тихо и спокôйно трогае духа и серце. Композиціи Лавровского суть въ силѣ до плачу привести, коли пѣснѣ Верôицкого порываютъ и дуже веселый настрôй душѣ взбуджаютъ.

Стиль що до цѣли (мѣсця) єсть або церковный, або театральный або концертовый.

До стилю церковного належатъ композиціи приладженѣ до церковного богослуженя: литургіи, гимны, ораторіи, псальмы и др. Характеръ сего стилю опираєся на религіи. Лише тота музика, лише тотѣ композиціи належатъ церквѣ, котрѣ религійнѣ гадки и мысли выражаютъ, котрѣ серце и душу вѣрныхъ до почитаня найвысшого Сотворителя пôдносятъ, котрѣ побожнôсть въ насъ взбуджаютъ, все одно, чи то они хоральнѣ чи фигуральнѣ. — Але кто Бога почитае, той чинитъ се певно въ покорѣ, въ дитинячôй любвѣ и въ надѣѣ до Бога; того переймае напевно набожне чувство, той навѣрно и поважно и съ святостію выражае тонами станъ свого серця. Тому и всяка окраса церковнои музики держится побожныхъ и святочныхъ рамъ — а житье єи объявляєся въ бôльшôй повдинчости, взнеслôй величавости, а не въ змысловôмъ блеску. Такъ хоралъ якъ и фигуралъ зарôвно маютъ свое значенье въ церквѣ. Мала рôжниця заходилабы тутъ лише въ тôмъ, що хоралъ бôльше ôтповѣдный для народа, а фигуралъ для интелигенціи. Но впрочѣмъ оба они зарôвно вліяютъ на серця людій всѣхъ станôвъ. Тутъ ôтôйду лише о тôлько ôтъ рѣчи, о кôлько бы я хотѣвъ нашихъ читателѣвъ и писателѣвъ блише съ природою хорала и фигурала познакомити, бо лучалося менѣ густо въ часописяхъ примѣромъ слѣдующе читати: Нынѣ спѣвали питомцѣ рускои семинаріи, або питомцѣ бурсы въ Успеньскôй церквѣ хорошо хоральнѣ спѣвы, мѣжь тымъ коли въ тыхъ спѣвахъ ани одного хоралу тогды не було. Подôбна ошибка єсть простима, але не повинна бы заходити. Тому не ôтъ рѣчи буде оба тѣ роды церковного спѣву близше пôзнати. Не тутъ мѣстце широко розписуватися, але въ короткости скажу лише слѣдующе. Хоралôмъ называємо тѣ церковнѣ композиціи, пѣсни, где всѣ чотыры голосы ôтъ початку ажь до кôнця цѣлый часъ разомъ зачинаютъ, разомъ спѣваючи поступаютъ, разомъ ôтдыхаютъ и разомъ кôнчатъ. Всѣ чотыри голосы маютъ однакій удѣлъ въ композиціи. Вправдѣ мало єсть хоралôвъ такъ строго переведеныхъ, часто замѣшаєся то тутъ то тамъ (але все лише коротко) якась мала змѣна, але завсѣгды той поважный спокôй переважае всюды, и се єсть цѣха хоралу. Фигуралъ єсть иншои природы. Тутъ то всѣ чотыри голосы разомъ спѣваютъ, то одинъ голосъ сольо, то два сольо, то три сольо, то знôвъ повный хоръ. Неустанна перемѣна, розмаитôсть, ніянсы, кольоратура, оживленье, рухъ єсть єго цѣхою. Хоралъ можнабы назвати стародавнымъ, а фигуралъ новымъ стилемъ церковнымъ.

Стиль театральный, хотяй ôнъ до нашого темату не належитъ, вымагае такожь поясненя, щобы тымъ лекше можна выслѣдити, где и коли якійсь характеръ театрального стилю закрався до церковного спѣву и щобы пôсля того удачнôсть стилю церковнои композиціи можна лекше оцѣнити. Всѣ композиціи для театру призначенѣ маютъ всюды объявляти драматичный характеръ. Они маютъ наивно, но все точно малювати всѣлякѣ ситуаціи драмату и служити яко пôдпора до акціи, тому въ театральныхъ композиціяхъ всюды владѣе живѣйшій рухъ, якъ при церковнôй музыцѣ; для хоралу не ма тутъ мѣстця, окрôмъ дуже рѣдко гдесь колись при молитвахъ. Въ театральныхъ композиціяхъ треба придержуватись певныхъ лицъ и ихъ роль и не можемо ничого ани додавати, ани уймати, якъ лише се точно выражати, що драматична особа на сценѣ выражае. Точна характеристика єсть одною цѣлію драматичнои композиціи. Коли въ церквѣ панує загальне чувство — то въ театрѣ панує всяке, то поважне, то комичне, то сумне, веселе, нѣжне, ба часами навѣть и удане и пр., а понеже театральна композиція глядитъ и за внѣшною красотою формы, то треба и за нею ити. А се не вузке поле для драматичного малёваня чувствъ. Жадна музыка не єсть такъ розказуюча якъ драматична. Композиторъ муситъ на кождôмъ кроцѣ майже на слѣпо слухати єи розказôвъ. Не тогды, коли єму здаєся, а тогды, коли конче того треба, має розвинути красоту, смакъ и приложити характеристику. Не легка се задача и не кождому даромъ дана. Всюды ефектъ, сильне треванье дѣйства, але всюды и належита мѣра — ничого за богато, ани за мало — всюды

єще руйнували жидôвски̂ домы. Товпа не рабувала, не убивала никого, тôлько що перебралась у нови̂ свиты. Попавши у магазинъ платя, тутъ и кождый надѣвавъ на себе, що єму було пригоже. Гдекто надѣвавъ на себе по два и три костюмы. Зъ обôрванцѣвъ и голтяпакъ перекинулась товпа наразъ въ чипурно пристроєныхъ, та єще по европейскому фасону! Гдекто забиравъ єще съ собою всѣляки̂ причандалы: золоти̂ ланцужки, годинники, шовкови̂ хустки. Други̂ жь завзято все драли на куски, на „унучи", та єще й приговорювали: „дери, ламай! чортове племя". Попала товпа и на табачну лавку*) и тутъ обôбрались въ припасы зъ „чортового зѣля". Скоро появились цигары въ устахъ всѣхъ и задымились вонючимъ дымомъ. Солдаты почали розганяти товпы розôзленого народа, зъ мѣстця на мѣстце. Товпы уступали передъ салдатами, тôлькожь що попало имъ по дорозѣ, все по своєму грабили и руйнували. Повернутся салдаты въ одинъ бôкъ, а вже другимъ бокомъ наринула товпа, грабує, ломитъ дверѣ, розбиває ôкна. Солдаты щоразъ бôльше почали напирати на товпы народа, силою ихъ розганяти та побивати. Тôлько жь и безъоружный народъ, хочь уступавъ передъ оружною силою, иногды завдавъ лиха и солдатамъ. Одному официрови, що дуже вступався за жидами, провалили камѣнемъ голову и выбили зубы. Кажутъ, що й кôлькохъ солдатôвъ ранено. Товпа уступила зъ Подолу. Ледво що почало утихати на Подолѣ, ажь ось въ Старôмъ Кієвѣ (старокієвска часть мѣста высше Подолу) накинулась нова товпа народа на дôмъ жида З. Бродского. Родина жидôвъ Бродскихъ дуже богата, має богато домôвъ въ Кієвѣ, одинъ на самôмъ Крещатику, и свôй броваръ и винокурню. Дôмъ З. Бродского въ старокієвскôмъ участку скоро зруйновано; всѣ ôкна вытовчено, дорогу мебель та посуду, зеркала въ золотыхъ рамахъ, дороги̂ ковры — все поторощено, поломано, порозкидано. Срѣбна посуда, срѣбни̂ канделябры, ложки, золочени̂ поставки, мищины, все валялось въ поросѣ, поломане, съ вѣтромъ рознесене. Наспѣли салдаты и сильный конвой козакôвъ, наспѣли въ саму пору, щобъ хочь другій дôмъ єго брата И. М. Бродского спасти передъ лютостію народа.

Оттака колотеча грукотѣла по цѣлôмъ Кієвѣ. Масы народа продерлись и на Крещатикъ и на Михайлôвску улицю поза Михайлôвскій золотоверхій монастырь, тутъ розбили та поруйнували гарный дôмъ дуже богатого жида Фихтенгольца, тôлько жь скоро и тутъ наспѣли солдаты и прогнали товпу. За той часъ на Подолѣ зновъ пôднявся крикъ та гукъ, наче бъ наспѣла орда. Се товпы народа почали своє дѣло на житнôй площади, опôсля на передмѣстю Соломенцѣ, то зновъ на сѣннôй площади. Зновъ кинулись солдаты на Подôлъ у помôчь жидамъ.

Пôдъ вечеръ якось почало все неначе й стихати. Якъ вырынули, такъ здавалось и безъ вѣсти пропали товпы народа. Сего жь таки вечера обвѣстивъ ген.-губернаторъ Дрентеленъ свôй военный приказъ „ко всѣмъ благомыслящимъ гражданамъ города вслѣдствіє возмутительныхъ безпорядковъ произведенныхъ толпою." Приказъ напоминає „благомыслящихъ" вговорювати „тѣ лица изъ простаго народа, съ котрыми по роду занятій (!) своихъ они находятся въ какихъ либо сношеніяхъ". Заказано, збиратись народови у купы, ставати по улицяхъ, хочьбы се було „любопытства ради", и обвѣщено, що всѣ взяти̂ „на мѣстѣ преступленія участники будутъ переданы военному суду". Та вконець єще й сказано, що буде „употреблено оружіє". Середъ барабанôвъ обвѣщено приказъ губернатора и почали всѣхъ розганяти, где ни появилось скôлька людій разомъ. А всежь таки напады не уставали. Хочь зновъ часочокъ притихло на Подолѣ, такъ за то появились товпы народа врядъ на противнôй сторонѣ на Бôльшôй Васильковскôй, на Шулявскôй улицѣ, на Бесарабскôй площади, на Троицкôмъ базарѣ. Зъ Бôльшои Васильковскои прямо кинулись они на складъ горѣвки Бродского. Розбито дверѣ, повырывано ôкна и съ крикомъ торощено бочѣлки наповнени̂ горѣвкою. Горѣвка розлялась рѣкою по цѣлôмъ дворѣ, годѣ було й ôтдыхати ôтъ горѣвчаного сопуху. Якъ ни весело гуляла товпа, та никто ни пальцемъ не ткнувся самого добра, ни фляшочки не бравъ съ собою. Все тôлько розкидано, ломано и розбивано. Єще добре тутъ не погуляли, ажь одинъ зъ товпы побачивши зъ далека солдатôвъ, крикнувъ „братцы, нашого взяли!" Вся товпа стрѣмголовь кинулась на площадь и почала дальше вести свою руину. Кôлька магазинôвъ розбито, почали добуватись до нового. Выходитъ хозяинъ, христіянинъ, и каже: „не туда попали, братчики"; „братчики" такъ и поглянули, що свôй, та такъ и заразъ потягли дальше шукати жидôвскихъ магазинôвъ. Скôлько понищено магазинôвъ та домôвъ жидôвскихъ, не знаю навѣть сказати, та й ледви чи кто єще знає теперь сказати. Тôлько скрôзь видно руины жидôвского добра.

Чимъ дальше у нôчь, тымъ лячнѣйше ставало у городѣ. Жиды крадькома поперебирались до христіяньскихъ дворôвъ, або й поховались у своихъ по льохахъ, а єще бôльше перебралось до гостинниць, где христіяне хозяинами. Где перемѣшани̂ христіяньски̂ домы съ жидôвскими, тамъ скрôзь повыставляно у ôкнахъ христіяньскихъ домôвъ образы та передъ образами позасвѣчувано свѣчки, а на стѣнахъ крейдою помазано велики̂ кресты. Се й здержує товпу накидатись на домы христіянъ. Побачатъ крестъ, святи̂ иконы, горючи̂ свѣчки — перекрестятся и потягнутъ.

Тôлькожь хитра жидова, якъ и наѣлась досыта дрожакôвъ, та скôлько ни надзвонила зубами, а и тутъ попала на выгады и собѣ ставляти свѣчки у ôкнахъ та высувати образы. На лихо имъ розôзлени̂ „братчики" скоро пронюхали хитрôсть, та давай жидôвъ мимо свѣчокъ у ôкнахъ вытягати та заставляти, креститись та христосуватись съ „братчиками". Кто тôлько не знавъ перекреститись та похристосуватись, у того вже й пôйшло все у прахъ. Такъ ишло покотомъ. Налягла темна нôчь, а у городѣ зновъ щоразъ бôльше та страшнѣйше здôймались: крикъ, свистъ, гуркôтъ та стукôтъ, неначебъ справдѣ Татаре плюндрували наше мѣсто. Скрôзь чути то крики та свисты бушуючого народа, то крики салдатôвъ, коменду старшихъ, тупôтъ козацкихъ коній, барабаны... По улицяхъ рядами уставлено вôйско, замкнено проѣзды... Понеслась чутка, що на оболоню (найдальша часть Подолу) горитъ. Нова страшна картина!

Оттака колотеча ворушила цѣлымъ городомъ до пôзна по опôвночи. Коло 3-ои въ ночи стало доперво тиха.

Сегодня рано вже пробудився Кієвъ якбы весь въ военнôмъ станѣ. На кождôй улици розставлени̂ ряды салдатôвъ. Рано все було мирно и тихо. Въ отсю пору, 10-а год., кôнчу листъ, зновъ дають знати, що почалась бійка.

*) трафику.

симетрія, се цѣха драматичнои композиціи, яка безъ таланту и глубшихъ студій тяжко дасться осягнути. До ôтчиту лагодимся довго, студіюємо, а що говоримо, то говоримъ и розказуємъ розумно и ясно, щобы насъ слухачѣ поняли — а таке саме дѣєся и съ музикальными композиціями.

Єсть єще стиль концертовый. Онъ має найбôльшу свободу и сягає завсѣгды по богатство и блескъ тонôвъ. Чувство тутъ переважає. Єсть ôнъ о много штучнѣйшій ôтъ театральнои музики, въ нѣмъ панує розмаитôсть. Концертова музика має бавити и удивляти, церковна має тронути, а театральна має порушати. Церковна музика єсть небо, театральна свѣтъ, а концертова земля (всячина). Церковна и театральна музика єсть для масъ народа, концертова же для любителѣвъ и знавцѣвъ. Церковна и театральна музика и десять разъ дана не змучитъ, концертова же мучитъ. (*Дальше буде.*)

Бесѣда посла сов. Ковальского,

выголошена дня 3 мая 1881 на 145 засѣданю рады державнои при буджетовыхъ розправахъ надъ титуломъ 10: выдатки на народочисленье (конскрипцію) 212.500 зр. а. в.

Я записався до голосу за сею позиціею, тожь не буду говорити противъ вставленои цифры, але о нѣй. Я узнаю сей выдатокъ яко безъусловну потребу державы. Однакожь сума 212.500 зр. не буде могла инакше бути зôбрана, якъ тôлько такъ, що єи роздѣлится на поодиноки̂ краѣ и громады. Се все выдаєся менѣ совсѣмъ ôтповѣднымъ. Одного лише не можу при тôмъ зрозумѣти: длячого, коли навѣть сама администрація державна давала поодинокимъ краямъ на тую цѣль певни̂ сумы яко залички, комисіи, занимаючіи̂ся сею справою, майже въ кождôй громадѣ жадали контрибуціи; тожь далися чути много̂ жалѣ, що въ поодинокихъ громадахъ ôтъ кождого нумеру побрано по 10, 20 до 50 кр., а навѣть бôльше. (Голосы зъ лѣвицѣ: *слухайте!*) Тожь менѣ теперь непонятно, по перше, якъ въ загалѣ можна було стерпѣти таке надъужитье, по друге, якъ могло прійти до сего, коли поодинокимъ краямъ призволювано залички, и я теперь обавляюся, и то не безъ пôдставы, що тіи громады, котри̂ вже и безъ того понесли тягары въ тôмъ взглядѣ, теперь єще додатково будутъ обтяжени̂ симъ тягаремъ. Божь они мусятъ припадаючу на нихъ квоту просто єще разъ заплатити. Се достаточно показує на малообезпеченôсть поступованя при переведеню такого политичного заряджения въ нашôмъ краю.

Вже Вп. правительственный заступникъ указавъ на тоє, що сего разу вплынуло до правительства зъ Галичины и Буковины а именно ôтъ руского населеня дуже много жалобъ. Я такожь мавъ случайнôсть вразъ съ моими политичными (!) другами внести на 108 засѣданю дня 1 лютого с. р. въ тôй справѣ интерпеляцію до Є. Е. управителя министерства внутренныхъ справъ. При тôмъ пôднѣсъ я много дотычащихъ справъ и покликався на ясни̂ даты и доказы, зъ котрыхъ показуєся, що надъужитя, яки̂ дѣялися въ тôмъ взглядѣ въ Галичинѣ, були дуже разящи̂ и треба надъ симъ тымъ бôльше жалѣти, що тыхъ грубыхъ противузаконностій допустилися политични̂ урядники и при тôмъ єще въ спосôбъ дуже тенденційный вступали сами̂ до тои акціи. Ти̂ сумни̂ подѣѣ подавъ я до вѣдомости выс. палаты. Съ жалемъ приходится сказати, що много зъ тыхъ надъужитій не дасться вже направити. Въ тôй интерпеляціи згадавъ я такожь о свѣдомо замѣренôй техничнôй ошибцѣ политичныхъ органôвъ, якои допустилися тіи публични̂ функціонары при народочисленю, и я вразъ съ моими политичными другами заинтерпелювали выс. правительство: чи наведени̂ надъужитя ц. к. старостôвъ и ихъ комисарѣвъ при народочисленю въ Галичинѣ суть вѣдоми̂ правительству, и що зарядивъ Є. Е. министеръ-президентъ, щобы тіи надъужитя направити?

Выс. Правительство мусѣло ôттакъ не тôлько вже дôстати до рукъ мою интерпеляцію, але можу припускати, що оно вже щось въ тôмъ взглядѣ зарядило — а се тымъ бôльше, що предсѣ єще въ додатку правительство дôстало дуже численни̂ жалобы рускихъ громадъ и поодинокихъ личностій будь въ дорозѣ телеграфичнôй, где прошено о скору помôчь, будь въ дорозѣ письменнôй. Всѣ тіи жалобы певно лежатъ тамъ въ выс. министерствѣ внутренныхъ справъ. Але коли доси моя интерпеляція не удостоилася ніякои ôтповѣди, то мушу припускати, що тіи, котри̂ вносили жалобы, тожь само доси не одержали ніякои ôтповѣди.

Тая справа остаєся такимъ чиномъ яко все єще доси незалагоджена на дневнôмъ порядку, а про тоє, якъ довго она не залагоджена, не можу ніякъ допустити, щобы єи прото мовчаньемъ убити. Я уважаюся управненымъ, настоювати на то, щобы на интерпеляцію була дана ôтповѣдь а жалящимся дано удовлетворенье — а то тымъ бôльше, що я мою интерпеляцію зъилюструвавъ ясными, певными датами, а такъ само, думаю, зробили и прочи̂ жалящіи̂ся. Ледви чи въ якôмъ другôмъ краю практикуєся такъ противузаконне поступованье, якъ се дѣялося въ тôй справѣ въ Галичинѣ. Тутъ формально йшли на взаводы, щобы якъ найбôльше зарекрутувати Русинôвъ для Польщи. Тôлькожь Русины якось не годятся до польского табору (*веселôсть на лѣвици.*). Не лякалося при тôмъ ніякихъ средствъ, добре обдуманыхъ и переводженыхъ, щобы лише при выповненю 9 рубрики табелѣ конскр. що до домашного языка троха за богато обкроювати Русинамъ. Много̂ зъ тыхъ выдуманыхъ штучокъ були бодай доси совсѣмъ незнани̂ и мимо волѣ насуваєся пытанье: що властиво тымъ замѣряєся? Чи хочутъ наразъ вытерти Русинôвъ въ ихъ рôднôмъ краю?

Тіи надъужитя посунено до того степени, що навѣть не зважано на найсправедливѣйши̂ протесты, а просто послугуванося выкрутами, щобы протестуючого присилувати до мовчаня. Такъ въ гдекотрыхъ сторонахъ були комисарѣ такъ дотепни̂, що записували всѣхъ Русинôвъ за Полякôвъ, котри̂ лише съ чемности на польске запытанье комисаря ôтповѣдали по польски. „Тыжь говоришь зо мною по польски, отже ты Полякъ", се була коротка ôтповѣдь комисаря. (*Слухайте!* Веселôсть на лѣвици.) И не помагавъ ніякій протестъ.

Найжежь теперь кождый безсторонный осудитъ, чи таки̂ фабриковани̂ вписы въ загалѣ маютъ яку вартôсть, чи они придатни̂ для статистики, чи можна въ загалѣ покликатися и опиратися на таки̂ даты при переведеню якихъ нибудь политичныхъ або иншихъ правъ обывательскихъ. Кождый поважно мыслячій мусить предсѣ прійти до пересвѣдченя, що вымушене освѣдченье не єсть свобôднымъ освѣдченьемъ и яко таке ніякъ не може уважатись. Отже до чого се веде, вже зъ горы вытворювати неправду? Сежь не має ніякои вартости и справдѣ шкода гроша на таки̂ операціи. Чи скорше, чи пôзнѣйше выявится пуста обмана. Єсли народочисленье не переведене объєктивно, то оно просто совсѣмъ хиблене. Противъ такихъ надъужитій и выбрыкôвъ мусятъ Русины боронитись — и они се съ певностію зроблятъ. М. П. одержавъ власне вѣдомôсть, що всѣ ти̂ фалшовани̂ и фалшиви̂ даты статистични̂ именно що до Галичины мають бути зôбрани̂ и разомъ представлени̂, и має выдатися книжка*), котра выкаже, що бôльша половина того, що о Галичинѣ теперь представляєся яко статистичный результатъ, єсть совсѣмъ ложне. Ся книжка буде розôслана до всѣхъ статистичныхъ бюръ Европы, щобы Европа довѣдалась, якъ тенденційно поступаютъ у насъ съ Русинами, и якъ усильно стараются, свѣтъ обаламутити.

Такимъ поступованьемъ не згладится Русинôвъ зъ сего свѣта, они останутся тымъ, чимъ суть, и перебудутъ такожь и тіи невзгодины, бездольни̂ годины. (Голосы на лѣвици: *Такъ, такъ!*) Пôйдѣтъ М. П. до Галичины, а вы побачите, якъ ложни̂ тіи даты статистични̂. Чи скорше, чи пôзнѣйше, все таки окажеся, що въ Галичинѣ все єще жіютъ цѣли̂ милионы Русинôвъ, котри̂ єще не перенеслися до вѣчности (*веселôсть*), хоть ихъ хотѣли зарекрутувати межи Полякôвъ. А хоть при народочисленю ôтнято свободу личности, самôй о собѣ рѣшати, хоть при такôмъ сумнôмъ поступованю не можна було уживати навѣть своихъ природженыхъ, а не то политичныхъ правъ, то предсѣ цѣла справа мусить остаточно сама себе пôмстити. И до чогожь має довести тая непевнôсть, тая необезпеченôсть, не лише въ тôмъ взглядѣ, але и на кождôмъ иншôмъ поли? Хиба ось до чого: Mundus vult decipi, ergo decipiatur! Але прійде єще часъ, где буде може потреба и Русинôвъ. (Голосы: *дуже добре!*) Я для того користаю зъ сеи случайности, щобы упросити Є. Е. управителя министерства внутренныхъ справъ, щобы зволивъ якъ найскорше ôтповѣсти на мою интерпеляцію и залагодивъ такожь численни̂ жалобы (*Оплески зъ лѣвицѣ.*)

Перегляд политичный.

Австрійско-Угорска Монархія.

Въ першихъ двохъ дняхъ сего тыждня не ôтбулися засѣданя рады державнои зъ причины вѣнчаня архикнязя престолонаслѣдника, а вѣденьски̂ газеты переповнени̂ самыми обширными справозданями зъ того торжественного обходу. Заграничи̂ же офиціяльни̂ дневники поумѣщували дуже сердечни̂ й симпатични̂ статіи про супружество арх. Рудольфа съ кн. Стефаніею. Особливо цѣкава статя въ Norddeutsche Allg. Ztg., котра пôдноситъ сердечне и дружне повитанье арх. Рудольфа съ арх. Вильгельмомъ, сыномъ нѣмецкого престолонаслѣдника, прибувшимъ на весѣлье до Вѣдня. „Сердечна пріязнь межи обома молодыми архикнязями

*) Тымъ має занятися „Руска Рада". *Пр. Ред.*

єсть порукою тревалого и тѣсного звязку межи Австрією и Нѣмеччиною, звязку, котрый и теперь крѣпко держится межи монархами обохъ великихъ державъ европейскихъ.“ Король бельгійскій, королева и кн. Стефанія стрѣтили въ Вѣдни найщирѣйшу симпатію. Министрови-президентови бельгійскому надавъ нашь Монархъ великій крестъ ордеру св. Стефана.

(Рада державна.) Въ середу ôтбулось перше засѣданье палаты послôвъ по короткôй перервѣ на часъ торжества вѣнчаня. На вступѣ засѣданя президентъ дръ Смолька заявивъ палатѣ подяку арх. Рудольфа и єго подруги якъ такожь короля бельгійского и королевои за зложенй президією рады державнои благожеланя. Дръ Смолька пересвѣдченый, що єго словами цѣла палата высказуе свою радôсть зъ того, що двѣ династіи ôтзначаючйся такъ взнеслыми честнотами монаршими и обывательскими, заключили съ собою тѣсну звязь, котра народамъ Австріи позваляе глядѣти въ будучнôсть съ найбôльшимъ спокоемъ и надѣею. Палата послôвъ приняла тоє заявленье свого президента живыми оплесками и трикратнымъ окликомъ.

На тôмже засѣданю въ протягу дальшои дебаты буджетовои принято резолюцію о засноваю ческихъ шкôлъ середныхъ въ Кромерижу (Kremsier) и Градишци (Hradisch).

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Кореспондентъ „Daily News“ донѣсъ зъ Петербурга вѣдомôсть, бутьтобы дня 2 мая ôтбулась въ Гатчинѣ рада министрôвъ пôдъ проводомъ самого царя и при участи вел. кн. Владимира. Рада застановилась надъ тымъ, щобы въ администраціи державнôй впровадити якусь одноцѣльнôсть. Якъ вѣдомо, доси кождый россійскій министеръ здававъ справу безпосередно цареви, рады жь министрôвъ, подôбно якъ въ иншихъ европейскихъ державахъ, доси не было. Ôтъ теперь, якъ мала рѣшити послѣдна нарада, министры будутъ творити раду министрôвъ съ президентомъ, на способъ европейскій, и министры не будутъ представляти рефераты свои кождый на свою руку, але надъ всякимъ проєктомъ буде въ радѣ министрôвъ дебата и проєктъ муситъ бути однодушно ухваленый. Колибы мнѣнія подѣлились, то царь буде рѣшавъ, и тіи министры, на котрыхъ мнѣніе царь не згодився, будутъ мусѣли уступити. Министры самй собѣ выбираютъ президента и на сей разъ выбрано, по словамъ Daily News, Лорисъ Меликова. Що въ тôмъ донесеню англійского кореспондента єсть якась часть правды, въ тое кажутъ намъ вѣрити такожь телеграмы зъ Петербурга до варшавскихъ газетъ. Газеты пишутъ такожь о гдеякихъ реформахъ, котрй бутьтобы мали прійти пôдъ обраду рады министерскои и комисіи редакційнои, зложеной зъ делегатôвъ цѣлои державы. Поки однакожь що певного о якихъ небудь реформахъ можемъ донести, не можемъ мовчки поминути найновѣйшого манифесту царя зъ дня 11 мая, въ котрôмъ нема й згадки ани намеку о реформахъ. Натомѣсть взываe царь „всѣхъ своихъ вѣрныхъ пôдданыхъ, щобы служили вѣрно и щиро державѣ въ цѣли придушеня огидного, бунтовничого духа, котрый Россію покрываe ганьбою.“ Сей манифестъ въ загалѣ ничимъ не рôжнится ôтъ першого єго манифесту, выданого заразъ по вступленю на престолъ и властиво не маe ніякого значеня. Соспôльнôсть россійска выжидаe реформъ, якъ каня дощу, — и тôлько манифестъ о реформахъ мôгбы єи розрухати. Належитъ надѣятись, що и такій манифестъ съ часомъ появится, — але треба жалувати, що царь Александеръ III такъ довго зволѣкаe. Манифестъ зъ 11 мая бувъ выданый въ Петербурзѣ, где царь и царева пріѣхали на весняну войскову параду.

„Порядокъ“ доноситъ зъ вѣродостойного жерела, що дня 10 мая арештовано въ Петербурзѣ дуже важного политичного переступника, кождый мавъ брати головну участь въ пôдложеню мины на Малый Садовôй улици. Разомъ съ нимъ увязнено єго сестру.

Болгарія. Послѣдными днями случився въ Болгаріи важный фактъ. Кн. Александеръ выдавъ проклямацію, въ котрôй объявивъ пôдданымъ свое намѣренье уступити зъ престолу и зложити корону. За причину свого намѣреня подавъ князь неладъ и хаосъ, пануючій въ краю. „Нынѣ Болгарія здискредитована на внѣ, а здезорганизована у внутри“ — каже князь въ проклямаціи. Дальше заявивъ, що скличе збôръ народный и представитъ ему условія. Ôтъ принятя тыхъ условій зависѣти буде, чи кн. задержитъ, чи зложитъ корону. Въ кôлька днѣвъ по выданю тои проклямаціи князь принимаючи репрезентантôвъ тѣла дипльоматичного, заявивъ имъ, що єсть змушеный завѣсити на сѣмь лѣтъ болгарску конституцію и правленье взяти въ свои руки. Збôръ народный буде радити тôлько надъ буджетомъ, а всѣ пытаня спорнй буде рѣшати рада зложена зъ 4 членôвъ. Генералъ Ернротъ одержавъ ôтъ князя необмежене повномочіе. Пôсля найновѣйшихъ вѣдомостій народъ болгарскій опресь сильно завѣшеню конституціи. Князеви не остане иншого выходу, якъ абдикувати. Газеты россійскй вже ôтъ давнѣйше доносили о предстоячихъ непорозумѣняхъ въ Софіи и приписували ихъ интригамъ австрійского и нѣмецкого консулѣвъ. Рôвножь въ звязи съ теперѣшнымъ фактомъ була подорожь недавна кн. Баттенберга до Вѣдня и Берлина, где ôнъ безперечно засягавъ рады, що дѣяти съ народомъ, якъ кажутъ, недоспѣлымъ до широкои конституціи, данои ему Россією, и якъ розширити власть екзекутивну, щобы удержати ладъ и карнôсть въ краю. Ôтповѣдь на тое стрѣтивъ: завѣсити конституцію.

НОВИНКИ.

— **Весѣлье Цѣсаревича Рудольфа.** Дня 9 л. с. м. ôтбувся торжественный въѣздъ королевнои Стефанiи до цѣсарскои палаты посередъ величаво украшеныхъ улиць, на котрыхъ залягавъ численный народъ; кор. Стефанія ѣхала разомъ съ своею матерію въ гарнôмъ, парадномъ поѣздѣ ôсьмокôннôмъ. Передъ и за поѣздомъ ѣхало на коняхъ войско въ парадѣ, якъ такожь рôжній знаменитости въ богатыхъ еквипажахъ. Пôдчасъ того въѣзду гомонѣли дзвоны всѣхъ храмôвъ, гремѣли сальвы гарматнй и роздавались голоснй оклики зôбраного народа. На мостѣ Єлисаветы передъ хорошимъ навильономъ привитавъ кор. Стефанію вѣденьскій бурмистръ короткою промовою, по чѣмъ поѣздъ рушивъ дальше. Въ замку витали кор. Стефанію Є. В. Цѣсарь, Архикнязь Рудольфъ и король бельгійскій. Вечеромъ заяснѣвъ Вѣдень незвычайною илюминацією ажь до найдальшихъ передмѣсть; гдеякй транспаренты були справдѣ пречудній. Улицѣ наповнились неперечислимою масою народа. Въ середмѣстю и на Ringstrasse застановлено рухъ возôвъ, задля натовпу народа. Дня 10 л. с. м. очѣкувавъ вже ôтъ рана численный нарôдъ около костела Августинôвъ. О год. 11 передъ полуднемъ заѣхала передъ костелъ Найдост. Пара съ цѣлою родиною. Костелъ бувъ наповненый вже ôтъ годины добôрною публикою высшихъ сферъ аристократичныхъ и дипльомаціи. При входѣ Достойныхъ гостій озвалися фанфары и музика двôрска. Всѣ члены двôрскй заняли мѣстце въ презвитеріи. Цѣсарь и Цѣсарева удалися пôдъ бальдахинъ престольный, Цѣсаревичъ усѣвъ по правôмъ боцѣ, а кор. Стефанія по лѣвôмъ. Ôтъ долины ажь до хорôвъ взносилася трибуна, на котрôй засѣли генералы, депутаціи и репрезентанты прасы. По лѣвôй сторонѣ презвитеріи станувъ двôръ и двôрскй дамы въ богатыхъ одежахъ; по правôй сторонѣ станули шамбеляны, тайнй совѣтники и кавальеры мальтаньскй. Кардиналы Шварценбергъ и Гайнальдъ и около 40 архіепископôвъ и епископôвъ стануло по обохъ сторонахъ ôлтаря, где столвъ такожь першій начальникъ церемоніи. Кардиналъ Шварценбергъ мавъ чвертьгодинну промову до Найдост. Пары, котра ôттакъ при клячникахъ, обитыхъ золотымъ брокатомъ, ôтмовила коротку молитву. Потôмъ ôтбувся актъ вѣнчаня и вымѣна весѣльныхъ обручокъ посередъ звуку дзвонôвъ и стрѣлôвъ карабиновыхъ, по чѣмъ музика ôтограла „Te deum“ Гайдена, а двôрска капелія маршъ старонѣмецкій. Цѣла родина цѣсарска и королевска зложили Найдост. новозвѣнчанôй Парѣ свои желаня, а Цѣсарь бувъ видимо дуже урадуваный. Ôттакъ удались всѣ до цѣсарского бургу. По полудни представлялися Архикн. Рудольфови амбасадоры, тѣло дипльоматичне, генералиція, штабовй офицеры, пôдчашѣ, шамбеляны и тайнй совѣтники. Вечеромъ о год. 7½ прибувъ Цѣсаревичъ съ своєю женою до Ляксенбургу, котрый бувъ дуже величаво илюминованый; публичнôсть витала ихъ ентузіястично. Въ той самъ день попращався князь Вильгельмъ прускій и єго жена съ Найдост. новозвѣнчаною Парою, а на другій день выѣхавъ до Берлина. Зъ всѣхъ краѣвъ австро-угорскои монархіи надходили телеграмы ôтъ намѣстникôвъ и президентôвъ, котрй пересылали щиросердечнй желаня для Найдост. Пары, зложенй на ихъ руки черезъ рôжній власти, заклады и корпораціи. Тымъ закôнчилось величаве торжество весѣля австрійского Цѣсаревича.

— **Є. В. Цѣсарь** оснувавъ зъ причины вѣнчаня Архикнязя Рудольфа зъ власного маєтку фундацію на 22 стипендій по 300 зр. въ золотѣ для слухачѣвъ высшихъ закладôвъ науковыхъ австрійско-угорскои монархіи, якъ такожь утворивъ 10 безплатныхъ мѣстць фундаційныхъ въ закладахъ выховуючихъ для доньокъ ц. к. офицерôвъ въ Гернальсъ и Еденбурзѣ.

— Є. **В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Карôвъ въ пов. равскôмъ 100 зр. запомоги на докôнченье будовы церкви, Бервѣнкова въ пов. косôвскôмъ 50 зр. запомоги на внутренне устроенье церкви, а громадѣ Росохачь въ пов. турчаньскôмъ 80 зр. запомоги ва ôтбудованье церкви.

— **Въ церквѣ св. Георгія** ôтбулося дня 10 л. мая торжественне богослуженье въ честь вѣнчаня Архикнязя Рудольфа съ королевною Стефанією. Службу ôтправлявъ офиціялъ о. Малиновскій при асистѣ всѣхъ крылошанъ. Межи вѣрными находилися нашй передовй мужѣ, якъ такожь школьна молодѣжь. Хоръ питомцѣвъ спѣвавъ въ загалѣ дуже хорошо; богослуженье закôнчилося ôтспѣваньемъ „Многая лѣта“ для Найдостойнѣйшои Пары.

— **Зъ Куликова** пишутъ намъ, що тамъ устроюeсь руска читальня заходомъ о. Децикевича, тамошного пароха, котрый занимаeся въ загалѣ дуже ревно справами народными.

— **Похвальнй декреты** удѣливъ митроп. ординаріятъ прихожанамъ въ Камѣннôй, именно пп. І. Олѣйнику, М. Тимчику и І. Гôльтайчику за користну участь въ основаню брацтва тверезости, котре числитъ нынѣ 124 членôвъ.

— **Розрухи въ Кишеневѣ** начались такъ: Дня 20 (2 мая) м. м. около полудня зайшла на новôмъ базарѣ сварня межи христіянами а жидами. Явившійся полиційскій урядникъ ударивъ одного жида за тое, що той уразивъ єго якимсь словомъ. Урядникъ казавъ жида арештувати, але жидъ опирався городовымъ; тй послѣдній хотѣли сповнити насильно приказъ урядника, однакъ сейчасъ збѣглася цѣла товпа жидôвъ, котрй станули въ оборонѣ свого єдноплеменника. На тое надбѣгла цѣла громада христіянъ, котрй зъ початку почали переговорюватись съ жидами, а коли въ рукахъ жидôвъ показалися палки, прійшло заразъ до битки. На крикъ и гамôръ позамыкали жиды всѣ склепы, по мѣстѣ почали христіяны вганяти за жидами и нищити по дорозѣ все, що було жидôвскимъ. На той зловѣщій алярмъ выступило войско, полиціяне и пожарна команда, котрымъ удалося въ кôнци утихомирити тй розрухи. Зъ поля битки ôтнесено раненыхъ до шпиталю, а головныхъ моторôвъ розруху увязнено.

— **Розрухи антижидôвскй** запанували въ цѣлôй майже Украинѣ, а именно въ Уманю, Шполѣ, Литиню, Немировѣ, Кіевѣ, Корсуни и Смѣлѣ. До двохъ послѣдныхъ мѣстцевостій выславъ кіевскій генералъ-губернаторъ Дрентеленъ два баталіоны пѣхоты для усмиреня тыхъ непокоѣвъ.

— **Въ розрухахъ Єлисаветградскихъ,** якъ пишутъ россійскй газеты, брало участь 20 до 30 тысячь селянъ зъ окрестныхъ селъ. Мѣсто страшно спустошене, всяка торговля майже застановлена, такъ якъ фирмы зъ всѣхъ сторонъ ознаймили телеграмами тамошнымъ купцямъ о зôрваню всякихъ зношень. Забитыхъ — якъ выражаются россійскй газеты — не одинъ, але и не много. Селяне по бôльшôй части нищили лише все, що попали, а що було власностію жидôвскою.

— **Въ Кіевѣ** арештовано дня 26 (8 мая) и 27 (9 мая) м. м. бôльше якъ 1.500 особъ, котрй брали участь въ борбѣ противъ жидôвъ. Полиція робитъ дальшй пошукованя и арештованя.

— **До борбы противъ жидôвъ** прійшло также въ Березôвцѣ въ губ. херсоньскôй. Забуреня тревали два дни; кôлька домôвъ жидôвскихъ спалено, а все майно жидôвске понищено.

— **Въ Викторôвцѣ** въ одесскôмъ уѣздѣ прійшло до сильнои борбы межи селянами а селяньскими властями, котрй домагались зверненя забранои селянами власности жидôвскои. Для усмиреня розрухôвъ выслано тамъ войско.

— Просятъ насъ звѣстити, що пренумерата на „**Руску Антольогію**“, выдавану акад. тов. „Дружный Лихварь“, кôнчится съ днемъ 15 (27) мая с. р.; по тôмъ часѣ не можна буде набути „Рускои Антольогіи“ въ дорозѣ пренумераты. Просится отже о скоре надсыланье предплаты. Печатанье „Р. А.“ буде правдоподôбно съ кôнцемъ сего мѣсяця выкôнчене.

— **Зъ Лондону** надôйшли вѣсти, що въ Римѣ выкрыла тамошна полиція тайне товариство, котре намѣряло замордувати короля Гумберта.

— *Коломыя.* **Дорочнй загальнй зборы членôвъ Брацтва св. Арх. Михаила** ôтбулися въ день Мироносицъ с. є. 26 цвѣтня (8 мая). Головнымъ предметомъ нарады були выборы до выдѣлу. Выдѣлъ одобрено одноголосно выбраный минувшого року, и такъ єсть и на сей рôкъ предсѣдателемъ п. Григорій Кульчицкій, заст. предс. о. Николай Лепкій, касіерами бурсовои и церковнои касы пп. Михаилъ Бѣлоусъ и Стефанъ Рудницкій. Секретаремъ п. Изидоръ Трембицкій, господаремъ церкви п. Петро Левицкій, а настоятелями-отцями бурсы пп. Ромуальдъ Перфецкій и Теофиль Грушкевичь. На тыхъ зборахъ рѣшено, щобы Брацтво яко одинъ членъ въ члены товариства „Просвѣты“ и „имени Качковского“ вписалося и тымъ способомъ книжочки тыхъ просвѣтныхъ товариствъ своимъ членамъ поочередно до читаня дôставляло. На тыхже зборахъ рѣшено для Брацтва запренумеровати письмо политичне „Дѣло“. На сю послѣдну цѣль братя таки на зборахъ одну часть пренумераты зложили.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Дня 10 н. с. мая по полудни о 4-тôй обходила молодѣжь гимназіи коломыйскои за иниціятивою свого теперѣшного дитектора п. Александра Борковского день вѣнчаня Архикн. Рудольфа осôбнымъ торжествомъ въ своемъ будынку шкôльнôмъ. Торжество се шкôльне розпочавъ управитель гимназіи переднымъ словомъ, выказуючи важнôсть такихъ обходôвъ для молодежи въ загалѣ и теперѣшнои въ особенности — почѣмъ ôтспѣвано молодежію имнь австрійскій — ôттакъ слѣдувала бесѣда учителя гимназіяльного, а по тôй на перемѣну гра на цитрѣ, деклямаціи и спѣвъ. Деклямацій було три — одна нѣмецка, одна польска и одна руска. Передъ кôнцемъ торжества выголосивъ ученикъ М. хорошу рѣчь, на котру п. староста ôтповѣвъ дякуючи учителямъ и предовсѣмъ теперѣшному директорови за переведенье молодежію сего такъ похвального дѣла, що свѣдчитъ о льояльныхъ чувствахъ молодежи коломыйскои. При самôмъ кôнци роздавъ директоръ гимназіи 12 убогимъ а добрымъ поведеньемъ заслугуючимъ на нагороду ученикамъ одѣжь лѣтну зъ фонду для убогихъ ученикôвъ. Всѣ розôйшлися съ пріятнымъ чувствомъ и совершеннымъ вдоволеньемъ, а гимназіяльна молодѣжь якъ и учителѣ можутъ сей день до найсвѣтлѣйшихъ днѣвъ гимназіи коломыйскои зачислити.

— „**Gazeta Krakowska**“, котра почала недавно выходити, запожичаeся видимо звѣстными фразами Gaz. Narod., коли говоритъ о нашихъ ôтношеняхъ. Такъ примѣромъ въ ч-ѣ 11 зъ 1 л. мая пишучи о выборѣ посла до сойму зъ округа Львôвъ-Винники-Щирець, доноситъ, що „partya świętojurska“ скликуe вѣче „ruskich“, где будутъ знова тй самй, що и всѣ попереднй, жалѣ надъ недолію и переслѣдованьемъ черезъ Lachów — dla wodzirejów czyli prowydyrów tak pożądane hasła, — бо нарôдъ самъ не видитъ тыхъ выдуманыхъ кривдъ, якй хочутъ въ него вмовити, и ôнъ при всякихъ случайностяхъ, якъ примѣромъ, въ радахъ пов., товариствахъ господарскихъ и т. и. лучится охотно z swoją naturalną starszą bracią (!) и ôткидаe опѣку тыхъ, котрй ему накидуются для власнои приваты“. Редакторы „Gaz. Krak.“ вѣдай дуже еще наивнй, коли съ такимъ переконаньемъ повтаряютъ за другими славетными органами польскими звѣстну, жовчію переповнену пѣсню противъ всякому справедливому движеню Русинôвъ въ ихъ власнôмъ краю. Лучше зробилибы тіи панове, єслибы самй пересвѣдчилися, якъ то людъ рускій дружится z tą naturalną starszą bracią, и чи дѣйстно приватою руководятся тіи, котрй яко природнй братя маютъ обовязокъ стояти на сторожи свого народа. Ну, але всежь такой булобъ для насъ цѣкаве поясненье „Gaz. Krak.“, що то такого розумѣe она пôдъ тою „naturalną bracią“ и пôсля якихъ правилъ булибъ мы для свого рôдного люду bracią nienaturalną!

— **Новй десятки** можна часто побачити съ вытиснеными ческими словами: „To plati deset zlatych“, що чинятъ самй Чехи, котрй уразились тымъ дуже, що на тыхъ десяткахъ находятся лише текстъ нѣмецкій и угорскій. Каса центральна казала пріймати десятки съ новысшою штампилію о 20% менше.

— **Межи вѣденьскими роботниками** ôтбулися сими днями численнй арештованя и ревизіи, а то зъ причины реквизиціи суду краєвого въ Зальцбургу, где ôтбуваeся слѣдство противъ гдеякимъ проводирамъ роботникôвъ, котре выкрыло много осôбъ межи роботниками вѣденьскими, остаючихъ въ звязи съ непевными розрухами.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** ôтоградъ въ Второкъ дня 10 л. мая с. р. въ честь вѣнчаня Архикнязя Рудольфа съ бельгійскою королевною Стефанією народну мельодраму въ 3 актахъ И. Гушалевича п. н. „*Пôдгôряне*“, съ музыкою М. Вербицкого. Представленье ôтбулося въ аренѣ выставôй при улици кривôй.

— **Прибувшихъ до Вѣдня** на торжество вѣнчаня Архикнязя Рудольфа було 165.850 осôбъ, межи тыми до 30.000 пôдданыхъ другихъ державъ.

— **Пôдчасъ илюминаціи въ Вѣдни** случились гдеякй сумнй выпадки. Двѣ женьщины пôдчасъ великого стиску пострадали житье, одна на мѣстци, друга въ однôй пивярни, где єи ôтнесено. Кромѣ того замордувавъ невыслѣженый злочинець 60-лѣтну старушку, остаючу саму въ дома, користаючи зъ того, що всѣ жителѣ були тогды на улицяхъ.

— **Совѣтниками высшого суду краєвого во Львовѣ** зôскали именованй совѣтникъ К. Камѣньскій во Львовѣ и сов. І. Струминьскій въ Тернополи.

— **Въ Свидници** коло Кракôвця ôтбулося дня 17 (29) м. м. посвященье новои церкви черезъ яворôвского декана о. І. Лозиньского при асистѣ 6 священикôвъ. Церковь тая побудована заходомъ и коштомъ прихожанъ.

— **На реставрацію церквей** въ Милованю дек. устецкого и въ Золотковичахъ дек. мостиского еп. перем. удѣливъ министеръ просвѣты дотычнымъ комитетамъ запомоги, а именно для першого села 200 зр., для другого 100 зр.

— **Марійскій театръ въ Кіевѣ** дававъ дня 26 (8) с. м. представленя въ малорускôмъ языцѣ, а именно оперетку „*Бой-жѣнка*“ и гдеякій пьесы зъ оперъ „*За Нѣманъ иду*“ и „*Не ходи, Грицю, на вечерниці*“.

— **Воздушну машину**, котру обдумавъ въ вязници страченый Кибальчичь, а котрою можна въ воздусѣ довольно кермувати бальономъ, розбирала недавно особна комисія, котра выразилась о тôмъ вынайденю съ узнаньемъ. Теперь, якъ пишуть россійскій газеты, стараєся дôстати ей ôтдѣлъ воздушнои плавбы техничного товариства, щобы осудити той новый прирядъ и по можности ужити єго до практичныхъ цѣлій.

— **Въ Перемышли** постановила рада громадска въ честь вѣнчаня Архикнязя Рудольфа основати фондъ стипендійный имени Рудольфа, зъ чого буде побирати одинъ ученикъ шкôлъ середныхъ 100 зр. рôчно.

— **Въ Днѣпрѣ** утопилося дня 23 (5 мая) м. м. около 15 особъ, котрій переѣздили човномъ зъ монастыря Выдубецкого, где бувъ тогды храмъ. Причина того нещастя лежитъ въ тôмъ, що керманичь здôймаючи передъ мостомъ вѣтрôвники, похиливъ неосторожно човенъ, котрый сейчасъ наповнився водою. Зъ всѣхъ особъ уратовано ледво 6.

— **Именованя.** Министеріяльнымъ вицесекретаремъ sôставъ именованый Тадей Шавловскій, конципистъ министеріяльный; ветеринаремъ повѣтовымъ въ Ярославю Ф. Васневскій, ветеринарь обводовый въ Чайници; авскультантомъ Ф. Жегадловичь во Львовѣ; безплатными авскультантами именованій практиканты судовій: Б. Грызецкій, Ф. Бучиньскій, С. Косиньскій, І. Пашкевичь, Н. Гулина, В. Мачка, І. Струтыньскій и І. Ваньсура; дѣйстнымъ директоромъ мѣскои школы женьскои выдѣловои во Львовѣ именованый М. Скшиньскій; дѣйстными учительками женьскои школы народнои въ Станиславовѣ именованій: М. Домбровска, П. Винтерова и Т. Фіялковска; дѣйстнымъ учителемъ школы етатовои именованый И. Онишкевичь въ Козловѣ; дѣйстнымъ учителемъ школы филіяльнои И. Яремкôвъ въ Кудеравицяхъ.

— **Въ Перемышли** выказала нова конскрипція слѣдуючій даты: домôвъ 1.208, число жителѣвъ (кромѣ 1.373 головъ войска) 20.667; нôсля религіи 3.860 гр. к., 9.099 р. к., 2 орм., 74 лют., 18 кальв. и 7614 жид.; читати и писати умѣе 7.764 особъ, тôлько читати 828, ани читати ани писати 12,075; нôсля домашного языка есть 887 особъ съ языкомъ нѣмецкимъ, 27 съ ческимъ, 18.617 съ польскимъ, 1.132 съ рускимъ, 1 съ словеньскимъ и 3 съ угорскимъ. Отсе о одинъ доказъ бôльше, якъ то гдесь счезли Русины въ тôй конскрипціи!

— **Мелитопольске земство** пожертвувало 60.000 рублѣвъ на запомоги для селянъ при закупнѣ землѣ.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Першимъ вицеректоромъ гр. к. семинаріи духовнои во Львовѣ sôставъ именованый о. дръ І. Мельницкій, префектъ тоижь семинаріи.

Сотрудничества одержали: оо. І. Порайко въ Коропци, К. Воєводка (яко приватный сотрудникъ) въ Петранцѣ, М. Винницкій въ Пôдгайцяхъ и Р. Литвиновичь въ Бучачи.

Въ пропозицію принятій: оо. А. Яворскій и В. Давидякъ — на приходъ Тухлю; А. Яворскій (додатково) на парохію Герасимôвъ.

На конкурсъ выставленій парохіи: Крегулець, Лубянки, Тысьменичане и Камѣнка струмилова.

Декреты похвальній одержали: оо. А. Воєводка зъ Карлова, С. Левицкій зъ Джурова, Л. Глѣбовицкій зъ Ганковець, І. Сѣнгалевичь зъ Новоселицѣ, К. Дрогомирецкій зъ Попельникъ, М. Заревичь зъ Рожнева, І. Лукасевичь зъ Тучапъ, А. Малецкій зъ Видынова, М. Герасимовичь зъ Чортôвця, А. Левицкій зъ Коршева, А. Лукашевичь зъ Пôдвербець и І. Терлецкій зъ Жукова — за користне повненье своихъ обовязкôвъ душпастырскихъ; А. Заклиньскій зъ Камѣнки за основанье и скрѣпленье въ своємъ приходѣ товариства тверезости.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Strossmayer**: Die Heiligen Cyrill und Method. Пôдъ тымъ заголовкомъ подае послѣдный выпускъ часописи „Weckstimmen f. d. k. Volk“ въ Вѣдни авторизованый нѣмецкій перекладъ пастырского посланія ВПр. епископа діяковарского Стросмайера зъ 28 лютого 1881, котре вже появилось въ перекладѣ франциускôмъ и италійскôмъ и загальну звернуло на себе увагу. Авторъ поясняє зъ майже совсѣмъ нового становища житье и дѣятельнôсть обохъ великихъ апостолôвъ славяньскихъ, котрыхъ память приказавъ, якъ звѣстно, папа Левъ XIII минувшого лѣта торжественно святкувати въ цѣлôмъ католицкôмъ свѣтѣ, представляє ихъ яко одушевленыхъ и щирыхъ оборонцѣвъ церковного єдиньства, розъясняє на пôдставѣ ôткрытыхъ минувшого року листôвъ папы Іоана VIII интриги архіепископôвъ Альвина и Германриха зъ Зальцбурга и Пассавы и епископа Ганнона зъ Фрайзингенъ противъ св. Методія и строге переслѣдованье тогожь. Особный ôттискъ, 4 листы печатнй въ цѣнѣ 20 кр. а. в., можна набути въ администраціи часописи „Weckstimmen, Wien I. Weihburgergasse 21.“

Тымъ Вп. предплатникамъ, що зложили на „Бібліот. найзн. пов.“ предплату за 2 чверть року, розсылаєся 15 и 16 аркушъ повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ

найстарша торговля почтовыми посылками поручає

нето 4¾ клг. найдобôрнѣйшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4¾ клгр. найдобôрн грубозерн.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьемъ и оплатою цла на кожду станцію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуєся. Цѣнники franco.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ єго иннымъ. Тѣ єго свойства, котрымъ ôнъ безъ всякои реклямы своє велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячуе, суть найлучшою порукою єго скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Нагалика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (8—11)

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Съ днемъ 1 л. мая с. р. отворено

ОГОРОДЪ

на горѣ Высокого Замку во Львовѣ,

при будынку званôмъ „Кавярня“,

до ужитку Всч. П. Т. Публичности.

Гарне тое мѣстце съ величавымъ видомъ на мѣсто и передмѣстя, здоровый и чистый воздухъ, выгôдній проходы робятъ всяку рекламу и заохоту до посѣщаня зайвыми.

Пôдписаный доложивъ всякого стараня, щобы черезъ внѣшне украшенье огороду и ôтновленье салѣ учинити побытъ учащаючои тамъ П. Т. Публичности якъ найпріятнѣйшимъ.

Ôтъ часу до часу грати буде на горѣ добôрна капеля войскова або приватна, о чѣмъ кождого разу донесутъ особно плякаты.

Теплй стравы и перекуски, кава, молоко, сметана и т. и., якъ такожъ напитки всякого рода будутъ подаватись тôлько найлучшй и по мѣрныхъ цѣнахъ, означеныхъ пôсля особныхъ цѣникôвъ. — Для выгоды П. Т. Публичности, котра пье минеральнй воды, будутъ продаватись ôтъ 1 мая на горѣ Замковôй передъ будынкомъ „Кавярня“ въ годинахъ ранныхъ ôтъ год. 6 до 10 всякй роды

Водъ минеральныхъ.

Поручаючи тое предпринятье ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности, остаю

съ глубокимъ поважаньемъ

(1—3) **В. Маршалкевичь.**

Шукаючи порады, переглядае неодинъ хорый газеты и пытаєся, котрому зъ многихъ анонсованыхъ уздоровляючихъ средствъ має завѣрити? Одно або друге завѣдомленье импонуе своимъ богатымъ содержаньемъ, тожь ôнъ выбирае, хотяй найчастѣйше — совсѣмъ неôтповѣдне! Кто хоче отже уникнути такихъ похибокъ и не выдавати надармо грошій, тому радимо, спровадити собѣ брошуру **Karl Gorischek** „Krankenfreund“ (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6), такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть обговорений подрôбно и точно найбôльше уживаній средства, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоємъ переглянути и выбрати собѣ найлѣпше средство. Тая брошура, котра вже появилась въ 450-ôмъ накладѣ, посылаєся gratis и franco, — не має отже замовляючій жадныхъ выдатковъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну. (6—6)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зъорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядôвъ, — поручає свою услугу.

Має на складѣ всякй прибори и займаєся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшй. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдае такожь всякого рода трумны деревлянй. — Замовленя выповняє безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ „**Concordia**“ сповняє замовленя, переконуютъ о тôмъ численнй писемнй подяки, котрй кождои хвилѣ можна переглянути. (11—13)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

МАТІСО

впрыскованя и капсôлки

въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручае **антика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**

К. Крижановского.

Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (2—?)

ВАРСТАТЪ МЕХАНИЧНЫЙ

ГЕНРИКА ЄНИ

(H. JENY)

ул. Жовкôвска, ч. 74, во Львовѣ,

принимае всякй репараціи машинъ и знарядôвъ рôльничихъ, якъ такожь посередничитъ при закупнѣ и продажи новыхъ и уживаныхъ машинъ.

Можна набути такожь слѣдуючій знаряды господарскій: **Паровй машины, Локомобилѣ, Молотѣльнѣ, Кираты, Жниварки, Косѣвники, Екстерпаторы, Плѣвники, Обгортачѣ** и т. д., и т. д. (1—?)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 16—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

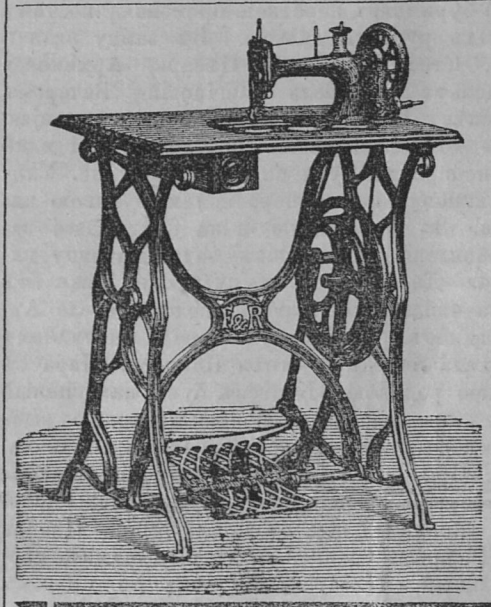

Зингера ручнй иножевй, поправленій патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваєся.

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыждневй по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Для господынь!

Єслибы „кава Franck“, именно

правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнй господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои,** зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои,** именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тй фабриканты, котрй **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, sôстала знаряджена и

כשר для жидôвъ כשר

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйшй торговлѣ en gross et detail. (7—10)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 35. Львôвъ, Середа 6 (18) мая 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТПОВѢДЬ ГР. ТААФФЕ
на интерпеляцію пос. Ковальского.

Наконець пôсля пôвчварта мѣсяця зволивъ гр. Тааффе по внесенôмъ черезъ пос. Ковальского упôмненю, ôтповѣсти на интерпеляцію въ справѣ конскрипціи.

„Всѣ жалобы взглядомъ надъужитій при конскрипціи въ Галичинѣ — говоривъ гр. Тааффе— ôтступивъ я галицкому намѣстництву до урядованя, не даючи при тôмъ намѣстництву нiякихъ позитивныхъ вказôвокъ. Галицке намѣстництво совсѣмъ не розпорядило, якъ се тутъ говорено, що конскрипцiйнѣ блянкеты можутъ бути лише въ польскôмъ языцѣ выповнюванѣ; а коли се мимо того сталося въ гдекотрыхъ чисторускихъ громадахъ, то причина сего почивае въ тôмъ, що органы сихъ громадъ не знаютъ рускаго языка письменного. Въ численныхъ громадахъ, для котрыхъ задля недостачи ôтповѣдныхъ конскрипцiйныхъ органôвъ политичнѣ власти самѣ мусѣли установити лица для переведеня конскрипціи, справдѣ выповнювано конскр. формуляры найчастѣйше въ польскôмъ языцѣ, бо тiи установленѣ органы и тутъ вводили въ житье польскiй языкъ, котрый есть урядовымъ въ цѣлôй Галичинѣ. Въ скалатскôмъ повѣтѣ призволено на жаданье громады Ôкно, щобы конскрипцiйнѣ формуляры були выповнюванѣ по руски. Въ бродскôмъ повѣтѣ всѣ уряды громадскѣ переправляютъ съ собою въ польскôмъ языцѣ, а конскрипцiйнѣ органы не умѣли рускаго языка. Трудноôть повстала лише въ Пониквѣ, где пôдбуренѣ (aufgehetzte) громадяне заявили, що не допустятъ списувати конскрипціи, если она не буде переводитись въ рускôмъ языцѣ. Староста выдавъ строге упôмненье до начальника громады, а притôмъ замѣтивъ, що ничого не стоитъ на перешкодѣ, рускiй языкъ записовати яко домашный, и що при дальшôмъ опорѣ буде выслана асистенція войскова. Се енергичне (але чи и легальне?) выступленье муситъ бути одобрене, тымъ бôльше, що староста казавъ справити всѣ довôльнѣ вписы, такъ що въ тôй громадѣ, хоть тамъ есть рим.-кат. приходство, тôлько двѣ родины вписано съ польскимъ языкомъ домашнымъ. Що до поодинокихъ случаѣвъ, наведеныхъ въ внесеныхъ протестахъ, то ихъ найбôльша часть узнана намѣстництвомъ яко безъосновна. Протестъ що до покликаня народныхъ учителѣвъ на комисарѣвъ конскрипцiйныхъ есть безпредметовый, бо не ма нiякого законного припису, котрыйбы се заказовавъ. Где мимо спротивленя списованыхъ, записано фалшивѣ данѣ, тамъ ихъ опôсля при ревизiи конскрипцiйныхъ аркушѣвъ справлено. (!) Доходженя выказали такожь, що поодинокѣ рускѣ комисарѣ конскрипцiйнѣ вписовали яко Русинôвъ такѣ особы рим. кат. вѣроисповѣданя, котрѣ исторично (?!) говорятъ въ дома по польски. Се надъужитье усунено въ наслѣдство строгого приказу старостôвъ. Многочисленнѣ скарги, пôднесенѣ въ жалобахъ о обезчещуваню Русинôвъ представляются (намѣстництвомъ) яко неправдивѣ. Зъ сего представленя оказуеся, що въ загалѣ пôднесенѣ жалобы противъ поступованя галицкихъ властiй суть безъосновнѣ, а где було неправильне поступованье поодинокихъ комисарѣвъ, тамъ се вже усунено, и министеръ не видитъ причины, що нибудь бôльше въ тôмъ взглядѣ заряджувати“.

Се есть цѣла ôтповѣдь, яку давъ гр. Тааффе не тôлько на интерпеляцію пос. Ковальского и товар., але такожь и на всѣ, якъ самъ признавъ, многочисленнѣ жалобы зъ цѣлои всхôднои Галичины! Есть се ôтповѣдь, чи лише насмѣшка? Если гр. Тааффе отверто заявивъ, що всѣ пôднесенѣ жалобы ôтступивъ „до урядованя“ галицкому намѣстництву, що одно лише мнѣнie намѣстництва есть для него мѣродайнымъ, що ôнъ маe въ Галичинѣ уважати за правду а неправду, за законъ а надъужитье, — то чи не лучше було ôтъ разу сказати, що гр. Тааффе не може и не хоче бути высшимъ судiею надъ пôдвладнымъ собѣ намѣстництвомъ, не може отже узнати вины и надъужитя тамъ, где пôсля мнѣнiя намѣстництва нема вины и надъужитя. Дивна мѣшанина понятiй правныхъ выходитъ зъ сеи ôтповѣди. Разъ, можна було писати выказы конскрипцiйнѣ по руски, и жаданье громады Ôкна було совсѣмъ законне, навѣть въ очахъ гр. Тааффе, въ друге зновъ таке саме жаданье громады Пониква есть вже совсѣмъ незаконне, а за то силованье чисторускои громады до переведеня конскрипціи въ польскôмъ языцѣ есть вповнѣ оправдане, а загроженье войсковою екзекуцiею такого „законного“ приказу старосты — „muss gebilligt werden“! Всѣ жалобы, всѣ факты, всѣ доказы — все то неправдиве — чому? Бо такъ сказало намѣстництво! Ба гр. Тааффе мавъ навѣть ту смѣлôсть въ бѣлый день сказати, що нема нiякого законного припису зобороняючого учителямъ бути конскрипцiйными комисарями! Чи се такожь сказало намѣстництво? Сего ачейже не могло оно сказати, бо есть розпорядженье галицкого намѣстництва зъ р. 1869, обвѣщене учителямъ*), котре именно зобороняе учителямъ брати участь въ конскрипціи! Пôсля того можемо еще сподѣватись, що намъ ôтповѣдятъ на яку интерпеляцію о кривдахъ Русинôвъ: „нема нiякого законного припису, котрый бы заказувавъ кривдити руску народноôть, нема нiякого законного припису о рôвноуправненю Русинôвъ“! Въ тôмъ взглядѣ справдѣ много поучаючою есть ôтповѣдь гр. Таффе, бо галицке намѣстництво и его пôдвладнѣ органы суть пôсля мнѣнiя гр. Таффе единою инстанцiею, котра безъапеляцiйно рѣшае не тôлько о тôмъ, що Русинамъ дозволено, а що недозволено, але и о тôмъ, чи якiй законъ державный обовязуе чи нѣ!

Борба противъ жидôвъ
на Украинѣ.

Кiевъ, 29 цвѣтня (11 мая).

Писавъ вже я вамъ въ первôмъ письмѣ, яка отсе нова тревога розбудила у мене кортячку, выхилити свого носа у нашу „нову колѣвщину“ — такъ звутъ теперь вже у насъ сей погромъ жидôвскiй. На дворѣ стояла погана погода, дощь цяпотѣвъ якъ жидôвскѣ слѣзы, а холодный вѣтеръ надувавъ зъ пôвночи разъ у разъ новѣ сивѣ хмары, якôы нѣсся жидôвскiй пухъ по воздусѣ. А все жь таки всѣ улицѣ Кiева залюднились народомъ та войскомъ. По стѣнахъ домôвъ вже розлѣплено губернаторскiй приказъ: не збиратись въ товпы! А тутъ далекiй гомôнъ, крикъ та якась неначе пôдземна гуркôтня такъ и накликаютъ людiй. Чую, зновъ бютъ жидôвъ на Подолѣ. На силу перебрався я до городскои думы, а дальше вже й не вспѣвъ, скрôзь вже тутъ стояли ланцухи вôйска та замкнули улицѣ. Тутъ еще й самъ губерн. Дрентеленъ выѣхавъ у колясѣ порядкувати, вговорювати бунтовщикôвъ. Свита генералôвъ та полковникôвъ на коняхъ окружила колясу, щобъ, бачте, лекше було губернаторови вговорювати товпу! Що правда, нашъ теперѣшный губернаторъ любитъ параду и свѣтлу свиту. Пôдъ окомъ губернатора рысцемъ пôгнались козаки на Подôлъ, где якъ у казанѣ зновъ клекотѣло та варилось, двигнулись и пѣшѣ салдаты, бо кажутъ, знявся пожаръ на Канавѣ. „Отсе кôнчаютъ жидôвъ“, гдекто прошептувавъ помѣжь публикою, що цѣкаво глядѣла на бушованье товпы. Губернаторска коляса тожь двигнулась напередъ, та ледви опинилась на скрутѣ Александровскои бѣля фонтанны, якъ тутъ же зъ долу налетѣла товпа може въ 100 чоловѣкôвъ, съ крикомъ, зыкомъ та свистомъ та съ яростiю накинулась на контору Шпильмана. Стукôтня и дикiй крикъ сполохали коней губернаторскои колясы, а тутъ еще, — чи камѣняка, чи що таке инше влучило коня полковникового въ саму голову; кôнь спялився, неначе ôтъ болю почавъ крутити головою та рватись а полковникъ бебехнувъ объ землю. Се вже розжарило старшину; мигомъ накликано козакôвъ, що почали нагайками пражити товпу, всю збили у купу и окруживши навколо пôгнали ѣи въ гору по Александровскôй въ казармы. Теперь вже разъ-вразъ видко було, якъ салдаты пôдъ карауломъ вели въ казармы то бôльшѣ то меншѣ ôтдѣлы. Салдаты почали розгоняти и публику.

Коло полудня дали знати, що коло вокзалю (двôрця желѣзницѣ) скоилось нове лихо. Дворець желѣзницѣ наврядъ совсѣмъ у противнôмъ кôнци Кiева. Тамъ вже ôтъ недѣлѣ товпилась жидова, щобъ досѣсти поѣзду та накивати пятами. Весь дворець окружило войско та жандармы. Натовпилось жидовы що не мѣра. Що тôлько богатше, що вспѣло захопити кôлька копiёкъ, все помчалось на втѣкача у дворець. Черезъ одинъ день дворець ставъ жидôвскимъ обозовищемъ. Отже й ôтъ Соломенки попри дворець перекралась нова товпа, може въ пятьдесять чоловѣкôвъ, та закричала: „пойдемъ на Бродского!“ Хижо перелетѣли „братчики“ Шулявску, загнули на Жиляньску улицю и повернулись на Безаковску навпростець до бровару Бродского. Скôлька „братчикôвъ“ почало гримати въ ворота, а за той часъ зъ 30 чоловѣкôвъ перебралось обходомъ зъ заду крôзь частокôлъ и почало бушувати по бровари. Скоро выломано й ворота и товпа вôрвалась у двôръ. У броварѣ организовано оборону та не довго встояли броварскѣ паробки противъ напору товпы, та мабуть они жь самѣ прилучились скоро до неи. Ледво що почали ломати дверѣ и ôкна та добиратись до середины, якъ вже й наспѣло войско и полиція и окружила броваръ. Почалась теперь розправа мѣжь салдатами а „братчиками“. Ротный потребувавъ здачѣ и погрозивъ, що буде стрѣляти. Товпа ôтповѣла крикомъ, камѣня градомъ посыпалось, ранило скôлька салдатôвъ и ротного. Въ ôтповѣдь на то почали салдаты стрѣляти. Товпа почала розбѣгатись; салдаты стрѣляли не богато розбираючи. Такъ и выйшло, що пострѣляли самыхъ невинныхъ, совсѣмъ безъучастныхъ. Забили одну старушку, одну мѣщанку, одного гимназiяста 14-ти лѣтъ, одного розношика газетъ, се все самѣ безъучастнѣ въ нападѣ, а крôмъ того убито еще й трехъ изъ самои товпы. Се впершiй разъ пôсля дводневнои колотечѣ полялася кровь не зъ вины „бунтовщикôвъ“, полялася кровь невинныхъ. Сумно й згадати! Зъ помѣжь товпы одна часть пробилась крôзь ряды вôйска и счезла середъ численнои публики, що тутъ зъ всѣхъ бокôвъ назбиралась на „побоевищу“, зъ цѣлои товпы арештовано 30 чоловѣкôвъ и ôтведено въ каазрмы. Самъ броваръ Бродского не потерпѣвъ богато.

Сею крôвавою приключкою кôнчаю мое оповѣданье про „нову Колѣвщину“ у Кiевѣ. У 2 год. съ полудня дали знати про пожаръ на Демiївцѣ, за Байковою. Густа хмара дыму залягла захôдно-полудневу окраину Кiева. Съ алярмомъ поспѣшило туда войско и скоро притушило огонь. Всѣляково розказуютъ про сей огонь. Одни кажутъ, що товпа народа почавши грабувати жидôвскѣ шинки та винокурнѣ на Демiївцѣ, порозбивала богато бочокъ съ горѣвкою, а опôсля выкидаючи всяку рухлядь зъ жидôвскихъ домôвъ небережно почала й выкидати паки съ сѣрниками и тымъ розжарила огонь, що прожогомъ обнявъ всю горѣвкою напоену землю; другѣ кажутъ, що сежь таки самѣ шпекулянты жиды-винокурцѣ пôдклали огонь, щобъ заробити на своихъ высоко забезпеченыхъ винокурныхъ заводахъ. Не розбирешь, чiя правда.

Изъ Кiева розлялась бунчужна товпа „братчикôвъ“ широко навкруги цѣлого Кiева на якихъ 14 верстовъ. Се вже втѣкавъ народъ изъ Кiевского побоевища до себе до дому и скрôзь по дорозѣ нѣвечивъ жидôвскѣ коршмы та селища. Пôйшла слава про Кiевскѣ гарцѣ съ жидами далеко по селахъ та и тамъ пôдъохотила народъ до пôмсты надъ „людскими пiявками“. За той часъ у Кiевѣ вже все притихло, бо по приказу губернатора почали вже салдаты скрôзь на добре побивати и розганяти народъ. Жиды вдарились съ великими жалобами не то до самого губернатора, але й въ Петербургъ, наробили страшного рейваху, що, бачь, у Кiевѣ настала крôвава революція, не то побиваютъ а й живцемъ рѣжутъ! Такъ и прiйшовъ приказъ: принять строгiи мѣры Пôдъ вечеръ все втихомирилось, бушували еще тôлько полицейскѣ по домахъ та вразъ съ салдатами заганяли полапаныхъ „братчикôвъ“ въ казармы, або переводили переляканыхъ жидôвъ въ крѣпоôть пôдъ охорону губернаторшѣ Марiи Александровны Дрентеленъ. За лаврскими воротами у каменнôмъ сараю назбиралось скôлька тысячь самого обдертого пролетаріяту жидôвского и розтаборилось пôдъ голымъ небомъ.

Въ самôмъ городѣ пôдъ вечеръ вже почали що смѣливѣйшѣ жиды выкрадатись изъ своихъ норъ та збирати свое порозкидане, поломане, та поторощене добро. Скôлько добра жидôвского справдѣ понищено, скôлько жидôвскихъ домôвъ поруйновано, сего годѣ еще теперь сказати. Скрôзь по городѣ стоятъ еще ряды салдатôвъ, спиняютъ прохôдъ, та й небезпечно пробиратись у Подôлъ, щобъ не попасти въ яку халепу*). Тôлькожь на всякiй случай дуже богато понищено добра жидôвского. У самому Днѣпрѣ мало потонути скôлька сотень пудôвъ цукру и всякихъ купецкихъ припасôвъ; не мало выллялося туды горѣвки та вина, не мало поплыло съ водою шкôръ, футеръ, шовковыхъ и всякихъ иншихъ матерiй. Не мало сего всего поталовано въ болотѣ, пôрвано на клочья, не мало порозбивано, поломано. Весь Подôлъ глядитъ теперь неначе яка велика руина. Тôлько що христiяньскѣ домы зберeглись неторканѣ, за то жь мало що не всѣ жидôвскѣ домы поруйнованѣ, съ побитыми ôкнами, поломаными дверми, порепаными стѣнами,

*) Гл. ч-о 100 „Дѣла“ зъ р. 1880: „Допись зъ Снятына“.

*) Нещастье.

поôтрываными ôконницями та потороще-ными выставами. Въ домахъ и по улицяхъ порозкидане лохмôтье, потороще-на мебель разомъ змѣшана съ пухомъ пороз-дираныхъ подушокъ та перинъ. Товпа народа видко такъ и любувалась въ драч-цѣ перинъ и бебехôвъ жидôвскихъ! Всего понищеного добра начисляютъ на бôльше якъ на двѣ десятки милiонôвъ рублѣвъ, тôлько ся цифра далеко не певна. Вся тор-говля на Подолѣ застановлена. Всѣ тор-говцѣ перенеслись теперь на Крещатикъ, що й безъ того бувъ вже доси центромъ великихъ торговцѣвъ. Побоюются, що богато купцѣвъ жидôвскихъ обанкрутится, що й може гдекотрымъ товариствамъ у-безпечаючимъ прiйдеся лопнути пôсля такои руины, бо богато зъ понищеного до-бра есть забезпечено. Тôлькожь зъ другого боку ажь надъ мѣру пересадили жиды въ своѣмъ крику та бѣдканю, мовь бы вже й справдѣ всѣхъ жидôвъ та все жи-дôвске добро понищено. Набиреся єго еще на стôлько, щобы жиды наново почали у насъ хозяйнувати. Тымъ то цѣла та „нова колѣѣвщина“ не розвязала сего пытаня жидôвского, она тôлько звернула гадки всѣхъ тямущихъ на се пытанье и каже надъ нимъ глубоко задуматись, щобъ не прiйшлось въ друге переживати такои лютости народа, може еще страшнѣйшои, ширшои и, хрань Боже, чи не крôвавои. Була се месть народа надъ експлюатато-рами, тôлькожь одною местiю не усунешь самои експлюатацiи, она скоро пôдôйме свою голову, якъ тôлько наша жизнь не повернеся на лучшу дорогу народного житя и поступу.

Бесѣда пос. о. Озаркевича

выголошена на 147 засѣданю палаты послôвъ дня 5 мая с. р. при дебатѣ буджетовôй въ дѣлѣ щорôчнои запомоги душпастырямъ.

Я зголосився до слова при главѣ „Потребы фонда религiйного“ длятого, щобы зробити гдеякѝ уваги до §. 19 о запомогахъ католицкихъ душпастырѣвъ. Нема сомнѣнiя, що запомога убогихъ ка-толицкихъ душпастырѣвъ есть неоспори-мою конечностiю. О тôмъ свѣдчитъ той фактъ, що ôтъ р. 1873 высока рада дер-жавна рôкъ въ рôкъ призволяє на тую цѣль кредитъ. Однакожь тая помôчь дуже часто приноситъ лишь илюзоричну ко-ристь, а то длятого, що именно зъ поли-тичныхъ взглядôвъ найчастѣйше душпа-стырѣ найбѣднѣйшѝ буваютъ ôтъ запо-моги выключанѝ.

Я вже минувшого року подрôбно розбравъ въ отсѣй палатѣ причины та-кого мачушиного поступованя. Помимо того однакожь зло совсѣмъ не направлене, а существує однаково й доси; политичнѝ власти маютъ необмежену волю кождого нелюбленого душпастыря пôдозрѣвати и позбавити запомоги.

Всяке безосновне пôдозрѣнье кого-небудь уважаюсь по закону карыдостой-нымъ, а тôлько пôдозрѣванье грецко-ка-толицкого священика не пôдтягнене пôдъ параграфы карнѝ, хочôбы той священикъ въ наслѣдство того незаслуженого пôдо-зрѣня навѣть гинути мусѣвъ. Ба що на-вѣть, ôнъ не може поважитись пôднести свого придушеного голосу о помôчь, бо боится на будуще еще тяжшихъ пере-слѣдовань. Дальше мушу замѣтити, що роздѣлованье запомоги душпастырямъ есть незаконне, бо основуюсь на проектѣ закона о урегулёваню дотацiи католицкихъ душ-пастырѣвъ, предложенôмъ высокôй палатѣ въ р. 1876, и на дотычнôмъ министе-рiяльнôмъ розпорядженю. Той незаконный modus procedendi стаюся при фактичнôмъ роздѣлюваню запомогъ еще незаконнѣй-шимъ, позаякъ совсѣмъ природно мусятъ потерпѣти и пасти жертвою тiи душпа-стырѣ, котрѝ выповняючи свои политичнѝ права н. пр. при выборахъ голосували за рускимъ кандидатомъ, якъ се дѣялось и дѣюсь въ коссôвскôмъ повѣтѣ, або котрѝ въ свого душпастырского званiя и стано-вища не все хотятъ старостѣ бути гото-выми до такихъ услугъ, котрѝ належатъ до обсягу дѣланя громадскои зверхности, а то и ви слугъ. А при предложеню, кто має дôстати запомогу и яку, не ма нiякои кон-тролѣ. Ординарiяты ôтъ того выключенѝ; староство само одно есть въ тôмъ дѣлѣ оцѣняючою инстанцiєю. Предложенье ста-роства иде ôттакъ до ц. к. намѣстництва, тамъ еще розважуюсь, ажь напослѣдокъ приходитъ до министерства. Якъ сказано, жаденъ душпастырь не знає, яка єго судьôба стрѣтитъ, — чи ôнъ записаный на листѣ щасливцѣвъ, чи нѣ, — и ажь наконецъ при роздѣлюваню запомоги до-вѣдуюсь съ зачудованьемъ, що ôнъ перепавъ. Причины, длячого ему ôтмовили запомоги, ему не скажутъ и ôнъ муситъ съ фактомъ погодитись.

Неразъ подыбаются такѝ душпасты-рѣ, що маютъ ôтвагу свою до неба во-пiющу кривду предложити безпосередно министерству и просятъ єго, щобы таки признало имъ запомогу. И щожь дѣюсь съ тыми прошенями? Министерство ôт-сылає ихъ до намѣстництва, щобы здало справу, а намѣстництво знову до старо-ства съ тымъ самымъ препорученьемъ. Результатъ такiй, що тiи власти обстаютъ консеквентно при своихъ попередныхъ справозданяхъ, значитъ — представляютъ просителя недостойнымъ запомоги, бо якъ инакше й бути може, коли на жалобу душпастыря выдає вырокъ тая сама власть — а она предсѣ сама себе не за-судитъ. Але що ще: черезъ жалобу до министерства душпастырь дразнитъ еще бôльше противъ себе обѣ низшѝ власти, намѣстництво и староство, и може вже безпечно рукою махнути на всякѝ будущѝ запомоги и взгляды, — они для него про-пали на завсѣгды.

Урядове дѣловодство у низшихъ влас-тiй тягнесь дуже поволи, тымчасомъ у-плыне рôкъ, кредитъ запомоговый пере-стає дѣйствувати, бо по роцѣ останокъ нероздѣленого гроша вчислюєсь до касы державнои, и тогды оправдуются совсѣмъ справедливо: „На той рôкъ, за котрый душпастырѣ просятъ о запомогу, нема вже кредиту“ и прошенье найчастѣйше ôткидаютъ. Я не утверджую, що такъ все дѣюсь, бо гдеякѝ душпастырѣ таки одержатъ часомъ опôсля запомогу, але тôлько тогды, коли министерство або за-вôзве низшѝ власти, щобы якъ найскор-ше предложили справозданье, або коли министерство якимъ способомъ само пере-свѣдчилося морально о противозаконнôмъ поступку. И таку то власть надъ като-лицкими душпастырями присвоюютъ собѣ политичнѝ зверхности на пôставѣ кон-фессiйного закона зъ 7 мая 1874 (Дн. З. Д. Ч. 50), а именно: судити политичне поступованье душпастырѣвъ и надъ ними безобмежено верховодити и панувати.

Въ случаю, колиôъ яка вина душпа-стыря дѣйстно була доказана, я не мавôы ничого противъ такому поступованю, але карати когось немилосердно безъ всякого переведеня доказу, безъ переслуханя, безъ доказаня вины, се нiякимъ чиномъ несходится съ змысломъ законодавства. Навѣть зло-чинцеви треба доказати вину, закимъ єго осудится; якъ отже можна такѝ значнѝ кары накладати на душпастыря, котрый хочь совсѣмъ несвѣдомый своєи вины, муситъ пôдпадати карному засудови, и то безъ всякого можливого ôткликаня. Справ-дѣ годѣ поняти, пôсля якихъ правилъ поступаютъ въ австрiйско-католицкôй дер-жавѣ съ католицкимъ душпастырскимъ духовенствомъ. Тоє духовенство уважа-єсь вынятымъ зъ пôдъ закона, а особливо грецко католицке въ Галичинѣ. Єму ча-сто грозятъ тымъ, що будутъ остро ба-чити, чи заховує приписы патенту Iосиф-иньского о jura stolae, патенту, котрый передъ 100 лѣтами мавъ совсѣмъ инше значенье, якъ въ теперѣшныхъ дорогихъ часахъ; духовенство тоє руйнуютъ, пôд-копуютъ єго повагу передъ громадами, а коли часомъ грозитъ яке небезпечень-ство державѣ, тогды звертаются до него съ найбôльшою гречностiю; колижь знов небезпеченьство вже пройшло, коли руске духовенство своимъ вплывомъ на нарôдъ поучаючо подѣйствувало и дѣломъ пока-зало правительству свою вѣрнôсть и при-вязанноѣть, — тогды оно вже непотрѣбне, ему кажутъ, що оно сповнило тôлько свою повиннôсть, єго знов пôдозрѣваютъ яко политично непоправного, на него паде ударъ за ударомъ, ба навѣть въ справахъ чисто матерiяльныхъ узнаютъ єго недо-стойнымъ запомоги, котра ему належится не precario modo, але совсѣмъ по закону, бо запомога роздѣлюєсь зъ податкôвъ фон-ду религiйного.

Якъ я вже на вступѣ моєи промовы сказавъ, запомога роздѣлюєсь пôсля про-єкту закона при тайныхъ инструкцiяхъ низшихъ властiй политичныхъ. Еще бу-лобъ яко-тако, колиôы бодай поступовано при тôмъ огляднѣйше и не въ способъ право вопiющо оскорбляючiй. Однакожь такъ дѣюсь: политичнѝ власти почислили самовôльно въ поодинокихъ приходахъ мѣстцевѝ доходы приходскѝ и многѝ па-рохiи поставили на основѣ проєкту зако-на въ р. 1876 понадъ вызначену тогды конгруу 400 зр. а. в. Завсѣгды покликуєся на тоє, що для выслѣдженя доходôвъ дотацiйныхъ потрѣбно зôзнаня зъ стороны бенефiцiята, а тымчасомъ правительство само отаксувало фундацiи безъ запытаня ординарiятôвъ и бенефiцiятôвъ, — и се урядова загадка, якъ обчисленѝ доходы якоинибудь бенефиции. Душпастырь не повиненъ такожь знати, чи ôнъ може мати на пôставѣ проєкту закона право до запомоги, чи нѣ, ôнъ мусится лишь смирно пôддати своѣй нещасливôй судьбѣ, ôнъ не смѣє навѣть спытати, якимъ то способомъ все тоє такъ дѣюсь.

Булобы дуже пожаданымъ, прило-жити справедливѣйшу мѣру въ такъ важнôй для духовенъства справѣ, а осо-бливо для грецко-католицкихъ священи-кôвъ въ Галичинѣ, жонатыхъ, яко ôтцѣвъ родины крайно убогихъ, такъ, що мусятъ навѣть боротись о кусникъ насущного хлѣба. Именно правительство не повинно вже на будуще поступати съ нуждою ду-ховенъства такъ незаконно, якъ я се вы-казавъ, але бôльше по людски. Прави-тельство нехай не опираюсь на новозроб-леныхъ почисленяхъ поодинокихъ бенефiцiй черезъ политичнѝ зверхности, бо оно має пôдъ рукою правдиво вѣрну пôдставу, а то доповненье конгруы, кождому душпа-стыреви рôчно признане зъ религiйного фонду. Нехай отже правительство дальше доповнитъ недостаючу до того конгруаль-ного доповненя квоту въ мѣру даного кредиту, и тымъ рѣчь буде залагоджена.

Я пôднѣсъ тiи уваги, и хочь не ста-влю нiякого внесеня, то однакъ взываю правительство, щобъ оно ôтступило ôтъ теперѣшнои несправедливои системы и въ тôй такъ жизненно важнôй для душпастыр-ского священьства справѣ, вступило на дорогу справедливости. (*Славно!*).

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Рада державна.*) На 149 засѣданю палаты послôвъ (першôмъ по короткôй пе-ервѣ зъ причины вѣнчаня арх. Рудольфа) забравъ голосъ при спецiяльнôй дебатѣ бу-джетовôй надъ позицiєю „Середнѝ школы“ нашь посолъ, Кулачковскiй и промовлявъ за увôльнюваньемъ ученикôвъ гимна-зiяльныхъ ôтъ оплатъ школьныхъ заразъ въ першôмъ курсѣ першои клясы, чого доси не бувало, а що ôтстрашуючо вплыває на родичѣвъ убогихъ ученикôвъ. Дальше про-мовлявъ пос. Кулачковскiй противъ покри-вдженю рускаго языка въ гимназiяхъ и жа-дає, щобы засада рôвноуправненя народно-стiй була и въ Галичинѣ переведена. Въ гимназiяхъ всходнои Галичины число уче-никôвъ рускои и польскои народности май-же рôвноважится, а помимо того у всѣхъ всходно-галицкихъ гимназiяхъ (крôмъ одно-ои во Львовѣ) языкъ выкладовый польскiй. Бесѣдникъ збиває всякѝ можливѝ закиды противъ потребы рускихъ гимназiй и жадає утвореня тыхже. На слѣдующôмъ 150 за-сѣданю тягнулась дальше дебата буджето-това. При позицiи „Школы народнѝ“, на котрѝ поставлено суму 1,759.766 зр., за-бравъ голосъ пос. сов. Ковальскiй и го-воривъ о польскихъ порядкахъ въ рускôмъ школьництвѣ народнôмъ, о тôмъ, якъ то у насъ въ народныхъ школахъ учителѣ звы-чайно по наказу инспекторôвъ надъуживаю-ютъ свого призваня, не сѣютъ науку, але пропагуютъ политику польску, якъ то у насъ много рускихъ школъ народныхъ, повставшихъ зъ рускихъ фундацiй пере-польщено совсѣмъ, або заведено языкъ мѣ-шаный а фактично одинъ тôлько польскiй, хотяй въ дотычныхъ селахъ не ма совсѣмъ польскихъ дѣтiй, и т. д. Сов. Ковальскiй представивъ палатѣ господарку рады школь-ои на примѣрѣ голосноi пригоды съ ру-скою громадою Долга въ калускôмъ повѣтѣ и иншими громадами, котрѝ совсѣмъ законно жадали выключно рускаго языка выкла-дового въ своихъ школахъ. Рôвножь обго-воривъ сов. Ковальскiй неправности, якѝ дѣются въ семинарiяхъ учительскихъ. Обѣ бесѣды нашихъ послôвъ Ковальского и Ку-лачковского подамо небавомъ въ цѣлости.

На 51 засѣданю велась дальше розп-рава буджетова, а именно надъ выдатками министерства скарбу на администрацiю фи-нансову. Зъ рускихъ послôвъ забравъ го-лосъ о. Озаркевичъ и внѣсъ резолюцiю о змѣнѣ дотепершнои екзекуцiи податкôвъ. Резолюция єго зôстала достато-чно пôдперта. Другiй разъ на тôмже за-сѣданю промовлявъ о. Озаркевичъ въ справѣ соли, а именно выступавъ противъ поступованя правительства, котре нищитъ ôтпадки при выробѣ соли, засыпає жерела сольнѝ, щобы убогiй нарôдъ рôльничiй не мôгъ съ нихъ користати, и вôзвавъ прави-тельство, щобы задля убогои людности зни-жило цѣну соли.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. Двѣ незвычайноi ваги рѣчи зъ послѣдныхъ часôвъ внутрѣшного стану Россiи занимаютъ въ теперѣшнôй хвили увагу не тôлько Россiи, але й цѣлои Евро-пы, — обѣ звѣстнѝ вже нашимъ читате-лямъ, — именно: великiй рухъ против-жидôвскiй, обхватившiй собою цѣлу Украину и вызначившiйся такими грôзными сценами въ Кiевѣ, Єлисаветградѣ и другихъ мѣстцяхъ, и новый манифестъ царя, выданый по весняноѝ войсковôй парадѣ въ Петербурзѣ. Що до першои справы, про-тивжидôвскихъ безпорядкôвъ, то цѣкаве тое, що россiйскѝ дневники такъ столичнѝ якъ и провинцiяльнѝ бачутъ причину безпо-рядкôвъ въ ненависти жидôвъ, не яко пред-ставителѣвъ другои расы або религiи, але яко представителѣвъ „хищничества“, лихвы, експльоатацiи. „Голосъ“ пôдноситъ яко ха-рактеристичнѝ факты тiи, що въ Єлисавет-градѣ при 40-годинноѝъ бушованю кôлька-десять тысячного народа лучився одинъ тôлько случай смерти — се доказуе, що кровавѝ инстинкты не заволодѣли масою на-рода, — и що товпы народа не грабили для наживы жидôвского добра, а тôлько нищили; навѣть наперовѝ грошѣ захопленѝ дерли. „Недѣля“ рôвножь бачитъ причину безпо-рядкôвъ въ економичныхъ ôтношеняхъ. „Новое Время“ вказуе на фактъ, що доси тôлько мѣскѝ жителѣ (н. пр. въ Одессѣ 1871 р.) пôдносились на жидôвъ, теперь и селяне до того взялися. „Новое Время“ пôдноситъ дальше, що жиды, котрѝ все гнетутъ селя-нина, сего року подвôйнымъ тягаромъ на-лягли на него, бо сего року, якъ звѣстно, панує на Украинѣ велика дорожня хлѣба зъ причины тогорôчныхъ неурожаѣвъ, — а при такôмъ народноѝъ нещастю якъ голодъ, жиды-торжники гôрше тои пявки ссутъ послѣдну кровь, послѣдный крейцарь зъ убо-гого селянина христiянина.

Перейдемъ до другои рѣчи, до цар-ского манифесту. Мы вже въ минувшôмъ числѣ подали коротенько єго характери-ку. Въ манифестѣ высказана будуща поли-тика нового царя въ слѣдуючихъ словахъ: „голосъ Божiй наказуе намъ стати бодро на дѣло правленя, въ унованю па Божiй промыслъ, съ вѣрою въ силу истины са-модержавноi власти, котру мы покли-канѝ утверджати и охороняти для бла-га народного ôтъ всякихъ на ню „попол-зновенiй“. Тiи слова не потребуютъ близ-шихъ выяснень. Якъ не можна яснѣйше новый царь говоритъ въ манифестѣ народо-ви, що не думае лишатися „самодержав-ноi“ власти, унаслѣдженои по батьку, и що не тôлько не дасть конституцiи, не роз-ширитъ и не утвердитъ автономiи,—але про-тивно „бодро“ возьмесь до „утвердженя“ самодержавноi власти. Не треба й казати, що такiй манифестъ дуже скорбно и при-гнетаючо подѣйствувавъ на весь россiйскiй нарôдъ. Манифестъ выповѣдае борбу на житье и смерть съ нигилистами, „недостой-ными извергами“, „гнусною крамолою“, взыває нарôдъ до тои борбы, — а натомѣсть не дає й одного луча надѣи, и однымъ словомъ не нагадуе на народнѝ бажаня и потребы, котрыхъ нарôдъ смѣло почавъ бувъ домагатися передъ смертiю царя Але-ксандра II въ газетахъ и земствахъ. Никто запевно не надѣявся, щобъ новый царь першимъ дѣломъ давъ повну конституцiю и парляментъ, але все таки и никто не на-дѣявся, щобъ новый царь ничого не давъ и стоявъ при репрессiи, котра всюда въ исторiи, а такожь и въ исторiи послѣдныхъ лѣтъ панованя Александра II, назначена кровавыми сценами. Манифестъ царя при-няли россiйскѝ поступовѣйшѝ газеты съ ве-ликимъ отчаяньемъ, „Порядокъ“ н. пр. пи-ше въ тôмъ змыслѣ: „терпѣлисьмо, будемъ и дальше терпѣти“. Заграничнѝ же газеты, кромѣ официяльныхъ прускихъ, всѣ згôдно сожалѣютъ надъ тымъ манифестомъ и ува-жаютъ єго першимъ плодомъ реакцiйноi партiи, котра пôддобрилась цареви и свѣ-домо чи несвѣдомо готовитъ єму що най-меньше прикрѝ непрiятности въ будущôмъ. Пытанье заходитъ, якимъ чиномъ прiйшло до такого манифесту. Коли передъ тымъ всюда тôлько говорено и писано о побѣдѣ либерального Льорисъ-Меликова надъ ре-акцiйною камарилею? Ôтповѣдь на тое пы-танье цѣкава и буде, надѣятись, незабавомъ дана. Поки що, дневникарѣ именно маютъ новый доказъ, якъ то всякѝ вѣсти зъ Россiи треба принимати cum grano salis. Рѣчь од-нако певна, що манифесту не укладавъ ни Льорисъ-Меликовъ ни гр. Валуєвъ, але про-куроръ св. Синода, Побѣдоносцевъ. Гр. Льорисъ-Меликовъ мавъ по обвѣщеню того манифесту на-ново податись до димисiи, чи, якъ гдеякѝ кажутъ, „заслабнути“. Чи царь принявъ або прiйме димисiю єго, не знати. На Льорисъ-Меликова одинокого покладае нарôдъ россiйскiй свою надѣю и для того царь вже кôлька разôвъ не хотѣвъ принятi єго димисiи.

Зъ новинъ про революцiйный рухъ донесли газеты одну важну, а именно, що въ Петербурзѣ выкрыто нигилиста, това-риша Кобозева, въ особѣ офицера ôтъ мари-нарки, чоловѣка маетного. Єго обвиняютъ о участь въ динамитовôмъ атентатѣ въ Зимо-вôмъ Двôрци и о доставленье динамиту до пôдкопу Кобозева на Малôй Садовôй улицi. Вина єго має бути вже доказана.

До характеристики теперѣшного стану печати въ Россiи подаємъ фактъ, що газета „Порядокъ“, редагована бувшимъ профессо-ромъ петербурского университету, Стасю-

лѣвичемъ, пôдпала вже другôй административнôй карѣ за теперѣшного царя. Недавно ôтобрано ѣй „разничную продажь“ а теперь ôтнято право мѣстити приватнѝ анонсы — обѣ кары вымѣренѝ до того, щобы пôдконати матеріяльный бытъ газеты. Треба знати, що проф. Стасюлевичь передъ смертію царя Александра II одержавъ ордеръ заслуги на поли дневникарства.

Франція. Въ ôтповѣдно короткôмъ часѣ справа туниска закôнчилась користно для Французôвъ. Франція заключила съ беёмъ Тунису договôръ, на пôдставѣ котрого бей пôддаесь пôдъ политичный и войсковый протекторатъ Франціи.

Якъ звѣстно, Порта передъ тымъ розôслала була циркулярну ноту до державъ европейскихь, въ котрôй покликувалась на историчне право зверхности надъ Тунисомъ и протестувала противъ вступленю французского войска до Тунису. Франція выдала въ ôтповѣдь Портѣ такожь циркулярну ноту, въ котрôй заперечуе Турціи историчне право протекторату надъ Тунисомъ и совсѣмъ выразно заявляе, що въ случаю, колибъ Турція высылала воєннѝ кораблѣ до Тунису, Франція узнасть тое за casus belli и фльота француска не допуститъ кораблѣвъ прибити до берега. Яко причину експедиціи подае нота: разъ, забезпеченье границь на всходѣ Альгеріи передъ нападами племенъ тунискихъ, якъ Крумиры, а друге зломанье всякого чужого вплыву и интригъ противъ Франціи въ Тунисѣ и приневоленье бея, щобъ бувъ еи союзникомъ. Така ôдповѣдь вызвала непріятнѝ чувства въ Константинополи, Римѣ и Лондонѣ. Порта налякалась погрозы француской и ôтступила ôтъ проекту оружнои интервенціи въ справѣ тунискôй.

Тымчасомъ войска французкѝ въ Африцѣ безъ опору посувались до столицѣ Тунису. Дня 1 мая генералъ Бреаръ пôдôйшовъ съ своимъ войскомъ ажь пôдъ Бардо пôдъ самымь Тунисомъ. Посолъ французкій, Рустанъ просивъ бея о авдіенцію для Бреара. Въ Бардо принявъ бей Бреара. Беаръ заразъ предложивъ беєви договôръ, складаючійся зъ 10 артикулôвъ; найголовнѣйше постановленье договору есть тое, що въ Тунисѣ маe бути постановленый французкій министеръ-резидентъ, котрый маe стерегти, щобы постановленя договору були сповнюванѝ. Бей зажадавъ часу до намыслу и по чотырехъ годинахъ пôдписавъ договôръ пôдъ условіемъ, що войска французкѝ не вступлятъ до єго столицѣ, Тунису, и не займутъ еи. Бреаръ запевнивъ бея, що того не буде. Посолъ Рустанъ маe бути именованый министромъ-резидентомъ въ Тунисѣ. Такъ отже скôнчилась експедиція француска до Тунису съ тріюмфомъ для Франціи. Она вывоювала собѣ протекторатъ надъ Тунисомъ, бо пôсля договору она маe заступи єго на внѣ, маe право, коли тôлько окажеся потреба заняти войскомъ поодинокѝ стратегичнѝ пункта въ Тунисѣ, а навѣть застерегла собѣ въ договорѣ право вглядати въ финансове господарство Тунису. Бôльше вже Франція не могла зыскати.

Болгарія. О малôмъ княжествѣ болгарскôмъ заговорили теперь богато. И не диво, бо все таки цѣкава рѣчь, що станеся тамъ дальше по звѣстнôй проклямаціи кн. Александра, чи князь, екс-офицеръ прускій, лишится при коронѣ, чи нѣ, и въ загалѣ чи въ наслѣдство евентуальныхъ выпадкôвъ не прійде до якого нового заколоту на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Газеты россійскѝ съ негодованьемъ ôтнеслись до поступку болгарского князя, зломившого конституцію. „Голосъ“ бачитъ въ тôмъ интригу Австріи а „Порядокъ“ интригу Бисмарка, котрому солею въ оцѣ широка конституція Болгаріи. Обѣ газеты россійскѝ не розминаются съ правдою; вѣденьскѝ газеты рôвножь утверждуютъ, що кн. Александра пôдчасъ єго недавного пробуваня въ Берлинѣ поучивъ Бисмаркъ, якъ маe собѣ порадити, а у Вѣдни згодились на инструкціи Бисмарка. До „Neue fr. Presse“ доносятъ зъ добре поинформованого жерела о самôмъ болгарскôмъ князю такѝ рѣчи: Князь занадто гордый на свою корону, щобъ еи коли добровôльно зложивъ. Противно, ôнъ ужіе всѣхъ усилій, щобъ собѣ еи забезпечити. Ôтъ положеня князя зависитъ єго одруженье съ княгинею Юсуповъ, найбогатшою наслѣдницею въ Россіи, котрои маєтокъ числятъ на 50 милiонôвъ. Вѣнчанье маe наступити, коли скôнчится будова палаты княжои въ Софіи. Доси живъ кн. Александеръ въ касарни; недавно вынаймивъ собѣ дôмъ съ пятьма комнатами. Теперь касарню розваливъ, а на еи мѣстци будуе палату резиденційну. Спадку по царю Александрѣ II кн. Александеръ не дôставъ; царь бувъ подарувавъ ему, коли тôлько вступавъ на княжій престолъ въ Болгаріи, милiонъ рублѣвъ. Цариця записала ему рôвножь досыть срѣбла и дорогоцѣнностій, але мало грошій.

НОВИНКИ.

— **Рускій комитетъ для выбору посла соймового** ôтъ громадъ повѣтôвъ: **Львôвского, Винницкого и Щирецкого** оголосивъ ôтозву до выборцѣвъ тыхже повѣтôвъ, щобы при выборѣ дня 27 лат. мая ôтдавали свои голосы на рускаго кандидата, **Федора Царя**, начальника громадского зъ Пôдберезець, одноголосно поставленого и препорученого народнымъ вѣчемъ зъ дня 6 мая.

— **Передвыборчій збôръ выборцѣвъ** зъ округа Львôвъ-Винники-Щирець скликуе рускій комитетъ на вôвторокъ слѣдуючого тыждня, 12 (24) мая. ВП. Выборцѣ зволятъ отже якъ найчисленнѣйше явитись тогожь дня въ великôй сали „Дому Народного“ о год. 11 передъ полуднемъ.

— **Є. В. Цѣсарь** выдавъ ôтручне письмо до министра-президента гр. Тааффе, въ котрôмъ складае подяку всѣмъ народамъ своеи державы за всѣ объявы благожеланя и преданности, за всѣ почестнѝ дарунки, зложенѝ ними въ день вѣнчаня Иайдост. Пары, якъ зарôвно за всѣ фундаціи, основанѝ въ память того торжества. Константуемъ при тôмъ, що Львôв. газ. уряд. умѣстила теперь тое письмо такожь и въ рускôмъ языцѣ (хоть дуже блудно), чого домагались мы еще по ôтъѣздѣ Цѣсаря зъ Галичины, коли то Gaz. Lw подала ôтручне письмо цѣсарске съ подякою до населеня Галичины лише въ языцѣ польскôмъ и нѣмецкôмъ.

— **Впреос. Митрополитъ и Преос. Епископъ** повернули 1 (13) с. м. зъ Вѣдня до Львова.

— **Преосв. Єпископъ Іоанъ Ступницкій** выѣхавъ зъ Вѣдня до Карльсбаду для поратованя свого здоровя.

— **Зъ Стрыя** пишутъ намъ, що въ коротцѣ приѣде тамъ Впреосв. нашь Митрополитъ на визитацію. Вѣсть тая урадовала дуже тамошныхъ мешканцѣвъ, и для ôтповѣдного принятя такъ достойного гостя завязався пôдъ предсѣдательствомъ о. Березовского комитетъ зъ мѣщанъ и интелигенціи.

— **Вечеръ музикально-декляматорскій** товариства „Академическій Кружокъ“ въ память 10-лѣтныхъ роковинъ єго основаня ôтбудеся дня 9 (21) с. м. въ сали „Народного Дому“ съ слѣдуючою програмою: 1) Вступне слово тов. Р. Ф. Б.; 2) Вербицкого „Красна зоре, подивися“ — ôтспѣваe хоръ; 3) Лавровского „Надо мною буря выла“ — ôтспѣваe хоръ; 4) Лишта „Соловѣй“ — ôтограе на фортепянѣ тов. Я. В. И.; 5) Грабовича стихъ — выголоситъ тов. Б. И. П.; 6) Верди-го арія зъ оперы „Н. Trovatore“ — сольоспѣвъ въ сопроводѣ фортепяна, ôтспѣваe п. В. Н. И.; 7) Луцыка „Къ рускимъ орламъ“ (стихъ О. А. Авдиковского) — ôтспѣваe хоръ. Початокъ о год. 7½ вечеромъ. По тôмъ розпôчнеся забава съ танцями.

— **О. Стефанъ Смольницкій**, пенсіонованый священикъ-ювилятъ епархіи перемыскои, упокоився сими днями во Львовѣ въ 83-ôмъ роцѣ житя а въ 57-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

— **О. Михаилъ Дроздовскій**, парохъ Волѣ Довголуцкои деканата стрыйского, упокоився на днѣхъ въ 79-ôмъ роцѣ житя а 53-ôмъ р. священьства. Вѣчна ему память!

— **Въ мѣсточку Ягольници** выбухнувъ дня 6 л. мая страшный пожаръ, котрый знищивъ совсѣмъ 36 домôвъ, а кромѣ того 14 домôвъ для осторожности розôбрано. Шкода выноситъ до 100.000 зр.; 97 родинъ осталo безъ хлѣба и притулку.

— **При доставѣ дерева** для желѣзницѣ львôвско-черновецко-яскои выкрыто надъужитя. Доставець Глянцъ допускався на гдеякихъ стаціяхъ рôжныхъ шахрайствъ, о чѣмъ донѣсъ дирекціи єго власный факторъ. Противъ Глянца выточено слѣдство.

— **Въ справѣ руского касина въ Стрыю** пишутъ намъ: Причиною проволоки въ отвореню рускаго касина, котре засновано еще 12 (24) марця с. р., есть бракъ ôтповѣдного помѣщеня. Выдѣлъ по всѣлякихъ пертрактаціяхъ мусѣвъ рѣшитись на наемъ провизоричного мешканя до листопада, а за сейчасъ думае уладити тую многоважну для товариства справу. Если усунутся гдеякѝ поменшѝ перешкоды, ухвалитъ выдѣлъ вже въ слѣдуючу пятницю [8 (20) с. м.], въ день численного зъѣзду околичного священьства, отворити для касина свôй льокаль (въ домѣ Месинга, недалеко суду). До теперь числитъ товариство 50 членôвъ, але велике одушевленье, яке проявилось на загальныхъ зборахъ, каже сподѣватись, що оно розвинеся гарно и стане осередкомъ духового житя такъ мѣстцевои якъ и околичнои интелигенціи.

— **Зъ Пôдволочискъ** пишутъ намъ дня 30 (12 мая) м. м.: у насъ на недѣлю заповѣли, що въ Волочискахъ пôйде громада на жидôвъ. По мѣстѣ великій пополохъ, жиды выносятся гдесь мовь камфора на села. Чи буде дѣйстно що зъ того — не знати, але на кождый способъ донесемо вамъ. Въ Волочискахъ (с. е. на россійскôй сторонѣ) нема теперь жадного войска; все выслано до Жмеринки, недалекого села. До Жмеринки надôйшло войско доперва тогды, коли народъ справився вже съ жидами. Въ Жмеринцѣ есть одна улиця, где мешкаютъ самѝ жиды. Якійсь кондукторъ желѣзницѣ наклонивъ „братчикôвъ“ въ Проскуровѣ, щобы вырушили въ похôдъ на Жмеринку. Пôдохоченѝ „братчики“ удались сейчасъ въ тое мѣстце, где збурили и знищили совсѣмъ улицю жидôвску; кровопролитя однакъ не було жадного, а лишь въ случаю чинного ôтпору случалися они. Жиды говорятъ, що самѝ зъорганизовали оборонну гвардію зъ своихъ шевцѣвъ, кравцѣвъ та иншихъ робôтникôвъ и такъ потроха боронились, хоть все то ничого не помогло. Ажь по тôмъ всѣмъ прійшло до Жмеринки войско зъ Волочискъ и Проскурова, вслѣдствіе чого оба тѝ мѣста лишились безъ охороны, хоть тамъ, якъ кажу, великій пануе страхъ.

— **Кароль Вильдъ**, широко звѣстный львôвскій книгарь оголосивъ сими днями криду. Ся катастрофа була вже ôтъ довшого часу ожидана, а споводована головно нащастями родинными. Есть се найстарша книгарска фирма во Львовѣ, бо существуе бже близько 100 лѣтъ, а самъ теперѣшный еи шефъ трудився въ тôмъ заводѣ 30 лѣтъ. Кароль Вильдъ, знаный зъ многихъ накладôвъ, особливо въ лѣтахъ 1850 — 1870 положивъ безперечно много заслугъ для галицко-польскои литературы. Ôнъ бувъ такожь въ 60-тыхъ рокахъ выбраный зô Львова посломъ до рады державнои.

— **Въ дирекціи желѣзницѣ Кароля Людвика** пороблено такѝ змѣны, що ôтдѣлъ руху, зложеный зъ 3 урядникôвъ, переноситься съ днемъ 1 л. червця с. р. до Львова, а ôтдѣлъ контролѣ доходôвъ позôстане на теперь въ Вѣдни.

— **Зъ пôдъ Хоросткова** пишутъ намъ, що въ селѣ Сухоставѣ есть дуже много пяниць, такъ що горѣвка забираe немало господарскихъ грунтôвъ и если такъ дальше пôйде, то небавомъ цѣлый Сухоставъ пôйде на жебры. Отъ, недавно еще господарь М. Воронка завѣсився зъ піятики. Зъ своеи стороны додаемъ, чи не булобъ на часѣ постаратись въ Сухоставѣ о заснованье брацтва тверезости або обдумати инши средства, котрѝ выкоренилибы нещастный той налôгъ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Цыкôвъ въ пов. перемыскôмъ 100 зр. запомоги на выбудованье школы.

— **Зъ Кудрынецкого** пишутъ намъ: Духовна мисія тверезости ôтбулася въ Колодрôбцѣ Синькôвскôй надъ Днѣстромъ дня 8 с. м. въ недѣлю Мироносиць торжественно и съ хорошимъ успѣхомъ, до чого спріяла прекрасна погода. Народа явилось надъ 2.000, навѣть зъ 5 до 6 миль ôтдаленыхъ мѣстцевостій, а хотяй Єзуиты въ той самъ день устроювали мисію въ Борщевѣ, то однакъ и зъ ôттамъ прійшовъ нарôдъ на нашу мисію, щобы послухати хорошои науки, выголошенои звѣстными мисіонерами Всч. оо. Р. Мохомъ и И. Мардаровичемъ, котрыхъ нарôдъ нарочно на тое торжество запросивъ; кромѣ нихъ проповѣдали такожь Всч. оо. І. Гаваньскій, деканъ залѣщицкій, и Л. Лушпиньскій зъ Пилипча. Священикôвъ було 25 (лат. не було жадного), а межи тыми 8 прибули въ походахъ крестныхъ на чолѣ своихъ парохіянъ. Службу божу ôтспѣвали торжественно Впреп. о. совѣтникъ-деканъ Т. Лисенецкій, Всч. оо. П. Сѣчиньскій и И. Ганкевичь; до службы спѣвали гарно пôсля нотъ хлопцѣ и дѣвчата зъ Иванкова пôдъ проводомъ свого душпастыра Всч. о. І. Чубатого. Вправдѣ брацтво тверезости числитъ вже 276 членôвъ, до чого допровадивъ бувшій священикъ колодробецкій Всч. о. І. Коцюба зъ Горпина, однакъ того дня вписалося еще много въ тое брацтво, за що належится заслуга мѣстцевому священику Всч. о. Г. Ступницкому. Хоть народа було таке число, однакъ панувавъ всюда взорцевый порядокъ, хотяй не було тамъ жадного политичного урядника ани жандармеріи.

— (Ш) **Зъ Чорткôвского** пишутъ намъ: Староство наше завôзвало уряды громадскѝ до предложеня дотычащихъ выказôвъ взглядомъ евентуальнои змѣны уставы о довôльности подѣлу грунтôвъ селяньскихъ. Выказы тіи, хоть часто не совсѣмъ докладнѝ, кидаютъ много свѣтла на неôтрадне положенье нашого селяньства; нехай послужатъ для загальнои вѣдомости слѣдуючѝ даты зъ двохъ громадъ: Село Джуринъ въ пов. чорткôвскôмъ посѣдае въ загалѣ около 1.700 моргôвъ орного поля; поле тое було до року 1869 подѣлене помѣжь 158 господарѣвъ, зъ котрыхъ 45 посѣдало 16 до 17 моргôвъ, а 113 ôтъ 8 до 9 моргôвъ. Съ кôнцемъ 1880 р. позôстало при давныхъ господарствахъ въ загалѣ лишь 866 моргôвъ, решта ôтпала, а именно: въ 124 случаяхъ вслѣдствіе спадщины, а въ 58 случаяхъ задля продажи. Нынѣ есть одно господарство маюче надъ 30 моргôвъ, два господарства около 25 моргôвъ, десять посѣдае около 16—20 моргôвъ, 17 господарствъ маютъ еще свои поля не подѣленѝ, а есть такихъ около 15, що свои поля вправдѣ подѣлили, але натомѣсть гдещо докупили або одѣдичили. За тое есть 6 давныхъ господарствъ безъ кавалка поля, 4 такихъ господарствъ маючихъ по ½ морга, 40 по ½ до 3 морги, 45 по 3 до 6 моргôвъ. Прибуло около 60 новыхъ господарствъ, посѣдаючихъ ôтъ ½ до 5 моргôвъ; 70 моргôвъ спочиваe въ чужихъ, бо жидôвскихъ рукахъ. — Въ селѣ Слобôдка джуриньска тогожь повѣту есть загаломъ около 1150 моргôвъ поля; до року 1869 було тое поле въ посѣданю 112 господарѣвъ. Зъ того позôстало при давныхъ властителяхъ лишь 545½ моргôвъ, решта подѣлена и розпродана помѣжь новѝ дрôбнѝ господарства, котрыхъ числятъ нынѣ около 70; зъ того прикупили гдещо кôлька господарствъ давнѣйшихъ. Зъ давныхъ господарствъ есть теперь такихъ 7, що не маютъ вже жадного кавалка поля, 6, що маютъ по ½ морга, 45 маютъ по ½ до 3 морги, 16 маютъ 3 до 6 моргôвъ, 23 маютъ 6 до 10 моргôвъ. Такихъ господарствъ, котрѝ маютъ свои поля въ цѣлости, есть вже лише 7. — Зауважати тутъ належитъ, що за новѝ господарства уважано при выповнюваню выказу лишь тіи, котрѝ маютъ свои окремѝ хаты; тыхъ, котрѝ мешкаютъ въ однôй хатѣ съ давнымъ господаремъ, хотяй булибы дѣйстными самостôйными господарями, не обнято повысшими числами; инакше оказалобыся, що въ Джуринѣ есть около 150 новыхъ, дрôбныхъ, але самостôйныхъ господарствъ, а въ Слобôдцѣ около 100. Такожь не числятся тутъ тіи поля, котрыхъ кто иншій уживаe (котрѝ набуто за довги), але еще не переписано въ табули на нового властителя; въ такôмъ разѣ показалибыся повысшѝ числа еще о много менше користнѝ.

— **Пôдчасъ антижидôвскои борбы въ Кіевѣ** знищено около 600 склепôвъ и 400 домôвъ; шкоду обчисляютъ на 20 до 30 милiонôвъ.

— **Антижидôвскѝ розрухи** проявилися такожь въ Каменци Подôльскôмъ, где христіяне знищили майже всѣ домы жидôвскѝ. Такожь въ Александровску напали робôтники желѣзницѣ на склепы жидôвскѝ, и кôлька зъ нихъ совсѣмъ знищили.

— **На потягъ съ утѣкаючими жидами,** котрый ѣхавъ дня 2 (14) с. м. зъ Кіева до Фастова, почали въ дорозѣ селяне густо кидати камѣньемъ, такъ, що машинисты на найблизшôй станціи заявили, що дальше не поѣдутъ, позаякъ случитись може легко нещастье. Жиды кіевскѝ схоронились до Бердичева, где однакъ сподѣются такожь розрухôвъ, бо и тамъ нарôдъ глядятъ дуже понуро и случилось вже кôлька пôдпалень.

— **Въ Грацу** арештовано дня 10 л. мая чотырехъ резервистôвъ, у котрыхъ знайшли соціялистичнѝ брошуры.

— **Въ Берлинѣ** отворено дня 30 (12) мая м. м. першу електричну жилѣзницю.

— **Звычайнымъ професоромъ** для языка румуньского въ университетѣ черновецкôмъ зôставъ именованый п. Сбирра, секретарь библіотеки университетскои.

— **Руске драматичне товариство** пôдъ дирекцією п-ѣ Т. Романовичь находится теперъ въ Долинѣ, где даe гостинни представленя.

— **Тов. рускихъ академикôвъ въ Чернôвцяхъ „Союзъ“** устроюе дня 3 (15) с. м. о 8 год. вечеромъ товарискій вечеръ въ память 3 мая въ готелю „zum goldenen Lamm“, на котрый запрошуе руску публичность до ласкавои участи.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Каноничну институцію одержавъ о. І. Роздольскій на Берлинъ дек. бродского.

Завѣдательство одержавъ о. Ю. Дорожиньскій въ Борщевѣ.

До семинаріи духовнои принятый п. А. Кобриньскій на І-шій рôкъ теольогіи.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержавъ о. М. Грушкевичь на парохію Боянець.

Завѣдательства одержали: оо. О. Куновскій въ Росохачи и О. Рынявець въ Гладышовѣ.

Сотрудничество одержавъ о. С. Войновскій, священикъ зъ холмскои епархіи, въ Шклѣ.

Призволенье на писанье конкурсу у декана одержавъ о. О. Дуркотъ.

Въ пропозицію принятѝ: оо. 1) Г. Кульчицкій, 2) І. Мудракъ, 3) І. Подлускій, дальше Т. Подляшецкій, І. Козакъ, І. Гинилевичь, В. Левицкій, І. Отто, И. Тупа, Мацюракъ, А. Менциньскій, В. Цюкъ, А. Грушкевичь, Гамерскій, Сапрунъ и Борысъ — на капеляню Годинѣ; 1) І. Калитовскій, 2) С. Добряньскій, 3) Саикъ и всѣ иншѝ подавшѝся по старшинѣ своеи служby — на парохію Мацошинъ.

ПОСЛѢДНѝ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Петербургъ, 16 мая. Царь принявъ димисію Льорисъ Меликова. Министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ на єго мѣстце маe бути покликаный гр. Игнатьевъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Дръ Мавр. Кабатъ,** професоръ цивильнои процедуры въ львôвскôмъ университетѣ, выдавъ недавно першу часть свого, на ширшй розмѣры розложеного дѣла „*O procesie cywilnym*“. Выданье сеи многоцѣннои працѣ припало власне въ пору, коли у насъ въ Австріи заходятся коло основнои перемѣны цивильнои процедуры, и тымъ вже заслугуе на повну увагу якъ найширшихъ кругôвъ, котрымъ не може бути рôвнодушна справа такъ важнои и далекосягаючои перемѣны нашого цивильного судоводства. Звѣстна жь рѣчь, що межи головными причинами упадку нашого народа занимаѥ неôтповѣдне, отяжѣле и малоприступне судоводство одно зъ найпершихъ мѣстць. Тожь слѣдовалобы звернути бôльше увагу и на ту предстоячу реформу нашого судоводства. Авторъ, яко сеніоръ адвокатôвъ, всесторонно досвѣдченый практикъ и довголѣтный членъ рôжныхъ правничихъ комисій законодательныхъ, а въ особенности такожь яко бувшій членъ комисіи рады державнои для перегляду нового проекту цивильного судоводства — съ повною рутиною и основностію обговорюе „цивильный процесъ“, а стоячи на высотѣ теперѣшнои науки, подаѥ читателямъ найновѣйшй дослѣды новочаснои науки правничои въ формѣ незвычайно приступнôй и яснôй. Кто знаѥ, якъ доси въ загалѣ у насъ и въ цѣлôй Австріи занедбано наукове обробленье цивильного процесу, якъ дуже мало есть въ тôмъ взглядѣ пôдручникôвъ, хочьбы троха годящихъ, сей съ радостію повитаѥ сю працю. Особливо наука о интервенціи, доси такъ мало обговорювана, есть тутъ дуже основно представлена. Съ правдивою нетерпеливостію выжидаѥмо дальшихъ частій сеи многоцѣннои працѣ именно „о доводахъ“ и „о правныхъ средствахъ противъ оречень судовыхъ“, тымъ бôльше, що та праця такъ всѣмъ правникамъ якъ и неменше правничôй комисіи рады державнои може прійти въ велику пôдмогу. Тôлькожь для характеристики подамо, що доси ни одна польска часопись не згадала о тôмъ дѣлѣ. Чому? Чи се може рѣчь маловажна? Нѣ, совсѣмъ нѣ, але лучше и лекше нападати на Русинôвъ, будити ненависть и неушановане права, якъ заниматись поважными дѣлами иôтдати узнанье тихôй але правдивôй праци. Се есть мала илюстрація нашои галицкои мизеріи.

РЕАЛЬНÔСТЬ

на продажь во Львовѣ коло кôннои дороги желѣзнои, складаючася по бôльшôй части зъ самыхъ новыхъ, вôльныхъ ôтъ податку будынкôвъ, зъ ôтличными пивницями, доброю студнію, великимъ подвôрьемъ и малымъ огородцемъ. Тая реальнôсть може бути такожь на двоѥ подѣлена и надаѥсь такъ добре до найму чиншового, якъ такожь до всякого предпринатія.

Дотепершый чиншôвникъ (посесоръ) може въ цѣлости або частію на довшій часъ за 8% провизіею, на пôвъ року напередъ, оплачувати чиншъ найму, якъ такожь поносити частію кошты асекураціи и удержаня. Протоѥ реальнôсть тая даѥ **певне и добре опроцентованье капиталу.** Вымагаѥся 22 000 зр.

Близшй поясненя на листовнй пытаня удѣляѥ охотно и gratis Вп. Францъ Гоппенъ, (Franz Hoppen) во Львовѣ, ул. Ягайлоньска) ч. 14. (1—3)

Найлучшй

черезъ „**СУЕСЪ**“ спроваджуванй

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКÎ

а именно		цѣна за пôвъ кг.
Нръ 1.	ТАЩУ, жовтоцвѣтна аромат.	зр. 4·40
„ 2.	ЮНТОЙЧАНЪ, бѣлоцвѣтна	„ 3·60
„ 3.	НАНДЗИНЪ, чорна ароматична	„ 3·—
„ 4.	СУХОНГЪ, мало наркотична	„ 2·50
„ 5.	КОНГО, чорна, фамилійна	„ 1·50
„ 6	ВЫСѢВКИ зъ гербатъ	„ 1·20
„ 7.	„ зъ найлучшихъ гербатъ	„ 1·50

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ тôрговли

СТ. МАРКЕВИЧА

во Львовѣ, въ ринку ч. 42. 4—5

Фабричный складъ

ПАПЕРУ

якъ такôжь

фабрика торбинокъ паперовыхъ для купцѣвъ и крамарѣвъ

Ф. ЗАГУРСКОГО

во Львовѣ, улиця Ягайлоньска, ч. 15.

Цѣнникъ и пробы паперу высылаеся **gratis и franco.**

(3—?)

Съ днемъ 1 л. мая с. р. отворено

ОГОРОДЪ

на горѣ Высокого Замку во Львовѣ,

при будынку званôмъ „Кавярня“,

до ужитку Всч. П. Т. Публичности.

Гарне тое мѣстце съ величавымъ видомъ на мѣсто и передмѣстя, здоровый и чистый воздухъ, выгôдній проходы робятъ всяку рекляму и заохоту до посѣщаня злишными.

Пôдписаный доложивъ всякого стараня, щобы черезъ внѣшне украшенье огороду и ôтновленье салѣ учинити побытъ учащаючои тамъ П. Т. Публичности якъ найпріятнѣйшимъ.

Ôтъ часу до часу **грати буде на горѣ добрна капеля** войскова або приватна, а чѣмъ кождого разу донесутъ особно плякаты.

Теплй стравы и перекуски, кава, молоко, сметана и т. и., якъ такожь напитки всякого рода будутъ подаватись **тôлько найлучшй и по мѣрныхъ цѣнахъ,** означеныхъ пôсля особныхъ цѣнникôвъ. — Для выгоды П. Т. Публичности, котра пье минеральй воды, будутъ продаватись ôтъ 1 мая на горѣ Замковôй передъ будынкомъ „Кавярня“ въ годинахъ ранныхъ ôтъ год. 6 до 10 всякй роды

Водъ минеральныхъ.

Поручаючи тое предпринятье ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности, остаю

съ глубокимъ поважаньемъ

(2—3) **В. Маршалкевичъ.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

во Львовѣ при ул. Городецкôй, ч. 22.

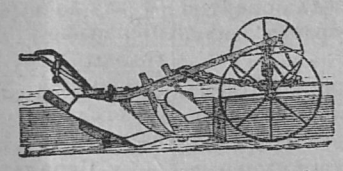

поручаютъ на зближаючийся сезонъ весняный звѣстнй зъ досконалого выконаня свои

Плуги Нръ 2 и Нръ 3 съ сталевыми лемѣшами,
R. Sack-a универсальнй плуги сталевй,
Нръ 3 и 4 скибовй плуги патентованй,
Екстирпаторы, валцѣ, бороны діягональнй и бороны ланцуховй,
Нового моделю сѣярнѣ рядовй власного выробу, систему ложочкового або кôлець черпящихъ,
Оригинальнй Sack-a сѣярнѣ рядовй,
Сѣярнѣ широкометнй, (8—8)
Сѣярнѣ до конючины и т. д. и т. д.

Илюстрованй катальоги gratis и franco.

Въ нашôмъ *ново урядженôмъ, парою порушанôмъ варстатъ,* можемо всякого рода репараціи якъ найточнѣйше и дешево выконувати.

I. ОСТРОВСКÎЙ & I. СТРѢЛЕЦКÎЙ

властителѣ торговлѣ ювилерекои

во ЛЬВОВѢ въ ринку пôдъ числомъ 45.

доносятъ симъ ВП. публичности, що славна фабрика выробу хиньского срѣбра

Orfévrérie Christofle

въ Парижи и Карльсруге,

котра удержуе въ всѣхъ бôльшихъ мѣстахъ свои репрезентаціи, повѣрила намъ на цѣлу Галичину выключну репрезентацію своихъ выробôвъ и переслала намъ богатый выбôръ ôтъ найменшихъ до найцѣннѣйшихъ предметôвъ свого складу, якъ: предметы столовй с. е. ложки, ножѣ, вилка, ложочки, хохлѣ великй и малй, полумисковй ложки и т. д., лѣхтарѣ, канделябры, знаряды на оцетъ и оливу, касеролѣ, торбы устроѥнй на вѣна съ предметами столовыми на 6, 12 и бôльше особъ, такожь бульвары, чайники, имбрички, горнятка на сметанку, тацки, комплетнй сервисы до гербаты и кавы, заморозы на вина, кошѣ на тѣста, цукорнички, тяжки до цукру, полумиски округлй, подовговатй и до рыбъ, якъ такожь спеціальнй предметы для готелѣвъ, реставрацій и кавярнь.

Звертаѥмъ увагу ВП. публичности, що всѣ ихъ выробы означенй суть штемплемъ фабричнымъ и фирмою „Christofle“, и просимо — для уникненя можливыхъ наслѣдованъ — приняти тоѥ до ласкавои вѣдомости. Всѣ предметы ихъ выробôвъ обовязанй всьмо продавати **по цѣнахъ сталыхъ, с. е. фабричныхъ.**

При тôй способности пригадуѥмося ласкавôй памяти ВП. публичности, що наша торговля, звѣстна зъ ретельности, посѣдаѥ все богатый складъ всякихъ выробôвъ ювилерскихъ, золотыхъ и срѣбныхъ, пôсля найновѣйшихъ фасонôвъ и зъ первостепенныхъ фабрикъ заграничныхъ. Полувѣкова практика даѥ намъ право до ôткликаня ся на публичне довѣріе.

Съ высокимъ поважаньемъ

I. Островскій & I. Стрѣлецкій,

(6—6) *магазинъ ювилерскій въ ринку, ч. 45.*

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІѢСТЬ

найстарша торговля почтовыми посылками поручаѥ

нето 4¾ клг. найдобôрнѣйшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4¾ клгр. найдобôрн. грубозерн.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьемъ и оплатою цла на кожду стацію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуѥся. Цѣнники franco.

КАПЕЛЮХИ

въ великôмъ выборѣ,

именно **фильцовй, шовковѣ, цилиндры, Chapeau Claque, въ найновѣйшихъ фасонахъ**

5—5 одержавъ и поручаѥ

по умѣркованыхъ цѣнахъ

МАРТ. МИЛЛЕРЪ

во Львовѣ, ул. Галицка, ч. 17.

! Для господынь !

Єслибы „кава Franck“, именно

правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаемъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнй господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои,** зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои,** именно на слѣдуючій пôдписъ:

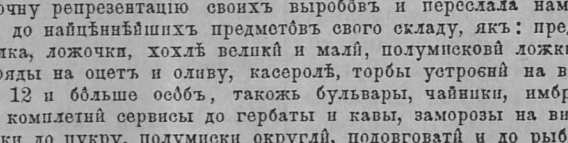

Тѣ фабриканты, котрй **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

כשר для жидôвъ כשר

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйшй торговлѣ en gross et detail. (8—10)

ЗАГАЛЬНÎ ЗБОРЫ

Товариства задаткового въ Роздолѣ

(Стоваришеня зарегестр. съ неогран. порукою)

ôтбудутся

въ недѣлю дня 10 (22) мая с. р. о год. 5 по полудни

ВЪ САЛИ ШКÔЛЬНÔЙ.

Порядокъ дневный:

1. Справозданье Дирекціи.
2. Справозданье Рады надзорчои.
3. Справозданье Комисіи контрольнои.
4. Внесеня Дирекціи и Рады надзорчои що до зниженя проценту и проволоки.
5. Затвердженье выбору трехъ членôвъ Дирекціи.
6. Выборы до Рады надзорчои и Комисіи контрольнои.

Выдаѥ: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдаѥ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 36. Львôвъ, Субота 9 (21) мая 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТОЗВА

до П. Т. Выборцѣвъ округа выборчого Львôвъ-Винники-Щирець.

Вже на другій тыждень, въ пятницю 15 (27) мая прійдеся Вамъ выбирати собѣ посла до сойму. Бувшій во Львовѣ на передвыборчôмъ зборѣ заступники всѣхъ трехъ повѣтôвъ постановили голосувати на Ч. **Федора Царя**, начальника громадского зъ Пôдберезець (пôдъ Винниками). Выбраный до переведеня сего выбору комитетъ во Львовѣ завѣдомляе теперь о тôмъ всѣхъ выборцѣвъ, щобы знали, яка запала ухвала та на кого они всѣ маютъ ôтдавати свои голосы.

Представителѣ сельскихъ громадъ постановили выбрати собѣ свого чоловѣка, вже бо само право, установляюче выборы, такъ зарядило, щобы бôльшій земскій посѣдателѣ выбирали окремо, мѣста окремо, а сельскій громады окремо своихъ заступникôвъ, а то и до радъ повѣтовыхъ, и до думы державнои и до львôвского сойму. Бôльшій земскій посѣдателѣ все выбираютъ своихъ людій и якъ свѣтъ свѣтомъ не далибы голосу свого на селянина-господаря, мѣста роблятъ такъ само. Длячогожь бы однымъ тôлько сельскимъ громадамъ не выбирати своихъ, але чужихъ, котрі имъ накидаются?

И теперь найдутся люде, котрі Вамъ будутъ захваляти то кн. Сапѣгу, то п. Меруновича. Такимъ незваным агитаторамъ сказатибы Вамъ, що ихъ кандидаты досыть вже трудились для ихъ интересôвъ, суть бо вже дорожный и конкуренційный законы, подѣльнôсть грунтôвъ, вынагорода за пропинацію, повѣтовій рады, высшій грунтовій и домовій податки,— а Вы теперь хочете, щобы Вашій люде о Вашихъ потребахъ такожь радити почали. Будутъ Вамъ грозити секвестраціями, екзекуціями, рекрутацією, — то смѣйтесь въ того; будутъ Васъ страшити, та не уступѣтъ свого, бо есть право свобôднаго выбору; будутъ Вамъ обѣцювати золотій горы, — то не вѣрте тому, бо они тогды тôлько Васъ братами и пріятелями зовутъ, якъ Вашихъ голосôвъ потребуютъ, а потому Васъ маловажутъ. Такого, ктобы хотѣвъ Васъ пôдкупити грôшми, ôтдайте судови, а судъ укараe его по закону, котрый не позволяe купувати голосы.

Справа наша чиста и ясна. Мы до паньскихъ выборôвъ николи не мѣшаемось, мы никого не намовляемъ, не обѣцяемъ, не грозимъ. Мы увѣренѣ, що всѣмъ нашимъ сельскимъ и маломѣскимъ обывателямъ краю допѣкаe одна незавидна доля — отже надѣемся, що такъ выборцѣ Русины якъ и Поляки и нѣмецкій кольонисты и жидôвскій выборцѣ, словомъ, всѣ выборцѣ будутъ попирати кандидатуру Ч. Федора Царя, чоловѣка розумного, письменного, примѣрного господаря, котрый черезъ 20 лѣтъ есть начальникомъ громады, котрый найлучше, бо зъ власнои практики знаe и чувствуe все то, що долягаe и болитъ нынѣ нашихъ людій-селянъ.

Длятого въ Вашôмъ близькôмъ интересѣ, ВП. Выборцѣ, ôтзываемось до Васъ и взываемъ Васъ именемъ Вашого добра — ôтдати всѣ голосы 15 (27) мая на Ч. Федора Царя. Вы, повномочники громадъ, здѣлаeте тымъ собѣ честь, а принесете славу своимъ выборцямъ, свому краеви.

Докажѣтъ свѣтови, що Вы вже понимаeте всю важнôсть выборôвъ, вартôсть, силу и значенье Вашого голосу. Надѣемся, що всѣ якъ одинъ мужь станете до урны выборчои, що заявите себе доспѣлыми обывателями съ самопôзнаньемъ и почутьемъ свого достоиньства и ôтдасте всѣ свои голосы на Вашого кандидата-господаря **Федора Царя**.

Ôтъ головного рускаго комитету выборчого.

Борба противъ жидôвъ

на Украинѣ.

Въ першій день по Великодни повстали въ Елисаветградѣ розрухи противъ жидôвъ. Спершу можна було думати, що се тôлько мѣстцевій непорядки, не маючій ніякои дальшои ваги. Однакожь вже зъ самыхъ точнѣйшихъ описôвъ тыхъ розрухôвъ, обвѣщеныхъ очевидцями доволѣ пôзно въ газетахъ на Украинѣ выдаваныхъ, такъ розмѣры сеи противожидôвскои борôбы якъ и ей характеръ представились въ совсѣмъ иншôмъ, серіознѣйшôмъ свѣтлѣ. Розрухи, въ котрыхъ бере участь 20—30 тысячь народа — а стôлько народа взяло участь въ Єлисаветградскихъ розрухахъ противъ жидôвъ — не можна вже ніякъ назвати звычайною, посвяточною аферою „опянѣлои сволочи“, якъ се говорили гдеякій польскій и россійскій часописи въ родѣ „Московскихъ Вѣдомостій“ и „Зарѣ“. Божь, хоть бы справдѣ такъ було, то повстаe дуже поважне пытанье, зъ ôтки се въ однôмъ мѣстѣ набралось ажь 20—30 тысячь „сволочи“ и якъ пояснити такій порядки, где могло бы наразъ „опянѣти“ и револьтовати стôлько тысячѣвъ народа? Однакожь вѣсти, якій скоро по тôмъ наспѣли зъ Кіева, и яркій образъ антижидôвскихъ розрухôвъ, представленый нашимъ кіевскимъ дописователемъ, показали наглядно, що выгады сихъ газетъ совсѣмъ ôтбѣгли ôтъ правды. Антижидôвскій розрухи скоро настали майже по цѣлôй Украинѣ — по цѣлôй Южнôй Руси, заселенôй малорускимъ народомъ. Розрухи настали не тôлько въ великихъ мѣстахъ, якъ Кіевъ, Одесса, Кишеневъ и др., але й по мѣсточкахъ, а навѣть по селахъ, скоро розширились по цѣлôй правобережнôй Украинѣ и досягнули самои границѣ Галичины. Замѣтна такожь рѣчь, що мѣстцевости, якъ Умань, Лисянка, Смѣла и ин., памятнѣ въ часôвъ Гайдамаччины, сталися теперь такожь полемъ антижидôвского погрому. Въ хвили, коли се пишемо, не тôлько не привернено еще повсюду пожаданого спокою, але новій розрухи проявляются въ щораз новыхъ мѣстцевостяхъ. Такъ отже що до розмѣрôвъ обнявъ антижидôвскій рухъ майже всю Украину, а хочь совсѣмъ не можна сказати, щобы цѣлый (мало-)рускій народъ бравъ участь въ тыхъ розрухахъ, то всежь таки головный характеръ сего движеня остаeся народнымъ, обнимаючимъ собою цѣлый край за кордономъ, заселеный Русинами. Зъ другои стороны самъ спôсôбъ сеи антижидôвскои борôбы, далекій ôтъ убійствъ и хищничои грабежи, *обмежаючійся лише до матеріяльного* нищеня жидôвъ, есть въ своемъ родѣ дуже характеристичнымъ знаменемъ сего движеня. Такъ отже розмѣры и характеръ сего движеня представляютъ собою ясно означену сторону теперѣшного житя Украины въ ôтношеню до жидôвъ.

Щожь за причины сего движеня? Тôлько недалекоглядній политики галицкопольскои прасы могли тутъ доглянути руку нигилистôвъ. Движенье, котре прокинулось середъ самои масы народа и такъ скоро обняло цѣлый край, не може мати свого жерела въ тайнôй, пôдземнôй, а тымъ самымъ обмеженôй, агитаціи; кромѣ того саме ворогованье противъ жидôвъ не пôдходитъ пôдъ програму нигилистôвъ. Народна борôба противъ жидôвъ на Украинѣ маe безперечно своe жерело въ причинахъ економичныхъ: въ страшнôй експлоатаціи народа черезъ жидôвъ, въ щораз бôльшôмъ взростѣ жидôвского елементу коштомъ упадку народного. Тій самій економичній причины дѣйствуютъ безперечно и въ иншихъ частяхъ россійскои имперіи, кромѣ самои Украины, коли однакожь тамъ не проявився сей рухъ антижидôвскій, то треба увзглядниги рôжницю межи малорускимъ а великорускимъ народомъ и людомъ. Малорускій нарôдъ на Украинѣ не тôлько своими природными свойствами бôльше прихильный для свобôдного и рôвноправного житя а бôльше чувственный на кривды и вызыскуваня, але и своею исторією представляe елементъ о много рухливѣйшій, своихъ правъ и свого житя бôльше свѣдомый, вольнодумнѣйшій и бôльше активный, якъ маса великорускаго народа. Племенна и исторична ôтрубнôсть Русинôвъ ôтъ Великоросôвъ выродила при однаковыхъ даныхъ економичного, политичного и религійного стану и соспôльнои дѣятельности совсѣмъ ôтрубній объявы; тутъ акція, за першимъ виднымъ прикладомъ, акція сумна, горемъ надмѣрно накипѣлои груди вызвана, але акція; тамъ мовчанье, сумне, неменше горестне, навѣть може безнадѣйне, але мовчанье. Традиція историчного житя, переховувана въ памяти рускаго народа, а живо пôдсычувана до послѣднои поры неустаючою, щораз бôльше взростаючою а рôвно традиційною експлоатацією, оживила при данôй нагодѣ давну активнôсть рускаго народа на Украинѣ. Тôлько въ сей спôсôбъ можемо собѣ пояснити, для чого одтогды совсѣмъ суть простительній, навѣть удачно перевѣвъ дѣло. Крôмъ сего кôлько то стояло его труда, най такъ скажу, безкарно впровадити на церковну арену фигуральній спѣвы, до котрыхъ ухо нашихъ слушателѣвъ цѣлкомъ еще не було привыкло? Кôлько разôвъ закидовано ему, що ôнъ театральній спѣвы въ церковъ вводитъ, мѣжь-тымъ, коли се були справдѣшній церковній спѣвы, а лише для тогдашныхъ слухачѣвъ незрозумѣлій? Старій партитуры въ бурсѣ свѣдчатъ найлѣпше о его великаньскихъ трудахъ, тожь имя его зôстане въ картинахъ нашои музикальнои исторіи завсѣгды памятне. Однакъ зъ другои стороны не выпадаe кривдити правдивого автора тыхъ композицій, и ôнъ заслугуe собѣ у насъ, щобы мы его властиве имя знали, шановали, а удачнôсть духа церковнои музики подивляли. Додаю до сего, що того рода композиція пригробныхъ спѣвôвъ, якою есть власне дѣло Hesser'a, заслугуe на увагу; зъ неи и намъ примѣръ брати належитъ, бо не лише, що тая его композиція есть взорцево удачна, але она есть на чисто вокальный мѣшаный хоръ (безъ орхестры) написана. Кождый, кто разъ чувъ композиціи Hesser'a, пригадаe собѣ на неодно трогательне мѣстце, порываюче серце. Легкôсть стилю, яснôсть, понятнôсть, прозрачнôсть, розмаитôсть, повнôсть, строгôсть музикальныхъ формъ, удачнôсть представленыхъ ситуацій есть характеромъ утворôвъ Hesser'a; а хотяй стиль его композицій есть нѣмецкій съ зачерпненою политурою италіяньского, але дуже щасливо съ славяньскимъ спокревненый, отже не цѣлкомъ намъ чужій. Тому упрашаю наведенй пôдъ именемъ „псальмы страстнй Рудковского“ поправити на „пригробнй композиціи Hesser'a“.

Заразомъ вспôмну и о композиціи „Гессли“ (Днесь виситъ на древѣ). Гессли а передъ нимъ ще Ляйбольдъ були капельмайстрами при войсковôй музицѣ. Бувъ часъ, коли питомцѣ рускои семинаріи бажали голоснѣйше передъ свѣтомъ своею хоральною силою свѣтити. Отожь призывали собѣ Ляйбольда и Гесслого на диригенсôвъ — а то ихъ богато и дорого коштовало. И о кôлькожь лѣпше хоръ семинарицкій пôдъ ихъ проводомъ стоявъ? О тôлько, що питомцѣ бôльше съ цѣкавости на пана капельмайстра на пробы збиралися, слѣпо вѣрили и слухали — галасъ великій, бо 40—50 спѣвакôвъ — темпо удачне, тактъ строгій, бо палка капельмайстрôвска була въ рукахъ — але деклямаціи тои, яка рускимъ творамъ належала, не знайшлисьте, бо Ляйбольдъ и Гессли не розумѣлися на рускôмъ языцѣ.

(*Д. б.*)

Гдещо про музику въ загалѣ,

а про спѣвъ пригробный въ особенности.

(*П. Бажаньскій.*)

(Дальше.)

Котрій спѣвы хору рускои семинаріи, а котрій хору бурсы Успеньскои церкви були въ стилю церковнôмъ, котрій зъ нихъ въ стилю славяньскôмъ, а котрій въ стилю нѣмецкôмъ выконанй, буде мôгъ кождый, що тамъ бувъ присутный, пôсля сихъ слôвъ хоть приблизительно розсудити.

Ще кôлька слôвъ, закимъ станемъ о тôмъ бесѣдовати. Межи композиторами пригробныхъ спѣвôвъ подыбаемо и покôйного Рудковского. Бувъ ôнъ фортепянистомъ во Львовѣ, ôттакъ научився засадъ и гармоніи. Не тямлю, але здаeся менѣ около 1855 р. принявъ на себе зарядъ хору бурсы при Успеньскôй церквѣ и дирігувавъ симъ хоромъ около 8 лѣтъ. Покôйный бувъ дуже трудолюбивый чоловѣкъ. Особенне замилованье мавъ ôнъ до церковного спѣву, а що рôвночасно бувъ и диригенсомъ хора питомцѣвъ духовнои латиньскои семинаріи (хотяй лише кôлька лѣтъ), тожь и тутъ и тамъ докладавъ великого стараня, щобы убогій тогды репертоаръ музикальный особенно въ бурсѣ помножити. Однакожь позаякъ рускихъ композицій було мало, а и тое, що було, то походило зъ пôдъ пера чеcкихъ композиторôвъ, якъ Ролетшека (диригенса при святоюрскôй церквѣ), Нанкого (въ Перемышли) и другихъ замешкалыхъ у насъ, котрыхъ композиціи яко такій добрій, але не въ стилю нашои церкви, а що найгôрше то тое, що не знаючи добре нашого языка, густо ошибки акценту поповняли; тожь покôйный Рудковскій, зъ роду Русинъ, пôдкладавъ рускій текстъ пôдъ рôжнй латиньскій и нѣмецкій композиціи и приноровлявъ ихъ до нашого спѣву.

Таке саме учинивъ покôйный Рудковскій и съ пригробными пѣснями: „Насъ ради“, „Искупилъ ны еси“ и т. д., котрій хоръ рускои семинаріи въ програмѣ затитуловавъ именемъ „Рудковского“. Тій т. зв. композиціи Рудковского суть первѣстно латиньскій „Stabat Mater“ композитора Нѣмця Hesser'a; — маю ихъ рукопись, на котрôй и до нынѣ можна бачити червонымъ олôвцемъ власноручне пôдложенье рускаго тексту пôдъ латиньскій черезъ покôйного Рудковского. Не думаю оскорбляти памяти покôйного Рудковского. Противно, признаю ему за тое велику заслугу для насъ, тымъ бôльше, що зъумѣвъ щасливо зъ помежи рôжныхъ того рода композицій самій найлѣпшій выбрати, и що взявся до дѣла, а вынявши поменшій ошибки акценту, котрій якъ на

наковѝ причины (однаковый нужденный станъ економичный пôвночнои Россіи а Украины, признаваный одноголосно всѣма россійскими дневниками) вызвали на Украинѣ иншѝ, виднѣйшѝ и далеко серіознѣйшѝ об'явы, якъ середъ великоруского люду.

Сумно, дуже сумно, що дôйшло до такихъ катастрофъ, до выбуху народнои пôметы, до насильнои борбы и нищеня. Однакожь такѝ сумнѝ факты накликаютъ до поважнои розваги. Треба надѣятись, що спокôй скоро буде приверненый. Держава, розпоряджаюча такою великою силою воєнною безпечно приверне спокôй. Чи однакожь тымъ рѣшится само питанье, сама головна справа? Сего никто не надѣєся. Питанье жидôвске мѣститъ въ собѣ не тôлько саму справу жидôвъ, але и справу безпомочности, необезпеченя и вызыскованя народа. Якъ рѣшити жидôвске питанье въ Россіи? О тôмъ говорятъ теперь всѣ россійскѝ газеты. Либералы жадаютъ рôвноуправненя и образованя жидôвъ, яко средства, котре само собою розвяже жидôвске питанье. Чижь се єсть розвязанье жидôвского питаня? Чи такій либерализмъ полагодивъ се питанье въ Галичинѣ, въ цѣлôй Австріи, въ Нѣмеччинѣ — где жиды вже давно рôвноуправненѝ и до образованя допущенѝ? Оттутъ самѝ факта, лучше якъ слова, даютъ ясну ôтповѣдь. Перше треба просвѣтити народъ, обезпечити єго ôтъ всякого вызыскованя, выобразовати єго бодай до тои економичнои рутины, яку маютъ вже въ власнои економичнои школы жиды, подати народови условія економичного розвою и поступу, приспособити и вышколити єго до економичнои борбы съ такими конкурентами, якъ жиды, — се суть першѝ условія до розвязаня жидôвского питаня. Безъ осущеня тыхъ условій рôвноуправненье жидôвъ єсть тôлько дальшимъ и ширшимъ призволеньемъ на експлюатацію народа. Россія маѣ єще можнôсть взятися перше до переведеня въ житье сихъ условій, нѣмъ стане на дорогу рôвноуправнюваня жидôвъ. Єсли она бажаѣ успѣшного розвою своихъ народôвъ, то перше всего она муситъ ихъ зробити рôвноправными и способôными до рôвноправного житя. Народна просвѣта въ народнôмъ языцѣ, свобода науки и просвѣтнои працѣ, економичне обезпеченье и образованье народа, се суть справы, котрѝ повиннѝ перше статися довершенымъ дѣломъ, поки прійде пора на рôвноуправненье жидôвъ.

Бесѣда посла Кулачковского

выголошена на 149 засѣданю рады державнои, зъ дня 11 мая, въ справѣ школъ середныхъ въ Галичинѣ.

Высока Палато! Въ току дебаты надъ обраджеными вже позиціями выдаткôвъ державныхъ для министерства просвѣты межи иншими многѝ послы зъ тамтои (*правои*) стороны забирали голосъ, щобы высказати свои жалобы и бажаня, котрѝ по ихъ думцѣ мусѣли бути высказанѝ въ интересѣ рôвноуправненя въ середныхъ школахъ народôвъ ческого и словеньского.

Мы, три рускѝ послы, не пôдносили своихъ голосôвъ при дебатѣ надъ тыми позиціями выдаткôвъ державныхъ не для того, мовбы то намъ, Русинамъ, на шкôльництвѣ въ загалѣ, а на середныхъ школахъ въ особенности ничого не залежало, не длятого, мовбы то нашѝ національнѝ права и потребы були заспокоюванѝ, мовбы то мы були такъ щасливѝ, що въ тôмъ дѣлѣ совсѣмъ ничого не малибы жадати. Длячого мы не брали удѣлу въ дотеперѣшнôй дебатѣ, сего причина въ тôмъ, що мы постановили дотычно середныхъ школъ порушити такожь такій предметъ, котрый дотыкаѣ интересу не лишь одного народа — а говорити о тôмъ предметѣ найôтповѣднѣйше при доходахъ державныхъ для школъ середныхъ. Я думаю о оплатѣ школьнôй, котру ученики середныхъ школъ, удержуваныхъ державою а взглядно фондами науковыми, маютъ складати, а котра вплывае до державного скарбу, а взглядно до фонду наукового.

Хочь я, мои ПП., въ засадѣ стою за усуненьемъ всѣхъ перепонъ, котрѝ въ загалѣ въ якій небудь способъ обтяжаютъ молодежи вступъ въ школу, — то однакъ не бажаю цѣлковитого знесеня оплаты школьнои. Разъ тому, що кождый справдѣ бѣдный ученикъ може дуже легко ôтъ оплаты школьнои увôльнитись; ônъ жежь потребуѣ выказатись лише свѣдоцтвомъ зъ послѣдного курсу, щобы мавъ похвальнѝ обычаѣ, вдоволяючу пильнôсть и першу клясу. Тіи условія може кождый ученикъ, хочь и не дуже талантливый сповнити; они навѣть суть педагогичнымъ средствомъ до заохоты ученика, щобы порядно заховувався и пильно учився. По другуе, грошѣ зъ оплатъ вплываютъ до фонду наукового и тымъ способомъ бодай въ дрôбнôй части покрываютъ державнѝ выдатки на цѣли науковѝ; на случай цѣлковитого знесеня оплаты школьнои тая часть мусѣлабы бути зъ ôтки инде добута.

Але, мои ПП., на всякій случай якесь улегченье дотычно оплаты школьнои булобы можливе и пожадане. Якъ звѣстно, пôсля теперѣшныхъ законôвъ оплата школьна за першій курсъ першои клясы кождои середнои школы муситъ бути злożена безусловно. Увôльненье тутъ совсѣмъ недопускаѣме, хотяйбы навѣть убогій ученикъ принѣсъ свѣдоцтво зъ народнои школы съ найлучшими обычаями, пильностію и поступами въ наукахъ. Дальше увôльненье допускаѣся лишь ôтъ цѣлои оплаты школьнои. На тіи постановленя я не можу згодитись; я бажабы, щобы ученикъ мôгъ увôльнитись ôтъ оплаты такожь и за першій курсъ въ першôй клясѣ, а именно ученикъ бѣдный, котрый выкажесь свѣдоцтвомъ зъ школы народнои, що маѣ всѣ потрѣбнѝ условія до увôльненя. Дальше бажабы я, щобы во всѣхъ клясахъ середныхъ школъ бодай выняткôво було заведене такожь увôльненье ôтъ половины оплаты школьнои. Вже галицкій соймъ ухваливъ бувъ на засѣданю зъ 15 жовтня 1874 того рода резолюцію до правительства, — але, на жаль, тая резолюція до теперь єще правительствомъ не порѣшена. Я мушу якъ найгорячѣйше вступитися за тою резолюцією въ интересѣ нашого краю, а особливо въ интересѣ рускихъ жителѣвъ. Звѣстно, що кошта науки въ середныхъ школахъ, именно зъ самого початку, суть для убогихъ ученикôвъ въ многихъ случаяхъ страшно великѝ; яке то множество коштôвъ: кошта на переселенье ученика зъ села до мѣста съ гимназією — я маю на увазѣ власне молодѣжь сельску, — кошта на придбанье одежѝ, книжокъ и т. д.; а до того всего приходятъ єще: належитôсть вписова и оплата школьна! Тіи кошта, мои ПП., часто ôтстрашуютъ найталантливѣйшу молодѣжь ôтъ дальшого образованя, а надъ тымъ предсѣ въ интересѣ загальнои просвѣты треба жалѣти. Не хочу дальше розводитися надъ тымъ, самымъ собою яснымъ предметомъ, зъ мене досыть було порушити єго въ палатѣ, а хиба попрошу тôлько высоке министерство просвѣты, щобы згадану мною резолюцію галицкого сойму взяло пôдъ благосклонну розвагу и увзгляднило.

Побôчь тои уваги моєи о оплатѣ школьнôй загадавъ я єще пôднести бажаня и домаганя Русинôвъ на поли середного шкôльництва. Тымъ чей не погрѣшусь противъ звычайному порядкôви дебаты, бо предсѣ такъ на выдатки державнѝ якъ и на приходы середныхъ школъ даютъ обыватели державы грошѣ зъ того самого мѣшка, длятогожь совсѣмъ буде на мѣстци высказати при доходахъ жалобы и жаданя рускаго народу въ дѣлѣ школъ середныхъ, тымъ бôльше, що до теперь въ сѣй палатѣ неразъ подôбно дѣялось.

Якѝ се жалобы мы, Русины, маѣмъ въ дѣлѣ школъ середныхъ пôдносити, то я вже мавъ честь тіижь коротко представити высокôй Палатѣ пôдчасъ тамтогорôчнои буджетовои дебаты на 80 засѣданю. Се було при тôй случайности, коли я основувавъ свою резолюцію, щобы на польскôй гимназіи Францъ-Іосифа во Львовѣ наука религіи була выкладана для ученикôвъ рускои народности не въ польскôмъ, а въ рускôмъ языцѣ; и отъ мимоходомъ пригадаю, що тая резолюція палатою поперта пôшла пôдъ обраду комисіи буджетовои а въ ôтти передано єи комисіи школьнôй, где она все єще ожидаѣ залагодженя. Я позволивъ собѣ зробити тую замѣтку, бо ось маю случайнôсть попросити комисію школьну, щобы тую резолюцію вже разъ взяла пôдъ обраду и здала о нѣй справу въ палатѣ.

Якъ сказано, я вже при тамтогорôчнôй дебатѣ буджетовôй звернувъ увагу выс. министерства просвѣты на тоѣ, яка страшно разяча нерôвномѣрнôсть панує въ всходно-галицкихъ середныхъ школахъ дотычно польского а рускаго языка выкладового. Цѣла Галичина съ Краковомъ числитъ 22 гимназіи, а 6 школъ реальныхъ, разомъ отже 28 школъ середныхъ и всѣ они окрôмъ низшои гимназіи въ Бучачи суть закладами державными.

Пôсля закона краєвого зъ 22 червня 1867 р. унормовано въ той способъ питанье дотычаще языка выкладового, що маѣ бути заведеный въ двохъ гимназіяхъ языкъ выкладовый нѣмецкій, въ однôй-одинокôй гимназіи рускій, а въ прочихъ 19 гимназіяхъ и въ всѣхъ школахъ реальныхъ языкъ польскій.

Позаякъ мы Русины, близько 3 міліонный народъ, въ всходнôй Галичинѣ у себе дома, то жь я нынѣ близше займусь лишь всходно-галицкими школами середными, а спеціяльно всходно-галицкими гимназіями, и то обговорю наше языкове рôвноуправненье въ тыхъ гимназіяхъ. Всходна (руска) Галичина маѣ 14 гимназій и 5 школъ реальныхъ. Число тыхъ гимназій розпредѣлене такъ, що у Львовѣ єсть ихъ 4, а въ всходно-галицкихъ мѣстахъ провинціяльныхъ 10. О 4 гимназіяхъ во Львовѣ совсѣмъ не буду говорити, бо во Львовѣ Русины маютъ одну гимназію, одиноку въ цѣлôмъ краю съ рускимъ языкомъ выкладовымъ; тою гимназією отже зараджено потребѣ рускоого населеня Львова и близько положеной окрестности учити свои дѣти въ рускôмъ языцѣ. Такожь поминаю гимназію въ Бродахъ, где языкъ выкладовый нѣмецкій, бо тамъ приходится увзгляднити особенній ôтношеня. На такій способъ єсть отже въ всходно-галицкихъ мѣстахъ провинціяльныхъ 9 гимназій, а именно 8 удержуваныхъ коштомъ державы, а одна приватна — всѣ съ языкомъ выкладовымъ тôлько польскимъ; суть то гимназіи въ Бережанахъ, Бучачи, Дрогобычи, Коломыѣ, Перемышли, Самборѣ, Станиславовѣ, Тернополи и Золочевѣ.

(*Конецъ буде*)

ДОПИСЬ.

Зъ Яворова. Ц. к. староста въ Яворовѣ, п. Гутъ, розбославъ до греко-кат. духовеньства парохіяльного въ тутешнôмъ повѣтѣ вôзванье зъ дня 26 марця с. р. Ч. 2765, щобы єму выказы дѣтій для щепленя ôспы предложило „dla ułatwienia w języku łacińskim“. Тое вôзванье выкликало велике занепокоєнье межи духовеньствомъ въ тутешнôй окрестности. Длятого урядъ деканальный яворôвскій видѣвся споводованымъ внести до ц. к. староства основну ремонстрацію противъ тому на розрѣзь противлячомуся существуючимъ законамъ вôзваню ц. к. старосты п. Гута, деканальному же духовеньству препоручивъ въ тôмъ случаю держатися строго законôвъ и розпоряджень высшихъ властій, именно Консисторіи и писати выказы по руски. На згадану ремонстрацію прислав п. староста Гутъ урядови деканальному вельми оскорбляючу ôтповѣдь, въ котрôй закинувъ урядови дек. невѣдомôсть законôвъ и выступивъ съ поученьемъ, розумѣєся, своимъ субъективнымъ. Тое письмо п. старосты Гута до уряду деканального, дало тому повôдъ до другои ремонстраціи, на котру староста доси не давъ єще письменнои ôтповѣди, а тôлько приватно освѣдчивъ деканови, що тую ремонстрацію предложитъ высшимъ властямъ. Дуже радѝ мы тому, щобы высшіи ц. к. власти о тôмъ довѣдалися и существуючій законъ въ силѣ держали и охоронили разъ на всегда ôтъ довольного толкованя. Сумно сказати, що тутъ у насъ наміетности супротивъ нашого духовеньства и всего що руске, такъ верхъ взяли, що єсть абсолютно немыслимымъ, щобы справы, хотьбы найдальше наше духовеньство руске дотыкающѝ, могли бути безпристрастно трактованѝ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Засѣданя рады державнои*), якъ доносятъ зъ Вѣдня до Politik, будутъ зъ причины наступившого вже горяча и змученя послôвъ замкненѝ єще передъ лат. зелеными святами. Такъ ухвалила парляментарна комисія правицѣ. Передъ замкненьемъ малибы бути еще залагодженѝ слѣдуючѝ справы: галицка желѣзниця трансверзальна, зверненѝ палатою панôвъ законы, именно законъ о лихвѣ, о примусѣ школьнôмъ Линбахера, о податку ôтъ будынкôвъ, а головно законъ дотычно ческого университету. Евентуально буде залагоджене такожь внесенье о змѣнѣ способу выборôвъ до рады державнои зъ бôльшихъ посѣлостій въ Чехахъ. Будутъ же ôтложенѝ: законъ о оборонѣ краєвôй и законъ о нафтѣ. По ухваленю буджету на цѣлый 1881 р. буде внесеный проєктъ на призволенье провизоричного стяганя податкôвъ за мѣсяць червень, бо цѣлорôчный буджетъ, ухваленый радою державною не зможе єще обовязувати, позаякъ до того часу не буде єще принятымъ палатою панôвъ, котра першій разъ зôйдесь на засѣданье ажь 30 мая.

(*Соймы*) маютъ бути пôсля донесень зъ Вѣдня скликанѝ ажь съ початкомъ осени, и то не рôвночасно, але въ мѣру нагромадженого матеріялу борше або пôзнѣйше, такъ щобы съ кôнцемъ вересня всѣ соймы могли бути замкненѝ.

(*На 153 засѣданю палаты послôвъ*) внѣсъ министеръ просвѣты Конрадъ два проєкты законôвъ, дотычачѝ новоутвореного университету ческого въ Празѣ. Одинъ проєктъ маѣ урегулювати ôтношеня правнѝ и порядокъ науки на университетѣ, другій мѣститъ въ собѣ жаданье додаткового кредиту для университету за р. 1881. Додатковый кредитъ маѣ выносити пôсля проєкту на потребы звычайнѝ (ординарiюмъ) 9000 зр., на надзвычайнѝ 14.000 зр. — разомъ 23.000 зр. а. в. Чехи такою низькою сумою невдоволенѝ, а зъ Вѣдня одержала Politik телеграму, що проєктъ додаткового кредиту вплынувъ дуже знеохочуючо и пригнетаючо на клюбъ ческихъ послôвъ. Другій проєктъ закона, дотычащій ôтношень правныхъ университету, складаѣсь зъ 4 §-ôвъ, а именно: §. 1. Маєтокъ корпоративный праского университету або факультету стаѣся спôльною власностію обохъ университетôвъ (ческого и нѣмецкого), а взглядно обохъ факультетôвъ. §. 2. Оба университеты суть рôвноуправненѝ до заряду, удѣлюваня и презентаціи фундацій. §. 3. Студентъ не може бути на обохъ университетахъ наразъ иматрикульованый; натомѣсть кождому студентови вôльно слухати выкладôвъ на другôмъ университетѣ.

Министеръ-президентъ гр. Таффе ôтповѣдавъ на интерпеляцію посла Ковальского въ дѣлѣ неправностій и надъужить въ Галичинѣ при переведенôй конскрипціи. Ôтповѣдь гр. Таффе подали мы вже на вступѣ послѣдного ч-ла вразъ съ нашими увагами и фактичными спростованям, задля чого ц. к. прокураторія накладъ сконфискувала.

Дня 17 мая ôтбулось 154 засѣданье палаты послôвъ. Дебата буджетова надъ етатомъ министерства рôльництва: выдатки скарбовѝ 3,257.550 зр. Многѝ послы забирали голосъ и передовсѣмъ жадали, щобы держава старалась пôддвигнути рôльництво. Пос. Тавше промовлявъ за реформою законôвъ въ дусѣ бôльше корыстнôмъ для хлѣборобôвъ а именно потреба таньшого судоводства, знесеня примусовои легализаціи, и зниженя тарифъ перевозовыхъ на желѣзницяхъ. Дальше бесѣдникъ промовлявъ за пôдвысшеньемъ на будуще субвенцій на цѣли рôльничѝ. Моравскій посолъ Скопаликъ промовлявъ по чески за помноженьемъ шкôлъ рôльничихъ для селянъ. Въ Моравіи такѝ школы удержуютъ товариства рôльничѝ съ найлучшимъ успѣхомъ. Бесѣдникъ звертаѣсь до послôвъ галицкихъ и взываѣ ихъ, щобы они подобнѝ школы закладали въ Галичинѣ, где може найбôльше потреба такихъ школъ для селяньского стану. Министеръ рôльництва гр. Фалькенгайнъ ôтповѣвъ на проєктованѝ реформы посла Тавше, що теперѣшне правительство справдѣ задумуе перевести тіи реформы, о котрыхъ говоривъ пос. Тавше, але доси єще не мало часу все тоѣ зробити. Пос. Тильшеръ говоривъ о потребѣ бôльшого розвою краєвои культуры и робитъ закидъ централистамъ, що за часу ихъ верховодства, за часôвъ министерства гр. Мансфельда, въ тôй справѣ ничого не здѣлано. Вноситъ дальше, щобы при академіяхъ техничныхъ утворено выдѣлы рôльничѝ (культуры). Дальше принято роздѣлъ: добра и лѣсы скарбовѝ и гôрництво: выдатки 8,316.155 зр. — доходы 9,896.042 зр. Наступивъ етатъ министерства правосудія: выдатки 20,942.736 зр. — доходы 650.655 зр. При тôй позиціи забравъ голосъ пос. Барайтеръ и закинувъ правительству пôддержуванье тенденцій реакційныхъ и противнѣмецкихъ, чого доказомъ єсть часта конфиската нѣмецкихъ (централистичныхъ) газетъ на провинціяхъ. Пос. Вашати (Чехъ) выступивъ остро противъ министрови правосудія, свому землякови, Пражакови, що за єго министерства ческій языкъ въ судовництвѣ єсть покривдженый, а притôмъ зачепивъ такожь президента найвысшого трибуналу, Шмерлинга, называючи єго фанатичнымъ ворогомъ теперѣшного правительства и проводиремъ партіи ворожои Чехамъ. Президентъ Смолька давъ пос. Вашатому нагану за таку бесѣду непарляментарну и незгôдну съ независимостію стану судейского. Мин. Пражакъ ôтповѣвъ Вашатому, що єго выходки про-

тивъ него и Шмерлинга суть совсѣмъ безпôдставнѝ. Пос. Троянъ выступивъ рôвножь противъ Шмерлинга. Лѣвиця почала протестувати. Пес. Пахеръ крикнувъ: „то безвстыдно!“ Предсѣдатель Смолька зганивъ выходки Трояна на Шмерлинга, а пос. Пахера завôзвавъ до порядку за непарляментарный выразъ. Етатъ министерства правосудія принято въ цѣлости.

(*Жельзниця трансверзальна.*) Комисія зъ рады державнои для справъ желѣзниць радила на своихъ двохъ засѣданяхъ 16 и 18 мая надъ будовою галицкои желѣзницѣ трансверзальнои. Пос. Козловскій выпрацювавъ проєктъ закона о тôйже желѣзницѣ. Противъ Арт. I, котрый постановляє, що правительство призначує на будову трансверзальнои желѣзницѣ 24,000.000 зр. выступали послы Гербстъ, Томащукъ и др. Але не выступали они противъ потребы строєня желѣзницѣ — самъ Гербстъ признавъ потребу єи мѣжь иншимъ для взглядôвъ стратегичныхъ. На замѣты централистôвъ заневнивъ министеръ торговлѣ бар. Пино, що правительству выстарчитъ до построєня згаданои желѣзницѣ положена сума — 24 миліоны. Арт. I принято пôсля внесеня Козловского 17 голосами противъ 10. На засѣданю 18 мая принято арт. II, пôсля котрого Галичина має причинитись до будовы квотою 1,100.000 зр. на закупно грунтôвъ пôдъ дорогу. Тая сума вже соймомъ ухвалена, а потребує тôлько санкціи цѣсарскои. Арт. III жадає квоты $2^1/_2$ миліона зр. яко кредиту за р. 1881 на розночатье будовы. Гербстъ вноситъ тôлько 1 миліонъ. Принято однакожь внесенье Козловского. Дальше внѣсъ Козловскій резолюцію, взываючу правительство, щобы при будовѣ желѣзницѣ увзгляднило передовсѣмъ техникôвъ и предпріемцѣвъ родомъ зъ Галичины. Противъ того выступили послы: Гербстъ, Тайшль и Томащукъ и Козловскій цофнувъ наконець свою резолюцію. По тôмъ выбрано Козловского референтомъ комисіи передъ повною палатою.

(*Соймъ угорскій*) буде вже незабавомъ розвязаный, а радше самъ розвяжеся, бо минувъ вже періодъ, на котрый бувъ выбраный. Самъ цѣсарь пріѣде до Пешту соймъ замкнути. Въ мѣсяць будутъ розписанѝ новѝ выборы, до котрыхъ Угры вжеôтъ давна приготовляются. Партія либеральна съ министромъ-президентомъ Тиссою на чолѣ скрѣпила въ послѣдныхъ часахъ своє становище и совсѣмъ не боится, щобы опозиція при недалекихъ выборахъ побѣдила. Зъ помежи агитацій выборчихъ цѣкава агитація Ромунôвъ въ Семигородѣ. Они въ формѣ деклараціи предложили Уграмъ свои далекосягаючѝ бажаня и претенсіи. Програма ромуньска хоче всего того, що на поли народнои автономіи дôстали Кроаты. Розумѣєсь, що такои програмы теперь Угры совсѣмъ не увзгляднятъ. О якихъ приготованяхъ до выборôвъ зъ стороны нашихъ братôвъ, Русинôвъ угорскихъ, ничого не чути—здаєся, они совсѣмъ зрезигнували зъ выкористуваня правъ своихъ политичныхъ; не видко у нихъ впрочѣмъ ани организаціи, ани почутя національного — „не жіютъ а доживаютъ“, можна до нихъ приложити слова Шевченка.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Якъ вже въ послѣдныхъ вѣдомостяхъ въ остатнôмъ числѣ мы донесли, царь принявъ димисію Лорисъ-Меликова а на єго мѣстце покликавъ гр. Игнатьева, министра дôбръ государственныхъ. Гр. Игнатьевъ выдавъ при обнятю уряду окружникъ до губернаторôвъ, въ котрôмъ поясняє найновѣйшій манифестъ царя Александра III. Министеръ въ окружнику пôдноситъ, що тôлько прихильнôсть и любовь народа до сильного самодержця, при спôвудѣлѣ свѣтлыхъ, лучшихъ сынôвъ народа можутъ помочи выкоренити ворохобничого духа. Правительство уважає своєю задачію скрѣпити вѣру и моральнôсть и має заразомъ надѣю, що може числити на спôвдѣланье суспôльности а именно шляхты. Правительство удержитъ ненарушеными права запевненѝ всѣмъ станамъ и старатися буде облегчити тягарѣ селянъ, котрыхъ економичнѝôтношеня мусятъ бути безпроволочно поправленѝ. Щобы мѣстцевѝ силы могли перевести царскѝ пляны, то въ тôй цѣли будутъ заряженѝ ôтповѣднѝ средства.

Арештованый соціялистъ, офицеръ маринарки, участникъ атентату въ Зимовôмъ Двôрци и товарищъ Кобозева, зовеся Сухановъ. Єго мала выдати Єссе Гельфманъ. При переслуханю сказала она, що до псевдо-Навроцкого, съ котрымъ она мешкала, приходивъ якійсь офицеръ. За тымъ офицеромъ слѣдили, але годѣ було выслѣдити. Ажь разъ градоначальникъ Петербурга Барановъ прійшовъ съ адъютантомъ до келіи, где сидѣла Гельфманъ, и ось она показала на адъютанта, — се бувъ Сухановъ — що бувавшій у Навроцкого офицеръ бувъ дуже до него подôбный. Барановъ розсмѣявся зразу, не пôдозрѣвавъ Суханова. Але мимо того розпочато слѣдство и показалось, що Сухановъ въ рôжныхъ часахъ бравъ зъ магазинôвъ динамитъ, почали єго допытувати, где ôнъ дѣвавъ динамитъ и ось Сухановъ не мôгъ выказатись, где подѣвъ сотнарь динамиту. Пôзнѣйше признався, що дававъ єго нигилистамъ. Зъ Суханова зняли мундуръ и засадили въ Петро-Павловскôй крѣпости. По звязяхъ Суханова дôйшли и до новыхъ ôткрыть и отъ, якъ найновѣйшій телеграмъ зъ Петербурга доноситъ, наступили въ рôжныхъ мѣстцяхъ Россіи арештованя офицерôвъ. Кромѣ того арештовано въ Єльци одного соціялиста, котрый бравъ удѣлъ въ конгресѣ россійскихъ революціонистôвъ въ Липецку.

Розрухи противжидôвскѝ єще не перестали. Въ недѣлю проявилися они въ Одессѣ, где ôтъ давна були заповѣженѝ и ожиданѝ. Жиды переляканѝ утѣкаютъ зъ одного мѣстця въ друге, а нигде небезпечнѝ.

До „Порядка“ доносятъ зъ Кіева, що тамъ ôткрыто тайну друкарню и арештовано 15 заговôрщикôвъ, котрѝ якъ разъ порались коло розсылки проклямацій взывающихъ нарôдъ до бунту противъ панôвъ и купцѣвъ. Пôсля телеграмôвъ зъ Лондону нигилисты выдали проклямацію въ ôтповѣдь на послѣдну проклямацію царя. Въ своѣй проклямаціи нигилисты кажутъ, що принимаютъ вôйну, до котрои ихъ царь вызыває, и не лякаются царскои силы.

Великій кн. Константинъ выѣжджає зъ Петербурга до своихъ дôбръ въ Крымѣ. На єго мѣстце президентомъ совѣта державного має зôстати в. кн. Михаилъ.

Италія. Выпадки въ Тунисѣ, а именно побѣдоносный похôдъ французского войска и користный для Франціи договôръ заключеный съ беемъ Тунису, сталися поводомъ повторнои кризы министерскои въ Италіи. Якъ звѣстно, передъ мѣсяцемъ кабинетъ Кайролього просивъ о димисію, але тогды король єи не принявъ и цѣлый кабинетъ оставъ на дальше въ урядованю, але не на довго. Симъ разомъ король Гумбертъ принявъ вже димисію кабиниту Кайролього а до зложеня нового кабинету покликавъ Селлю. Доси новый кабинетъ єще не утвореный.

НОВИНКИ.

Ксенофонтъ Климкович, мужь широко звѣстный въ нашôй галицкôй Руси, померъ во Львовѣ дня 7 (19) мая на запаленье легкихъ. Покôйный бувъ чоловѣкомъ незвычайныхъ талантôвъ и занимавъ середъ рускихъ публицистôвъ безперечно одно изъ найпершихъ мѣстць. Першѝ єго працѣ литературнѝ (поезіи) появилися вже въ рокахъ 1855 и 1856 въ „Зори Галицкôй“. На публичну арену выступивъ ôнъ въ рокахъ 1861 и 1862 яко головный сотрудникъ „Слова“. Єго то артикулы причинилися найбôльше до симпатичного принятя сеи часописи въ краю и до розбудженя того патріотичного духа, якій въ тыхъ рокахъ у насъ панувавъ. Вскорѣ однакожь станувъ Покôйный самостôйно. Власне тогды розбудилася у насъ идея єдности Русинôвъ галицкихъ съ Русинами закордонными. Климкович перенявся тою идеєю съ цѣлою силою молодечого жару и почавъ выдавати „Мету“, напередъ яко органъ литературно-политичный, а въ р. 1865 яко органъ чисто политичный. Може бути, що не одно въ тôй часописи було надто идеальнымъ, черезъ що у многихъ не находила симпатіи — всежь таки признати треба, що ледво була у насъ коли друга часопись, котрабы мѣстила въ собѣ самѝ такъ добôрнѝ и цѣннѝ статіи и була съ такимъ талантомъ редагована, якъ „Мета“. Особенно великій бувъ вплывъ „Меты“ на молодшихъ людій. Письма Климковича були въ нѣй порываючими, и пôдносили патріотичного духа майже до фанатизму. Ними загрѣвъ покôйный читателѣвъ до горячои любови свого рôдного и выховавъ середъ молодѣжи многихъ неустрашимыхъ поборникôвъ народнои справы, котрыми наша Русь нынѣ справедливо величаєся. Се одно єсть уже великою заслугою Климковича, и зробитъ память єго для тыхъ, котрѝ єго знали, на завсѣгды дорогою. Рôвночасно трудився покôйный такожь на поли литературнôмъ. Єго поезіи, умѣщуванѝ въ „Вечерницяхъ“, въ лит. „Метѣ“, „Нивѣ“ и др. (звычайно пôдъ псевдонимомъ „Хмара“), выявили въ нѣмъ значный поетичный талантъ и зъєднали єму почетне мѣстце въ нашôй литературѣ. Важною була такожь выдавана черезъ него „Руска читальня“, котра будила замилованье до рôдного слова. Къ сожалѣню, значна дѣяльнôсть Климковича не довго тревала. У насъ начався нещастный литературный роздоръ и покôйный мусѣвъ зъ браку матеріяльныхъ средствъ свои выданя застановити. Въ рр. 1867 и 1868 помагавъ покôйный въ редагованю „Славяньскои Зарѣ“ въ Вѣдни, а дальше вступивъ яко урядникъ до рустикального банку. Ту склонивъ єго пок. сов. Лавровскій до редагованя „Основы“, котра старалася вынайти способы, щобыôтношеня межи рускою и польскою народностію въ Галичинѣ въ мирный способъ полагодити. Такъ якъ нетолеранція зъ польскои стороны щоразъ бôльше взмагалася и тенденція до цѣлковитого здавленя рускои народности щоразъ бôльше проявлялась, не мала „Основа“ раціи быту, и перестала въ 3 роцѣ свого существованя (1872) выходити. Пôсля того усунувся Покôйный зъ публичного житя (по части знеохоченый неповодженями), и лишь ôтъ часу до часу дописуваvъ до рускихъ часописій. Передъ $1^1/_2$ рокомъ взявся Покôйный зновъ до дуже важнои працѣ. Ôнъ загадавъ показати захôднымъ народамъ богацтва нашои литературы и ставъ переводити на нѣмецку мову Шевченка, а дальше Марка Вовчка. Якъ довѣдуємося, перевѣвъ ôнъ изъ Шевченка: „Гайдамаки“, „Гамалію“, „Тополю“ и много поменшихъ думъ, а зъ М. Вовчка повѣстку „Сестра“. Перевôдъ має бути ôтличный, такъ що щиро жалувати треба, що передвчасна смерть (въ 45 роцѣ житя) перервала тую многоважну працю. Такъ не стало мѣжь нами зновъ одного ветерана-дѣятеля; але дѣла єго и память будутъ довго жили. Вѣчная єму память!

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Осердôвъ въ пов. сокальскôмъ 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Въ Борыславю** було дня 3 (15) с. м. забуренье роботниковъ тамошнои фабрики, котре пôйшло зъ суперечки роботниковъ съ офиціялистами фабрики пôдчасъ выплаты. На тое появилась полиція и жандармерія и по словахъ прійшло до того, що роботники кинулись на полиціянôвъ и жандармôвъ, зъ котрыхъ одинъ выстрѣливъ и смертельно ранивъ одного роботника; кромѣ того суть гдеякѝ раненѝ. Выточено слѣдство карне для выкрытя причины того забуреня.

— **Въ Тысьменици** задумали брацтва церковнѝ устроити монастырь Василіянокъ, где бы могли учитися нашѝ дѣвчата кромѣ науки школьнои такожь домашного господарства и церковного спѣву. Въ тôй цѣли має закупитися старый костелъ ормяньскій, котрый ôтповѣдно ôтновится и до котрого прибудуєся єще дôмъ на мешканье.

— **Мѣсточко Залôзцѣ** въ пов. золочѣвскôмъ згорѣло дня 5 (17) с. м. майже совсѣмъ. Въ огни утратило житье кôлькоро людій. Мешканцѣ понесли дуже велику страту, оставши безъ хлѣба и даху. Кажутъ, що огонь бувъ пôдложеный.

— **Арештовано во Львовѣ** одного челядника пекарского, котрый мавъ розлѣпляти по домахъ картки съ угрозами противъ жидôвъ.

— **Въ Сокали** ôтбувся дня 2 (14) с. м. въ староствѣ слюбъ цивильный, котрый взяла пара маломѣщанъ. Такого слюбу не було вѣдай еще у насъ на провинціи.

— **Жиды львôвскѝ** отворили складку для своихъ одноплеменникôвъ, котрѝ непокоєнѝ розрухами за кордономъ утѣкли до Галичины. Въ нашôмъ мѣстѣ єсть вже такожь немала горстка россійскихъ жидôвъ.

— **Зъ пôдъ Дублянъ** пишутъ намъ: Въ селѣ Ступници єсть кôлькохъ селянъ обряду р. кат., котрѝ однакъ обходятъ всякѝ свята пôсля нашого обряду. Недавно умерла тамъ одна женщина лат. обряду, котра числилася до парохіи въ Дублянахъ, куды удався сынъ померши, щобы завѣдомити тамошного польского священика и заразомъ взяти посвѣдченье, безъ котрого рускій священикъ въ Ступници не мôгбы єи похавати. Лат. свящ. В. взявши грошѣ до рукъ, привитавъ селянина грôмкимъ голосомъ: „A gdzie ty się spowiadał?“ Коли селянинъ ôтповѣвъ, що въ церквѣ, позаякъ ôнъ єсть по батькови гр. к. обряду, кс. В. давши єму кôлька епитетôвъ, якъ zlodziej, cham и т. д. за тое, що тойже не ходитъ сповѣдатись до костела, ударивъ въ кôнци невинного селянина сильно два разы въ лице, такъ що той ажь поточився. Селянинъ утѣкъ и бôльше вже не вступивъ за порôгъ кс. В., хоть той манивъ єго до себе рôжными обѣцянками. Позволимъ запитати кс. В., чи то въ той способъ сѣєся зерно Христове? . . .

— **Зъ Мшанця** пишутъ намъ, що заходомъ тамошного священика о. К. Лукасевича, котрый прійшовъ на мѣстце о. Котовича, пôдносится громада такъ морально якъ и матеріяльно. О. Лукасевичъ докладає всякого стараня, щобы причинитись до добра своихъ прихожанъ; єго наука зробила, що вже майже въ цѣлôмъ селѣ нема пяниць, але за тое процвитаютъ иншѝ, пожиточнѣ дѣла. Ось такъ, завела громада у себе касу пожичкову, шпихлѣръ и таке инше, а теперь намѣряє ставити нову мурована церковь. Громада теперь поводится такъ, що моглабы станути другимъ за взôръ.

— **Громада Мшанець** жалится передъ нами, що єи школа не приноситъ дѣтямъ майже ніякого хôсна, такъ якъ тамошный учитель, п. Н. Г. не дбає про науку, а лишь каже дѣтямъ заходитись у себе коло всякои роботы. Прійде дитина до дому, спытає батько: Та що васъ тамъ нынѣ учили? — а она на тое: Та ничого; змовилисьмо „Отченашъ“, тай назадъ до дому, бô нынѣ якось не було у пана професора роботы. Єсли коли и пôчне п. Г. учити дѣтій, то лишь по польски, такъ що руска дитина не може навѣть рôднымъ словомъ плекати свого духа. Чижь громада на тое оплачує учителя, щобы той мѣсто учити послуговався людскими дѣтьми?

— **Зъ надъ Быстрицѣ** пишутъ намъ: Перечитавши въ ч-ѣ 30 „Дѣла“ допись зъ Шельпакъ, хочу и я гдещо згадати о дѣятельности катастральныхъ органôвъ въ околици дрогобыцкôй. Бôльша часть повѣту дрогобыцкого причисляєся до наддньстряньскихъ долинъ, а тамъ, где рѣки Быстриця и Тысьмениця впадаютъ до Днѣстра, становитъ зимну, вогку и мочарну окрестнôсть, котру при найменшихъ дощахъ заливає совсѣмъ вода и нищитъ сѣножать и засѣвы. Але я ограничуся на мôй прихôдъ Лѣтыня дотычно найновѣйшого катастру. Пôсля инвентаря має прихôдъ Лѣтыня 25 морг. грунту орного, а 18 морг. сѣножати, разомъ 43 морг.; чистый дохôдъ обчисленый на 132 зр. Новый катастеръ выказує однакъ 60 морг. орного поля съ сѣножатями, а чистый дохôдъ пôднесеный на 381 зр. Якежь богате жерело отворяєся для намѣреного пôдвысшеня дотаціи духовеньства! Єслибы ôтъ послѣдного катастру зъ р. 1820 розрослася землиця въ цѣлôй державѣ австрійскôй въ такôмъ ôтношеню, якъ поповскѝ ниvы въ Лѣтынѣ, то побôльшилабыся она бôльше якъ о третину, а вслѣдъ за тымъ и доходы державнѝ, а дотація духовеньства умножилабыся трикратно; але чи доля клиру черезъ тое получшалабы — то друге пытанье. Не такъ дивне єсть тое обстоятельство, що тутешнѝ мочары, на котрыхъ родится густо лопухъ, щавникъ, дресень, татарске зѣлье и всякѝ до антики придатнѝ хопты, почисленѝ до II и III клясы сѣножатій. Причина тому тая, що, якъ вже „Дѣло“ въ ч-ѣ 20 згадувало, комисарями шацунковими були самѝ люде нефаховѝ, а годѣ домагатись, щобы слѣпый подавъ справедливый судъ о барвахъ.

— **Зъ Иванкова** пишутъ намъ, що дня 11 л. с. м. убивъ 20-лѣтный паробокъ Федь Бобрыкôвъ 40-лѣтного „халупника“ Василя Штойка, женатого и батька кôлькоро дѣтій. Небôщикъ, чоловѣкъ спокôйный и тверезый, идучи домôвъ зъ Скалы, где згодився гнати волы до Тернополя, вступивъ за чимсь до „великои корчмы“, где заставъ Бобрыкова. Тутъ побачивъ Штойко, що Бобрыкôвъ укравъ булку у шинкаря, и першій се выявивъ. Бобрыкôвъ зо злости засѣвъ на огородѣ Федя Рѣбачка и замордувавъ вертаючого до своеи хаты Штойка. Ôттакъ удався убійця до корчмы бовшôвскои и тамъ зажадавъ ôгъ шинкарки доброи горѣвки, грозячи, що въ противнôмъ случаю станеся съ нею такъ, якъ сталось въ Иванковѣ. Тутъ дали заразъ знати до жандармеріи, котра и увязнила єго. Убійця признався ôтъ разу до вины.

— **Въ Тернополи** выказала нова конскрипція слѣдуючѝ даты: всѣхъ мешканцѣвъ єсть 25.048, а именно 12.334 мужчинъ, а 12.684 женщинъ; пôсля религіи єсть 5.717 осôбъ гр. кат., 5.881 р. кат., 2 гр. прав., 2 орм., 31 еван., 13.385 жид; умѣючихъ читати и писати єсть 7.477, тôлько читати 777, ани читати ани писати 16.764 (!); яко языкъ домашный подало осôбъ 5.611 рускій, 7613 польскій, 11.765 нѣмецкій, 24 чесько-моравско-словацкій, 5 угорскій; коній єсть 927, коровъ 1.071, кôзъ 18, овець 558, безрогъ 1.203, улѣвъ съ пчолами 1.511.

— **Генрика Пустовойтовъ-Левенгардъ**, дочка россійского генерала, а жена лѣкаря, умерла дня 2 л. с. м., позôставивши по собѣ четверо дѣтій. Пустовойтовъ походила зъ матери Польки и брала чинный удѣлъ въ польскôмъ повстаню зъ року 1863, коли то була навѣть адъютантомъ Лянгевича. По тôмъ удалась до Швайцаріи, а ôттакъ до Парижа, где перебувала вже ажь до смерти.

— **На дѣло або пôдручникъ о выробѣ нафты** и спожитковуваню всякихъ продуктôвъ, якѝ можь при тôмъ выробѣ одержати, розписуе Выдѣлъ краєвый конкурсъ съ речинцемъ до 1 л. сѣчня 1883. За найлучшу того рода працю, котра обнималабы 10 аркушѣвъ печатныхъ великои 8-ки, означено 800 зр. нагороды, за працю другостепенну означено 400 зр., а за працю, котра ôтзначалабыся хоть стараннымъ зôбраньемъ датъ и обробленьемъ готовыхъ матеріялôвъ, 200 зр. Кромѣ тыхъ премій вызначаеся еще такожь премію додаткову за працю, котра свѣдчити буде о самодѣльныхъ трудахъ технольогичныхъ, котрѝ можна буде скористати въ промыслѣ нафтовôмъ. До оцѣненя тыхъ праць, котрѝ маютъ бути написанѝ по польски, буде выбрана передъ днемъ 1 л. сѣчня 1883 спеціяльна комисія. Близшихъ поясненъ можна засягнути въ департаментѣ II Выдѣлу краєвого.

— **Взглядомъ заложеня филіи банку рôльничого на Буковинѣ** ôтбувся недавно зъѣздъ буковиньскихъ обывателѣвъ, на котрый выславъ бувъ львôвскій комитетъ руководячій своихъ делегатôвъ, пп. Б. Авгу-

стиновича и Шеленбергера, щобы порозумѣтись вспôльно що до желань буковиньскихъ хлѣборобôвъ. Такъ само якъ для Галичины, такъ и для Буковины потреба такого товариства, котре выдвигнулобы тамошныхъ селянъ зъ рукъ жидôвскихъ и уможливилобы имъ продавати свои плоды по уцтивôй цѣнѣ. Але если той банкъ буде основаный лише на бôльшихъ розмѣрахъ, то мы сомнѣваемося, чи принесе ôнъ буковиньскому селянинови або й убожшому священикови якутаку користь.

— **Зъ Бердичева** пишутъ, що тамъ прибыло зъ Кіева и окрестныхъ мѣсточокъ надъ 20.000 жидôвъ.

— **Антижидôвскй розрухи** появились въ Одессѣ, Ромнахъ, Лосовôй и Николаевѣ. Въ Варшавѣ появились плякаты, взываючй до борбы противъ жидôвъ.

— **Антижидôвска борба въ Одессѣ.** Дня 3 (15) с. м. о 5 год. пополудни роздався на ринку крикъ и галасъ; тамъ почали селяне и робôтники розбивати жидôвскй будки и склены. Сейчасъ явилось войско и полиція и стали розганяти народъ, котрый захопивши палки, дручки, дошки и камѣнье, пôгнавъ на улицю Тираспольску, зъ ôтси на Ланжеровску, где справлявся скоро съ жидами. Перебѣгаючи улицѣ Преображеньску, Почтову, Полиційску и Спиридоновску, розбивавъ народъ ôкна въ жидôвскихъ домахъ; на Полиційскôй улици напала громада на дôмъ съ вышинкомъ и знищила его въ кôлькохъ минутахъ, при чѣмъ розляла двѣ бочки горѣвки. Зъ ôтси кинулись „братчики“ на Красный переулокъ и на греческй базаръ, где знищили кôлька домôвъ, а межи ними одну фабрику. Около год. 6 закипѣло вже цѣле мѣсто. Въ ôткрытыхъ екипажахъ выѣхали на улицѣ начальникъ мѣста, комендантъ и другй власти: войско и полиціяне звивались по улицяхъ съ нагайками, выкрикаючи: „Расходись!“ Гдеякихъ арештовано; помôчникъ полицмайстра, Лохвицкй, дôставъ каменемъ въ ногу. До крику и шуму причинялися головно босоногй хлощѣ, котрй бѣжучи попереду старшихъ, оказували свою радôсть рôжнородными тонами. Не було однакъ жадной жестокости ани рабунку, хиба що гдеякй пôдпитй „братчики“ допускались бôльшихъ надъужить. Бочки съ напоемъ розбивали заровно якъ и всякй посудины. Гдекуды ôтзывались голосы: „Кровь нашу пьютъ, заробôтки ôтбираютъ!“ На ул. греческôй пôдпаливъ ктось одинъ шинкъ, але ножарна сторожа згасила огонь. Жиды були въ великôй тревозѣ; гдеякй зъ нихъ утѣкали до гостинниць, але въ многихъ не хотѣли ихъ пріймити. Пôдъ вечеръ видно було майже на всѣхъ домахъ и магазинахъ кресты на знакъ, щобы не руйновано христіяньского майна; всѣ склены и магазины були зачиненй. Въ пôзну доперва нôчь змогло войско привернути порядокъ; арештовано до 400 осôбъ. На другій день рано представилось мѣсто немовь сплюндроване Татарами; ни одинъ склепъ, ни одинъ шинкъ не бувъ отвореный. На улицяхъ стояло всюды войско и полиція. Въ гдеякихъ мѣстцяхъ появились еще розрухи, але сила оружія спиняла вже тую „охоту братчикôвъ“.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 148) Ч. брацтво церковне зъ Скварявы ôтъ сестриць 4 зр.; 149) Всч. о. Ганкевичь Александеръ зъ Грималова ôтъ себе 10 зр., ôтъ обохъ церковныхъ брацтвъ 7 зр., ôтъ парохіянъ 8 зр. 40 кр., — разомъ 25 зр. 40 кр.; 150) Всч. о. Губчакъ дек. калускій ôтъ Ч. Выдѣлу повѣтовои Рады въ Калуши 10 зр., ôтъ церк. брацтва въ Перевôзци 2 зр., въ Тужиловѣ 5 зр., въ Довгôмъ 4 зр., — разомъ 21 зр.; 151) Всч. о. Хилякъ Стефанъ дек. бѣцкій епар. перем. ôтъ себе 1 зр., ôтъ парох. зъ Мацины 3 зр. 30 кр., зъ Роздѣля 2 зр. 50 кр., зъ Вапенного 1 зр. 40 кр., зъ Петружного 80 кр., ôтъ Всч. оо. Копыстяньского зъ Лося 1 зр., Гумецкого Арс. зъ Боднарки 1 зр., — разомъ 11 зр.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. Л. Микитка на Утѣховичи.

Завѣдательства одержали: оо. Я. Гудыкъ въ Стрѣлкôвцяхъ и П. Кроховскій въ Березовѣ.

Катихитами именованй: оо И. Левицкій для семинаріи учительскои и для школы етатовои мужескои въ Тернополи, І. Навроцкій для школы реальнои и для шкôлъ женьскои выдѣловои и народнои мѣшанои въ Тернополи, К. Ляховичь для школы въ Переволочѣ и Т. Турула для школы въ Бережанахъ.

Душпастырями при карныхъ домахъ именованй: оо. І. Навроцкій въ Тернополи, и М. Добровольскій въ Коломыѣ.

Декретъ похвальный одержавъ о. А. Чемериньскій зъ Золочева за совѣстне и корыстне повненье своихъ обовязкôвъ яко ординаріятскій ôтпоручникъ въ золоч. шкôльнôй радѣ окружнôй.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Почетнымъ крылошанином гр. к. капитулы перемыскои именувавъ Є. В. Цѣсарь о. дра Юліяна Пелеша, пароха рускои церкви св. Варвары въ Вѣдни и ректора гр. к. центральнои вѣденьскои семинаріи духовнои.

Оголошенье.

На конкурсъ обвѣщеный въ минувшôмъ роцѣ первымъ рускимъ литературно-драматичнымъ товариствомъ въ Коломыи надôслано въ грудню м. р. пятъ штукъ:

1. „Не наша“, комедія въ 3 актахъ;
2. „Цѣсарь Іосифъ II въ гостинѣ“, комедія въ 2 актахъ;
3. „Панъ Нарцизъ и Pan Wencliczek“, комедія съ спѣвами въ 2 актахъ;
4. „ По сраженію“, комедія въ 3 актахъ и
5. „Щаслива доня“, образець зъ житя народного основаный на правдивôмъ событію, написавъ Д. Найма.

Понеже зъ надôсланыхъ штукъ лишь двѣ ôтповѣдаютъ условіямъ конкурсу а именно „Цѣсарь Іосифъ II въ гостинѣ“ и „Панъ Нарцизъ и Pan Wencliczek“ для того, що лишь тй двѣ штуки суть комедіями 2-актовымн а прочй бôльшеактовй, выдѣлъ рѣшивъ на своемъ засѣданю д. 17 л. марта с. р. тіи штуки комисіи до оцѣненя тыхже выбранôй предложити. До комисіи запрошено пп. Александра Борковского, заступника директора и професора гимназіяльного, Ромуальда Перфецкого и Николая Виновского, професорôвъ гимназіяльныхъ въ мѣстци.

Прочй три штуки выдѣлъ самъ оцѣнитъ и ôтнесеся въ справѣ ремунераціи до авторôвъ.

Ôтъ выдѣлу первого рускаго литер. драм. товариства въ Коломыи.

Въ Коломыи дня 7 (19) мая 1881.

Александ. Агопсовичь, предсѣдатель. *Теоф. Грушкевичь*, секретарь.

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ

найстарша торговля почтовыми посылками поручає

нето 4¾ клг. найдоброрнѣйшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4¾ клгр. найдоброрн. грубозерн.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьемъ и **оплатою цла** на кожду станію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуєся. Цѣнники franco.

Анонсы принимае для всѣхъ часописій австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ

Експедиція анонсôвъ

РУДОЛЬФА МОССЕ

(Rudolf Mosse)

въ Вѣдни,

Seilerstätte 2.

Експедиція „Дѣла“ посередничитъ въ пересыланю всякихъ оголошень до повысшого бюра анонсôвъ.

На сезонъ весняный 1881

поручає магазинъ

ГЕНРИКА МИЛЛЕРА

во Львовѣ, рôгъ улицъ Галицкои, ч. 16

Краватки мужескй найновѣйшого фасону, чорнй и рôжнобарвнй — штука ôтъ 50 кр. до 2 зр.

Краватки дамскй съ золотыми и срѣбными коронками — шт. ôтъ 2 зр. до 4 зр.

Ковнѣрѣ мужескй почвôрнй — шт. по 25 кр.

Маншети мужескй — пара по 35 кр.

Рукавички найлучшй праскй, мужескй, дамскй и дитячй, пара по 1 зр. 20 и 60 кр.

Рукавички подвôйнй шитй, пара по 1 зр. 80 кр.

Рукавички зъ нитокъ и шовковй кордонковй — пара ôтъ 35 кр. до 2 зр.

Парасольки наймоднѣйшй, шовковй и кретоновй — шт. ôтъ 1 зр. до 12 зр.

Парасолѣ шовковй — шт. ôтъ 5 зр. до 12 зр., вовняний шт. ôтъ 1 зр. 50 до 4 зр.

Шнурôвки французскй найлучшого фасону — шт. по 2 зр. 50 кр., 3 зр. 50. кр. до 4 зр. 50 кр.

Палицѣ дуже хорошй, шт. ôтъ 30. кр. до 5 зр.

Ласкавй замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше ôтворотною почтою, не числячи ничого за опакованье. (1—?)

Не тôлько черезъ читанье

анонсôвъ зможе собѣ хорый выробити певный судъ, чи се або то зъ помежи многихъ по газетахъ выхвалюваныхъ уздоровляючихъ средствъ єсть для єго стану добре, або чи не выдає ôнъ за тое надармо грошій. Нехай отже жаденъ хорый не залишитъ способности и спровадитъ собѣ ôтъ **Karl-a Gorischek-a** (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6) брошуру „Krankenfreund“, такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть найбольше уживанй авторитетами поручень средства подробно и отповѣдно обговорень, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоемъ выбрати собѣ найлучше. Присылка тои брошуры слѣдує **gratis** и **franco**, не мае отже замовляючій жадныхъ иншихъ коштôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

„CONCORDIA“

Першій львôвскій закладъ погребôвъ

Ф. ОПУХЛЯКА,

зорганизованый пôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядôвъ, — поручає свою услугу.

Маe на складѣ всякй приборы и займаеся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшй. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома єсть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдае такожь всякого рода трумны деревлянй. — Замовленя выповняе безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ „**Concordia**“ сповняе замовленя, переконуютъ о тôмъ численнй писемнй подяки, котрй кождои хвилѣ можна переглянути. (12—13)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

ВАРСТАТЪ МЕХАНИЧНЫЙ

ГЕНРИКА ЄНИ

(H. JENY)

ул. Жовкôвска, ч. 74, во Львовѣ,

принимас всякй репараціи машинъ и знарядôвъ рôльничихъ, якъ такожь посередничитъ при закупнѣ и продажи новыхъ и уживаныхъ машинъ.

Можна набути такожь слѣдуючй знаряды господарскй: **Паровй машины, Локомобилѣ, Молотѣльнѣ, Краты, Жниварки. Косѣвники, Екстерпаторы, Плѣвники, Обгортачѣ** и т. д., и т. д. (2—?)

МАТІСО

впрыскованя и капсôлки

въ мужескихъ недугахъ яко найскутечнѣйше средство поручає **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**

К. Крижановского.

Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи *выповняются* ôтворотною почтою. (3—?)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 17—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй иножевй, поправленйи патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навивается.

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыждневй по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

! Для господинь !

Єслибы „кава Franck“, именно

правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаемъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнй господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву каву Франка

ôтъ **фалшованои**, зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои**, именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тй фабриканты, котрй **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

כשר для жидôвъ כשר

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйшй торговлѣ en gross et detail. (9—10)

Выдае: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 37. Львôвъ, Середа 13 (25) мая 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоптъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

О потребѣ розвою ремесла въ Галичинѣ.

(Пише *В. Нагорный*, архитектъ въ Цириху.)

Въ послѣдныхъ часахъ повѣявъ новый, свѣжкій вѣтеръ по нашôй Руси, пригадуючи намъ 1848 рôкъ, — рôкъ нашого политичного ôтродженя. Якъ въ 48 роцѣ такъ и теперь вся интелигенція и весь народъ рускій якъ одинъ мужь бореся за свою свободу такъ политичну якъ и духову, доказомъ того, можь сказати, другого ôтродженя нашого служатъ намъ тѣ численнѣ товариства, завязавшіся послѣдными часами, якъ и часописи политично-економичнѣ и науковѣ. Рухъ теперѣшный однакожь рôжнится ôтъ руху сороковыхъ лѣтъ. Наколи въ сороковыхъ рокахъ майже всѣ силы нашихъ патріотôвъ зверненѣ були до здобутя народови рускому политичного значеня, въ послѣдныхъ часахъ до борôы политичнои прилучилася борба економична. Розширенье програмы чинности нашихъ патріотôвъ и сполученье силъ поодинокихъ партій въ одну, повиннѣ кождого щирого и добромыслячого Русина, якого бы ôнъ не бувъ политичного переконаня, не тôлько порадувати, але и заохотити до вспôльного дѣла. Политикою одною не далеко мы заѣхали; разъ-наразъ просили милостинѣ въ Вѣдни, а занехали дома справу економичну нашого народа, котрый по 33 рокахъ будьтобы свободы ставъ надъ берегомъ економичнои пропасти.

Въ послѣдныхъ часахъ нужда народа рускаго дôйшла до краю; обовязкомъ отже нашихъ передовыхъ людій було занятися не тôлько политичною, але и економичною справою. Результатомъ того нового направленя появились громадскѣ касы пожичковѣ, товариства тверезости, бурсы и т. д. Товариство им. Качковского, устроивши промыслово-господарску выставку въ Коломыѣ зробило єще дальшій крокъ напередъ, и хочь тая выставка въ порôвнаню до 3 миліонôвъ австрійскихъ Русинôвъ ничимъ була, то все таки кождый звернувъ на ню увагу, кто знає обставины, въ якихъ жіє рускій народъ.

Хотяй выставка коломыйска була маленька, то она для насъ важненька: бувъ се початокъ до дальшого дѣла на промыслово-господарскôмъ поли. Якій вплывъ мала ся маленька выставка, видно зъ того, що филія коломыйска товар. им. Качковского закупила вже тую площадь, где була выставка, съ тымъ намѣреньемъ, щобы побудувати тамъ дôмъ, въ котрôмъ малибыся мѣстити: ремесленна школа, бурса, дôмъ заѣздный и т. д. Проєктъ ôткрытя ремесленнои школы, якъ и рѣшенье рускихъ академикôвъ на своѣмъ зъѣздѣ въ Коломыѣ — удатись съ прошеньемъ до Совѣта „Народного Дому“, щобы тойже Совѣтъ основавъ въ Костеневѣ або Бѣлцѣ руску господарску школу, заслугуютъ на щиру прихильнôсть кождого добре и здоровомыслячого чоловѣка. Тіи два проєкты, с. є. господарска и ремесленна школа суть отже питанями дня, надъ котрыми треба добре застановитися и всѣхъ силъ ужити, щобы не остались тôлько проєктами. Тыми двома заведенями, наколи они булибъ добре зъорганизованѣ и совѣстно веденѣ, змоглибы мы найпевнѣйше пôднести станъ економичный нашого народа.

Дѣло господарскои школы оставляю до розбору людямъ компетентнымъ въ надѣи, що оно не останеся тôлько проєктомъ, але якъ найскорше вôйде въ житье; я позволю собѣ тôлько слôвъ кôлька въ дѣлѣ ремесленнои школы, такъ якъ зъ однои стороны пробуванье моє 9 лѣтъ за границею, зъ другои моя спеціяльнôсть дозволили менѣ съ тою частію близше познакомитись. Думаю, що мабуть не знайдеся у насъ чоловѣкъ, знаючій наше теперѣшне положенье и маючій понятье о важности ремесленного стану, котрый хотѣвбы твердити, що Русинамъ, народови займаючомуся хлѣборобствомъ, ремесленныхъ шкôлъ не треба. Недостатокъ добрыхъ ремесникôвъ въ нашôй краинѣ и подѣлъ грунтôвъ повиннѣ насъ принудити шукати средствъ, котрыми можнабы запобѣгчи злому, не беручи навѣть на увагу того, що черезъ таку школу просвѣта въ масу народа проложитъ собѣ дорогу. Доказувати статистичными датами, яку корысть матеріяльну здобуваєсобѣ край, где промыслъ добре зъорганизованый, булобы злишнымъ; впрочѣмъ не увѣритъ той, кто бачнымъ окомъ слѣдивъ за послѣдными списами людности въ Галичинѣ, бо наслѣдкомъ такои статистики, яку зôставили панове комисарѣ при послѣднôмъ списѣ людности въ Галичинѣ всхôднôй, єсть пôдорванье кредиту статистикъ, длятого я нарочно не наводжу статистичныхъ датъ, щобы дѣлу не пошкодити. Рѣчь, о котрôй я тутъ хочу говорити, зрозумѣла и безъ статистики.

Щобы показати, яку вагу на ремесло кладутъ н. пр. Французы, народъ здобувшій собѣ вже перше мѣстце на поли промыслу, наведу кôлька слôвъ зъ проєкту инжинера Салициса, поданого въ муниципальну раду париску. Ôнъ каже межи иншимъ: „Я предкладаю отворити въ кождôй дѣльници (arrondissement) мѣста Парижа по десять ремесленныхъ шкôлъ для хлопцѣвъ и стôлькожь для дѣвчатъ. Такимъ способомъ въ всѣхъ 20 дѣльницяхъ Парижа буде разомъ 400 ремесленныхъ шкôлъ, на котрѣ прійдеся платити мѣсту рôчно два миліоны франкôвъ. Чи посмѣє кто подумати, що тіи грошѣ будутъ пропащѣ? Аджежь черезъ три роки по введеню мого проєкту въ житье, Парижъ доставитъ индустріи французскôй 6.000 ученикôвъ обохъ полôвъ, котрѣ замѣсть того, щобъ оставленѣ були на ласку судьбы, якъ се часто дѣється, получатъ найлучше фахове образованье. Они не будутъ скривленѣ морально и физично свобôдными майстрами, а получатъ правильне образованье, розвôй духовыхъ способôностій, тѣлесне здоровлье, необходиме призвычаєнье до роботы, артистичный смакъ и наконець оригинальнôсть, якою ôтзначаются парискѣ робôтники — словомъ у всѣмъ они лишь выграютъ, а ничого не програютъ. Перейде десять лѣтъ, а зъ тыхъ шкôлъ выйде 60.000 такихъ робôтникôвъ, число далеко бôльше, нѣжь потрѣбно до переиначеня стану нашого промыслу. Наконець за сорокъ лѣтъ ремесникъ не укôнчившій подôбнои ремесленнои школы належавбы вже до выняткôвъ“. То суть слова Француза, а француска индустрія перша въ свѣтѣ. Одно мѣсто Парижь моглобы пôсля проєкту п. Салициса достарчити майстрôвъ тôлько, скôлько потрѣбно для наданя нового направленя цѣлôй французскôй индустріи. Въ Нѣмеччинѣ школы ремесленнѣ єще передъ нѣмецко-французскою вôйною не були рѣдкостію, по вôйнѣ число ихъ въ десятеро увеличилось и выйшло съ корыстію для краю. Вычисляти школы ремесленнѣ Франціи, Австріи або Нѣмеччины и т. д. завелобы насъ за далеко, зверну тôлько увагу читателя на одно мѣсто, и то не перше въ Швайцаріи, на Цирихъ, котре числитъ съ околичными громадами 75.000 мешканцѣвъ. Для пôддержаня ремесла єсть тутъ до 30 товариствъ, 1 музей промысловый съ читальнею и школою промысловою, 1 школа ремесленна (теоретична), школа рисункôвъ для ремесникôвъ, школа для ткачѣвъ шовку, школа приватна для будôвничихъ, школа приватна для рисункôвъ жѣночихъ робôтъ и корунокъ, до того политехника союзна и технична академія въ Вѣнтертуръ, въ кантонѣ цирихскôмъ. О фабрикахъ и бôльшихъ варстатахъ не згадую, бо се дѣло прибатне. Зъ того одного примѣру видно, яку вагу маєремесло для краю, наколи для пôддержаня єго такѣ сумы жертвуются. А що сей грôшь не выкиненый дармо, видно зъ того, що передъ 50 лѣтами въ Цириху не було ни одного миліонера, а теперь число миліонерôвъ доходитъ до 300. Увеличенье майна треба приписати тôлько индустріи промысловôй, бо людность цирихска тôлько тымъ и трудится.

(*Дальше буде.*)

Гдещо про музику въ загалѣ, а про спѣвъ пригробный въ особенности.

(*П. Бажанськiй.*)

(*Дальше.*)

Гессли поступавъ єще дальше. Кромѣ диригентуры захотѣлось єму заимпонувати питомцямъ власными творами, и въ той часъ обдаривъ ихъ композиціею „Христосъ воскресъ“, котру єще и до нынѣ питомцѣ спѣваютъ, а котра не єго власнôсть, но урывокъ зъ оперы нѣмецкои взятый. Таке саме маєся и съ єго композиціею: „Днесь виситъ на древѣ“. Та щожь о нѣй и говорити? Менша съ тымъ, що она єсть нѣмецкого стилю, але не знайдешь тамъ ани слѣду церковного стилю. Се єсть стиль драматичный, а такій въ церквѣ не маємѣстця. Модуляціи за нагліѣ, а навѣть комичнѣ и розтяглѣ, досыть, мотанина модуляційна, для ситуаціи сценичнои може и найлѣпша, але для церкви непридатна. Партія басова довга, монотонна, малює дѣйстно якусь сценичну ситуацію, но нѣколи болю страстного тыждня. Не думаю уражати симъ капельмайстрôвъ. Они яко такѣ можутъ стояти дуже высоко, можутъ бути навѣть первостепеннѣ, але диригентами руского хора, а ще бôльше рускими композиторами церковнои музики не можутъ бути. Иншій духъ музики войсковои, а инакшій церковнои. Но думаю симъ ЧЧ. питомцѣвъ рускои семинаріи передъ подôбными кроками перестеречи. Не гонити за новымъ а нездалымъ, но шукати або здѣйстно церковнымъ, або зôстати уже лучше при старôмъ. И старе але хорошо выстудіоване и належито выконане зробитъ бôльшій ефектъ на слушателяхъ, якъ неудачна новина. Похваляю однакъ сегорôчный хоръ рускои семинаріи зъ тои причины, що питомцѣ сего року власными силами хоръ выконували, и тому мило менѣ єсть о сегорôчнôмъ хорѣ поговорити. Якъ богата тамъ сила, якъ много тамъ прекрасныхъ, здоровыхъ звôнкихъ голосôвъ, лише рутины, лише науки приложити. А що питомцѣ суть въ силѣ хорошій и задоволяючій хоръ выконати, пересвѣдчили насъ о тôмъ пригробнѣ спѣвы сегорочнои Великои пятницѣ, котрѣ на слушателяхъ велике впечатлѣнье учинили.

„Благообразный Іосифъ“ Бортняньского єсть чисто славяньска композиція, правдиво пригробна пѣснь въ строго церковнôмъ стилю. Впрочѣмъ о утворахъ Бортняньского бесѣдовали мы вже на передѣ.

Утворы Лавровского суть чисто славяньского церковного стилю. Мило слухаются и розжалюютъ серце. Покôйный Лавровскій понимавъ змыслъ своєи композиціи и выпосаживъ єи хорошими красками. Выбухи болѣзни, сила хора, нѣжне фальованье тоничными струями, нервова гармонія и окôнчательне ехо чаруючо ôтбивалися въ серцяхъ слухачѣвъ. Кто знавъ покôйного Лавровского житье и успособленье, той ôтчитавъ въ той часъ єго индивидуальнôсть, выляну въ єго творахъ. До того рода композицій бувъ ôнъ найздôбнѣйшій.

Утворы Гайдена, знанѣ всему свѣтови, плѣняютъ по всѣ часы серця вѣрныхъ. Красными зôстанутъ они по конець свѣта. Но одно єсть лише, що ихъ псує, — а то, що они писанѣ на мѣшаный а не на мужескій хоръ, а до того, що они до оркестры писанѣ. Укладъ мужеского хора єсть совсѣмъ инакшій, якъ укладъ мѣшаного хора — тожь выпадалобы ихъ на мужескій хоръ перестроити. Для хора бурсы суть они добрѣ, но для хора мужескои рускои семинаріи, для ихъ ôтмѣнного укладу неприродньѣ. До сего хоры оркестровѣ инакше творятся и убираютъ, якъ чисто вокальньѣ. Вокальньѣ маютъ всюды самѣ свою наготу окрывати, где въ оркестровыхъ закрываютъ ихъ наготу рôжньѣ инструменты.

Въ чисто вокальныхъ творахъ нема нигде довгои перервы, въ оркестровыхъ же дуже часто подыбуємъ довгѣ перервы, котрѣ заповняє оркестра, а по котрыхъ неразъ нагла несподѣвана модуляція впадає, а що она въ оркестрѣ не развитъ, то причина того въ тôмъ, що оркестра въ часѣ такои перервы творитъ належитый перехôдъ. Зъ сеи причины творы Гайдена мимо ихъ высокои красоты съ оркестрою такъ якъ они суть въ хорахъ семинарскихъ не суть природньѣ, и тому дуже млавѣ — имъ не достає другои половины, именно оркестры.

Зъ сеи тяжкои задачѣ хорошо вывязався п. Чипчарь, дириґенсъ хора бурсы при Успеньскôй церквѣ. Ôнъ пôймивъ сей недостатокъ и постарався тіи перервы въ хорахъ Гайдена заповнити мельодіями оркестровыхъ епизодôвъ, чимъ поôтрываньѣ гармонійньѣ части разомъ повязавъ — а що хоръ бурсы єсть справдѣ мѣшаный, тожь такъ построєньѣ хоры Гайдена въ хорѣ бурсы вповнѣ ôтповѣли своѣй цѣли и задачи. За се належится п. Чипчареви признательнôсть.

Подôбно хоть о много менше маєся рѣчь и съ утворами Hesser'a, выконуваными въ рускôй семинаріи. И тіи утворы, писанѣ на мѣшаный хоръ, повиннѣбы перестроитись на мужескій, а що тутъ тая неприроднôсть подôбно развитъ, якъ въ творахъ Гайдена, то походитъ зъ ôтти, що Hesser'a утворы писанѣ для чисто вокального хора.

(*Д. б.*

Чимъ занимаются наши повѣтови рады?

Автономія — понятье само собою дуже гарне; се рѣчь неоспорима. Але чи можна рѣшучо сказати, що автономія приноситъ всюда и всѣмъ людямъ рѣвно гарни плоды? Нѣ, сего кто якъ кто а мы Русины певно сказати не можемо и не смѣемо. Порядки бо автономични въ нашой всходной Галичинѣ суть власне выразнымъ запереченьемъ поставленого пытаня. Нещастливи отношеня на нашой Руси не даютъ автономіи розвивати ей дѣятельности въ такихъ направленяхъ и такъ, якъ вымагае добро краю и поступъ часу. Польска верховодяча партія держитъ въ своихъ рукахъ всѣ рады повѣтови и господаритъ въ нихъ по своѣй програмѣ, всѣмъ намъ добре звѣстной. Скарги на рады повѣтови безнастанно зо всѣхъ сторонъ рускаго краю плывутъ до нашихъ часописій и то скарги не голословни, а фактами подперти, и що разъ численнѣйши. Иде мѣжъ иншимъ о тое, що рады повѣтови замѣсть сповняти свои обовязки, наложени на нихъ закономъ, замѣсть дбати за дороги повѣтови, за порядки въ касахъ громадскихъ и т. д., занимаются побочными, що такъ скажемъ покутными справами, котри впрочѣмъ булибы навѣть смѣшни, колибъ не причиняли моральнои и матеріяльнои шкоды для Русинувъ. Пригадаемъ тутъ для примѣру недавни факта зъ дѣятельности однои лишь рады повѣтовои въ Жовквѣ: Въ чч. 87 и 96 „Дѣла“ зъ мин. року було розказано, якъ то рада повѣтова взяла въ розпродажь образки ks. opata Nowakowskiego, зъ котрыхъ чистый доходъ бувъ призначеный „na posadzkę marmurową w kościele żółkiewskim“ и накинула урядово тіи образки рускимъ школамъ народнымъ по высокой цѣнѣ, бо по 3 зр. за образокъ; дальше було розказано, якъ то рада повѣтова ухвалила 300 зр. на сурдутъ чи контушъ для маршалка на пріѣздъ Цѣсаря, и т. д. Нынѣ знов приходится намъ мѣстити надослану въ редакцію копію одного окружника выдѣлу рады повѣтовои въ Самборѣ. Окружникъ той такъ звучитъ:

L. 729.

Do Pana Grzegorza Potoczniaka
w Stupnicy.

Wydział powiatowy zaprenumerował dla gminy Stupnica czasopismo w ruskim języku pod tytułem „Switło“, dwa razy na miesiąc wychodzące, a mianowicie każdego 1 i 15 miesiąca. Pismo takowe postanowił doręczać Panu Grzegorzowi Potoczniakowi pod warunkiem, abyś Pan co dwa tygodnie zgłaszał się do Bióra Wydziału po odbiór onego, co we czwartki przy sposobności bywania na targach łatwo uskutecznić możesz, oraz aby po upływie każdego kwartału wykazał, że czasopismo rzeczone było członkom gminy w dnie niedzielne i święta bądź w szkole, bądź w inném prywatném pomieszkaniu czytane, i że wreszcie nie uległo zatraceniu lub zniszczeniu.

Z Wydziału Rady powiatowéj.
W Samborze dnia 30 kwietnia 1881.
Pauliński.

Прочитавши той окружникъ читатель здивуеся, длячого Самборскій выдѣлъ рады повѣтовои отворивъ агенцію „Świtła“ и подумае собѣ, що „Świtło“ заневно газета, въ котрой польскимъ абецадломъ по руски толкуесь о „направѣ дорогъ повѣтовыхъ“ и такомъ подобномъ. Где тамъ! Газета „Świtło“ толкуе народови не о направѣ дорогъ, але о „матери-Польщи“, Русинувъ интелигентныхъ не перевертнѣвъ называе „нещасливыми“, словомъ, мае задачу, впоити въ рускій народъ недовѣріе до его интелигенціи. И ось длятого то п. Potoczniak, яко писарь громадскій достае отъ п. Pauliński-ого окромъ окружника еще нѣбы-приватный довѣрочный листъ, въ котромъ говорится о великой важности „Świtła“ для рускихъ громадъ. Треба еще знати, що не одна только Самборска рада повѣтова занялась агенцію „Świtła“,—по колькадесять примѣрникувъ предплатили и други рады повѣтови, якъ се свѣдчитъ сама редакція згаданои газетки. Для редактора не злый интересъ — але рускій народъ муситъ докладати до податку на редактора „Świtła“!

Въ Ступници такъ сталось, що рада громадска одноголосно ухвалила попросити выдѣлъ рады повѣтовои, щобы уймивъ собѣ труду въ факторованю газетою „Świtło“. Тая ухвала приноситъ честь громадѣ Ступници. Але чи кожда громада такъ учинитъ, а впрочѣмъ, колибъ навѣть кожда такъ учинила, то чи протое не буде мусѣла заплатити за предплачени примѣрники „Switła“? На всякій способъ муситъ продертися и продереся руска мошонка зъ ласки радъ повѣтовыхъ на нову силу, котра побудуе Польщу на Руси, на редакцію „Świtła“.

Бесѣда посла Кулачковского

выголошена на 149 засѣданю рады державнои, зъ дня 11 мая, въ справѣ школъ середныхъ въ Галичинѣ.

(*Конецъ.*)

Той станъ, по̂сля котрого мы Русины въ своѣй отчинѣ маемъ только одиноку гимназію съ рускимъ выкладовымъ языкомъ, коли тымчасомъ съ польскимъ языкомъ есть 9 гимназій въ вычисленыхъ мѣстахъ провинціяльныхъ всходнои Галичины, не отповѣдае ани потребамъ рускаго населеня въ краю, ани арт. 19 основного закона державного зъ 27 грудня 1867 р., котрый предсѣ запоручивъ кождому народови ненарушиме право хоронити и плекати свою народность и языкъ и рѣвноуправненье въ школьництвѣ. Такъ, той станъ есть власне головною и найбольшою перепоною для нашого народного и культурного розвою, бо онъ обтяжае рускій молодежи переходъ зъ школъ народныхъ до середныхъ. Прошу васъ, мои ПП., памятати, що по̂сля послѣдного урядового справозданя рады школьнои за рокъ школьный 1878/79 було въ всходней Галичинѣ 1462 школы народни съ выключно рускимъ языкомъ выкладовымъ, до котрыхъ отже входятъ и зъ котрыхъ выходятъ ученики съ знаньемъ только свого рѣдного языка руского и въ котрыхъ по закону польского языка яко предмету наукового совсѣмъ не повинни учитися, бо по закону такъ званый примусъ языковый есть недопускаемый. Прошу дальше памятати, що по̂сля министеріяльного розпорядженя зъ 14 марта 1870 (Дн. З. Д. 32) отъ ученикувъ хотячихъ бути принятыми до першои клясы середнои школы (гимназіи, реальнои гимназіи або реальнои школы) не треба вже жадати свѣдоцтва зъ школы народнои, а натомѣсть маютъ ученики по̂ддатись испытови вступному, при котромъ вымагаесь отъ нихъ межи иншимъ доброго читаня и писаня и знаня основныхъ правилъ зъ науки о формахъ въ томъ языцѣ, якій есть въ дотычной середней школѣ. Прошу жь теперь зважити, чи рускій ученикъ, хотячи вписатись до поблизькои отъ его села гимназіи съ польскимъ языкомъ выкладовымъ, буде могъ такъ легко зложити испытъ вступный и бути принятымъ, коли онъ такъ зъ дому якъ и зъ народнои школы знае только свой матерный языкъ рускій, а тутъ ему приходится здавати вступный испытъ въ языцѣ польскомъ. Тому то обстоятельству треба приписати той фактъ, що фреквенція рускихъ ученикувъ въ середныхъ школахъ въ порѣвнаню до давнѣйшихъ лѣтъ зменьшилась. Я допускаю, що й иншы обстоятельства, якъ нужда въ краю и др., до того причинились, але нема сомнѣнія, що и описана мною утяжливость переходу рускихъ ученикувъ зъ школъ народныхъ до гимназій такожь въ якойись части тому винна. Колибъ мене тое не за далеко довело, я бы могъ правду мого высказу заразъ на статистичныхъ датахъ показати.

Такому станови, мои ПП., мы, Русины, не можемъ спокойно приглядатись, бо нашимъ найгорячѣйшимъ бажаньемъ есть що-разъ больше втягати нашъ народъ до высшои просвѣты и плекати духа національного. Длятого жадаемъ мы рѣвноуправненя нашого народа що до середныхъ школъ, а особливо якъ найскорѣйшого заведеня руского языка яко предмету науки въ гимназіяхъ всходно-галицкихъ мѣстъ провинціяльныхъ. Дуже то жалко, що намъ Русинамъ не даютъ національного рѣвноуправненя въ середныхъ школахъ зъ причинъ, котри не выдержуютъ ніякои критики. Противъ побольшеня числа гимназій въ всходней Галичинѣ съ рускимъ выкладомъ передовсѣмъ закидаютъ, що нема на тое потребы. Я мушу тое рѣшучо заперечити. Потреба есть теперь, була впередъ, була вже въ 1868 р. отъ коли закономъ краевымъ зъ 22 червня 1867 заведено во всѣхъ гимназіяхъ всходнои Галичины польскій языкъ выкладовый. Тогды — 1868 р. — було 8 гимназій въ провинціяльныхъ мѣстахъ всходнои Галичины: въ Бережанахъ, Бучачи, Дрогобычи, Коломыѣ, Перемышли, Самборѣ, Станиславовѣ и Тернополи.

Въ тыхъ осьми гимназіяхъ училось въ періодѣ отъ 1868 до 1871 р. включно:

Р. 1868	Русиновъ	1205,	Поляковъ	1142
„ 1869	„	1166,	„	1225
„ 1870	„	1175,	„	1269
„ 1871	„	1189,	„	1200

Не хочу вамъ, мои ПП., приводити дальшихъ циферъ, рѣвножь не буду подрѣбно наводити, якъ розпадаесь тое загальне число учащоися молодѣжи рускои и польскои народности на поодинокй гимназіи. Я можу только васъ запевнити, що число ученикувъ обохъ народностій въ кождой зъ тыхъ гимназій бо̂льшеменше рѣвноважится. Тіи даты суть достовѣрни, я взявъ ихъ зъ справозданя галицкои рады школьнои за рр. 1870 и 1871. Тіи даты показуютъ, якъ то дуже помыляесь той, кто удержуе, що бо̂льше гимназій съ рускимъ выкладомъ не потрѣбно.

Зо взгляду на тіи даты есть абсолютно ошибочне тверджене, будьтобы бо̂льше гимназій съ рускимъ выкладомъ не було потрѣбно. Дальшій улюбленый закидъ противъ помноженя гимназій есть той, що немовбы то одинока руска гимназія во Львовѣ належала до найслабше фреквентованыхъ гимназій въ краю. Ну, такъ слабо фреквентована она не есть. На рокъ школьный 1880 вписалось до рускои гимназіи во Львовѣ 349 ученикувъ и мусѣли бути въ двохъ клясахъ паралельки отворени. Подобне число ученикувъ 300 и колька, подыбуемъ такожь и въ другихъ гимназіяхъ краевыхъ, и то захо̂дногалицкихъ. Впрочѣмъ я справдѣ не понимаю, що властиво той аргументъ мае доказати, а именно, яка тутъ льогика, зъ фреквенціи львовскои гимназіи рускои выводити заключенье, що въ гимназіяхъ всходно-галицкихъ мѣстъ для рускои молодежи мае бути языкъ выкладовый польскій. Чи може кто жадати, щобы руска молодѣжь зо всѣхъ концевъ всходнои Галичины ишла въ гимназію до Львова, коли хоче учитись по руски? И для чого власне руска молодѣжь провинціональна мае покидати гимназіи въ мѣстци свого замешканя? Чи Русины не платятъ зарѣвно податки грошемъ и кровію, щобы мали бути выключени отъ рѣвноуправненя въ згаданыхъ гимназіяхъ?

Кажутъ намъ дальше, що мовбы то мы не мали ніякихъ учебникувъ. Се неправда; во Львовѣ предсѣ существуе отъ 1868 р. руска гимназія, для котрои мы маемъ всѣ учебники въ языцѣ рускомъ. Чи тіи учебники для всходно-галицкихъ гимназій провинціональныхъ не малибы вже бути добри, колибы въ тыхъ гимназіяхъ заведено рускій языкъ выкладовый?

Дальше намъ кажутъ, що мовбы то нашъ языкъ не розвитый. (*А якже?*) То для рускои высшои гимназіи во Львовѣ, где только вже лѣтъ по руски учатъ, нашъ языкъ розвитый, а для провинціяльныхъ гимназій мавбы бути ще нерозвитый? Чи може якій языкъ бути пригоднымъ до науки только въ одномъ округѣ, а въ другихъ вже нѣ? А чи жь мы не маемо вже отъ 1863 р. три катедры съ рускимъ выкладомъ на львовскомъ университетѣ?

То суть, мои ПП., бо̂льше-менше причины, котри малибы говорити противъ помноженю середныхъ школъ, а особливо гимназій съ рускимъ выкладомъ. Жадна зъ тыхъ причинъ не выдержуе критики; суть то только мнимы причины, выдуманы противъ насъ въ той цѣли, щобы насъ Русиновъ не допустити до рѣвноуправненя національного и языкового.

Еще одно, мои Панове! Часто стрѣчаемось мы съ закидомъ, що мы свои жалобы въ томъ дѣлѣ по̂дносимо въ сѣй высокой палатѣ. Тою своею улюбленою фразою Поляки отсылаютъ насъ все до галицкого сойму и твердятъ, що тамъ есть форумъ, где мы маемъ такй справы выточувати. Але жь мы вже пробовали передъ тымъ форумъ добиватися нашого рѣвноуправненя. Було то въ рр. 1875 и 1876, коли то нашй рускй послы соймовй поставили внесенье, щобы законъ краевый зъ 22 червня 1867 по̂дъ взглядомъ языка выкладового въ середныхъ школахъ бувъ змѣненый въ мѣру потребы рускои народности и отповѣдно до засады рѣвноуправненя. Однакожь, пожалься Боже, оба разы нашй жаданя остали безъ успѣху.

Позволяю собѣ еще на закончене поставити возванье до министерства просвѣты. Много вже разовъ заявило выс. правительство, що оно на своемъ прапори выписало: повднанье народностій. Коли такъ, то нашь рускій край дае правительству широке поле, где оно може и повинно здобути собѣ лавры. Рѣвноуправненье кождои народности есть средствомъ до повднаня, а школа передовсѣмъ есть по̂двалиною, на котрой маесь будова повднаня закладати. Повднанье буде только тогды можливе, коли кождый народъ буде мати рѣвне право въ школѣ, урядѣ и публичномъ житю. Только въ той способъ можливе повднанье народностій и я длятого прошу выс. министерство просвѣты такъ зарядити, щобы и мы Русины достали рѣвноуправненье языкове въ школахъ середныхъ, щобы вже и мы наконець прійшли до належныхъ намъ правъ! (*Славно! на лѣвици.*)

ДОПИСЬ.

Зъ по̂дъ Львова. *(О реклямаціяхъ податку грунтового.)*

Въ справѣ реклямацій грунтовыхъ старалась тутешна рада повѣтова довести всюда до того, щобы реклямаціями занялись ино сами катастралисты зъ ей рамени высланй. Если где громады хотѣли священикамъ передати се дѣло, то старанося ихъ переконати, що священики не зъумѣютъ того доказати. Теперь же показуеся, що рада повѣт. перецѣнювала свои силы, бо удалось ѣй звербувати ледви осѣмь катастралистувъ, такъ що на одного припадае 12—16 громадъ, и якъ самъ п. секретарь рады повѣтовои признавъ, есть межи тыми катастралистами чи мало „неблагонадеждныхъ“, котри забравши грошѣ жіютъ собѣ весело та вымагаютъ отъ громадъ такихъ послугъ и выгодъ, до якихъ не маютъ права, а роблятъ на „галай-балай“, не оглядаючись, чи буде зъ того якій хосенъ, чи нѣ. Такъ на пр. зъ операторувъ реклямаційныхъ, доконаныхъ черезъ одного зъ тыхъ „комисарѣвъ“ въ Збоискахъ переконалася сама рада повѣт., що съ такою роботою не далеко зайде. Щобы примѣромъ умотивувати за высоке заклясованье грунтовъ сеи громады, откривъ тамъ катастралисть столько млакъ, багнискъ та трясавицъ, що якбы тому всему була правда, то навѣть зъ львовского высокого замку годѣ булобы открыти слѣдъ якихъ небудь Збоискъ та зъ тои багнистои западнѣ сторчалабы хиба одна баня церкви Збоискои. Мабуть тотй невзгодины съ тыми катастралистами спонукали раду повѣтову выдати таке письмо (зъ дня 5 мая с. р. ч. 711): „Змушенй есьмо остерегчи (громады), що Выдѣлъ рады повѣтовои буде почуватись до обовязку отвѣчательности ино за тіи реклямаціи, переведенй черезъ захваленыхъ зъ нашои стороны отпоручникувъ реклямаційныхъ, котри будутъ пересланй тутешнои канцеляріи до пересмотру. Противно, за содержанье реклямацій, котри громады або обшары двбрскй будутъ отсылати просто до ц. к. комисіи оцѣнковои для регуляціи податку грунтового, хочьбы тіижь навѣть були доконанй черезъ призначеныхъ зъ нашого рамени катастралистувъ, отвѣчательности приняти не можемо, если не будутъ намъ готовй операты реклямаційнй разомъ съ аркушиками, протоколами катастральными и мапами до пересмотру предложенй“.

По томъ всѣмъ може розсудити кождый безсторонный, чи мы не есьмо въ правѣ посуджувати выдѣлъ рады повѣтовои вразъ съ ей секретаромъ п. Меруновичомъ, теперѣшнымъ польскимъ кандидатомъ на посла до сойму, о тенденційность, що онъ именно старався вымогчи на громадахъ, щобы они не давали своимъ священикамъ переводити у себе операты реклямаційнй, але щобы совсѣмъ здалися на его „катастралистовъ“. Ачейже самъ Выдѣлъ повѣт. признатибы мусѣвъ, если бы бувъ безстороннымъ „dobrodziejem ludu“, що межи священиками тутешного повѣту найшлобыся немале число тикихъ, котри далеко стараннѣйше и докладнѣйше перевелибы въ своихъ громадахъ роботу реклямаційну, нѣжь тамтй комисарѣ.

Поминувши бо вже тое, що священикъ, зостаючій довшій часъ въ одной мѣстцевости, могъ лучше познати якость земль, родъ управы и газдованя, вплывъ подсоня на выдатность грунтовъ и т. д., мусѣвбы онъ роботу реклямаційну перевести якъ найсовѣстнѣйше такожь по той причинѣ, що отъ ей успѣшности залежитъ и его доля на будуще, такъ якъ въ загалѣ доля священьства тѣсно звязана съ долею нашого народа. Вправдѣ секретарь рады повѣт. завѣрювавъ громады, що катастралисты будутъ въ потребѣ ходити на поле, будутъ важити землю, розмѣрювати ошибочно помѣренй парцелѣ, и т. д., але все тое були ино обѣцянй грушки на вербѣ, а на дѣлѣ катастралисты навѣть на мапѣ не стараются провѣрити точность розмѣру, ани не прорахо-

вуютъ поодинокихъ позицій чистого доходу и т. д., ино всю свою роботу пускаютъ „на скоропостижный пытель“. Найбôльшежь утѣхи та смѣху въ однôй громадѣ було въ того, якъ завели такого катастралиста на поле, а ôнъ на овесъ сказавъ, що то жито, а ленту-выку назвавъ рѣпакомъ...

И щожь зъ того, що теперь Выдѣлъ повѣтовый хотѣвбы направити свою неозвагу, наказуючи готовй операты реклямаційнй присылати до себе до пересмотру, коли терминъ реклямаційный вже за плечима, а многй громады до теперь выжидаютъ обѣцяныхъ катастралистôвъ, та не можутъ ихъ дôждатись. Кто ино мавъ дѣло съ операты реклямаційными, той съ нами признати муситъ, що Выдѣлъ рады повѣтовои не годенъ въ такъ короткôмъ часѣ хотьбы съ тою рештою непереведеныхъ єще реклямацій упоратись, тымъ бôльше, що на теперь въ канцеляріи Выдѣлу повѣтового п. Меруновичь заложивъ своє бюро агитаційне передвыборче, та пошившись въ завзятого хлопомана надъ тымъ роздумує, якбы то своимъ добродушнымъ пупилямъ довôдно доказати, що ôнъ таки найбôльшій „dobrodziej ludu“ тутешного повѣту, та що ôнъ щирый Русинъ съ душею и тѣломъ, а лишь завзятй вороги назвали єго перекинчикомъ. Перше дѣло п. Меруновича було лучше припильнувати переведенье реклямацій грунтовыхъ, коли ихъ взявъ въ свои руки, а єсли кто хоче уходити за правдивого пріятеля громады, той не повиненъ оглядатися на взгляды котерійнй, не повиненъ защѣпляти недовѣрія межи жителями одного повѣту, але передъ всѣмъ и надъ все мати заєдно на оцѣ загальне добро своихъ громадъ; нашь бо народъ чи борше чи пôзнѣйше розрѣти та пôзнати муситъ, кто єму пріятель....

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Дня 19 мая закôнчились въ палатѣ послôвъ дебаты надъ буджетомъ и закономъ финансовымъ. Дебата буджетова тягнулась съ выняткомъ недѣль и урочистости вѣнчаня архикнязя Рудольфа цѣлй три тыжднѣ. Коли яка дебата ведесь день въ день три тыжднѣ, то, розумѣєсь, слабне у послôвъ интересъ до дебатованого предмету и наступає знуджене и умученье, особливо єще въ теплôй порѣ року. Такъ було и съ сегорôчною дебатою буджетовою. Впрочѣмъ верховодяча сегодня въ палатѣ послôвъ партія права (федералистична) маючи бôльшôсть приниала позицію за позицією, а централисты зъ засады були противнй всему пôдчасъ цѣлои дебаты и все голосували противъ принятя буджету. Однй и другй знали конець своеи роботы: федералисты знали, що буджетъ буде въ повнôй цѣлости принятый, централисты жь зновь въ немôчнôй своѣй злости були пересвѣдченй, що зъ ихъ труду на теперь хôсна не буде — и тôлько съ жалемъ нагадували собѣ добу недавного свого верховодства въ радѣ державнôй, коли то и они подôбно якъ теперь федералисты поступали. На 156-ômъ засѣданю дня 19 мая по закôнченю дебаты буджетовои прійшли на порядокъ дневный єще два предметы, звѣстнй вже нашимъ читателямъ въ цѣлôй своѣй основѣ: 1) предложеня правительственнй въ справѣ ческого университету и 2) предложенье правительственне дотычаще змѣны §. 5. закона зъ 5 цвѣтня 1870 о пенсіи професорôвъ середныхъ шкôлъ, удержуваныхъ державою. Проєкты о университетѣ ческôмъ по першôмъ читаню передано выдѣламъ, а именно проєктъ оôтношеняхъ правныхъ университету и о порядку науки выдѣлови школьному, а проєктъ додаткового кредиту для тогожь университету за р. 1881 выдѣлови буджетовому. Проєктъ о пенсіи професорôвъ принято въ другôмъ читаню. Наконець принято єще въ другôмъ и третôмъ читаню проєктъ закона, щобы на случай мобилизаціи войсковй чинноі арміи були увôльненй ôтъ належитостій стемплевыхъ, ôтъ такъ и податку доходового. На 157 засѣданю 20 мая взято на порядокъ дневный мѣжь иншимъ: трете читанье закона о пенсіи учителѣвъ середныхъ шкôлъ, перше читанье внесеня гр. Гогенварта о компетенціи палаты послôвъ дотычно верификаціи выборôвъ и перше читанье внесеня посла Цайтгамера и товаришѣвъ о змѣнѣ поступованя при выборахъ до рады державнои. На вступѣ тогожь засѣданя внѣсъ до президіи министеръ скарбу проєктъ закона о стяганю податкôвъ на потребы державнй за мѣсяць червень 1881 р. Зъ петиції прочитаныхъ на тôмже засѣданю пôдносимъ петицію учителѣвъ высшои гимназіи реальнои въ Коломыѣ о урегулёванье ôтношень службовыхъ учителѣвъ шкôлъ середныхъ и учительскихъ семинарій. Зъ порядку дневного принято законъ о пенсіи учителѣвъ шкôлъ середныхъ и въ третôмъ читаню. Прійшло до першого читаня внесеня гр. Гогенварта. Самъ внескодатель забравъ голосъ и заявивъ, що ôнъ ставлячи внесенье о компетенціи рады державнои, мавъ на оцѣ охорону прислугуючого радѣ державнôй права рѣшати о правосильности выборôвъ. Бо, якъ вѣдомо, право тоє зôстало недавнымъ случаемъ пôдорване. Выбôръ трехъ послôвъ зъ бôльшихъ посѣлостій Горѣшнои Австріи рада державна затвердила,— тымчасомъ такожь трибуналъ державный узнався компетентнымъ рѣшати въ тôй справѣ и на жалобу кн. Кароля Аверсперга выдавъ вырокъ того содержаня, що выборы були переведенй незаконно. Внескодатель жадає длятого, щобы выбрано выдѣлъ зъ 24 членôвъ и єму поручено испытати компетенцію рады державнои и о тôмъ палатѣ справу здати, а евентуально внесеня поставити. По промовѣ гр. Гогенварта забравъ голосъ дръ Гербстъ и заявивъ: „Понеже арт. 4 основного закона державного зъ 21 грудня 1867 выразно каже: „„О пытаню, чи трибуналъ державный компетентный выдавати вырокъ въ якôй справѣ, чи нѣ, рѣшає тôлько ôнъ самъ““,— то внесенье гр. Гогенварта, щобы зложити выдѣлъ до испытаня, чи трибуналъ державный бувъ компетентный до выданя вироку, совсѣмъ перечитъ выразному постановленю закона, єсть отже противнымъ конституціи. Брати удѣлъ въ дебатѣ надъ такимъ внесеньемъ мы не чуємось бути управнеными а ніяка постанова формального поступованя не може примусити насъ до чинности, котра нарушуе конституцію.“ Дръ Гербстъ заявивъ отже въ имени цѣлои лѣвицѣ, що она протестуе противъ розправѣ надъ тымъ внесеньемъ и противъ рѣшеню, що она не возьме удѣлу въ розправѣ, ани не прійме выбору въ комисію. По тôмъ заявленю дръ Гербстъ выйшовъ зъ салѣ, а за нимъ цѣла лѣвиця. Бувъ то першій случай сецессіи лѣвицѣ, першій случай, коли лѣвиця на дѣлѣ показала ôтъ давна вже черезъ Neue fr. Presse голошену и предсказувану пассивну опозицію. Сецессію, пассивну политику не можна вже назвати и найкрайнѣйшою борбою партіи парляментарнои, се вже бракъ всякои борбы; оружіемъ крайнои борбы для лѣвицѣ була пôдчасъ дебаты буджетовои уперта, безвзглядна опозиція правительству; дальше могла наступити хиба одна вже сецессія, — и она дѣйстно наступила, коли тôлько дотычно одного предмету, Го[illegible]артового внесеня. По выходѣ лѣвицѣ [illegible] забравъ зновъ голосъ гр. Гогенварт[illegible] старався доказати, що єго внесен[illegible]е нарушуе конституціи.

[illegible]омъ забравъ голосъ пос. сов. Ковальскій и промовивъ въ имени рускихъ послôвъ тй слова: „Ми, Русины мали вже случайнôсть бôльше разôвъ того дожити, що поодинокй выборы зъ нашого краю були выс. палатого затвержденй, хотяй були неправильно, противъ поступованя выборчого до рады державнои переведенй. Такимъ чиномъ мы, Русины потерпѣли шкоду и покривдженье нашихъ правъ. Мы пересвѣдченй, що именно въ такôмъ многоязычнôмъ краю, якъ Австрія, єсть майже неможливо, щобы не повставали рôжнй партіи и одна надъ другою не чинила насилій. Въ другихъ державахъ вже ôтъ кôлькадесять лѣтъ узнано конечну потребу установити самостôйный трибуналъ судейскій для затверджуваня выборôвъ; въ Австріи однакожь такого трибуналу доси все єще нема. При затвержденю же выборôвъ головно иде о политичнй права обывателѣвъ державы, а до охороны тыхъ правъ покликаный въ першôй линіи трибуналъ державный. Наконець мы зъ своеи стороны совсѣмъ годимося съ выводами посла дра Гербста, до тыхъ выводôвъ приступаємъ и не чуємось покликаными до испытованя компетенціи трибуналу державного. Протоє зъ всѣхъ тыхъ наведеныхъ поводôвъ заявляю я такъ въ своемъ имени якъ и въ имени моихъ товаришѣвъ, що мы повздержуємось ôтъ дальшои дебаты и не возьмемъ удѣлу въ голосованю.“ На тоє заявлянье пос. Ковальского посыпались зъ правицѣ ироничнй оплески, а нашй всѣ три послы выйшли зъ салѣ.

На 158 засѣданю слѣдующого дня явилися послы лѣвицѣ въ сали. Зъ порядку дневного призначено проєктъ закона о провизоричнôмъ буджетѣ на мѣсяць червець выдѣлови буджетовому. Ôттакъ приступлено до другого читаня проєкту о будовѣ галицкои желѣзницѣ трансверзальнои. Промовляли за проєктомъ: пос. Яворскій, Ковальскій и Русъ, противъ дръ Гербстъ и Тайшль. На внесенье Грохольского принято проєктъ о желѣзници и въ третôмъ читаню.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Баронъ Николяй, министеръ просвѣты, выдавъ окружникъ до кураторôвъ учебныхъ округôвъ, въ котрôмъ выясняє погляды правительства на квестіи школьнй и завѣряє, що права научныхъ стоваришень будутъ пошановань. Школа не повинна ослабляти вязій родинныхъ. Треба допустити, щобы соспôльнôсть мала вплывъ на школы именно приватнй, а въ школахъ людовыхъ треба розширити права радъ школьныхъ. Религійне выхованье муситъ бути пôдставою народного образованя.

Розрухи противжидôвскй треваютъ на полудни Россіи дальше.

Англія. Палата низша приняла дня 19 мая ирляндскій биль Глядстона въ другôмъ читаню бôльшостію 177 голосôвъ. Прихильники Глядстона маютъ причину зъ поводу принятя того биля въ низшôй палатѣ тріюмфовати, иде лишь о тоє, щобы въ палатѣ льордôвъ знайшлась бôльшôсть за билемъ, — а власне на тоє не ма великои надѣи.

Въ палатѣ высшôй ôтповѣдавъ льордъ Гранвиль на интерпеляцію въ справѣ права притулку (Asylrecht). Гранвиль заявивъ, що англійске правительство въ тôмъ взглядѣ не одержало ніякихъ зъ ни ôтки пропозицій, натомѣсть одержало ôтъ Россіи и Нѣмеччины запрошенье до участи въ конференціи, на котрôй мали постановитися практичнй мѣры для придушеня революційныхъ товариствъ. Англійске правительство ôтмовило тому завôзваню до участи въ конференціи, не для того, мовбы то така конференція не мала користы, але длятого, бо англійскй законы мѣстятъ въ собѣ достаточнй средства до осягненя тои цѣли, яку хоче осягнути Россія вразъ съ Нѣмеччиною черезъ конференцію.

Въ палатѣ низшôй внесло кôлькохъ послôвъ интерпеляціи въ справѣ антижидôвскихъ розрухôвъ на полудни Россіи, котрй дуже занепокоили Англичанъ. Дильке ôтповѣвъ, що англійске правительство єще остаточно не рѣшилось, чи має въ тôй справѣ робити представленя Россіи, однакожь енергично буде вступатися за англійскими пôддаными въ царствѣ. Рôвножь богато напсували собѣ Англичане крови зъ причины експедиціи французкои до Тунису и звѣстного договору Франціи съ беємъ Тунису, — хотяй, Богомъ а правдою, поступокъ Франціи далеко легальнѣйшій, якъ многй поступки Англіи, отъ хочбы недавнй ей подвиги въ Трансваліи противъ Боерôвъ. Вже то правда, що англійскй дипльоматы традиційно вже видятъ чуже пôдъ лѣсомъ а свого не видятъ пôдъ носомъ и чи єсть яка пôдстава, чи не ма, мѣшаются въ чужй дѣла, хотяй и имъ требабы єще добре взятись, щобы вынести все смѣтье зъ передъ своихъ дверій.

Франція. Дня 19 мая рѣшивъ парлямэнтъ французкій по довгôй и знаменитôй бесѣдѣ Гамбеты перейти до спеціяльнои дебаты надъ внесеньемъ Барду о выборахъ до парляменту за помочію скрутинііи листъ. Тымъ чиномъ осягнувъ Гамбета значну побѣду. Пôсля внесеня Барду, выборы не будутъ ôтбуватись пôсля округôвъ (arrondissement), щобы кождый округъ выбиравъ одного посла, але пôсля департаментôвъ, такъ що одинъ департаментъ буде выбирати листу послôвъ и то въ той способ, щобы одинъ посолъ припадавъ на 70.000 жителѣвъ.

НОВИНКИ.

— За два дни, **въ пятницю**, дня 15 (27) мая ôтбудутся въ нашôмъ мѣстѣ **выборы посла до сойму** зъ округа выборчого: Львôвъ-Винники-Щирець. Кандидатôвъ єсть чотырехъ. Комитетъ польскій агитує за п. Меруновичемъ, другй зновъ Поляки за дѣдичемъ Убишемъ. Жиды попираютъ кандидатуру п. Бодыньского (жида), секретаря торговельнои комнаты. При такôмъ станѣ дѣла рускй выборцѣ можутъ при взорцевôй солидарности и енергіи, перевести выбôръ свого кандидата Вп. **Федора Царя**. Щасть Боже!

— **Народне вѣче передвыборче** ôтбулося вчера въ „Нар. Домѣ“. Було присутныхъ до 100 людій, по бôльшôй части селяне-выборцѣ. Вѣче ôткрывъ о. кр. Шведзицкій промовою, взываючою выборцѣвъ до однодушного голосованя на **Федора Царя**. Ôттакъ забирали голосъ пп. Врецьона, Подляшецкій, Вахнянинъ, два селяне-выборцѣ и самъ кандидатъ Федоръ Царь. Першй три бесѣдники поучовали селянъ о важности предстоячого выбору и рôвно, якъ и оба селяне-выборцѣ, горячими словами завзывали всѣхъ рускихъ выборцѣвъ до голосованя на Ф. Царя. Замѣтимъ тутъ, що одинъ зъ бесѣдникôвъ селянъ жалився на тоє, що „Рада Руска“ не розôслала до всѣхъ начальникôвъ громадскихъ своеи ôтозвы, такъ що н. пр. самъ бесѣдникъ довѣдавсь о вѣчу и кандидатѣ зъ „Дѣла“ и Батькôвщины“. Рôвножь внѣсъ тойже селянинъ, щобы єще въ день самого выбору рано рускй выборцѣ зôйшлись на остаточну нараду въ „Нар. Домѣ“.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Запытôвъ въ пов. львôвскôмъ 100 зр. запомоги на будову церкви, а громадѣ Творильне въ пов. сяноцкôмъ 50 зр. на внутренне урядженье церкви.

— **ВПреосв. Митрополитъ** выѣхавъ дня 9 (21) с. м. до Стрыя въ товариствѣ о. крылошанина Готеровского и о. дра Т. Сембратовича.

— **Похоронъ бл. п. Ксенофонта Климковича** ôтбувся во Львовѣ минувшои суботы о 5 годинѣ зъ полудня при численнôй участи львôвскихъ Русинôвъ и знакомыхъ покôйного. На домовинѣ зложено три вѣнцѣ: ôтъ давныхъ другôвъ покôйного, ôтъ молодежи академичнои и ôтъ урядникôвъ банку рустикального. На похоронъ присиѣвъ такожь хоръ нашихъ питомцѣвъ, котрй самй явилися, щобы народному дѣятелеви ôтдати послѣдну честь; хоръ сей причинився еще бôльше до пôднесеня сего сумного обряду. Надъ гробомъ промовивъ академикъ Грабовичь, высказуючи въ живыхъ словахъ заслуги покôйного и заохочуючи молодѣжь до рôвного патріотизму и щирои працѣ для добра рускои народности.

— **Архикн. Рудольфъ** вразъ съ своєю подругою бавивъ кôлька днѣвъ въ Пештѣ, а за кôлька днѣвъ удасться до Праги.

— **О. Іосифъ Ильницкій**, парохъ-ювилятъ въ Росохачи дек. высочаньского еп. перемыскои, упокоився въ 81-ômъ роцѣ житя и въ 56-ômъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

— (*X*) **Зъ Сокаля** пишутъ намъ: Заходомъ кôлькохъ щирыхъ людій повстала у насъ гадка завязати въ Сокали читальню мѣщаньску. Выбраный комитетъ приготовивъ статута и предложивъ Намѣстництву, котре тіжь безъ замѣту одобрило. Ôттакъ на загальныхъ зборахъ, ôтбувшихся 3 (15) мая с. р., выбрано выдѣлъ, въ складъ котрого вôйшли: Впр. о. крыл. Николай Роздѣльскій яко предсѣдатель, Иванъ Кохалевичь яко заступникъ, Григорій Семенюкъ яко секретарь, Тадей Фолюсевичь яко касіеръ и библіотекарь, а яко члены: Якôвъ Семенюкъ, Антôнъ Книшь и Григорій Иванець. Яко заступники: Онуфрій Шилкевичъ, Юліянъ Шеманьскій и Василь Иванець. На тыхъ зборахъ мавъ п. Гр. Семенюкъ ôтчитъ „Гдещо про просвѣту народну, оглядъ исторично критичный“. До теперь вписалося до читальнѣ 57 членôвъ. Єсть надѣя, що товариство наше буде правильно розвиватися, тымъ бôльше, що недостатокъ читальнѣ вже ôтъ довшого часу у насъ давався чути.

— **Письменный испытъ зрѣлости** въ семинаріи учительскôй въ Станиславовѣ розпôчнеся дня 8 лат. червня с. р.

— **Зъ надъ Буга** пишутъ намъ: Дня 8 (20) с. м. о год. $10^3/_4$ передъ полуднемъ выбухнувъ въ селѣ Верхобужи пожаръ, котрый знищивъ 21 хатъ вразъ съ всѣма господарскими будынками, всякою пашнею и т. и., такъ що 28 родинъ позôстало безъ хлѣба и даху. До год. $11^1/_2$ огорнувъ поломѣнь деревлянй будынки такъ сильно, що не можь було ніякъ ратувати. Щастье, що цѣле село не згорѣло, що легко моглося було стати, колибъ народъ не бувся взявъ до енергичного ратунку за проводомъ о. Чайковского, гр. Баворовского, учителя п. Скоморовского и п. Лодиньского зъ Колтова. Шкода обчислена въ проближеню на 20.000 зр. Причина того нещастя була така, що малый 10-лѣтный пастушокъ куривъ цигаро и вергъ єго коло хлѣва на одно подвôрье, переходячи тамтуды, где власне не було никого въ дома. Огъ, и зъ ôтси стало горѣти. Гр. Баворовскй ратуютъ нещасливыхъ погорѣльцѣвъ значными пôдмогами.

— **Въ Ярославю** нема теперь рускаго катихита, хотяй єсть тамъ ажь 4 школы. Чижь не єсть се обовязкомъ ôтвѣтнои власти постаратись, щобы для рускихъ дѣтій вызначити рускаго катихита?

— **Въ Марсиліи** ôтбулося дня 3 (15) с. м. народне згромадженье, котре протестувало противъ выконаня вироку смерти на Єссе Гельфманъ.

Правдивый

ЦЕМЕНТЪ ПОРТЛЯНДСКІЙ

гварантуючи за найлучшу сорту,

поручаютъ

F. C. PROKSCH & BAYER

во Львовѣ, улиця Гетманьска ч. 8.

Домѣшавши до однои части цементу **три части пѣску**, одержуєся зъ нашого цементу тяглу сталу масу о

23 до 29$^1/_2$ кильограмахъ на квадратовый центиметеръ.

(1—?)

— **Окраденый льокаторъ.** При улици Зеленôй у шевця Рахлевича замешкавъ „кутомъ“ емеритованый 60-лѣтный урядникъ Игнатій Гурскій, котрый мавъ, якъ мѣркуютъ, около 18.000 зр. въ паперахъ, а бувъ типомъ скупця. У Рахлевича мешкавъ такожь братъ єго жены Аполоніи, Александеръ Бочонь, слухачь фильософіи на львôвскôмъ университетѣ. Бочонь вже кôлька разôвъ допустився бувъ карыдостойныхъ чинôвъ. Разъ сфалшувавъ свѣдоцтво матуральне и зôставъ принятый до латиньскои семинаріи: ошуканьство выкрылось и скôнчилось на тôмъ, що Бочоня выключили зъ семинаріи. Другій разъ допустився крадѣжи въ склепѣ, за що бувъ и въ судовôмъ слѣдствѣ. Але на тôмъ не стало; Бочонь допустився справки на бôльшу скалю.

Въ грудни 1880 р. прійшовъ почтою безъименный листъ до полиціи, що Гурского Рахлевичѣ обôкрали, и що зъ того Гурскій збожеволѣвъ. Бôльше-менше рôвночасно Бочонь завѣдомивъ перше билетомъ, а пôзнѣйше и лично комисаріятъ части I, що у Рахлевичѣвъ знаходится небезпечный божевôльный Гурскій, котрого належалобы ôтдати до Кульпаркова. И дѣйстно, Гурскій оказувався вже чоловѣкомъ божевôльнымъ; неразъ роздягався и такъ блукавъ по подвôрю, зносивъ на свою постѣль рôжнѣ шматы, кости, найденѣ на улици, выходивъ о пôвночи до мѣста на обѣдъ и т. д. Урядникъ комисаріятскій прибувъ вразъ съ лѣкаремъ мѣскимъ до Гурского и оба пôзнали, що Гурскій справдѣ божевôльный, взяли єго и ôтвезли до Кульпаркова. Рôвчасно урядникъ зробивъ списъ єго маєтку и найшовъ на лôжку помѣжь рôжными непотрѣбными шматами въ завиненôй бибулѣ лише гдеякѣ паперы, котрѣ не мали вже жаднои вартости. Комисарь полиціи Бляймъ удався на Кульпаркôвъ до Гурского, и той вызнавъ, що єго окрадено, и що списъ єго вартостныхъ паперôвъ находится у него въ куфрѣ. Гурскій бувъ вже тогды конаючимъ, а небавомъ и умеръ. Лѣкарѣ шпитальнѣ посвѣдчили, що Гурскій завсѣгды говоривъ, що єго окрадено и не мôгъ николи успокоитись. Панъ Бляймъ знайшовъ дѣйстно въ куфрѣ Гурского власноручный єго списъ паперôвъ, котрыхъ однакъ не було; кромѣ того довѣдався ôтъ рôжныхъ людій, що такъ Рахлевичѣ якъ и Бочонь були передъ тымъ бѣднѣ, ôттакъ же стали жити въ достатку, понакуплювали рôжнѣ дорогѣ рѣчи, а Бочонь вынаймивъ собѣ осôбне мешканье, котре урядивъ съ великимъ комфортомъ. Въ обохъ домахъ зроблено ревизію; зъ грошій найдено у Бочоня лише 189 зр., а у єго сестры Рахлевичевои 54 зр.; сконстатовано однакъ, що Бочонь съ своєю сестрою змѣняли въ канторѣ Ф. Верфля рôжнѣ паперы въ вартости 5.109 зр., а часть вже по ôтставленю Гурского на Кульпаркôвъ. На тôй пôдставѣ увязнено Бочоня и Рахлевичеву, а по переведеню слѣдства вызначено розправу передъ судіями присяжными, котра розпочалася дня 18 мая, а скôнчилася на другій день вечеромъ. Розправу провадивъ сов. Левицкій въ товариствѣ пп. Литвиновича и Дрдацкого. Яко прокураторъ выступавъ п. Голыньскій; обжалованыхъ боронивъ дръ Люка. Въ оборонѣ своєй мотались обжалованѣ на каждôмъ кроцѣ. Ходило о тое, щобы по перше обжалованѣ выказали, зъ ôтки они наразъ такъ збогатѣли, а по друге, щобы выказали, якимъ титуломъ они забрали паперы Гурского, бо фактъ, що они змѣняли Гурского паперы въ канторѣ Верфля, сконстатовано. Бочонь говоривъ, що мавъ свôй власный грôшь, призбираный зъ приватныхъ лекцій, що дôстававъ мѣсячно грошѣ ôтъ п. Романьского, боднаря зъ Решова, съ котрого дочкою бувъ заручений, а котру передъ самымъ слюбомъ покинувъ, що съ Гурскимъ яко диваком не мавъ близшихъ зношень, а лишь разъ пожичивъ ôтъ него „на слово“ 500 зр., наконець, що паперы, котрѣ мѣнявъ у Верфля, дававъ Гурскій сестрѣ, а ôнъ помагавъ тôлько сестрѣ мѣняти. Рахлевичева зразу казала, що єй Гурскій дававъ паперы мѣняти и она єму грошѣ ôтдавала, пôзнѣйше зновъ, що она дôстала паперы ôтъ Гурского яко вынагороду за любовнѣ зношеня; тымъ самымъ титуломъ дôставала она грубѣ сумы и ôтъ купця насѣнного склепу Вильгельма Адама (вже небôщика). Зъ зôзнаня свѣдкôвъ однакожь и зъ самои обороны обжалованыхъ показалось, що Бочонь и єго сестра попросту обôкрали Гурского и довели єго до божевôльства. Належитъ єще сказати, що Рахлевичева має 25 лѣтъ, має 3 дѣтій и має образованье конвиктове. Черезъ цѣлый часъ розправы боронилась съ вызываючою поставою. Бочонь зновъ удававъ великого „святошка“ и старався тымъ способомъ прихилити собѣ судіѣвъ присяглыхъ. Вердиктъ судіѣвъ узнавъ обжалованыхъ винными крадежи, а трибуналъ засудивъ Бочоня на 2½ року, а єго сестру Рахлевичеву на 2 роки тяжкои вязницѣ.

— **Въ Чернôвцяхъ** застрѣлився зъ револьвера В. Якубовскій, ученикъ 6 клясы реальнои, родомъ зъ Выжницѣ.

— **Шкода починена жидамъ въ Кієвѣ** пôдчасъ розрухôвъ вже обчислена урядово. Выноситъ она 1,137.831 рублѣвъ.

— **Борба противъ жидôвъ въ Одессѣ** повторилась зновъ дня 7 (19) с. м. Рано того дня появились на мурахъ плякаты съ проклямаціею „робочого московского союза“, зложеного зъ фабричныхъ робôтникôвъ и меншихъ промысловцѣвъ зъ мѣста Москвы. „Союзъ“ взываe проклямаціею народъ, щобы вырвавъ зъ жидôвскихъ рукъ всякій промыслъ и торговлю. О 8 годинѣ рано ѣхало коло старого Базару трехъ жидôвъ. Переходячѣ люде почали ихъ проклинати и злословити. Жиды грозили робôтникамъ кулаками. На се надôйшовъ якійсь порядно одягненый мужчина и гукнувъ: „Бійте жидôвъ! они забили вчера христіяньского хлопця!“ Почувши се громада робôтникôвъ, кинулась на жидôвъ, але въ той самъ часъ надъѣхали козаки и розôгнали громаду, а допавши того, котрый заохочувавъ до бôйки, схопити єго, причѣмъ одинъ жовнѣръ ранивъ єго въ нôсъ. Робôтники хотѣли єго оборонити, але тоє имъ не удалося. Ôттакъ почали снуватись по улицяхъ „братчики“, а найбôльша товпа зôбралась на улици Тираспольскôй. Зъ ôтси вырушили они о 2 г. по полудни на Базаръ и тутъ розпочалась бôйка на добре: брязчали ôкна, уносилось воздухомъ пѣрье зъ жидôвскихъ бебехôвъ, розливались по земли всякѣ напитки и все тоє дѣялось при страшеннôмъ крику и галасѣ. Въ кôнци появились полиція и войско, привернули порядокъ, розôгнавши товпу робôтникôвъ и селянъ. При тôмъ многихъ арештовано. Всѣхъ арештованыхъ осôбъ числятъ до 800. Арештованыхъ перевезено на корабляхъ до иншого мѣстця, бо не можь було ихъ умѣстити въ мѣстцевыхъ вязницяхъ, и була обава, щобъ товпа не схотѣла покуситись о ихъ ратунокъ.

— **Коронація короля румуньского** ôтбулася дня 10 (22) с. м. въ Букарештѣ съ великою оказалостію, посередъ богато украшенои столицѣ, при вспôвучасти рôжныхъ достойникôвъ румуньскихъ и заграничныхъ.

— **Межинародный конгресъ литератôвъ** ôтбудеся въ Вѣдни дня 9 (21) вересня с. р.

Оповѣстка.

Въ Недѣлю дня 17 (29) мая о год. 6-ôй вечеромъ ôтбудутся **загальнѣ зборы рускои Читальнѣ въ Тернополи**, на котрѣ выдѣлъ всѣхъ Вп. Членôвъ запрошуе. Порядокъ дневный звычайный.

Ôтъ выдѣлу рускои Читальнѣ.

Въ Тернополи, дня 10 (22) мая 1881.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Просвѣты: Вп. М. Ю. въ Мысловѣ 1 зр., о. И. О. въ Велесневѣ 2 зр., Вп. С. въ Сокали 1 зр., о. Г. Б. въ Свистѣльникахъ 4 зр. 43 кр; для Батькôвщины: Вп. М. Ю. въ Мысловѣ 35 кр., о. В. О. въ Добрянахъ 35 кр., Пчт. брацтво церковне въ Свистѣльникахъ 1 зр.; на Могилу Шевченка: о. Н. Боберскій въ Черхавѣ 1 зр.; на Дѣвоче воспиталище во Львовѣ: о. П. Корженевичь въ Чехахъ 1 зр., Пчт. прихожане Чехъ 4 зр. 3 кр., о. И. Кочиркевичь въ Кривôмъ 1 зр., о. И. Михалевичь въ Коссовѣ ôтъ себе и своихъ прихожанъ 10 зр.; для Свѣта: Вп. И. В. въ С. 3 зр. 20 кр.; для Друж. Лихваря: Вп. И. В. въ Стр. 1 зр., Вп. Я. Т. въ Тернополи 2 зр., Вп. П-ѣ. С. Г. въ Копчакахъ 1 зр. 50 кр., Вп. І. Б. въ Римѣ 1 зр., о. Ю. Г. въ Любачовѣ 1 зр., Вп. П-ѣ Н. Г. въ Хировѣ 1 зр. 50 кр.; для Зорѣ: о. Е. Д. въ Бôбрцѣ 1 зр., о. Б. въ Викторовѣ 1 зр., о. И. П. въ Пшеничникахъ 2 зр.; для бѣдныхъ учен. рускои гимн.: о. Ю. Г. въ Любачовѣ 1 зр.; для руского Сіона: о. Г. Б. въ Свистѣльникахъ 2 зр.; для бурсы въ Станиславовѣ: Вп. Иванъ Маликъ 12 кр., Вп. Грицъ Медыньскій 40 кр., (оба господарѣ въ Свитѣльникахъ); для Пролома: о. З. въ Мозолôвцѣ 1 зр.; на календарь Наумовича: Вп. І. Б. въ Римѣ 80 кр., о. Г. Б. въ Свистѣльникахъ 65 кр.

Найлучшѣ

черезъ „СУЕСЪ“ спроваджуванѣ

ГЕРБАТЫ ХИНЬСКѢ

а именно

		цѣна за пôвъ кхг.
Нръ	1. ТАШУ, жовтоцвѣтна аромат.	зр. 4·40
„	2. ЮНТОЙЧАНЪ, бѣлоцвѣтна	„ 3·60
„	3. НАНДЗИНЪ, чорна ароматична	„ 3·—
„	4. СУХОНГЪ, мало наркотична	„ 2·50
„	5. КОНГО, чорна, фамилійна	„ 1·50
„	6 ВЫСѢВКИ зъ гербатъ	„ 1·20
„	7. „ зъ найлучшихъ гербатъ	„ 1·50

КАВА въ найлучшихъ родахъ,

найдешевше въ торговли

СТ. МАРКЕВИЧА

во Львовѣ, въ ринку ч. 42. 5—5

РЕАЛЬНОСТЬ

на продажъ во Львовѣ коло кôнної дороги желѣзнои, складаючася по бôльшôй части зъ самыхъ новыхъ, вôльныхъ ôтъ податку будынкôвъ, зъ ôтличными пивницями, доброю студнію, великимъ подвôрьемъ и малымъ огородцемъ. Тая реальнôсть може бути такожь на двоє подѣлена и надаєсь такъ добре до найму чиншового, якъ також до всякого предпринатія.

Дотеперѣшный чиншôвникъ (посесоръ) може въ цѣлости або частію на довшій часъ за 8% провизією, на пôвъ року напередъ, оплачувати чиншъ найму, якъ також поносити частію кошты асекураціи и удержаня. Протое реальнôсть тая дае **певне и добре опроцентованье капиталу.** Вымагаєся 22.000 зр.

Близшѣ поясненя на листовнѣ пытаня удѣляє охотно и gratis Вп. Францъ Гоппенъ, (Franz Hoppen) во Львовѣ, ул. Ягайлоньска) ч. 14. (2—3)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

На сезонъ весняный 1881

поручае магазинъ

ГЕНРИКА МИЛЛЕРА

во Львовѣ, рôгъ улицъ Галицкои, ч. 16

Краватки мужескѣ найновѣйшого фасону, чорнѣ и рôжнобарвнѣ — штука ôтъ 50 кр. до 2 зр.
Краватки дамскѣ съ золотыми и срѣбными коронками — шт. ôтъ 2 зр. до 4 зр.
Ковнѣрѣ мужескѣ почвôрнѣ — шт. по 25 кр.
Маншети мужескѣ — пара по 35 кр.
Рукавички найлучшѣ праскѣ, мужескѣ, дамскѣ и дитячѣ, пара по 1 зр. 20 и 60 кр.
Рукавички подвôйнѣ шитѣ, пара по 1 зр. 80 кр.
Рукавички зъ нитокъ и шовковѣ кордонковѣ — пара ôтъ 35 кр. до 2 зр.
Парасольки наймоднѣйшѣ, шовковѣ и кретоновѣ — шт. ôтъ 1 зр. до 12 зр.
Парасолѣ шовковѣ — шт. ôтъ 5 зр. до 12 зр., вовнянѣ шт. ôтъ 1 зр. 50 до 4 зр.
Шнурôвки француcкѣ найлучшого фасону — шт. по 2 зр. 50 кр., 3 зр. 50. кр. до 4 зр. 50 кр.
Палицѣ дуже хорошѣ, шт. ôтъ 30. кр. до 5 зр.

Ласкавѣ замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше зворотною почтою, не числячи нич за опакованье. (2—3)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

НОВО ОТВОРЕНА

МОЛОЧАРНЯ

Т. БОРКОВСКОИ

при ул. **Сикстускôй ч. 2.** (где була давнѣйше молочарня п-ѣ Комуницкои)

поручае

добôрне **масло десерове** въ двохъ родахъ, такожь **масло до стравъ, сиры** рôжного рода, **сметанку** по рôжныхъ цѣнахъ, **молоко солодке** збиране и впростъ ôтъ коровы, **молоко квасне удержуване для кураціи, сметану и пôдсметанье** на шклянки и мѣры.

Порція дуже добрoи кавы сельскои 10 кр.
Шклянка молока горячого 3 кр.
Гербата съ перекусками.

Поручаючись ласкавôй памяти П. Т. Публичности, заручаю за добру и совѣстну обслугу.

Съ днемъ 1 л. мая с. р. отворено

ОГОРОДЪ

на горѣ Высокого Замку во Львовѣ,
при будынку званôмъ „Кавярня“,

до ужитку Всч. П. Т. Публичности.

Гарне тое мѣстце съ величавымъ видомъ на мѣсто и передмѣстя, здоровый и чистый воздухъ, выгôднѣ проходы робятъ всяку рекляму и заохоту до посѣщаня злишными.

Пôдписаный доложивъ всякого старяня, щобы черезъ внѣшне украшенье огороду и ôтновленье салѣ учинити побытъ учащаючои тамъ П. Т. Публичности якъ найпріятнѣйшимъ.

Ôтъ часу до часу **грати буде на горѣ добôрна капеля** войскова або приватна, о чѣмъ кождого разу донесутъ осôбно плякаты.

Теплѣ стравы и перекуски, кава, молоко, сметана и т. и., якъ також напитки всякого рода будутъ подаватись **тôлько найлучшѣ и по мѣрныхъ цѣнахъ,** означеныхъ пôсля осôбныхъ цѣникôвъ. — Для выгоды П. Т. Публичности, котра пье минеральнѣ воды, будутъ продаватись ôтъ 1 мая на горѣ Замковôй передъ будынкомъ „Кавярня“ въ годинахъ раннихъ ôтъ год. 6 до 10 всякѣ роды

Водъ минеральныхъ.

Поручаючи тое предпринятье ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности, остаю съ глубокимъ поважаньемъ

(3—3) **В. Маршалкевичь.**

! Для господинь !

Єслибы „кава Franck“, именно правдива

Генрика Франка сынôвъ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантôвъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ бôльше уживати того самого имени и марки охоронной.

Хочете отже, **Всечестнѣ господынѣ,** ôтрôжнити ласкаво

Правдиву кару Франка

ôтъ **фалшованои,** зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои,** именно на слѣдуючій пôдписъ:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Тѣ фабриканты, котрѣ **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды тôлько

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

котра до того пôдъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зôстала знаряджена и

כשר **для жидôвъ** כשר

пôсля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна дôстати черезъ всѣ значнѣйшѣ торговлѣ en gross et detail. (10—10)

Выдаютъ: Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій. — За редакцію ôтповѣдае: Володим. Подляшецкій. Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 38. Львôвъ, Субота 16 (28) мая 1881. Рочникъ II.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ 12 зр., на пôвъ року 6 зр., на чверть року 3 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ зр. 5·—, на пôвъ року зр. 2·50, на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатани̂ вôльни̂ ôтъ порта.

Єще слово въ справѣ конскрипціи.

Gazeta Narodowa надягнула на себе сего разу либерію гр. Таффого и закинула намъ „fałszerstwo“ министеріяльнои ôтповѣди на интерпеляцію рускихъ послôвъ въ справѣ конскрипціи. Мы нерадо забираємо голосъ въ тôй справѣ, бо новый досвѣдъ показавъ, що у насъ навѣть позапарляментарна, въ самыхъ умѣреныхъ границяхъ безпристрастности держана дискусія надъ министеріяльною ôтповѣдію стрѣчає непоборими̂ перешкоды. Мы й теперь не будемо говорити о тôй ôтповѣди. Суть рѣчи, котри̂ не потребуютъ коментаря, а гр. Таффе договорився до самои популярнои у насъ зрозумѣлости. Мы хотѣли бы теперь єще тôлько два пытаня пôдняти: поперше, чи допустились мы сфалшованя ôтповѣди гр. Таффе, а подруге, щó въ тôй ôтповѣди поучаючого для насъ Русинôвъ?

Що до самого сфалшованя, то оно пôсля мнѣнія Gaz. Nar. має почивати въ тôмъ, що мы не подали цѣлои ôтповѣди дословно. Такъ, мы єи не подали дословно (бо передъ выданьемъ Ч. 35 „Дѣла“ не мали єще пôдъ рукою стенографичныхъ справоздань), але за то въ дуже вѣрнôмъ вытягу пôсля вѣденьскихъ газетъ, на стôлько вѣрнôмъ, що никто не може намъ указати, щобы мы въ чѣмъ нибудь змѣнили чи то саме содержанье, чи провôдну гадку сеи ôтповѣди. Та впрочѣмъ, ачейже и сама Gaz. Nar. не подала сеи ôтповѣди дословно, а навѣть не въ такъ вѣрнôмъ вытягу якъ мы, а мимо того она не тôлько не звертає до себе сего замѣту „fałszerstwa“, але єще й шумно росписалась о „łaźni świętojurcom przez hrabiego wyprawionej!“

Gaz-ѣ Nar. ходитъ отже не о саму ôтповѣдь, але о самъ судъ надъ нею, котрый, якъ вѣдомо, зôставъ сконфискованый. А се вже совсѣмъ инша рѣчь ôтъ фалширства ôтповѣди. Скôлько бы и злобилась Gaz. Nar. въ своѣй либеріи, що мы не розплываємось надъ сею ôтповѣдію, мы все таки можемо тôлько жалѣти надъ цѣлою теперѣшною конскрипційно-политичною господаркою въ Галичинѣ и надъ тыми, що стаютъ въ єи оборонѣ. Впрочѣмъ же Русины маютъ бути ради̂, навѣть дуже ради̂ зъ ôтповѣди гр. Таффе. О що жь бо ходило рускимъ посламъ при внесеню интерпеляціи? Не лише о тоє, щобы дôзнатись, чи гр. Таффе знає о славнôй господарцѣ конскрипційно-политичнôй въ Галичинѣ, але такожь о тоє, щобы и рада державна и Европа, о скôлько она интересуєся внутрѣшными справами Австріи, дôзнались, якъ поступаютъ въ Галичинѣ съ Русинами и якими дорогами доходятъ у насъ Поляки до панованя. Була єще при тôмъ и третя, безпосередна цѣль, — цѣль устороненя кривдъ и беззаконностій.

Чи жь осягнено тіи замѣры? Показалося, що гр. Таффе справдѣ знає о галицкôй господарцѣ конскрипційно-политичнôй, бо кромѣ внесенои интерпеляціи наспѣли майже зъ всѣхъ мѣстцевостій всхôднои Галичины незвычайно многочисленни̂ жалобы до самого министерства. Тіи такъ многочисленни̂ жалобы показали наглядно, що рускій нарôдъ въ Галичинѣ чує свои кривды, отже конечно муситъ чути и своє житье и своє право до житя, — значитъ, єго годѣ зложити ad acta и зачислити до мертвыхъ.

Однакожь цѣль ôтповѣди гр. Таффе була та, показати безъосновнôсть интерпеляціи, а взглядно злишнôсть министеріяльнои интервенціи для усторoненя беззаконностій въ Галичинѣ. И гр. Таффе доказавъ се дуже зручно! Гр. Таффе признавъ, що въ всѣхъ мѣстцевостяхъ, вычисленыхъ въ ôтповѣди, — а они, якъ сказано, обнимаютъ майже цѣлу всхôдну Галичину — списувано конскрипцію совсѣмъ неправильно и невѣрно, а то такъ що до формы, якъ и що до самои сущности, именно що до „языка домашного“. Центральне правительство выдало конскрипційни̂ формуляры для Галичины и Буковины въ всѣхъ краєвыхъ языкахъ, отже и въ языцѣ рускôмъ. Тымъ сповнено „въ засадѣ“ рôвноуправненье всѣхъ народностій, а що прійшли ôттакъ конскрипційни̂ комисарѣ, котри̂ покасували всѣ формуляры кромѣ польскихъ и переводили конскрипцію выключно лише по польски, котри̂ або совсѣмъ не знали, або не хотѣли знати руского языка и менше або бôльше свѣдомо per associationem idearum всюда писали языкъ „польскій“, где треба було написати „рускій“, — то се все по перше вже сталося и ôтстатися не може, по друге гр. Таффе выдавъ ажь триразове упôмненье до галицкого намѣстництва (зъ 5, 11 и 15 сѣчня ч. 216, ч. 522 и ч. 408), щобы конскрипцію всюда переводжено законно и безсторонно, тымчасомъ коли въ иншихъ краяхъ и въ цѣлôмъ цивилизованôмъ свѣтѣ навѣть не чувано, щобы до кождого закону єще треба було додавати многократни̂ упôмненя о справедливе переведенье, а по трете Галичина має много специяльностій, котрыхъ треба хиба совсѣмъ не знати, щобы єще дивоватися надъ своєродными неправильностями, яки̂ все и всюда мусятъ проявлятись, где лише ходитъ о справедливе уладженье ôтношень межи Русинами а Поляками. Галичина не була бы инакше Галичиною! Одною зъ найпершихъ специяльностій Галичины єсть недостатокъ письменныхъ людій. Вправдѣ официяльный справоздатель „oświaty ludowej“, п. Генрикъ Шмидтъ рôкъ-рôчно выказує въ Gaz. lwow., що Русины, помимо щоразъ бôльшого уменшованя числа школъ чисторускихъ, все таки маютъ „за богато“ рускихъ школъ, однакожь гр. Таффе выказавъ, що на дѣлѣ рѣчь маєся совсѣмъ противно, бо конскрипційни̂ органы (писарѣ) поустановлювани̂ по громадахъ всхôдnои Галичины „не умѣли по руски писати“ („waren der ruthenischen Sprache in der Schrift nicht mächtig“), а предсѣ тутъ выбирано „die geeignetsten Individuen“ с. є. таки̂, котри̂ свого часу подôставали „nagrodę pilności“ за пописы въ оповѣданю исторій о Кракусахъ, Вандахъ и Попеляхъ и высидѣвши черезъ шѣсть лѣтъ „wieczorami pod lipą“ перемѣнилися въ живи̂ типы теперѣшного галицкого „szkolnictwa ludowego“. При такôмъ станѣ науки руского языка и письма ничого дивного, що ôтъ выхованцѣвъ „нового школьництва людового“ годѣ було жадати, щобы они выповняли конскрипційни̂ формуляры по руски, хотьбы сего жадали и громады и сама справедливôсть. Ad impossibilia nemo tenetur!! Впрочѣмъ дуже справедливо замѣтивъ гр. Таффе, що руски̂ громады сами̂ завинили тымъ, що выбирали собѣ або „дали собѣ выбрати“ такихъ комисарѣвъ, бо засада конституційна складає завсѣгды вину выбору на выборцѣвъ. Кождый Галичанинъ повиненъ розумѣти, що значитъ сей замѣтъ. Се єсть, можна сказати, наша друга специяльнôсть галицка. Выборы до рады державнои, выборы до сойму, выборы до радъ повѣтовыхъ и т. д. — ктожь у насъ не знає ихъ исторіи и не мавъ спосôбности пересвѣдчитися, якъ тутъ вся вина спадає на пасивнôсть Русинôвъ, а не на яки̂ тамъ махинаціи политичныхъ агентôвъ, старостôвъ, жандармôвъ и т. д.?! Такъ и въ тôмъ случаю. Могли предсѣ руски̂ громады выбрати рускихъ священикôвъ конскрипційными комисарями. А длячого не выбрали? Говорятъ, що собѣ сего старосты не жичили, алежь, милый Боже, скôлько то вже разôвъ не повторяютъ у насъ ту саму пѣсеньку: староста не жичитъ собѣ священика на выборцю, на радного, на члена рады школьнои, на посла до сойму и до рады державнои... все, все та сама стара пѣсенька! Ктожь єи може повѣрити, що „es ist ein altes Lied, doch bleibt es ewig neu“, кто може сему повѣрити — въ Галичинѣ?! Хиба якій Европеєць, скептично поглядаючій на наши̂ ôтношеня, може єще щось подôбного думати, але не Галичанинъ, котрый повиненъ знати, що у насъ навѣть законно неможливе стаєся часами можливымъ, єсли тôлько розходится о свободу выбору. Такъ пр. єсть у насъ розпорядженье Намѣстництва зъ 6 листопада 1869 ч. 50549, котре выразно зôбороняє установляти

Гдещо про музику въ загалѣ,

а про спѣвъ пригробный въ особенности.

(*П. Бажаньскій.*)

(*Конець.*)

Задача дигиренса тяжка. Ôнъ має студіювати гадки и мысли композитора, ôнъ має выучити голосы, надати имъ властиве направленье и полыскъ, выложити спѣвакамъ хоричнымъ гадки композиціи, вляти въ нихъ чувство композиціи. На самôмъ даваню такту не кôнчится, бо ноты композитора суть мертвыми буквами, котри̂ доперва треба оживити; кожда композиція має свои певни̂ головни̂ выбуховы̂ моменты, тіи треба умѣти ôтнайти, зрозумѣти и выконати. Єго рѣчію єсть бачити на рôвну силу поодинокихъ голосôвъ, ôнъ має выстерѣгатися всякои пересады въ деклямаціи, бо ничо такъ неприроднымъ не стаєся, якъ выводженье гдекотрыхъ навычокъ, певныхъ ніянсъ, котри̂ подобалися якомусь спѣвакови, а ôнъ ихъ всюды, чи ихъ треба, чи не треба, вводитъ. Сила хора залежитъ ôтъ льокалю, тому „forte“ и „piano“ не всюды однаку має свою силу — таке саме розумѣєся и о „cresc.“ и „decresc.“.—Льокаль богато причиняєся до силы хора. Церковь семинарицка для хора єсть придушена, церковь Успеньска добра, лише не забудована копула надъ хоромъ дуже богато абсорбує силы хоричнои. За тоє церковь святоюрска для хора єсть значно лѣпша.— Мы бачимо, що задача дигиренса не такъ легка, якъ ся видитъ, коли дигиренсъ має сперзонификувати самого композитора.

Немаловажною рѣчію єсть такожь выконанье и деклямація утворôвъ зъ стороны хористôвъ и солистôвъ. Трудности техничнй, рôжницѣ индивидуальни̂ поодинокихъ членôвъ хора богато значатъ, богато помагаютъ и псуютъ. Легше одному спѣвакови самому якусь мысль утвору належито, живо ôтдати и съ понятьемъ выконати, — а далеко тяжше єсть тоє, чимъ бôльше осôбъ бере удѣлъ въ выконаню утвору, и коли всѣ они становити маютъ одну душу и одного духа.

Якенебудь выконанье и деклямація готово написаного утвору на око выдаєся тôлько чисто-механичною зручностію спѣвака; такъ залежитъ оно и ôтъ єго чувства, выразу, смаку, а въ загалѣ и ôтъ студіованя. До сего всего належитъ технична вправа, зручнôсть, рутина ужиганя голосу грудного и фистулового, а кто не умѣє своимъ голосомъ володѣти, той ніякого утвору належито и не ôтдасть. Ударъ тона грудного инакшій ôтъ фистулового, а ошибочного носового. Но ясный и повный ударъ тона зависитъ много ôтъ поставы тѣла спѣвака при спѣвѣ, розумѣєся, и ôтъ природного и здорового устрою органа людского. Но спѣвакъ маєся такожь переняти гадкою композитора, має пересякнути єго чувствомъ, щобы ставсся ясный въ выразѣ. Чиста интонація, належитый акцентъ слôвъ такту и чувства належитъ до хорошои окрасы спѣвака. Природне ôтдыханье надає єму силу и выразъ, а добра вымова самогласныхъ и согласныхъ въ словахъ, то єго послѣдна окраса.

Все се якъ бачимо легко сказалося, але дуже тяжко собѣ тоє належито присвоити, а кто собѣ се точно присвоитъ, стаєсь артистою. Тому то легко критикувати, але дуже тяжко выконувати.

Въ рускôй семинаріи дигигувавъ хоромъ питомець п. Копко, а головными голосами хора були тенористы пп. Манастырскій (I), Грицикевичь (II), а басами Котлярчукъ (I) и Рыбакъ (II). Хороши̂ ихъ голосы, хороша деклямація, провôдъ дигиренса съ понятьемъ, змушуютъ насъ заявити имъ, якъ въ загалѣ всѣмъ хористамъ, похвалу и узнанье.

Дотычно же хора бурсы Успеньскои церкви примѣтимо, що сей хоръ пôдъ розсуднымъ проводомъ п. Чипчара, именно черезъ розумный добôръ утворôвъ и черезъ направу ихъ слабыхъ сторôнъ, великій поступъ зробивъ. Въ хорахъ Hessera и Гайдена вывязалися спѣваки бурсы гарно. Именно хоры Гессера були прекрасни̂, за тоє Гайдена чудесни̂. Яка тамъ сила, яка чудна гармонія, якъ страшни̂ выбухи тяжкои болѣзни, яка нѣжна деклямація, а точне выконанье, при дуже чистôй интонаціи, що дѣйстно ажь серце ся радує.

О утворѣ „Днесь адъ“ моєи власнои композиціи скажу тоє, що сопранова партія сольова писана властиво для женьского сопрана, симъ разомъ спѣвана мальчикомъ сопраномъ при кôнци за слабо выпала. Вже то моя слабôсть, пôдъ певными вплывами и обстоятельствами попадати выбухово въ высоки̂ мельодійни̂ скоки. За тоє сольова партія тенорова и басова въ вступнôмъ дуетѣ при точнôй деклямаціи знаного солисты тенора п. Мышуги и баса п. Романовского выпала такъ хорошо, такъ трогаючо, що дѣйстно я въ першій разъ почувъ тото истне розрушенье силы адскои, яка въ дуетѣ має выразитись. Той удачный выразъ завдячує тая моя композиція лише точному понятю мысли, нѣжному чувству, хорошôй рутинѣ улюбленого нашого тенористы п. Мышуги съ пôдпорою повного солистого баса, котрымъ явно честь и сердечну подяку заявляю, а на поли вокального артизму найщасливѣшого поведеня ôтъ серця желаю.

учителѣвъ народныхъ конскрипційными комисарями. Такого заказу нема що до священикôвъ. Можливôсть выбору народного учителя на комисаря конскрипційного єсть отже о много неправдоподôбнѣйша ôтъ можливости выбору священика, бо просто зборонена, и то законно. А однакожь показалося, що и учителѣ фактично могли бути и були комисарями при конскрипціи. До сего треба було лише диспензы политичнои власти ôтъ разъ выданого и все єще важного закона, а въ якихъ случаяхъ удѣляєся така диспенса, се такожь повиненъ знати кождый Галичанинъ, котрому не може бути невѣдомымъ, що школь. инспекторы окружнѝ бували свого часу высыланѝ не тôлько на конскрипцію, але й на агитаціи при выборахъ.

(*Конецъ буде.*)

О потребѣ розвою ремесла
въ Галичинѣ.

(Пише *В. Нагорный*, архитектъ въ Цириху.)

(*Дальше.*)

О школахъ ремесленныхъ въ краяхъ славяньскихъ не можь безъ болю серця и вспôмнути; выставки всесвѣтнѝ показуютъ намъ найлучше, где що єсть, а где чого нема. Перегляньте тôлько выставку всесвѣтну хотьбы и вѣденьску; въ ôтдѣлахъ славяньскихъ побачите тôлько роботы простого народа, котрѝ тôлько яко куріозумъ можутъ забавити ученого Француза; ôнъ признаєть тымъ роботамъ оригинальнôсть, але не признаєть имъ права конкуренціи съ новою индустрією. Въ славяньскихъ ôтдѣлахъ побачите єще величезну армату и т. п. Искусна индустрія не славяньске дѣло, намъ въ политику грай. Сумъ збирає подумавши о тыхъ мілiонахъ славяньского народу и о ихъ промысловости; скôлько-то мілiонôвъ гульденôвъ або рублѣвъ рôкрôчно бере Франція або Англія або Нѣмеччина ôтъ Славянъ за товары та выробы. Одна така нужденна Галичина тратитъ тôлько на прядивѣ до 5 мілiонôвъ гульденôвъ длятого, що у неи ткацтво не розвинулося. Галичина спродає рôчно прядива вартости 7—8 мілiонôвъ за 2—3 мілiоны, значитъ 5 мілiонôвъ переходитъ въ руки жидôвъ-торговцѣвъ. То одинъ тôлько продуктъ, а скôлько ихъ у насъ? Скôлько мілiонôвъ зôсталобы въ рукахъ продуцентôвъ, наколиôъ ремесла були такъ зъорганизованѝ, щобы ôтповѣдали потребамъ купцѣвъ? Припустивши, що рускій чоловѣкъ неспособôный на стôлько, щобы мôгъ конкуровати съ Нѣмцями та Французами, значитъ, що выробы нашѝ негôднѝ будутъ здобути собѣ попыту на загранични̂мъ ринку, то мимо того мы все таки выграємъ, бо будемо выробляти хочь такѝ рѣчи, якихъ нашь край потребуе, значитъ грôшь нашь останеся дома. Поминувши сторону матеріяльну, мы певно выграємо єще и на моральнôй сторонѣ, а то черезъ впровадженье рôжнородности занятій. А. Еммингаузъ въ своѣмъ дѣлѣ „Die schweizerische Volkswirthschaft“ каже: „Nichts vermag die Selbständigkeit und Freiheit des Volksgeistes so zu lähmen, nichts gefährdet so sehr die freie gleichmässige Entwickelung der verschiedenen Fähigkeiten desselben, nichts ertödtet so sicher die schönsten Blütchen desselben, als die Einförmigkeit des Interesses der Bevölkerung, als die Einengung derselben in ein allgemeines und Allen gleichartiges Arbeitsjoch, als die Gleichmässigkeit der Geschäftssorge, die auf Alle in gleicher Form und mit gleicher Schwere drückt. Das Leben des Volkes verkümmert in so einseitiger Anspannung etc.“

Никто не буде спорити съ тою правдою и съ тымъ, що слова Еммингаузa дадутся приложити до нашого теперѣшного стану. Положенье економичне и впровадженье нового житя въ нашу суспôльнôсть вымагаютъ конечно пôднесеня промыслу. — Мы надѣялись и надѣємося, що правительство, котрому податки платимо, зверне и на насъ свою увагу, якъ звертає на провинціи нѣмецкѝ; мы надѣялися, що правительство ôткрыв кôлька школъ господарскихъ, до котрыхъ и менш посѣдателѣ малиôы способôность приступити и ними покористатися — все се булобы для пôднесеня просвѣты и добробыту краєвого; мы надѣялися, що правительство увзгляднитъ се, що край нашь стоитъ на березѣ економичнои пропасти, постараєся о организацію промыслу—такъ якъ повинно було бути, але надѣя осталась надѣєю, а податки ростутъ безъ уваги на руину краю. По довгихъ намыслахъ наказали въ Вѣдня, садити вербы при желѣзницяхъ, щобы Русины плели кошики, (мабуть признали намъ на стôлько способности), а жиды, розумѣесь само собою, щобъ тыми кошиками торгували. Якъ тая галузь промыслу краєвого далеко зайшла, менѣ не звѣстио, звѣстно тôлько, що на выставцѣ коломыйскôй кошикôвъ зъ желѣзно-дорожныхъ вербъ не богато було, а якъ що й було, то певно не звернуло уваги звиджуючого сю выставку; були тамъ певно такѝ самѝ кошѣ, якѝ плели нашѝ мужнки ще передъ желѣзно-дорожными вербами, формы вже давно всѣмъ звѣстнои. Яка користь буде въ школы горшкарѣвъ — побачимо, але якъ она останеся дальше съ такою организацією и съ такими матеріяльными и духовыми силами, якими теперь розпоряджає, то певно принесе намъ такѝ плоды, якѝ принесла школа кошикарска. Въ статистицѣ буде фигурувати, тай тôлько. Мы однакожь вдячнѝ и за тіи взгляды В. министерства, повиннѝ користати и зъ тои єго прихильности для розвою промыслу и ремесла нашого.

(*Дальше буде.*)

Бесѣда посла сов. Ковальского,

выголошена на 150-ôмъ засѣданю палаты послôвъ дня 12 мая с. р. при дебатѣ буджетовôй при титулѣ: „Народнѝ школы“.

Высока Палато! Дôйшли мы до найважнѣйшого роздѣлу въ буджетѣ, до титулу „Школы народнѝ“, и бачимъ хорошу суму на выдатки для школъ народныхъ, бо 1,759.766 зр. До покрытя тои сумы муситъ кожда народнôсть австрійска причинятись и о скôлько єсть она численнѣйшою, о стôлько бôльше можь по нѣй надѣятися, що конечнѝ выдатки покрыв. Ôтъ кôлькохъ вже лѣтъ маю честь тутъ забирати голосъ при сѣмъ роздѣлѣ, бо я уважаю школу народну найпевнѣйшимъ средствомъ для религійного и морального выхованя и образованя молодежи.

Родичѣ, котрѝ свои дѣти до школы посылаютъ, рѣдко коли знаютъ, якъ довго имъ буде суджено тое чинити, и длятого жадаютъ съ повнымъ правомъ, щобы ихъ дѣти зъ посѣщаня школы мали якъ найбôльшій пожитокъ. Чи однакъ тое горяче бажанье родичѣвъ сповняєся, розсудимъ се, коли розглянемось въ нашôмъ дотеперѣшнôмъ шкôльництвѣ.

Въ тôй мысли хочу я передовсѣмъ обмежитись на той край, до котрого я приналежу, на всхôдну Галичину, с. є. на тую часть Галичины, котра замешкана выключно Русинами.

Кто учився исторіи, той не запôзнає того обстоятельства, що рускій народъ плекавъ ôтъ тысячи лѣтъ шкôльництво дуже старанно. Пôдчасъ коли далекій западъ не показувавъ єще и слѣду въ образованю шкôльнôмъ, то на нашôмъ востоцѣ управильнене вже було образованье шкôльне. На жаль однакъ народъ рускій не довго зôстававъ пôдъ своими власными владѣльцями. Провидѣнье хотѣло, що народъ рускій попався пôдъ иго своихъ сусѣдôвъ, именно Полякôвъ, и пятьсотъ лѣтъ не знавъ ôнъ своєи самостôйности. Якихъ експериментôвъ досвѣдчувано въ тôмъ часѣ на нещаснôмъ рускôмъ народѣ въ тôй цѣли, щобы єго вынародовити, о тôмъ достаточно сказано на картахъ исторіи; я ихъ нынѣ ôткрывати не думаю, менѣ розходится лишь о тое, щобы мы, коли предсѣ вже ôтъ столѣтя єсьмо обывателями австрійскими, мали дѣйстну участь въ правахъ намъ прислугуючихъ. Чи для насъ було се можливе и о скôлько оно було можливе, зволѣтъ о тôмъ узнати зъ мого короткого начерку.

Вже передъ р. 1848, а такожь и пôзнѣйше не страхався нашь народъ жертвъ, потрѣбныхъ до належитого уряженя народныхъ школъ. Мы отворили бôльше якъ тысячь школъ; жертволюбно причинявся народъ до устроєня и удержаня школъ, бо ôнъ бачивъ въ тôмъ пôдпору до осягненя своихъ церковныхъ, а особливо обрядовыхъ цѣлій.

Межи нашимъ народомъ було и теперь єще єсть правдивымъ ôтзначеньемъ, єсли кто дôйшовъ до того, що єсть въ станѣ въ церквѣ пôдчасъ ôтправы читати Апостолъ або Вѣрую; личности такѝ зачисляются въ громадѣ до знаменитшихъ. А якъ довго школа умѣла тую задачу розвязувати, не лякався нашъ народъ дѣйстно ніякихъ жертвъ, щобы лишь школы належито вывѣновувати. И слѣдѣть лишь дотычнѝ документы фундаційнѝ, а задивуетесь надъ тымъ, якъ щедро нашь народъ вывѣновувавъ школы, однакъ лишь съ тымъ застереженьемъ, щобы рôдна наша мова була средствомъ образованя въ школѣ, и щобы єи тутъ плекано.

Якъ кождому народови, такъ и Русинамъ єсть ихъ рôдна мова мила и дорога, и сходжусь въ тôй точцѣ совсѣмъ съ п. справоздавцемъ, котрый недавно тому выказавъ тутъ, що кождый съ замилованьемъ попирає интересы матерного языка и передовсѣмъ старався сильно зъ становища чувства, удержати рôдне слово и єго плекати. Такожь и п. министеръ просвѣты на засѣданю зъ 4 мая 1881 р. дуже справедливо пôднѣсъ, що образованье и уморальненье народа въ школѣ дасться осягнути тôлько дорогою порозумѣня межи народами побôчь себе въ звязи державнôй живучими. Єсли где нема порозумѣня, то тамъ никто не скористае, ани сильнѣйшій, ани слабшій, ани той, що покликуєся на своє историчне право, ани той, що покликуєся на бôльшій розвôй свого языка; никто не користае, а кождый може лишь стратити.

Мои ПП.! зважайте старанно на нашѝ основнѝ законы, зважайте старанно на нашѝ державнѝ законы о народныхъ школахъ, а певно пересвѣдчитесь, що нашѝ просвѣщенѝ мужѣ Австріи передовсѣмъ старалися всяку политику зô школы прогнати. Щожь однакожь власне въ тôмъ взглядѣ дѣесь у насъ? На жаль видимъ, що въ нашихъ школахъ Поляки защепляютъ свою политику въ тôй гадцѣ, що тымъ способомъ дôйдутъ найпевнѣйше до своихъ забаганокъ.

Єслибы вы взяли въ руки рôчнѝ справозданя нашои рады школьнои, то здивувалибыся подекуды и сказалибы: чогожь хотятъ Русины, предсѣ они маютъ досыть народныхъ школъ — въ минувшôмъ роцѣ було ихъ до 1.500 съ самымъ выкладомъ рускимъ, а 300 мѣшаныхъ, с. є. такихъ, где предметôвъ учатъ або въ польскôмъ або въ рускôмъ языцѣ; були такожь руско-нѣмецкѝ школы народнѝ; тожь достаточно постаранося о образованье Русинôвъ въ школахъ народныхъ. Такъ, постаранося — на паперѣ! Але кобы вы пошукали въ урядовôмъ шематизмѣ за такими школами, где выкладовымъ языкомъ єсть языкъ рускій, то на се не найдете певно ніякихъ безпечныхъ даныхъ, и єсли нынѣ оголошуєсь конкурсъ на обсадженье посады учителя народного, то не кажеся совсѣмъ, що въ тôй школѣ потрѣбне знанье рускаго языка.

(*Дальше буде.*)

Лейзоръ Рабиненко,
кандидатъ на губернатора Украины.

Иванъ Левицкій, професоръ гимназіи въ Кишиневѣ, першій сочасный украиньскій повѣстеписатель, знаный у насъ загально пôдъ псевдонимомъ Нечуя, выдавъ сего року въ Кіевѣ нову повѣсть „Бурлачка“, основану на тлѣ нынѣшного житя украиньского народу. Вынимаємъ зъ тои повѣсти маленькій уступъ, котрый въ узенькихъ рамочкахъ показуе намъ ясный образъ жидôвского господарованя на Украинѣ. Се буде причинокъ до пôзнаня причинъ теперѣшного прôтивжидôвского руху на полудни Россіи.

„Бурлачка“ Василина приневолена нещасливою своєю долію покидати рôднѝ стороны и ити глядати заробку. Жидъ Лейба справивъ єи на заводы до Стеблева, до Лейзора Рабиненка. Ось слѣдуе описъ Стеблѣвского Лейзора, вынятый дословно зъ „Бурлачки“:

Лейзоръ Рабиненко взявъ у Стеблѣвского посесора жида пôдрядъ, ставити робôтникôвъ на заводы. Посесоръ плативъ ёму чистыми грôшми за кожду душу, а Лейзоръ бувъ повиненъ шукати робôтникôвъ, ставити ихъ на заводы, платити имъ вже ôтъ себе за роботу ще й харчувати. Якъ тôлько жидъ не настачавъ робôтникôвъ, директоры заводôвъ мали право ôтъ себе ставити до машинъ робôтникôвъ и давати имъ подвôйну плату, записуючи єи на пôдрядчика. На таку цѣну легко було поставити людій зъ самого Стеблева. Тому то Лейзоръ мусѣвъ доставляти робôтникôвъ заздалегôдь, и длятого державъ своихъ агентôвъ скрôзь, де тôлько було можна выгоднѣйше найняти людій.

По близькихъ и далекихъ селахъ нишпорила Лейзорова жидôвска полиція, роздавала грошѣ напередъ у той часъ, якъ мужикамъ приходилось дуже тяжко, а найбôльше пôдчасъ выплаты подушного. Лейзорова полиція окрôмъ того заплутувала мужикôвъ у довги и за страшнѝ проценты тягла людій за шію до Лейзора на заводы.

Коли у Лейзора була тысяча робôтникôвъ и ôтъ кождои душѣ зосталось по карбованцю на рôкъ, то й то вже бувъ для него неноганый заробôтокъ. Але Лейзорôвъ интересъ бувъ той, щобъ зъ кождои душѣ зоставалось у ёго кишени якъ можна бôльше карбованцѣвъ. Окрôмъ того ôнъ плативъ ôтъ кождои душѣ проценты своимъ агентамъ. И Лейзорôвъ прямый заробôтокъ и проценты єго полиціи, жандармеріи, все се падало на людскѝ душѣ, до котрыхъ ёму було мало дѣла. Тѝ душѣ були не жиды а гоѣ... И ôнъ ихъ не милувавъ, харчувавъ такъ, що люде не выдержували, кидали роботу и втѣкали зъ заводôвъ, куди тôлько можна було втѣкати. Мѣстцевѝ люде знали жидôвскѝ руки и не йшли на заводы. Лейзоръ ѣздивъ у великій нôстѣ на далеке Полѣся, у бѣдный Могилевскій та Миньскій край, дававъ завдатокъ бѣднымъ Бѣлорусамъ саме пôдъ часъ оплаты „подушного“, або пôдъ часъ голода, бравъ у волости ихъ пашпорты и потôмъ перевозивъ ихъ на заводы. На украиньскихъ заводахъ появились нещаснѝ Полѣщуки, чи якъ звутъ ихъ на Украинѣ „литвины“ або „лапацоны“. Лейзоръ державъ ихъ у такихъ казармахъ, харчуванъ такими харчами, що нещаснѝ Литвины, звыклѝ ѣсти не вѣяный та не сѣяный хлѣбъ, кидали заводы и тѣкали у свôй голодный край.

Марія привела Василину до жидовои конторы. Лейзоръ живъ у одному мурованому домѣ, не далеко ôтъ фабрики. Коло Лейзорового дома стояли возы съ хлѣбомъ та саломъ. Самъ Лейзоръ важивъ на терезахъ сало, у котрому вже ворушились червы. Лейзоръ не дуже гидувавъ тією харчію, забороненою закономъ Мойсея: ôнъ скуповувавъ сало по селахъ, и посылавъ цѣлѝ возы въ Адесъ (Одессу) у жидôвскѝ конторы.

— Ей стережися, Лейзоре, бо оскоромишся! — жартували люде.

— Що вамъ до того! То я оскоромлюсь, а не вы! — обôзвався Лейзоръ.

— Чи вжежь ты не боишся свинѣ?

— Чого єи боятися? Хиба она мене покусае, чи що? — говоривъ Лейзоръ, але все таки ôтвертавъ нôсъ ôтъ того сала, у которому вже кишѣли червы.

За тежь сало було куплене дешево, а Лейзорови тôлько того було треба.

Василина показала Лейзорови квитокъ ôтъ Лейбы. Лейзоръ прочитавъ допотопный квитокъ, у котрому чуднѝ слова неначе собака накрутила хвостомъ, и повѣвъ Василину до конторы. У конторѣ стояло зъ десятокъ чоловѣкôвъ, котрыхъ прислала у Стеблѣвъ Лейзорова полиція. Чоловѣки стояли, якъ волы, ждучи свого ярма.

Лейзоръ помывъ руки, сѣвъ за стôлъ и почавъ крутити у книжцѣ якiсь бублики, записуючи людій. Ôнъ записавъ Василину у суконну фабрику. У конторѣ вертѣлись жидки сухѝ, довгѝ, проворнѝ; вони герготѣли безъ перестанку, совсѣмъ якъ гуси, що знялися летѣти у воду. У Лейзоровому подвôрѣ притулилось вже три жидôвскѝ семъѣ: одна въ одноô комнатѣ у єго кватирѣ, друга на подвôрѣ у надвôрноô хатинѣ, а третя у мужиковôй хатѣ, що стояла на городѣ заразъ коло Лейзорового двора. То були єго полицейскѝ Шмулѣ, Срулѣ, Гершки, котрѝ нишпорили у Стеблевѣ и у близькôй околици, бѣгали по селахъ бѣдками або й пѣшки, знались скрôзь съ шинкарями, съ пôдрядчиками на заводахъ, съ жидами мѣрошниками (мелниками), съ жидами посесорами; знали всю околицю, якъ своихъ пять пальцѣвъ, скрôзь справлялись про цѣну на хлѣбъ, на сало, на дёготь, на рѣпакъ, збирали пашню зъ бѣдныхъ мужикôвъ за проценты и звозили до свого начальника Стеблѣвскои околицѣ, Лейзора Рабиненка. Въ Лейзора въ Адесѣ були свои ще высшѝ начальники: жидôвскѝ губернаторы й министры, котрымъ ôнъ подававъ звѣстку про все и доставлявъ имъ пашню. То були министры пшеницѣ, жита, министры гречки и проса, и навѣть министры свинячого сала, олѣю й дёгтю: то були въ загалѣ украиньскѝ губернаторы мужицкого поту та слѣзъ, министры людскои крови...

Лейзоръ Рабиненко, не бôльше якъ начальникъ повѣта, ще не мавъ гонору й аристократизму Адескихъ министрôвъ и поводився съ мужиками по простацкому, запанибрата: жартувавъ съ ними, пôдлещу-

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Наша посольска трôйця въ Вѣдни.*) Въ послѣднôмъ числѣ „Дѣла“ подали мы за урядовыми стенографичными протоколами, що по заявленю пос. Ковальского дотычно внесеня гр. Гогенварта **всѣ три** рускí посли опустили салю. Однакожь всѣ газеты не лишь польскí, але й нѣмецкí и ческí згôдно подаютъ, и такъ справдѣ було, що пос. о. Озаркевичь оставъ въ сали и голосувавъ съ автономистами.

(*Рада державна.*) На 159 засѣданю палаты послôвъ дня 23 мая принято насамперед въ третôмъ читаню законъ о провизоричнôмъ буджетѣ на мѣсяць червець. Цѣла лѣвиця голосувала противъ закона. Потôмъ зъ порядку дневного пос. Линбахеръ референувавъ въ новôмъ сформулованю своє внесенье о зниженю осьмилѣтного примусу школьного, бо якъ звѣстно, палата панôвъ ôткинула впередъ ухваленый палатою послôвъ проектъ Линбахера. До генеральнои дебаты противъ внесеня Линбахера зголосилось кôльканайцять послôвъ зъ лѣвицѣ, за проектомъ ани одинъ посолъ.

Се выкликало на лѣвици ироничнí уваги. Се найлучшій доказъ, що правиця (Поляки и Чехи) не дуже охотно попирали внесенье Линбахера, а чинили се зъ конечности, щобы ôтвдячити нѣмецкôй клерикальнôй партіи ей услуги при голосованю ей за закономъ финансовымъ, за ческимъ университетомъ и галицкою желѣзницю трансверзальною. Сама ческа „Politik“, органъ Ригера признае, що ческí послы стоятъ передъ внесеньемъ Линбахера въ немилôмъ положеню. Бесѣдники зъ стороны централистôвъ дуже остро выступали противъ зниженю осьмилѣтного примусу школьного, доказуючи, що той законъ має на увазѣ тôлько нѣмецкí провинціи, а не славяньскí, а Нѣмцѣ не хотятъ такого новаторства. Заступникъ правительства сов. двора Поцци боронивъ внесеня Линбахерового, але боронивъ дуже нещасливо. Лѣвиця єго недоспѣлí аргументы просто выкпила. По єго бесѣдѣ замкнено дебату и централисты выбрали своимъ генеральнымъ бесѣдникомъ дра Едварда Зиса. Бесѣда Зиса була выголошена съ великимъ жаромъ. Безмилосердно сокрушивъ ôнъ промову правительственного заступника. Проектъ Линбахерôвъ назвавъ ганьбою, ба навѣтъ злочиньствомъ. Дальше выразно сказавъ, що законъ о зниженю примусу школьного єсть заплата за ческій университетъ и галицку желѣзницю трансверзальну. Въ дальшôмъ току своєи бесѣды пытае: „Чи маємъ мы правительство, чи маємъ мы министра просвѣты?“ и ôтповѣдае, що нема въ теперѣшнôй хвили въ Австріи ни яснои политичнои цѣли ни самостôйного отвѣчательного правительства, а єсть политична симонія. Президентъ дръ Смолька завôзвавъ Зиса до порядку по скôнченôй єго бесѣдѣ за совсѣмъ непарляментарнí выраженя: ганьба, злочиньство, симонія, дотыкаючí бôльшôсть палаты. На тое ôтповѣвъ Зисъ: „Пріймаю завôзванье до порядку зъ почести для вашои особы и достоиньства, але, менѣ здаесь, не єсть то зле, що въ стенографичныхъ протоколахъ буде записано, що въ добѣ поеднуючого министерства вже навѣтъ такій Едвардъ Зисъ не мôгъ здержати бурѣ въ своєй груди а мусѣвъ переступити границю свого звычаю въ часѣ, коли министры що-дня чинами своими переступаютъ границѣ своихъ обовязкôвъ“. Така ôтповѣдь Зиса вызвала заглушуючí оплески и похвалы по сторонѣ лѣвицѣ и на галеріяхъ, такъ що президентъ ледви привернувъ порядокъ, и розказавъ першій разъ ôтъ часу своєи президентуры выпорожнити галеріи. При голосованю поименнôмъ ухвалено внесенье бôльшости переходу до спеціяльнои дебаты 156 голосами противъ 149. Нащí три послы не голосували однаково: за внесеньемъ бôльшости голосувавъ о. Озаркевичь, противъ сов. Ковальскій и Кулачковскій.

вався до нихъ, ôтбрѣхувався, коли було треба, але по-тихеньку закидавъ скрôзь черезъ своихъ жандармôвъ, Шмулѣвъ та Шулемôвъ, тонку павутину, довивъ нею мужикôвъ и высисавъ зъ нихъ грошѣ, якъ павукъ высисае кровь зъ мухъ. Лейзоръ ходивъ ще у довгому кантанѣ до самыхъ пятъ, носивъ жидôвскій капелюхъ, але лице ёго вже наливалось, якъ яблуко у Спасôвку. Чорна борода залыснѣла, якъ шовкъ, руки стали повнí, мягкí, а пальцѣ були налитí саломъ. По лици було вже видно, що ёму не богато зôсталось дослужувати до уряду — жидôвского губернатора Украины.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Само собою розумѣеся, що въ теперѣшнôй хвили цѣла увага всеи Россіи звернена на двѣ справы внутрѣшного розвою Россіи — справы многоважнí, зъ котрыхъ одна, противжидôвскí розрухи на Украинѣ, а друга димисія Лорисъ Меликова и Абазы, дотеперѣшныхъ представителѣвъ партіи либеральнои въ россійскôмъ кабинетѣ. О противжидôвскихъ безпорядкахъ пишутъ всѣ россійскí дневники дуже богато. Одинъ дневникъ, „Новое Время“, помѣстивъ статію пôдъ загл. „Бить или не бить?“ въ котрôй доказуе, що лучше не „бить“, а выселити всѣхъ жидôвъ зъ Россіи. Противъ такого проєкту, яко неможливого до переведеня, выступае „Порядокъ“ и „Голосъ“. Першій каже, що черезъ выселенье жидôвъ, навѣть колибъ се було можливе, не получшится доля украиньского народа, бо и въ пôвнôчныхъ губерніяхъ Россіи, где нема жидôвъ, народъ страждае на тіи самí недуги, що народъ въ губерніяхъ украиньскихъ. „Порядокъ“ пытае, чи на мѣстце жидôвъ лихвярѣвъ, шинкарѣвъ и т. д. не появлятся лихвярѣ и шинкарѣ „православнí“, коли законъ не возьме въ оборону народа, не пôдотне кореня, зъ котрого такí поганí вовчí лѣторосли выбуюютъ. „Голосъ“ зновь такъ толкуе проєктъ „Нов. Времени“ и зводитъ до абсурда: на такій самый спосôбъ Турки выгналибы всѣхъ христіянъ зъ Сиріи, а Прусы всѣхъ Французôвъ зъ Альзаціи-Лотарингіи, якъ выкидае шинкарь за дверѣ гостя, наробившого авантуры. На выселенье впрочѣмъ жидôвъ зъ Россіи потрѣбнобы було кôлька миліярдôвъ державныхъ грошій, а тымъ знищилобыся державу. Одеска газета „Пчелка“ предкладае яко раціональный спосôбъ учинити жидôвъ нешкôдными: образованье народа и то въ рôднôмъ языцѣ, не переслѣдувати, але противно пôддержувати народнí библіотеки по селахъ, организувати выклады и ôтчиты для селянъ, устроювати передвижнí выставы — а все тое, щобы було користне для народу, щобы могло єго научити, обезпечити єго существованье и добробытъ. Нынѣшне піяньство народа має своє жерело въ єго темнотѣ и бѣдности. Отже кромѣ дбаня о просвѣту треба еще дбати и о добробытъ матеріяльный народа. Податки треба розложити на губерніи пôсля доходу зъ землѣ въ поодинокихъ губерніяхъ. Теперь по бôльшôй части весь дохôдъ селянина иде на оплату податкôвъ; и якже ôнъ не має запродатись жидови лихвяреви? Дальше треба, щобы землѣ державнí дôставались въ руки селянъ, а не посередныхъ особъ, котрí доперва ôтнаймаютъ землѣ селянамъ и здираютъ народъ. Наконець треба розвивати рôжнí роды промыслу. „Але до того всего“, кôнчитъ „Пчелка“, „щобы правительственнí мѣры могли осягнути цѣль, треба, щобы они не парализувались апатіею, канцелярщиною и користолюбіемъ низшихъ повнителѣвъ закона. „Всуе законы писать, коли ихъ не исполнять“ говоривъ Петро Великій, а до того, щобы законъ бувъ закономъ а не предметомъ, котрый має служити для науки: якимъ манôвцемъ можна єго найлекше обôйти, конечна єсть рѣчь, щобы дѣйства повнителѣвъ закона находились пôдъ „общественнымъ контролемъ!“ — Симъ разомъ подаємъ кôлька голосôвъ россійскихъ газетъ, щобы читателѣ нашí знали, що пишеся россійскими газетами о противжидôвскôмъ руху на Украинѣ. Радíбы мы дуже, коли тôлько знайдесь у насъ мѣстце, подати въ цѣлости дуже розумну статю „Порядку“ въ тôмъ дѣлѣ. Надѣемся тое зробити незабавомъ.

До царя въ Гатчинѣ удавалась дня 23 мая рано жидôвска депутація пôдъ проводомъ барона Гинцберга, щобы подякувати цареви за охорону ихъ пôдчасъ розрухôвъ и съ просьбою, щобы надальше ихъ яко льояльныхъ пôдданыхъ хоронивъ. „Єще одно слово скажи, царю, а безпорядкôвъ не буде!“ Царь запевнивъ ихъ о безпечности и сказавъ, що противжидôвскí розрухи дѣло нигилистôвъ (?), що народъ тутъ ничого не виненъ. Зъ тои ôтповѣди царя бачимо, якъ рôжнится въ тôй справѣ поглядъ царя ôтъ погляду цѣлои печати россійскои и заграничнои, котра однодушно складае вину на економичнí ôтношеня въ полудневôй Россіи и на експльоатацію жидôвску.

Димисія Льорисъ-Меликова и министра финансôвъ Абазы выкликала щирый жаль въ цѣлôй Россіи, якъ се видно зъ голосôвъ въ газетахъ. Всѣ признаютъ Меликову великí заслуги ôтданí Россіи, заслуги непризнанí теперѣшнымъ царемъ хочьбы на тôлько, щобы бувъ въ декретѣ увôльняючôмъ Меликова бодай кôлькома словами выразився о нѣмъ прихильно. Того не було и тымъ бôльшій непокôй огорнувъ Россіянъ, бо се знакъ, що партія Каткова и Аксакова вразъ съ Побѣдоносцевымъ, зненавиджена въ Россіи, взяла верхъ въ царствѣ Александра III.

Франція. Гамбета по побѣдѣ своєй въ парляментѣ, о котрôй мы въ послѣднôмъ числѣ згадували, выбрався въ подорожь до свого родинного мѣста Cahors, где має держати бесѣду, котру всѣ уважаютъ програмою єго будущои президентуры министеріяльнои. Подорожь Гамбеты була правдиво тріюмфальна. Всюда по дорозѣ стрѣчали єго численнí товпы народа, власти и товариства музичнí; навѣть въ дзвони дзвонено. Въ самôмъ Cahors на декорованôмъ двôрци ожидали єго достойники войсковí и цивильнí департаменту. Гамбета опустивъ вагонъ при громѣ канонъ и генеральнôмъ маршу гоноровои компаніи. Ôнъ повитався насамперед съ батькомъ и матерію, котрí зъ радости плакали и пôдчасъ спѣву гимну, котрый товариство музичне парочно для Гамбеты уложило, ôтъѣхавъ при овацiяхъ народа новозомъ до готелю. Цѣле мѣсто було удекороване, а вечеромъ була илюминація. Того дня зголошено заразъ 1500 просьбъ о авдієнцію у Гамбеты.

Італія. Селля не мôгъ зложити нового кабинету, длятого король поручивъ се Депретисови.

Туреччина. Дня 23 с. м. пôдписала Порта въ справѣ греческого граничного спору конвенцію съ европейскими державами. На тôмъ однакожь не конець; Порта муситъ еще уложити конвенцію съ Грецією, до чого, надѣятись, прійде.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ конфискаты 35 ч-а „Дѣла“**: Ч. 8.154. Въ имени Є. В. Цѣсаря! Ц. к. судъ краевый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 з. к. и §. 37 зак. прас., що основа артикулу умѣщеного въ ч-ѣ 35 часописи „Дѣло“ зъ дня 6 (18) мая 1881 н. н. „Ôтповѣдь гр. Таффе на интерпеляцію посла Ковальского“ въ уступѣ ôтъ слôвъ: „Се єсть цѣла ôтповѣдь“ до слôвъ: „обовязуе чи нѣ“ мѣститъ въ собѣ знамена выступку зъ §. 300 з. к., що протое заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската тогожь числа часописи „Дѣло“ єсть усправедливлена, дальше розпространеніе инкриминованого уступу єсть взборонене и що забраный накладъ має бути знищеный.

Поводы: Въ инкриминованôмъ уступѣ усилуе авторъ черезъ инсинуаціи и замѣты возбудити взгорду противъ органамъ державнымъ, протое мѣститъ сей уступъ въ собѣ знамена выступу зъ §. 300 з. к. и длятого застосовано повысшí приписы законôвъ.

Львôвъ, дня 23 мая 1881. *Lidl.*

— **При вчерашнôмъ выборѣ посла соймового** выбраный п. Теофиль Меруновичь 99 голосами на 184 голосуючихъ. Нашъ кандидатъ п. Федоръ Царь одержавъ 62 голосôвъ, п. Убышь 20 голосôвъ, Шоферъ 3 голосы. Найгôрше понисались выборцѣ щирецкí, они то причинились до того, що нашъ кандидатъ упавъ. Жиды голосували або на Убыша, або на Царя.

— **Архикн. Рудольфъ** ôтложивъ пріѣздъ свôй до Праги на пôзнѣйше.

— **Сов. дръ Амврозій Яновскій**, директоръ нѣмецкои гимназіи во Львовѣ зôставъ перенесеный на власну просьбу въ сталый станъ спочинку, при чôмъ выразивъ єму Є. В. Цѣсарь найвысше задоволенье въ узнаню єго заслуженои и незвычайно довгои дѣятельности на поли учительскôмъ.

— **Епископъ лат. Гиршлеръ въ Перемышли** умеръ дня 15 (27) с. м. Похоронъ ôтбудеся въ понедѣлокъ.

— **П. Залескій**, дотеперѣшный вицепрезидентъ львôвского намѣстництва, має бути именованый, якъ доноситъ „Wiener Allg. Ztg.,“ президентомъ Шлеска на мѣстце Суммера, котрый зъ причины надпсованого здоровя иде на пенсію.

— **Намѣстникъ Галичины** выѣхавъ дня 14 (26) до Вѣдня въ справѣ именованя п. Залескаго намѣстникомъ Шлеска.

— **Зъ Вѣдня** пишутъ намъ, що дня 12 (24) с. м. була у нашого посла о. Озаркевича депутація телеграфистôвъ Вѣденьскихъ въ имени урядникôвъ телеграфу захôднои Австріи, съ подякою за мужну оборону ихъ интересôвъ на засѣданю палаты державнои д. 16 с. м. Рôвночасно выразили свою гадку, що ледви чи бувбы фаховый чоловѣкъ въ такъ хорошій спосôбъ вывязався зъ тои труднои и запутанои задачи, якъ се здѣлавъ посолъ нашъ о. Озаркевичь.

— **Трепетъ львôвскихъ жидôвъ передъ розрухами** въ нашôмъ богоспасаємôмъ Львагородѣ. Жартолюбивому кафтоликови, (особливо такому, котрый цѣлый день не має инакшого дѣла, якъ ходити по гетманьскихъ валахъ, та студіовати физіономіи жидôвскихъ банкерôвъ) ничого не завадитъ за жартувати собѣ и кинути до почтовои скрынки до одного, другого сына Израиля адресованый листъ такого змѣсту, що ось то: „не довге ваше пановане во Львовѣ; мине день, два, — а зъ вашихъ канторъ, зъ вашихъ тандитъ, магазинôвъ, склепôвъ, шинкôвъ, а що найстрашнѣйше, зъ вашои Зарваницѣ не остане камѣнь на камени!“ Такій то жартъ и стався во Львовѣ. Оба тутешнí рабины (поступовый и хуситъ) одержали кôлька днѣвъ тому листы съ погрозами, що дня 26 лат. мая Львôвъ буде видовищемъ страшеннои бомбардаціи а жертвою еи упаде жидôвске добро. Вѣсть о листахъ до рабинôвъ розôйшлась блыскавицію по всѣхъ жидахъ и запанувавъ трепетъ межи жидами мѣста Львова доси невиданый и нечуваный. Наслѣдствомъ того трепету була депутація зъ жидôвскихъ обывателѣвъ до ц. к. Намѣстництва и Дирекціи полиціи. Хотяй тіи власти дали депутаціи завѣренье, що на щось подôбне, якъ сказано въ листахъ до рабинôвъ, во Львовѣ совсѣмъ не заносится, то однакожь все таки трепетъ жидôвскихъ сердець не зменшився, — бо коли не трепещутъ вже въ своємъ заячосердію за свои головы и „беты“, то трепещутъ не тôлько за головы кôлько за „беты“ своихъ братôвъ на провинціи. Однакожь и въ тôмъ взглядѣ трепетъ ихъ показуесь совсѣмъ неекононичнымъ марнотравленьемъ ихъ національного капиталу цивильнои ôтваги, бо якъ доноситъ Neue fr. Presse, министерство наказало галицкому намѣстництву и староствамъ предприняти мѣры осторожности въ краю, щобы нигде до ніякихъ розрухôвъ не прійшло.

— *(Р.)* **Антольогія рускихъ поезій** галицкихъ и украиньскихъ поетôвъ, котру выдае академичне наше товариство „Дружный Лихвярь“, готова вже до половины, а комитетъ редакційный стараесь якъ найскорше печатанье єи укôнчити. Вже зъ выпечатаной половины „Антольогіи“ можна пересвѣдчитися, що буде се выданье дуже хорошe якъ пôдъ взглядомъ содержаня такъ и пôдъ взглядомъ зверхного выгляду. Комитетъ редакційный старався вняти въ „Антольогію“ поезіи о скôлько можна найбôльшого числа нашихъ поетôвъ, выбрати зъ нихъ що найкрасшí по формѣ и думцѣ и такъ уложити, щобы читатель любуючись красою нашихъ поезій не почувавъ довшій часъ якого одного монотонного чувства, чи скорби, чи радости, чи смѣху, але щобы чувства єго мѣнялись стôлько рôжными змѣнами, скôлько рôжнородности по формѣ и думцѣ проявила наша Муза якъ въ цѣлôмъ поважнôмъ соборѣ своихъ представителѣвъ-поетôвъ, такъ и въ поодинокôмъ поетѣ, н. пр. кобзарю-Шевченку. Що до внѣшного выгляду „Антольогіи“, то, смѣло можемъ сказати, буде се перше выданье у насъ справдѣ оздобне; друкарня тов. им. Шевченка доложила всѣхъ усилій, щобы друкъ „Антольогіи“ выйшовъ якъ найкрасшій и найчистѣйшій.

— **Зъ Тернополя**: За для непередвидженыхъ перешкодъ ôтбудутся-загальнí зборы Читальнѣ въ четверъ 20 мая (1 л. червня) 1881. о год. 6-ôй вечеромъ въ комнатѣ Читальнѣ. — Ôтъ Выдѣлу рус. Читальнѣ.

— **Мѣсточко Лешнѣвъ** навѣстивъ въ половинѣ цвѣтня с. р. страшный **пожаръ**, котрый, якъ мы то свого часу доносили, знищивъ 126 домôвъ. Для несеня помочи нещасливымъ погорѣльцямъ завязався комитетъ въ мѣстци пôдъ предсѣдательствомъ о. Корнилія Левицкого и одержавъ вже позволенье ôтъ ц. к. Намѣстництва занятись дѣломъ збираня складокъ. По просьбѣ комитету редакція „Дѣла“ готова такожь стати въ помôчь нещасливымъ, принимаючи всякí датки на такъ благородну цѣль. Имена дателѣвъ будутъ обвѣщенí въ нашôй часописи.

— **Въ селѣ Журавцяхъ** пов. равского пожаръ зъ неосторожности знищивъ добытокъ десяти господарѣвъ. Шкода 15.000 зр.

— **Саранча** упала дня 14 (26) с. м. пôдъ Скалою, въ добрахъ гр. Голуховского, зъ ôтки ôтлетѣла заразъ на полудне.

— **Въ Кіевѣ** ôтбудеся дня 18 (30) с. м. передъ судомъ военнымъ процесъ противъ 26 проводирамъ забурень.

— **Вандрôвку до Риму** на торжество св. Кирила и Методія устроюютъ у насъ Поляки, и завязали вже ôтповѣдный комитетъ пôдъ пресѣдательствомъ гр. Красицкого, гр. Русоцкого и Попеля. Руководячимъ провôдникомъ той вандрôвки обôбрався кс. С. Стояловскій, пробощъ въ Куликовѣ, котрому вже не першина руководити такою вандрôвкою до Риму.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ зъ дня 10 (22) мая: Вчера вечеромъ ôтбувся у насъ прощальный пиръ въ честь судового совѣтника п. Струмѣньского, котрый зôставши совѣтникомъ при судѣ апеляційнôмъ, ôтходитъ сими днями до Львова. Зôбралось около 60 особъ: судіевъ, адвокатôвъ и нотарѣвъ. Першій тоастъ внѣсъ президентъ тутешного суду окр., п. Крыницкій, и пôднѣсъ заслуги сов. Струмѣньского въ судôвництвѣ. На тое ôтповѣвъ Струмѣньскій, що ôнъ лишъ зъ покликаня выбравъ собѣ станъ судейскій, котрый не може дати стôлько матеріяльныхъ корыстій, якъ другí станы. Дальше пôднѣсъ предсѣдатель палаты адвокатôвъ п. Шмидъ заслуги Струмѣньского въ житю автономичнôмъ и приватнôмъ, при чѣмъ зауважавъ, що переважно ему має завдячати Тернопôль, що такъ славныхъ послôвъ має (?). Ôттакъ пôднесивъ авскультантъ

Черминьскій именемъ молодежи судовои заслуги ôтходячого около молодежи судовои, котрôй все охочо помагавъ словомъ и дѣломъ. Совѣтникъ Лацекъ нôднѣсъ заслуги его въ тôмъ направленю, що ônъ старався єднати Полякôвъ съ Русинами, при чѣмъ додавъ, що той недостатокъ дається по его ôтходѣ дôтькливо почути. Дальше сов. Лацекъ выразився о Струмѣньскôмъ, що тойже давъ доказъ, якъ можна бути gente Ruthenus natione Polonus, дôзнавъ однакожь малого dementi съ стороны адъюнкта п. Шеховича, котрый нôднѣсши въ рускôй бесѣдѣ заслуги Струмѣньского нôдчасъ его побыту въ Вѣдни, где бувъ адъюнктомъ секретаря при найвысшôмъ судѣ, зауважавъ, що скоро молодѣжь славяньска передъ кôльканайцяти роками громадити почалась, и коли кожда народнôсть почала завязувати товариства, то Струмѣньскій бувъ одинъ зъ першихъ, котрый заманифестувавшися Русиномъ приступивъ до товариства „Сѣчь“ и разомъ съ университететскою молодежію працювавъ въ выдѣлѣ того товариства и обѣцявъ поки житя дѣлати въ благо руского народа. Тіи данй зъ бесѣды п. Шеховича самъ сов. Струмѣньскій въ кôнцевôй своѣй промовѣ потвердивъ. По тôмъ заспѣвано въ честь ôтходячого громке „Многая лѣта“ и ôтведено его зъ музикою домôвь.

— (*X.*) **Для взорцевои рускои школы** во Львовѣ дано минувшого року и польского катихита кс. Горечого и той въ недѣлѣ и свята точно водитъ дѣти лат. обряда до кôстела. Мы въ правѣ поспытати рускихъ катихитôвъ при львôвскихъ народныхъ школахъ, чому они, примѣромъ о. Андрей Бѣлецкій въ школѣ имени Конарского або о. Лопатыньскій въ школѣ доминиканьскôй не зарядятъ, щобы дѣти гр. к. обряду тыхъ шкôлъ ишли въ недѣлѣ и свята до котрои имъ найвыгôднѣйшои церкви, где або самй або ктось зъ упрошеныхъ священикôвъ ôтправляе службу Божу?

— **Льорисъ-Меликовъ** выѣхавъ дня 24 с. м. зъ Петербурга за границю.

— **Розрухи антижидôвскй** появились въ Москвѣ, въ многихъ мѣстцевостяхъ губерніи таврицкои, якъ въ Бердяньску, Ореховѣ. Такожь въ Петербурзѣ грозивъ нарôдъ жидамъ голосными криками нôдчасъ одного жидôвского похорону. Въ мѣсточку Отаки на Бессарабіи сподѣются що хвилѣ такихъ розрухôвъ; выслано тамъ войско. Зъ арештованыхъ въ Кіевѣ много яко невинныхъ увôльнено, иншихъ укарано въ дорозѣ административнôй, а 72 осôбъ ôтдано нôдъ судъ. Зъ поблизькихъ селъ приведено до Кіева немало арештантôвъ, котрыхъ сельскй вязницѣ не могли помѣстити.

— **Жиды въ Одессѣ** задумали выеднати у ôтповѣдныхъ властій взбороненье своимъ одноплеменникамъ заниматися шинкарствомъ, а то зъ причины сумныхъ доказôвъ, якй мали нôдчасъ послѣдныхъ розрухôвъ.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи жертвували:** Институтъ Ставропигійскій для 9 просящихъ ученикôвъ 29 зр., а Всч. о. Гошовскій зъ Блюдникъ 5 зр.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенты одержали: оо. В. Пасиновичь на Жабье-Ильце и Е. Воляньскій на Стратынъ.

До институціи каноничног завôзваный о. В. Сѣльскій на Довге.

Завѣдательства одержали: оо. І. Бѣрчакъ въ Воли довголуцкôй, Н. Сенишинъ въ Любѣнцяхъ, И. Ивановичь въ Ивачевѣ, Стеткевичь въ Литвиновѣ, Н. Грибовичь въ Опôрци, Филиповичь въ Ольхôвцѣ и І. Цегельскій въ Плетеничахъ.

Ôтпустку одержали: оо. Я. Рожанковскій въ Ольхôвцѣ и П. Крайковскій въ Литвиновѣ.

Капеляномъ Впреос. Митрополита нôдчасъ визитаціи деканату стрыйского назначеный о. А. Лотоцкій.

Сотрудничества одержали: оо. А. Лотоцкій въ Тростянци, В. Левицкій въ Мизуни, Т. Гутковскій въ Ярославичахъ и М. Глѣбовицкій въ Берлогахъ.

Испытъ конкурсовый ôтбудеся точно въ дняхъ 16 (28) и 17 (29) червця с. р. Хотящй нôддатися тому испытови маютъ внести свои прошеня до консисторіи посредствомъ своихъ деканатôвъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Каноничну институцію на парохію Гойче одержавъ о. Колпачкевичь зъ Миротынъ.

Завѣдательство въ Миротынѣ одержавъ о. Зятекъ зъ Куриловки.

О. Вѣханьскій, парохъ Нового села, проситъ о сотрудника въ лици свого сына Алекс. Вѣханьского.

Не увзгляднено прошеня о. Децикевича, пароха зъ Куликова, щобы увôльнено его ôтъ довжности ôтпоручника въ окружнôй радѣ шкôльнôй.

Подяка.

Выдѣлъ товариства „Академическій Кружокъ“ уважае за свôй пріятный обовязокъ подякувати всенародно всѣмъ П. Т. Панамъ, взявшимъ участь въ хорахъ на декляматорско-музикальнôмъ вечерѣ, ôтбувшôмся дня 21 л. мая с. р., особенно же Вп. проф. Вахнянину яко управителю хорôвъ и Вп. Ижаку, котрый своимъ сольовымъ спѣвомъ причинився до украшеня того вечера, якъ такожь всѣмъ П. Т. Гостямъ, котрй зволили приспѣти на звеличенье того торжества.

Ôтъ Выдѣлу тов. „Академическій Кружокъ“. — Во Львовѣ, дня 11 (23) мая 1881.

Романъ Ф. Бачиньскій, предсѣдатель.
Богданъ Ив. Пелехъ, секретарь.

Надôслане.

Родичамъ, котрй желалибы для своихъ дѣтій изъ шкôлъ людовыхъ одержати на часъ вакацій домашного учителя, поручаю моихъ ученикôвъ зъ учительскои семинаріи. Надгорода ихъ буде мѣрна, вымаганя малй, поведенье примѣрне. Интересованй родичѣ зволятъ ôтноситись въ тôй справѣ до мене найдальше до кôнця червня (опôсля выѣзджаю зô Львова), подаючи заразомъ довжности домашного учителя и приближительну скôлькôсть надгороды. Выбранй мною ученики обôймутъ свои довжности въ серединѣ липня; одинъ зъ нихъ може навѣть заразъ ôтъѣхати.

Львôвъ, 27 мая 1881. — *Александеръ Стефановичь*, катихитъ при учит. семинаріяхъ (улиця Руска, ч. 3).

Тымъ Вп. предплатникамъ, що зложили па „Библіот. найзнам. пов.“ предплату за 2 чверть року, розсылаеся 17 и 18 аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Въ слѣдуючихъ двохъ аркушахъ скôнчится имовѣрно повѣсть „Въ оборонѣ чести“ а по нѣй зачнесь одна зъ найлучшихъ повѣстій Ив. Тургенева, „Дымъ“.

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ
найстарша торговля почтовыми посылками поручае
нето 4 3/4 клг. найдобрнѣйшу ароматичну
Каву Багія за 5·70 зр.
нето 4 3/4 клгр. найдобрн. грубозерн.
Каву Ява за 6·88 зр.
включно съ опакованьемъ и оплатою цла на кожду стацію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуеся. Цѣнники franco.

Анонсы принимае для всѣхъ часописей австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ
Експедиція анонсôвъ
РУДОЛЬФА МОССЕ
(Rudolf Mosse)
въ Вѣдни,
Seilerstätte 2.
Експедиція „Дѣла“ посередничитъ въ пересыланю всякихъ оголошень до повысшого бюра анонсôвъ.

Der Pain-Expeller
mit „Anker“
есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.
Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ его иннымъ. Тй его свойства, котрымъ ônъ безъ всякои реклямы своѣ велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячуе, суть найлучшою порукою его скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И. Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добрянецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (9—11)

„CONCORDIA“
Першій львôвскій закладъ погребôвъ
Ф. ОПУХЛЯКА,
зъорганизованый нôсля всякихъ вымогъ, якихъ вымагае повага того рода обрядôвъ, — поручае свою услугу.

Маѣ на складѣ всякй прибори и займаеся цѣлковитымъ урядженьемъ погребôвъ ôтъ найвеличавшихъ ажь до найскромнѣйшихъ. Цѣны найприступнѣйшй. — Досконалôсть **трумнъ металевыхъ** вѣдома есть загально, такъ якъ они походятъ зъ найпершихъ реномованыхъ фабрикъ. Посѣдае такожь всякого рода трумны деревлянй. — Замовленя выповняе безъ проволоки въ кождôмъ часѣ.

Якъ „**Concordia**“ сповняе замовленя, переконуютъ о тôмъ численнй писемнй подяки, котрй кождои хвилѣ можна переглянути. (13—13)

Львôвъ, пляцъ Катедральный, ч. 3.

Кто сомнѣваеся,
чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** „*Krankenfreund*“, Kaiserl. Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанй средства лѣкарскй подрôбно и ôтповѣдно обговорень, такъ що съ всякимъ спокоемъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повысше згаданои книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле ему ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдатковъ. (8—8)

MATICO
впрыскованя и капсôлки
въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручае **антика нôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**
К. Крижановского.
Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.
Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (4—?)

ВАРСТАТЪ МЕХАНИЧНЫЙ
ГЕНРИКА ЄНИ
(H. JENY)
ул. Жовкôвска, ч. 74, во Львовѣ,
принимае всякй репарацій машинъ и знарядôвъ рôльничихъ, якъ такожь посередничитъ при закупнѣ и продажи новыхъ и уживаныхъ машинъ.
Можна набути такожь слѣдуючй знаряды господарскй: **Паровй машины, Локомобилѣ, Молотѣльнѣ, Кираты, Жниварки. Косѣвники, Екстерпаторы, Плѣвники, Обгортачѣ** и т. д., и т. д. (3—?)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 18—?
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй иноживй, поправленйи патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôднаго переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваеся.
Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.
Гваранція 5-тильтна.
Раты тыждневй по 1 зр.
Замѣна и спеціяльнй направы.
Човенка, части складовй, иглы и олива.
Поручае
ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ
механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.
Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

ВО ЛЬВОВѢ
ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ
КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ
нôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,
по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.
Всякй замовленя выповняются якъ найскорше.
Цѣнники и пробки на жаданье ôтворотною почтою franco.
МАГАЗИНЪ
Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ
ПОЛОТЕНЪ и БѢЛЯ
якъ такожь единый складъ комисовый для Галичины
Перкалѣвъ, Шертингôвъ и Калико
зъ найславн. ц. к. уприв. фабрики
B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.
SCHAUER-ôВЪ
Великій выбôръ модныхъ
товарôвъ блаватныхъ,
МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,
аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,
якъ также значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ
и бѣля для дамъ и мужчинъ.
ул. Кароля Людвика, ч. 3.
(1—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, нôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 39. Львôвъ, Середа 20 мая (1 червця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр.	на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр.	на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр.	на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

По послѣднôмъ выборѣ.

Вѣсть о результатѣ послѣдного выбору посла соймового во Львовѣ мусѣла, несомнѣнно, вразити кождого щирого Русина, помимо того, що намъ подôбнѣ вѣсти приходится подавати не рѣдко. Неразъ вже мы до послѣднои хвилѣ передъ выборами тѣшились надѣєю, що въ сѣмъ або тôмъ мѣстци выбôръ выпаде для насъ щасливо, — тымчасомъ ставалось инакше зъ причинъ совсѣмъ ôтъ насъ независящихъ, котрѣ ажь въ послѣднôй хвили якоюсь могучою, необоримою силою розбивали въ розсыпъ ряды нашихъ выборцѣвъ и казали имъ ити противъ нашого кандидата, або що найменьше зложити оружіє. Зъ причинъ такихъ кому незвѣстнѣ двѣ головнѣ у насъ практикованѣ: пôдкупство и натискъ урядовый? Примѣры наводити о нашихъ прôграныхъ зъ причины пôдкупствъ, здаєсь намъ, не потребуємо; ба що: у насъ дуже рѣдкимъ примѣромъ, коли где выбôръ ôтбудеся безъ пôдкупствъ, и такій примѣръ потверджує хиба тôлько загальну регулу, що у насъ выборы безъ пôдкупствъ не обходятся. Не мы тôлько се кажемо; се найвыразнѣйше признаютъ самѣ польскѣ газеты. „Gazeta Narodowa“ тріюмфуючи зъ выбору п. Теофиля Меруновича, свого сотрудника, пише съ сожалѣня достойнымъ цинизмомъ: „Pierwszy to niemal wybór, gdzie wśród włościan bez środków pieniężnych przeprowadzono kandydata“, а друга газета польска рôвножь згôдно пише: „Odniósł (Т. Меруновичь) to moralne zwycięstwo, że po raz pierwszy może nie używano przy nim demoralizującego przekupstwa“. Товаришемъ пôдкупства єсть у насъ нерѣдко натискъ урядовый въ рôжнôй формѣ, а характеристичными єго примѣрами можутъ намъ послужити отъ хочьбы выбôръ кн. Пузыны до рады державнои, такъ знаменито розôбраный посломъ Ковальскимъ въ радѣ державнôй и недавный выбôръ до сойму въ Коссовѣ.

Теперь спытає кождый: чи такожь и въ сѣмъ случаю выбору нашъ кандидатъ упавъ зъ котрои зъ тыхъ двохъ загально практикованыхъ махинацій: пôдкупства або натиску урядового? Отжежь, нерозумно и непрактично поступалибы мы, колибъ самѣ себе ошукуючи, складали вину упадку нашого кандидата на такѣ причины, якихъ на сей разъ вынятково не було. Натиску урядового на выборцѣвъ не замѣчалося, выбôръ ôтбувся правильно, якъ се рускѣ члены комисіи выборчои посвѣдчили; пôдкуплювати выборцѣвъ п. Меруновичь не мавъ чимъ, а коли були пôдкупства навѣть єще во Львовѣ, передъ самымъ староствомъ, то въ користь п. Убыша, дѣдича зъ Каменополя. Якажь отже буде причина побѣды п. Меруновича? На тоє мы дамо ôтповѣдь: агитація! Такъ, агитація широка, зухвала, уперта, сягаюча въ всѣ закутины выборчого округа, и знаходяча для себе вдячне поле тамъ, где руске житье народне дрѣмає... Такимъ вдячнымъ полемъ для польскои агитаціи бувъ повѣтъ Щирецкій, — се показалось при выборѣ; при голосованю выборцѣвъ зъ повѣтôвъ Львôвского и Винницкого голосы довго важилися межи Царемъ а Меруновичемъ, — прійшли выборцѣ Щирецкѣ и наразъ сильно перехилили важку на сторону Меруновича. Єще разъ кажемо, повѣтъ Щирецкій бувъ вдячнымъ полемъ для передвыборчихъ агитацій польскихъ, бо тамъ руске житье народне не то дрѣмає, але спитъ безпорушно; тамъ не було кому постаратись о тоє, щобы добре для насъ выпали правыборы, не було кому агитувати за нашимъ кандидатомъ, и длятого мы мусѣли прôграти. На примѣрѣ Щирецкого повѣту бачимъ наглядно, що въ нашôй рускôй Галичинѣ суть такѣ „глухѣ куты“, на котрѣ при всякôмъ народнôмъ предпринятю треба звертати особенну увагу.

Закине кто: „Всѣ дѣла выборôвъ ôтдали мы въ безпечнѣ руки нашои „Рускои Рады“ во Львовѣ; она повинна все змѣркувати и дѣло довести до доброго кôнца“. На тоє мы ôткажемо, що, якъ насъ практика зъ послѣдныхъ часôвъ поучила, „Руска Рада“ николи не здужала перевести выбору свого кандидата тамъ, где самѣ мѣстцевѣ люде не звязались крѣпко и енергично до дѣла. Выбôръ д-ра Добряньского въ Станиславовѣ удався длятого, що Русины станиславôвскѣ завязавши взорцевый комитетъ выборчій, сотворили у себе, въ мѣстци, свою самостôйну, що такъ скажемо, другу „Руску Раду“ ad hoc. Впрочѣмъ при теперѣшнôмъ выборѣ львôвска „Руска Рада“ зробила своє головне дѣло: поставила кандидата, якого хотѣли 62 выборцѣ, опôсля на него голосувавшѣ, и котрому що до честноты характеру и здорового понятя о потребахъ нашихъ навѣть Поляки ничого закинути не могли. Дальша робота спадала вже на интелигентныхъ Русинôвъ по дотычныхъ окрестностяхъ, а тою роботою повинна була бути завчасна и завзята агитація, до котрои мы Русины звычайно немовъ на перекôръ Полякамъ за пôзно беремось, и котрои въ загалѣ задля чогось лякаємось и несмѣло до неи, въ рукавичкахъ приступаємо... И ось въ тôмъ жерело нашого лиха, бо нашѣ противники, якъ впрочѣмъ и цѣлый свѣтъ, уважаютъ агитацію головнымъ рѣшаючимъ моментомъ при всякôмъ выборѣ, и роблятъ добрый ужитокъ для себе зъ того средства.

Можемо учути замѣтъ, що Полякамъ далеко лекше и безпечнѣйше провадити агитацію, якъ Русинамъ. Въ польскихъ рукахъ уряды, филіи банкôвъ, дворы, коршмы и т, д.; зъ ôтти, зъ тыхъ осередкôвъ иде агитація. На тоє мы спытаємъ: чи въ рускôмъ селѣ нема одного такого центра, котрый въ данôмъ случаю мôгбы зрôвноважити всѣмъ тамтымъ центрамъ! Єсть! Кождый знає, якій то центръ. Але до такого зрôвноваженя якъ зъ одноі стороны потрѣбно, щобъ той центръ заселяли народолюбіє и пожертвованье, такъ зъ другои стороны треба, щобъ тіи центра лучились въ одно тѣло съ одною провôдною, ясною думкою. Поки того не буде, будутъ нашѣ кандидати падати навѣть безъ пôдкупствъ и натиск у урядового.

Крайна пора вже намъ задуматись надъ нынѣшнымъ станомъ на нашôй Руси. На слѣдуючій рôкъ припадаютъ загальнѣ выборы. Кракôвскій „Czas“ тріюмфуючи зъ выбору Меруновича пише: „Oby ten piękny tryumf stanowił symptom polityczny, uprawniający do przypuszczenia, że w przyszłorocznych wyborach ogólnych gminy ruskie tak samo postąpią, jak w r. 1876, t. j. odepchną russkich kandydatów.“ Не хочесь намъ вѣрити въ пророцтво „Czas-у“, але кто разъ попѣкся, дує и на студене. И ось зновъ выскажемо, не знаємъ котрый вже разъ, наше глубоке пересвѣдченье, що поки Русины по цѣлôй Галичинѣ не звяжутся въ окремѣ **политичнѣ товариства повѣтовѣ**, котрѣ бы мали за першу цѣль переводити у себе, дома всякѣ выборы, поти мы все будемо стояти на хибкôй пôдвалинѣ и не пôддержитъ насъ ніяка надѣя на яку тамъ нашу центральну организацію политичну, далеку ôтъ домашного терену борбы выборчои. Въ теперѣшнôй хвили, якъ бачимъ зъ досвѣду, централизація въ дѣлахъ выборôвъ для Русинôвъ, се ягода не свого поля.

О потребѣ розвою ремесла въ Галичинѣ.

(Пише *В. Нагôрный*, архитектъ въ Цирихy.)

(Дальше.)

Довше розводитися надъ тымъ, чи ремесло потрѣбне для насъ чи непотрѣбне, не будемо; самъ фактъ, що патріоты нашѣ пôдняли се пытанье, свѣдчитъ о такôй потребѣ. Заходитъ пытанье, якихъ шкôлъ ремесленныхъ намъ потреба? На се пытанье кождый знаючій ôтношеня краєвѣ скаже: „всѣхъ шкôлъ намъ потреба!“ Отвѣтъ сей правдивый и ясный; всего тому потреба, котрый ничого не має, а жити хоче. Всего зробити однакожь не можна, бо не по нашихъ силахъ, що въ однôмъ — а може хочете зъ высока — въ однôмъ богоспасаємôмъ градѣ въ рускôй Галичинѣ — нѣ, не такъ: we wschodniej części Królewstwa Galicyi i Lodomeryi z W. X. Krakowskiem, — жили собѣ праведнѣ люде: мѣщане рускаго роду таки зъ дѣда-прадѣда. Называлися они Петро и Олена Мотовилы. Та хочь и называлися они Мотовилами, та правду сказавши, не мотали они такъ дуже ничого, хибань Олена въ зимѣ якій тамъ мôтокъ, частѣйше сукали. Мотовило бувъ зъ ремесла шевцемъ. Вже то таки, якъ хотѣти казати, якась лиха доля пакостила имъ у тыхъ прôзвискахъ. Батьки Олены называлися: Клѣщѣ! — хочь знову они надъ мѣру не докучали клѣщамъ, бо труднилися кушнѣрствомъ!

А порядня то були люде тѣ Мотовилы, о, порядня и заможня. Добра всякого и въ хатѣ и въ коморѣ и на обôйстю. Або жь дивота? були трудящѣ (ага, паньщины не робили!), тверезѣ (єще передъ тверезостію), крейцаря не марнували... то й Богъ дававъ.

У тыхъ то Мотовилôвъ якогось то року вродився сынъ (першакъ). Було то саме коло Водохрещѣвъ. Но, якъ же назвати? Та вже таки не инакше, якъ Иваномъ! И назвали такъ и охрестили такъ, певне що й такъ записали. Єгомосць, що тôлько лѣтъ училися, то вже знаютъ,

Образочокъ безъ рамочокъ.

(Зъ нашого конскрипційного архиву.)

„Почуваюся, яко Русинъ, до обовязку боронити правъ жизненныхъ рускаго народу всякимъ можливымъ способомъ — розумѣєся, въ границяхъ легальности...“

Кто, где, коли такъ сказавъ? — спытаєте цѣкавѣ патріоты рускѣ, що то вы такъ лакомѣ на кождый новый объявъ патріотичнои думки, ôтчитуючи повысшѣ слова unter Anführungszeichen. (Простѣтъ за таке нѣмецке intrusum: не моя вина! Кôльканайцятилѣтна нѣмецка цивилизація, розумѣй: шкôльна, такъ менѣ замулила языкъ, що я помимо зажитя всѣхъ героично-патріотично-пурификаційныхъ лѣкôвъ того замуленя позбутися не можу! Яко профанъ въ штуцѣ лѣкарскôй не можу рѣшати, чи то лише поверхне занечищенье, чи таки въ занечищеныхъ сокôвъ походяче, — досыть, що бачу на моємъ языцѣ, коли єго люструю при зеркалѣ, а то дуже часто роблю, бо признаюсь, боюся, чи тутъ не заходитъ якій припадокъ якои новои dyphteritis, котра бы мене, не спокутовавшого моихъ грѣхôвъ раптомъ задусила — отже бачу на языцѣ близько горла туй-туй коло каналу ôтдыхового: темно-жовтѣ плямы! Нашѣ патріоты зробили бы менѣ незвычайну прислугу, за що бы я имъ бувъ обовязаный ажь до смерти, коли бы зôхтѣли пôсля докладнои обсерваціи, въ той спôсôбъ якъ я се чиню, ласкаво менѣ донести: кôлько я маю socius-ôвъ doloris межи ними, — звѣстно, чоловѣкови лекше, якъ знає, що не самъ терпитъ, а потому, може бы здыбався якій громадскій лѣкъ... Овъ, яке-жь бо на збытки довге моє inter parenthesin!... Боже, знову дефектъ! встыдно признаватися до всѣхъ ôтъ разу... Та що робити?... то: фистула теологичного, але тутъ вже прошу о дискрецію, латинизму!...)

Якій ораторъ? (пытаєте дальше), на якôмъ вѣчу? въ якôмъ парляментѣ? чи въ справѣ економичнôй? чи въ справѣ шкôльнôй? чи въ справѣ конскрипціи на wielką ojczyznę, такъ говоривъ?

Чекайте, чекайте, мои любѣ горячѣ патріоты! заразъ скажу: Но мушу перше нагнути мôй неповоротный языкъ пôдъ тонъ ораторскій!

Отже кажу: Ани въ парляментѣ, ани на вѣчу, ани на иншôмъ прилюднôмъ зôбраню, не въ „услышаніе языковъ“ и ніякій ораторъ такъ не говоривъ! То я „смиренно“ пôдписаный Бачокъ въ моємъ закутку, где нема иншого сторожа публичного порядку окрôмъ Бога и того, що кличе: острожне зъ огнемъ, варуй огня! самъ до себе такъ заговоривъ, но, яко чваный политикъ, такъ тихо, щобы навѣть о стѣны не ôтбилося, щобы остерегчися ôтъ осуду, що хочу пôдбурювати!

Но не думай же никто, що я говоривъ на вѣтеръ! Gesagt — gethan! Заразъ докажу!

Бороню правъ жизненныхъ рускаго народу зъ титулу оригинальности єго характеру. Прикладъ беру зъ себе самого. А прикладъ не абы якій, досадный! Розсудѣтъ, кто хоче! критики! етнографы! историки! физіольоги! психольоги! и т. д.

Я хочу писати — знаєте о кôмъ? Вы певно не знаєте! Але я такъ добре не знаю, якъ и вы, якъ мôй герой называєся? Я... не знаю!

А теперь що? Що скажете на то вы славнѣ романисты, новелисты, поеты, драматурги? — вы, що то повыводили цѣлѣ легіоны героєвъ и героинь на бѣлый свѣтъ? Потрафили бъ вы бодай одну картку написати, вашои правдивои чи выгаданои исторіи, коли бы не роздобули якого названя для вашого героя? А правда, що нѣ? Того никто не втне на свѣтѣ, тôлько нашъ братъ: Русинъ!

А що оно именно такъ, то я готовъ и забожитися на таку справу — Господи! ôтпусти грѣха — та може обôйдеся и безъ того! Послухайте!...

Въ мѣсточку (а вже таки не допытуйтеся: въ якôмъ! нехай вамъ здався, що або не знаю, або забувъ) — досыть

але треба зробити хоть що-нибудь. Въ краяхъ, въ котрыхъ промыслъ и ремесло есть одинокою кормилицію, находятся школы для кождои галузи промысла; для Русинôвъ на початокъ выстарчатъ двѣ, три галузи ремесла и то такихъ, котрй ôтповѣдаютъ потребамъ краю, бо не тяжко завести школы для якихъ 10 галузь, але тяжко при теперѣшнôмъ станѣ удержати ихъ на такôй степени, щобы тй школы мали вплывъ на цѣлый край, а еще тяжше поставити ихъ такъ, щобы здобули собѣ добру славу въ иншихъ краяхъ. Русинамъ коли зачати, то не бôльше якъ двома, трема ремеслами, але за тое съ енергією, розумомъ и выробленымъ пляномъ. До сихъ поръ понятя о ремеслѣ у насъ не совсѣмъ еще выробленй и неяснй, якъ се свѣдчитъ ôтзива и рѣшенье коломыйскои филіи товариства им. Качковского. Названа филія, купивши площадь за 650 зр., задумала тамъ побудувати дôмъ для умѣщеня: школы ремесленнои, бурсы, касина рускаго, театру и тымъ подôбныхъ заведень. Що тій всѣ заведеня для насъ дуже потрѣбнй, се кождый призначать, але якои величины мусѣвбы сей дôмъ бути, щобы все тое помѣстити, — о тôмъ предкладателѣ не здали собѣ справы, а то длятого, бо не знаютъ, якихъ льокалѣвъ потребуе одна ремесленна школа, або не порѣшили, яке ремесло они хотятъ школою чи бурсою ремесленною пôдпирати. Филія коломыйска думае певно, що якесь тамъ ремесло можна буде помѣстити въ однôй хатѣ, або где въ сутеренахъ — и коли така думка була, то лучше покинути ей и не марнувати гроша, бо такимъ способомъ зайдемо такъ далеко, якъ зайшли съ дѣвочою школою въ Бучачи, т. е. зробимо фіяско съ знакомъ „восклицательнымъ“. Я певный того, що (хотяй и не бачивъ) площадь закуплена филіею коломыйскою заледви выстарчитъ для будынку однои школы ремесленнои, устроенои на взорець подôбныхъ шкôлъ въ краяхъ займаючихся промысломъ, и то лишь для якихъ двохъ-трехъ ôтдѣлôвъ ремесла. Никто не смѣе филіи коломыйскôй товариства им. Качковского ôтмовити щирого патріотизму, але признати такожь и то треба, що рѣшеня дотычно нового будынку суть такожь тôлько патріотичнй, а непрактичнй; въ будынку такôмъ по перше трудно буде помѣстити все тое, що секція хоче помѣстити, а по друге трудно а навѣть неможливо злучити бурсу и школу ремесленну и дôмъ заѣздный пôдъ одною крышою. При заснованю школы ремесленнои треба у насъ звернути на се такожь особенну увагу, що тыми нашими школами маємъ мы не тôлько розвинути ремесло, але такожь выховати цѣлу генерацію ремесникôвъ въ моральнôмъ змыслѣ. Школа ремесленна у насъ повинна дати ремесникови выхованье фахове и моральне; ученикъ, укôнчившій курса такои школы, мае знати свое ремесло въ всѣхъ его процедурахъ, мае знати головнй засады естетики, и то не тôлько инстинктивно якъ теперь се дѣеся, але точно; ему необходима физична и хемична технольогія матеріялôвъ, котрыхъ ôнъ до своихъ выробôвъ уживае, ему необходимй рысунки. Нашь ремесникъ повиненъ научитися користати зъ часу, повиненъ привыкнути до ощадности, моральности, ôтдатися свому ремеслу не для одного тôлько зыску матеріяльного, але для ремесла самого, ôнъ повиненъ почути себе самостôйнымъ въ своемъ занятю и обывателемъ краю и державы. Въ школѣ ремесленнôй рускôй треба подати способôвъ будучому ремесничому станови пôзнати хоть въ головныхъ очеркахъ исторію и литературу руску и загальне образованье. То суть рѣчи необходимй для ремесникôвъ въ правдивôмъ значеню, и тôлько такъ устроенымъ институтомъ ремесленнымъ можна вплынути на розвôй ремесла въ нашôмъ краю. Комужь незнана метода майстрôвъ нашихъ, котрымъ ôтдаесь въ науку молодыхъ хлопцѣвъ, и комужь незвѣстнй овочѣ тои методы? Новый майстеръ не рôжнится ничимъ ôтъ старого, такъ само катуе своихъ ученикôвъ, якъ его катували, коли бувъ „терминаторомъ“. Я, бувши ученикомъ середныхъ шкôлъ и техничнои академіи во Львовѣ, мешкавъ у рôжныхъ ремесникôвъ, мавъ отже случайность придивитися методѣ выхованя молодои генераціи ремесничои; всѣ объясненя: якъ се або тое робится и длячого оно такъ робится, преподавались однымъ и тымъ самымъ инструментомъ, кулакомъ въ шію або торганьемъ за ухо. (Волосье терминаторы стрижутъ для звѣстнои причины.) Въ С. мешкавъ я въ сусѣдствѣ съ однымъ поворозникомъ, кольнистомъ нѣмецкимъ; часто приходилося менѣ бути свѣдкомъ варваствъ, якй сповнявъ сей великій учитель-Нѣмець надъ бѣдною жертвою, рускимъ хлопцемъ. Челядники его, такожь Нѣмцѣ, цѣлый день мучили бѣдного сироту для своеи потѣхи, цѣлый день чути було смѣхъ Нѣмцѣвъ и плачь нещасного хлопця. Опустивши зъ виду навѣть муки ученика, запытаймося, якій майстеръ буде зъ сего хлопця, наколи судьба поможе ему „выучитися“ и стати на ноги? Такійже тиранъ, якъ его учитель кольнистъ бувъ; ôнъ лучшимъ бути не може, бо лучшого обходженя майстрôвъ съ учениками не бачивъ, его серце буде повне злости, бо ôнъ пôдъ обухомъ беззащитно вырôсъ. До ремесла ôнъ на тôлько привязаный, на скôлько оно ему потрѣбне до житя; придбавши троха бôльше грошій, якъ ему для щоденного житя потрѣбно, ôнъ не знае цѣнити ихъ, не стараеся полѣпшити свое ремесло, бо не бачивъ лучшого; ôнъ не користае зъ плодôвъ працѣ умысловои, бо ôтъ молодыхъ лѣтъ не привыкъ до того — словомъ, ôнъ не мае моральнои пôдставы. Совсѣмъ другимъ стане нашь ремесникъ, коли получитъ выхованье ôтъ людій съ выхованьемъ, коли розвиватися буде постепенно пôдъ надзоромъ людій знаючихъ, якимъ повиненъ бути ремесникъ, коли все, що молодого хлопця окружае, буде примѣрнымъ. Укôнчивши школу ремесленну пôдъ проводомъ людій образованыхъ такъ въ фаховôмъ якъ и моральнôмъ змыслѣ, думно и смѣло ступае молодый майстеръ въ свѣтъ, чуеся певнымъ свого ремесла, полюбитъ его, бо его знае, а отримавши загальне образованье, чувствуесь чоловѣкомъ. Нашй обстоятельства вымагаютъ въ такôмъ тôлько змыслѣ розвивати станъ ремесленный и ремесло, и то посредствомъ школы на певныхъ и здоровыхъ пôдвалинахъ. Школа ремесленна у насъ повинна бути розсадникомъ, зъ котрого здоровй деревця по цѣлому краю розсаджуватися маютъ для пôднесеня добробыту краевого и ширеня правдивои просвѣты. Ремесникъ по свому занятю збliженый такъ до хлѣборобного народа, якъ никто иншій, може норовственно такъ вплынути на народъ, що и Змартвыхвстанцѣ ничого не зыскаютъ. Скôлько-то талантôвъ безъ слѣду пропадае въ нашôмъ народѣ, не маючи способу выдвигнутися! Кто знае, чи появивбыся бувъ на свѣтъ такій геній, якъ Михайло Ангелъ (Michel Angelo), якбы не було саду С. Марко, куда запровадивъ его Гранацій? Тамъ, въ тôмъ зборѣ скульптуры звернувъ на себе Михайло Ангелъ увагу Льоренца Медичи, котрый побачивъ его талантъ и не давъ ему пропасти. Не будь саду С. Марко, Михайло Ангелъ ставбыся бувъ або купцемъ або простымъ каменяремъ. Италія жь длятого тôлько, що выдала такого генія на свѣтъ, може вже бути великою въ исторіи искуства. Если отже хочемо жити якъ чинный факторъ середъ народôвъ, мусимо старатися разомъ зъ ними поступати въ науцѣ и промыслѣ, а тогды не тôлько, що не прійдеся намъ просити милостынѣ и защиты нашого языка органами правительственными, але насъ будутъ потребувати; даймо тôлько случай розвиватися нашимъ молодымъ силамъ, бо въ ихъ рукахъ наша будучнôсть або вѣчный упадокъ!

(Дальше буде.)

Бесѣда посла сов. Ковальского,

выголошена на 150-ômъ засѣданю палаты послôвъ дня 12 мая с. р. при дебатѣ буджетовôй при титулѣ: „Народнй школы“.

(Дальше.)

Ба! рада шкôльна боится навѣть назвати поименно тй школы, въ котрыхъ рускій языкъ есть языкомъ выкладовымъ.

Коли пôсля основныхъ законôвъ державныхъ не може никто бути приневоленый учитися другого языка краевого, то однакъ Русинôвъ приневолюютъ до науки польского. Се дѣеся такъ дуже, що учителямъ, котрй въ всходнôй Галичинѣ маютъ бути поставленй, кладеся якъ найгорячѣйше на серце, щобы передовсѣмъ форитували языкъ польскій. Коли якійсь призначеный учитель зголосится съ декретомъ у инспектора окружного, то инструкція для него звучитъ: учи такожь и рускаго языка, однакъ не забудь на тое, що передовсѣмъ повиненъ ты плекати языкъ польскій! А чомужь на Мазурахъ, с. е. въ захôднôй Галичинѣ не есть конечне знанье другого краевого языка, хоть такожь и тамъ есть дуже богато Русинôвъ? Бо се не до вподобы польскимъ панамъ! Експерименты за експериментами, лише у насъ и на насъ! А коли якась громада заноситъ жалобу передъ краеву власть шкôльну, що ѣй въ ей школѣ накинено польскій языкъ, то звычайно не увзглядняеся того совсѣмъ.

Ба! навѣть многй громады не знаютъ, до чого они властиво управненй, позаякъ краева рада шкôльна есть такъ бережлива, що постягала и въ своемъ архивѣ задержуе всѣ документы фундацій шкôльныхъ, хоть могла тутъ достаточно вдоволитись ôтписами. Многй громады, якъ звѣстно, звернулись минувшого року до высокои думы державнои съ петиціями, позаякъ многократнй ихъ жалобы въ дѣлѣ накиданя имъ польского языка були безуспѣшнй. Я самъ вже вносивъ такй петиціи. Не мало мене дивуе, що тыхъ петицій въ сѣй выс. палатѣ дотеперь не залагоджено. А коли я не мавъ случайности обширнѣйше о основѣ тыхъ петицій розвестись, то нехай же буде менѣ бодай вôльно, теперь гденещо заявити. Такъ н. пр. хочу тутъ згадати лишь за одну громаду, а именно за громаду Довге въ пов. калускôмъ. Тая допоминалась кôлька разъ у галицкои рады шкôльнои, щобы ей не накидувано языка польского, що она есть чисто рускою громадою и що вдоволяеся рускою наукою и що буде щасливою, если по кôлькохъ лѣтахъ посѣщаня школы молодѣжь выйде зô школы бодай съ якимитакими вѣдомостями. Краева власть шкôльна не отвѣчала навѣть и на ургенсы тои громады, и громада була въ кôнци приневолена удатись съ петицією ажь сюды. Скоро розбйшлась въ краю вѣсть о тôмъ, мусѣвъ староста въ Калуши 17 падолиста 1880 р. доходити справы. Щожь ôнъ дѣякъ записати. Отъ и записано у вѣчну память, що: die... natus... baptisatus... Ioannes... thori legitimi... Parentes: Petrus Mot*owidło*, Helenna K*leszcz*...

А Ивась Мотовило росте на потѣху батькамъ. А цѣкаве жь — цѣкаве! Вже шпаркій хлопчина вырôсъ. Вже й до дяка ходитъ на науку. Вже й псалтырю вывчивъ. Вже й въ церквѣ за дякомъ потягае.

Одного разу, якось на свята, зобралося у Мотовилôвъ роду богато. Давай намовляти Мотовилôвъ: Далибъ вы вашого Ивася до мѣста, до школы: и цѣкаве, и до книжки береся, а вы еще молодй, робити здужаете самй, помочи не потребуете еще зъ дѣтій, а до того часу, коли будете помочи потребувати, то вже доросте вамъ помôчь (а тогды було вже у Мотовилôвъ бôльше дѣточокъ), а крейцара, дякувати Богу, здыбеся у васъ потрохи... давайте... та давайте... еще будете мати ксёндза зъ него (звычайно — цѣлому родови слава, коли знайдеся межи нимъ такій ученый чоловѣкъ).

Хочь и Петро въ разу не похочувавъ, хочь и Оленѣ якось маркотно було, пускати дитину ôтъ себе, — та якъ учепилися кревнй, якъ стали що разу намовляти, таки перемовили.

Пôйшовъ Ивась до великого мѣста до школы. Добре учився. Коли бо приѣде на вакаціи, заразъ иде похвалитися передъ егомосцемъ своимъ свѣдоцтвомъ. И егомосць прочитаютъ, покиваютъ головою, и кажутъ, що: добре, добре!

Такъ то гаразды велося Ивасеви у тыхъ школахъ. Тай не диво. Таке тихе, смирненьке, звычайно Boży Rusinek, ишло кождому пôдъ ладъ, мовь та прилѣпочка до кождого припадало. То й не то що иншй товаришъ, але й самй паничики-шляхтичѣ его дуже собѣ вподобали. Не бувъ же зновъ нашь Ивась такій невдяка, що не вмѣвъ порозумѣтися на щирости и ласкавости такихъ зъ роду ласкавыхъ, вельможныхъ! О, нѣ! Ôнъ старався ôтплатити таку ласкавôсть щирою вдячностію. И скрипта перепише якому паничикови и задачу выробитъ, а то зновъ родило нову ласкавôсть. Нова ласкавôсть нову вдячнôсть... и такъ дальше. И звязокъ ставався нерозрывный! Вже й на вакаціи запроситъ якій обывательчукъ Ивася... Тамъ новй взгляды, новй ласки... Ахъ кôлькожь то любого, солодкого дочувалося ему въ тôмъ пріятельскôмъ голосѣ, що его тамъ такъ зъ часта доходивъ: „mój Moteczku“ або „mój Motusiu“... Вы твердй, вы нечулй, вы недобрй душѣ! Можете вы розумѣти такій чистый, такій нѣжный порывъ простои, незбпсованои душѣ, що называеся чулою вдячностію? О, певно що нѣ!... А коли еще вельможна панночка въ такôмъ самôмъ интимнôмъ тонѣ легко прошептала: Panie Motowiliński!... о, тогды, о, тогды (незабута годино!) якъ же чувся очарованый нашь Ивась, якъ пôднесеный, ушляхотненый. Тогды поневолѣ нагадувалися ему тй старй, славнй часы, котрй ôнъ такъ механично вытверджувавъ на память въ школѣ, коли зъ мизерного чуры, за ударомъ рицарскимъ стававъ рицарь справдешный, способôный въ рицарскôй услузѣ зайняти почестне мѣстце при боцѣ шляхотной дамы... Для него вертавъ въ цѣлôй чаруючôй маестатичнôй повазѣ такій часъ...

Тôлько коли ôнъ зъ такого нѣжного свѣта, повного чулости и шляхотности, вернувъ на часочокъ до свого мѣста, до своихъ батькôвъ, бо таки конечно якось выпадало..., якъ же чувся ôнъ чогось упокореный, пониженый! (Чому то такъ? Розкажу вамъ, якъ тôлько перевѣдаюся.) Якъ не приемно дотыкавъ его не такъ може той грубый голосъ батька, що по давному кликавъ его: Ивасю, и не такъ може той нѣбы якійсь плачливый матери: Ивасуню, — якъ бôльше тыхъ другихъ мѣщанъ, що ино заздрѣвши его, цѣкаво одинъ другому за его плечима на него показували: Мотовилôвъ Ивась... Мотовилôвъ Ивась пріѣхавъ! дивѣтъ!

Полины! отруѣ! Якій вѣтеръ недобрый розноситъ ваше кляте насѣнье по людскихъ серцяхъ, каже имъ тамъ вкоренятися и розростатися, щобы заглушити, затруити ними чистй утѣхи, неповинне щастье?

Знову заходивъ Ивась въ той свѣтъ чаровный нѣжности, чулости, шляхотности. Знову чувъ ôнъ тй самй щебетаня: Moteczku, Motusiu, Panie Motowiliński. Чогожь голосъ той выдавався ему по кождôй такôй мѣщаньскôй гостинѣ якимсь докôрнымъ? Була може та щирôсть, чулôсть якась непевна? може зрадлива? Можна такого сподѣватися по такихъ деликатныхъ истотахъ, котрыхъ житье таке тонке, мовь зъ шовку, котрыхъ слова такй ввѣчливй, погляды такй ласкавй, по тыхъ деликатныхъ тваряхъ, тыхъ вѣчно усмѣхненыхъ устахъ, тыхъ бѣлыхъ-бѣлыхъ ручкахъ, готовыхъ до устиску, убираныхъ такъ часто въ рукавички, щобы ничого гидкого не дôткнулися, по тыхъ людяхъ, овѣяныхъ пахощами, щобы всему гнилому приступъ до себе взборонити? Та де жь бо й таке думати? То певно те грубе, мѣщаньске повѣтре, нечуле, невыдыхане дусило на Ивасевй молодй груди... Ему долѣтавъ заедно той неприемный голосъ въ глухôмъ тонѣ мѣщанъ: Мото*вило*. А демонъ якійсь дошептувавъ: ш*ило*! О те незносне, неделѣкатне: *и*!

А тй голосы не тôлько не втихали, но ставали щоразъ незноснѣйшими, щоразъ бôльше докучливыми... Треба було конечно розстатися съ тымъ пекломъ... Тутъ починаются ушляхотненй подвиги нашого лицаря.

(Конець буде.)

лась? Онъ покликує цѣлу раду громадску зъ Довгого до Калуша. Але до тои рады громадскои належитъ такожь и мѣстцевый парохъ. Сежь то великій грѣхъ, коли мѣстцевого приходника, маючого значенье въ громадѣ, выбираєся членомъ рады громадскои. На завѣзванье черезъ староство цѣлои рады громадскои, явився такожь и мѣстцевый приходникъ. Але тамъ дали ему заразъ пѣзнати: Ты не маешь ту жадного дѣла! Въ такій то способѣ хотѣли его значенье въ громадѣ пѣдорвати. Онъ каже: есьмь членомъ рады громадскои, а ту завѣзвано прецѣ цѣлу раду. Помимо того всего выпрошено его дуже нечемно, и онъ не мѣгъ брати удѣлу въ розправахъ. Очевидно староста бувъ тои гадки, що съ самыми селянами легше можна переводити розправы. И потрѣбнѣ до того приготовленя пороблено такожь напередъ. Кѣлька днѣвъ передъ тымъ мѣстцевый практикантъ чи конципистъ грозивъ людямъ криминаломъ, колибъ они поважилися при тѣмъ обставати, щобы науку польского языка зѣ школы усунено. Однакъ я наведу имя тероризованого; се бувъ членъ рады громадскои Петро Мелникъ и се дѣялося въ присутности свѣдка Василя Гулянича. При комисіи 17 листопада 1880 бувъ такожь и панъ инспекторъ шкѣльный повѣтовый. Якого выкруту хватаєся той панъ инспекторъ? Онъ хотѣвъ по просту въ людій вмовити: така воля Цѣсаря, щобы Русины училися по польскѝ! Авторитету Цѣсаря не повиннося съ такою справою лучити; а то есть тымъ бѣльше карыдостойнымъ, що простѝ люде тому спротивилися, они запротестували противъ всякого терориэму и примусу. Кѣлькохъ навѣть коротко освѣдчило: мы пѣдписали жалобу пѣсля нашого найлучшого пересвѣдченя и совѣсти и ѣтъ того не ѣтступимо. Инши ѣтойшли по заложеню рѣшучого протесту противъ урядового поступованя староства. Якій потѣмъ зроблено протоколъ, чи заведено тамъ знова польскій языкъ чи нѣ, менѣ се не звѣстно; бо не дѣйшли мене близши даты, але певно саме высоке министерство просвѣты буде могло розглянути сей протоколъ и занятись тымъ дѣломъ троха близше. Оттакъ дѣвсь у насъ, если руска громада заноситъ жалобу, що ѣй накинено польскій языкъ. (*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Палата панѣвъ.*) Дня 28 мая ѣтбулось 39-те засѣданье палаты панѣвъ. Зъ порядку дневного приняла палата въ другѣмъ и третѣмъ читаню законы: о продовженю провизоріюмъ буджетового на червець, о численю професорамъ гимназіяльнымъ лѣтъ суплентуры въ лѣта службы и о увѣльненю осѣбъ покликаныхъ пѣдчасъ мобилизациі до чинноі арміи ѣтъ стемплѣвъ, таксъ и податку доходового. 40-ве засѣданье мало ѣтбутись вчера а на порядокъ дневный поставлено податокъ грунтовый. Комисія палаты панѣвъ ухвалила змѣну въ проектѣ закона о податку грунтовѣмъ, ухваленѣмъ палатою послѣвъ. Не змѣнила она головныхъ точокъ закона, где сказано, яка маѐ бути загальна сума податку грунтового (37,500.000 зр.), ани того постановленя, що тая сума податку маѐ обовязувати 15 лѣтъ, а змѣнила тѣлько тое рѣшенье палаты послѣвъ, що новый податокъ грунтовый не маѐся стягати вже ѣтъ осени сего року (якъ то хотѣло правительство и якъ палата послѣвъ ухвалила), але ажь по переведеню и остаточнѣмъ залагодженю реклямацій грунтовыхъ.

(*Палата послѣвъ.*) По бурливѣмъ засѣданю, на котрѣмъ велась дебата надъ внесеньемъ Линбахера, наступили засѣданя бѣльше мирнѝ, бо на порядку дневнѣмъ послѣдныхъ засѣдань не приходили предметы якоѝ небудь партійно-политичноі природы, але по найбѣльшѣй части природы юридичноі. Такъ ухвалила палата новелю до закона карного и конкурсового, котра маѐ на цѣли правну охорону вѣрителѣвъ передъ чинностями довжникѣвъ, и проектъ уставы о нарушуваню чинностій правныхъ, ѣтносячихся до маѐтку довжника, не могучого выплатитися. Рѣвножь принято законъ о улекшеняхъ при конверсіи довгѣвъ гипотечныхъ.

На засѣданю зъ дня 28 мая залагодила палата много петицій. Зъ рефератѣвъ посла о. Озаркевича залагоджено: 1) Петицію громады Крамарѣвка о помѣчь противъ надужитямъ ярославского староства и петицію Ивана Мацюка, щобы власти скарбовѝ звернули ему забраный грунтъ — ухвалено ѣтступити правительству. Петиціи громадъ: Максимѣвки, Новоселицѣ, Тересѣвки, Ніягрина, Пацикова, Новошина, Лолина, Лугова, Велдѣжа, Суходолу и Илемя о безплатне черпанье солянки зъ жерелъ сольныхъ въ Долинѣ и Струтынѣ — передано правительству до увзгляднея. Такъ само порѣшено и петиціи громадъ: Яворова, Микитинець и Бычки о безплатне черпанье солянки въ Яворовѣ и Пѣстыню. Петицію громады Суходѣлъ противъ конкуренціи до будовы мосту и дороги, внесену пос. Кулачковскимъ, ѣтступлено правительству.

(*Выборы до вспѣльныхъ делегацій*) вже ѣтбулись. Якъ звѣстно, выборы тѝ переводятъ послы пѣсля краѣвъ коронныхъ. Длятого то бѣльшѣсть въ палатѣ не все може перевести бѣльше делегатѣвъ, якъ меншѣсть палаты. Такъ и теперь сталось, що централисты маютъ бѣльше своихъ делегатѣвъ, якъ автономисты. Крайческій н. пр. репрезентувати будутъ самѝ централисты. Зъ Галичины выбранѝ, розумѣесь, самѝ Поляки.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Выхѣдъ въ ѣтставку Лорисъ-Меликова и Абазы зъ причины послѣдного царского манифесту вызвавъ глубоке и однодушне сожалѣнье цѣлои россійскои со спѣльности, кромѣ тои горстки реакціонерѣвъ, котру репрезентує Катковъ съ своими „Московскими Вѣдомостями“ и Аксаковъ съ своею „Русію“. Пригнетене чувство спѣльности старались новоименованѝ министры: внутренныхъ дѣлъ, скарбу и просвѣты потѣшити своими циркулярями,—але все тое надармо: Пѣсля слѣвъ „Голоса“ економичне и финансове положенье Россіи встрясене въ теперѣшнѣй хвили въ самѣмъ корѣни. Финансовый и економичный станъ державы вже ѣтъ 5—6 лѣтъ все упадавъ, але ѣтъ часу катастрофы 1 (13) марта въ Петербурзѣ и въ наслѣдство пригодъ послѣдныхъ двохъ мѣсяцѣвъ станъ той еще значно погѣршився; всяка дѣятельнѣсть на россійскихъ рынкахъ и биржахъ парализована, бо нигде нема довѣрія, никто нынѣ не знаѐ, що принесе завтрѣшный день. Съ кождымъ днемъ курса падаютъ; въ послѣдныхъ дняхъ въ столичныхъ биржахъ запанувавъ цѣлковитый застѣй. Въ наслѣдство выпадкѣвъ на полудни Россіи, т. є. антижидѣвскихъ розрухѣвъ, котрѝ, мимоходомъ згадаємъ, все еще не выгасли, фабричне производство пѣдупало. Купцѣ жалуются на небувалу стагнацію въ торговлѣ. Наслѣдствомъ зновъ пѣдупадку фабрикъ и торговлѣ явились масы людій безъ заробку. По великихъ мѣстахъ якъ пр. въ Москвѣ, пролетаріятъ взрѣсъ до небувалыхъ розмѣрѣвъ.

Украиньскѝ земства зѣбрались на нарады, щобы застановитись надъ причинами противжидѣвскихъ розрухѣвъ и надъ средствами, котрѝбы подѣбнымъ розрухамъ на теперь и на будуще конець положили. Єлисаветградске земство узнало, що причиною непорядкѣвъ суть ненормальнѝ економичнѝ условія, въ якихъ жіе народъ. Земство выбрало комисію, котра маѐ якъ найскорше меморіялъ въ тѣмъ дѣлѣ предложити правительству. Херсоньске земство ухвалило добиватися у правительства, щобы жидамъ заборонити держати шинки, тіи розсадники всякоі неморальности и печеры, где укладаются и дозрѣваютъ всякѝ беззаконьства. Подѣбне рѣшенье запало и въ земствѣ въ Николаевѣ.

Царскимъ указомъ прилучено закаспійскій край Теке-Туркменѣвъ до царства россійского. Тымчасомъ край той буде зависѣти въ войсковѣмъ и административнѣмъ взглядѣ ѣтъ губернатора Кавказу.

Франція. При ѣткрытю памятника въ честь погибшихъ воинѣвъ въ 1871 р. выголосивъ Гамбета бесѣду. Содержанье цѣлои бесѣды була апольогія арміи, але найважнѣйшимъ уступомъ въ нѣй було тое, що Гамбета выразно выперся приписуваноі ему авантурничоі политики и напятнувавъ належито Наполеона III. Дальше предсказавъ для Франціи миръ; армія служити буде тѣлько для обороны краю и его институцій. Мова Гамбеты зробила добре враженье въ Берлинѣ.

Италія. Депретисъ зложивъ новый кабинетъ, котрый кромѣ министра дѣлъ заграничныхъ и министра вѣйны складаєсь зъ членѣвъ кабинету Кайролього.

Болгарія. Князь оголосивъ вже условія, якѝ ѣнъ поставитъ великѝ скупщинѣ, и ѣтъ котрыхъ принятя або непринятя зависѣти буде або задержанье короны або абдикація кн. Александра. Тіи условія суть: I. Князь маѐ дѣстати на 7 лѣтъ надзвычайну власть выдавати декреты, творити новѝ институціи и раду державну, якъ такожь завести всякѝ улѣпшеня въ внутренньѝ администраціи. II. Звычайна сесія скупщины на сей рѣкъ маѐ бути суспендована. Буджетъ ухваленый на сей рѣкъ маѐ обовязувати и на будущій. III. Князь маѐ право передъ уплывомъ семи лѣтъ скликати велику скупщину ad hoc т. є. до ревизіи конституціи на основѣ утвореныхъ черезъ князя институцій. По выданю того декрету кн. поѣхавъ въ подорожь по краю въ товариствѣ дипльоматичного россійского агента Хитрово. Цѣль подорожи була позыскати для себе народъ. Однакожь князь дуже скоро вернувъ зъ подорожи, видко, що не бувъ безпечный... И дѣйстно газеты доносятъ, що народъ болгарскій стане рѣшучо въ оборонѣ своеі конституціи.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ 50 зр. запомоги для товариства пріятелѣвъ дѣтій въ Болеховѣ, а громадѣ Рыхтицѣ въ пов. дрогобыцкѣмъ 50 зр. запомоги на поставленье школы.

— **И. В. Цѣсарь и Цѣсарева** ѣтъѣхали сими днями до Пешту.

— **ВПреосв. Митрополитъ,** запрошеный телеграфично черезъ министра гр. Таффе, вернувъ въ недѣлю вечеромъ зъ осмотру деканата стрыйского, а не вступаючи навѣть до своеі палаты удався прямо зъ двѣрця львѣвского поспѣшнымъ потягомъ до Вѣдня. Причиною сеи поѣздки есть грунтовый податокъ, котрого министерство хотѣлобы и въ палатѣ панѣвъ перевести. Архіерей верне правдоподѣбно въ суботу и буде каноничный осмотръ дальше продовжати ажь до другои половины червця. Пѣсля того выѣде на праздникъ св. Кирила и Методія до Риму.

— **На фондъ памятника для бл. п. Вербицкого,** незабутноі памяти нашого композитора, ѣтограе рускій народный театръ пѣдъ дирекцією п. О. Бачиньского въ Стрыю въ сей четверъ с. є. 2 л. червця народну оперетку п. т. „*Проциха*“, съ музикою Вербицкого. Надѣемось, що такъ хороша цѣль згромадитъ на представленье щирыхъ почитателѣвъ покѣйного, котрѝ численнымъ удѣломъ заявлятъ приналежну честь великому сынови Руси, що причинився такъ богато до розвою музичного духа помѣжь Русинами. Съ жалемъ мусимъ сказати, що руска публичнѣсть, именно околична дуже апатично ѣтносится до театру, такъ, що совсѣмъ справедливѝ суть въ тѣмъ взглядѣ докоры, якѝ пѣдносятъ рѣжнѝ кореспонденты. Бываютъ представленя, на котрыхъ тажко часомъ побачити Русина. До теперь дало товариство наше 11 представлень; маѐ бути еще 4, именно въ дняхъ 2, 4, 5 и 6 л. червця.

— Дня 27 л. мая упокоився **о. Михаилъ Горалевичь**, емеритованый деканъ Жаравеньскій и парохъ въ Мельничи тогожь деканату въ 70-ѣмъ роцѣ житя. Бувъ то одинъ зъ найгорячѣйшихъ патріотѣвъ галицкои Руси. Живо интересуючись народными справами рускими, уважавъ ѣнъ найважнѣйшою справою: працювати для добра и пѣдвигненя сельского народа, котрого бувъ великимъ добродѣемъ и правдивымъ другомъ; лишивъ ѣнъ якъ найлучшѝ порядки въ селѣ Мельничи, добру память знакомыхъ и другихъ, а вдячнѣсть своихъ прихожанъ. Вѣчная ему память!

— **О. Михаилъ Геровскій,** парохъ въ Берлогахъ дек. калуского, померъ по довгѣй недузѣ дня 18 (30) мая, въ 71 роцѣ житя а въ 46 р. священьства. Покѣйный бувъ мужемъ отвертого и правого характеру, щирымъ Русиномъ, добрымъ сусѣдою, и посѣдавъ загальне почитанье. Къ сожалѣнію мимо своихъ хорошихъ свойствъ бѣдувавъ ѣнъ цѣле свое житье на нужденнѣй и недоступнѣй парохіи, а всѣ усилія, пѣдниманѝ ажь до послѣдныхъ рокѣвъ, выдобутись въ яке-таке доступнѣйше мѣстце, були надаремными. Вѣчная ему память!

— **Упокоилися:** о. Ант. Глушкевичь, ювилятъ и парохъ въ Тылявѣ дек. дукольского упокоився въ 78-ѣмъ роцѣ житя и въ 52-ѣмъ роцѣ священьства, и о. Иродіонъ Ильницкій, монахъ въ монастыри оо. Василіянѣвъ и сотрудникъ приходскій въ Краснопущи, въ 79-ѣмъ роцѣ житя и въ 48-ѣмъ роцѣ священьства. Вѣчна имъ память!

— **Въ Кіевѣ турбуютъ христіяне жидѣвъ а во Львовѣ жиды христіянъ затурбували** дня 26 мая. Жиды розголосили, що того то дня буде „a' krawall, a' hetz“ и може самѝ въ кулакъ смѣялись, а бѣднѝ Богу духа виннѝ христіяне перепудились. И якже не було перепудитись! Пѣйшла чутка, що якогось „draba“ съ довгимъ ножемъ, нибы штилетомъ, повели на полицію, що якогось „chłopa“, котрый сказавъ несамовите слово: „завтра“, потаскали на полицію. Въ день 26 мая скрѣплено въ гарнизонѣ „Bereitschaft“, полиціяне съ карабинами дефилювали пѣдъ Высокимъ Замкомъ. Бррръ! Тымчасомъ день 26 мая перейшовъ во Львовѣ спокѣйно, нѣчь на 27 мая перейшла спокѣйно, одна хиба тая змѣна далася достерегчи, що жиды пѣдъ вечеръ борше, якъ звычайно, позамыкали склепы и тандиты. Заразъ на другій день т. є. 27 мая, одна часть жителѣвъ Львова була занята агитацією выборчою за п. Меруновичемъ, друга жь часть роздумувала надъ „кравалемъ“ и „гецою“ вчорашного дня — котрыхъ и слѣду не було. И такъ при флегматичнѣмъ роздумуваню и слѣдженю фактѣвъ показалось ось що: Той „drab“, котрого передъ 26 маємъ жиды притаскали съ ножемъ до полиціи, бувъ собѣ честный, зла неномышляющій „драбъ“. Бувъ то зарѣбникъ найнизшои клясы зарѣбникѣвъ. Якась жидѣвка дала ему выострити нѣжь; ѣнъ сѣвъ на тротоарѣ и почавъ до каменя острити. Жиды его заразъ обступили „на що острышь тай на що острышь?“. Зарѣбникъ замѣсть ѣтповѣди „моргнувъ“. Gewalt! gewalt! тай потаскали бѣдака до полиціи; полиція его заразъ выпустила. Другій фактъ: пріѣхавъ собѣ „хлопъ“ до Львова. Жиды его обступили; „Иване, Иване, коли прійдете рѣзати?“ — А щезай маро до чорта, сякій-такій жиде! — ѣтпекуесь Иванъ. Але жидики все: коли тай коли? — Завтра! — ѣтрубавъ якъ сокирою розлюченый Иванъ. Gewalt! gewalt! тай потаскали Ивана на полицію; Полиція его заразъ выпустила. Оттакѝ то факты, затурбували христіянъ мѣста Львова, факты, где жиды потурбували невинного „draba“ і „chłopa“. Зъ сего выходитъ наука для нашихъ властій, що они повинни дуже критично розѣбрати всякій подѣбного рода „фактъ“, просто выдумуваный жидами, закимъ возьмутся примѣняти „острѝ мѣры“ въ кождѣмъ поодинокѣмъ случаю. Безвинно ни одинъ чоловѣкъ не повиненъ потерпѣти въ теперѣшнѣй хвили сильно розширившихся у насъ пѣдозрѣнь всякого рода . . .

— Дня 28. л. мая с. р. ѣтбулося 5. **засѣданье выдѣлу товариства Просвѣта,** пѣдъ проводомъ предсѣдателя Ом. Огоновского. На тѣмъ засѣданю перечитано и принято до вѣдомости письма: Выдѣлу краевого и ѣтъ филіи тов. им. М. Качковского въ Сокалю; ухвалено посылати до шпиталѣвъ цивильныхъ и войсковыхъ такожь и до вязниць для библіотекъ тамже по кѣлька примѣрниковъ выдань товариства; дальше покликано на мѣстце выдѣловыхъ д-ра Целевича п. В. Барвѣньского, яко заступниковъ пп. Олесницкого и Ол. Танячкевича; принято до вѣдомости, що слѣдуюча книжочка товариства еще въ сѣмъ тиждни передастся до друку; принято трехъ новыхъ членѣвъ до товариства; въ кѣнци залагоджено кѣлька справъ чисто администраційныхъ.

— **Руско-народный театръ** пѣдъ дирекцією п. Ом. Бачиньского выѣздитъ дня 7 л. червня зъ Стрыя **до Зарваницѣ,** где буде давати представленя до кѣнця тогожь мѣсяця. Дня 1 л. липня выѣде на представленя **до Улашковець.** Звѣщаючи о тѣмъ руску публику згаданыхъ окрестностій, надѣемось, що она щиро повитаѐ и пѣдпирати буде нашь театръ.

— **Зъ Мостѣвъ великихъ** доносятъ намъ, що недавно зъявилася въ тѣмъ мѣсточку одна жидѣвска родина, котра утекла зъ полудневои Россіи пѣдчасъ розрухѣвъ. Вся жидѣва Мостѣвъ, все, що лишъ жило, повылѣзало зъ своихъ закаулкѣвъ и хмарою облягло родину емигрантѣвъ. Сочувствіе Мостѣвскихъ жидѣвъ було невысказане; кождый хотѣвъ дѣткнутись полы кафтана на емигрантѣ, а що було плачу, вайканя, то вже й описати годѣ. Емигрантъ мусѣвъ ѣхати дальше; нагодився львѣвскій фіякеръ и Мостѣвскѝ жиды самѝ щедро заплатили фіякрови, щобы лишь безпечно завѣзъ емигранта до Львова и, хвала Богу, на радѣсть жидѣвъ зъ Мостѣвъ и зѣ Львова прибувъ емигрантъ до нашого мѣста живый и здоровъ. Дуже собѣ сподобавъ нашь край, нашь народъ сельскій и, о кѣлько можна змѣрковати зъ его бесѣды, вже не опуститъ ни нашого краю, ни нашого народу. Найбѣльшу охоту маѐ взяти коршму въ аренду на Подѣлю . . . Кагалъ Пѣдгаецкій дѣставъ вже въ тѣмъ взглядѣ ѣтповѣднѝ инструкціи дорогою телеграфичною зѣ Львова.

— **Въ селѣ Обаринцяхъ,** пов. Тернопѣльского выдобуто зъ рѣки тѣло чоловѣка, съ розбитою головою и поломаными руками и крижами. Зъ пашпорту знайденого при нѣмъ видно, що се бувъ 55-лѣтный Іосифъ Боберскій, горальникъ въ Сороцку, родомъ зъ Скалата.

— **Градъ** выбивъ дня 14 (26) с. м. въ селѣ Супранѣвцѣ въ пов. скалатскѣмъ засѣвы польнѝ, такъ озимѝ, якъ и ярѝ. Майже половина плодѣвъ знищена.

— **Въ Сокальщинѣ,** якъ доноситъ львѣвскій кореспондентъ „Czas-u“, арештовано двохъ людій, яко пѣдозрѣныхъ о мниму агитацію противжидѣвску. Полуофиціяльный краквскій органъ не занедбавъ и при сѣмъ случаю понисатись денунціяторствомъ своего кореспондента, що „ci Sokalscy uczniowie kacarów kijowskich są członkami towarzystwa imienia Kaczkowskiego“.

— **Рада повѣтова Станиславѣвска** предплатила **30** екземплярѣвъ коломыйского „Świtła“ для громадъ свого повѣту. Презесъ Станиславѣвскои рады повѣтовои, п. Брыкчиньскій, загадавъ тымъ своимъ найбѣльшимъ вже урядовымъ подвигомъ переконати рускій народъ, що ѣнъ его пріятель, бажаѐ его просвѣты, — запренумеровавъ предсѣ для громадъ „pisemko z najpoczciwszą tendencyą“, розумѣесь, за грошѣ не зѣ своеи кешенѣ, але за грошѣ чужѝ! Ажь теперь вже п. Брыкчиньскій, благотворитель чужими грѣшми, може съ спокѣйнымъ сердцемъ глядѣти въ будучнѣсть, бо при новыхъ выборахъ до сойму не зѣстане неща-

сливымъ козломъ жертвеннымъ центрального комитету польского, якъ зôставъ сего року! Побачимо, якй будуть жнива!

— Якъ доносятъ польскй газеты, п. **Ярунтовскій, дѣдичь Заланова** въ повѣтѣ Рогатыньскôмъ намѣряє кольонизувати свои грунты, щобы буцѣмъ то запобѣгчи еміграціи народу до Америки. Ôнъ выдѣлює парцелѣ на селитьбы, дає дерево на будынки, але все тое не задармо, а на сплату або ôтробокъ. Въ польскôй газетцѣ клерикальнôй „Pszczółka“ читаємъ, що до редакціи тои газетки зголосилось вже богато охотникôвъ зъ нашихъ селянъ, а навѣтъ зъ Познаньщины. Що намѣряє п. Ярунтовскій своєю кольонизаціею, на певно не знаємъ. Однакожь нехай намъ буде вôльно высказати тутъ латиньску пословицю: „Timeo Danaos, et dona ferentes,“ бо примѣры того рода кольонизацій панôвъ-помѣщикôвъ въ Россіи показуютъ, що такй кольонисты-селяне попадаютъ у безвыхôдну економичну неволю помѣщика, и замѣсть поправити свою долю, стаютъ еще бôльше нещасливыми. Для того просимъ нашихъ читателѣвъ зъ Рогатыньского, обзнакомленыхъ съ дѣломъ, щобы намъ о нѣмъ донесли. На всякій спосôбъ дѣло се цѣкаве.

— **Въ Чернôвцяхъ** стараются Поляки выєднати въ министерствѣ, щобы въ черновецкôй высшôй гимназіи отворено сталу посаду для языка польского. Въ тôй цѣли заповѣли они польскій митингъ, котрый маєся ôтбути дня 7 (19) червця с. р. въ „Volksgarten“, и розôслали запрошеня по всѣй Галичинѣ, а такожь и до буковиньскихъ Русинôвъ, котрыхъ для своихъ цѣлій хотятъ втягнути до певного компромису. Буковиньскй Русины — якъ пише „Oester. Provinzial-Revue“ не пріймаютъ такого зазыву, позаякъ на Буковинѣ нема грунту для польскои „згоды“, котра предсѣ злишною есть тамъ, где противъ 10.000 Полякôвъ стоитъ 200.000 Русинôвъ. Єсть повна надѣя, що хоть Русины на Буковинѣ обôйдутся безъ польско-шляхоцкои опѣки.

— **Въ Фатовицяхъ** пôдъ Коломыєю запалося недавно кôльканацять моргôвъ поля и сейчасъ выступила на тое мѣстце вода. Сими днями запалася тамъ зновъ земля на иншôмъ мѣстци.

— **Зъ Пôдволочискъ** доносятъ, що въ селѣ Шарогородѣ увязнено недавно двохъ пôдданыхъ россійскихъ, котрй пôдмовляли нашихъ селянъ до борбы противъ жидôвъ.

— **Звычайнымъ професоромъ догматики** для львôвского выдѣлу теольогичного именованый лат. священикъ дръ Іоанъ Мазуркевичь зъ Перемышля.

— **Пожары.** Въ селѣ Бекерсдорфъ пов. пôдгаецкого знищивъ недавно пожаръ цѣлй обôйстя 25 господарѣвъ, зъ котрыхъ лише 9 було заасекурованыхъ. Страта обчислена на 13.000 зр. Причина пожару була неосторожнôсть. — Въ Чайковицяхъ въ пов. руденьскôмъ знищивъ пожаръ въ протягу 3 годинъ 56 господарствъ вразъ съ цѣлымъ майномъ, такъ що погорѣлцѣ остались безъ хлѣба и крышѣ; страта выноситъ надъ 50.000 зр. Огонь выбухнувъ зъ неосторожности граючихъ дѣтій. — Въ Тартаковѣ въ пов. сокальскôмъ спалилося пять домôвъ на ринку, такожь зъ причины неосторожности. Страта выноситъ около 6.000. Въ огни попарилось тяжко 2 людій.

— **На посаду асистента при катедрѣ геодозіи** въ львôвскôй школѣ политехничнôй розписує ректоратъ тои школы конкурсъ съ речинцемъ до кôнця червця с. р. Посада тая буде надана на часъ ôтъ 1 л. жовтня с. р. до кôнця вересня 1883 р. Платня выноситъ 600 зр. рôчно.

— **Сенаты университетскй: вѣденьскій и черновецкій** одержали ôтъ министерства просвѣты **нагану** за протесты противъ подѣлу университету въ Празѣ на нѣмецкій и ческій. Тая нагана выкликала велике негодованье межи нѣмецкими „Culturträger“-ами.

— **Концертъ телефоничный** ôтбувся дня 12 (24) с. м. въ сали касина мѣщаньского въ дорозѣ телефоничнои кореспонденціи межи Львовомъ а Жовквою. Концертъ той удався добре и публика львôвска въ касинѣ мѣскôмъ чула выразно розмову, спѣвъ и музику хору оркестри въ Жовквѣ. Устроєньемъ концерту занимався п. Махальскій, котрого улучшеный телефонъ дається ужити съ добрымъ поводженьемъ.

— **Для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** передали Вп. П. П.: В. Лучаковскій ц. к. адъюнктъ зъ Куликова 1 зр., Ю Нижанковскій зъ Золочева 1 зр., а на руки Вп. Мих. Коссака зложили въ празникъ перен. мощей св. Николая въ монаст. крехôвскôмъ оо. Трохимовичь, Борысевичь, Тустановскій, Породко, Мацюракъ и Крайчикъ, разомъ 6 зр. 28 кр., — за що дирекція тои гимназіи именемъ убогои молодежи складає имъ щиру подяку.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенты одержавъ: о. А. Радикевичь на Шоломыю дек. бобрецкого.

Завѣдательства одержали: оо. П. Жолевичь въ Сугровѣ, П. Мандзикъ въ Темерôвцяхъ.

Каноничну институцію одержавъ о. І. Целевичь на парохію Тростянець дек. болехôвского.

Сотрудничества одержали: оо. І. Крижановскій въ Мельници и И. Алексевичь въ Книгиничахъ.

Ôтъ конкурсового испыту увôльненый о. П. Кроховскій.

До испыту конкурсового припущенй: оо. И. Кисѣлевскій зъ Крогульця и Я. Верговскій зъ Кіевця.

Въ *пропозицію* принятй: оо. 1) Мокрицкій, 2) Яновичь и 3) Рожанковскій — на Волю Задеревацку.

На комисію до Книгиничь выѣхавъ дня 1 л. червця крыл. о. В. Бачиньскій, а то зъ причины непорозумѣня громады съ своимъ душпастыремъ.

Напечатано книжочку п. н. „Служба св. Апостоламъ славяньскимъ Кирилу и Методію“ въ 3.000 примѣрникахъ, котру консисторія высылає сими днями до всѣхъ церквій.

Одержали мы слѣдуючу

Интерпеляцію:

до львôвскои окружнои рады шкôльнои:

1) Чи вѣдомо Св. радѣ шкôльнôй окружнôй, що старшій учитель зъ Прусъ ѣздивъ кôльканацять днѣвъ по селахъ на агитацію взглядомъ выбору соймового посла и горячо нею занимався? Сей фактъ потвердятъ на жаданье достовѣрнй свѣдки.

2) Св. рада шкôльна зволитъ сконстатувати, чи въ сй дни той учитель въ Прусахъ въ годинахъ шкôльныхъ свои обовязки учительскй выповнявъ, якъ того вымагає регуляминъ шкôльный (Титулъ V, именно §§. 32, 38 и 39).

Просимо Св. раду шкôльну окружну о выслѣдженье и выясненье сихъ замѣтôвъ, въ противнôмъ случаю дасть доказъ що найменше занедбуваня своихъ обовязкôвъ ато и парціяльности.

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала менѣ минувшого тыждня найдорожшого мужа, Ксенофонта Климковича. Въ сѣмъ тяжкôмъ нещастю було для мене єдиною ôтрадою глубоке вспôвчуте, якого дôзнала ôтъ другôвъ и знакомыхъ Покôйного, котрй старали ся зменшити моє горе и отерти мои слезы. Уважаю длятого моєю святою довжностію зложити щиру подяку Свѣтлôй Дирекціи банку рустикального за щедру пôдмогу на потребы похорона, — Всеч. оо. Лопатыньскому, Мудрыкови и Дроздовскому, дальше Почт. Питомцямъ духовнои семинаріи за ласкавую участь въ обрядѣ похоронnôмъ, — Свѣтлому Зарядови друкарнѣ Шевченка за безплатне выпечатанье картокъ посмертныхъ, — въ кôнци всѣмъ численнымъ другамъ и молодѣжи академичнôй за ôтданье Покôйному послѣднои прислуги. Богъ най надгородитъ Вамъ за тое, щосьте менѣ въ моѣмъ горю учинили. —

Львôвъ 24 (12) мая 1881. — *Мальвина Климковичъ*, вдовиця по бл. п. Ксенофонтѣ Климковичу.

Подяка.

Дня 9 (21) мая с. р. навѣстивъ страшный пожаръ въ саме полудне село Брухналь въ пов. яворôвскôмъ. 36 господарѣвъ стратило цѣле своє майно. Въ тôй такъ наглôй потребѣ прійшла съ помочію нещасливымъ Вп. графиня Софія Шептицка, дѣдичка зъ Прилбичь, надсылаючи имъ сейчасъ кôлькадесять бохонкôвъ хлѣба и инныхъ живностій; на другій день прислала 100 зр. ôтъ себе, ôтъ своєи Матери Вп. гр. Фредровои 50 зр. и 5 зр. ôтъ третои особы до роздѣленя межи найбôльше потребуючихъ. Тымъ чиномъ сталася тая панѣ найбôльшою и найпершою добродѣтелькою нещастливыхъ. Вп. графъ Шептицкій, пробуваючій теперь за границею, довѣдавшись о катастрофѣ Брухнальскôй, пожертвувавъ дорогою телеграфичною 300 зр. такожь на тую саму цѣль. За тіи такъ щедрй дары мы пôдписанй въ имени погорѣлцѣвъ складаємъ Вп. графини Софіи Шептицкôй, Вп. графини Фредровôй и Вп. графу Шептицкому найсердечнѣйшу подяку съ горячою просьбою до Всевышного, щобы Ихъ многіи лѣта для добра всеобщого удержувати благоволивъ.

Иванъ Козакъ, *Николай Марець*, *Францъ Собійко*, селяне Брухнальскй.

Завôзванье.

Завзываєся маляря п. Михаила Валѣцкого, щобы якъ найскорше явився въ Бышкахъ для покôнченя розпочатои нимъ еще минувшого року роботы около малёваня нашои церкви.

Ôтъ комитета церковного Бышки дня 25 мая 1881.

Ю. Серочковскій мѣстц. приходникъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Вп. Авторъ „Вытягу зъ записок.“ Надôсланый фактъ не умѣстится для того, бо за мало характеристичный; за яку цѣну селянинъ пôдоймеся дати пôдводу, се зависитъ ôтъ поры року. О пріобѣцянй дальшй факты просимо. *Всч. Т. Н. въ Сел.* Знаємо, що тяжко намъ жадати такои точности ôтъ нашихъ предплатникôвъ, якъ се дѣєся у нѣмецкихъ и другихъ газетъ, але зновъ зъ другои стороны годѣ намъ и посылати нашу часопись тымъ, котрй не заплатили дальшои предплаты, позаякъ бувъ случай, що коли мы пôзнѣйше пригадалися за грошѣ, то подыбали и такій замѣтъ: А пощо посылаєте? чи я замовлявъ! предплата моя скôнчилася, було отже перестати высылати! До того така непевна высылка получена съ великими коштами, черезъ що поноситъ выдавництво страту. Самй признаєте, що поступованье наше єсть совсѣмъ оправдане, тожь зволѣтъ на другій разъ, єсли скôнчится часъ Вашои предплаты, означеный на адресѣ, а грошій хвилево нема, бодай картою кореспонд. замовити дальшу высылку.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

На руску Антольогію: о. И. В. въ Лукавицѣ 1 зр., п-ѣ Є. Н. въ Станиславовѣ 1 зр., п. Е. Ж. въ Станиславовѣ 1 зр., о. Ю. Ч. въ Островѣ 1 зр., п-ѣ Л. К. въ Гнильчу 1 зр. 50 кр., п-ѣ О. Г. въ Завалôвѣ 1 зр. 50 кр., п-ѣ О. К. въ Литвиновѣ 50 кр., о. И. С. въ Сосновѣ 1 зр., о. І. Д. въ Пôдгайцяхъ 1 зр., Вп. В. Г. въ Стрыю 1 1 зр., о. Т. С. въ Шоломиничахъ 1 зр., Вп. В. Б. въ Сяноку 1 зр. 50 кр., І. Т. въ Сяноку 1 зр. 50 кр., І. М. въ Сяноку 1 зр. 50 кр.; для Школьн. Помочи: о. А. Бобыкевичь въ Студѣнцѣ 1 зр.; на могилу Шевченка: о. М. Садовскій въ Залôзцяхъ 50 кр., Вп. М. Гушалевичь въ Золочевѣ 1 зр.; для Просвѣты: Т. Ц. въ Цыковѣ 1 зр.; для Пролома: о. К. Л. въ Рѣпневѣ 2 зр.; для Науки: Пчт. Чит. въ Ветлинѣ 2 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. мая 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	318 —	322 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	176 50	180 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	309 —	313 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101 30	102 30
„ „ „ по 4% ав.	95 50	96 50
„ „ „ по 5% ав. період.	101 30	102 30
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 60	104 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	103 —	105 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	100 50	101 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	102 50	103 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	103 —	104 25
5. Лосы мѣста Кракова	19 75	21 50
„ „ Станиславова	23 —	25 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 42	5 52
„ цѣсарскій	5 43	5 53
Наполеондоръ	9 26	9 36
Пôвимперіялъ	9 56	9 66
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 17	1 19
100 марокъ нѣмецкихъ	57 10	57 80
Серебро	99 50	100 50

(Курсъ текучого куп. безъ купону)

Курсъ збôжа зъ дня 26 л. мая 1881.

(*Справозданье львôвскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ		до	
	зр.	кр.	зр.	кр.
Пшениця червона	10	—	11	50
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	25	10	25
Ячмѣнь	6	—	7	50
Гречка	6	75	7	25
Овесъ	6	—	6	60
Горохъ до варки	8	—	9	50
„ паст.	6	—	7	25
Выка	5	—	6	25
Кокорудза стара	6	26	7	—
„ нова	6	—	6	50
Рѣпакъ зимовый	10	75	11	—
„ лѣтный	10	75	11	—
Ржй (Лянка)	9	50	11	50
Насѣнье лляне	11	50	12	50
Конюшина (передна)	18	—	35	-
Кминъ	23	-	24	50
Анижъ	34	—	35	—
„ плоскій	30	50	32	50

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ

найстарша торговля почтовыми посылками поручає

нето 4¾ клг. найдобôрнѣйшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4¾ клгр. найдобôрн. грубозерн.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьемъ и **оплатою цла** на кожду стацію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуєся. Цѣнники franco.

Анонсы принимає для всѣхъ часописей австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ

Експедиція анонсôвъ

РУДОЛЬФА МОССЕ

(Rudolf Mosse)

въ Відни,

Seilerstätte 2.

Експедиція „Дѣла“ посередничитъ въ пересыланю всякихъ *оголошень до повысшого бюра анонсôвъ.*

На сезонъ весняный 1881

поручає магазинъ

ГЕНРИКА МИЛЛЕРА

во Львовѣ, рôгъ улицъ Галицкои, ч. 16

Краватки мужескй найновѣйшого фасону, чорнй и рôжнобарвнй — штука ôтъ 50 кр. до 2 зр.

Краватки дамскй съ золотыми и срѣбными коронками — шт. ôтъ 2 зр. до 4 зр.

Ковнѣрѣ мужескй почвôрнй — шт. по 25 кр.

Маншети мужескй — пара по 35 кр.

Рукавички найлучшй праскй, мужескй, дамскй и дитячй, пара по 1 зр. 20 и 60 кр.

Рукавички подвôйнй шитй, пара по 1 зр. 80 кр.

Рукавички зъ нитокъ и шовковй кордонковй — пара ôтъ 35 кр. до 2 зр.

Парасольки наймодньйшй, шовковй и кретоновй — шт. ôтъ 1 зр. до 12 зр.

Парасолѣ шовковй — шт. ôтъ 5 зр. до 12 зр., вовняній шт. ôтъ 1 зр. 50 до 4 зр.

Шнурôвки французскй найлучшого фасону — шт. по 2 зр. 50 кр., 3 зр. 50. кр. до 4 зр. 50 кр.

Палицѣ дуже хорошй, шт. ôтъ 30. кр. до 5 зр.

Ласкавй замовленя зъ провинціи выповняю якъ найсовѣстнѣйше ôтворотною почтою, не числячи ничого за опакованье. (3—3)

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Фабричный складъ

ПАПЕРУ

якъ такожь

фабрика торбинокъ паперовыхъ для купцѣвъ и крамарѣвъ

Ф. ЗАГУРСКОГО

во Львовѣ, улиця Ягайлоньска, ч. 15.

Цѣнникъ и пробы паперу высылаєся **gratis** и **franco.**

(4—?)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

РЕАЛЬНÔСТЬ

на продажъ во Львовѣ коло кôннои дороги желѣзнои, складаючася по бôльшôй части зъ самыхъ новыхъ, вôльныхъ ôтъ податку будынкôвъ, зъ ôтличными пивницями, доброю студнію, великимъ подвôрьемъ и малымъ огородцемъ. Тая реальнôсть може бути также на двоє подѣлена и надаєсь такъ добре до найму чиншового, якъ также до всякого предпринятія.

Дотеперѣшный чиншôвникъ (посесоръ) може въ цѣлости або частію на довшій часъ за 8% провизією, на пôвъ року напередъ, оплачувати чиншъ найму, якъ также поносити частію кошты асекураціи и удержаня. Протоє реальнôсть тая дає **певне и добре опроцентованье капиталу.** Вымагаєся 22.000 зр.

Близшй поясненя на листовнй пытаня удѣляє охотно и gratis Вп. Францъ Гоппенъ, (Franz Hoppen) во Львовѣ, ул. Ягайлоньска) ч. 14. (3—3)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 40. Львôвъ, Субота 23 мая (4 червця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція нôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати нôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не зверталотся тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в.ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Щедрôсть польска

для Русинôвъ, скоро разъ отворитъ свои шлюзы, то вже не знае ани берегôвъ, ани ніякои запоры. Выглядае намъ въ тôй хвили такъ, якбы нашѝ польскѝ паны, пересвѣдчившися о безуспѣшности дотеперѣшнои репресіи, — змѣнили радикально свою тактику, и, якъ до теперь, безграничными шиканами, намѣрили задавити насъ безграничною щедростію въ признаваню рускому народови въ Галичинѣ всякихъ можливыхъ користій и правъ. На щастье, дѣеся то все до теперь еще лишь на папиръ, — а папѣръ, якъ знаемо, терпеливый якъ въ зношеню лихои, такъ и доброи волѣ. Бо отъ що довѣдуемсь зъ кр. Рады школьнои — via Politische Correspondenz—краковскій Czas, и що оголошуе на самôмъ чолѣ Нру въ 28 мая с. р. коротко але ясно: „Въ минувшôмъ роцѣ (отже 1880) **заложено** (sic!) въ Галичинѣ **1645** публичныхъ народныхъ школъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ“!

Чи не застановився Czas, закимъ выпустивъ тую несподѣвану вѣсть на свѣтъ Божій, що таке нагле ôткрытье тои дѣйстно демоничнои дѣятельности кр. Рады школьнои, о якôй тутъ довѣдуемось, скорше може Русинôвъ переразити, нѣжь урадувати? Звѣстно бо, що свою дѣятельнôсть на користь и спасенье рускои народности розпочала тая Рада не доперва ôтъ минувшого року, але ôтъ р. 1868; а скоро въ однôмъ роцѣ 1880 потрафила заложити 1645 рускихъ школъ, то припускаючи, що и въ попередныхъ рокахъ не цѣлкомъ дармувала, все можна числити нехай лишь по 1000 такихъ же школъ пересѣчно въ однôмъ роцѣ заложеныхъ; такъ що въ ласки тои цивилизаційнои корпораціи до нынѣ малибы мы вже бôльше якъ 12.000 рускихъ школъ въ самôй Галичинѣ. Колижьбы ученѝ „Czas“-у свою науку статистичну зачерпнули були не у графа Таффе ани въ теперѣшнôмъ галицкôмъ Намѣстництвѣ, а просто зъ якого небудь урядового шематизму давнѣйшихъ лѣтъ, то бы имъ не було тайно, що, рахуючи всѣ безъ выимку громады (села, мѣсточка и мѣста) 49-ти всхôдныхъ повѣтôвъ до того еще й громады захôдныхъ повѣтôвъ по части Русинами заселеныхъ (якъ Н-Сандечь, Горлицѣ, Грибôвъ, Ясло), — можнабы рускихъ громадъ начислити заледви кругло 4000. Такимъ чиномъ вже теперь малабы кожда руска громада, не выймаючи навѣть мѣста Львова, по 3! народнѝ школы съ рускимъ языкомъ. — Ктожь тое богатство школъ зможе удержати? Ба, менша рѣчь о мошонку рускаго хлопа, — але чижь не будутъ мусѣли бѣднѝ мазурскѝ дѣти на гвалтъ и цѣлыми вагонами бути транспортованѝ до всхôднои Галичины, щобы бодай они тѝ всѣ школы якъ небудь помогли заповнити; бо признаемся, що тыхъ 12.000 рускихъ школъ навѣть для всѣхъ 500.000 до науки обовязаныхъ дѣтій рускихъ и польскихъ цѣлои Галичины, то троха за богато! Краковскѝ ученѝ графы и ихъ львôвска маштарня очевидно здали также всю фатигу мысленя на свôй „квинтумвиратъ ексцеленцій“, бо инакше не друковалибы съ такимъ легкимъ серцемъ такъ тяжкихъ абсурдôвъ на чолѣ свого начального органу.

То нехай буде для „Czas“-у, ôтъ котрого сподѣваемося бодай того, що прійме мовчки але зъ зарумѣнѣлымъ чоломъ наше спростованье его, правда некрестивъ се слôвце на „założono“.

безцѣльнои, та всежь за надто вже очевиднои гиперболѣ.

Але то не самъ одинъ „Czas“ и не ôнъ першій позволивъ собѣ на той тематъ подôбно невиннои гиперболѣ; и тутъ пригадуеся намъ мимоволѣ тая бочка вина, яку разъ кагалъ однои жидôвскои громады для зъеднаня собѣ „публичнои опиніи“ постановивъ жертвувати певному славному редакторови въ презентѣ. Зложитися мали на ту бочку всѣ жиды, кождый одну фляшку; якжежь прійшло до складки, то одинъ жидъ мався за мудрѣйшого ôтъ всѣхъ другихъ и налявъ свою фляшку водою, аргументуючи, що при 100 фляшкахъ вина его одна фляшка воды добротѣ вина не зашкодитъ, а всежь причинится до доповненя бочки. Читателѣ знаютъ, якъ тая исторія скôнчилась: показалося, що акуратне такихъ самыхъ мудрцѣвъ було тôлько, скôлько членôвъ громады, и „опинія публична“ дôстала вправдѣ повну бочку съ етикетою; але якъ скоро она коли небудь забагне зробити зъ того презенту ужитокъ, и приложитъ до тои бочки хочь бодай конець свого носа, то „букетъ“ несвѣжои воды, якій тамъ зачуе, поучитъ еи о правдивôмъ характерѣ кагальнои щедрости.

Отже такъ и описане высше ведро воды, яке налявъ „Czas“ до фундованои Радою школьною бочки „правдивого“ вина, було не перше; бо за якого розумного мавъ себе „Czas“, за такихъ самыхъ мудрцѣвъ мали себе вже передъ тымъ самѝ „кагальнѝ“, и краковска вода застала въ бочцѣ вже не одну фляшку рôвно „правдивого“ плыну, зачерпаного черезъ щедрыхъ фундаторôвъ просто зъ — Полтвы. О тôмъ пересвѣдчится кождый, русинофобією незаслѣпленый человѣкъ зъ слѣдуючои анализы первѣстного, черезъ „Czas“, якъ мы бачили, такъ неумѣрковано, cum *kilogramo* salis, переложеного артикулу зъ Politische Correspondenz. Докладный змѣстъ того въ Polit. Corr. умѣщеного, отже офиціозного и безсомнѣнно въ дотычнôмъ львôвскôмъ *департаментѣ* . . . . . *Русинôвъ* уложеного комуникату, есть такій:

„Въ р. 1880 було*) въ Галичинѣ „публичныхъ школъ народныхъ: съ выкладовымъ языкомъ рускимъ: 1645; „съ польскимъ: 1153; съ нѣмецкимъ: 45. Пôсля взаимного стосунку „числа всего **греко-кат.** населеня до **римско-кат.** (sic) населеня Галичины повинноби „въ Галичинѣ припадати на 100 школъ „рускихъ, — **133** польскихъ; а тымъ „часомъ припадае теперь въ дѣйстности „на ôтворотъ: на 100 школъ польскихъ „— 137 рускихъ!“

Цѣль тои статистичнои екскурсіи дотычного п. „радцѣ“ — навѣть безъ коментарѣвъ, якѝ до него „Czas“ и „Gaz. Nar.“ додали, ясна якъ сонце: затерти некористне для пануючои у насъ касты враженье, яке прецѣ вызвати мусятъ, такъ у высшихъ сферахъ якъ и у славяньскихъ еи союзникôвъ въ Радѣ державнôй, неустаючѝ жалѣ Русинôвъ, свѣжо зновъ нашими депутоваными выповѣденѝ.

Але — коли п. радця позволитъ, то мы приглянемся троха на его пальцѣ. Возьмѣмъ отъ хотьбы поданѝ ласкаво цифры стосунку, якій мае буцѣмъ-то заходити межи числомъ греческо-католицкого а числомъ римско-кат. населеня: п. радця каже: якъ 100 (гр. к.) до **133** (р. к.). Тымчасомъ пôсля мѣродайнои до сегодня конскрипціи зъ 1869 р. есть въ Галичинѣ особъ греч.-к. вѣроисповѣданя: 2,311.909; особъ рим.-к. 2,490.299*). Отже стосунокъ тыхъ двохъ циферъ, замѣненый на процентовый **), выказуе цифры: 100 (гр. к.) до **108** (р. к.), а не якъ п. радця ласкаво твердитъ до **133**! Зъ ôткижь той шановный ученый взявъ тую послѣдну, — зъ дѣйстною такъ разячо (о 25% !) незгôдну цифру, пôсля котрои мусѣлобы въ Галичинѣ бути, при однаковôмъ станѣ греко-катол. населеня (2,311.909), римскихъ католикôвъ замѣсть 2,490.299 — съ горою 3 миліоны? Зъ ôтки? очевидно, зъ Галичины. Пошукаймо, а побачимо, що въ Гал. есть окрôмъ 2,311.909 головъ гр.-к. и 2,490.299 р.-к., еще лишь **575.433 жидôвъ**, 37.125 протестантôвъ и **3.200** головъ рôжного иншого вѣроисповѣданя. Отже коли зъ того возьмемо всѣхъ жидôвъ, а надто еще тыхъ 3,200 рôжновѣрцѣвъ, и дорахуемо ихъ до числа римскихъ католикôвъ, то дôстанемо суму 3,068.900 головъ; *а доперва тая сума*, порôвнана съ числомъ греко-католикôвъ (2,311.909), дасть намъ пропорцію 100 : **133**, черезъ Polit. Corrp. оголошену яко пропорцію помежи греко- а **римско**-католицкимъ (sic!) населеньемъ заходячу. Бюро урядового . . . . . Русинôвъ заанектувало отже всѣхъ жидôвъ, жидôвокъ и жиденятъ, всѣхъ филипонôвъ, англиканôвъ, менонитôвъ, магомеданôвъ и скопцѣвъ, якихъ тôлько въ Галичинѣ знайти було можна, — однымъ словомъ 578.633 жидôвъ и рôжновѣрцѣвъ, въ однôй хвили перевернуло въ правовѣрныхъ **римскихъ** католикôвъ; — и то все ad majorem Poloniae gloriam, щобы auf diesem (in Galizien) nicht mehr ungewöhnlichen Wege, — доказати „статистичными“ цифрами, що Русины маютъ *малчать!* бо и такъ зъ польскои ласки дôстали далеко бôльше школъ, якъ бы имъ належалося. Алежь се просто шахрайство, скаже читатель. Такъ, шахрайство, и то — зъ уваги на цѣль, средство и становиско авторôвъ — дуже мизерне шахрайство!

(*Конецъ буде.*)

*) „Czas“, якъ сказано высше, переложилъ наше спростованье его, правда некрестивъ се слôвце на „założono“.

*) Змѣны, якѝ бы въ тôмъ релятивнôмъ стосунку до р. 1880 зайти могли, можутъ бути — если въ загалѣ зайшли — дуже незначнѝ; бо звѣстно, що римскѝ католики умираютъ и родятся незгôрше якъ грецкѝ.

**) Пôсля такои операціи:

$$\frac{2{,}311.909}{2{,}311.909} \times 100 : \frac{2{,}490.299}{2{,}311\,909} \times 100.$$

Еще слово въ справѣ конскрипціи.

(*Дальше*)

II.

А теперь зъ ряду приходитъ еще трета спеціяльнôсть галицка, котра достойно занимае рôвне мѣстце въ галицкôй господарцѣ вразъ съ двома першими спеціяльностями: славно звѣстною системою „szkolnictwa ludowego“, доводячою до незнаня рускаго письма и языка, и „свободою выборôвъ“, якъ неможь лучше зъилюстрованою въ исторіи славного выбору кн. Пузыны. Сею третою спеціяльностію галицкою есть „урядовый языкъ польскій.“ Щожь се маe за звязь съ конскрипцією и дотычащими надъужитями? — може кто спытае. Ото въ наслѣдство першои спеціяльности галицкои въ цѣлôй всхôднôй Галичинѣ не можна було зъ помежи выхованцѣвъ нового „szkolnictwa ludowego“ найти писарѣвъ знаючихъ рускій языкъ и руске письмо; въ наслѣдство другои спеціяльности „свободы выбору“ такъ всюда сталося, що рускѝ громады „дали собѣ выбрати“ такихъ конскрипційныхъ комисарѣвъ, котрѝ або не знали або не хотѣли знати такъ Русинôвъ якъ и руского языка; а въ наслѣдство третои спеціяльности мусѣли всѣ конскрипційнѝ формулярѣ, хочь були печатанѝ въ обохъ краевыхъ языкахъ, бути выповненѝ выключно лише въ польскôмъ языцѣ. И се також пояснивъ намъ гр. Таффе дуже оригинально: „Понеже конскрипційнѝ писарѣ не безъ слушности (!) мусѣли (пôдъ чіѣмъ примусомъ? — сего не тяжко догадатись!) уважатися яко урядово установленѝ органы, то яко такѝ узнали они за отвѣтне въ тôй своѣй „урядовôй повинности“ уживати польского языка урядового, въ Галичинѣ загально „заведеного“, с. е. списовати конскрипцію въ выключно польскôмъ языцѣ. Чи жь не оригинально поясненo? Булобы совсѣмъ не на мѣстци, пытати тутъ пана гр. Таффого о льогичну ôтповѣдь на пытанье: длячого министеръ гр. Таффе казавъ печатати конскрипційнѝ формулярѣ також и въ рускôмъ языцѣ, скоро они всюда, якъ далеко сягае польскій языкъ урядовый, мали бути выповнюванѝ лише въ урядовôмъ языцѣ польскôмъ? О тое не можемо такъ довго пытати, якъ довго министеръ просвѣты не выстарався еще пôдручника льогики, о котрого потребѣ свого часу такъ голосно говоривъ дръ Дунаевскій. На теперь важнѣйша друга сторона сего поясненя. Ось сею ôтповѣдію хотѣвъ гр. Таффе показати, скôлько то еще неправильности и непокôрливости передъ урядовымъ языкомъ польскимъ мѣстится у насъ въ Галичинѣ въ тôмъ, що пр. нашѝ консисторіи, нашѝ уряды деканальнѝ и парохіяльнѝ, гдеякѝ уряды громадскѝ и т. д. не уживаютъ „загально заведеного въ Галичинѣ“ языка польско-урядового, але смѣютъ урядовати по руски, хотяй они ачейже съ троха бôльшимъ правомъ называются „урядами“ якъ тымчасовѝ „урядники-писарѣ конскрипційнѝ“. Такъ то тая ôтповѣдь есть безперечно заразомъ и пересторогою въ радѣ: „бери, Петре, на розумъ!“ Русины повиннѝ вже дальше самѝ додуматись, що зъ сего слѣдуе. Если доси Русины дивовалися, длячого мимо конституційного запорученя рôвныхъ правъ и свободы рускои народности такъ въ школахъ и урядахъ якъ и въ публичнôмъ житю, власне за еры „пошановаия и помиреня всѣхъ народностій“ въ Галичинѣ такъ часто въ рускихъ школахъ насильно и противозаконно може заводитися навѣть въ чисторускихъ школахъ польскій языкъ, длячого польскимъ кандидатамъ при выборахъ наспѣвае въ помôчь и политична власть съ своими слугами и инспекторска агитація и урядова „Gazeta lwowska“, для чого рады повѣтовѝ съ рускою бôльшостію не допускаются до уконституованя и т. д. — то теперь вже можна перестати дивоватись надъ тымъ всѣмъ и тому подôбнымъ, скоро выразъ „польскій“ „загально въ Галичинѣ“ уважаеся идентичнымъ съ неидентичнымъ доси выразомъ: „урядовый“. Якъ сказано, авторъ ôтповѣди на интерпеляцію рускихъ послôвъ о конскрипціи договорився до самои недвозначнои ясности и Русины перестанутъ по тôй ôтповѣди богато гдечому дивоватися, що доси вы-

давалося имъ дивнымъ, неприроднымъ, законно неможливымъ, або конституційно непонятнымъ.

Однакожь дана Русинамъ ôтповѣдь о надъужитяхъ при конекрипціи єсть єще въ многихъ иншихъ взглядахъ дуже поучаюча. Коли доси исторія латинизаціи Русинôвъ неоспоримыми доказами поучує, що съ малыми вынятками дѣйстно мазурскихъ кольоній вся остаюча часть латинникôвъ-селянъ всходнои Галичины представляє по языку и цѣлôмъ національнôмъ характерѣ правдивыхъ Русинôвъ, лише переведеныхъ на латиньскій обрядъ, коли щоденна наглядна обсервація, ce argumentum ad oculos, може кождого цѣкавого поучити, що тіи латинники-Русины що до звычаѣвъ и обычаѣвъ, що до физіольогично-психичного строю, а въ тôмъ случаю особенно що до питомого языка „домашного“ представляютъ собою елементъ чисторускій, коли руска народность тыхъ латинникôвъ сталася, такъ сказати, для цѣлого свѣта ноторичною, — гр. Таффе поучає насъ совсѣмъ чогось иншого, именно, що всѣ латинники-селяне всходнои Галичины суть „ноторично“ польскои народности и що они „ноторично“ въ дома говорятъ выключно лише по польски! Тутъ мы справдѣ признаємося до неточности нашого вытягу ôтповѣди гр. Таффого, бо сего нового ôткрытя етнографичного мы не вычитали въ справозданяхъ вѣденьскихъ газетъ, ажь доперва въ самыхъ стенографичныхъ справозданяхъ на стор. 5489 — зъ 14 мая 1881. Доси навѣть краєвй власти и польскй конскрипціонисты не були єще освоєнй съ тою новою теорією „ноторичности“ гр. Таффого, хотяй може подѣляли єи по своєй задушевнôй интенціи. Записованье такихъ латинникôвъ-Русинôвъ за чистыхъ Полякôвъ съ „чистопольскимъ“ языкомъ домашнымъ выдавалось имъ навѣть въ ихъ „урядовôй“ функціи конскрипційнôй яко щось такого, задлячого, якъ то кажутъ, „на . . . . шапка горитъ“, и длятого то поступали они при тôмъ въ той спосôбъ, що съ латиньско-рускои людности, записованои за чистыхъ Полякôвъ, лишали рускôй народности певный процентъ, дозволеный найновѣйшимъ закономъ противъ лихвы. Зъ тои манипуляціи, споводованои, якъ бачилисьмо, совсѣмъ иншимъ, съ совѣстностію и правдою далеко неспорôдненымъ мотивомъ — „hat Graf Taaffe eine Tugend der Volkszählung in Galizien gemacht“, и мы читаємо теперь въ ôтповѣди на интерпеляцію менше-бôльше такй выводы: „Якъ могутъ Русины жалитися, що ихъ народнôсть покривджено при конскрипціи черезъ записанье всѣхъ латинникôвъ-селянъ всходнои Галичины яко Полякôвъ съ польскимъ языкомъ домашнымъ, коли поперше всѣ тіи латинники „ноторично“ говорятъ въ дома выключно лише по польски, а по друге отъ въ повѣтѣ N. N. на 2000 латинникôвъ-селянъ мнимого рускаго походженя, вписано ажь *3* съ языкомъ рускимъ, а въ повѣтѣ Z. Z. ажь *2*, а въ повѣтѣ У. У. ажь *1*, и то на ихъ выразне жаданье — безъ супротивленя! Гдекуды хотѣли вправдѣ вписовати бôльше число латинникôвъ за Русинôвъ, — aber dieser Missbrauch musste durch den Bezirkshauptmann mittelst der strengen Weisung (щось подôбного якъ пр. въ Пониквѣ) abgestellt werden“. Справдѣ, такъ быстроумнои и льогично-историчнои ôтповѣди не можна було учути навѣть въ галицкôмъ соймѣ.

(Конецъ буде.)

Бесѣда посла сов. Ковальского,

выголошена на 150-ôмъ засѣданю палаты послôвъ дня 12 мая с. р. при дебатѣ буджетовôй при титулѣ: „Народнй школы“.

(Дальше.)

Якъ же поступає краєва рада школьна, коли станесь що противного? Ось маємъ примѣръ на мѣсточку Бабичахъ пов. перемыского. Рада громадска рѣшила выключити зъ школы рускій языкъ, хотяй тамъ єсть много Русинôвъ. Краєва рада школьна заразъ згодилась на тое рѣшенье и дуже охочо єго потвердила. Краєва власть школьна, котра предсѣ повинна стояти понадъ всѣма партіями, повинна законы такъ до Русинôвъ якъ и Полякôвъ въ рôвнôй мѣрѣ прикладати; а зъ поступованя рады шк. выходитъ, що арт. XIX з. д. єсть для однои части нашого населеня закономъ, для другои не має значеня (Голосы: *слухайте! слухайте!*). Недавно була довга дебата надъ 6- або 8-лѣтнымъ обовязкомъ школьнымъ. Мы не промовляли при тôй дебатѣ разъ тому, що приписъ намѣренои уставы не ôтносився до Галичины и що для Галичины на жаль существуютъ въ тôмъ якъ и въ всякôмъ взглядѣ выняткови постановы. Нехай обовязокъ шкôльный въ Галичинѣ тревае не 6 лѣтъ, якъ теперь, але и 8 або 12 лѣтъ, то таки люде не будутъ при тôмъ станѣ народнои школы бôльше образованй, якъ теперь, хиба що будутъ бôльше платити и въ кôнци здеморализуются. Прошу лише зважати, що дѣвся теперь съ ученикомъ, коли ôнъ опуститъ школу, котра у насъ по бôльшôй части єсть двоклясовою.

Пôсля пляну науки має 2-клясова школа допяти на малôмъ того, до чого доходитъ 8-лѣтна народна школа на великôмъ. Але коли дѣти опустятъ нашу народну школу, то значитъ: ex omnibus aliquid, ex toto nihil! Дитина мимо всякихъ плянôвъ не умѣє ани добре читати, ани числити и рахувати, ани писати и риеувати.

Съ якимижь вѣдомостями приходитъ дитина домôвь? Она знає гдещо про кôлькохъ польскихъ королѣвъ и панôвъ, а може такожь и про кôлькохъ Русинôвъ, котрй ôтцурались свого народу, а котрыхъ друга сторона представила яко великихъ мужѣвъ. (*Голосы: дôйстно такъ!*) Що така наука не приноситъ пожитку, се рѣчь ясна, а вы, мои ПП., не повиннй дивуватись, коли въ справозданю власти шкôльнои зъ минувшого року прочитаєте, що 28.813 отцѣвъ и опѣкунôвъ укарано грôшми або вязницію за тое, що не хотѣли посылати своихъ дѣтій до такои школы. (*Голосы: слухайте! слухайте!*) Жадною вязницію не можь того доконати, що готовъ єсть кождый учинити охотно, єсли лише проженеся зô школы всяку политику и ограничится на саму пожиточну науку. Єсли мои слова не переконаютъ въ тôмъ взглядѣ гдеякихъ панôвъ, то я ôткличусь на письмо Поляка, гр. Каз. Водзицкого, котрый въ „Czas-ѣ“ въ ч-ахъ 118 и 119 зъ мин. р. видитъ причину морального и матеріяльного упадку люду въ неôтповѣднôмъ урядженю народнои школы. Зъ всѣхъ сторôнъ даются чути жалобы, що въ школѣ марнується дорогій часъ на самй дурницѣ и проте не дивно, що никто не має у насъ довѣрія до школьнои науки. До того позволяютъ собѣ у насъ збытку, и громада муситъ неразъ ставити величавый и коштовный будынокъ, хоть часто выстарчивбы дуже добре и старый будынокъ на школу.

Єсли лучится часомъ въ школѣ кôлькохъ Полякôвъ, то школа ставсь тогды що найменше мѣшаною. Але находимо такожь въ мѣстцевостяхъ, якъ въ Глинянахъ, Єзуполи, Выжневѣ, Николаєвѣ, где єсть заледво кôлька польскихъ родинъ, а такожь въ Сьятынѣ, Тысьменици, Богородчанахъ и Щирци, где переважаютъ Русины, выкладовый языкъ польскій. На всякій случай не виджу пôдставы, а навѣть уважаю противзаконнымъ заводити польскій языкъ яко выкладовый тамъ, где суть выключно або переважно самй Русины.

Мы Русины въ Галичинѣ не маємъ майже нигде бôльшеклясовои школы народнои съ рускимъ языкомъ выкладовымъ. Неразъ поставлено тутъ рôжнй резолюціи въ тôмъ взглядѣ, и то на нашу користь. Ôтносилися мы до правительства, щобъ бодай во Львовѣ постаралося о бôльшеклясову школу съ рускимъ выкладомъ, але доси правительство ничого для насъ не учинило. Мы старались завсѣгды о добро рускихъ народныхъ шкôлъ и пôдносили неразъ голосы такожь въ галицкôмъ соймѣ. Нашь соймъ по рôжныхъ интерпеляціяхъ въ тôй справѣ наконець рѣшивъ: передати Выдѣлови краєвому до розваги, чи єсть потреба устроити во Львовѣ бôльшеклясову народну школу съ рускимъ языкомъ, а коли узнаєся така потреба а рада мѣска до устроєня тои школы не прихилится, то нехай выдѣлъ краєвый предложитъ соймови свои внесеня, щобы жаданя Львôвскихъ Русинôвъ по можности вдоволити. Але доси галицкій Выдѣлъ краєвый такого осуду не предложивъ. (*Голосы: слухайте! слухайте!*)

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Долиньского. (*Выборы маршалкôвъ рады повѣтовои въ Долинѣ.*) Яко участникъ тыхъ выборôвъ, чуюся обовязнымъ ôтповѣсти на доносы о нихъ въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ ЧЧ. 111 и 119 с. р.

Скоро п. Гупенъ резигнувавъ на теперь и на будуще зъ предсѣдательства рады пов., гдеякй охотники яли пнутися на опорожненый маршалкôвскій столець. Але на перешкодѣ бувъ имъ п. М., одинъ-одинокій посѣдатель бôльшои посѣлости въ радѣ повѣтовôй. Ба, и намъ на серци було: кого тутъ выбирати? Свого тяжко буде пересадити; та кобы хоть такого, що не дуже великій ворогъ Русинôвъ. И всѣ нашй згодилися на п. М., Поляка, бо лишь ôтъ сего честного мужа мы надѣялися хоть трохи правды и справедливости для Русинôвъ. При выборахъ дали Русины всѣ голосы за п. М.; зъ противнои стороны не дано єму ани одного голосу.

Коли сей выбôръ бувъ уневажненый, лагодилися обѣ стороны до новои борбы. Кандидаты непрошенй, щобы унеможливити выбôръ п. М., ужили того фортелю, що въ Ч. 111. „Gaz. Narodow-oи“ єго оклеветали, бо мудро вырахували, що честный мужь, ôтъ своихъ очерненый, не пріймеся того достоиньства. Мы тымъ бôльше обстали за нимъ, що черезъ насъ невинно бувъ оклеветаный.

Алежь бо и противна сторона, при повтореныхъ выборахъ, д. 19 мая, якъ той рôй, въ котрôмъ єсть бôльше матокъ, черезъ довгій часъ не могла зôйти на одну дорогу. Въ кôнци „Polacy“ примушенй були выбрати Чеха на маршалка, а Русина священика на заступника. А то якимъ чиномъ? — запытаєте. Отъ якимъ: Чехъ, хотяй дуже немила для нихъ личнôсть, має одно свойство неоцѣнене въ очахъ нашихъ „braci“ — єсть явнымъ ворогомъ Русинôвъ!*) А Русина за щожь выбирали? (Самй выбирали. То неправда, що пише „Gaz. Nar.“ въ Ч. 119, якобы бувъ якій тамъ компромисъ). Того кандидата священика опишу, для лѣпшои вѣры словами, котрй походятъ ôтъ особы урядовои. Передъ выборами до рады пов. п. Ст. наказувавъ, щобы пôдъ жаднымъ условіємъ не кладено до листы кандидатôвъ зъ селяньскои куріи ани того священика ани о. Кобриньского. „Ten staruch kaleka, niedołęga, a pcha się na wice-marszałka“. Передъ сыномъ тогожь священика выговорювавъ п. Ст. на ôтця; мабуть забувся, що то сынъ. Передъ вôйтомъ и провизоромъ зъ того села, котрый въ широкôй окрестности має велику повагу, и котрый за свого духовного отця въ огонь бы скочивъ, нарѣкавъ п. Ст., що въ єго селѣ найгôршй „лайдаки“. „То ктось, певно пôпъ, черезъ свôй довгій вѣкъ здеморализовавъ, зворушивъ цѣлу громаду!“ А коли вôйтъ обставъ за своимъ пастыремъ, п. Ст. конче своє: „Але то певно якійсь diabeł buntuje gromadę— но ты, чоловѣче, не слухай никого лишь мене, а даю тобѣ слово, що до року будешь матиордеръ ôтъ Цѣсаря!

Запытаєте отже: якъ могли Поляки такого чоловѣка ставити на заступника маршалка? Може бути, що гадали собѣ, пôпъ злакомится, та ôтступитъ солидарности съ своими, бо имъ не ставало одного голосу до комплету.

Слаба надѣя, щобы й наступующй выборы, **9 Червня** н. ст. лѣпше вдалися. „Gaz. Nar.“ въ Ч. 119 поострила дисциплину на выборцѣвъ своихъ, щобы всѣ явилися. Нашихъ не може бути лишь 10 голосôвъ, а то зъ причины, що п. Ст. при выборахъ до рады пов. постарався о тое, щобы п. Гупена выбрано зъ куріи селяньскои; а теперь зновъ постарався, щобы и другій нашь членъ на часъ выбору не прійшовъ до голосу.

Такъ мабуть єще разъ прійдеся намъ выступати зъ рады повѣтовои — а може й на завсѣгды. Най вже въ конституційнôй, автономичнôй державѣ радятъ чужй за насъ — безъ насъ!

Переглянувши тое, щомь написавъ, насуваются менѣ слѣдующй немилй уваги: Кажутъ нашй польскй сусѣды: Русинъ дикій, не дасться присвоити; а тутъ щирого Поляка, котрому вдалося позыскати симпатію Русинôвъ, котрому ничо иншого, лишь тую симпатію закидаютъ, (см. Gaz. Nar. Ч. 111) ôтмѣтуютъ ôтъ себе яко негôдного.

И мы Русины, такй паріясы, прокаженй, що абы кто зôлижився до насъ, або мы до него, вже ôнъ ганьбою напятнованый!

Бѣднй мы Русини! — але бѣдна и та наша братня, польска справа (братня кажу, бо славяньска), що такихъ нездарныхъ поратôвникôвъ має! Имъ бы частѣйше, нѣжь они чинятъ, повторяти тй историчнй слова: „Боже! хорони менѣ ôтъ моихъ другôвъ; съ моими ворогами, Русинами, борше я собѣ дамъ раду!“ И то въ такій сумный часъ: коли тучна хмара залягла великій пай славяньскои землѣ, — они выправляютъ „гецы“ съ Русинами?!

І. Заячковскій.

Зъ всходнои Галичины. (*Нотарямъ не вôльно безъ выроку судового грошій брати.*) Загально звѣстно, що ц. к. нотарѣ яко комисарѣ судовй, або нотаріяльнй депенденты ѣздятъ по селахъ, списуютъ акта спадковй и кажутъ собѣ за тое неразъ великй грошѣ селянамъ платити. Селянинъ не знає права, то и платитъ — и такимъ способомъ вже много кривды людямъ сталося.

Отже ц. к. судъ повѣтовый въ С. заказавъ нотареви брати безъ судового позволеня и признаня грошѣ або якй небудь предплаты, а высшій судъ, а навѣть найвысшій трибуналъ въ Вѣдни на рекурсъ дотычного нотаря затвердивъ рѣшеньемъ зъ 16 вересня 1880 Ч. 8075 повыше постановленье суду повѣтового и додавъ, що ц. к. нотарѣ суть обовязанй акта спадковй навѣть тогды списувати, коли жадного завдатку не отримаютъ. Длятого то належитъ поучити несвѣдущихъ людій, щобы заразъ на грунтѣ за померщину ц. к. нотарямъ не платили, понеже пертрактаціи, где маєтокъ сумы 100 зр. не перевышшає, суть вôльнй ôтъ оплатъ нотаріяльныхъ; а такожь и тое обстоятельство єсть важне, що ц. к. нотарь має право тôлько таку заплату жадати, яку єму дотычный судъ признасть.

Отже най люде по селахъ будутъ осторожнй, и якъ панъ нотарь заправитъ грошій, то най дадутъ тôлько на штемплѣ ôтъ аркуша по 36 кр., а що дальше, то нехай пану нотареви скажутъ, що тôлько тогды заплатятъ, якъ дôстанутъ наказъ зъ суду. Колибы однакъ судъ часомъ за богато (н. пр. бôльше якъ 5 або 6 зр.) ц. к. нотареви признавъ, то наслѣдники спадку можутъ подати рекурсъ до высшого суду въ речинци 14 днѣвъ, и просити о зниженье почисленои нотареви належитости.

Зъ Черновець. (*Святкованье 3-го мая.*) Святкованье 3-го мая обходилося у насъ въ особлившій спосôбъ. На запрошенье рускаго акад. тов. „Союзъ“ зôбралося въ салѣ готелю „Zum goldenen Lamm“ до 100 мѣщанъ и таке жь число рускои интелигенціи на такъ званый товарискій вечерокъ. Въ Галичинѣ „товарискій вечерокъ“ рѣчь незвѣстна и Галичанинъ не схоче й повѣрити, щобъ такй вечерки, ôтбуваючйся при склянцѣ пива, приносили рôвно велику користь для нашои рускои справы, якъ гучно аранжованй зборы и. т. д. Тымчасомъ оно такъ и єсть.

Вже позасѣдали гостѣ за двома довгими столами, склянки наповнилися пивомъ, а гдекуды виномъ, весело почалась розмова съ сусѣдами, ажь тутъ наразъ на голосъ предсѣдателя „Союза“ п. Стоцкого: „Silentium“ всѣ утихли. Предсѣдатель заявивъ, що отвирає товарискій вечерокъ пѣснію „Миръ вамъ братя“. Громко понеслась пѣсня мовь зъ одноп груди; по при хорѣ „Союза“ загремѣла она зъ устъ кождого, а мѣщане, котрыхъ п. Стоцкій недѣлями привчивъ спѣвати много рускихъ пѣсень, злили свои голосы въ одну звучну и стройну гармонію. По короткôмъ перестанку, пôд-

---

*) За сего славного Русоѣда часъ бы вже щось бôльше Вамъ написати; та чей кто коли спроможеся.

часъ котрого гостѣ голоснѣйше съ собою розмавляютъ, и по поздоровленю гостій предсѣдателемъ ôтспѣвавъ хоръ „Союза“ нôдъ проводомъ п. Стоцкого и при помочи п. судіи В. Ясеницкого улюблену пѣсню Из. Воробкевича: „Чимъ красна Буковина звенитъ“. Потôмъ слѣдувала бесѣда, выголошена членомъ „Союза“, п. В. Мильковичемъ. Подяковавши на вступѣ гостямъ за тое, що явились на народный праздникъ, звернувся бесѣдникъ до численно згромадженыхъ мѣщанъ и пôднѣсъ особенно фактъ, що рускій мѣщане поняли значѣнье народнои памятки 3-ого мая и такій щирый взяли удѣлъ въ народнôмъ торжествѣ. „Нынѣ, продовжавъ п. Мильковичь, надôйшла зновъ для насъ пора, коли мы мимовôльно принуждени оглянутися поза себе, на свою минувшу дѣятельнôсть и спытати самыхъ себе, що зробилося за тыхъ 33 лѣтъ ôтъ наданя свободы народови. Роздумавши добре, мы смѣло можемъ сказати, що при такихъ обстоятельствахъ, середъ такъ численныхъ и могучихъ ворогôвъ, котрі все и всюды голосятъ, що для насъ нема будучности, мы много зробили для народа. Мимо тяжкихъ перепонъ зъ стороны ворогôвъ повстаютъ по рускôмъ краю читальнѣ, касы пожичкові, шпихлѣрѣ громадскі, бурсы и т. д., а все то много варта, бо служитъ для правдивого добра народа. Тіи народні будовы повстали зъ крейцарôвъ, які нарôдъ нѣсъ и несе на ôлтарь ôтчины, не побудовавъ ихъ ни князь, ни графъ, ни баронъ, — длятого то они стаются рускому серцю тымъ дорожшій. Правда, гдекому мало того, гдекто грызе собѣ голову, що мы не маємъ шляхты, и що мы безъ неи нічого не зробимо. Не дивуюся имъ, — то суть люде, котрі нічого самостôйно не здужаютъ помыслити и зробити, а призвычаєні до того, що всюды шляхта єсть и все провадитъ, або самі штучно взносятся до тои высокои степени, або заложивши руки вычѣкуютъ шляхты. Они перечутъ, що въ народѣ велика сила; видно, не знаютъ, що то нарôдъ и яка єго сила. Но теперь, хвала Богу, Русь розстаеся съ тыми понятями. Суть Русины, котрі походятъ зъ значныхъ родинъ, а на свои титулы и не дивлятся, пристали до народу и для него працюютъ. Мѣстце тои шляхты, котра набравши значеня и маєтку межи своимъ народомъ, єго потôмъ лишила и стала найбôльшимъ єго ворогомъ, — заняли люде ученій, неустрашимі патріоты, котрыми Русь може величатися. Божь не штука бути патріотомъ тамъ, где за патріотизмъ платятъ, а штука бути рускимъ патріотомъ; ôнъ знае, що єго переслѣдувати будутъ, знае, що послѣдною тяжко зароблену лептою мусится съ народомъ подѣлити. А кому за мало того, що въ насъ зробилося, най подивится на густі раны, які вынѣсъ рускій нарôдъ зъ 500-лѣтнои борбы, бо чимъ жежь буде хвалитися ветеранъ вертаючій зъ бою, якъ не своими ранами. Ворогôвъ сила въ бôльшôй посѣлости, дѣятельнôсть ихъ лежитъ въ тôмъ, що стараются якъ найбôльше ôтдати все въ жидôвскі руки, и небавомъ будутъ жидамъ служити, коли не хотѣли народу.“ Пôднѣсши дальше значенье празника 3-го мая для Руси яко правдиво народного, яко идею народню и завôзвавши всѣхъ, щобы дальше въ тôмъ направленю наближались до нашои славнои будучности, скôнчивъ бесѣдникъ, нагородженый грôмкими рукоплесканями.

(*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Палата послôвъ*) закôнчила свою сесію послѣднымъ засѣданьемъ дня 1 л. червня. Въ послѣдныхъ дняхъ залагодила она одну зъ дуже важныхъ справъ — справу ческого университету. Обѣ уставы о ческôмъ университетѣ (котрі мы недавно подали майже въ цѣлости) зôстали принятій бôльшостію правицѣ въ другôмъ и третôмъ читаню. И такъ Чехи добились наконець завѣтного свого бажаня — національного университету.

(*Палата панôвъ*) приняла значною бôльшостію ухваленый палатою послôвъ законъ о головнôй сумѣ податку грунтового въ цѣлости, en bloc. Опозиція централистична потерпѣла дуже дотклива неудачу, а кабинетъ гр. Таффого доступивъ найбôльшого тріюмфу своеи политики. Ôтъ принятя або непринятя закона грунтового въ палатѣ панôвъ, пôсля ухвалы палаты послôвъ, залежало и пытанье: чи бути, чи не бути кабинетови гр. Таффого? Колибы палата панôвъ була змѣнила законъ о головнôй сумѣ податку грунтового по мысли комисіи (гл. послѣдне число „Дѣла“), то гр. Таффе бувъ готовъ вручити Цѣсареви свою димисію. Палата панôвъ законъ приняла и становище гр. Таффого дуже скрѣпилось. Теперь по принятю палатою панôвъ закона грунтового, а палатою послôвъ закона о ческôмъ университетѣ не буде вже предмету, котрого рѣшенье въ палатахъ моглобы спровадити квестію кабинету. Въ палатѣ панôвъ голосувавъ нашь митрополитъ І. Сембратовичь за головною сумою закона грунтового.

(*Соймъ угорскій*) замкнувъ самъ Цѣсарь промовою троновою. Мова тронова вычисляе уставы, ухвалени для добра народу, згадуе съ натискомъ о полученю Угорщины желѣзницями съ всходомъ, о користнôй конверсіи довгôвъ державныхъ и о ôтбудованю Шегедина при безпримѣрно симпатичнôй участи цѣлого свѣта. Дальше тронова промова высказуе надѣю, що такожь и на будуще соймъ угорскій буде працювати съ такимъ посвященьемъ якъ доси; а зможе працювати, бо теперѣшнй ôтношеня Австро-Угорщины до заграничныхъ державъ того рода, що краѣ зможутъ безъ перервы ужывати благодатій мира; взаимна добра воля державъ европейскихъ тое запоручае, розвязуючи всѣ проявляючійся недорозумѣня и конфликты дорогою мирною.

(*Соймъ галицкій*) маѣ зôбратись, якъ доносятъ зъ Вѣдня, въ половинѣ вересня и буде радити 6 тыжднѣвъ.

(*Депутація зъ Шлеска*) прибула кôлька днѣвъ тому до Вѣдня съ меморіяломъ до президіи министерства, жадаючимъ рôвноуправненя языка польского и ческого съ нѣмецкимъ въ судахъ и школахъ. Депутація мала авдіенціи у мин. гр. Таффе, Пражака и Конрада, и ôтъ всѣхъ трехъ достойникôвъ була принята жичливо; всюда обѣцяно ѣй справедливôсть. Поляки и Чехи выправили для депутаціи бенкетъ, на котрôмъ говорилось много патріотичныхъ рѣчій. Насъ, розумѣесь, дуже тѣшитъ, що Славяне добиваются своихъ правъ и противъ ческо-польского бенкету нічого не маємо, але смѣхъ насъ збираe, читаючи въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй що найменше смѣшный притыкъ Русинамъ: „Не встыдъ вамъ, що мы на бенкетъ не запросили рускихъ послôвъ! Мы бы були ихъ запросили, кобы они не упоминалися такого самого рôвноуправненя ôтъ насъ, якого Шлеска депутація упоминаеся ôтъ Нѣмцѣвъ!“ Єй Богу, смѣшно!

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До Kölnische Zeitung телеграфуютъ зъ Петербурга, що царь принявъ димисію министра вôйны Милютина, а на єго мѣстце покликавъ генерала 12 ого корпуса Ванновского. Министромъ дôбръ государственныхъ зôставъ именованый Гротъ, а контрольоремъ Островскій.

До Presse телеграфуютъ зъ Петербурга, що царь перенѣсся съ цѣлымъ своимъ дворомъ зъ Гатчина до другои лѣтнои резиденціи, до Петергофа. Перенесенье наступило такъ нагло и тайно, що дуже мале число осôбъ о нѣмъ мало вѣдомôсть.

Варшавскі газеты съ кождымъ днемъ приносятъ вѣсти о що-разъ новыхъ улекшеняхъ, даваныхъ Полякамъ россійскимъ правительствомъ. Дôстали вже катедру польского языка и литературы въ Варшавскôмъ университетѣ, и другі уступки въ школьництвѣ въ користь польского языка, дôстали много важныхъ уступокъ въ дѣлѣ ихъ католицкого костела — а теперь читаємъ, що вже и министерство справедливости розпорядило, щобы суды въ Королевствѣ польскôмъ обходили кромѣ святъ православныхъ такожь свята римско-католицкі.

Газеты россійскі и заграничні маючи споро матеріялу въ противжидôвскихъ безпорядкахъ въ Россіи, — усунули на другій плянъ арештованя нигилистôвъ, о котрыхъ впередъ дуже широко розписувались. Однакожь годѣ зъ того вносити, що може арештованя нигилистôвъ теперь що-разъ рѣдшій, — противно що-день майже регеструютъ газеты нові факты арештовань. Въ послѣдныхъ часахъ кромѣ офицерôвъ въ справѣ офицера Суханова арештовано въ Одессѣ и Москвѣ учительки школъ женьскихъ, котрі мали бути знакомі съ Желябовымъ и Кибальчичемъ и вноювати въ свои ученицѣ нигилизмъ.

Сербія. Князь Миланъ предпринявъ теперь подорожь до Пешту (где теперь перебуваe нашь Цѣсарь) и до Берлина. Цѣлію подорожи єсть очевидно пôдготовляючій крокъ до пôднесеня княжества сербского до достоиньства королевства.

Балканьскій пôвъостровъ. Посолъ греческій въ Константинополи, Кондуріотисъ, дôставъ ôтъ свого правительства уповноможенье пôдписати конвенцію съ Турцією. Теоретично отже єсть вже спôръ греческо-турецкій залагодженый; иде лишь о фактичне переданье ôтступленыхъ областій Греціи.

НОВИНКИ.

— **Впреосв. Митрополитъ** повернувъ вчера вечеромъ зъ Вѣдня до Львова, и удаесь на визитацію дек. стрыйского и роздольского.

— **Архикн. Рудольфъ** съ подругою пріѣде до Праги 8. л. червця. Цѣсарь ôтручнымъ письмомъ до гр. Таффе заявивъ волю молодои пары, щобы при въѣздѣ еи до Праги не було ани офиціяльного принятя, ани ніякихъ торжественныхъ овацій.

— **Памятникъ для бл. п. Ксенофонта Климковича.** Многі львôвскі други и знакомі пок. Климковича загадали поставити на єго гробѣ памятникъ, щобы означити для потомства мѣстце вѣчного супочинку того народного дѣятеля. Гадку тую можемо тôлько похвалити, и надѣемося, що такожь други Покôйного на провинціи схотятъ своими лептами причинитися до сего дѣла. Редакція „Дѣла“ заявляе зъ своеи стороны готовôсть, що буде радо посередничити въ сѣй справѣ и оголошати въ своѣй часописи имена почт. Дателѣвъ.

— **Теофиль Искрицкій**, ц. к. професоръ рускои гимназіи, умеръ минувшои середы по довшôй и тяжкôй слабости въ 35-ômъ роцѣ житя а въ 9-ômъ роцѣ служби. Смерть покôйного покрыла щирымъ жалемъ єго товаришѣвъ и знакомыхъ, якъ такожь и молодѣжь гимназіяльну, котрои бувъ ревнымъ учителемъ и провôдникомъ. Покôйный бувъ надѣленый немалыми здôбностями и остававъ все щирымъ сыномъ Руси. Черезъ цѣлый часъ свого учительского заводу остававъ ôнъ въ рускôй гимназіи, а лишь коротко бувъ въ гимназіи нѣмецкôй во Львовѣ. Цѣле житье єго було тихе и смирне, хоть пожиточне. Бл. п. Искрицкій остававъ въ станѣ безженнôмъ; зъ єго родины єсть одинъ братъ професоромъ университетскимъ въ Краковѣ, другій адвокатомъ. Похоронъ ôтбувся вчера при численнôй участи публичности, мѣжь котрою була родина, товаришѣ и молодѣжь гимн., а такожь хоръ нашихъ питомцѣвъ. На домовинѣ зложено кôлька вѣнцѣвъ, зъ котрыхъ одинъ бувъ ôтъ товаришѣвъ-професорôвъ, другій ôтъ вдячныхъ ученикôвъ. Надъ могилою промовляли катихитъ дръ Левицкій и професоръ Г. Цеглиньскій, представляючи въ хорошихъ словахъ жаль и страту по пожиточнôмъ робôтнику. Вѣчна єму память!

— При послѣднôмъ выборѣ посла соймового во Львовѣ **голосували за польскимъ кандидатомъ**: о. деканъ Евст. Мерунôвичь зъ Товщова и о. Ал. Бубликъ зъ Щирця.

— **Руске товариство читальня въ Тысьменици** отримало ôтъ Намѣстництва затвержденье своихъ статутôвъ и ôтбуде дня 24 мая (5 лат. червця) с. р. перший загальній зборы своихъ членôвъ въ каменици брацтва мѣскои церкви. На тôмъ зборѣ кромѣ выбору выдѣлу ôтбудеся такожь одинъ выкладъ зъ нашои исторіи. Комитетъ запрашаe до численного удѣлу такъ мѣстцевыхъ якъ и окрестныхъ Русинôвъ.

— **Руске литературно-драматичне товариство въ Коломыѣ** даe въ недѣлю дня 5 л. червця с. р. аматорске представленье, на котрôмъ ôтограні будутъ: „*Братчикъ Меляніи*“, комедія зъ французского, и „*Мужики аристократы*“, комедія переведена зъ польского. Представленье ôтбудеся въ аренѣ выставовôй при улици Кривôй.

— Сими днями рѣшилась передъ найвысшимъ трибуналомъ въ Вѣдни справа **о. Іоана Крнжановского**, сотрудника въ Нижневѣ. Въ р. 1879 по звѣстнôмъ выборѣ кн. Пузыны въ Товмачи о. Крижановскій пôдчасъ проповѣди съ горечію накипѣвшою въ єго серци ôтзывався зъ проповѣдницѣ до своихъ громадянъ, давшихъ голосъ на Пузыну. Мавъ ôнъ мѣжь иншимъ сказати до одного выборця (пôдкупленого агентами Пузины) съ пôднесенымъ крестомъ въ руцѣ: „Досягне тя крестъ Божій! племя твоe счорнѣe, и ты станешся чорнымъ и твоe майно счорнѣe на уголь!“ Вôйтъ Нижнѣвскій Мисюга донѣсъ заразъ на о. Крижановского судови въ Станиславовѣ и судія засудивъ о. Крижановского на пôдставѣ §. 303 з. к. на 1 мѣсяць острого арешту. Засужденый внѣсъ жалобу неважности. Пôдсудного въ трибуналѣ касаційнôмъ боронивъ адвокатъ Маркилъ Фридманъ и доказувавъ, що въ словахъ о. Крижановского не було знамени провины зъ §. 303 („необычайности“). Прокураторъ сов. двору Симоновичь прихилився до выводôвъ адвоката. Трибуналъ увôльнивъ о. Крижановского, але въ мотивахъ до выроку зганивъ надъуживанье проповѣдницѣ до справъ неналежащихъ до церкви.

— На кôлька днѣвъ передъ послѣднымъ выборомъ посла у Львовѣ курсувавъ по мѣстѣ **малюнокъ**, представляючій двохъ селянъ, біючихся булавами, зъ котрыхъ на однôй була напись: Царь, на другôй: Мерунôвичь; за біючимися скакавъ зъ радости жидъ-арендарь и розкидавъ картки съ именами Убыша и Бодыньского. Моральна наука того малюнку була така: где два бются, тамъ третій корпстас. Малюнокъ той въ многихъ примѣрникахъ ишовъ зъ рукъ до рукъ. Дирекція полиціи не одержала обовязкового примѣрника того малюнку и выточила процесъ прасовый п. К. Шуфѣ, директорови литографіи товариства промыслового, где малюнокъ той ôтбито. Кромѣ того втягнено до того процесу и другі особы, котрі брали яку небудь участь въ розповсюдненю тои илюстраціи. П. Шуфъ зôзнавъ, що накладчикомъ илюстраціи бувъ самъ п. Меруновичь; дальше дослѣдила полиція, що той малюнокъ почтою розôславъ выдѣлъ рады повѣтовои по всѣхъ громадахъ выборчого округа и що во Львовѣ експресы розносили єго по мѣстѣ и розкидували помежи селянъ передъ самыми выборами. Небавомъ ôтбудеся въ тôмъ дѣлѣ судова розправа.

— Въ Вѣдни якъ и во Львовѣ удержуесь уперто пого лоска, що дотеперѣшный министеръ безъ теки **баронъ Земялковскій** обôйме теку министра просвѣты, котру держитъ теперь министеръ Конрадъ.

— Вѣсть о **уступленію гр. Потоцкого** зъ посады губернатора Галичины заперечуютъ въ кругахъ офиціяльныхъ.

— Наше „Дѣло“ доступило у пп. редакторôвъ **„Gazet-ы Narodow-ои“** тои чести, що майже въ кождôмъ числѣ свого органу завдаютъ „Дѣлови“ пытаня въ родѣ н. пр. такого, умѣщеного въ 126 ч. зъ дня 3 червця с. р.. „Czy *Dilo* ciągle jeszcze uważa p. Kowalskiego za Rusina, a choćby w ogóle tylko za Słowianina?“ Ну, мусимъ вже въ смирности нашôй признатись, що мы николи не надѣялись, щобы редакторы „Народуфки“ здобулись ажь на таку быстроумну интерпеляцію! На такій концептъ то вже справдѣ хиба конкурсъ бы розписати!

— **Въ Коломыѣ** наложило староство на тамошного жидка Оренштайна 200 зр. кары, а мѣскій судъ делегованый укаравъ єго е-ще тритыждневою вязницію за тое, що той жидокъ устроивъ при антикварни свого батька студентске „касино“, розумѣеся не въ тôй цѣли, щобъ молодцѣ-гимназіясты кормили свого духа пожиточною лектурою, але щобы мали безпечне затишне мѣстце, где бы могли часомъ скропити молоденьке горло горячимъ якимъ напиткомъ. Щобы ученикамъ не було треба далеко ходити, усадовився Оренштайнъ недалеко гимназіи. При тôмъ всѣмъ приучувавъ цѣкавый жидокъ молодѣжь до „боргованя“ и заставлюваня книжокъ. Власти дуже добре поступили, укаравши остро такого деморализатора молодежи.

— **Ген. кн. Виртемберскій**, головный комендантъ Галичины, объѣхавши галицкі гарнизоны, выѣхавъ вчера зъ Кракова въ Карпаты, щобы докладно оглянути галицко-угорску границю.

— **Рѣка Сянъ** маe небавомъ бути урегульована до плавбы кораблями ôтъ Завихоста до Ярославя. Въ тôй цѣли завязалась въ Вѣдни польска спôлка пôдъ проводомъ кн. А. Сапѣги, и выслала надъ Сянъ комисію инжинерско-техничну, котра мала оглянути рѣку и поставити свои внесеня въ дѣлѣ еи регуляціи. Комисія, оглянувши береги Сяну, повернула до Вѣдня и заявила, що управильненье Сяну можна перевести, хоть оно буде вымагати значныхъ коштôвъ и роботы.

— **Карты до игры** пôдпадаютъ съ днемъ 1 сѣчня 1882 р. новому податкови, а именно ôтъ кождои таліи зъ 36 картъ буде выносити оплата стемплева 15 кр.; ôтъ таліи зъ бôльше нѣжь 36 картъ 30 кр.; карты лякерованій або такій, котрі можна мыти, пôдлягати будутъ подвôйнôй оплатѣ. Справдѣ не дуже мила новина для любовникôвъ картянои гры.

— **Взглядомъ пôддвигненя промыслу краєвого** завязалась зъ рамени выдѣлу краєвого анкета, котра радитъ теперь на своихъ засѣданяхъ надъ ôтповѣдными средствами.

— **Нема то надъ добрый спадокъ!** Въ закладѣ карнôмъ во Львовѣ померъ въ 1880 роцѣ Миколай Заяць родомъ зъ Чернихова повѣта Тернопôльского. Въ марцю с. р. приноситъ пальотникъ письмо до Матвѣя Заяця, брата помершого въ Чернихові, щобы ставився до суду въ Тернополи и освѣдчився до спадку по братѣ Миколаю; за доручене того письма заплативъ Матвѣй 18 кр. в. а., пôйшовъ до Тернополя а стративши день зголосився до спадку. Въ кôлька недѣль принѣсъ пальотникъ друге якесь письмо въ тôй самôй справѣ и Матвѣй зновъ заплативъ 18 кр. в. а. и зновъ ставився до Тернополя. По якôмсь часѣ доручивъ пальотникъ трете письмо такожь въ тôй самôй справѣ спадку Матвѣеви; теперь не мавъ Матвѣй чимъ заплатити, взявъ отже фантъ и заставивъ въ коршмѣ за 18 кр. Съ тымъ письмомъ пôйшовъ Матвѣй до писаря и тутъ довѣдався на свôй жаль, що цѣлый спадокъ выноситъ 7, выразно сѣмь кр. в. а., и то еще тыхъ сѣмь крейцарôвъ маютъ бути роздѣленій на трое для молодшои сестры и брата. Дальше довѣдався Матвѣй зъ того письма, що на тую суму треба квитъ писати, а ôнъ не умѣe... Бѣда съ спадкомъ! — хоче єго зречись, але люде кажутъ, що не можна. Выбераесь Ма-

твёй по разъ третій до Тернополя, $2^1/_2$ милѣ, тратитъ день и съ ничимъ вертає, бо „грошѣ еще не прійшли“. Теперь Матвѣй въ страху, щобы пальотникъ знову не принѣсъ письма и не казавъ собѣ 18 кр. заплатити. Бѣдный Матвѣй — нещасливый зъ своимъ спадкомъ! Заплативъ три разы по 18 кр., три дни стративъ въ Тернополи настоявшись и намерзшись пôдъ канцеляріями — а за що?.... За 7 кр., котрй „выфасуе“ до роздѣлу на 3 части, якъ заплатитъ якому писареви еще зъ кôлька шôстокъ за написанье квита!

Ôтписы дотычныхъ актôвъ ось якъ звучатъ: L. 5334. C. k. Dyrekcya zakładu karnego dla mężczyzn we Lwowie. Do świet. c. k. Sądu pow. m. d. w Tarnopolu. Odezwą odnośnie do tutejszej odezwy z dnia 20 kwietnia 1880 l. 1039 zawiadamia się Sw. sąd uprzejmie, że pozostałe efekta po zmarłym tu więźniu Zając vel Hałuszczak Nikol dnia 22 lutego 1881 przez publiczną licytacyę sprzedane zostały. Uzyskaną ztąd kwotę siedem ct. w. a. przesyła się świetnemu sądowi pod ·/. do dalszego postępowania i uprasza się o rychłe nadesłanie potwierdzenia z otrzymanej kwoty. Lwów, 22 Marca 1881. C. k. dyrektor Hajdajewicz m. p., c. k. zarządca Macuśkiewicz m. p. — Poleca się głównemu urzędowi podatkowemu jako depozytowemu w Tarnopolu, aby kwotę 7 centów do art. 152 przyjętą pobrał i Matwijowi Zając z Czerniechowa za kwitem wydał. C. k. Sąd powiatowy. Tarnopol 1 Kwietnia 1881.

— **Въ Станиславовѣ** постановивъ п. Абрагамъ Гальперн, тамошный обыватель и членъ рады повѣтовои, въ память вѣнчаня Архикнязя Рудольфа основати власнымъ коштомъ дôмъ и помѣстити въ нѣмъ на вѣчнй часы дешеву кухню для убогихъ безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя.

— **Въ Кримѣ** выбухли непорядки противъ жидôвъ въ 5 мѣстахъ и 37 селахъ. Нарôдъ допускаесь ексцесôвъ въ тôмъ пересвѣдченю, що воля царя — выгнати жидôвъ зъ Россіи. Нарôдъ забирає жидамъ худобу, домы и шинки валитъ и машины всѣ розбиває.

— **Въ Кіевѣ** ôтбувся дня 1 л. червця с. р. передъ судомъ военнымъ процесъ противъ участникамъ антижидôвскихъ розрухôвъ. Зъ помѣжь обжалованыхъ 16 засуджено, а 7 увôльнено; головного руководителя розрухôвъ Пропорцева засуджено на $3^1/_2$ лѣтъ вязницѣ и на утрату всякихъ правъ, трехъ на $1^1/_2$ лѣтъ вязницѣ, ôсьмохъ на 2 мѣсяцѣ, а чотырехъ на 3 тыждня.

— **Въ Ростовѣ** надъ Дономъ появились сими днями проклямаціи, взываючй нарôдъ, щобъ звернувъ теперь свою борбу зъ жидôвъ на панôвъ-властителѣвъ. Межи робôтниками панує великій неспокôй и грôзне успосôбленье, такъ що и полиція не маєсилы перешкодити дальшому ширеню проклямацій.

— **О урожаю сегорôчнôмъ** въ Россіи надходятъ добрй вѣсти. Въ многихъ губерніяхъ сподѣваются навѣть дуже добрыхъ жнивъ. Натомѣсть зъ Нѣмеччины доносятъ, що засѣвы зъ причины посухи не показуютъ на щасливй жнива.

— **Зъ Скалы.** Вп. Гаврилъ Горецкій, укôнченый богословъ, выучивъ мѣщанъ скальскихъ обого пола хорального спѣву зъ нотъ. Съ початкомъ лютого с. р. розпочавъ учити, а до нынѣ допровадивъ до того, що мѣщане спѣваютъ зъ нотъ не тôлько службу Божу и инший церковнй пѣснѣ, але такожъ квартеты пѣсень народныхъ. Ôтъ 5 недѣлѣ посту, коли по разъ первый цѣлу службу Божу мѣщане пôдъ его проводомъ зъ нотъ заспѣвали, зачалися люде такъ горнути до церкви, що не тôлько все цѣла церковь переповнена, але и цвинтарь народомъ набитый. А коли дня 10 мая въ честь вѣнчаня арх. Рудольфа ôтбувся въ Скалѣ концертъ на дохôдъ новои мурованои церкви, котра сего року бляхою буде покриватися, то мѣщане мали тую потѣху видѣти своихъ сынôвъ и доньки беручихъ разомъ съ тамошною и посторонною интелигенцією удѣлъ въ спѣвѣ въ всѣхъ 4 голосахъ. Въ тыхъ концертовыхъ квартетахъ списалися такъ хорошо, що всѣ многочисленно зъ цѣлои окрестности зôбранй гостѣ грôмкими рукоплесканями заявили свою радôсть и здивованье. Кромѣ того появився въ кôлька днѣвъ по концертѣ одинъ благородный мужь, не желаючй выявленя свого имени, у приходника о. Костецкого, и выражаючи повне признанье для хорального спѣву, зложивъ на будову новои церкви 800 зр. Пôдписанй почуваются до милого обовязку прилюдно подякувати Вп. Горецкому за его щирй труды, котрй посередно принесли такъ щедрый даръ на будову церкви! Давбы Богъ, щобы наша Русь якъ найбôльше такихъ богословôвъ выдавала, котрй бы часъ передъ рукополаганьемъ на такъ пожиточнй дѣла для церкви и нашого народу обертали, якъ Вп. Г. Горецкій. *Сим. Овадюкъ*, бурмистръ Скалы; *Анд. Проломовичь*, староста церковный и радный; *Ник. Лотоцкій*, секретарь; *Вас. Кравчикъ*, цехмистръ мулярôвъ.

— **Для Виктора Гуго** задумали Французы поставити еще за житя величавый памятникъ въ Парижи. Въ тôй цѣли завязався вже ôтповѣдный комитетъ пôдъ проводомъ п. Людвика Блянка.

— **Джума** въ Мезопотамии не устає. Якъ доносятъ новй вѣсти, занепокоила она дуже поблизькихъ мешканцѣвъ, такъ що россійске правительство выдало въ тôмъ взглядѣ комуникатъ, въ котрôмъ говоритъ о предпринятыхъ мѣрахъ противъ тои страшнои заразы. Двѣ осады, въ котрыхъ забирала джума много жертвъ, спалено.

— **Число газетъ въ Парижи** выноситъ 1.264, межи котрыми есть 195 часописій политичныхъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Накладомъ редакціи „Батькôвщины“ выйшла трета часть Рускаго правотаря народнаго — **„Войскова такса“** (установлена закономъ зъ 13 червня 1880). Написавъ *„Харко Таранъ.“* Книжочка обôймае 34 стор. и коштуе 10 кр., съ пересылкою 12 кр.

Мы вже мали случайнôсть при згадцѣ о двохъ попередъ выданыхъ книжочкахъ „Рускаго правотаря“ („О опѣкунахъ и кураторахъ“ и „Новый податокъ грунтовый“), звернути нашу увагу на велику важнôсть сего выдавництва для рускаго народа. До чого не могло съ успѣхомъ взятись яке наше товариство просвѣтне, взялась до того „Батькôвщина“. Але „Батькôвщина“ робитъ тôлько одну часть дѣла, т. е. выдає правотарь — друга часть дѣла, т. е. ширити его мѣжь нарôдъ спадає вже на нашихъ интелигентныхъ Русинôвъ: священикôвъ, учителѣвъ, урядникôвъ и др. Ред. „Батькôвщины“ заповѣдає, що приготовляє до друку дальшй книжочки: „О пожичкахъ“, „Уставы про будовы желѣзниць и вывлащуванье грунтôвъ“, „Уставы о заразѣ худобы“, „Про ординаціи выборчй“, „О спадщинахъ“ — якъ бачимъ о самыхъ дуже важныхъ справахъ, дотыкаючихъ нашъ нарôдъ. Еще разъ повторяємо — нашй интелигентй Русины повинній дуже ревно занятись ширенъемъ „Правотаря“ мѣжь народомъ, бо коли нарôдъ пôзнає, якй ôнъ маєправа, не дасться такъ якъ доси кривдити всякимъ кровопійцямъ: секвестраторамъ, колектантамъ, писарямъ и тымъ подôбнымъ комисарямъ „великого колѣна“. „Правотаря“ замовляти треба въ ред. „Батькôвщины“ во Львовѣ, пляцъ Галицкій, ч. 15.

Всячина.

— **Молодець незвычайныхъ розмѣрôвъ тѣла.** Въ немалôмъ клопотѣ находився недавно кондукторъ желѣзницѣ на стаціи въ Барцо, коли прійшлось ему умѣстити одного проѣзжого въ другôй клясѣ вагону. 22-лѣтный той молодець не мôгъ ніякъ влѣзти въ дверѣ, такъ що кондукторъ мусѣвъ призначити для него мѣстце на отвертôмъ пакунковôмъ возѣ. Цѣкавый той панокъ важитъ ни менше ни бôльше, тôлько 210 кильограмôвъ, а объемъ его тѣла выноситъ надъ три метры.

— **Надгробна напись.** На цвинтари одного англійского мѣсточка вырытй на однôй могильнôй плытѣ слѣдуючй слова: Тутъ спочивае Кляра Шмитъ, жена Джонъ Шмита, рѣзьбяря. Сей памятникъ, зробленый нимъ въ память своеи жены, може въ кождый часъ служити за взôръ его роботы. Памятники того рода стоятъ ôтъ трехсотъ до чотырехсотъ долярôвъ.

Спростованье.

Въ минувшôмъ числѣ запытували мы, на основѣ донесеня, чому рускй катихиты львôвскихъ шкôлъ не зарядятъ, щобы рускй дѣти ходили въ недѣлѣ и свята до рускои церкви, а не разомъ съ польскими дѣтьми до костелôвъ? Мѣжь иншими рускими катихитами вчинили мы той закидъ и о. Лопатыньскому, сотрудникови Успеньскои церкви. Ошибочно насъ повѣдомлено, що о. Лоп. есть катихитомъ въ школѣ Доминиканьскôй, коли тымчасомъ есть ôнъ катихитомъ при дѣвочôй школѣ ôрменьскôй. О тôлько отже поданый ошибочно фактъ простуемъ, не ôткликуючи однакожъ того закиду, що не тôлько о. Лопатыньскій, але всѣ рускй катихиты львôв. нар. шкôлъ (чи задля перетяженя иншими обовязками, чи зъ легковаженя) не сповняютъ свого обовязку катихитôвъ рускихъ такъ, якъ се всюда сповняютъ польскй катихиты. Quod erat demonstrandum!

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** 152) Дост. Дирекція общого рôльничо-кредитового заведеня для Гал. и Буков. книжочку щадничу на 300 зр.; 153) Всч. о. Кунцевичь Іоанъ свящ. зъ холмскои епархіи зъ жертвъ зôбраныхъ въ Краковѣ: ôтъ Преосв. епископа краковского Дунаевского 15 зр., ôтъ Высокопов. графа Шептыцкого 25 зр., ôтъ свѣтл. магистрату на Пôдгôрю 25 зр., ôтъ Вп. пп. урядникôвъ гипотечного банку 14 зр., ôтъ дост. товариства кредит. 14 зр., ôтъ Всеч. о. ректора колегіи Єзуитôвъ 10 зр., ôтъ дост. касы ощадности 10 зр., ôтъ Всч. о. Дичека зъ Липника 6 зр. 10 кр., ôтъ Всесв. о. дра Черлюнчакевича проф. догматики 5 зр., ôтъ Всч. о. провинціяла оо. Єзуитôвъ кромѣ пропитаня и гостинного двомѣсячного удержаня квестаря 5 зр., ôтъ Высокопов. графа Баденёго 5 зр., ôтъ Вп. п. Лущкевича 5 зр., ôтъ Всч. панѣ Дембовскои 5 зр., ôтъ Впов. п. президента мѣста дра Зыбликевича 5 зр., Вп. п. Попеля 5 зр., Вп. п. дра Хмѣлецкого 5 зр., Всч. п-ѣ Бжозовскои 5 зр., Всч. о. Мидовича 5 зр., ôтъ Всч. оо. В. С. 5 зр. и С. П. 5 зр., ôтъ чотырехъ Вп. пп. НН. и одного нечитальнымъ письмомъ пôдписавшогося по 5 зр., ôтъ Вп. п. Фльорчика въ Всковѣ 4 зр. 82 кр. — по 3 зр. жертвовали П. Т.: Любомирска М., Ваневска, Томковичь Мар., Грачиньскій зъ Яворника и Н. Н. — по 2 зр. П. Т.: Самельсонъ, Дембицкій, дръ Карлиньскій, Собаньска, Шубертъ, дръ Коперницкій, Марекъ, Онишкевичь М., Утыньскій Петро, Школа пôдвавельска, Сершори Едвардъ, Шлезингеръ, Магдал. Новацка, О. Михальскій зъ Шпитковець, Черлюнчакевичь судія, Н. М., Ф. С. и трехъ пп. Н. Н. — по 1 зр.

(Дальше буде)

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ
найстарша торговля почтовыми посылками поручае
нето $4^3/_4$ клг. найдобрнѣйшу ароматичну
Каву Багія за 5·70 зр.
нето $4^3/_4$ клгр. найдобрн. грубозерн.
Каву Ява за 6·88 зр.
включно съ опакованьемъ и оплатою цла на кожду стацію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуеся. Цѣники franco.

Анонсы принимае для всѣхъ часописій австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ
Експедиція анонсôвъ
РУДОЛЬФА МОССЕ
(Rudolf Mosse)
въ Вѣдни,
Seilerstätte 2.
Експедиція „Дѣла“ посередничитъ въ *пересыланю* всякихъ *оголошень до повысшого бюра анонсôвъ.*

ВАРСТАТЪ МЕХАНИЧНЫЙ
ГЕНРИКА ЄНИ
(H. JENY)
ул. Жовкôвска, ч. 74, во Львовѣ,
принимае всякй репараціи машинъ и знарядôвъ рôльничихъ, якъ такожъ посередничитъ при закупнѣ и продажи новыхъ и уживаныхъ машинъ.
Можна набути такожъ слѣдуючй знаряды господарскй: **Паровй машины, Локомобилѣ, Молотѣльнѣ, Кираты, Жниварки, Косѣвники, Екстернаторы, Плѣвники, Обгортачѣ** и т. д., и т. д. (4—?)

Der Pain-Expeller
mit „Anker“
есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

МАТІСО
впрыскованя и капсôлки
въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручае **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**
К. Крижановского.
Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.
Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (5—?)

Посдѣдне запрошенье передъ тягненьемъ до вепôвучасти въ шансахъ выграня на великôй льотеріи грошевôй, гварантованôй черезъ **самостôйне мѣсто Гамбургъ,** въ котрôй
9 мил. 324.080 марокъ въ зол.
въ протягу кôлькохъ мѣсяцѣвъ **напевно** мусятъ бути выграні.
Новый плянъ игры, подѣленый на 7 клясъ, мѣститъ межи 100.000 льосôвъ **51.700 выграныхъ,** именно ев.
400.000 марокъ,

а ôтдѣльно					
1 выгр.	à M.	250,000	5 выгр.	à M.	8000
1 „	à M.	150,000	3 „	à M.	6000
1 „	à M.	100,000	54 „	à M.	5000
1 „	à M.	75,000	5 „	à M.	4000
1 „	à M	50,000	105 „	à M.	3000
2 „	à M.	40,000	263 „	à M.	2000
3 „	à M.	30,000	12 „	à M.	1500
4 „	à M.	25,000	2 „	à M.	1200
2 „	à M.	20,000	631 „	à M.	1000
12 „	à M.	15,000	873 „	à M.	500
1 „	à M.	12,000	1,050 „	à M.	300
24 „	à M.	10,000	28,860 „	à M.	138
			и т. д.		и т. д.

Перше тягненье означено урядово и неôткликано на день
15 и 16 л. червня 1881,
до чого стоитъ
одинъ ориг. льосъ тôлько 6 мар. або $3^1/_2$ зр. в. а.
половина ор. льосу „ 3 „ „ $1^3/_4$ „ „
чверть ориг. „ „ $1^1/_2$ „ „ 90 кр. „
Оригинальнй тй льосы, гварантованй черезъ правительство за присланьемъ грошій або за переказомъ высылаю до найдальшихъ мѣсть franco. Незначній сумы можна надсылати такожъ въ маркахъ почтовыхъ.
Дôмъ Штейндекера въ короткôмъ часѣ выплативъ своимъ интересантамъ **великй выграній на марокъ 125.000, 80.000,** бôльше по **30.000, 20.000, 10.000** и т. д., черезъ що причинився много до щастя численныхъ родинъ.
Вкладки суть въ порôвнаню до великихъ шансъ дуже незначнй, и можна лише поручити таку пробу щастя.
Кождый участникъ одержуе при замовленю урядовый плянъ, зъ котрого можна пôзнати такъ подѣлъ выграныхъ на ôтповѣднй клясы, якъ такожъ дотычнй вкладки, а по тягненю офиціяльнй листы выграныхъ.
Выплата выграныхъ слѣдуе завсѣгды точно пôдъ гваранціею правительства и може бути выповнена або прямымъ пересланьемъ, або на жаданье интересентôвъ черезъ мои союзнй ôтношеня по всѣхъ бôльшихъ мѣстцяхъ Австріи.
Замовленя зволитъ всякій ôтворотною почтою съ повнымъ довѣріемъ высылати до **реномованои старои фирмы**
Josef Steindecker, (1—3)
Bank- & Wechselgeschäft, Hamburg.
P. S. Дôмъ Іосифа Штайндекера — всюды звѣстный яко солидный и точный — не потребуе надзвычайныхъ реклямъ; залишаємо ихъ отже, на що звертаєся увагу ВП. Публичности.

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 18—?
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

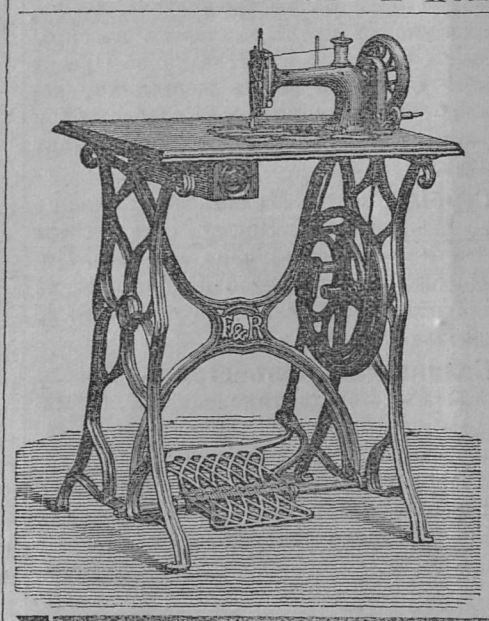

Зингера ручнй иноживй, поправленйи патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваєся.
Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.
Гваранція 5-тильтна.
Раты тыждневй по 1 зр.
Замѣна и спеціяльнй направы.
Човенка, части складовй, иглы и олива.
Поручае
ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ
механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.
Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 41. Львôвъ, Середа 27 мая (8 червця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 площ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 площ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ 12 зр., на пôвъ року 6 зр., на чверть року 3 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ зр. 5·—, на пôвъ року зр. 2·50, на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Щедрôсть польска.

(*Конець.*)

Чи по такôмъ незвалимôмъ доказѣ можна ôтъ насъ серіозно жадати, щобы мы заглублювалися въ анализу всѣхъ прочихъ „статистичныхъ“ циферъ въ Polit. Corr. поданыхъ?

О цифрѣ стосунковôй 100—133, котру мы тутъ освѣтили и на пôдставѣ простыхъ, кождому доступныхъ датъ статистичныхъ освѣтити могли, — мôгъ прецѣ ѥи композиторъ мати бодай малу обаву, що — анужь кто, маючи потрѣбнѣ даты конскрипційнѣ, схоче перерахувати? Колижь той чоловѣкъ чи департаментъ мавъ на стôлько вытерте чоло, що и тутъ ôтважився на фалшерство, то якужь можутъ мати вартôсть цифры рускихъ, польскихъ, нѣмецкихъ школъ, буцѣмъ то существуючихъ черезъ тогожь композитора поданыхъ, — цифры, о котрыхъ авторъ добре знавъ, що для ихъ сконтролёваня черезъ особы по за бюрами кр. рады школьнои стоючѣ, ніякихъ матеріялôвъ, ніякого средства до теперь нема. Здаѥся, що окрôмъ тои уваги непотрѣбно дальшого доказу на тое, що всѣ тѣ цифры суть фалшивѣ и що поки разъ вже *въ интересъ авторитету ц. к. властій* не буде оголошеный поименный списъ тыхъ громадъ и школъ, въ котрыхъ выкладовый языкъ ѥсть рускій, списъ, котрый черезъ публику буде мôгъ бути провѣреный, — доти всѣ подôбнѣ комуникаты будь въ Politische Corr. будь въ Gazet-ѣ lwowsk-ôй такъ теперь, якъ и на будуще оголошуванѣ, — мы маѥмо право уважати и назвати ложными.

Що по высше выказанôй шахерцѣ шкода слôвъ тратити о аргументаціи Czas-y и Gaz. Narodow-ои, до якои имъ той комуникатъ Pol. Corr. послуживъ противъ „żalom Rusinów“, — се намъ може дотычнѣ редакціи схотятъ добровôльно признати. О таке признанье впрочѣмъ мы не убѣгаѥмось; мы волимо ѥще въ коротцѣ освѣтити — безъ взгляду на загаданѣ ложнѣ цифры — той радою школьною въ пôвурядовыхъ комуникатахъ ôтъ кôлькохъ рокôвъ, а то не безъ задной мысли, высуваный фактъ, що школъ, котрѣбы по уставѣ повиннѣ мати выкладовый языкъ выключно рускій (рада шк. твердитъ, що маютъ) — ѥсть дѣйстно значно бôльше въ стосунку до школъ легально-польскихъ, анѣжь бы то пôсля стосунку числа руского до польского населеня выпадало. Отже той неправильный стосунокъ существуѥ у насъ дѣйстно; однакожь, а говоримо се не безъ пôдставы, существуѥ ôнъ не зъ ласки рады школьнои, але помимо а навѣть (якъ се згаданѣ критики пôвурядовѣ доказуютъ) противъ найлѣпшои волѣ рады школьнои. Ѥсть се по просту наслѣдство бôльшои оферливости рускихъ громадъ на цѣли школьнѣ, въ порôвнаню съ польскими громадами; а заразомъ незатертый ѥще черезъ раду школьну слѣдъ цивилизаційнои дѣятельности руского духовеньства зъ того часу, коли тоѥ духовеньство управляло народными школами намѣсть теперѣшныхъ цивилизаторôвъ. Доказомъ того ѥсть выказъ статистичный народн. школъ въ лѣтъ 1868—1869, черезъ саму раду шк. выданый, отже навѣть въ польскои стороны непôдозрѣный*). Сама рада шк. въ зôмъ справозданю признаѥ, що розпочавши свою дѣятельнôсть доперва въ р. 1868, не могла дотеперь, а именно въ рокахъ 1868—1869 ніякъ ѥще вплынути на станъ школъ народныхъ, якій ôтъ духовного инспекторату обняла; зъ чого ясно, що долученый выказъ статистичный показуѥ тоѥ, що въ справѣ школьництва зроблено передъ радою школьною, черезъ духовеньство. Отже пôсля того выказу было школъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ — 1293; съ рускимъ и польскимъ — 67; съ польскимъ 1055; съ нѣмецкимъ 61. — Видно зъ тыхъ циферъ, що рускихъ школъ и тогды вже было значно бôльше ôтъ польскихъ; и що именно, хоть якъ знаѥмо, „по стосунку грек. кат. до римск. кат. населеня, на 100 рускихъ школъ повинноби и тогды было бути 108 польскихъ, — то тымчасомъ припадало на *ôтворотъ*“: на 100 школъ польскихъ выпадало — horrendum! — **129** рускихъ школъ.

И не было въ тôмъ жадной а жадной заслуги кр. рады школьнои!

Колижь, якъ бачимо зъ минувшорôчныхъ циферъ, рускѣ громады помимо шикакованя ихъ польскими выкладами въ своѣй оферливости не уставали, бо въ чисторускихъ громадахъ (се признаѥ implicite Polit. Corr.) ѥсть теперь школъ 1645*), отже за 12 лѣтъ о близько 300 (по 25 школъ рôчно!) бôльше якъ въ р. 1868, — то оферливôсть чисто-польскихъ громадъ спромоглася за той самъ часъ ледво не на цѣлыхъ 100 школъ (по 8 школъ рôчно!)

Тутъ, въ тыхъ чисто польскихъ громадахъ и повѣтахъ яке бы то было поле до енергичнои дѣятельности школьныхъ властій автономичныхъ! Ба, але до такои дѣйстно продуктивнои дѣятельности, до сотвореня чогось зъ ничого, до такои дѣйстно цивилизаційнои мисіи требабы не на жартъ приложити и головы и рукъ, — а то далеко труднѣйше, анѣжь въ заложеныхъ рускимъ народомъ, отже существуючихъ и безъ польскои ласки школахъ, пропагувати польскій патріотизмъ и польскій языкъ.

Тои польскои щедрости рускій нарôдъ вже маѥ до сыта! *Он.*

*) Sprawozdanie Rady szk. kr. o stanie wychowania w kraju w r. 1868—1869. Lwów, 1871.

*) Съ якимъ, легальнымъ чи нелегальнымъ языкомъ выкладовымъ, то друга рѣчь!

О потребѣ розвою ремесла
въ Галичинѣ.

(Пише *В. Нагôрный*, архитектъ въ Цириху.)

(*Дальше.*)

Коломыйска филія тов. им. Качковского задумала, якъ вже высше сказано, побудовати великій дôмъ, въ котрôмъ малибы мѣститися бурса для школярѣвъ, бурса ремесленна, читальня, театръ, крамницѣ и въ кôнци дôмъ заѣздный; се булобы бôльше або менше все, чого филіи потреба. Що до финансовои стороны все тоѥ навѣть досыть практичне, однако що до моральнои вартости проектъ сей по моѣй думцѣ не маѥ права существованя. Бурса чи бурсы основанѣ для молодыхъ хлопцѣвъ не маютъ ніякои звязи моральнои съ заѣзднымъ домомъ и реставраціѥю, находячоюся въ тôмъ домѣ. Се знаѥмъ зъ досвѣду, бо були також колись молодыми школярями. Пригадую собѣ школу въ селѣ Г. Ся святыня науки стояла недалеко коршмы, куда нашь учитель досыть часто заглядавъ. Мы хлопцѣ выучивши азбуку не занедбували ити слѣдомъ свого учителя, приносили въ флящинахъ ôтъ чорнила горѣвки, ну и честувались, ажь поки не попилися. Зъ початку розпочинали бôйку на жарты, а ôттакъ и на правду, а що одѣжь на насъ була зъ руского полотна а нашѣ руки ѥще за слабѣ, щобъ ѥи подерти, то мусѣли книжки падати жертвою нашои буйнои фантазіи, и кто знаѥ, чи не запалилибы були ѥще й святынѣ науки, наколибы тростина наспѣвшого учителя не була насъ охолодила. Впрочѣмъ коршмарѣ коршмарями, кто ихъ не знаѥ, будь ласка прочитати допись зъ Товстого въ 5 Ч. „Батькôвщины“. Однакъ наведеными словами я не хотѣвъ сказати, що учителѣ не повиннѣ посѣщати реставраціи, они собѣ свобôднѣ люде, коли сповнили свôй обовязокъ въ школѣ, они повиннѣ навѣть сходитися для вымѣны мысли такъ съ товаришами якъ и другими людьми, але все тоѥ якось не добре выпаде, наколи бурсаки держанѣ пôдъ примѣрною дисциплиною будутъ бачити учителя выходившого зъ клясы и звернувшого въ реставрацію; — рôжно впрочѣмъ на свѣтѣ буваѥ. Дôмъ заѣздный то рѣчь одна, а бурса чи школа рѣчь друга; тамъ сходятся люде зрѣлѣ съ сильнымъ характеромъ, а тутъ лѣторости

Образочокъ безъ рамочокъ.

(Зô нашого конскрипційного архиву.)

(*Конець.*)

Першимъ подвигомъ нашого рицаря было: тверда постанова, черезъ чимъ разъ рѣдше и коротше ôтвѣдуванье родинного мѣста дôйти систематично ажь до цѣлковитого забутя на него, хочь то мало збутися навѣть малою жертвою: утратою тои дуже-дуже невеличкои пріятности, побуваня въ батькôвскôй хатѣ.

Другій подвигъ бувъ нерôвно значнѣйшій. Ивась постановивъ ôтмѣнити своѥ прôзвище въ дусѣ правдивои шляхотности и рицарства. О кôлько-жь то ѥго бѣдна голова натрудитися мусѣла въ тôй тяжкôй пробѣ шляхотности. Кôлько то шляхотныхъ прôзвищь рôжнои довгости, съ рôжными початковыми буквами перебѣгало въ тôй шляхотнôй ривализаціи о славу и значенье. Но нашь Ивась заявивъ тутъ свôй твердый, самостôйный характеръ. Ôнъ уперто позôставъ при буквѣ ***М.*** До неи мавъ ôнъ домотати правдиве лицарске прôзвище. Вже якъ готовымъ выдалося ѥму прôзвище: Motowiliński, ушляхотнене такъ шляхотными устами шляхотнои дамы! Но коли ôнъ ѥго чи то голосно чи въ дусѣ повторявъ, щобы переконатися, чи нема въ тôмъ названю якои нешляхотнои диссонанціи, пекельный духъ докладавъ заѥдно: „de Мотовило“, спускаючи „и“ въ кôнцевôмъ „ило“ до найнизшои скалѣ. Такъ ôткинувъ Ивась съ досадою прôзвище Motowiliński помимо ѥго ушляхотненя. Задача зробилася нашому рицареви ясна. Теперь значило всяку память Мотовила съ ѥго грубымъ „и“ ôтдалити. Борба завзята злющому демонови була выповѣджена. И зъ такои то вôйны выйшовъ нашь рицарь побѣдоносно. Результатъ кольосальный, рôвнаючійся тріюмфови. Рицарь новый пôдъ названьемъ: Mątowicki явився на свѣтѣ. О кôлько шляхотности лежало въ тôмъ прôзвищу! Те „Mą“ съ ѥго деликатнымъ, шляхотнымъ носовымъ звукомъ, такъ дуже пôдходячимъ пôдъ французске. И демонъ по такôмъ подвизѣ рицарства затихъ, скапитулювавъ — на завсѣгды!

То бо не конець ѥще ѥго шляхотныхъ подвигôвъ. Тому спѣшѣмъ за нимъ дальше на ѥго рвучôй шляхотнôй карієрѣ.

Отже и здыбаѥмо ѥго въ новôй фазѣ житя, где ôнъ намъ представляѥся яко Jan Mątowicki, alumnus gr. k. seminarium (въ авторизованôмъ нѣмецкôмъ переводѣ: Johann Mątowicki, gr. kat. Seminarzögling.)

„А-а!“ „е-е!“ „і-і!“ „о-о!“ — чую якъ здивованѣ крикнете зô всѣхъ бокôвъ, въ рôжнѣ тоны, съ придыхомъ и безъ придыху. То знову: „овъ!“ „ото!“ „такъ!“ „чи може бути?“ „диви“! и т. д. А „всесвѣтлѣйшѣ“ консисторіи чуючися яко высоко-руско-національно-патріотичнѣ доткненѣ въ „всечестнѣйшôмъ“ патріотизмѣ въ „высокопреподобнôмъ“ обуреню вже мало не кидаютъ анатему: „якъ смѣѥ.... мы малибъ такого ренегата пріймати до семинаріи? мы?...“

Успокôйтеся любѣ! Я такъ щасливый, що можу дати вамъ цѣлковите объясненье въ сѣй справѣ. Тôлько по малу. А передъ всѣмъ все по старшинѣ...

Отже! Всесвѣтлѣйшѣ! не ôтносѣтъ того докору до себе. То не за теперѣшныхъ консисторій дѣялося. Теперѣшнѣ консисторіи не чуютъ вже въ собѣ тôлько шляхоцкои крови якъ давнѣ. Звелася, звелася шляхоцка кровь въ нашихъ консисторіяхъ. За народнымъ духомъ чисто спростонароднѣли. Та що казати? Кто то не знаѥ, що нашѣ консисторіи теперѣшнѣ навскрôзь народно-демократично-либеральнѣ?...

Що нашь рицарь выбравъ духовну карієру, — то не буде намъ такимъ страшнымъ дивомъ, коли тôлько належито зъорієнтуѥмося въ тôмъ часѣ, коли се дѣялося! О, тогды было инакше! Станъ духовный не уважався такимъ нешляхотнымъ! Але где! Ôнъ бувъ, сказатибъ, трабантомъ, неôтступною тѣнію правдивого шляхоцтва! Вправдѣ була и тогды въ звычайныхъ припадкахъ якась невеличка рôжниця межи księdzem rzymsko-katolickim a grecko-katolickim. Но то въ звычайныхъ припадкахъ, не въ такихъ якъ нашъ. Но завше таки узнавався той станъ якбы шляхоцкимъ хочь не зъ титулу роду, то зъ титулу затрудненя. Бо й по правдѣ! Чи то не була шляхотна роля: учити темныхъ пошанованя права старшихъ, учити ихъ бути вдячными за всякѣ добродѣйства? А где жь збералися тѣ лучѣ свѣтлои науки, — не въ шляхоцтвѣ? Кто бувъ такимъ вѣрнымъ репрезентантомъ тои найшляхотнѣйшои науки: що належится и якъ належится, — нешляхоцтво? Такъ, плебаніи мали бути формами обезпечаючими твердынѣ шляхоцтва, якими були дворы!

Тожь не судѣтъ несправедливо нашого рицаря. Ôнъ выбравъ природну дорогу до свого дальшого ушляхотненя. А за якісь народнѣ диференціи тогды мало кому и снилося, to było wszystko Polska.

А впрочѣмъ — що тутъ и говорити. Пророцтво мѣщанъ мало збутися: нашъ рицарь мавъ бути „ксѐндзомъ“!

Е! коли бъ старый Мотовило бувъ бôльше призбиравъ гроша ôтъ того, що ѥго вытрясъ (а щиро до чиста вытрясъ), зъ своихъ мошонокъ на ушляхотненье свого сына, тогды... Кто то знаѥ?... Може бы бувъ сынъ выбравъ якій найшляхотнѣйшій завôдъ! А такъ!... пророцтво

слабй, котрыхъ може одинъ повѣвъ вѣтру зломати. О подѣлѣ дому такъ, щобы одно другому не мѣшало, не ма що й говорити; на паперѣ дасться тое легко зробити нарисувавши два входы въ противположеныхъ стѣнахъ, але въ практицѣ трудно буде той подѣлъ зробити; сама мысль ученика, що онъ жіе пôдъ однымъ покровомъ съ коршмою, производитъ на него некористне впечатлѣнье.

Попередно споминаючи о проєктѣ коломыйскои филіи принимавъ я слова „ремесленна бурса“ за ремесленну школу, но може бути, що внескодавець мавъ на мысли не школу а тôлько въ школярскôмъ языцѣ такъ звану „станцію“ для хлопцѣвъ, котрй бы ходили учитися ремесла до майстрôвъ „кулаковои“ методы; отже коли бъ така була провôдна думка, то спаси Бôгъ за ню. Хлопець терминаторъ дôстанеôтъ майстра по при кулацѣ помешканье, кусень хлѣба и борщу якъ ôтнесе жидови роботу, а якъ добрый майстеръ, то дасть еще и двѣ каплѣ горѣвки „заморити хробака“, якъ то кажутъ; таке благодѣяніе, якъ даванье станціи для терминаторôвъ совсѣмъ злишне, на тôмъ тôлько майстеръ выграе, а хлопця не охороните ôтъ злого вплыву. Бурса не въ станѣ при такихъ условіяхъ приневолити хлопця, сидѣвшого цѣлый день въ майстернѣ старого стилю, выкинути зъ думки сего, чого ôнъ тамъ наслухався и чому надивився. Дарма рѣчь, у него тое останеся далеко глубше, анѣжь слова надзирателя бурсы.

Що ремесло потреба у насъ розвивати, то кождый признае; а наколи признаємо потребу тогожь и годимося на впровадженье тои думки въ житье, мусимо покинути покутне, старе негôдне до поступу ремесло, а зачати розводити таке, котре булобы по перше користне для нашого краю, а по друге, котре булобы въ станѣ съ часомъ стати на рôвнѣ съ ремеслами народôвъ захôднои Европы. Для осягненя тои цѣли потрѣбна ремесленна школа по образцю подôбныхъ школъ захôднои Европы, зреформована пôсля нашихъ потребъ. Кулакъ и друкъ мусятъ уступити слову и систематичнôй науцѣ.

Щобы довше не мучити читателя теорією и не наводити фактôвъ для гдекого може бути непріємныхъ, перейду до самыхъ системôвъ школъ ремесленныхъ. Въ захôднôй Европѣ существуютъ три системы ремесленныхъ школъ, и такъ: перша, пôсля котрои ремесленне образованье починаєся вже въ народныхъ школахъ, въ Даніи н. пр. въ дитячôй школѣ (Kinderschule); друга по укôнченю народнои школы, а то тôлько теоретично, практично же у майстрôвъ; трета система, пôсля котрои укôнчивши народну школу хлопцѣ або дѣвчата занимаются теоретично и практично въ однôмъ и тôмъ самôмъ заведеню. Розобравши тй 3 наведенй системы хоть поверховно бачимо, що перша система тамъ дасться съ користію приложити, где бôльшôсть людности ремесломъ жіе, якъ въ Парижи, Лондонѣ, Менчестрѣ и т. п. Въ Даніи н. пр. зачинаютъ учити ремесла въ дитячихъ школахъ забавками, якъ вырѣзованьемъ рôжныхъ формъ въ паперу, плетеньемъ кошикôвъ зъ шнуркôвъ, ставляньемъ домикôвъ зъ деревяныхъ цеголъ и т. д.; мало помалу дитина приучуєся то сего то того, зачинае задумоватися надъ тымъ, що робить, а поступивши въ народну школу може вже гдякй тяжшй рѣчи робити тогожь самого производства, якимъ занималася въ дитячôй школѣ. Съ прибуваньемъ силъ физичныхъ и умысловыхъ розвиваєся и чинностъ ей въ ремеслѣ такъ, що по укôнченю народнои школы хлопець або дѣвчина можутъ взятися до того ремесла у майстра (перейшовшого таку саму школу), котре имъ сподобаєся, и до котрого чуются бути способными. Кто знае провôдну идею, програму и недостатокъ ôтповѣдныхъ фаховыхъ учителѣвъ и майстрôвъ у насъ, той згодится со мною на тое, що для насъ тая метода ученя ремесла не дасться примѣнити. О неôтповѣдности другои системы школъ ремесленныхъ въ Галичинѣ указавъ я при бурсахъ ремесленныхъ. Пôсля моеи думки третя система образованя ремесленного заслугуе найбôльше на увагу, длятого, бо она лучитъ теорію съ практикою, и се власне найважнѣйша причина, для котрои ся система найбôльше уживаєся. Всякй правила теоретичнй найпевнѣйше останутся въ памяти ученика, наколи ôнъ сейже часъ пôдъ проводомъ того самого учителя, ôтъ котрого сю теорію тôлько що почувъ, примѣнитъ ей въ практицѣ. Нашй ôтношеня вымагаютъ доповненя сеи системы, а именно такъ, що ученики повиннй кромѣ науки ремесла теоретичнои и практичнои такожь побирати загальне образованье и выхованье, с. е. ученики повиннй бути пôдъ надзоромъ людій ôтповѣдныхъ, а тое можемо осягнути тôлько тогды, коли ученики будутъ жити въ институтѣ. — Добрыхъ результатôвъ можемо сподѣватися ôтъ нашихъ ремесникôвъ такъ въ матеріяльнôмъ якъ и моральнôмъ змыслѣ, якъ сполучимо школу ремесленну съ бурсою. Конечно, що институтъ такій потребуе значныхъ жертвъ грошевыхъ, но за тое принесе нехибно користь для цѣлого краю.

(*Дальше буде.*)

Бесѣда посла сов. Ковальского,

выголошена на 150-ôмъ засѣданю палаты послôвъ дня 12 мая с. р. при дебатѣ буджетовôй при титулѣ: „Народнй школы“.

(Конецъ.)

Вже ôтъ р. 1876 допоминались мы надармо въ львôвскôй радѣ мѣскôй заведеня тои школы, та ажь за помочію сеи выс. палаты одержали мы руску школу вправъ при учит. семинаріи. Мы однакъ тымъ не можемъ бути вдоволенй, бо се не ôтповѣдае ани нашимъ народнымъ потребамъ, ани рôвноуправненю. Надѣлили насъ длятого тою школою, бо думали, що не збереся потрѣбне число ученикôвъ, именно 160 въ 4 клясахъ. Але мы посылаємъ теперь до рускои школы не 160 але 400 дѣтій. Выс. палата рѣшила, щобы во Львовѣ устроено еще и бôльше клясову руску школу народну. Тому жаданю Русинôвъ ôтмовила и львôвска рада мѣска и рада школьна краєва и въ кôнци министерство просвѣты, ажь доперва выс. Трибуналъ державный зъ 19 сѣчня 1880 узнавъ жаданье Русинôвъ справедливымъ и орѣкъ, що всѣ власти, ôтмовивши тое Русинамъ, нарушили признанй рускôй народности права основнымъ закономъ що до береженя и плеканя народности и мовы въ школѣ и урядѣ.

Не буду наводити звѣстныхъ причинъ того ореченя, але мушу пôднести заявленье выс. Трибуналу державного, котрый высказавъ, що министеръ повиненъ дбати о точне выконанье краєвыхъ и державныхъ законôвъ шкôльныхъ. Але министеръ просвѣты вмѣсто сповнити свôй обовязокъ, инакше собѣ поступивъ. На интерпеляцію въ тôмъ взглядѣ Вп. дра Гранича ôтповѣвъ министеръ просвѣты на 146 засѣданю, що передавъ до залагодженя сю справу галицкôй краєвôй радѣ шкôльнôй, и на случай непорозумѣня маe самъ вдатися въ се дѣло доперва въ послѣднôй инстанціи. Такъ отже вже $1^1/_2$ року чекаємъ на выповненье ореченя трибуналу державного, и коли разъ тй рôжнй власти покôнчатъ свое дѣло — Богъ святый знае!

Менѣ звѣстнй однакъ примѣры, где выс. министерство просвѣты въ подôбнôй справѣ совсѣмъ инакше поступило, але тамъ правда ходило о иншй школы. Наведу отъ случай въ волоскôмъ Межирѣчю (Голосы: *свята правда!*) Коли тамъ малися завести паралельнй клясы, то не роблено жаднои матнѣ, але попросту поручено староству, щобъ громада потрѣбну суму вписала до буджету — и конець. Чомужь у насъ ведутся такй довгй безкористнй переговоры, хоть потреба нагла, бо мы маємъ надъ 800 дѣтій, для котрыхъ треба рускои школы. Прошу лише послухати, що дѣвсь въ рускôй школѣ вправъ. Поминувши тое, що дѣти тиснутся въ лавкахъ въ малыхъ комнатахъ, по 100 наразъ, розважте, мои ПП., що учинено съ нею заразъ по выѣздѣ Е. В. Цѣсаря зъ Галичины, коли вже не було обавы, щобы Русины пôдчасъ побыту Е. В. во Львовѣ не зробили якои демонстраціи и щобы Цѣсареви не выявили свои кривды и жалобы!

Скоро лишь Цѣсарь опустивъ Галичину, заразъ краєва рада шкôльна ôтнеслась до рускои школы вправъ съ рескриптомъ того содержаня, що понеже въ тôмъ роцѣ школьнôмъ записалося до тои школы за много рускихъ дѣтій и нема тôлько потрѣбныхъ грошій, то закрываєся клясы паралельнй. Тому отже, що нема мѣстця и грошій! А чи дѣвся такъ съ польскими школами? Нѣ! для Полякôвъ заведенобы вмѣсто 16 школъ 60, а для Русинôвъ нема и одной школы! Тогды родичѣ и опѣкуны ôтнеслись до министерства просвѣты, а и я самъ одержавъ телеграмы съ жалобою и сейчасъ удався съ ними до Е. Е. министра, просячи о помôчь. И теперь мушу въ имени рускихъ жителѣвъ мѣста Львова подякувати Е. Е. министрови, що казавъ сейчасъ ôткрыти наново паралельнй клясы, завôзвавши до того краєву раду шк. короткими словами: „Дѣти суть, отже муситъ бути для нихъ и школа!“ Маєте отже, мои ПП., ясный примѣръ, що мы не можемъ вдоволитися на довше одною школою вправъ.

Вдячный есьмъ Е. Е. министрови за его повыеше розпорядженье, але зъ другои стороны дивуе мене дуже найновѣйше розпорядженье министерства просвѣты зъ 26 сѣчня 1881. Руска школа вправъ есть неôтдѣльною частію семинаріи учительскои, удержуваною вспôльнымъ грошемъ державнымъ, тожь нема причины уживати ей для якихсь покутныхъ цѣлій. Пôсля установы галицкои рады шкôльнои зъ 24 сѣчня 1868 ч. 189 маются выдавати дѣтямъ свѣдоцтва въ тôмъ языцѣ, въ якôмъ побираютъ они науку.

Въ рускихъ школахъ повиннй бути и свѣдоцтва рускй, а родичѣ зъ самого початку польскимъ свѣдоцтвамъ противились. Рада шк. выгадала тогды выдавати свѣдоцтва по руски и по польски; родичѣ и симъ невдоволенй ôтнеслись до минист. просвѣты. Министерство змѣняе рѣшенье рады шк. такъ, що каже выставляти свѣдоцтва по руски, але съ польскимъ переводомъ. Не можу поняти, на що се здалось? Тамъ, мои ПП., въ Галичинѣ вже давно готовый языкъ державный, а нимъ есть польскій. (*Голосы: слухайте! слухайше!*)

Думаю протое, що невелика подяка належится министерству за таке пропагованье польского идіому межи Русинами; се бо есть простымъ накидуваньемъ польского языка яко другого краєвого — а чому выс. министерство не дѣлае того на Мазурахъ? Не можна сего инакше поняти, якъ такъ, що намъ нашихъ основныхъ законôвъ не признаютъ, а предсѣ мы, мои ПП., такъ добре обывателѣ австрійскй и такъ само маємъ повне право наставати на переведенье законôвъ, якъ и Поляки. А въ кôнци чи може бути у насъ бесѣда о добрôмъ образованю школьнôмъ, если маємъ по бôльшôй части нездôбныхъ учителѣвъ. Лишь гдекуды трафится якійсь лучшій, а еслибы той бувъ Русиномъ, то не може ônъ числити на промоцію, на запомогу або нагороду; за що небудь переносятъ его на Мазуры, а намъ даютъ Мазура. А щобы сю нашу кривду покрыти, заведено въ Краковѣ науку рускаго языка въ 1 або 2 годинахъ тыжднево. И такій учитель не знаючи въ зубъ рускаго языка не може учити, а натомѣсть занимаєсь агитаціями выборчими, громадскими канцеляріями и — якъ то въ послѣдныхъ часахъ примѣромъ було — конскрипцією, при котрôй они въ звѣстнôмъ направленю дуже ôтзначилися.

Пôсля статутôвъ повинна половина предметôвъ въ учит. семинаріяхъ во Львовѣ, Станиславовѣ и Тернополи выкладатися по руски, але мин. просвѣты лишило се до вподобы нашôй кр. радѣ шк., а тая казала все выкладати по польски. Доперва р. 1873 пересвѣдчилося министерство, и то на нашй жалобы, що такъ дѣйстно есть и що рада школьна зважае лише на учит. кандидатôвъ, котрй не умѣютъ по руски, а не на дѣти, котрй не умѣютъ по польскй. Тогды постановивъ министеръ выдалити нездôбныхъ учителѣвъ и означивъ, котрй предметы маютъ выкладатися въ рускôмъ языцѣ. Але до сего часу не дѣвсь такъ, хиба що инспекторъ каже часомъ на визитацiи пытати по руски. Учитель завдае неразъ пытаня по польски, а кандидатъ ôтповѣдае по руски; чижь тымъ способомъ може ônъ научитись рускаго языка, и чижь се не смѣхъ въ рускаго слова!

Гôрше еще дѣвсь въ женьскихъ семинаріяхъ учительскихъ въ Перемышли и Львовѣ. Мои ПП.! що скажете на тое, що учитель рускаго языка въ Перемышли не маe навѣть испыту зъ того языка и учитъ его пôсля польскои граматики? Чижь се не дѣйстна шикана и иронія, если безчестится у насъ тое, що для насъ найсвятѣйше и найдорожше! Чижь може впрочѣмъ узнати справедливо львôвска комисія испытова за здôбного кандидата до рускаго языка, если она межи 19 членами числитъ лише 4, котрй знаютъ ру-

---

мусѣло збутися, сынъ мусѣвъ зôстати „ксёндзомъ“! Може безженнымъ? О, нѣ! Не такъ ônъ розумѣвъ задачу свого житя, почиваючу въ неустаннôмъ ушляхотненю! Оженивсясъ дочкою „ржонцы“. Но не думайте, що съ дочкою економа! Я вамъ заручаю, що нѣ! Тесть нашого героя бувъ ржонцою у одного графа. Вправдѣ той графъ бувъ дуже збѣднѣлый, мавъ тôлько одно невеличке село, але все таки бувъ графомъ. А графъ польскій якъ може обôйтися безъ ржонцы? То неможливе!

А щасливе-жь то було, щасливе подружье! Треба ино було послухати, съ якою нѣжною тонкостію въ бôльшôмъ товариствѣ панѣ называла свого мужа: mój Jasieczku! Нѣ, такъ не може потрафити нешляхотна дама!

А якъ то добре поводилося нашому рицарю! Якъ его всѣ шанували, якъ широко отворялися передъ нимъ паньскй дверѣ! Якимъ любымъ голосомъ тамъ его витано: „A! witam kochanego Proboszcza!“ Але не тôлько въ паньскихъ покояхъ дôзнававъ ônъ такого поважаня. Всѣ власти такъ само щиро его респектували. Такъ вже и розумѣеся, що просьбы такого шляхотного чоловѣка мусѣли бути завдно увзглядненй. Тонкостію шляхотного чутя мовбы ôтгадувавъ ônъ зъ далеку всѣ найтоншй пруды часу, и потрафивъ ихъ завдно якъ въ найделикатнѣйшій способъ опанувати.

Якъ то пречудно стилизувавъ нашъ рицарь по руски свое „смиреннѣйшое прошенiе“ яко „нижайше подписаный“: „Іоанъ Мутовѣцкій“ („вѣцкій“ пише завдно консеквентно черезъ „ѣ“, щобы немилу память „и“ въ Мотовила не ôтновляти). Такъ бо приноровивъ ônъ свое нове высокоушляхотнене имя и прôзвище: „Ks. Jan Mątowicki“ (дословный ôтбитокъ зъ билету!) ôтповѣдно до вымогъ новѣйшого широкого пруду рускости. И певне що не заправляли его въ тôмъ яка филологія чи етимологія, тôлько той самъ одинъ незрôвнаный змыслъ шляхотности. Тому то и форма выйшла така цѣлковито шляхотна. Якъ! мавбы ônъ може писатися подôбно щось якъ за молоду — терпка память—per Иванъ?.. О! за ніяку цѣну въ свѣтѣ. (Нехай буде на вѣки благословене имя того чоловѣка, котрый позаводивъ у насъ тй тоншй, шляхотнѣйшй имена! А то.. святъ! святъ! святъ!.. мы мусѣлибъ по свѣтѣ на смѣхъ людскій блукатися самыми Иванами, Гаврилами, Данилами... Ухъ!)!

Будежь кому дивно пôсля того, коли скажу, що коли ходило о дôстанье однои великои парохіи, ônъ зъявився въ правдиво-рицарскôмъ подвизѣ? Ônъ потрафивъ всѣхъ такъ сильныхъ, такъ небезпечныхъ кандидатôвъ обезоружити, и то въ найделикатнѣйшій способъ, одною, одною, кажу, силою выробленои, рутинованои шляхотности! То зробивъ: отецъ Иванъ! О, Боже! що я кажу? Якъ я смѣю? Священикъ: Иванъ? Шляхотный чоловѣкъ: Иванъ? О! моя нещаслива натура! Треба було признаватися менѣ ще и до того найтайнѣйшого дефекту, дефекту не до вылѣченя, дефекту простаковатости? Но вже пропало! вже все пропало!

Алежь.... алежь.... якъ менѣ его звати — такъ по душѣ, по правдѣ? Яке его властиве имя?

Перебѣгаю въ головѣ! Ивась Мотовило, Joannes Motowidło, Jan Mątowicki (Johann Mątowicki) Іоанъ Мутовѣцкій... Поправдѣ, мутится въ головѣ... Нѣ, таки не знаю... Може станете дорѣкати: Сякій-такій... Чого берешся, коли не знаешь вывести кôнця... Простѣть! Чижь я вамъ не казавъ заразъ въ початку, що не знаю, якъ мôй рицарь называеся?

Можебы знайшлося не одно еще за него розказати... Та вже годѣ... Розболѣлася голова. Такъ гуде у нѣй тыми: Мот.. Мąt.. Мут.. а тй: icki.. ѣцкій.. такъ штрикаютъ, штрикаютъ поправдѣ мовь тыми вилами... Може иншимъ разомъ...

Бачокъ.

ескій языкъ? Вмѣсто 100 испытованыхъ учительокъ, котрѣ выдае перемыска семинарія, нехай радше постарає сь она выключно о потрѣбнѣ рускѣ учительки.

И чижь може у насъ наступити пôдъ такими условіями порозумѣнье и згода?

Звертаюсь прото съ справедливымъ жаданьемъ до министерства просвѣты, щобы не дало чинити кривды рускому народови на поли школьництва, а се може статись лише черезъ подѣленье галицкои краєвои рады школьнои, божь прецѣ правительству повинно ходити о тое, щобы мы разъ мали свое самостôйне учительство и щобы уживали повныхъ правъ. А поки що, у насъ не зацвите згода и мы не устанемъ вносити справедливыхъ жалобъ. Єсли правительство бажає поєднати съ собою двѣ народности, то мусить передовсѣмъ само бути справедливе; апелюю проте до справедливости выс. правительства. (*Славно! славно! зъ лѣвицѣ.*)

ДОПИСИ.

Зъ Черновець. (*Святкованье 3-го мая.*) (Дальше.)

Дальше ôтспѣвавъ хоръ пѣсню „Корона золотая“ муз. Вербицкого, а потôмъ забравъ голосъ проф. университету о. И. Онышкевичъ. Найважнѣйше зъ бесѣды подаю въ скороченю: „У нашои интелигенціи дається чути великій недостатокъ народного образованя. Майже кождый, кто скôнчитъ науки и займе яке небудь становище, вже думає, що єму вже совсѣмъ не потреба дальшои науки, — именно рускихъ вѣдомостій. Теперь же, особенно коли нашои исторіи нигде не навчатъ, коли науку русского языка и литературы вытиснули по школахъ поза обовязковѣ годины, теперь повиненъ кождый Русинъ старатися самъ собѣ все тое пригадати; а молодѣ маютъ можность працювати въ тôмъ направленю на университетѣ, где поири иншій студія стане при добрôй воли и охотѣ и на тое часу. А тогды допервa, якъ у насъ интелигенція вся буде мати народне образованье, якъ она зросте съ тою думкою, що все, що руске, для неи святе, якъ она буде свѣдома народного житя, — то всѣ єи члены, а не одиницѣ, съ свѣдомостію будутъ брати удѣлъ въ народнôмъ житю и въ народнôй борбѣ. Наша руска литература, ôтпечатокъ нашого духовного житя, нôднесеся, коли кождый буде уважати своимъ обовязкомъ, читати появляючѣся творы рускѣ, коли буде почитати собѣ грѣхомъ говорити по чужому, лишь бы не по руски; оттогды проженесь языкъ чужій зъ рускихъ домôвъ, Русинъ пôзнавши свое, стане нимъ дорожити тай не скаже бôльше, що руска мова хлопска и що встыдъ такою мовою говорити, бо ôнъ такожь пôзнає, якъ той хлопъ выливає чудно свои гадки въ своихъ пѣсняхъ. Пôзнавши отже той нашъ народный недостатокъ, стараймося всѣми силами выкоренити єго всюды; стараймося вже разъ шанувати и дорожити своимъ хотьбы лихшимъ, — а тогды и насъ пошануютъ!“ — Бесѣда тая була принята съ восторгомъ.

Потôмъ ôтспѣвавъ хоръ „Союза“ пѣснѣ: „Огнѣ горятъ“ и „Пробудилась Русь“ муз. Воробкевича и забравъ голосъ о. Н. Огоновскій, катихитъ гим., звертаючись до мѣщанъ. Ôнъ выложивъ исторію мѣщанства ôтъ найдавнѣйшихъ часôвъ до нынѣ, порушивъ ôтношенье до духовеньства и завôзвавъ мѣщанъ сердечными словами до щирои працѣ разомъ съ интелигенцією. Бесѣда тая дуже подобалася мѣщанамъ и всѣмъ присутнымъ, чого доказомъ були грôмкій поклики „славно“! Въ слѣдъ за тымъ ôтспѣвали мѣщане пѣсню народну „Где єсть руска ôтчина.“

По короткôмъ перестанку забравъ голосъ п. Т. Реваковичъ, адъюнктъ суд. зъ Садагоры. Выступивъ ôнъ найперше противъ проявлюваняся аристократіи въ нашôмъ народнôмъ организмѣ, „бо мы всѣ интелигентнѣ Русины, выхованѣ и образованѣ маєткомъ нашихъ рускихъ мѣщанъ и селянъ, — а прото завдячуємо наше знанье и посады въ першôй линіи нашимъ мѣщанамъ и селянамъ. Томужь то повинно почутье тои вдячности для руского народу и любовь до него руководити всѣми нашими дѣлами. Єго потѣха має бути нашою потѣхою, єго плачь — нашимъ плачемъ. Держѣмся всѣ: чи професоры университетскій, чи учителѣ народныхъ школъ; чи найвысшій урядники, чи поєдинчій писарѣ; чи найвысшій духовникъ, чи найнизшій слуга церкви, чи богачь, чи бѣдный; чи ученый, чи непросвѣщеный; чи въ сердаку, чи въ сурдутѣ — всѣ держѣмся купы, бо мы всѣ члены одного народа южнорускаго, — помагаймо собѣ взаимно, а тогды будемо сильнѣ. Ставляю длятого яко I-шій артикулъ народнои вѣры: „*Мы всѣ интелигентнѣ Русины становимо одну нерозрывну цѣлôсть съ всѣми нашими южнорускими селянами и мѣщанами, становлячими de facto рускій нарôдъ, жіючими въ Буковинѣ, въ Галичинѣ, въ Угорщинѣ и въ Украинѣ, а репрезентуючими поважне число 18 милiонôвъ.*“ Тутъ дався чути одинъ голосъ о. Н. Огоновского: „Єсть насъ бôльше!“ Споминаючи въ своѣмъ „Род. Листку“ за той вечерокъ, каже ôнъ, що тая бесѣда „многимъ“ выдалася неумѣстною. (*Конецъ буде.*)

— Зъ Львова. (*Въ справѣ женьскои семинаріи.*) Ôтъ шести рокôвъ порушавъ я въ рускихъ часописяхъ справу женьскихъ семинарій, и представлявъ ихъ важнôсть и значенье для нашихъ рускихъ родинъ. Пріятно менѣ сказати, що мои ôтзывы не остали безъ успѣха; бо число рускихъ семинаристокъ во Львовѣ, хотяй єще далеко не єсть такимъ, якимъ бути повинно, осягнуло прецѣнь въ послѣдныхъ рокахъ трохи значнѣйшои цифры. На сѣмъ скористало безперечно и краєве школьництво. Нынѣшнѣ бо семинаріи женьскѣ (не вынявши львôвскои, котра пôсля уставы повинна бути утраквистичною т. є. польско-рускою) суть що до выкладового языка всѣ выключно польскими — потребы рускихъ шкôлъ людовыхъ суть въ нихъ къ сожалѣнію все єще не увзглядненѣ. Въ виду того могутъ бодай изъ Русинокъ, котрѣ вже зъ дому рускимъ языкомъ владѣютъ, выйти учительки способнѣ заняти мѣстця по рускихъ школахъ.

Интересуючись дальше тою справою, мушу интересованыхъ родичѣвъ зробити уважными, що принятье учениць въ женьску семинарію представляє теперь трохи бôльшѣ трудности, якъ се передъ тымъ бувало. Причина єсть тая, що пôсля приказу министерского не отвераются въ семинаріяхъ женьскихъ клясы паралельнѣ, а въ наслѣдство того може бути на 1 рôкъ лишь 50 учениць принятыхъ. Такъ якъ що року зголошуєся на 1 рôкъ надъ 100 учениць, то выбираєся зъ помежи нихъ 50 найлучшихъ, а прочимъ ôтказуєся въ принятю. Интересованѣ родичѣ зволятъ тому старатись, щобы ихъ доньки приходили теперь съ бôльшимъ приготовленьемъ до вступного испыту. Достаточнымъ можна уважати приготовленье тыхъ учениць, котрѣ скôнчили 8 клясу выдѣлову съ добрымъ успѣхомъ, або 7 клясу съ успѣхомъ ôтличнымъ, и черезъ вакаціи переходятъ рѣчи потрѣбнѣ до того испыту. Ученицямъ, котрѣ бôльше приватно училися або не суть певными, радивбымь для ухиленя непріятностій при принятю взяти собѣ на часъ ферій добру семинаристку до помочи. Въ сѣй послѣднôй справѣ можу легко посередничити и вказати такѣ семинаристки, котрѣбы взяли на себе тую довжнôсть. Такъ само єсмь готовъ служити, єслибы кому якѣ инструкціи були потрѣбнѣ. Прошу тôлько удаватись до мене до 1 лат. липця, бо опôсля выѣжджаю зô Львова. — Въ кôнци додаю єще, що ôтъ учениць вступаючихъ на 1 рôкъ семинаріи жадаєся укôнченыхъ 15 рокôвъ. Записувати ихъ належитъ въ дирекціи 29 або 30 л. серпня; се можна чинити такожь черезъ трету особу, переславши ѣй метрику, свѣдоцтво лѣкарске (по можности), и (въ случаю попереднои публичнои науки) свѣдоцтво школьне; сама учениця маєставитися до вступного испыту 1 або 2 л. вересня.

Львôвъ, 3 червня 1881. *Александеръ Стефановичъ*, рускій катихитъ при учительскихъ семинаріяхъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Палата панôвъ*) перервала свои засѣданя дня 4 червня, не залагодивши ани справы ческого университету ани галицкои желѣзницѣ трансверзальнои. Не тяжко догадатись, що правительство само въ своѣмъ интересѣ перервало засѣданя, не маючи певности, чи тіи два проєкты перейдутъ въ палатѣ панôвъ; фактично бо на послѣднôмъ засѣданю лѣвиця мала бôльшôсть.

(*Кн. Милянъ*) сербскій проѣздомъ до Берлина вступивъ до Пешту, где теперь перебувавъ нашъ цѣсарь. Кн. Милянъ бувъ въ Пештѣ такъ сердечно и урочисто принятый, що тое принятье дає повôдъ до всякихъ коментарѣвъ. Сербскому князеви не тôлько що ôтдавано честь приналежну суверенному пануючому, але формально старанося сердечностію въ принятю демонструвати. Бар. Гаймерлье и Тиса мали у князя авдіенцію, архикн. Іосифъ ôтдавъ єму визиту; цѣсарь умѣстивъ князя съ свитою въ своѣй палатѣ, а на вечеръ 4 червня бувъ устроєный великій двôрскій обѣдъ, на котрый запрошено не тôлько князя, але и сербского посла въ Вѣдни и княжу свиту. Въ войсковыхъ кругахъ говорится вже, що одинъ региментъ буде названый именемъ кн. сербского. Тому, що слѣдитъ пильно ôтношеня межи Австрією и Сербією, не тяжко добачити причины того сердечного принятя, якого дôзнавъ въ Пештѣ кн. Милянъ. Тое благосклонне и ôтзначуюче принятье — се ôтвдяченье князеви за єго политику въ справѣ договору торговельного и конвенціи желѣзничои межи Австрією и Сербією; въ обохъ тыхъ конвенціяхъ Австрія здобула значнѣ користи, а завдячити ихъ має не кому иншому, якъ самому князеви Милянови. Кн. Милянъ стараєся о корону королевску и въ тôй цѣли удаєсь и до Берлина, якъ колись кн. Кароль ромуньскій ѣздивъ тамже въ тôй самôй цѣли. Рôвно якъ кн. Кароль такъ и кн. Милянъ вступивъ по дорозѣ до Австріи, щобъ и австрійску корону и правительство позыскати для себе. Передъ рокомъ Австрія не хотѣлабы була и чути о вынесеню князя сербского до достоиньства короля, — але теперь, по заключеню конвенцій торговельнои и желѣзничои, Австро-Угорщина, якъ пише „Neue fr. Presse“, вже до того склонна. Дня 6 червня выѣхавъ кн. Милянъ до Берлина, „um seine Krönungsschmerzen auch dem Fürsten Bismarck vorzutragen“, якъ пишутъ нѣмецкѣ газеты.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ „Правительственнôмъ Вѣстнику“ обвѣщеный вже указъ, котрымъ царь увôльняє дотеперѣшного министра вôйны Милютина зъ єго становища, а на єго мѣстце именує генерала Ванновского. Рôвночасно обвѣщена указомъ димисія гр. Адлерберга зъ посады генералъ-губернатора Финляндіи, а на єго мѣстце покликаный зôставъ Гайденъ, шефъ генерального штабу. Оба достойники зôстали димисіонованѣ будьтобы зъ причины „слабого здоровля“, а на дѣлѣ зъ тои причины, що они на радѣ въ Гатчинѣ були однои думки съ Льорисъ-Меликовымъ, т. є. жадали реформъ въ дусѣ конституційнôмъ. Министеръ вôйны Милютинъ о тôлько бувъ щаславшій ôтъ Льорисъ-Меликова при своѣй димисіи, що бодай дôставъ ôтъ царя яко ôтзнаку портреты Александрôвъ II и III оправленѣ въ діяментахъ до ношеня на грудяхъ, коли тымчасомъ гр. Л. Меликовъ не дôставъ хотьбы найменшои ôтъ нового царя ôтзнаки.

Гр. Льорисъ Меликовъ перебуває теперь на купеляхъ въ Висбаденъ и зъ прекрасного свого далека глядитъ на хôдъ дѣлъ въ великôмъ царствѣ, где передъ рокомъ бувъ диктаторомъ. Передъ выѣздомъ зъ Россіи ôтвѣдавъ екс-диктаторъ Ивана Тургенева, першого россійского повѣстеписателя, и сердечно съ нимъ довгу провадивъ розмову. По выѣздѣ єго зъ Россіи дума мѣста Петербурга ухвалила почтити єго почестнымъ обывательствомъ. Реакціонеръ Катковъ въ „Московскихъ Вѣдомостяхъ“ выступивъ противъ наданю Л. Меликову почестного права обывательства, — але всѣ газеты петербурскѣ, не выймаючи и „Новаго Времени“, обурились за тое на Каткова, а на засѣданю петербурскои думы городскои дня 3 червня бар. Фридерикъ внѣсъ, щобы Каткову выточити криминальный процесъ за оскорбленье думы. Нарада надъ тымъ внесеньемъ ôтбудеся пôзнѣйше. Въ загалѣ Катковъ въ своѣй газетѣ заѣло нападає на Меликова, а то въ тôй цѣли, щобы коштомъ збезчещеня заслуженого Л. Меликова позыскати соспôльнôсть россійску для нового министерства, въ котрôмъ верховодятъ такѣ Игнатьевы, Побѣдоносцевы, а за котрыхъ плечима стоятъ менторы: Катковъ и Аксаковъ. Катковъ знайшовъ теперь пригоду помститись на Льорисъ Меликову, якъ то въ байцѣ довгоухъ помстивсь на конаючôмъ царю звѣрѣвъ. А Катковъ має за що мститись (розумѣесь, въ подôбный способъ) на Меликову. Досыть, якъ пригадаємъ тутъ читателямъ важне дѣло Л. Меликова, котре ôнъ сповнивъ заразъ по покликаню своѣмъ на диктатора черезъ пок. царя Александра II, а тымъ важнымъ дѣломъ була димисія бувшого министра просвѣты гр. Димитрія Толстоя. Пôдъ внечатлѣньемъ свѣжого факту читали мы тогды навѣть въ „Новôмъ Времени“: „За три освободженя вдячна буде по вѣки Россія цареви Александрови II, а то: за освобожденье ôтъ крепацтва, за освобожденье Славянъ Балканьскихъ ôтъ Турка и за освобожденье Россіянъ ôтъ министра Толстоя-Каткова, котрыхъ панованье черезъ такъ многѣ лѣта далось въ знаки мирови христіяньскому въ Россіи.“ Катковъ мусѣвъ тогды схрупнути той твердый орѣхъ — Л. Меликовъ бувъ диктаторомъ — за то теперь пôднѣсъ зухвало голову и мстится — въ нечестный способъ. „Голосъ“ взыває соспôльнôсть россійску до борбы съ Катковымъ и перестерѣгає правительство передъ такою услугою, яку єму робитъ Катковъ.

Франція. Депутованый Бароде внѣсъ въ палатѣ послôвъ проєктъ о пересмотрѣ французкои конституціи въ дусѣ бôльше либеральнôмъ. Дня 31 мая бувъ той проєктъ предметомъ дебаты въ палатѣ. Радикальный депутованый Клемансо говоривъ за тымъ, щобы проєктъ Бароде бувъ обговорюваный въ парляментѣ, министеръ же правосудія, Казо выступивъ противъ тому. Казо сказавъ: „Франція не желає пересмотру конституціи, бо она утомлена безнастанными спорами и хоче спокою у внутри и на внѣ. Розумѣеся, що нынѣшна конституція не вповнѣ удовольняюча, але въ теперѣшнôй хвили не пора выкликувати трудности зъ причины єи змѣнюваня. Край повиненъ остатися вѣрнымъ тому знамени, пôдъ котрымъ бôльшôсть републиканьска одержала побѣду.“ Въ такôмъ самôмъ дусѣ высказався въ дѣлѣ пересмотру конституціи и президентъ парляменту Гамбета на бенкетѣ въ Кагоръ (Cahors), устроєнôмъ въ єго честь. Ôнъ рôвножь сказавъ, що конституціи французкои не можна уважати досконалою и що она потребує перемѣны, — але до того часъ єще не наспѣвъ и всяка проба поправы конституціи моглабы теперь лишь пошкодити республицѣ. Проєктъ Бароде ôтклонила палата 254 голосами противъ 186.

По побѣдѣ Гамбеты въ палатѣ послôвъ въ дѣлѣ выборôвъ черезъ скрутинію листъ, становище єго о тôлько єще оконечно не укрѣпилося, що проєктъ о выборахъ черезъ скрутинію листъ мусить єще перейти въ сенатѣ, а сенатъ, кто знає, чи не ôткине єго; комисія выбрана для зреферованя того проєкту закона складаєсь зъ значно бôльшого числа єго противникôвъ якъ прихильникôвъ.

Министеръ вôйны завѣдомивъ буджетову комисію, що Туниска експедиція коштує Францію до 9 мая 7 милiонôвъ франкôвъ, а ôтъ 9 мая до 10 червня буде коштувати єще 14 милiонôвъ. По заключеню мира съ беємъ Тунису французкѣ войска єще провадили вôйну съ племенемъ Крумирôвъ, тымъ власне племенемъ, котре вырѣзавши французку експедицію дало Франціи повôдъ до выточеня вôйны Тунисови.

Министеръ дѣлъ заграничныхъ, Бартелеми-Сентъ-Илеръ написавъ письмо на имя редактора „Deutsche Revue“, не напечатане въ тôмъ журналѣ, але опубликоване въ французскихъ газетахъ. Въ письмѣ до редактора „Deutsche Revue“ Бартелеми-Ст.-Илеръ выражає подяку и признательнôсть Бисмаркови, нѣмецкому правительству и бôльшôй части нѣмецкои прасы, що они дуже вздержано и прихильно ôтнеслись до Франціи въ справѣ Тунискои експедиціи и єи закôнченя. Тая отвертôсть и правдомовнôсть старика-министра заграничныхъ дѣлъ розлютила печать французку, она дуже ѣдко нападала на министра, въ наслѣдство чого ходили навѣть слухи о єго димисіи.

Англія. Въ Ирляндіи запанували теперь страшенні непорядки съ єще бôльшою силою, якъ давнѣйше. Нарôдъ выступає противъ полиціи и ôтдѣлôвъ войска съ оружіемъ; кождый день приноситъ новѣ вести о кровавыхъ стычкахъ. Войско зôстало въ Ирляндіи скрѣплене. Тымчасомъ ирляндскій биль Глядстона въ парляментѣ англійскôмъ кто знає коли буде ухваленый. Зъ самого початку внесено до биля 1500 поправокъ, а теперь съ кождымъ днемъ приходитъ навѣть по кôлькадесять поправокъ новыхъ. А тымчасомъ въ Ирляндіи проливаєсь кровь и наповняются вязницѣ ирляндскѣ съ кождымъ днемъ бôльше...

НОВИНКИ.

— Є. В. Цѣсарь повернувъ 7 червня зъ Пешту до Вѣдня.

— Є. В. Цѣсарь удѣливъ громадѣ Оплôтско въ пов. камѣнецкôмъ 80 зр. запомоги на будову школы, громадѣ Лобозôвъ въ пов. лѣскôмъ 50 зр. запомоги на внутренне уряженье церкви, а громадѣ Воля жовтанецка въ пов. жовкôвскôмъ 100 зр. запомоги на будову церкви.

— Впреос. Митрополитъ выѣде около 8 (20) червця с. р. до Риму.

— Запомогу для вдôвъ и сирôтъ по нашихъ священикахъ за рôкъ 1880 выслано вже сими днями до деканатôвъ бережаньского и пôдгаєцкого, где интересованѣ могутъ одержати тую запомогу у своихъ деканôвъ.

— Поминальне богослуженье за упокôй душѣ бл. п. Теофиля Искрицкого ôтбудеся въ сю пятницю дня 10 л. червця о 10 год. передъ полуднемъ въ церквѣ Успеньскôй.

Упокоилися: Онуфрій Лещиньскій, обыватель и властитель дому въ Перемышли, въ 79-ômъ роцѣ житя; Петро Рожанковскій, капитанъ 58 полку краєвои обороны, приѣхавши зъ Черновець на вправы войсковѣ до Перемышля, умеръ тамже нагло въ 45-ômъ роцѣ житя; Иванъ Кузыкъ, бувшій посесоръ а такожь выхованець бл. п. епископа Іоана Снѣгурского, сынъ звѣстного колись бл. п. Ивана Кузыка, директора головнои школы нормальнои, умеръ въ Перемышли яко чоловѣкъ приватный въ 57-ômъ роцѣ житя. Вѣчна имъ память!

— Въ Старôмъ Мѣстѣ засуспендовано ц. к. судію повѣтового. Яко причину подаютъ польскѣ газеты тое, що судія не пере-

водивъ лицитацій грунтôвъ селяньскихъ въ користь банку рустикального.

— **Соймъ галицкій** має бути отвореный, якъ довѣдуєсь „Czas“, 14 л. вересня и радити буде 4 тыждн҃, въ случаю потребы и до кôнця жовтня.

— **Зъ Жовтанець** пов. жовкôвского доносятъ намъ, що тамже має завязатися небавомъ р у с к а ч и т а л ь н я.

— **Для кандидатôвъ учительскихъ въ гимназіяхъ** розпôчнутся письменн҃ испыты клявзуровѝ дня 14 л. червня с. р., по чѣмъ слѣдуютъ испыты устн҃.

— **До школьныхъ властій краєвыхъ** выдавъ министеръ просвѣты вже другій разъ обѣжникъ, въ котрôмъ поручає имъ вплывати на молодѣжь, щобы она не тиснулася до шкôлъ гимназіяльныхъ и реальныхъ, котрѝ вже и такъ переповненѝ, але щобы радше вписувалась до закладôвъ промысловыхъ.

— **Пожары**. Въ Брухнали въ пов. яворôвскôмъ погорѣло 36 господарѣвъ и коршма двôрска. Огонь выбухнувъ въ бѣлый день; ратунокъ бувъ малый, бо селяне находились пôдъ той часъ по бôльшôй части въ поли. Лише 5 господарѣвъ було убезпеченыхъ, решта остала въ великôй нуждѣ. Всю страту числятъ на 20.810 зр. Зъ ôтки займилося — доси не знати. — Въ Чорткôвѣ знищивъ огонь 5 домôвъ, а кромѣ того зôрвано для осторожности зъ 4 домôвъ дахи. Страта, совсѣмъ незабезпечена, выноситъ до 7.000 зр. Причиною пожару була зле устроєна пѣчь въ однôмъ домѣ, котрый ôтъ того займився. — Сѣняву въ повѣтѣ ярославскôмъ навѣстивъ позавчера страшенный пожаръ. Згорѣло 250 домôвъ и надъ 300 родинъ, числячихъ 1.600 осôбъ, остало безъ даху, а въ бôльшôй части и безъ хлѣба; суть то переважно родины жидôвскѝ. Страта выноситъ бôльше якъ 500.000 зр. Причина пожару доси не звѣстна.

— **При будовѣ монастыря Францишканокъ во Львовѣ** пострадали житье дня 3 л. червця с. р. двѣ особы, мулярь и бляхарь, оба 24 лѣтнѝ челядники, упавши вразъ съ 3-поверхнымъ руштованьемъ на землю. Решта, именно 3 особы, уратовалися тымъ способомъ, що зловились въ летѣ головныхъ белькôвъ.

— Пишутъ намъ, що въ **Слободѣ рунгурскôй**, где недавно ôткрыли нафту, выдуривъ якійсь панокъ ôтъ гуцула грунтъ, на котрôмъ найбôльше нафты теперь добуваєся, за 500 зр., а то пôдъ натискомъ лѣсничого мѣстцевого, котрый освѣдчивъ селянинови, що наколи нынѣ не продасть панови свого грунту, то ôнъ (лѣсничій) завтра забереє его безплатно на власнôсть скарбу. Бѣдный гуцулъ повѣривъ тому погрожению, бо таке ôтбиранье грунтôвъ на рѣчь скарбу дуже часто трафляєся на гуцулщинѣ, отже пôдъ тымъ натискомъ продавъ свою землю за 500 зр., а той панокъ теперь тысячѣ заробляє на тôмъ грунтѣ. — Просимо нашихъ родимцѣвъ, щобы намъ докладнѣйше описали цѣлый той фактъ.

— **Президентомъ львôвскои комисіи шацунковои** для податку грунтового именовано дра М. Гноиньского, президента мѣста Львова.

— **Именованя**. Поборцями податковыми именованѝ: Т. Мѣшковскій, Л. Сѣнкевичь и А. Левицкій; к о н т р о л ё р а м и п о д а т к о в ы м и именованѝ: І. Сохоцкій, Ф. Прашаловичь, С. Левицкій, Ф. Ликонь и К. Станкевичь; а д ъ ю н к т а м и п о д а т к о в ы м и именованѝ: І. Шиманьскій, С. Конасевичь, М. Бурка, А. Лазоракъ, Т. Яминьскій, К. Кохановичь, М. Илюкевичь, С. Борысѣкевичь, Д. Бѣласъ, А. Коноика А. Копачь и І. Куза.

— **Рѣку Серетъ** зарыблено недавно нарыбкомъ угоря и карпя.

— **Бр. Ухаціюсъ**, маршалокъ польный и вынаходчикъ австрійскихъ бронзово-сталевыхъ гарматъ а такожь одинъ зъ першихъ балистикôвъ, застрѣлився сими днями въ Вѣдни въ 70-ôмъ роцѣ житя.

— **Въ Кіевѣ** въ сихъ дняхъ засудивъ судъ головныхъ дѣятелѣвъ антижидôвскихъ забурень, а именно одного засудивъ на 20 лѣтъ, одного на 15, одного на 10, а одного на 6 лѣтъ робôтъ примусовыхъ; двохъ засудивъ на выгнанье въ Сибирь, а трехъ на легшу вязницю.

— На нивахъ цѣлои Россіи єсть ни бôльше ни менше, якъ **550 гатункôвъ шкôдныхъ комахъ**, котрѝ нищатъ працю хлѣбороба. Обчисленье тое зробивъ звѣстный росс. ентимольогъ Кеппенъ, котрый зъ препорученя министерства державныхъ маєткôвъ ôтъ 1873 до 1879 р. занимався выслѣжуваньемъ шкôдныхъ комахъ и написавъ въ тôмъ предметѣ тритомову книгу.

— **Царь** одержавъ ôтъ нигилистичного „комитету исполнительного“ письмо, въ котрôмъ комитетъ повѣдомлює царя, що вже выдано на него засудъ смерти.

— **Въ Сераєвѣ** сими днями дало чутися дуже сильне землетрясенье, и тревало 2 секунды.

— **Емиль Литре** (Littré), знаменитый французкій филологъ и философъ, членъ академіи французкои, умеръ сими днями въ Парижи.

— **Петербурска рада мѣска** надала Львисъ-Меликову обывательство почетне. Зъ помѣжь 180 голосуючихъ було тôлько 50 противъ внесеня. Жителѣ Петербурга дуже радѝ зъ наданя Меликову обывательства, а дуже обурились на гр. Бобрыньского, котрый выступивъ съ бесѣдою противъ удѣленя тои почести бувшому либеральному министрови.

— **Везувій** почавъ въ сихъ дняхъ зновъ вымѣтувати огонь и ляву и то дуже сильно. Передъ тымъ давалися чути въ околици Неаполю сильнѝ и частѝ землетрясеня.

— **Въ Свидници** въ пов. яворôвскôмъ поставила громада зъ власныхъ жертвъ за стараньемъ о. С. Балька нову церковь.

— **Конгресъ роботниковъ въ Парижи** устроивъ велику демонстрацію на могилахъ комунистôвъ. Число демонстрантôвъ выносило до 2.000 осôбъ; при могилѣ Тіера роздавались оклики: „Нехай жіє революція! нехай жіє комуна!“ Полиція позволила на ту демонстрацію пôдъ тымъ однакъ условіемъ, щобы позôставлено червонѝ хоругвы, до чого роботники прихилились.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** передавъ Вп. В. Лучаковскій зъ Куликова 8 зр. 70 кр., А именно: 7 зр. зôбранѝ на празднику у о. Ф. Кмицикевича въ Семакôвцяхъ, а 1 зр. 70 кр., зъ продажи льосу. За тіи дары складає Дирекція ц. к. акад. гимназіи щиру подяку. — *В. Ильницкій.*

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенты одержали: оо. В. Давидякъ на Тухлю и К. Букоємскій на Ланчинъ.

Сотрудничества одержали: оо. В. Лукашевичь въ Монастырискахъ и І. Сохацкій въ Ланахъ.

Завѣдательство одержавъ о. А. Левицкій въ Трибухôвцяхъ.

Ôтъ конкурсового испыту увôльненѝ: оо. Лопатыньскій зъ Побука и Гургула зъ Путятынець.

Катихитомъ при школѣ им. Єлисаветы во Львовѣ именованый о. О. Поляньскій, префектъ львôвскои семинаріи духовнои.

На конкурсъ розписана парохія Хотынь зъ прилуч. Загôрье дек. калуского; речинець до 6 (18) серпня с. р.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями появилась **„Хрестоматія староруска“** для высшихъ клясъ шкôлъ середныхъ, напечатана въ друкарни тов. им. Шевченка накладомъ фонду для выдавництва учебникôвъ рускихъ; книжка ся обнимає 31 аркушѣвъ друку звычайнои 8-ки. Авторомъ „Хрестоматіи старорускои“ єсть звѣстный нашъ ученый професоръ дръ Омелянъ Огоновскій. Знамените се дѣло мѣститъ въ собѣ всѣ плоды нашои литературы, почавши ôтъ X до XVIII столѣтя, и дає яспый поглядъ на степенный розвôй духовои культуры Руси и на дѣятельнôсть мужѣвъ, котрѝ зложили свои духовѝ силы на олтари своєи ôтчины. Авторъ причинився єще бôльше до стôйности свого выдавництва тымъ, що подавъ точнѝ поясненя историчнѝ и рѣчевѝ, якъ такожь біографіи помѣщеныхъ авторôвъ; при кôнци помѣщеный словарець и коротка граматика малоруского азыка. Книжка дра Огоновского єсть першою того рода точною збôркою литературныхъ творôвъ періоду часôвъ ôтъ X до XVIII столѣтя и подає читателямъ богатѝ матеріялы до пôзнаня середныхъ и новѣйшихъ вѣкôвъ въ рôднôй нашôй словесности. Кождый зъ насъ прійме певно съ радостію сю милу звѣстку тымъ бôльше, що дотеперь давався чути недостатокъ подôбного пôдручника. Нова ся Хрестоматія єсть не тôлько дуже пожиточною книжкою для нашои школьнои молодежи, але надобится кождому письменному Русинови, котрый найде въ нѣй духовый покармъ и пріятну лектуру. Тому то мы дуже вдячнѝ Впов. дру Огоновскому за єго знаменитый трудъ, котрый на всякій случай становити буде епоху въ литературнôй нашôй жизни. Цѣна примѣрника 2 зр. 85 кр., набути можна въ книгарни Зайфарта и Чайковского во Львовѣ. *И. Г.*

РУСКА АНТОЛЬОГІЯ

выдавництво руского акад. тов. „Дружнѝ Лихвярь“

выйде вже незабавомъ, и мѣстити буде найзнаменитшѝ творы нашихъ поетôвъ. Передплата стоитъ на звычайнôмъ паперѣ **1 зр.**, на велиновôмъ **1 зр. 50 кр. в. а.**

Выданье оздобне обймає 13 аркушѣвъ печатныхъ.

На загальне жаданье продовжаєся часъ передплаты до 1-го Липця с. р. (1—3)

ВО ЛЬВОВѢ

ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ

КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ

пôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,

по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.

Всякѝ замовленя выповняются якъ найскорше.

Цѣнники и пробки на жаданье ôтворотною почтою franco.

МАГАЗИНЪ

Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ

ПОЛОТЕНЪ и БѢЛЯ

якъ такожь єдиный складъ комисовый для Галичины

зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики

Перкалѣвъ, Шертингôвъ и Калико

B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.

ШАРôВЪ

Великій выбôръ модныхъ

товарôвъ блаватныхъ,

МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,

аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,

якъ также значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ

и бѣля для дамъ и мужчинъ.

ул. Кароля Людвика, ч. 3.

(2—?)

Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo-Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Die Oberstabsarzt Dr. Müller'sche

Miraculo-Injection

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltesten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Cement portlandzki
Arnold Werner we Lwowie Sobieska 1 3
Wapno hydrauliczne

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ

найстарша торговля почтовыми посылками поручає

нето 4¾ клг. найдобрнѝшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4¾ клгр. найдобрн. грубозерн.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьемъ и оплатою цла на кожду станцію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуєся. Цѣники franco.

Анонсы принимае для в с ѣ х ъ часописѝ австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ **Експедиція анонсôвъ РУДОЛЬФА МОССЕ** (Rudolf Mosse) *въ Вѣдни,* Seilerstätte 2.

Експедиція „Дьла“ посередничитъ въ пересыланю всякихъ оголошень до повысшого бюра анонсôвъ.

Послѣдне запрошенье передъ тягненьемъ

до вспôвучасти въ шансахъ выграня на великôй льотеріи грошевôй, гварантованôй черезъ **самостôйне мѣсто Гамбургъ**, въ котрôй

9 мил. 324.080 марокъ въ зол.

въ протягу кôлькохъ мѣсяцѣвъ **напевно** мусятъ бути выграни.

Новый плянъ игры, подѣленый на 7 клясъ, мѣститъ межи 100.000 льосôвъ **51.700 выграныхъ**, именно ев.

400.000 марокъ,

а ôтдѣльно

1 выгр.	à M.	250,000	5 выгр.	à M.	8000
1 „	à M.	150,000	3 „	à M.	6000
1 „	à M.	100,000	54 „	à M.	5000
1 „	à M.	75,000	5 „	à M.	4000
1 „	à M	50,000	105 „	à M.	3000
2 „	à M.	40,000	263 „	à M.	2000
3 „	à M.	30,000	12 „	à M.	1500
4 „	à M.	25,000	2 „	à M.	1200
2 „	à M.	20,000	631 „	à M.	1000
12 „	à M.	15,000	873 „	à M.	500
1 „	à M.	12,000	1,050 „	à M.	300
24 „	à M.	10,000	28,860 „	à M.	138
			и т. д.		и т. д.

Перше тягненье означено урядово и неôткликано на день

15 и 16 л. червня 1881,

до чого стоитъ

одинъ ориг. льосъ тôлько 6 мар. або 3½ зр. в. а
половина ор. льосу „ 3 „ „ 1¾ „ „
чверть ориг. „ „ 1½ „ „ 90 кр. „

Оригинальнѝ тѝ льосы, гварантованѝ черезъ правительство за присланьемъ грошѝ або за переказомъ высылаю до найдальшихъ мѣсть franco. Незначнѝ сумы можна надсылати такожь въ маркахъ почтовыхъ.

Дôмъ Штейндекера въ короткôмъ часѣ выплативъ своимъ интересантамъ **великѝ выграниѝ на марокъ 125.000, 80.000**, бôльше по **30.000, 20.000, 10.000** и т. д., черезъ що причинився много до щастя численныхъ родинъ.

Вкладки суть въ порôвнаню до великихъ шансъ дуже незначнѝ, и можна лише поручити таку пробу щастя.

Кождый участникъ одержує при замовленю урядовый плянъ, зъ котрого можна пôзнати такъ подѣлъ выграныхъ на ôтповѣднѝ клясы, якъ такожь дотычнѝ вкладки, а по тягненю офиціяльнѝ листы выграныхъ.

Выплата выграныхъ слѣдує завсѣгды точно пôдъ гваранцією правительства и може бути выповнена або прямымъ пересланьемъ, або на жаданье интересентôвъ черезъ мои союзнѝ ôтношеня по всѣхъ бôльшихъ мѣстцяхъ Австріи.

Замовленя зволитъ всякій ôтворотною почтою съ повнымъ довѣрiемъ высылати до **реномованои старои фирмы**

Josef Steindecker, (2—3)

Bank- & Wechselgeschäft, Hamburg.

P. S. Дôмъ Іосифа Штайндекера — вєюды **звѣстный яко солидный и точный** — не потребує надзвычайныхъ реклямъ; залишаємо ихъ отже, на що звертаєся увагу Вп. Публичности.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 42. Львôвъ, Субота 30 мая (11 червця) 1881. Рочникъ II.

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій"** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла" Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло" стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки":		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	зр. 5·—
на пôвъ року	6 зр	на пôвъ року	зр. 2·50
на чверть року	3 зр.	на чверть року	зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло".

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатанî вôльнî ôтъ порта.

О потребѣ розвою ремесла въ Галичинѣ.

(Пише *В. Нагôрный*, архитектъ въ Цириху.)

(*Дальше.*)

Занятя въ бôльшости существуючихъ на Заходѣ школъ ремесленныхъ роздѣляются на слѣдуючî 4 дѣлы: 1 ôтдѣлъ выробôвъ зъ дерева, якъ: теслѣ, столярѣ и рѣзбярѣ; 2 ôтдѣлъ выробôвъ металевыхъ: ковалѣ, слюсарѣ и механики; 3 ôтдѣлъ: токарѣ, а 4-тый ремесники-художники: моделярѣ и декораторы. Нашî потребы не такъ далеко сягаючî, мы можемо обôйтися меншимъ и подѣлимо нашу школу ремесленну на 3 ôтдѣлы и такъ: 1 ôтдѣлъ выробôвъ зъ дерева якъ: теслѣ, столярѣ, рѣзбярѣ и токарѣ; 2 ôтдѣлъ выробôвъ металевыхъ: ковалѣ, слюсарѣ и механики; 3 ôтдѣлъ робôтъ ткацкихъ. На початокъ булобы для насъ досыть, наколибы хоть тымъ тремъ ôтдѣламъ забезпечити существованье; тіи 3 ôтдѣлы уважаю за найважнѣйшî для нашого краю и они потребуютъ найбôльше пôдпоры. Пôзнѣйше, коли побачимо плоды тыхъ трехъ галузъ головныхъ ремесла, и коли средства позволятъ, можна буде доповнити ихъ новыми. Кождый зъ тыхъ трехъ ôтдѣлôвъ вымагає передовсѣмъ не тôлько розвитя механичного, але и достаточного зная стилю и розвитя вкусу, для того головну вагу кладутъ у всѣхъ подôбныхъ заведеняхъ на рисунки и особенности матеріялôвъ, якихъ ремесникъ уживає до своихъ выробôвъ; безъ рисункôвъ ремесникъ єсть тôлько машиною, котра не може робити иншихъ рухôвъ кромѣ тыхъ, якî надавъ єи конструкторъ. Зô взгляду на высше наведенî обстоятельства институтъ ремесленный повиненъ въ собѣ мѣстити достаточне число комнатъ для выкладôвъ, рисункôвъ и майстернѣ, музей, читальню заосмотрену въ фаховî журналы, достаточне число спальній, помѣщенье для надзирателя або директора, салю для урочистостій и ôтдѣлъ економичный. Такъ уряджений институтъ ремесленный може при щирôй праци учителѣвъ и добре обдуманôй програмѣ надати нове направленье нашому ремеслу и выховати новый поступовый ремесленный станъ, котрый вплынути може користно не тôлько на нашъ край, але и на сусѣднî народы. Я знаю тоє зъ досвѣду, що пріятнѣйше булобы Сербови або Болгарови пôслати дитину въ сосѣдну славяньску школу ремесленну, чимъ въ Нѣмеччину або Францію. Менѣ приходилося въ послѣднихъ рокахъ приймати у себе молодыхъ Славянъ, ѣхавшихъ въ Францію або Швайцарію учитися ремесла; бôльшôсть ихъ жалувалася на недостатокъ школъ ремесленныхъ добре зъорганизованыхъ въ славяньскихъ земляхъ. Однî Чехи зъ всѣхъ славяньскихъ народôвъ поступаютъ напередъ въ ремеслѣ съ Заходомъ.

Щобы ремесленною школою осягнути высше высказану цѣль, повиннî въ програму входити слѣдуючî предметы: 1) языкъ рускій, польскій, нѣмецкій и початки французского на стôлько, щобы укôнчившій ремесленну школу, коли схоче дальше выобразуватись въ своѣмъ фаху, мôгъ ôтбути подорожь по Франціи або Нѣмеччинѣ; 2) всесвѣтна історія, а історія руска въ особенности; 3) математика на скôлько она для ремесника потрѣбна, передовсѣмъ бухгальтерія; 4) технологія физична и хемична матеріялôвъ; 5) наука о формахъ архитектоничныхъ (стиль); 6) рисунки техничнî; 7) наука моральности; 8) писанье; 9) практичнî занятя въ майстерняхъ съ учителями; 10) право торгове; 11) наука хорового спѣву и музики; 12) гимнастика сполучена съ наукою гашеня огню; 13) наука машинъ ремесленныхъ, сполучена съ технологією и т. д. Подѣлъ наведеныхъ предметôвъ повиненъ бути такій, щобы 1) праця умыслова и физична одна другôй помагала, щобы ученика ани однымъ ани другимъ не знудити, годины повиннî бути роздѣленî по важности и рôжнородности предметôвъ, н. пр. по двогодиннôмъ рисованю одна година выкладу; по двогодиннôмъ выкладѣ повиннî слѣдувати вправы въ майстерняхъ або гимнастика и т. д.; 2) щобы одинъ учитель мôгъ преподавати свôй предметъ въ рôжныхъ курсахъ, н. пр. математику преподає на всѣхъ курсахъ одинъ учитель; 3) щобы ученики першои клясы всѣхъ ôтдѣлôвъ кождого дня 2—3 годины придивлялися практичнымъ роботамъ ученикôвъ высшихъ курсôвъ, и то кождый въ кождôмъ спеціяльнôмъ ôтдѣлѣ безъ взгляду на тоє, чи ôнъ думає тому або другому якому ремеслу посвятитися. Я кладу особливу вагу на сю точку, бо приходилось менѣ встрѣчати молодыхъ ремесникôвъ недовольныхъ своихъ спеціяльнымъ занятьемъ: оно єму не по души, ôнъ не любитъ єго, бо мусѣвъ учитися того ремесла по воли родичѣвъ, и другого не бачивъ. Щобы ремесникъ ôтдався своему ремеслу, потреба подати єму случай пôзнати кôлька ремеселъ для выбору, потреба свобôдного рѣшеня, а тогды ôнъ єго полюбитъ. По роцѣ такои практики придивляючися и помагаючи старшому товаришови, ученикъ може вже рѣшитись на тоє або друге ремесло. Розумѣєся, що родичѣ и наставники института маютъ право голосу при выборѣ фахового занятя, але тôлько голосу дорадчого; 4) зô взгляду на економію повиненъ такъ подѣлъ годинъ якъ и розложенье саль для рисункôвъ и майстернь такій бути, щобы одинъ учитель два ôтдѣлы мôгъ надзирати.

Наука и матеріялъ для практичныхъ занятій повиннî бути даровî, за удержанье належитъ вносити плату.

Належитъ єще вспôмнути, въ якôмъ вѣку и съ якою пôдготовкою повинноси ученикôвъ въ ремесленну школу принимати. Наколи сполучимо въ ремесленнôмъ институтѣ теорію съ практикою, то мусятъ ученики вже физично бути розвитî, а для позысканя часу для практичныхъ занятій принимати ученикôвъ такихъ тôлько, котрî укôнчили двѣ, три клясы гимназіи або реальныхъ школъ. Въ Швайцаріи правомъ установлено: молодшихъ якъ 14 лѣтъ житя до фабрикъ и варстатôвъ не пріймати; я думаю, що се правило дасться и у насъ приняти. Наука въ школѣ ремесленнôй повинна безъ взгляду на ôтдѣлъ тревати найменше 4 роки, значитъ, хлопець укôнчившій заведенье числити буде 18 лѣтъ, — вѣкъ ôтповѣдный для поступленя до майстернь приватныхъ челядникомъ. Число ученикôвъ зависитъ ôтъ средствъ, якî сему институтови посвяченî будутъ; число годинъ занятій щоденныхъ 10.

Згадаймо єще кôлькома словами о учителяхъ ремесленнои школы. При основаню якого нибудь заведеня съ научною цѣлію для нашои молодежи звертано увагу на се, щобы такî заведеня основанî були въ мѣстахъ, въ котрыхъ знаходится гимназія або реальна школа, щобы тымъ способомъ покористатися силами умственными учителѣвъ тыхъ школъ. Зъ економичнои точки погляду оно справедливо и досыть практично, однако зъ научнои точки не користно. Двомъ панамъ служити не можь; або одна або друга служба буде пôдрядною, а тутъ розходится власне о тоє, щобы учитель ôтдався цѣлою душею своему званю, по крайнôй мѣрѣ я хотѣвбы се видѣти въ будучôй рем. школѣ, котра малабы показати, на скôлько рускій народъ способный до конкуренціи съ другими народами. Вже плянъ науки въ институтѣ такôмъ, наколибы прійшло покористатися силами учительскими закладôвъ публичныхъ, не можна булобы уложити такъ, щобы становивъ одну цѣлôсть, а теперѣшнî власти школьнî маючи на оцѣ польонизацію нашои молодежи и не понимаючи, що властиво означає слово образованье безъ польонизаціи, зарядилибы такъ, що наше заведенье не осягнулобы цѣли, яку мы осягнути хочемо, навѣть при найщирьшôй охотѣ и посвяченюся учительства. Для рисункôвъ техничныхъ кождый ôтдѣлъ повиненъ мати осôбного учителя спеціялиста, знаючого практичне выконанье рисунку; ôнъ повиненъ бути теоретикъ и практикъ. До помочи кождому зъ нихъ повиненъ бути доданый добрый майстеръ практикъ, понимаючій такожъ рисунки. Учитель рисункôвъ и практикъ майстеръ вспôльно ведутъ дѣло ôтдѣла. Рôвножъ для науки о формахъ архитектоничныхъ, для языкôвъ и математики конечно потреба осôбныхъ учителѣвъ; для прочихъ предметôвъ можь покористатися и чужими силами, а то не зô взгляду на маловажнôсть предметôвъ, а для того, що число годинъ для тыхъ предметôвъ буде обмежене. О важности задачи учителѣвъ ремесленнои школы не ма що и говорити; она обусловлюєся важностію самои школы и обстоятельствами, въ якихъ нашъ народъ находится. Розумѣєся само собою, що будучнôсть учителѣвъ, выповняючихъ совѣстно свою задачу повинна бути забезпечена на рôвнѣ съ учителями публичныхъ краєвыхъ школъ.

(*Конець буде.*)

Єще слово въ справѣ конскрипціи.

II.

(Конець.)

Маємо однакожь єще дальше поученье въ тôйже ôтповѣди, и то взглядомъ однои, у насъ дуже звычайнои рѣчи, именно, щó слѣдує розумѣти пôдъ надъужитьемъ. Доси у насъ се слово дуже часто вертится на языцѣ, — менше о то, чи зъ нашои чи не нашои вины. Примѣромъ суть законы, котрî позволяютъ вносити до урядôвъ рускî поданя и наказуютъ урядамъ на рускî поданя ôтповѣдати въ рускôмъ языцѣ. Буває часто, що задля трехъ высше вычисленыхъ спеціяльностій галицкихъ — руске поданье або не принимаєся, або єсли принимаєся, то съ гнѣвомъ, фукомъ и опрыскливостію незнаною добре выхованымъ людямъ (якъ се недавно зробивъ п. Henryk Schmitt въ шк. радѣ краєвôй), або даєся ôтповѣдь по польски. Русины заразъ все тоє называютъ надъужитьемъ. Тымчасомъ, пôсля данои намъ „съ высше" ôтповѣди, — надъужитье а именно надъужитье урядове єсть рѣчію дуже взглядною. И такъ — се єсть надъужитье, єсли кто посмѣвъ латинника-Русина при новôй конскрипціи записати съ рускимъ языкомъ домашнымъ и „dieser Missbrauch muss abgestellt werden", але не єсть се надъужитье, єсли магистратъ въ Дрогобычи, занимаючійся конскрипцією, не хотѣвъ прійняти конскрипційного аркуша выповненого по руски ôтъ проф. Паславского; не єсть надъужитье, єсли на рускî поданя ôтповѣдаютъ по польски або и совсѣмъ не ôтповѣдаютъ (якъ се дѣєся съ поданями взглядомъ рускои школы во Львовѣ); єсли мимо рѣшеня найвысшого суду львôвскій судъ все таки латиньскими буквами выписує свои засуды и ухвалы; єсли протоколы съ рускими сторонами списуєся по польски и т. п. — се все не єсть надъужитье и совсѣмъ природно, бо предсѣ кождому Русинови свобôдно до кождого поданя написати єще додаткове поданье и просити о руску резолюцію рускими буквами, а єсли не зробитъ сего I, II и III инстанція, то удатись кождого разу до трибуналу державного або где инде, — а тогды все таки признаютъ справедливôсть и слушнôсть по сторонѣ Русина и буде мавъ чорно на бѣлôмъ, що єго право єму належится и повинно бути пошановане. А хочь до сего треба написатися що немѣра и наклеити штемплѣвъ зъ цѣлои маломѣскои трафики и находитися и наурговатися, то се все не змѣняє рѣчи и не творитъ ніякого надъужитя, по перше для того, що Русинъ єсть довго терпеливый и може все тоє вытримати, по друге для того, що якъ сказавъ Wojciech Dzieduszycki, на то суть высшî инстанціи, щобы справляли блуды низшихъ, а по трете, чимъ бôльше будемо закуплювати штемплѣвъ, тымъ лекше здобуде собѣ дръ Дунаєвскій славу знаменитого министра скарбу. Усувати жь урядникôвъ, котрî допускаются такихъ „мнимыхъ" надъужитій, або ихъ карати, а бодай имъ нагану удѣлювати — „dazu gibt es keinen Anlass unter den gegenwärtigen Verhältnissen".

III.

Не можемо на послѣдокъ ôтмовити нашимъ читателямъ єще тои пріятности, щобы зъ данои Русинамъ ôтповѣди не подати дословно слѣдуючого уступу:

„Bezüglich des zuletzt in der Interpellation erwähnten Conflictes in Didyszów, eigentlich Dziedziłów oder Didyłów zwischen dem Zählungscommissär Tabaczyński und dem ruthenischen Pfarrer Maceluch haben die stattgefundenen eingehenden Erhebungen constatirt, dass der Pfarrer nicht die Metrikenbücher und Matrikenauszüge der in den Jahren 1861 bis 1871 geborenen Jünglinge, sondern nur zwei Exemplare des status animarum und das Aufgebotbuch zur Commission mitbrachte, dass sich *desshalb* eine Differenz zwischen dem Zählungscommissär und dem Pfarrer ergab, dass letzterer die mitgebrachten Pfarracten wegtragen wollte, dass Tabaczyński dies verhinderte und die Pfarracten nicht zerriss, sondern in eine Kiste sperrte, dass in dem hierüber entstandenen Streite Tabaczyński den Pfarrer (до того єще 80-лѣтного старця!) mit den Worten „Gehe aus meinem Hause Pfaff" gegen die Thüre schob, dass keiner der Zeugen die angeblich gebrauchten Worte: „Pfaffen und Schufte brauchen wir nicht" gehört oder eine thätliche Misshändlung des Pfarrers gesehen hat. Die zur Untersuchung dieses Vorfalles von der Bezirkshauptmannschaft entsendete Commission hat die Pfarracten sofort dem Pfarrer zurückgestellt und den Tabaczyński von der Fortführung der Function als Zählungscommissär wegen seines tactlosen und rohen Benehmens enthoben. Ueber die beim competenten Ge-

richte gegen Tabaczyński eingereichte Klage des Pfarrers Maceluch ist die Verhandlung im Zuge".

Вже само поверховне перечитанье сего уступу може кождого пересвѣдчити, скôлько тутъ поучаючого и поясняючого. Єсть се вже екскурсъ не тôлько на поле галицкои господарки политичнои, але и на поле криминалистики. Тутъ мы Русины можемо на тôмъ уступѣ поучитись, якъ нашѝ звычайнѝ понятя о надъужитяхъ далеко, дуже далеко ôтôєгли навѣть що до самои криминалистичнои стороны ôтъ понятій теперь мѣродайныхъ. Пригадаймо соб҃ѣ лише, що вся Галицка Русь, якъ жива, выдала свого часу зъ себе крикъ обуреня и грозы, дôзнавшись о приключеню, котрого жертвою стався 70-лѣтный старець, о. Мацелюхъ. Рôвнѝ чувства мусѣли такожь розбудитись и у кождого цивилизованого чоловѣка, котрый навыкъ ôтъ кождого урядника цивилизованои державы жадати законности, приличности, пошанованя права, чести, вѣку, народностій, вѣры и т. д. — въ загалѣ тыхъ честнотъ, якихъ ôтъ цивилизованого чоловѣка можна жадати завсѣгды, хотяйбы єму прійшлось урядувати въ самôй Тартаріи, абó якôй иншôй, на пôвъ чи й цѣлкомъ азійскôй Галилеѣ. Але можна було єще думати, що въ жаляхъ на крайно сумне приключенье въ Дѣдиловѣ заходитъ може error in facto. Єлижь самъ фактъ правдивый, то, здавалося, не пôдлягає ніякому сомнѣнію, що таке приключенье мѣститъ въ соб҃ѣ всѣ знамена грубои провины. Звычайный цивилизованый Европейчикъ и кождый Русинъ, котрый по вродженôй соб҃ѣ идеальности скорше присвоює соб҃ѣ справдѣ европейскѝ понятя и идеѣ, якъ поверховну блескотливôсть, звычайно теперь захвалювану и продавану пôдъ фалшивою етикетою „cywilizacya", — готовъ бувъ на пôдставѣ даного приключеня въ Дѣдиловѣ такъ соб҃ѣ думати: „Коли правда, що конскрипційный комисарь,—котрый пôсля власнои дефиниціи гр. Таффого „не безъ слушности" уважається за урядника — парохови о. Мацелюхови, прибувшому въ урядовôй мисіи поданя потрѣбныхъ при конскрипціи поясненъ, выдеръ урядовѝ акта парохіяльнѝ, а самого 70-лѣтного пароха выпхавъ за дверѣ, чи трунувъ до дверій (gegen die Thüre schob) съ словами: „рушай соб҃ѣ въ мого дому попе!", а силою вырванѝ и соб҃ѣ привлащенѝ акта заховавъ въ своѣмъ бюрѣ, въ котрого доперва ажь слѣдча комисія ихъ выдобула,— то ачейже въ такôмъ случаю повиннабы вступитися власть прокураторска, бо тутъ вже надъужитье, абó, говорячи языкомъ юристôвъ, провина противъ повинностій публичного уряду досягнула такои степени, въ якôй перестає бути одною неправильностію, караною дисциплинарно, а стався чиномъ, пôдпадаючимъ уставѣ карнôй и тымъ самымъ пôдлягає карѣ, навѣть, колибы не було приватнои жалобы". Кождый Галичанинъ безперечно прилучится до такого выводу, божь кождому єще въ свѣжôй памяти, якъ то скоро и енергично интервеніювала прокураторска власть тогды, якъ якійсь Х. мавъ пôдчасъ выборчои горячки гдесь проговоритись, що „прійдутъ Москалѣ и т. д.", якъ зновъ заразъ внесено противъ руского священика публичне оскарженье за якусь тамъ проповѣдь, хотяй въ ôднôмъ и другôмъ случаю опôсля показалося, що се було лише нове галицке выданье Шекспира „Viel Lärm um Nichts", и такъ руского священика якъ и того Х. судъ узнавъ совсѣмъ невиннымъ, о чѣмъ очевидно Gaz. Nar. забула донести. Въ тôмъ случаю були такѝ выводы и надѣѣ о прокураторскôй интервенціи тымъ бôльше управненѝ, що тутъ конскрипційный комисарь въ особѣ священика чинно вневажывъ священичій урядъ передъ людьми, а до того єще въ дуже неделикатный способôъ присвоивъ соб҃ѣ акта парохіяльнѝ. Европейчикови буде звѣстно, що въ Англіи всякій урядъ высоко поважається такъ, що навѣть той, котрый за вôзваньемъ въ имени права и за дôткненьемъ полицейскои палочки не пошанує урядовои власти абó єще й хотьбы словно зневажитъ полицейского, пôдпадає досыть дотклившôй карѣ. Европейчикъ ніякъ не мôгбы освоитися съ гадкою, що гдениб҃удь пр. въ Галичинѣ священикъ, справуючій урядъ парохіяльный и по всѣ часы особливо що до всѣлякихъ метрикъ и выказôвъ яко урядникъ уважаный, мôгбы бути выключеный зъ пôдъ тои загальнои охороны, якою ослонює право и найдрôбнѣйшихъ урядникôвъ. Кто до того всего єще пересвѣдчився о католицкôй вѣрности австрійскои державы, выраженôй въ традиційно переховуванôмъ титулѣ „catholicissima Austria", зарôвно якъ и о справедливости слôвъ, выписаныхъ на бургу: „justitia fundamentum regnorum", сей съ тымъ бôльшою єще вѣрою надѣявся, що высше описане приключенье въ Дѣдиловѣ такъ въ интересѣ поваги и пошанованя священьства, якъ и въ интересѣ удержаня поваги права не буде безкарно пропущене, и що бодай тутъ признаютъ намъ, що конскрипційный комисарь допустився надъужитя, чи радше грубои урядовои провины противъ руского священика.

Тымчасомъ и въ тôмъ взглядѣ приходится намъ поучитись чогось нового зъ данои Русинамъ ôтповѣди. Якъ нибудь въ самôй ôтповѣди признана цѣла сущнôсть приключеня въ Дѣдиловѣ, однакожь показуєся, що мимо того не сконстатовано ніякои провины, противъ котрои мавбы выступити прокураторъ, усунено лише въ дисциплинарнôй дорозѣ конскрипційного комисаря, котрый и безъ того скôнчивши конскрипцію, самъ мусѣвъ усунутись зъ свого тымчасового уряду, и не узнано потрѣбнымъ ôтступити дотычащѣ акта дисциплинарнѝ прокураторіи до дальшого урядованя, хотьбы въ направленю §. 331 уст. кар.

Се все оказалося злишнымъ, бо хотяй и въ §. 331 уст. кар. сказано: „wenn eine der im §. 68 bezeichneten Personen (урядникъ) sich in ihren Amts- oder Dienstleistungen thätliche Beleidigungen erlaubt, so macht sie sich einer Uebertretung schuldig und ist mit Arrest... zu bestrafen", то однакожь поступованье Табачиньского сквалификовано въ данôй намъ ôтповѣди лише яко „tactloses und rohes Benehmen", котре вправдѣ грѣшитъ противъ „Dobrego tonu", выданого передъ рокомъ гр-ею Водзицкою, але не противъ уставы карнои, котра предсѣ такъ само може бути лише взглядно обовязуючою, якъ пр. и тое розпорядженье намѣстництва зъ р. 1869, котре збороняє учителямъ занимативсь конскрипцією, а то тымъ бôльше, що рускій священикъ, зневаженый словно и чинно може бути узнаный яко недостаточный свѣдокъ и єго зôзнаня при слѣдствѣ не увзглядняются. Тая аргументація напевно пересвѣдчитъ цѣлый свѣтъ о правдивости конклюзіи ôтповѣди данои Русинамъ: „Aus dieser Darstellung der Resultate der Untersuchung über die einzelnen Puncte der eingebrachten Interpellation dürfte wohl mit Evidenz hervorgehen, dass im Allgemeinen die gegen das Vorgehen der galizischen Behörden und Zählungsorgane bei der Volkszählung vorgebrachten Beschwerden unbegründet sind!"

Справдѣ не треба лучшои илюстраціи до поясненя свѣтови, якъ переводилась у насъ конскрипція и яку може она мати вартôсть, не треба лучшого освѣченя стану въ Галичинѣ, яснійшого представленя, поступованя взглядомъ Русинôвъ, — якъ та Gazet-ою Narodow-ою яко „łaźnia świętojurców", ославлена ôтповѣдь на интерпеляцію рускихъ послôвъ о конскрипціи.

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Ходорова. (*Илюстраційка до рôвноуправненя нашого языка въ ц. к. урядахъ*). Учитель народный зъ села З., п. Василій С. написавъ квитъ на свою плату, котру побирає въ урядѣ податковôмъ въ Бôбрцѣ, въ языцѣ рускôмъ, а що зъ села З. до Бôбрки досыть далеко и учитель бувъ перешкожденый самъ ѣхати по грошѣ до уряду, то переславъ квитъ п. М. С. въ Бôбрцѣ съ прошеньемъ, щобы тойже плату получивъ и почтою єму переславъ. На квиты писанѝ по польски п. контрольоръ Поховскій выплативъ грошѣ на руки третыхъ осôбъ безъ жаднога замѣту, але на квитъ п. Василія С. сказавъ, що „kiedy chce pisać po rusku, niech sam po płacę przyjeżdża." Завѣдомленый о тôмъ властитель квита пріѣхавъ до ц. к. уряду податкового въ Бôбрцѣ, а п. Поховскій принявъ єго словами: „To pan nie możesz kwitu pisać po polsku! pan chcesz się przypodchlebić.....; jeżeli pan będziesz tak pisał, to musisz pan sam po pieniądze przyjeżdżać" — и читавъ предложеный квитъ. Коли перечитавъ пôдписъ „Василій С.", замѣтивъ: „Płaca jest asygnowana na Bazylego S. (асигнація по польски) a nie na Василія; dla mylnego więc imienia nie mogę wypłacić. Tu ma być napisane Bazyli S., a jeżeli pan chcesz się podpisać Василій, to trzeba dodać jeszcze Bazyli S., — a powtóre pan niejednakowo piszesz kwity: raz cienko są pisane, drugi raz grubo."

Зъ того одного примѣру поступованя ц. к. контрольора податкового въ Бôбрцѣ, п. Поховского, видко, якъ то на дѣлѣ выглядає тое рôвноуправненье рускаго языка съ польскимъ въ ц. к. урядахъ, рôвноуправненье, котре панове Поляки при кождôмъ случаю кидаютъ Русинамъ въ очи на всяку ихъ жалобу. Така секатура рускихъ сторôнъ черезъ ц. к. урядникôвъ податковыхъ дѣєсь не въ однôй тôлько Бôбрцѣ; въ Золочевѣ н. пр. урядники податковѝ не выплачуютъ такъ само пенсіи рускимъ священикамъ на руки третыхъ осôбъ, коли квитъ писаный по руски, а безъ жаднои перешкоды выплачуютъ на квитъ польскій абó нѣмецкій (sic!)

Не вѣримо, щобы п. Поховскій не знавъ о тôмъ, що языкъ рускій єсть такъ само якъ и польскій зарôвно урядовый; а єще бôльше не хочесь намъ вѣрити, щобы той панъ не знавъ, що Василій то само що Bazyli. Одно и друге п. Пох. добре знає, а коли допускаєсь такихъ секатуръ рускихъ сторôнъ, то тôлько длятого, що знає, що у насъ такѝ надъужитя урядовѝ проходятъ безкарно... Ехъ, якбы то такъ Бôбрка не лежала въ Галичинѣ, але примѣромъ въ Чехахъ! Надѣємось, що и п. Василій С. не подарує п. контрольорови єго „grymasów", и спытає высшихъ властій, чи такѝ „grymasy" ц. к. урядникови до лиця...

Зъ пôдъ Сокаля. (*Гдесщо про раду повѣтову.*) Неразъ вже писали нашѝ газеты про господарку нашихъ тѣлъ автономичныхъ. Щобы сей образъ доповнити, хочу и я подати кôлька слôвъ про сокальску раду повѣтову. При выборахъ зъ куріи меншихъ посѣлостій перейшли всѣ 12 рускѝ кандидаты, помимо великихъ забѣгôвъ и агитацій зъ стороны нашихъ противникôвъ, а особенно теперѣшного маршалка п. П., котрый конечно хотѣвъ бути выбранымъ въ сельскôй куріи. Однакъ при верификаціи выборôвъ уневажнено двохъ членôвъ зъ тои причины, що були писарями громадскими, а одного, що мовьбы то ôнъ ніякого податку не плативъ, хотяй тойже фактично єсть властителемъ грунту и платитъ податокъ. Помимо рѣшучого протесту зъ нашои стороны выбрала бôльшôсть маршалка и выдѣлъ, розумѣєся по своѣй воли, на тôмъ самôмъ засѣданю. Надто противъ важности прочихъ 9 членôвъ пôднесено „дуже важнѝ" закиды; перечитано навѣть якійсь протестъ, однакожь авторôвъ сего протесту не выявлено. Здаєся, що авторомъ єго бувъ недалекій „своякъ" бôльшости рады повѣтовои. Ухвалено въ кôнци ôтступити сей рекурсъ до дохожденя правительству. Тутъ показалася бôльшôсть дуже несторонничою, бо не выкинула ôтъ разу всѣхъ рускихъ членôвъ зъ салѣ. Выделегованый до дохожденя ц. к. староствомъ комисарь повѣтовый прибравъ соб҃ѣ за помôчника секретаря рады повѣтовои п. М., и съ тымъ ѣздивъ ôтъ села до села, скликувавъ по найбôльшôй части до корчемъ вôйтôвъ и жадавъ ôтъ нихъ, щобы печатки громадскѝ, маб҃уть для потвердженя сего протесту, прибивали, не жадаючи часто ôтъ нихъ навѣть пôдписôвъ. О скôлько такій способôъ доходженя єсть правильный, то осудятъ найлѣпше самѝ читателѣ. Якъ ходитъ поголоска, малося зъ доходжень показати, що протестъ сей єсть цѣлкомъ узасадненый?! На сѣй пôдставѣ певно схоче бôльшôсть уневажнити и тыхъ остаючихъ єще 9 членôвъ сельскои куріи. Але даремный трудъ вашъ, панове Поляки! Отъ лучше звернулибъ вы вашу дѣятельнôсть на инше поле, примѣромъ на економичне, и тутъ старалися бути провôдниками селянъ, а не на поли политичнôмъ, — где для васъ нема у насъ грунту! Нашъ бо повѣтъ, славити Бога, вже на стôлько прійшовъ до самопôзнаня, що умѣє розрôжнити, кто єму пріятель, а кто ворогъ и не дасться такъ легко чимъ будь пôдôйти и приманити. Съ выборами ôнъ вже самъ соб҃ѣ дасть раду, а певно по ню до Васъ не пôйде!

Дивно намъ тôлько, чому ц. к. Намѣстництво до сего часу не розписало доповняючихъ выборôвъ 3 членôвъ зъ групы меншои посѣлости, коли тымчасомъ на мѣстце уступившого п. Р. зъ групы бôльшои посѣлости вже давно розписало выбôръ, а навѣть коли и сей выбôръ лѣкаря повѣтового п. Б. уневажнено, розписало вже третій разъ выбôръ?! Чи може чекає ц. к. Намѣстництво, ажь въ слѣдство доходжень тутешного староства и остаючѝ 9 голосôвъ зъ меншои посѣлости рада повѣтова уневажнитъ? На всякій способôъ радѝ бы мы знати причину сего зволѣканя.

Якъ господарує звѣстна бôльшôсть въ радѣ повѣтовôй, наведу тôлько одинъ фактъ. Передъ кôлькома лѣтами бувъ инспекторомъ повѣтовымъ дорôгъ п. Ш. Маб҃уть задля того, що п. Ш. бувъ Русиномъ, казавъ п. маршалокъ, щобы секретарь рады повѣтовои п. М. поликвидовавъ соб҃ѣ дієты такожь и за инспекцію дорôгъ (!) за 7 лѣтъ назадъ рахуючи. П. М. поликвидувавъ собѣ суму около пôвтретя тысяча зр., а по ôтповѣднôмъ обрѣзаню тои сумы все таки отримавъ 1200 зр.! Тутъ кождый запытає: до чого бувъ инспекторъ дорôгъ, коли єще и секретареви зъ того титулу треба платити таку велику ремунерацію? Загадка не тяжка до ôтгаданя для нашихъ читателѣвъ! Ъ.

Зъ Черновець. (*Святкованье 3-го мая.*) (Конець.)

П. Т. Реваковичь говоривъ дальше: Бачучи, що нашь народъ жіючи въ нерозлучнôй (компактнôй) масѣ на просторони бôльше якъ 10.000□ миль широкôй, ôтъ степôвъ Дебреціньскихъ въ угорскôй Руси и ôтъ гôръ Кирлибабы въ Буковинѣ ажь поза Чернигôвску а ôттакъ по Воронежску и Курску губернію въ Россіи; ôтъ Ясельскихъ гôръ и ôтъ Полѣся ажь по степы въ около Саратова и по Кавказъ, — всюды помимо тяжкои працѣ гôрко бѣдує, ставлю яко II-гій артикулъ нашои народнои вѣры: „*Мы вси интелигентнѝ Русины маємо право и обовязокъ о добробытъ и о права нашого здоптаного и опущеного рускаго народа всѣми законными способами добиватися*". Но, щобы мы могли тую задачу сповнити, мусимо належито бути до того приготованѝ. Кромѣ загальнои просвѣты и фаховыхъ вѣдомостій мусимо докладно знати исторію нашого народа, а то всѣхъ єго частій, котрѝ пôдъ такъ ôтмѣнными обстоятельствами жіютъ: въ Буковинѣ, Галичинѣ, Угорщинѣ и Украинѣ. Дальше мусимо еще докладно знати нашу южноруску литературу. Лишень знаючи исторію и литературу нашу докладно, станемо дорожити минувшостію нашои землѣ, будемо дорожити житьемъ нашого южнорускаго народа. Тогды полюбимо нашу красну и славну землю, нашь богатырскій народъ, того тысячолѣтного мученика, котрому еще й сегодня не о много лѣпше, котрому однакожь зачинає свитати, котрый починає помалу ôтроджуватися. Чимъ скорше ôтродженье, чимъ скорше скрѣпленье єго зависитъ ôтъ насъ интелигентныхъ Русинôвъ. Томужь то мы мусимо стояти съ народомъ въ безперерывнôй звязи, мы мусимъ пôзнати нашь народъ въ моральнôмъ и матеріяльнôмъ взглядѣ докладно. Мы мусимо знати, якъ нашь рускій селянинъ и

мѣщанинъ жіе, яку ôнъ хату маe, якѝ въ нѣѝ порядки, яке ôнъ господарство маe, яку харчь ѣсть. Мы мусимо знати, якій кругъ и образъ єго мыслій, якѝ єго бажаня. Тогды будемо умѣти до нашого народа проговорити. Тогды будемо знати, зъ чого найперше почати роботу, щобы той нарôдъ двигнути. Тогды нарôдъ нашь пôде за нами и тогды будемо мы Русины становити политичну силу, котру буде кожде правительство поважати и съ котрою буде мусѣло числитися. Не спускаймося ни на кого, щобы насъ зъ тяжкого нашого упадку матеріяльного и морального двигнувъ, бо се намъ не поможе, а тôлько пошкодитъ. Въ тôмъ взглядѣ поучаe насъ наша власна исторія въ Австріи по 48 рôкъ найлѣпше. Мы спустилися на правительство, самѝ ничого не робили, а ждали, щобы намъ печене й варене прійшло до рота — и дôждалисьмося до крайнои загибели. Теперь, хвала Богу, мы прочуняли; мы вже почали и учитися и заходитись коло народного дѣла якъ слѣдъ. Тôлькожь намъ не упадати при неудачахъ, а вытревало працювати, щобы передовсѣмъ всѣми можливыми способами добробытъ нашого народа двигнути, а при тôмъ, щобы нашихъ селянъ и мѣщанъ приводити до пôзнаня свого людского достоиньства, до пôзнаня правъ чоловѣка, привести до свѣдомости, що они Русинами и обзнакомити ихъ докладно съ нашими народными правами и обовязками. До переведеня такъ важнои нашои справы треба намъ великодушныхъ, щирыхъ, свѣтлыхъ, народну убогу стрѣху цѣлымъ серцемъ и цѣлою душею любячихъ мужѣвъ-патріотôвъ, котрѝбы умѣли й хотѣли своимъ розумомъ, своимъ досвѣдомъ и своею любовію нарôдъ до лѣпшои будучности ôтважно провадити. Коли жь такѝ мужѣ проявляются межи нами, то въ дуже важнôй справѣ нашои внутрѣшнои организаціи ставляю яко III-ый артикулъ нашои народнои вѣры: „*Научъмся тыхъ нашихъ мужѣвъ-провôдникôвъ шанувати, ихъ щирѝ гадки словомъ и дѣломъ попирати и съ щирымъ довѣріемъ все тое сповняти, що они яко добре и для нашого народа спасенне радятъ дѣлати; а хоронтмся зъ партійного становища ихъ несправедливо и некористно осуджувати.*“ Выповняючи всѣ повысшѝ три артикулы вѣрно и вытревало, буде можь смѣло тогды сказати: „Єще не вмерла руска мати въ нашихъ искони рускихъ земляхъ!“ Грôмкѝ рукоплесканя и оклики „славно“ нагородили бесѣдника за єго прехорошу съ пропятьемъ и жаромъ выголошену рѣчь.

Дальше ôтспѣвавъ хоръ пѣсню Вербицкого „Зброи заблысли!“ а п. Ст. Стоцкій ôтдеклямовавъ съ вырозумѣньемъ и хорошимъ ôтданьемъ поему Т. Шевченка: „До живыхъ, мертвыхъ и ненародженыхъ землякôвъ моихъ въ Украинѣ и не въ Украинѣ сущихъ мое дружне посланіе“, котра була дуже добре принята. Дальше слѣдувала пѣсня Вербицкого: „Дай дѣвчино намъ шампана“, по котрôй п. И. Тыминьскій, предсѣдатель мѣщаньскои читальнѣ, забравъ голосъ. Въ своѣй довгôй рѣчи, зверненôй выключно до мѣщанъ, взывавъ ихъ, щобы двигнулися разъ изъ сну и пôзнали, кто они и яка рускихъ мѣщанъ сила. Всѣ приняли дуже сердечно тую бесѣду, а по нѣй хоръ ôтспѣвавъ „Italienischer Salat“, где особенно о. Н. Огоновскій въ сольо-спѣвѣ ôтзначився. Наконецъ забравъ голосъ п. Ф. Калитовскій, адъюнктъ суд. и ôтдекламувавши свôй власный стихъ въ честь чотырехъ рускихъ товариствъ въ Чернôвцяхъ взнѣсъ тоастъ въ честь тыхже товариствъ; немовь въ ôтповѣдь на тоастъ ôтспѣвавъ хоръ „Многая лѣта“ а предсѣдатель „Союза“ подякувавъ всѣмъ гостямъ за ласкаву участь и закрывъ програмову часть вечерка о 12½ годины въ ночи. И такъ всѣ забавившися якъ найкрасше, наслухавшись хорошого спѣву Союзанôвъ, хорошихъ рѣчій бесѣдникôвъ, натѣшившись такимъ живымъ рускимъ житьемъ, пôзнавши єго близше, гдеякѝ гостѣ розôйшлись съ найбôльшимъ вдоволеньемъ домôвъ, а многѝ лишились єще и забава продовжалася подôбно якъ передъ тымъ до 2 год. въ ночи. Тутъ пріятно намъ записати, що мѣщанинъ Ив. Бурскій забравши голосъ, сказавъ дуже щиру рѣчь до мѣщанъ, завзываючи ихъ все тоe, що говорилось, щиро до серця приняти и пôсля того поступати, бо въ тôмъ наше спасенье. Такъ обходили мы празникъ 3-го мая. Х.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Засѣданя палаты панôвъ*), якъ се мы въ послѣднôмъ ч-ѣ доносили, несподѣвано перервано, хотяй єще були до принятя такъ важнѝ проекты законôвъ якъ: додатковый буджетъ на ческій университетъ и законъ о галицкôй желѣзницѣ трансверзальнôй, на принятю котрыхъ правительству много залежало. Показалось однакожь зъ складу присутныхъ членôвъ палаты, що тѝ проєкты моглибы бути ôткиненѝ и правительство волѣло ôтложити обѣ справы до осени. Чехи и Поляки, розумѣeсь, зъ того невдоволенѝ, але годѣ, — съ конечностію мусятся погодити. Чехи впрочѣмъ ничого не стратятъ: правительство выасигнуe ухваленый палатою послôвъ буджетъ университетови, а рада державна, якъ правительство надѣeсь, ухвалитъ єго. Щобы однакожь тоe певнѣйше могло статись, ческѝ и польскѝ газеты договорюются єще нового покликаня Полякôвъ и Чехôвъ до палаты панôвъ.

(*Выборы до угорского сойму*) розписанѝ на часъ ôтъ 24 червня до 3 липня. Новый соймъ скликаный на 24 вересня. Агитаціи выборчѝ вже теперь ведутся на велику скалю.

(*Соймъ кроатскій*) зберeсь 20 с. м. на коротку сессію, щобы ухвалити змѣну закона выборчого, по чѣмъ буде розвязаный, бо въ осени кôнчится єго мандатъ. Съ початкомъ вересня ôтбудутся новѝ выборы и заразъ соймъ зберeсь, щобы выбрати делегатôвъ до угорскои рады державнои (сойму).

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зачинаючи нынѣ писати о Россіи, приходитъ намъ на думку пословиця: „хотѣлабы душа до раю, та грѣхи не пускаютъ“ — хотѣлибы мы нашимъ читателямъ показати гдещо ôтрадного, потѣшного въ россійскôмъ царствѣ, — та годѣ! Возьмѣмъ чи россійску чи заграничну яку газету до рукъ, всюда въ рубрицѣ „Россія“ прочитаeмъ самѝ неôтрадниѝ вѣсти. Скôнчились противжидôвскѝ непорядки, т. зв. „кара жидôвъ“, почалась „кара мужикôвъ“ и то тяжка кара: 20 лѣтъ каторги въ Сибѣри, 15 лѣтъ, 10 лѣтъ — все се покута не такъ легка, на яку засудивъ судъ военный головнѣйшихъ участникôвъ непорядкôвъ въ Кіевѣ. Менше виннѝ участники пôднадутъ легшимъ карамъ, але яке то ихъ множество арештовано! Въ самôмъ Кіевѣ арештовано, якъ доноситъ „Кіевлянинъ“ 1500 особъ; зъ тыхъ єще 400 сидитъ въ вязницяхъ, а акта слѣдчѝ дали 50 спорыхъ томôвъ. Подумати, кôлько то увязненыхъ сидитъ въ Одессѣ, Херсонѣ и другихъ мѣстцяхъ. Въ губерніи Кіевскôй проголошено станъ облоги на 4 уѣзды: Каневскій, Чигириньскій, Черкаскій и Звенигородскій. Въ Елисаветградщинѣ розъѣздили урядники политичнѝ съ войскомъ по селахъ и били кіями и плетьми всѣхъ пôдозрѣныхъ мужикôвъ; розумѣeсь, такожь много невинныхъ!

Недавно ôткрыто въ Петербурзѣ на забалканьскôмъ проспектѣ тайне засѣданье нигилистôвъ и арештовано 21 особъ. Въ столици удержуeсь уперто вѣсть, и заграничнѝ газеты се яко рѣчь певну подали, що царь одержавъ ôтъ исполнительного комитету послѣдне остереженье, въ котрôмъ нигилисты выразно цареви заявляютъ, що коли не оголоситъ загальнои амнестіи, не дасть свободы печати и не знесе высылки на Сибѣрь порядкомъ административнымъ, то нигилисты єго стратятъ; до того зголосилось вже 18 нигилистôвъ. Межи прихильниками царя запанувавъ переполохъ, кождый съ сожалѣньемъ глядитъ на нерѣшимôсть царя, а передовсѣмъ никто не радъ зъ покликаня несимпатичного Игнатьева на наступника Лорисъ-Меликова, и никто не знаe, що спонукало царя до покликаня Игнатьева.

Кн. Горчаковъ вернувъ съ початкомъ сего мѣс. зъ Ниццы до Петербурга и мавъ авдієнцію у царя. Загально думаютъ, що канцлеръ одержитъ димисію (силы физичнѝ значно єго опустили), а на министра дѣлъ заграничныхъ буде покликаный гр. Игнатьевъ, мин. дѣлъ внутр.

Финансы россійскѝ знаходятся въ нужденнôмъ станѣ. Велику сензацію выкликали такъ за границію якъ и въ Россіи слова уступившого мин. финансôвъ Абазы, що 1/10 россійскихъ грошій паперовыхъ сфалшована. Journ. de St. Petersb. удержуe, що всего лишь 100.000 рублѣвъ есть сфалшованыхъ, — але публика якъ зъ однои стороны не совсѣмъ вѣритъ въ заявленье Абазы, щобъ ажь такъ много було сфальшованыхъ папероôвъ такъ зъ другои стороны не вѣритъ и Journ. de St. Pet. щобъ було зновъ такъ мало.

Двѣ росс. газеты зновъ пôднали администраційнôй карѣ: „Русскому Курiєрови“ заборонено на 3 мѣсяцѣ продажь поодинокихъ чиселъ а газету „Свѣтъ и Тѣни“ завѣшено на 6 мѣсяцѣвъ.

Въ Кіевѣ розпочався сими днями передъ судомъ военнымъ процесъ нигилистôвъ и нигилистокъ при замкненыхъ дверехъ.

Болгарія. Читателѣ нашѝ знаютъ вже о „легальнôмъ замаху стану“ (пôсля термину нѣмецкихъ газетъ) князика Болгарского, Александра I Баттенберга. Мовь грôмъ зъ ясного неба, такъ переразивъ балканьскихъ Славянъ, а особливо Сербôвъ княжества той крокъ болгарского князя. Нарôдъ сербскій въ купѣ съ болгарскимъ бились съ Туркомъ за свободу, за свою „самоуправу“, бились довго и завзято — потекло славяньскои крови не мало, а теперь мавбы нарôдъ болгарскій бути выключеный ôтъ управы самымъ собою, за що власне головы свои покладавъ, мавбы съ замкнеными на колодку устами глядѣти на самовôльне автократичне господарованье бувшого пруского лейтнанта въ земли болгарскôй? Кн. Александеръ зломивъ конституцію, на котру присягъ, розôгнавъ министерство, зажадавъ ôтъ народу, щобы 7 лѣтъ управлявъ Болгарiєю яко автократъ безъ снôвъучасти народу, а наконецъ оголосивъ и станъ воєннои облоги въ краю. Якъ все тоe скôнчится, чи князь зложитъ корону, до чого, якъ теперь показуeсь, не маe охоты, чи нарôдъ пристане на єго забаганку, — покаже близька будучнôсть. Мы жь хочемо подати нашимъ читателямъ загальный поглядъ на хôдъ дѣлъ въ молодôмъ болгарскôмъ княжествѣ ôтъ єго початку до теперь. Въ р. 1879 зôбралось въ Трнову (Тирновѣ) уставодательне „собраніе“, котрому бувъ предложеный россійскій проєктъ конституціи. Россійскій проєктъ хотѣвъ, щобы болгарска „скупштина“ (соймъ) складалась головно зъ такихъ послôвъ, котрѝбы входили до скупштины не зъ выбору черезъ нарôдъ, але часть по свому чину, а найбôльша часть, щобы була покликана безпосередно самымъ княземъ. Заразъ на тôмъ першôмъ народнôмъ собранію (великôй скупштинѣ) въ Тирновѣ показались двѣ партіи межи Болгарами: одна, паны-реакціонеры т. зв. „чорбаджіи“ горячо попирали проєктъ россійскій, знаючи, що зъ него для нихъ самыхъ буде велика користь, бо они вôйдутъ до скупштины або по чину або зъ вôзваня черезъ князя, — друга зновъ партія, с. є. нарôдъ par excellence хотѣвъ, щобы скупштина складалась зъ самыхъ тôлько послôвъ, выбраныхъ черезъ нарôдъ. Тая послѣдна партія и побѣдила на великôй скупштинѣ въ Тирновѣ 1879 р. и ухвалена конституція болгарска була въ тôмъ взглядѣ лучша ôтъ сербскои, где, якъ звѣстно, князь Милянъ именуe значну часть членôвъ скупштины зъ своихъ прихильникôвъ. Коли „выборный“ князь Александеръ Баттенбергъ прійшовъ до Болгаріи, присягъ, що буде сповняти конституцію. Але заразъ зъ самого початку, чи то зъ причины, що не мавъ понятя о конституційности, чи скорше за радою россійского правительства, зложивъ перше своe министерство зъ меньшости парляментарнои, т. є. зъ консерваторôвъ-чорбаджіёвъ. Розумѣeсь, що въ жадномъ конституційномъ краю не може удержатись кабинетъ, зложеный зъ меньшости парляментарнои и якъ найскорше муситъ або подаватись до димисіи, або пануючій муситъ розвязувати парляментъ и розписувати новѝ выборы въ цѣли одержаня бôльшости, котрабы пôдпирала кабинетъ. И князеви болгарскому пôсля Тирновскои конституціи прислугувало право розвязати скупштуну и ôнъ єи дѣйстно розвязавъ. Але партія консервативна перечислилась съ своими надѣями на пôдпору въ краю при новыхъ выборахъ. Нарôдъ цѣлый стоявъ за конституцiєю и за послами т. зв. „уставобранioци“ и по 4 мѣсяцяхъ, коли пôсля конституціи муситъ бути скликана нова скупштина, ввôйшло до скупштины єще бôльше противникôвъ консервативного кабинету. Тогды князь мусѣвъ вже зложити кабинетъ зъ людей, котрѝ мали довѣріе у народа и съ кôнцемъ марта 1880 обвѣщено народови нове министерство Каравелова. Пôдъ тымъ новымъ министерствомъ скупштина мирно сповнила свою задачу и розôйшлась и кождый думавъ, що реакція вже совсѣмъ побита. Тымчасомъ консерваторы, маючи совсѣмъ природно по своѣй оторонѣ князя, почали противъ министерства Каравелова вести дуже сильну агитацію по краю. По убійствѣ же россійского царя въ марти с. р. чорбаджіи розгулялись въ волю, почали кричати, що Болгарія гнѣздо „нигилизму“, що министры „нигилисты“ и почали нарочно буцѣмъ то закидувати князеви, що ôнъ покрываe нигилистôвъ. Князь въ наслѣдство того безъ нарады съ министерствомъ выдавъ самовôльно ôтозву до народа (а ôнъ не смѣe пôсля конституціи того учинити), въ котрôй, якъ звѣстно, объявивъ, що скидаe министерство и скликуe велику скупштину, котра єму маe ôтдати на 7 лѣтъ самовластну управу княжествомъ. И тутъ князь зломивъ конституцію, бо князь може скликати велику скупштину тôлько на пôдставѣ ухвалы скупштины, — а того не було; князь именувавъ диктаторомъ надъ цѣлымъ краeмъ бувшого росс. офицера, генерала Еренрота. Росс. пос. Хитрово рôвно помагаe князеви, а на голосы гдеякихъ росс. газетъ, що не выпадаe Россіи помагати болгарскому князеви зробити coup d'état, заявивъ сими днями „Правительственный Вѣстникъ“, що правительство россійске (не безъ порозумѣня съ Нѣмеччиною — бо кн. Александеръ Баттенбергъ прецѣнь нѣмецкій офицеръ) маe довѣріе до кн. болгарского и що ôнъ учинитъ, буде добре. На одноѝ плятоничноѝ симпатіи правительства россійского до кн. болгарского не кôнчится; — сими днями ôтойде зъ Россіи до Болгаріи транспортъ 20.000 карабинôвъ и татке инше. Все то въ случаю може послужити для ущасливленя и уцивилизованя болгарскои дичины...

Нѣмеччина. Князь Милянъ, прибувши до Берлина, зôставъ дуже сердечно принятый черезъ цѣсаря и престолонаслѣдника.

Франція. Сенатъ незначною бôльшостію голосôвъ ôткинувъ проєктъ Барду о реформѣ выборчôй въ поименнôмъ але тайнôмъ голосованю. Зъ того надѣются кризы министеріяльнои. Такожь Гамбета маe податись до димисіи.

НОВИНКИ.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ погорѣлцямъ въ Залôщяхъ 500 зр. запомоги.

— **Арх. Рудольфъ съ женою** приѣхали дня 8 л. червця с. р. до Праги, где принято ихъ съ великимъ ентузіязмомъ.

— **Впр. о. Іоанъ Каминьскій**, гербу Топоръ, священикъ-ювилятъ, конс. совѣтникъ съ правомъ крилошаньскихъ ôтличій, и парохъ въ Гаврылôвцѣ, дек. Тысьменецкого, померъ по довшôй недузѣ дня 27 р. мая въ 77 роцѣ житя, а 53 священьства. Покôйный бувъ примѣрнымъ душпастыремъ и здѣлавъ много доброго въ своѣй громадѣ. Похоронъ ôтправляeся нынѣ. Вѣчна єму память!

— **Товариство рускихъ дамъ** устроюe въ недѣлю дня 12 л. червця с. р. забаву въ огородѣ п. Кисельки пôдъ высокимъ замкомъ, где буде грати войскова музыка и спѣвати добôрный хоръ спѣвакôвъ. Доходъ тои забавы призначеный въ користь бѣдныхъ ученицъ львôвскихъ школъ публичныхъ.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Дня 5. червця с. р. ôтбулися у насъ першѝ загальнѝ зборы товариства „Читальня“, завязаного для духового розвою мѣщанъ и селянъ тутешныхъ и окрестныхъ. Членôвъ зôбраныхъ було 47; они выбрали выдѣлъ и нараджувалися надъ розвоeмъ товариства. Однакожь окрасою зôбраня бувъ выкладъ ВП. п. Евгенія Желехôвского, професора гимназіяльного и предсѣдателя филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ. ВП. прелегентъ выкладавъ о тутешнôмъ мѣщанинѣ Іовѣ Книгиницкôмъ (зъ 17 столѣтя) яко заложителю Скита-Манявского и о сочаснôй исторіи. За той занимаючій и поучаючій выкладъ и за понесеный трудъ складаeся ВП. п. Желехôвскому сердечну прилюдну подяку. *Выдѣлъ товариства „Читальня“ въ Тысьменицяхъ.*

— **Зъ Сокаля** пишутъ намъ: Кракôвскій „Czas“ подавъ недавно вѣдомость о арештованю въ Сокальщинѣ двохъ антижидôвскихъ агитаторôвъ, „uczniów kijowskich kacapów i członków Towarzystwa Kaczkowskiego“. На пôдставѣ достовѣрнои информаціи мусимо заявити, що „Czas“ якъ все, такъ и на сей разъ здорово пробрехавъ цѣлу тую исторію. Були тôлько такѝ факты: 1. Стефанъ Чернило recte Вавринчукъ 21 мая 1881 р. съ кôлькома другими господарями Тартакова (села) о годинѣ 6 вечеромъ сидѣли въ шинку звѣстного лихваря Янкля Грубера въ Тартаковѣ (мѣсточку), и розмовляли при шклянкахъ пива. Бесѣда зôйшла на погромъ жидôвъ въ Россіи и тогды Вавринчукъ ôтозвався, що и Груберъ своeю смертію не згине за людску кровь, котру немилосердно высысаe, и хотяй не ôнъ (Чернило), котрый зъ Янклемъ Грубером муситъ процесуватись о грунтъ, то знайдеся ктось иншій, що Янкля такъ знищитъ, якъ Янкель людей понищивъ. Перепудженый Янкель подавъ сей фактъ до Староства въ Сокали, а Староство ôтступило то тамошному судови до урядованя пôсля §. 302. код. кар. Розправа вже вызначена. 2. Василь Чорный въ Корковѣ (пôдъ Варяжемъ, отже о 4 милѣ ôтъ Тартакова), въ половинѣ мая 1881 р. спросивъ сосѣдôвъ, щобы єму помогли поставити хату. Пôдчасъ занятя при тôмъ ставленю явився Варяжскій жидъ Гершъ Локманъ, и сѣдаe на дубѣ, приготовленôмъ до будованя хаты. Чорный запытавъ жида, чи чувъ ôнъ, що роблятъ съ жидами въ Россіи, „но, то и вамъ тутъ такъ буде!“ Жидъ отвѣчаe: „Ты дурню, коли тутъ насъ певно оборонятъ!“ Чорный струтивъ жида зъ свого дуба, що ажъ поточився на улицю, и сказавъ: „Иди, не сиди менѣ тутъ, бо може єще жадавбысь заплаты за твоe сидженье яко помôчь при ставленю моеи хаты!“ Жидъ розлюченый побѣгъ до жандармеріи, котра подала сей фактъ до сокальского суду. Обѣ справы єще не укôнченѝ, никто не арештованый, бо то факты майже щоденнѝ, а тôлько зô взгляду на жидôвъ не много маючихъ ôтваги по причинѣ погрому въ Россіи набрали бôльшого значеня.

— Въ ч. 128. с. р. оголошуe „Gaz. Lwowska“ що **Намѣстництво остро заказало**

продавати „трутку на рыбу“ по склепахъ задля того, що черезъ троснье вынищуеся дрôбну рыбу и задля того, що щинкарѣ кидали ей до пива. Теперь вже знаемо, чому селянинъ упивався кôлькома склянками пива!

— **П. Болесл. Барановскій** инспекторъ окружный для шкôлъ народныхъ мѣста Львова, звѣстный зъ давнѣйшихъ индагацій рускихъ дѣтій пôдъ взглядомъ ихъ народности, скликавъ на завтра рано, на **перший день рускихъ Зеленыхъ святъ!!** окружну конференцію учительску. Зваживши, що конференція не есть рѣчію такъ наглою, дальше, що всякі уряды повинні руский свата обходити зарôвно якъ польскій, наконець, що во Львовѣ есть значный процентъ учителѣвъ-Русинôвъ, — уважаемъ поступокъ п. инсп. Барановского кривдячимъ въ першôй линіи Русинôвъ-учителѣвъ львôвскихъ а дальше и руску народность.

— **Львôвскихъ жидôвъ-лихварôвъ**, котрі безъ концесіи выпожичали на заставы грошѣ навѣть на 120%, засудивъ магистратъ на грошевѣ кары, якъ такожъ заказавъ имъ дальше заниматись тымъ „geschäftомъ“. Кромѣ того буде судъ рѣшати еще справу що до неправного побираня такъ великои лихвы. Дуже добре сталось, що предсѣ разъ зловлено въ клѣтку тыхъ пташкôвъ, котрі мовь пявки ссали кровь бѣднѣйшои людности.

— **О. Евстахъ Меруновичь** удався до насъ съ заявленьемъ, що подана рускими газетами вѣсть, будьтобы ôнъ ôтдавъ голосъ на польского кандидата при послѣдньомъ выборѣ, есть неправдива, понеже ôнъ совсѣмъ не голосувавъ.

— **Въ Краковѣ** арештовано одного селянина зъ Кальваріи, котрый завзывавъ людій до борбы противъ жидôвъ.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Минувшого року, якъ звѣстно Вп. читателямъ „Дѣла“, допускались жиды великихъ пôдкупствъ и шахрайствъ въ нашихъ сторонахъ при асентерунку, а именно въ Коссовѣ и Городенцѣ. Жидкôвъ тыхъ вылапано и всаджено до вязницѣ, где они побули кôлька мѣсяцѣвъ. Однакъ судъ повѣтовый въ Коломыѣ узнавъ ихъ невинными. Сего року повторилась зновъ подôбна исторія. Дня 3 с. м. стававъ передъ трибуналомъ въ Коломыѣ лѣкарь-хирургъ Курцеръ, жидъ зъ Городенки, за шахрайства при сегорôчнôмъ асентерунку. Замкнено и того добродѣя до холодноі ямы и ôнъ посидѣвши тамъ кôлька мѣсяцѣвъ, зôставъ черезъ трибуналъ Коломыйскій такожъ увôльненый.

— **Обовязанй платити войскову таксу**, замешкалй во Львовѣ можутъ до 20 л. червця переглянути въ урядѣ конскрипційнôмъ мѣста поименный выказъ съ означеньемъ квоты, яку маютъ платити. Въ тôмъ часѣ можна вносити такожъ всякі реклямаціи. Таксы будутъ платити мужескій особы, роджені въ рокахъ ôтъ 1855 до 1860, не належачі до войска.

— **Зъ Пôдгаець** пишутъ намъ, що за стараньемъ о. А. Левицкого, котрый бувъ тамъ недовгій часъ сотрудникомъ, выучилась тамошна молодѣжь и старшій хорошо спѣвати, та булобъ лише пожаданымъ, щобы молодѣжь пôдгаецка не позôстала надальше въ тôй науцѣ безъ провôдника. Вдячній за таку прислугу громадяне пращались щиро съ о. Левицкимъ при его ôтъѣздѣ до Трибуховець.

— На посаду учителя **фильольогіи клясичноі съ рускимъ языкомъ выкладовымъ** въ ц. к. гимназіи рускôй во Львовѣ розписуеся конкурсъ съ речинцемъ до 12 л. липця с. р.

— Дня 2 (14) червня с. р. о год. 3 по полудни, въ сали раднôй мѣста Сокаля ôтбудутся **третій загальній зборы** членôвъ сокальскои филіи товар. имени Михаила Качковского, а передъ тымъ о год. 9½ передъ полуднемъ буде ôтслужена въ гр. к. церквѣ св. Николая служба Божа съ парастасомъ за упокôй душѣ бл. п. Михаила Качковского и упокоившихся членôвъ нашои филіи, на що пôдписаный Выдѣлъ маe честь всѣхъ П. Т. членôвъ сокальскои филіи запросити. — Порядокъ дневный загальныхъ зборôвъ буде: 1) Ôткрытье зборôвъ и выбôръ тымчасового предсѣдателя и двохъ секретарѣвъ; 2) ôтчитанье протокола зъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ зъ дня 22 мая (3 червня) 1880; 3) справозданье зъ дѣятельности уступаючого выдѣлу ôтъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ; 4) выбôръ комисіи для перегляду рахункôвъ зъ приходôвъ и розходôвъ канцеляріи ôтъ послѣд. загальныхъ зборôвъ; 5) внесеня уступаючого выдѣлу; 6) выбôръ предсѣдателя и членôвъ выдѣлу на слѣдучій рôкъ; 7) внесеня поодинокихъ членôвъ; 8) ôтчитъ о. Теодора Коснерского „О господарствѣ“.

Надѣючись якъ найчисленнѣйшои участи П. Т. членôвъ сокальскои филіи тов. им. Михаила Качковского, пôдписаный выдѣлъ упрашаe тыхже, щобы съ собою на згаданй зборы привели якъ найбôльше честныхъ людій нашого повѣта, желаючихъ вписатись въ члены тов. им. Михаила Качковского.

Залягаючихъ съ уплаченьемъ членьскои вкладки за сей рôкъ а може и попереднй, упрашаемъ о ласкаве ей зложенье до касы нашои филіи на реченôмъ дни.

Ôтъ выдѣлу филіи тов. им. Михаила Качковского. — Въ Сокали, 10 (23) мая 1881.

З. Насальскій, секретарь. *Н. Роздъльскій* предсѣдатель.

— **Въ Кроаціи** въ околици Реметынець далося чути дня 1 л. червця с. р. сильне землетрясенье, котре тревало лишь одну секунду.

— **Коло Гатчина**, теперѣшнои резиденціи царскои, ôткрыто—якъ доносятъ зъ Петербурга — недалеко двôрця желѣзницѣ яму, въ котрôй мѣстились двѣ бляшанй пушки съ недокôнченымъ еще сполученьемъ телеграфичнымъ. На сей пôдставѣ оточено на двѣ годины передъ выѣздомъ царя дворець и арештовано урядникôвъ. Такожъ огорнувъ всѣхъ великій страхъ, коли грôмъ розтрѣскавъ стовпъ коло царскои палаты и забивъ одного жовнѣра, позаякъ почали пôдозрѣвати, що се бувъ выбухъ динамиту. Зъ тои причины обвѣстило правительство урядовый протоколъ, въ котрôмъ констатуe, що то грôмъ подѣлавъ тую шкоду.

— **Яко домовый учитель** на часъ вакацій поѣхавбы на провинцію, особенно въ горы, ôтличный ученикъ 7-ои клясы гимн. Интересованй зволятъ зголоситись въ тôй справѣ до дирекціи рускои гимназіи во Львовѣ о близшій поясненя.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями появилась зъ печатнѣ Института Ставропигійского книжочка: „Обозрѣніе **общественно-экономичного строя на южной Руси** въ княжескій періодъ и въ время польского владычества. Написалъ Иванъ Ем. Левицкій, 16-ка, ст. 36, цѣна 20 кр.“ Въ сей студіи авторъ ôтповѣдно до малого объему книжочки, зôбравъ що найважнѣйшій матеріялъ, ôтносячійся до обговорюваного предмету и зложивъ его зручно въ одну цѣлôсть, такъ, що читатель знайде въ тôй студіи загальный поглядъ на станъ соспôльно-экономичный нашого народу ôтъ часу князѣвъ ажь до подѣлу Польщѣ. Авторъ опирався, подôбно якъ о. Ст. Качала въ своѣй „Polityka Polaków względem Rusi“ на жерелахъ польскихъ, где тôлько ходило о выказанье историчныхъ фактôвъ зъ часу Речи Посполитои, котрі польскі историки звѣстноі школы „optymistycznego poglądu na dzieje narodowe“ поперекручували, а що найменше позамовчували.

Подяка.

Глубоко тронутй смертію любимого брата нашого Теофиля, учителя академичноі гимназіи во Львовѣ, почитаемъ собѣ за нашь обовязокъ, зложити сердечну подяку всѣмъ П. Т. знакомымъ и пріятелямъ покôйного, котрі своею участію причинились до торжественности похорону. Именно складаемъ нашу подяку Вп. пп. професорамъ и ученикамъ гимн. акад. за ихъ щирі труды при похоронахъ, Всеч. рус. духовеньству за его такъ численну участь въ тôмже обходѣ, а именно Впр. оо. крыл. І. Величку, Ю. Сембратовичу, В. Бачиньскому, ректорови рус. дух. семинаріи, за его ласкаве призволенье, щобы пп. питомцѣ взяли участь въ тôмъ сумнôмъ обходѣ, Всеч. оо. настоятелямъ семинаріи, именно вицеректорови Тороньскому, д-рови Т. Сембратовичу, Дроздовскому и Поляньскому, дальше Всеч. оо. д-рови Г. Крижановскому, Бѣлецкому, Калинцеви, Лопатыньскому, Рейтаровскому, Мудрикови, Городецкому, Василевскому, лат. катих. Гораздовскому и Скородыньскому зъ Малехова, пріѣхавшому зъ далека нарочно на похоронъ, якъ такожъ Всеч. пп. питомцямъ рус. дух. семинаріи за ихъ хорошій спѣвъ хоральный и за доброохотне несенье на цвинтарь домовины покôйного, чимъ оказали своe щире вспôмнутье. Въ кôнци складаемъ особливу подяку Всеч. о. д-рови Іос. Левицкому, катих. нѣм. гимн. и Вп. п. Цеглиньскому, проф. акад. гимн. за ихъ прекрасній, щиро-рускій и всѣхъ глубоко тронувшій бесѣды надгробній. Всѣ тѣ ПП., якъ и всѣ другій знакомѣ и пріятелѣ покôйного брата нашого, особенно П. Т. пп. професоры и директоры всѣхъ иншихъ закладôвъ науковыхъ и знаменитшій личности такъ зъ рускои якъ и зъ польскои интелигенціи, котрі ôтдавши ему лично послѣдну прислугу, его память такъ численно почтили, — зволятъ за тое принятй ôтъ насъ нашу найщирѣйшу подяку.

Во Львовѣ, дня 22 (3 червця) мая 1881.

Максимиліянъ и Александеръ Искрицкій, братя покôйного.

— **На памятникъ Ксенофонта Климковича** зложили черезъ редакцію „Дѣла“: Вп. пп. К. Коцовскій, адъюнктъ суд. зъ Золочева 1 зр.; К. Телишевскій, кандидатъ адв. зъ Золочева 1 зр.; Юл. Нижанковскій, началъ. филіи банку зъ Золочева 1 зр; дръ К. Сушкевичь зô Львова 2 зр., професоры львôвскій: дръ Целевичь, Партицкій, Гладиловичь, о. Стефановичь — по 1 зр. Разомъ 9 зр.

Тымъ Вп. предплатникамъ, що зложили на „Библіот. найзнам. пов.“ предплату за 2 чверть року, розсылаеся 19 и 20 аркушь повѣсти „Въ оборонѣ чести“.

Администрація часописи „Дѣло“ звертаe увагу, що пренумеровати можна въ протягу чвертьроку съ кождымъ числомъ. Такожь просимо тыхъ всѣхъ ВП. предплатникôвъ, котрі за сей чвертьрôкъ еще не уплатили або лише замовили нашу часопись, щобы зволили якъ найскорше надôслати предплату.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо поручитъ его иннымъ. Тй его свойства, котрымъ ôнъ безъ всякои реклямы своe велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячуе, суть найлучшою порукою его скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И. Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (10—11)

MATICO

впрыскованя и капсôлки

въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручаe **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**

К. Крижановского.

Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (6—?)

Послѣдне запрошенье передъ тягненьемъ

до вспôвучасти въ шансахъ выграня на великôй льотеріи грошевôй, гварантованôй черезъ **самостôйне мѣсто Гамбургъ**, въ котрôй

9 мил. 324.080 марокъ въ зол.

въ протягу кôлькохъ мѣсяцѣвъ **напевно** мусятъ бути выграні.

Новый плянъ игры, подѣленый на 7 клясъ, мѣститъ межи 100.000 лосôвъ **51.700 выграныхъ**, именно ев.

400.000 марокъ,

а ôтдѣльно

1 выгр.	à M.	250,000	5 выгр.	à M.	8000
1 „	à M.	150,000	3 „	à M.	6000
1 „	à M.	100,000	54 „	à M.	5000
1 „	à M.	75,000	5 „	à M.	4000
1 „	à M	50,000	105 „	à M.	3000
2 „	à M.	40,000	263 „	à M.	2000
3 „	à M.	30,000	12 „	à M.	1500
4 „	à M.	25,000	2 „	à M.	1200
2 „	à M.	20,000	631 „	à M.	1000
12 „	à M.	15,000	873 „	à M.	500
1 „	à M.	12,000	1,050 „	à M.	300
24 „	à M.	10,000	28,860 „	à M.	138
			и т. д.		и т. д.

Перше тягненье означено урядово и неôткликано на день

15 и 16 л. червня 1881,

до чого стоитъ

одинъ ориг. льосъ тôлько	6 мар.	або	3½ зр. в. а.
половина ор. льосу	3 „	„	1¾ „ „
чверть ориг. „	1½ „	„	90 кр. „

Оригинальній тй льосы, гварантованій черезъ правительство за присланьемъ грошій або за переказомъ высылаю до найдальшихъ мѣсть franco. Незначній сумы можна надсылати такожь въ маркахъ почтовыхъ.

Дôмъ Штейндекера въ короткôмъ часѣ выплативъ своимъ интересантамъ **великій выграній на марокъ 125.000, 80.000**, бôльше по **30.000, 20.000, 10.000** и т. д., черезъ що причинився много до щастя численныхъ родинъ.

Вкладки суть въ порôвнаню до великихъ шансъ дуже незначній, и можна лише поручити таку пробу щастя.

Кождый участникъ одержуe при замовленю урядовый плянъ, зъ котрого можна пôзнати такъ подѣлъ выграныхъ на ôтповѣдній клясы, якъ такожъ дотычнй вкладки, а по тягненю офиціяльній листы выграныхъ.

Выплата выграныхъ слѣдуе завсѣгды точно пôдъ гваранцією правительства и може бути выповнена або прямымъ пересланьемъ, або на жаданье интересентôвъ черезъ мои союзній ôтношеня по всѣхъ бôльшихъ мѣстцяхъ Австріи.

Замовленя зволитъ всякій ôтворотною почтою съ повнымъ довѣріемъ высылати до **реномованои старои фирмы**

Josef Steindecker, (3—3)

Bank- & Wechselgeschäft, Hamburg.

P. S. Дôмъ Іосифа Штайндекера — всюды **звѣстный яко солидный и точный** — не потребуe надзвычайныхъ реклямъ; залишаемо ихъ отже, на що звертаеся увагу ВП. Публичности.

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 19—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручній и ножевій, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваeся.

Вильзона, Гове, Цилиндровій, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыждневі по 1 зр.

Замѣна и спеціяльній направы.

Човенка, части складовій, иглы и олива.

Поручаe

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрі такъ шумно продаются за оригинальній американській, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

ПРЕДПЛАТА НА

АНТôЛЬОГІЮ РУСКУ

(выбôръ найдобôрнѣйшихъ творôвъ рускихъ поетôвъ)

на загальне жаданье продовжена до 1 рус. липня с. р.

Се першій у насъ збôрникъ, що обôймаe перлы руско-украиньскои поезіи. Прегарный друкъ съ ясно-синими обвôдками, хорошій папѣръ якъ и незвычайно низька предплатна цѣна — бо на велиновôмъ паперѣ тôлько **1 зр. 50 кр.** а на звычайнôмъ тôлько **1 зр.** за тринайцять аркушѣвъ друку, поручаютъ тое дѣло, котре повинно бути найцѣннѣйшимъ а давно дожиданымъ подаркомъ на заручины, именины, свята и т. и. Въ „Антольогію“ увôйшли творы отсихъ поетôвъ:

Артемовского-Гулака, Верниволѣ, Верхратского, Данкевича, Древлянця, Гетьманця, Глѣбова, Головацкого Якова, Гребѣнки, Грабовича, Гушалевича, Конискаго, Костомарова, Котляревского, Кулѣша, Кулика, Кузьменка, Левицкого, Метлиньского, Млаки, Могильницкого, Петренка, Руданьского, Скоморôвского, Старицкого, Устыяновича Корнила, Устыяновича Николая, Федьковича, Франка, Чужбиньского, Шашкевича Володимира, Шашкевича Маркіяна, Шевченка и другихъ.

Не розписуючись богато о збôрнику, котрый такъ внѣшною своею формою якъ и внутрѣшнымъ змѣстомъ найлѣпше поручаeся свѣтлôй и высокоставляючôй рôдну поезію публицѣ — съ повнымъ переконаньемъ о вартости рекомендованого дѣла — **запрошуемо до скорои предплаты**, позаякъ число печатаныхъ примѣрникôвъ невелике а въ додатку по переданю „Антольогіи“ въ продажъ — цѣна оставшихся примѣрникôвъ значно буде пôдвышена.

Товариство академичне: **„Дружный Лихварь“**

(во Львовѣ, при ул. Краковской ч. 14, I пов.)

Всѣ рускій часописи просимо о ласкаве повторенье отсего завѣдомленя. (1—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдаe: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 43. Львôвъ, Середа 3 (15) червця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

О потребѣ розвою ремесла
въ Галичинѣ.

(Пише *В. Нагôрный*, архитектъ въ Цириху.)

(Конецъ.)

Маю надѣю, що знайдеся поважне число людій, котрѝ притакнутъ моимъ поглядамъ що до потребы и рода ремесленнои школы на Руси, но знайдутся конечно и такѝ, котрѝ скажутъ: „за далеко идете, въ ôтки взяти грошій на такій провктъ?“ Такъ се пытанье у насъ може бути найважнѣйше и якъ того не розвяжемо, то останемось и дальше при тôмъ, що теперь маємо, т. є. въ жидôвскихъ кишеняхъ, а Нѣмцѣ скажутъ и за 100 лѣтъ тое саме, що и теперь говорятъ, що нашъ край—„Bärenland“. Я старався розвязати се грошеве пытанье и всегда приходивъ до того самого результату: „будучнôсть наша въ нашихъ рукахъ!“ По моєму се одна можлива розвязка того пытаня. Русины довго шукали и ждали помочи то ôтъ того то сего и въ кôнци тое тôлько маютъ, що власными силами собѣ здобули. Абожь „Народный Дôмъ“, „Просвѣта“, „тов. им. Качковского“ и т. д. не суть доказами, до чого мы сполучеными силами дôйти можемо! Сполучеными силами можемо въ житье впровадити господарску и ремесленну школу. Нарôдъ рускій, дякувати незваным опѣкунамъ, бѣдный до крайности, число єго не удалося тымъ опѣкунамъ довести до такого стану, до якого довели станъ єго матеріяльный, милiоны народа рускаго мимо кôлькасотлѣтнои борбы остались ненарушенѝ яко доказъ норовственнои, силы и сей нарôдъ покаже, що ôнъ въ станѣ и економично пôднятися, що ôнъ не упавъ совсѣмъ и не упаде, що ôнъ хоче жити житьемъ розумнымъ, чиннымъ и буде жити. Ждати довше на милостыню та писати меморандум-ы встыдно для живучого народа, перейшовшого муки пекельнѝ и не упавшого пôдъ натискомъ судьбы. Будучнôсть наша въ нашихъ рукахъ! Нарôдъ рускій побудовавъ „Народный Дôмъ“ обѣ на славу и користь будучого поколѣня въ добровôльныхъ даткôвъ, а перезираючи бачнымъ окомъ списы жертвъ на сей рускій памятникъ, видно, що нарôдъ охотно приносивъ тіи жертвы и ôнъ єще дасть, якъ буде знати, що датки єго принесутъ хосенъ для краю, треба тôлько лучше взятися до дѣла, не такъ, якъ то було съ дѣвочимъ институтомъ въ Бучачи. — Ремесленна школа пôсля мого провкту потребує значного и то сталого капиталу, котрого проценты забезпечилибы єи существованье; по моєму обчисленю она повинна мати рôчно до розпорядимости що найменше 20 тысячь зр., принимаючи число ученикôвъ 200, — но за тое придбаєся не тôлько для Галичины але и для другихъ краѣвъ (бо школа ремесленна має бути не гр. к. але просто ремесленна школа) рôчно около 70 ученыхъ ремесникôвъ и то въ самыхъ важныхъ галузяхъ ремесла. Рахуймо, що в. министерство причинится до того предпринятя рôчнымъ даткомъ въ скôлькости 3000 зр., а выдѣлъ краєвый 2000 зр., осталобыся для 3 миліонôвъ Русинôвъ зобрати суму, котра приносилабы 15 тысячь зр. рôчного доходу; се єсть около 450 тысячь съ будынками и потрѣбными орудіями; мѣстце для будынку и огороду, надѣятися, дасть намъ ся громада, где школа маєся ôткрыти, даромъ, якъ тое практикуєся въ цѣлôмъ свѣтѣ, божь зô школы значна користь для громады. О доходахъ прямыхъ зъ школы нема що и говорити, наколи наука и матеріялъ маютъ бути даровѝ; сума, яку ученики будутъ вносити, а то Галичане по 50 а чужоземцѣ по 150 зр. рôчно, має служити на ихъ прокормленье и помешканье; остатки, якбы якѝ були, повиннѝ обернутися на нагороды для ôтличныхъ ученикôвъ. Выдатки института булибы слѣдуючѝ: 1) тѣло учительске 11.000 зр.; 2) библіотека 800; 3) машины и орудія ремесленнѝ 1500; 4) матеріялъ 2000 зр.; 5) сторожѣ 400; 6) опалъ и т. д. 2200 зр.; 7) музей 2100 зр.; се єсть разомъ 20.000 зр. Не знаю, якѝ провкты насуваются въ мысль читателя и дай Богъ, щобы ихъ много раціональныхъ було, — у мене єсть тôлько одинъ, конечно такожь опираючійся на жертволюбію и добрôй воли народа. Не знаю, скôлько пôсля новои австрійско-польскои статистики єсть Русинôвъ въ Австріи, пôсля старои було звышь 3 миліоны; припустѣмъ, що теперь єсть тôлько рôвно 3 миліоны, не згадуючи о Украинѣ, котра певно для загально-рускаго дѣла не поскупится, нехайбы въ 3 миліонôвъ згодилося одинъ миліонъ щирыхъ людій и кождый зъ тыхъ людій давъ рôчно на ремесленну школу по 20 крейцарôвъ — за три роки маємо 600 тысячь зр., се єсть капиталъ достаточный до заложеня и провадженя школы. Я думаю, що давши черезъ 3 лѣта разомъ 60 кр. не зъубожѣє чоловѣкъ, а выобразувавши рôчно 70 ремесникôвъ умыслово и фахово, збогатитъ край и покажемо, що Русины можутъ не тôлько кошѣ плести та горшки лѣпити, але и инше труднѣйше и важнѣйше ремесло провадити. Черезъ кôлька лѣтъ кожде мѣсто а то и село буде мати своихъ добрыхъ честныхъ и трудолюбивыхъ ремесникôвъ, выставки нашѝ краєвѝ инакше будутъ выглядати, якъ дотеперь, и на всесвѣтныхъ выставкахъ вспомянутъ о Ruthen-ахъ хоть тихимъ, нелукавымъ словомъ.

Не знаю, якъ П. Т. Публика руска прійме мою думку, чи яко фантазію, чи яко таку, котра має реальну пôдставу. Подаю сю мою думку, съ котрою ношуся вже довшій часъ и въ осуществленье котрои я твердо вѣрую, до публичнои вѣдомости съ просьбою пôдвергнути єи строгôй критицѣ, котра послужити може для обробленя остаточного провкту. Щобы дѣло не засыпляло, позволю собѣ зробити слѣдуюче предложенье:

Въ дѣлѣ ремесленнои школы конституєся осôбна комисія, зложена зъ ôтпоручникôвъ института „Народный Дôмъ“, товариствъ: „Просвѣта“, „имени Качковского“ и товариствъ ремесленныхъ рускихъ. Тая комисія рѣшає:

1) Потрѣбна ремесленна школа руска въ Галичинѣ, або нѣ;

2) Чи єсть можнôсть впровадити въ житье ремесленну школу въ Галичинѣ въ высше наведенôмъ змыслѣ.

Наколи на оба тіи пытаня выпаде ôтповѣдь твердяча, то комисія рѣшає:

3) Выслати на кошть будучои школы двохъ людій, обзнакомленыхъ съ поступовымъ ремесломъ на $^3/_4$ року для студій подôбныхъ закладôвъ въ Австріи, Нѣмеччинѣ, Швайцаріи и Франціи. Тіи два делегаты повиннѝ по поворотѣ здати точне справозданье зъ ихъ научнои подорожи и предложити свои провкты.

Кôнчу сихъ кôлька слôвъ въ надѣи, що они звернутъ на себе увагу читаючои публики и не останутся словами вопіющими въ пустыни. Пора до дѣла!

Цирихъ, въ маю 1881.

В. Нагôрный, *архитектъ.*

Помѣстивши въ цѣлости цѣнну статію п. В. Нагôрного, редакція застерѣгає собѣ гдеякѝ замѣтки на провктъ Вп. автора дотычно предкладаного нимъ сумы, потрѣбнои для устроєня и удержаня ремесничои школы.

Редакція.

Краєва конференція учительска

ôтбудеся с. р. во Львовѣ въ днях 24 до 26 серпня пôдъ проводомъ инсп. краєв. п. Ольшевского. Въ конференціи возьмутъ участь всѣ директоры семинарій учит., всѣ окружнѝ инспекторы и по два делегаты выбранѝ учителями народными зъ кождого шк. округа; кождый участникъ конференціи дôстає 3 зр. денно и кошта подорожи. Дня 24 серпня рано ôтбудесь богослуженье для участникôвъ гр. к. обряду въ Волоскôй церквѣ, а для рим. к. въ лат. катедрѣ. Засѣданя будутъ ôтбуватись въ сали ратушевôй що дня ôтъ 9 до 12 год. рано и ôтъ 4 до 6 по пол. На порядку дневнôмъ сегорôчнои учит. конференціи будутъ дуже важнѝ справы, а именно: якѝ реформы потрѣбнѝ въ теперѣшнôмъ плянѣ науки въ всѣхъ школахъ народныхъ; дискусія надъ пляномъ для повторительныхъ шкôлъ, уложенымъ кр. радою шк.; дослѣдженье причинъ малои фреквенціи выдѣловыхъ шкôлъ мужескихъ; змѣна кр. уставы шк. въ тôмъ направленю, щобы примусъ шк. починався съ 7 рокомъ житя а кôнчився съ 13; змѣны потрѣбнѝ въ устрою учит. семинарій мужескихъ и женьскихъ и пр.

Якъ бачимъ, все се справы дуже важнѝ и участники-Русины повиннѝ на конференціи пôднести рѣшучо свôй голосъ и показати смѣло на одну зъ найголовнѣйшихъ причинъ, котра стоитъ на завадѣ розвоєви шкôльництва въ рускôй части Галичины, т. є. на тенденцію польонизаціи рускои молодежи въ нашихъ школахъ. Що дотеперѣшна система выхованя школьного на Руси кладе на першій плянъ польонизацію рускои молодежи, се кождому звѣстно; рускимъ учителямъ звѣстно се зъ ихъ безпосереднои практики, зъ инструкцій и секатуръ инспекторôвъ окружныхъ и рôжныхъ радъ школьныхъ, Русинамъ же не звязанымъ безпосередно съ дѣломъ школьництва народного, звѣстно се рôвно добре зъ безчисленныхъ фактôвъ и жалобъ подаваныхъ рускими часописями, зъ бесѣдъ нашихъ послôвъ въ Вѣдни, зъ резолюціи на рускôмъ великôмъ вѣчу львôвскôмъ и зъ голосôвъ селянъ, якѝ пôдносились на тôмже вѣчу противъ теперѣшнои системы школьнои: „Полякôвъ хотятъ зъ нашихъ дѣтій поробити!“ Той и тому подôбнѝ клики перерывали безнастанно бесѣду вѣчевого референта въ дѣлахъ школьныхъ, дра Корнила Сушкевича.

Поляки держатся въ дѣлѣ польонизаціи рускихъ шкôлъ дуже хитрои политики. Они дома роблятъ дѣло по свому, але передъ свѣтомъ, передъ радою державною, навѣть въ своихъ справозданяхъ представляютъ дѣло инакше, якъ се выказано отъ хочбы въ недавнôй статіи: „Щедрôсть польска“, умѣщенôй въ „Дѣлѣ“ (ЧЧ. 40 и 41). Они представляютъ свѣтови дѣло такъ, що вѣрующій на слово всякому урядовому чи пôвъурядовому авторитетови мусѣвбы прійти до пересвѣдченя, що Поляки не то що не польонизуютъ рускои молодежи по всхôдногалицкихъ школахъ, але скорше позволяютъ русчитись польскôй молодежи. Такѝ чинятся невиннѝ та покôрнѝ! Рôвно и польска львôвска праса зъ хитро обдуманои политики о тôй однôй тôлько галузи „organicznej pracy“ систематично замовчує, а що на нѣй шапка горитъ, то вынаходитъ „groźne widma russyfikacyi“ гимназій Коломыйскои и Золочѣвскои.

Не такъ обзнана съ тою цѣлою справою праса польска въ столици захôднои Галичины, въ Краковѣ. Розумѣвсь, не говоримъ того о „Czas-ѣ“, котрый въ дѣлахъ тыкаючихъ всхôднои Галичины николи политичного „быка“ не стрѣлитъ, бо єго львôвскѝ кореспонденты, особы близько стоячѝ до бюръ выдѣлу краєвого, рады школьнои, намѣстництва и т. д., дуже добре поинформованѝ о интенціяхъ рôжныхъ сферъ въ всякихъ дѣлахъ, отже и въ дѣлѣ шкôльництва. Але иншѝ краковскѝ часописи, якъ двотыждневникъ „Muzeum“ або „Gazeta krakowska“ не мають того рода информацій и въ наслѣдство того пишутъ такъ, якъ имъ серце каже. О цѣкавôй статіи въ „Gaz-ѣ krak.“, дотычащôй Русинôвъ, згадаємъ при случаю на другôмъ мѣстци, теперь звертаємъ тôлько увагу на „Muzeum“, въ котрôмъ находится статія о шкôльництвѣ въ Галичинѣ. Отже жь молоденьке краковске „Muzeum“, часопись литературно-наукова, не поняло тыхъ тонкостій политичныхъ львôвскои прасы и показалось въ тôй статіи правдивымъ enfant terrible „Gaz.-ы lw.-ои“ и другихъ львôвскихъ газетъ, „Czas-у“, „Politische Correspondenz“ и т. п. Авторъ статіи въ „Muzeum“ даєѣй такѝ заглавія: „Polonizacya żydów“ и „Polonizacya Rusinów“ въ галицкихъ школахъ и доказує статистично и радуєсь, що ôтъ 1868 р. вже гдещо въ тôмъ направленю здѣлано, а наконець подаєрады, якъ належитъ школьнымъ властямъ поступати, щобы польонизація на Руси ишла успѣшнѣйше. Розумѣвсь, п. Генрикъ Шмитъ, укладчикъ звѣстныхъ справоздань властій школьныхъ, може звернути на автора статіи въ „Muzeum“ слова: „избави мене Господи лишь ôтъ такого пріятеля“, — но для насъ Русинôвъ авторъ статіи въ „Muzeum“ зробивъ вже хочбы самымъ заглавіємъ „Polonizacya Rusinów“ тую сатисфакцію, що назвавши дитя правдивымъ именемъ, завôзвавъ урядового референта и прасу польску, щобы въ дѣлѣ школьництва на Руси не воювали скрыто, не фалшували датъ статистичныхъ и т. д.

Впрочѣмъ доки якимъ тамъ нибудь способомъ Поляки будутъ вести польонизацію рускои молодежи въ нашихъ школахъ, доти и мы все и всюда повиннѝ протестувати и енергично опиратись. И справдѣ Русь наша не глядитъ рôвнодушно на тое злощасне дѣло. Въ радѣ державнôй, въ соймѣ, на вѣчахъ, въ радахъ громадскихъ, въ часописяхъ, всюда пôдносится голосный протестъ. Важною булобъ рѣчію, колибы такожь самѝ рускѝ педагоги пôднесли на краєвôй конференціи свôй протестъ противъ польонизаціи рускихъ шкôлъ. Никто предсѣ лучше, якъ они, не бачитъ згубного вплыву на молодѣжь пôдъ взглядомъ педагогичнымъ и моральнымъ, якій веде за собою теперѣшна система школьного выхованя. Розумѣвсь, не пôднесе того жаденъ инспек-

торъ окружный, ани директоръ семинаріи; тая задача спадає на делегатôвъ, высыланыхъ учителями. Мы не сомнѣваємось, що въ кождôмъ округѣ подыбаємъ много ученыхъ и енергичныхъ учителѣвъ-Русинôвъ, котрí выбранí яко делегаты, высказалибы на конференціи правдиву причину, длячого рускій селянинъ не має довѣрія до теперѣшныхъ школъ, и длячого образованье рускихъ дѣтій не успѣває такъ, якбы повинно...

ДОПИСИ.

Зъ Самбора. (*Порядки въ Самбôрскôй гимназіи.*) Загадавъ я подати до вѣдомости рускои публики, якí то порядки позаводивъ въ самбôрскôй гимназіи тутешный директоръ, звѣстный ksiądz sławiańskiego obrządku Томашъ Баревичъ. Буде се нова илюстрація до нашои конституційнои свободы, рôвноправности въ школахъ и до всего подôбно хорошого, чимъ мы тѣшимося пôдъ польскимъ панованьемъ въ Галичинѣ.

Кс. Т. Баревичъ, прійшовши до Самбора на посаду директора гимназіи, розпочавъ свою польонизаційну мисію тымъ, що всѣ книжки рускими черенками печатанí повынимавъ зъ гимназіяльнои библіотеки, попакувавъ въ скринѣ и забравъ пôдъ свôй ключь до канцеляріи. Коли тогдѣшный завѣдатель библіотеки гимназіяльнои д-ръ Скшидилька запытавъ кс. директора, що має чинити съ учениками, коли тіи будутъ жадати рускихъ книжокъ, то одержавъ таку инструкцію: „Kto chce mieć ruską książkę, niech przyjdzie do mnie do kancelaryi“. Тоє саме повторявъ дръ Скршидилька кождому ученикови, зажадавшому рускои книжки. Ученикъ, знаючи кс. директора яко niesprzyjającego rusinizmowi, всего ôтрѣкався, щобы тôлько не ходити до канцеляріи и не мати чести здыбуватися съ кс. директоромъ. Але були и такí ученики, котрымъ занадто вже скучно стало за книжкою въ матернôмъ языцѣ и выставляючи вже себе хочьбы и на zżymanie się кс. директора, пôшли таки до канцеляріи. Такимъ niesfornym chłopakom казавъ звычайно кс. директоръ ось що: Dobrze, dobrze, ja pierwej muszę przeglądnąć, czy można tobie tę książkę dać — przyjdź później. Тутъ забувъ кс. директоръ, що кожда книжка хочбы и хиньска не то руска, заки дôстанеся до гимназіяльнои библіотеки для ужитку молодежи, бувае ôтъ якоись комисіи одобрена. А може бути, що кс. Баревичь не узнає компетенціи такои комисіи, и въ своѣй урядовôй ревности боится, щобы не дати дитинѣ бритвы до руки — отъ що. Ôтправленí съ ничимъ ученики по мѣсяцю прійшли съ тою самою просьбою до кс. директора, але теперь мусѣли вже щось красшого выслухати: Jabym ci radził mój kochany czytać co po niemiecku, bo to widzisz obecnie bardzo potrzebny język — cały świat nim przejdziesz, и тутъ пальнувъ кс. директоръ пôвгодинну орацію о потребѣ нѣмецкого языка въ теперѣшныхъ часахъ, а коли и тое на упертого Русина не повліяло, то кс. директоръ знайшовъ еще инше средство, щобы такого упертого молодого Русина поспекатися: Ty mało znasz polskiego języka, byłeś raz nawet wykazanym na konferencyi. Тогды ученикъ переходивъ собѣ въ памяти всѣ конференціи, пригадуе собѣ навѣть всѣ клясы зъ польскихъ задачь, и остаточно доводитъ кс. директорови, що не бувъ ани разу выказаный. Така упрямôсть вычерпала вже всю довготерпеливôсть кс. директора и однымъ: fe! nieznośny chłopak jesteś, idź sobie precz, закôнчивъ дальшу бесѣду, ôтходячи до другои комнаты. — Въ короткôмъ часѣ довѣдалась о тôмъ цѣла гимназія, и никто зъ ученикôвъ не поважився бôльше заходити съ подôбными прозьбами до канцеляріи. Фактомъ есть, що ôтъ часу, ôтъ коли кс. Баревичь наставъ директоромъ въ Самборѣ, тôлько два ученики мали руску книжку зъ библіотеки гимназіяльнои*). Невѣдомо тôлько, чому се такъ? Зъ того, що сказавъ кс. директоръ при арештованю книжокъ рускихъ, слѣдуе, що або еще одобренье не скôнчене, або книжки тіи узнанí кс. директоромъ за неôтповѣднí для молодежи. Въ першôмъ случаю мусимо высказати наше зачудованье, що сей пересмотръ розпочатый еще въ осени 1874 р. до теперь не скôнчився, въ другôмъ же случаю радôбы мы знати, яку зробивъ кс. директоръ реляцію до высшихъ властій школьныхъ о неôтповѣдности рускихъ книжокъ до гимназіяльнои библіотеки въ Самборѣ.

Отсе одно патріотичне дѣло кс. Баревича яко директора. Теперь друге. Кс. Баревичь не тôлько що не дає користатися ученикамъ-Русинамъ книжками рускими зъ библіотеки, але еще, где тôлько може, перешкаджае такôй лектурѣ. Ось примѣръ такій: Минувшого року принѣсъ ученикъ 7 кл. Ф. на годину рускаго языка кôлька выпускôвъ поезій Шевченка зъ тои причины, що саме тогды читано въ 7 клясѣ Шевченка. На коритари здыбавъ его кс. директоръ и своимъ патріотичнымъ инстинктомъ завѣтривъ, що брошурка пôдъ пахою ученика якась „неблагонадежна“. — Co ty tu masz, pokaż no tutaj! Ученикъ подавъ ему смѣло брошурку — сежь бувъ Шевченко! — а кс. директоръ мимо розъясненя ученика, въ якôй цѣли ôнъ принѣсъ Шевченка до школы, заарештувавъ и до сеи поры не ôтдавъ, хотяй ученикъ упоминався.

Не лѣпшои долѣ дочекалася и наука рускаго языка въ Самбôрскôй гимназіи. Ôтъ осени 1874 нема тутъ професора до рускаго языка, але кс. Баревичь яко не абы якій директоръ-педагогъ старається зарадити тôй недостачи, и латає науку рускаго языка якъ може; а по кôлькохъ лѣтахъ утвердилася тутъ вже така практика, що въ I, II, V, VI, VII и VIII клясахъ приходитъ на годины рускаго языка п. Бачиньскій, а въ III и IV. п. Пашкевичь. Обомъ тымъ панамъ годѣ ôтказати вѣдомостій въ клясичнôй фильольогіи, але що до рускаго языка, то смѣло сказати можемо (впрочѣмъ и они самí тое признаютъ), що они взяли на себе дѣло не по ихъ силахъ; они самí мусятъ признати, що до рускаго языка въ гимназіи еще не выстарчитъ само знанье читаня и писаня по руски, а таки треба бодай трохи щось и въ рускои литературы знати. Вправдѣ п. Бачиньскій сказавъ разъ въ однôй клясѣ, що хочь не учився на университетѣ рускаго, то однакожь умѣе, але менѣ бачится, що найбôльшій оптимистъ не мôгбы тому повѣрити, колибъ ему прійшлося послухати выкладу п. Бачиньского въ высшôй гимназіи, котрый розпочинається читаньемъ, а кôнчится оповѣданьемъ прочитаного.

Такій то станъ неôтрадный панує въ Самбôрскôй гимназіи. Слѣдовалобы спытатися св. Рады школьнои, чи вѣдома ѣй пробôчь russyfikacyi (!) kołomyjskiego gimnazjum такожь и польска господарка кс. Томаша Баревича въ Самборѣ?!

---

*) Если того буде потреба, подамъ имена тыхже ученикôвъ и наголовки книжокъ. (*Допис.*)

Зъ Тысьменицѣ. (*Читальня въ Тысьменици.*) Ôтъ довшого часу старалися тысьменецкí Русины всѣхъ станôвъ разомъ о заснованье читальнѣ. Доси користали мѣщане тамошнí неразъ и дуже пильно зъ невеликихъ библіотекъ церковныхъ брацтвъ. Однакожь честнí, глубоко патріотичнí мѣщане оглядались доконче за осередкомъ, гдебы могли посполу образоватись, а такожь и почути слово науки зъ устъ рускои интелигенціи мѣстцевои и окрестнои. Тожь скоро лише надôйшли потверджені Намѣстництвомъ статута, поспѣшився дотеперѣшный комитетъ пôдъ проводомъ адъюнкта суд. и члена рады повѣтовои товмацкои п. Т. Заячкôвского скликати дня 24 мая (5 лат. червня) с. р. перший загальнí зборы членôвъ нового товариства (Дѣло ч. 40).

О 5 годинѣ зъ полудня, коли вечернѣ въ всѣхъ трехъ церквахъ Тысьменицѣ покôнчилися, почали численно збиратися въ комнатахъ на першôмъ поверсѣ каменицѣ брацтва мѣского умысне до того приладженыхъ, мѣщане и передмѣщане; прибули такожь всѣ три священики рускí, кôлькохъ мѣстцевыхъ урядникôвъ, нашí господарѣ патріоты Дмитро Депутатъ зъ Ôльшаницѣ и Милашôвъ зъ Микитинець, предсѣдатель филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ, проф. Евгеній Желехôвскій и свящ. Иванъ Попель зъ Пшеничникъ. Нарôдъ въ Тысьмениці дуже набожный, ихъ церкви дуже хорошо и богато украшенí, а кожде брацтво старається навперед другихъ свôй храмъ все вкуснѣйшими образами и приборами знадобити; книги церковнí въ давныхъ нашихъ выданяхъ; и дуже одушевляе, бачити тí поважні лиця, перенятí молитвою при звучнôмъ, добôрнôмъ церковнôмъ спѣвѣ (такожь ученикôвъ укôнч. богослова Г. Горецкого). Тожь и того дня мѣщане не булибы зôйшлись передъ скôнченьемъ богослуженя. Теперь однакожь кôмнаты наповнялись скоро. Всѣхъ витавъ именемъ комитету п. Т. Заячкôвскій въ товариствѣ пп. Петрушевича авск. суд., Т. Смольницкого и Пѣриновского. Самыхъ членôвъ, вписалось заразъ 45, а крôмъ того були и гостѣ. Коли всѣ мѣсця були занятí, п. Заячкôвскій отворивъ зборы довшою промовою, подавъ до вѣдомости, що статута надôйшли принятí, выложивъ значенье сполучуваня силъ въ товариства, именно для науки, котра есть нынѣ силою и робитъ сильными, — зазначивъ велику доносимôсть товариства для такихъ мѣстъ, якъ Тысьмениця, где ремесникъ и господарь дуже трудолюбивй, пильнí, а при помочи науки зможутъ здобувати далеко тревальшій и значнѣйшій хосенъ зъ своеи працѣ, наконець завôзвавъ членôвъ до выбору выдѣлу и перервавъ засѣданье, щобы члены надъ выборомъ выдѣловыхъ порозумѣлись. Коли незабавомъ всѣ повертали на свои мѣсця, запросивъ предсѣдатель комитету п. Е. Желехôвского до выкладу, до котрого вже давнѣйше бувъ обѣцявся. П. Желехôвскій выяснивъ, якимъ способомъ повстаютъ и завязуются товариства и рôжнí ихъ роды отвѣтно до цѣли, а потому застановився близше надъ товариствами, що маютъ служити уморальненю и науцѣ, а звертаючись до мѣщанъ пôднѣсъ, що такí товариства они вже ôтъ давна маютъ, а именно брацтва церковнí, и що нове товариство лише одну зъ численныхъ задачь брацтва окремо выповнити пріймилося и ту оповѣвъ исторію церковныхъ брацтвъ на Руси, якí широкí и рôжнородні задачѣ они мали, якъ велично ихъ сповняли и якí заслуги для Руси положили. Згадавъ при тôмъ про Институтъ Ставропигійскій, Острôгъ, Вильно, Кіевъ и и. Наконець навѣвъ, що однымъ зъ найзаслуженнѣйшихъ членôвъ при кôнци 16 и на початку 17 вѣку бувъ сынъ заможнои родины мѣщаньскои зъ Тысьменицѣ, Іоанъ Книгиницкій, знаный пôдъ монашескимъ именемъ Іова. Описуючи житье того мужа, выказавъ п. Жел. его заслуги яко монаха и Русина, розказавъ, якъ заснованый бувъ монастырь въ Скитѣ коло Манявы и збудована тамъ церковь Воздв. Ч. Хреста въ р. 1612 его трудами; якъ вже тогды зрозумѣвъ бувъ Іовъ Книгиницкій, въ чѣмъ наша сила и заложивъ коло монастыря осаду ремесникôвъ, самъ познакомившись такожь съ ремесломъ на горѣ Атосъ; якъ ôнъ дбавъ, щобы монахи ремесломъ займались, а ôтъ монахôвъ щобы учились иншí. Такъ Манява була розсадникомъ ремеселъ. Книгиницкій бувъ чоловѣкъ працѣ, котрый и найтяжшихъ робôтъ радо пôднимався, якъ корчованя лѣсôвъ при будованю церкви; будучи однымъ зъ найбôльше ученыхъ, ученикъ славнои школы въ Острозѣ и учитель сынôвъ князя Константина Василя Острожского, маючи такí заслуги и почитанье, о жаднí высокí становиска николи не старався, лишь вдоволявся тымъ, що служитъ церквѣ и батькôвщинѣ.

Пôдчасъ выкладу тишина була примѣрна; всѣ слухали дуже уважно выкладу, якъ найкраще устилизованого, уложеного съ вправою досвѣдченого учителя, знаного и любленого ôтъ народу зза своихъ численныхъ выкладôвъ. Мѣщане очитанí въ святôмъ письмѣ, обзнанí съ житями святыхъ, привязанí до обряду, ловили кожде слово, слѣдили за кождымъ фактомъ зъ житя дѣлателя съ великимъ вдоволеньемъ и пильностію; гучными оплесками наконець выразили свою подяку прелегентови. По выкладѣ приступлено до выбору выдѣлу. Выбранí одноголосно: Титъ Заячкôвскій предсѣдателемъ, о. Теофиль Яворовскій мѣстопредсѣдателемъ, Миколай Гакманъ касіэромъ, Теодоръ Смольницкій секретаремъ, Михаилъ Василикъ контролёремъ, Иванъ Абрамчукъ, Михайло Роздольскій библіотекаремъ. Принято еще кôлька внесень що до веденя дѣлъ товариства. Читальня буде мѣститись въ двохъ комнатахъ въ каменици брацтва мѣскои церкви, на долинѣ на лѣво, — котрí то комнаты брацтво для читальнѣ безплатно ôтступае. Предсѣдатель подякувавъ присутнымъ за численну участь, и завôзвавъ ихъ до живого удѣлу и працѣ въ новôмъ товариствѣ, якъ такожь, щобы еще новыхъ членôвъ зъєднувати старалися, и подякувавъ въ имени товариства п. Ев. Желехôвскому за его ôтчитъ; п. Жел. заявивъ, що радъ буде й частѣйше прибувати на ôтчиты и пôднѣсъ, що читальня буде осередкомъ и для сосѣдныхъ селъ. Вже и теперь господарь Дмитро Депутатъ зъ Ôльшаницѣ вписався въ члены тысьменицкои читальнѣ. Предсѣдатель взнѣсъ „многая лѣта“ нашому Монарсѣ и Цѣсареви, котре зобранí грômкими окликами три разы пôднесли. По тôмъ закрыто засѣданье. Выдѣлъ заразъ тамъ уконституовався и роздѣливъ межи себе працѣ.

Микулинцѣ дня 28 мая (10 червня) 1881. (*Важна справа зарыблюваня рѣкъ*), котра розпочалась въ западнôй части краю, розпочалася такожь и въ нашôй окрестности Подôля, чого доказомъ нашь „ôтдѣлъ кр. товариства рыбарского“, котрый вже другій рôкъ свого существованя розпочавъ. Въ осени 1880 р. ôтдѣлъ зарыбнивъ Серетъ нарыбкомъ угоря. Той актъ ôтбувся торжественно; священники обохъ обрядôвъ посвятили нарыбокъ, а потôмъ кождый зъ зобраныхъ пускавъ по однôй рыбцѣ въ воду. По скôнченôмъ актѣ державъ промову до мѣщаньства учитель мѣстцевои школы, п. А. Барта, о важности зарыбнюваня нашихъ рѣкъ; въ дальшôй бесѣдѣ подавъ описъ угоря. При ôтголосѣ музики удалися всѣ до школы, где зобраныхъ повитавъ обыватель п. М. Вшелячиньскій. Дальше п. А. Барта мавъ ôтчитъ „О угорю и ему покревныхъ рыбахъ, котрыми бы нашí воды зарыбняти можна“. На зобраню тôмъ приступило 20 членôвъ до ôтдѣлу и выбрали зъ помежи себе комитетъ, котрый мавъ у Намѣстництва выробити позволенье завязати ôтдѣлъ. Въ складъ того комитету ввôйшли: мѣстцевый деканъ о. М. Павликъ; мѣстцевый лѣкарь дръ Брудзиньскій; учитель М. А. Барта; нотарь дръ Садовскій, дѣдичь М. Вшелячиньскій и Т. Ляхманъ. Комитетъ внѣсъ прошенье до Намѣсництва; оно его потвердило и нынѣ ôтдѣлъ въ Микулинцяхъ числитъ до 40 членôвъ. Ôтдѣлъ зарыбнивъ Серетъ нарыбкомъ карпя; въ кôлькохъ мѣсцяхъ впущено звышь 500 штукъ молоденькихъ рыбокъ.

Ôтдѣлъ спровадивъ калифорнійску вылягарню рыбъ, въ котрôй буде нарыбокъ выховувати, и тымъ дальше рѣку Серетъ зарыбнювати. Дай Боже, щобы нашí люде взялись зарыбнювати всюда свои рѣки, а може бысьмо еще дочекали, мати здоровый и таный кормъ, якъ то маютъ селяне въ иншихъ краяхъ.

М. А. Б.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Самоубійство ген. Ухаціюса*), звѣстного вынаходчика нового матеріялу для канонъ, сталося выпадкомъ политичнымъ, а то зô взгляду на причины, котрí довели до самоубійства того здôбного, и для арміи австрійскои заслуженого чоловѣка. Загальна думка така, що Ухаціюсъ застрѣлився зъ причины закулисовыхъ секатуръ ôтъ выс-

шихъ войсковыхъ сферъ, и зависти, яку взбудивъ своєю вынаходкою у гдеякихъ достойникôвъ войсковыхъ. Вынаходкою своєю, выливати каноны зъ бронзовои сталѣ, ген. Ухаціюсъ не тôлько поставивъ австрійску артилерію на першôмъ степени въ арміяхъ европейскихъ, але, що важнѣйше, вызволивъ Австрію ôтъ зависимости ôтъ нѣмецкои фабрики Круппа въ Ессенъ; въ случаю конфликту мѣжь обома державами Нѣмеччина моглабъ заборонити вывозу арматъ до Австріи, а тымъ самымъ ослабити єи армію. Чужѝ державы, а именно Нѣмеччина дуже убивались за тымъ довѣдатись о тайнѣ Ухаціюсовои вынаходки. Ухаціюсъ мôгъ заробити милiоны, колибы не бувъ щирымъ австрійцемъ-патріотомъ. Але ôнъ свого секрету никому не выдавъ и робивъ нимъ конкуренцію другôй сильнôй фирмѣ Круппа. Дуже тяжко отже приходилося єму зносити всякѝ секатуры и покôнчивъ съ собою въ звѣстный способъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Гр. Дим. Милютинъ, дотеперѣшный министеръ вôйны, пробувъ на своѣмъ становищи 20 лѣтъ. Зразу бувъ проф. войск. акад., а написавши дуже добре войскову статистику, зôставъ именованый шефомъ ген. штабу въ Кавказѣ. Зъ ôттамъ вернувъ до Петербурга и ôтъ разу заслужывъ собѣ довѣріе у царя Александра II. Въ 1862 р. именованый министромъ вôйны. Яко министеръ вôйны бувъ ôнъ енергичный, перевѣвъ многѝ либеральнѝ реформы въ войску, а яко министеръ въ загалѣ належавъ все до поступовыхъ и такимъ оставъ до самого кôнця, ишовъ солидарно съ гр. Л. Меликовымъ, чимъ и выясняється єго димисія. Давнѣйше передъ знесеньемъ крепацтва россійскій салдатъ служивъ 25 лѣтъ. Такій довгій часъ службы бувъ зависимый ôтъ крепацкого стану; выслужившій салдатъ стававъ вôльный ôтъ крепацтва и бувъ въ селѣ небезпечный для помѣщика; помѣщикови ходило отже о тое, щобы якъ найменше єго крепакôвъ ишло въ салдаты. Ну, и було такъ: одинъ крепакъ служивъ 25 лѣтъ, замѣсть того щобъ н. пр. 5 крепакôвъ служило по 5 лѣтъ; помѣщикъ же мавъ тую очевидну користь, що стративъ тôлько одного, а не 5 крепакôвъ. По знесеню крепацтва знижено и часъ службы на 8, взглядно на 4 роки. Гр. Милютинъ знѣсъ въ войску бôйку, котре то негуманитарне средство було передъ тымъ уважане такою необходимою конечностію для салдата, якъ н. пр. „комиснякъ“. Нашъ повѣстеписатель Стороженко, котрый служивъ въ войску росс. єще за „палочнои“ системы, показавъ намъ въ однôмъ своѣмъ оповѣданю, якъ тогды глядѣли на бôйку салдата: „за одного битого двохъ небитыхъ даютъ“ — такъ сказавъ офицеръ до батька плачущого за сыномъ, котрого высѣкли. Дальше гр. Милютинъ постарався о улучшенье харчу въ войску, мундуру и т. д. Ôнъ зреорганизувавъ воєннѝ середнѝ школы, такъ що они були лучше устроєнѝ, якъ школы свѣтскѝ за министерства Толстоя. По року 1870 по вôйнѣ пруско-французскôй заведено въ Россіи загальный обовязокъ до войсковои службы, ôтъ котрои до того часу упривиліёванѝ станы були выключенѝ. По Сан-Стефаньскôмъ договорѣ дôставъ мин. Милютинъ рôвночасно съ ôтзначившимися генералами Л. Меликовымъ и Тодлебеномъ титулъ графа. Гр. Милютинъ тѣшився у соснôльности росс. загальною симпатіею. О новôмъ министрѣ вôйны, ген. Ванновскôмъ, высказуются газеты яко о менше здôбнôмъ ôтъ Милютина.

Вел. кн. Алексей Александровичъ зôставъ покликаный до правленя морскимъ министерствомъ на мѣстце вел. кн. Константина Николаєвича.

Франція. Дуже цѣкавою пригодою бѣжучихъ днѣвъ єсть упадокъ проекту Барду въ франц. сенатѣ. Гамбета, не привыкшій до неудачь, потерпѣвъ теперь дуже дотклива неудачу. Дня 9 червня сенатъ ôткинувъ реформу выборôвъ черезъ скрутинію листъ пôсля департаментôвъ, а обставъ при задержаню теперѣшнои системы выборчои пôсля округôвъ (arrondissements). Якимъ чиномъ и зъ кого зложилась бôльшôсть противна выборамъ черезъ скрутинію листъ? Бôльшôсть складалась зарôвно зъ реакційныхъ партій, якъ и зъ републиканьскихъ. Легитимисты, орлеанисты и бонапартисты голосували противъ проєкту Барду зô взглядôвъ чисто тактичныхъ, щобы, якъ мовлявъ, въ каламутнôй водѣ рыбу ловити. Сенаторы консерватисты могли голосовати або за або противъ внесеня Барду, бо министерство заявило, що оно совсѣмъ неутрально глядитъ на судьбу того внесеня и не зробитъ зъ него кабинетного пытаня. Але коли консерваторы побачили, що и межи републиканами въ сенатѣ єсть партія противна скрутиніи листъ, скористали зъ того и голосували противъ, щобы черезъ ôткиненье ухваленого вже палатою послôвъ проєкту спровадити конфликтъ межи палатою а сенатомъ. Републикане жь голосували противъ внесеня Барду зъ рôжныхъ мотивôвъ; найбôльша часть зъ личнои зависти Гамбетѣ, друга часть зъ обавы, щобы черезъ скрутинію листъ реакційнѝ партіи не скрѣпились въ сенатѣ. Ничо дивного, що богато знайшлось въ сенатѣ такихъ сенаторôвъ-републиканцѣвъ, котрѝ гнѣваются на Гамбету и завидуютъ єму. Якъ звѣстно, Гамбета ôтъ кôлькохъ лѣтъ єсть першою личностію въ краю; ôнъ, можна сказати, трясе цѣлою Францією. Змѣны министрôвъ, якѝ въ послѣдныхъ рокахъ наступали, дѣялись тôлько зъ причины Гамбеты; коли Гамбета ôтбувавъ подорожь разомъ съ президентомъ републики до Руенъ, то не Гревіому але єму, президентови палаты послôвъ, выправлявъ нарôдъ овацiи. Всякѝ дипломаты уважаютъ Гамбету бôльше могущимъ якъ Гревіого, а навѣть король греческій, бувши въ Парижи, ôтдавъ Гамбетѣ визиту въ цѣляхъ дипломатичныхъ. Наконець Гамбета взбудивъ велику зависть и недовѣріе до себе черезъ послѣдну єго тріюмфальну поѣздку въ Кагоръ. Умѣренныѝ републикане въ сенатѣ выразно заявили, що скрутинія листъ зô взгляду на Гамбету небезпечна, она може зрôвнатись съ плебисцитомъ, а Гамбета при єи помочи мôгбы злакомитись на диктаторство, хочь не формальне але фактичне. — Значенье ухвалы сенату зъ 9 мая єсть таке: бôльшôсть републиканьска розбилась, повставъ конфликтъ межи палатою послôвъ а сенатомъ и Гамбета потерпѣвъ неудачу. Наслѣдствомъ же найблизшимъ тои сенатскои ухвалы буде тое, що она послужитъ добрымъ средствомъ агитаційнымъ при близькихъ выборахъ. Теперь при выборахъ буде окликомъ: скрутинія листъ и ревизія конституціи. Коли край выбере зновъ палату, котрои бôльшôсть буде за скрутиніею листъ, тогды сенатъ дôстане вотумъ недовѣрія, а коли край выбере палату, котрои бôльшôсть буде за ревизіею конституціи, то тогды дни сенату будутъ почислены.

НОВИНКИ.

— **Впреос. митрополитъ Сембратовичь**, якъ доносятъ зъ Риму, маѣ бути именованый въ вересню с. р. кардиналомъ.

— **Впреосв. Митрополитъ** закôнчивъ вчера въ Дулибахъ осмотръ деканата стрыйского и переѣхавъ въ деканатъ роздôльскій. Около 8 (20) с. м. верне до Львова, щобъ ôтправитись въ Римъ.

— **Зимно и слота**, якѝ пануютъ вже ôтъ кôлькохъ днѣвъ, даются чути не тôлько намъ мѣщанамъ, але єще бôльше господарямъ-селянамъ, котрѝ такимъ станомъ воздуха заненокоились дуже о свои засѣвы. Доносятъ, що въ Альпахъ и иншихъ горахъ спали снѣги; у насъ було вже сими днями навѣть 4° тепла.

— Дня 11 л. червця ôтбулося 6-те зъ ряду засѣданье выдѣлу тов. „**Просвѣта**“ пôдъ проводомъ предсѣдателя о. дра Ом. Огоновского. Ухвалено черезъ выдѣлы филіяльнѝ пересылати даромъ книжочки выданѝ товариствомъ для библіотекъ шпиталѣвъ и вязниць въ мѣстахъ, где суть филіи тов., тоже у Львовѣ для тыхъ закладôвъ зъ канцеляріи тов.; принято до вѣдомости письмо ôтъ филіи коломыйскои и увзгляднено просьбу брацтва церк. св. ар. Михаила въ Коломыѣ, щобы для читальнѣ брацтва даровати по примѣрнику давнѣйшихъ выдань товариства; принято дальше до вѣдомости, що книжочки накладу тов., радою шкôльною призволенѝ на преміи для шкôлъ народныхъ, вже приготовленѝ и оправленѝ (списъ тыхъ книжокъ и цѣна оголошенѝ на иншôмъ мѣстци въ „Дѣлѣ“); принято до товариства 7 новыхъ членôвъ; въ кôнци залагоджено кôлька дрôбнѣйшихъ справъ чисто администраційныхъ.

— **Въ Станиславовѣ** засудивъ тамошный судъ трехъ жидôвъ, а именно І. Штрайта зъ Товмача на 5 мѣсяцѣвъ, А. Фаєра зъ Тысьменицѣ на 3 мѣсяцѣ, а Ф. Габера зъ Товмача на 2 мѣсяцѣ вязницѣ за тое, що старались пôдкупити урядникôвъ асентерунковыхъ. Слѣдство карне противъ засудженыхъ предпринято на пôдставѣ численныхъ доносôвъ ôтъ кôлькохъ лѣтъ, бутьтобы тѣ жидки причиняlись до увôльненя ôтъ службы войсковои своихъ одновѣрцѣвъ за помочію пôдкупляваня урядникôвъ, дѣйствуючихъ при асентерункахъ.

— **Хрестоматія староруска** д-ра Ом. Огоновского, обôймаюча надъ 30 аркушѣвъ печатныхъ, мала первѣстно пôсля постан. Рады шк. коштувати 2 зр. 80 кр. Комисія руска однакожь представила Радѣ шк., що задля такъ высокои цѣны книжка не такъ легко буде розходитись а ученикамъ-Русинамъ, по бôльшôй части убогимъ, не такъ легко буде єи набути, и Рада шк. дѣйстно знижила цѣну Хрестоматіи на рôвно 2 зр. Глядячи на объемъ и содержанье книги, цѣна тая вже єсть справдѣ дуже низька.

— **Руска читальня** завязалася въ Черхавѣ коло Самбора за стараньемъ о. Боберского помимо рôжныхъ перешкодъ зô стороны арендаря и, жаль сказати, тамошного учителя. Дотычнѝ статуты потвердило вже сими днями Намѣстництво. Щасть Боже!

— Купцѣ зъ полудневои Россіи завѣдомили галицкихъ купцѣвъ, що **товары зъ Галичины** можна вже туды безпечно пересылаты. Зъ сего видко, що жиды на Украинѣ вже не боятся безпорядкôвъ.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ, що въ другій день рускихъ Зеленыхъ святъ ôтбулася рано (отже пôдчасъ службы божои) окружна конференція учительска пôдъ проводомъ инспектора окружного п. Емиля Михаловского, звѣстного зъ проѣздки на агитаціи выборчѝ въ р. 1876. Чижь власти школьнѝ зайшли вже такъ далеко въ игнорованю Русинôвъ, що не умѣютъ навѣть пошанувати святъ пôдрядныхъ учителѣвъ, що предсѣ законно наказано?!

— **Зъ Золочева** доносятъ намъ о слѣдуючôмъ фактѣ: Селяне зъ Гутискъ Турянскихъ коло Лопатына пускали худобу на паньске и робили панови шкоду. Черезъ кôлька лѣтъ дѣдичь, кн. de Линь, ничого шкôдникамъ не казавъ, а тôлько мовчки все собѣ шкоду нотувавъ, ажь недавно заскаржывъ громаду о починенье єму худобою шкоды на три тысячѣ зр. Въ судѣ справу выгравъ и громада мала пôсля судового декрету заплатити кн. de Линь три тысячѣ. Розумѣесь, селяне не могли такои сумы зложити и зъѣхала до села секвестрація. Селяне однакожь ставили чинный опôръ секвестрантамъ и мабуть чи не выгнали ихъ зъ села. Выслано длятого до Гутискъ Турянскихъ компанію войска и тая бунтъ утихомирила. Много селянъ ôтставлено до окружного суду въ Золочевѣ, где въ арештѣ выжидаютъ судовои розправы.

— **Чудный скокъ.** Дня 6 л. с. м. скочила зъ третого поверха при ул. Скарбкôвскôй во Львовѣ 18-лѣтна дѣвчина Францишка П., донька возьного національного банку, и на диво и радôсть не понесла жаднои бôльше шкоды кромѣ малого потовченя. Причиною намѣреного самоубійства було, що мати стала єи лихословити и посуджувати за те, що она пôзною порою вернула домôвь съ другою своєю сестрою. Коли мати почала молодшу доньку бити, старша въ тревозѣ и жалю припала до ôкна и кинулась зъ него на долину. Отець дѣвчины, котрый бувъ тому присутный, поскочивъ за донькою, але змôгъ зловити лише за фальбану ôтъ спôдницѣ, котра лишилась въ єго рукахъ.

— **Школа для ветеринарѣвъ во Львовѣ** буде ôтворена въ жовтню с. р.

— Во Львовѣ завязалася „перша галицка **спôлка медова**“, товариство зъ необмеженою порукою. Цѣлію спôлки єсть: купувати и продавати мѣдъ и вôскъ, улiѣ, приборы пасѣчничѝ, насѣня рослинъ медодайныхъ и фабрикувати мѣдъ до питя и напоѣ овочевѝ. Товариство хоче тымъ пôднести краєвый промыслъ. Члены спôлки платятъ удѣлъ 10 зр.

— Тов. „**Школьна помôчь**“ роздѣлило въ цвѣтни и маю 53 зр. и 38 кр. на весняну одѣжь для убогихъ ученикôвъ и учениць взорцевои школы. Съ кôнцемъ мая остало въ касѣ товариства 149 зр.

— **Упокоилися** два дѣятельнѝ учителѣ народныхъ шкôлъ: Иванъ Захарієвъ зъ Черниховець коло Збаража въ 45 р. житя а 27 учит. службы и Платонъ Кузьмовичь зъ Кутъ коло Бродôвъ въ 54 р. житя а 20 учит. службы.

— **До рôднои матери стрѣливъ** 10 л. с. м. въ домѣ при ул. Ормяньскôй бувшій учитель народнои школы, а теперѣшный дiюристъ въ краєвôй дирекцiи скарбу Юлiянъ Новомѣскій и ранивъ єи тяжко въ лице. Причина тому була тая, що Н., звѣстный зъ гулящого житя, жадавъ ôтъ матери, 80-лѣтнои старушки, грошiй, чого она єму ôтказала. Винного сейчасъ увязнено.

— **Въ Новôмъ Сончи** засудивъ трибуналъ на пôдставѣ вердикту судiѣвъ присяжныхъ Петрашевского и єго матѣрь на смерть черезъ повѣшенье за отрутье молодои жены Петрашевского. Петрашевскій скôнчивъ 4 кл. гимн., бувъ при аптицѣ, а ôттакъ бувъ секвестраторомъ податковымъ. Оженився ôнъ, але заразъ зненавидѣвъ жѣнку и нагнавъ єи до родичѣвъ. Пôзнѣйше хотѣвся єи совсѣмъ позбути, заманивъ єи до свого дому и тутъ обоє съ матерію строили. Мати завдала єи аршенику, посыпаного на сальцесонъ, а коли невѣстка заслабла, дала єи єще на лѣкарство другу дозу аршенику въ центуріи.

— **Про выборы до рады громадскои въ Пôдгайцяхъ** пишутъ намъ: Выборы выпали у насъ лихо, бо зъ противнои стороны була сильна агитація, котру вели панки и лат. кс. Кершка. До нихъ прилучилась такожь бôльша часть жидôвъ; менша ихъ часть стояла съ нашими мѣщанами, котрѝ однакъ — нигде правды дѣти — стали потôмъ розрываться и ôтступувати ôтъ солидарности, черезъ що побѣдила противна сторона, бо выбрано лише двохъ нашихъ мѣщанъ до новои рады. Ба, але варто знати, якъ поступувала собѣ противна сторона! Тамъ голосували такѝ, котрымъ дано неправне повномочье, бо списъ передвыборчій укладавъ самъ писарь безъ начальника и повыписувавъ довольно цифры въ податку; реклямувати не було якъ, бо списъ той взяло двохъ зъ противнои стороны для агитаціи и ôтдано єго ажь по речинци, коли вже не можь було реклямувати. Кс. Кершка каптувавъ нашихъ мѣщанъ обѣцянкою, що подѣлитъ якусь громадску толоку, щобы лишь голосували на него. Въ сали выборчôй поставлено варту и не допускано того, кто не мавъ картки съ печаткою якогось комитету, а при численю голосôвъ поминано нарочно недостаючѝ голосы. Оттакъ зачинено выборчу салю на ключь; въ часѣ скрутиніи предсѣдатель выборчои комисіи зôставъ въ сали вразъ съ членомъ тои комисіи, кс. Кершкою, а другѝ члены выходили довольно. Такъ дѣялось до 4 год. рано. На тôй пôдставѣ внесло наше мѣщаньство протестъ противъ такихъ выборôвъ. Маємъ надѣю, що повторнѝ выборы выпадутъ для насъ користнѣйше, бо наше мѣщаньство маѣ на всякій случай перевагу, коли тôлько буде держатись твердо и солидарно. Длятого ôтзываємся до васъ, панове мѣщане, не дайтесь жадными обѣцянками притягнути до противнои стороны и дѣлайте такъ, щобы въ нову раду вôйшли самѝ нашѝ люде!

— **Зъ пôдъ Галича.** Свого часу була подана въ „Дѣлѣ“ вѣдомôсть, що въ велику пятницю с. р. затопився въ Галичи на Днѣстрѣ байдакъ (малый поромъ) и при тôмъ потонуло шестеро людiй. Тая справа пôшла до суду галицкого и той рѣшивъ, що ту никто иншій не виноватый лишь перевôзники, бо набрали за богато людiй на байдакъ: замѣсть 30 взяли 50. Але єсть єще другій посередный виновникъ случившогося нещастя, а именно Выдѣлъ краєвый, котрый по заваленюся старого моста передъ пару роками выбудовавъ новый мôстъ такъ, що въ 4 дни по ôтобраню моста ôтъ ливеранта звычайна весняна повѣнь єго розвалила. Прецѣнь старый деревяный мôстъ збудованый за Голуховского стоявъ 20 лѣтъ — а то, здаєсь намъ, рôжница досыть значна: 20 лѣтъ а 4 дни! Якбы въ Выдѣлѣ кр. за часôвъ гр. Водзицкого була троха лучша господарка, то мôстъ бувбы хоть такъ выбудованый, щобы мôгъ бувъ простояти бодай тôлько рокôвъ, кôлько днѣвъ простоявъ, и тогды, розумѣесь, не булобы того нещастя, яке лучилось въ велику пятницю!

— **Зъ Надвôрнои** доносятъ такій фактъ: Гуцулы хотѣли выслати депутацію до Вѣдня до самого Монарха, котра мала пожалуватись на урядникôвъ камеральныхъ за тое, що имъ забираютъ лѣсы и пасовиска, що сплавами пустошатъ ихъ грунта и що въ загалѣ дѣются имъ кривды. На кошта подорожи депутаціи устроили складки. Власти довѣдались о тôмъ и збиранье складокъ безъ позволеня Намѣстництва узнали яко переступство, а судъ замкнувъ проводирôвъ-Гуцулôвъ до арешту.

— **Трускавець**, мѣстце купельне, закупила спôлка польскихъ панôвъ (кн. Адамъ и Владисл. Сапеги, кн. Едм. Радзивилъ и др.) за 123.000 зр. Спôлка задумує пôддвигнути закладъ купельный и експльоатувати рудники олова и сѣрки. Въ тôй цѣли маѣ бути заложена перша въ краю фабрика квасу сѣрчаного.

— **Пожары.** Въ Боратынѣ въ пов. бродскôмъ знищивъ огонь 4 хаты и 2 будынки господарскѝ. Страта выноситъ 1.650 зр. Причина огню незвѣстна. — Въ Дублянахъ въ пов. самбôрскôмъ спалилося 11 хатъ и 27 будынкôвъ господарскихъ съ всякимъ майномъ; страта обчислена на 7.030 зр. Погорѣлцѣ находятся въ великôй нуждѣ, а лишь одинъ зъ нихъ бувъ обезпеченый. Огонь выбухнувъ черезъ тое, що одинъ селянинъ кинувъ въ стодолѣ недопалене цигаро; противъ нему выточено суд. слѣдство. — Въ Волошиновôй въ пов. старомѣскôмъ згорѣло 4 господарѣвъ съ цѣлымъ добуткомъ, понѣсши страту на 1.900 зр. Огонь бувъ пôдложеный. — Въ Росохахъ въ пов. старомѣскôмъ стратило 6 господарѣвъ черезъ огонь цѣлый свôй маєтокъ; одинъ тôлько бувъ убезпеченый. Пожаръ выбухнувъ черезъ неосторожнôсть. — Въ Колесникахъ въ пов. камѣнецкôмъ згорѣвъ паровый тартакъ, власнôсть властителя дôбръ Оплуцка. Убезпечена страта выноситъ до 20.000 зр.; причиною пожару була неосторожнôсть робôтникôвъ.

— **Забавки для дѣтій**, украшенѝ барвами, котрѝ мѣстять въ собѣ звычайно трутину, заказано строго въ Франціи продавати, такожь спроваджувати ихъ зъ за границѣ.

— **Для вынайденя причинъ антижидôвскихъ розрухôвъ** въ Россіи, а взглядно въ Кіевѣ, предложивъ п. Конискій, радный мѣста Кіева, на засѣданю мѣскои рады внесенье, щобы назначити комисію, котра бы розглянула точно ôтношеня жидôвскѝ въ загалѣ, вплывъ жидôвъ на торговлю, промыслъ и т. и. и дослѣдила тыхъ причинъ, якими руководились антижидôвскѝ борцѣ въ Кіевѣ въ дняхъ 8—9 л. мая с. р.

— **Въ Вѣдни** застрѣливъ сими днями лѣ-

сничій свого пана, бр. Сотена, одного зъ першихъ вѣденьскихъ банкерôвъ, котрый зъ звычайного колектанта льотерійного дôйшовъ до миліонôвъ и ставъ великимъ посѣдателемъ землѣ и властителемъ кантора вымѣны. Сотенъ бувъ чоловѣкомъ дуже скупымъ и загально нелюбленымъ. Лѣсничій застрѣливъ его за тое, що хотѣвъ его нагнати зô служби, на котрôй и такъ на дуже низькôй платни остававъ черезъ 8 лѣтъ, маючи жену и 5 дѣтій.

— **Въ Ловосицяхъ** въ Чехахъ розлѣплювано дня 12 л. с. м. плякаты, завзиваючій народъ до борбы противъ жидôвъ.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Сов. двору, проф. дръ Скода умеръ вчера по полудни. — Въ Цириху заборонило правительство межинародный конгресъ соціялистôвъ, скликаный на вересень до тогожь мѣста. — Кн. Милянъ сербскій прибувъ до Петербурга и заразъ удався до катедры Петропавловскои на богослуженье надъ гробомъ пок. царя. — Въ Петербурзѣ пробуваєтакожь княгиня чорногорска, пріѣхавшаôтвѣдати свои дѣти, котрій въ Петербурзѣ учатся.

— **На желѣзници Каролю Людвика** заведено вôзочки для перевоженя хорыхъ до вагону и зъ вагону. Вôзочки тіи, котрій можна перемѣнити такожь въ выгôднї лектики, находятся на стаціяхъ во Львовѣ и Пôдволочискахъ; уживанье ихъ есть безплатне, а лишь надгороджуєся послугу.

— **Въ Ченстоховѣ** заносилося вже два разы на нападъ на жидôвъ, але за кождый разъ перешкодили тому власти. Арештовано при тôй способности много осôбъ.

— **Одинъ зъ бôльшихъ кометôвъ** появится на нашôмъ небѣ за мѣсяць и можна буде видѣти его голымъ окомъ. Обсервовано его вже разъ въ часѣ ôтъ 22 вересня 1807 до 27 марця 1808 р.

— **Для генералôвъ австрійскихъ** маєсь продовжити часъ служby зъ 40 на 50 лѣтъ, щобы одержали повну пенсію.

— **Велику конкуренцію пшеници** европейскôй и пôвночно-американьскôй зробитъ пшениця въ краяхъ Ля-Плятя, где она посѣяна по разъ першій въ бôльшихъ розмѣрахъ выдала незвычайно богатій жнива. Притôмъ пшениця тая выровнуе совсѣмъ своєю добротою пшеници въ Европѣ и Сполученыхъ Державахъ, котрій то власне высылаютъ тое збôже по всѣмъ свѣтѣ.

— **До Парижа** прибувъ въ сихъ дняхъ послѣдный вже транспортъ амнестіованыхъ комунистôвъ.

— **Фельдм. пор. гр. Пеячевичь**, генеральный инспекторъ кавалеріи, пріѣхавъ до Галичины.

— **Въ Марієнбадѣ** завязалось зъ оказіи вѣнчаня архикн. Рудольфа товариство, котре має на цѣли улегчити ц. к. урядникамъ державнымъ пробуванье на купеляхъ въ тôмъ мѣстѣ. Кождый ц. к. урядникъ, якъ такожь кождый австр. обыватель може вписатись до того товариства.

— **Въ полудневыхъ губерніяхъ россійскихъ** появились проклямаціи, завзываючій народъ до борбы противъ панôвъ, котрій — пôсля слôвъ тыхъ проклямацій — увязнили царя въ Гатчинѣ за те, що ôнъ хоче подарити бѣднымъ людямъ землю.

— **Градъ величины турецкого орѣха** падавъ сими днями въ окрестности Каменця Подольского и знищивъ засѣвы, садовину и огородовину на просторони 15-ти верствъ. Кромѣ того позабивавъ градъ богато овець на поли. Гдеякій поединчій градины були о много бôльшій ôтъ турецкого орѣха.

— **Весняній ярмарки на Украинѣ** починаютъ въ гдеякихъ мѣстахъ упадати. Въ послѣдныхъ часахъ дуже лихо повелись тій ярмарки въ мѣстахъ Полтавѣ, Кременчузѣ, Ромнѣ и Елисаветградѣ такъ, що тамошній купцѣ и фабриканты перенесли цѣлу торговлю до Харкова.

— **Дръ Бернардъ Дирнъ**, звѣстный ученый орієнталистъ, умеръ сими днями въ Петербурзѣ въ 76-ôмъ роцѣ житя.

— **Численна шаранча** появилась въ уѣздахъ изюмскôмъ и славяньскôмъ въ губ. харкôвскôй.

— **Въ Ливерполю** ôткрыто союзъ заговорщикôвъ, котрій задумали высадити въ воздухъ мѣскій ратушь. Такожь арештовано двохъ узброєныхъ въ револьверы Ирляндчикôвъ, котрій мали сповнити тое дѣло.

— **Въ память вынаходчика желѣзниць, Юрія Стефензона** обходжено въ Англіи дня 9 л. с. м. съ великимъ торжествомъ 100-лѣтній роковины его уродинъ.

— **Чоловѣкъ зô шкла.** Недавно умеръ въ домѣ божевôльныхъ въ Charenton 103-лѣтный старець, котрый остававъ тамъ черезъ 83 лѣтъ, а бувъ раженый галюцинацією, будьтобы бувъ зо шкла. Черезъ цѣлыхъ 83 лѣтъ разъ лише промовивъ, зажадавши тютюну.

— **Въ Трієстѣ** будутъ обходити въ осени 1882 р. 500-лѣтній роковины прилученя того мѣста до Австріи, а именно пôдчасъ выставы рукодѣльничои. Ôтбувшійся збôръ найзнаменитшихъ обывателѣвъ выбравъ въ тôй цѣли комитетъ зъ 110 членôвъ, котрый въ той самъ день зôбравъ 70.000 зр.

— **Въ Лондонѣ** завязалося товариство, котре приняло за цѣль перепечатувати що найрѣдшій старинній памятники и друки цѣлого свѣта въ такôмъ самôмъ видѣ.

— **Яко домовый учитель** на часъ вакацій поѣхавбы на провинцію, особенно въ горы, ôтличный ученикъ 7-ои клясы гимн. Интересованій зволятъ зголоситись въ тôй справѣ до дирекціи рускои гимназіи во Львовѣ о близшій поясненя.

— **Выказъ жертвъ для Стрыйскои Бурсы** за часъ ôтъ 7 лат. марта до 7 лат. червня. Вплынули въ касу Товариства слѣдуючій датки: 1.) Всч. дръ Ник. Подлускій зъ Болехова ôтъ себе 9 зр., ôтъ Вп. пп. М. Галицкого 4 зр., ôтъ Юл. Сѣчиньского, І. Катца, М. Гродзицкого, Кипр. Доскоча, Юл. Сельского, И. Гадзиньского, Іос. Глодиньского, оо: Іос. Паньчака, Теод. Базилевича, Іос. Волошиньского по 1 зр; ôтъ п. Гольдштавба 50 кр; разомъ 23 зр. 50 кр., 2.) Всч. о. Вен. Ружицкій зъ Струтина ôтъ себе 10 зр., а крôмъ того ôтъ Всч. оо: Гр. Шведицкого зъ Стынявы яко вкладку членьску 3 зр., А. Радзикевича 2 зр., Ил. Яновича зъ Витвицѣ, и п. Ст. Левицкого зъ Ясеня по 1 зр.; разомъ 17 зр., 3.) На руки секретаря зложили: Всч. о. Юл. Федусевичъ и п. Ив. Вахнянинъ зъ Стрыя по 2 зр.; Всч. о. Климъ Вахнянинъ зъ Синявы, панѣ Іос. Вахнянинъ зô Львова, о. Ант. Терлецкій зъ Повнятичъ по 1 зр.; пп. Григоровичь и Ил. Голубовичь зъ Стрыя по 50 кр.; Игн. Вахнянинъ зô Львова 40 кр.; И. Ф. 35 кр.; разомъ 8 зр. 75 кр. 4.) Всч. О. Гуменный на руки п. Коссака 10 зр. 5.) Зъ розпродажи книжокъ, подарованыхъ Товариству зôбрано 5 зр. 20 кр.; стягнено належитостій 17 зр.; разомъ 22 зр. 20 кр. Съ жертвами выказаными давнѣйше вплынуло ôтъ 1 л. сѣчня всего 235 зр. 90 кр. Въ дорозѣ предплаты на „Галицкій Отголоски“ о. Гушалевича прислали за сей часъ: Всч. оо: І. Охрымовичъ зъ Саджавы, Кир. Пачовскій и Вол. Паукъ зъ Богородчанъ, Мих. Галиковскій зъ Порогôвъ, Ал. Заклинъскій зъ Богородчанъ старыхъ, Гр. Живчинъ зъ Ластôвокъ, Як. Лукашевичь зъ Вôйска, Ант. Вархолякъ зъ Миговы, Конс. Гукевичь зъ Квасинины, Теод. Жукотиньскій зъ Маковои, Теод. Борысъ зъ Сушицѣ рыковои пп. др. Подлускій и М. Галицкій зъ Болехова, Іос. Лѣтыньскій зъ Стрѣлницѣ по 1 зр., Всч. о. Макс. Лукашевичь зъ Журавицѣ 2 зр. на 2 прим.; дръ. Сил. Дрималикъ зъ Жовквы 1 зр. 50 кр., о. К. Винтонякъ зъ Бужка и Ст. Ленкавскій зъ Жидачева по 1 зр. 20 кр. всего на 19 примѣрникôвъ 19 зр. 90 кр.

Пересылаючи се спровозданье складає Выдѣлъ сердечну подяку всѣмъ Вп. Добродѣямъ, що съ вѣрою въ серци въ осуществимôсть сего такъ хосенного дѣла, не ôтказали єму своєи помочи.

Ôтъ Выдѣлу Бурсы Стрыйскои.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію одержавъ о. Г. Третякъ на Угрынôвъ середный.

Сотрудничества одержали: оо. М. Величко въ Книгиничахъ, Я. Сохацкій въ Ищковѣ, І. Воляньскій въ Настасовѣ и І. Калиньскій въ Сасовѣ.

Завѣдательство одержавъ о. С. Петрушевичь въ Покрôвцяхъ.

До испыту конкурсового припущенй: оо. И. Курпякъ, Н. Соневицкій, М. Олексѣевъ, В. Кузыкъ, К. Скоморовскій, Г. Ярема, І. Обушкевичь, Н. Галущиньскій и Т. Кончевичь.

До гр. к. семинаріи львôвскои принятый п. І. Кузьмовичь, сл. 4 року теольогіи.

Посада душпастыря при карнôмъ домѣ во Львовѣ еще не обсаджена, позаякъ презенту о. Туркевичу надано незаконно, разъ що пôсля закону має презентувати не министерство справедливости але мин. просвѣты, а другій разъ, що запрезентовано священика зъ поза терна.

Администрація часописи „Дѣло“ звертає увагу, що пренумеровати можна въ протягу чвертьроку съ кождымъ числомъ. Такожь просимо тыхъ всѣхъ ВП. предплатникôвъ, котрій за сей чвертьрôкъ єще не уплатили або лише замовили нашу часопись, щобы зволили якъ найскорше надôслати предплату.

Товариство „ПРОСВѢТА“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ подаєдо вѣдомости радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, красно оправленй, можна набути въ канцеляріітовариства, улиця краковска ч. 14. по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби, добре буде . .	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтій . . .	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка .	30 „
Зоря	24 „
Звѣрята шкôднї и пожиточній	42 „
Молитвенникъ народный . .	20 „

Всякій замовленя выконуются скоро и точно.

(1—?)

РУСКА АНТОЛЬОГІА

выдавництво руского акад. тов. „Дружній Лихварь“

выйде вже незабавомъ, и мѣстити буде найзнаменитшій творы нашихъ поетôвъ. Передплата стоитъ на звычайнôмъ паперѣ **1 зр.**, на велиновôмъ **1 зр. 50 кр. в. а.**

Выданье оздôбне обôймає 13 аркушѣвъ печатныхъ.

На загальне жаданье продовжаєся часъ передплаты до 1 руск. Липця с. р. (2—?)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

НОВО ОТВОРЕНА

МОЛОЧАРНЯ

Т. БОРКОВСКОЙ

при ул. Сикстускôй ч. 2. (где була давнѣйше молочарня п-ѣ Комуницкои)

поручає

добôрне **масло десерове** въ двохъ родахъ, такожь **масло до стравъ, сиры** рôжного рода, **сметанку** по рôжныхъ цѣнахъ, **молоко солодке** збиране и впростъ ôтъ коровы, **молоко квасне удержуване для кураціи, сметану и пôдсметанье** на шклянки и мѣры.

Порція дуже доброи кавы сельскои 10 кр.

Шклянка молока горячого 3 кр.

Гербата съ перекусками.

Поручаючись ласкавôй памяти П. Т. Публичности, заручаю за добру и совѣстну обслугу. (2—?)

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ

найстарша торговля почтовыми посылками поручає

нето 4¾ клг. найдобрнѣйшу ароматичну

Каву Багія за 5·70 зр.

нето 4¾ клгр. найдобрн. грубозерн.

Каву Ява за 6·88 зр.

включно съ опакованьемъ и оплатою пла на кожду стацію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуєся. Цѣнники franco.

Анонсы принимае для всѣхъ часописій австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ **Експедиція анонсôвъ РУДОЛЬФА МОССЕ** (Rudolf Mosse) *въ Вѣдни*, Seilerstätte 2.

Експедиція „Дѣла“ посередничитъ съ пересыланю всякихъ оголошень до повысшого бюра анонсôвъ.

ВАРСТАТЪ МЕХАНИЧНЫЙ

ГЕНРИКА ЄНИ

(H. JENY)

ул. Жовкôвска, ч. 74, во Львовѣ,

принимае всякій репараціи машинъ и знарядôвъ рôльничихъ, якъ такожь посередничитъ при закупнѣ и продажи новыхъ и уживаныхъ машинъ.

Можна набути такожь слѣдуючій знаряды господарскій: **Паровій машины, Локомобилѣ, Молотѣльнѣ, Кираты, Жниварки, Косѣвники, Екстернаторы, Плѣвники, Обгортачѣ** и т. д., и т. д. (5—?)

ВО ЛЬВОВѢ

ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ

КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ

пôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,

по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.

Всякій замовленя выповняются якъ найскорше.

Цѣнники и пробки на жаданье ôтворотною почтою franco.

МАГАЗИНЪ

Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ

ПОЛОТЕНЪ и БѢЛЯ

якъ такожь единый складъ комисовый для Галичины

Перкалѣвъ, Шертингôвъ и Калико

зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики

B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.

ШАЄРÔВЪ

Великій выбôръ модныхъ

товарôвъ блаватныхъ,

МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,

аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,

якъ также значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ

и бѣля для дамъ и мужчинъ.

ул. Каролю Людвика, ч. 3.

(3—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 44. Львôвъ, Субота 6 (18) червця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Руска школа народна
во Львовѣ.

Высокоофиціозна Politische Correspondenz видимо вышукала собѣ офиціяльного репортера въ кр. радѣ школьнôй, котрый ôтъ часу до часу для усмиреня Русинôвъ дує въ єрихоньску трубу славословія процвѣту „szkolnictwa ludowego“ въ Галичинѣ и „благодатнои“ дѣятельности кр. рады школьнои. Съ першою весною сего року голосила Pol. Corresp. на пôдставѣ сеи галицко-офиціяльнои информаціи, що всѣ польскѣ патріоты вразъ съ кр. радою школьною зъ душѣ-серця бажаютъ всѣхъ Галичанъ основно научити нѣмецкого языка, и що сему, такъ льояльному замѣрови противлятся лише — Русины!! Якъ указано въ статіи „Щедрôсть польска“, старалася ôттакъ Pol. Corresp. вмовити въ свѣтъ цѣлый, що Русины маютъ зъ ласки кр. рады школьнои ажь за богато шкôлъ, очевидно на пôдставѣ такои жь самои информаціи свого репортера зъ кр. рады, въ котрôмъ не тяжко ôтгадати звѣстного автора офиціяльныхъ комуникатôвъ о станѣ шкôлъ въ „Gazet-ѣ lwowsk.“, пôдписуючогося *H.*(enryk) *S.*(chmitt). Теперь жежь сей славословный Іозуа кр. рады шк. стався навѣть такъ великодушнымъ, що въ тôй же Politische Correspondenz поучає львôвскихъ Русинôвъ, щó слѣдувалобы имъ зробити, щобы во Львовѣ вже разъ основано руску школу народну.

Щóжь такого сталося, що официозна газета заговорила о тôй справѣ? Вже минуло бôльше якъ пôвтора року ôтъ часу, коли державный судъ выдавъ звѣстне рѣшенье въ справѣ рускои школы народнои во Львовѣ. Незадовго буде вже рôкъ, якъ депутація львôвскихъ Русинôвъ представилась Є. Е. Намѣстникови съ пропамятнымъ письмомъ въ тôй справѣ. Тогды то Є. Е. Намѣстникъ сказавъ тѝ памятнѝ слова: „я завсѣгды бувъ того пересвѣдченя, що Русинамъ належится во Львовѣ руска школа народна и зъ моєи стороны старався я и стараюся, щобы тому праву було задосыть учинено“, — и прирѣкъ, що тую справу пôднесе заразъ на засѣданю рады школьнои. Руска депутація представилась Є. Е. Намѣстникови въ середу 14 (26) червця 1880 и мала одержати вже въ суботу остаточну ôтповѣдь. Можна було надѣятись, що кр. рада школьна услухає голосу свого шефа Є. Е. гр. Потоцкого и якъ найскорше полагодитъ тую справу. Львôвскѝ Русины ждали терпеливо того часу, совсѣмъ не припускаючи, щобы могли найтися пôдвластнѝ члены рады, котрѝ бы осмѣлились не поважати тои такъ законнои волѣ свого настоятеля, протягати ту справу въ безвыходну безконечнôсть, и тымъ способомъ вводилибы дане приреченье на пословицю: „сказавъ панъ, слово єго тепле“. Черезъ той часъ комитетъ львôвскихъ Русинôвъ подавъ всякѝ можливѝ поясненя львôвскôй окружнôй радѣ школьнôй, а такожь многократными письмами пригадовавъ кр. радѣ школьнôй, що справа рускои школы народнои все таки выжидає еще свого остаточного рѣшеня. Однакожь минає вже цѣлый рôкъ зъ того часу, а въ справѣ сеи школы не тôлько ничого не зроблено, але противно, голоснѝ свого часу статистично-инквизиторскѝ експерименты львôвскихъ директорôвъ, учителѣвъ и учительокъ на рускихъ дѣтяхъ казали догадуватись, що пôдвластнѝ орудія намѣренѝ дѣлати не тôлько противъ рѣшеня державного суду, але й противъ выразно высказанои волѣ Є. Е. Намѣстника, яко шефа кр. рады школьнои.

Тожь совсѣмъ понятно, длячого комитетъ львôвскихъ Русинôвъ по такъ сумныхъ досвѣдахъ удався наконець съ просьбою до министерства просвѣты, щобы оно приспѣшило тую такъ нечувано довго проволѣкану справу. Доперва въ наслѣдство того выступила высокоофиціозна Pol. Correspondenz съ поученьемъ, що министерство єсть доперва третою инстанцією въ тôй справѣ, що перше муситъ рада мѣста Львова заявити свою ухвалу, противъ котрои служитъ сторонамъ право рекурсу до кр. рады школьнои, а ôттакъ до министерства.

Такъ отже розкриваєся намъ наново цѣлый процесъ въ всѣхъ трехъ инстанціяхъ, процесъ, котрый на щастье вже львôвскѝ Русины перебули. Таке „поученье“ совсѣмъ непридатне Русинамъ и можна тôлько жалѣти надъ тымъ, що высокоофиціозна Pol. Correspondenz въ такъ компромитуючій способôбъ дала вывестись въ поле свому польскому инспираторови. Pol. Correspondenz повинна ачейже знати, що львôвскѝ Русины маючи рѣшенье державного суду не потребуютъ по разъ другій доходити свого права; що, дальше, въ предлежачôмъ случаю не ходитъ вже о потребу, але о дѣйстне основанье рускои школы народнои во Львовѣ. Скоро рѣшеньемъ державного суду признано Русинамъ право на руску школу во Львовѣ, то пôсля существуючихъ законôвъ маютъ власти школьнѝ обовязокъ постаратися, евентуально навѣть примусовыми способами, щобы тая школа була чимъ скорше введена въ житье. Не рада мѣста Львова, якъ думає Pol. Correspondenz и Gaz. Nar., але краєва рада школьна въ порозумѣню съ львôв. радою школьною окружною має въ мысль §. 59 державного закона о школахъ народ. зъ р. 1869 и Арт. 9 и 38 краєв. закона зъ р. 1873 обовязокъ, такъ порозумѣтися съ интересованою стороною, якъ и ввести въ житье школу, котрои фактична и правна потреба не пôдлягає вже ніякому сомнѣнію. Єсли окружна и краєва рада школьна не сповняютъ сего свого обовязку, не дбаютъ о жизненнѝ интересы школьнѝ и не сповняютъ своєи законнои задачѣ, то министеръ просвѣты повиненъ не выжидаючи приганы интересованои стороны вже въ власнои иниціятивы вплынути на пôдвластнѝ собѣ органы школьнѝ, щобы они чимъ скорше сповнили свою законну повиннôсть. Львôвскѝ Русины не маютъ тутъ вже перебувати нового процесу о свое право — и то еще ажь въ трехъ инстанціяхъ. Єсть се дуже характеристичне для нашихъ ôтношень, що Русины мусѣли ажь процесоватися о признанье имъ рускои школы, але булобы се вже непонятнымъ, щобы по признаню Русинамъ рускои школы не власти школьнѝ (включно съ министерствомъ), до котрыхъ належитъ выекзеквованье заведеня школы,— а зновъ самѝ жь Русины мусѣли дбати о то, щобы та школа вôйшла въ житье. Высокоофиціяльна Pol. Correspondenz видимо забула, що держава и державнѝ власти маютъ обовязокъ безъ примусу зъ стороны интересованыхъ дбати о народну просвѣту, отже и о заведенье публичныхъ шкôлъ, особливо такихъ, котрыхъ потреба правно єсть вже признана. Кромѣ того булобы се неповажаньемъ законнои поваги державного суду, єсли правительственнѝ власти хотѣлибы противудѣлати єго рѣшенямъ, або бодай ихъ совсѣмъ игнорувати въ справѣ такъ первостепенно публичнôй, якъ се єсть народна просвѣта.

Зваживши, що Pol. Correspondenz єсть министеріяльнымъ органомъ, булобы дуже пожаданымъ, щобы министерство въ интересѣ своєи поваги чимъ скорше объявило свое мнѣнье въ тôй многоважнôй справѣ, и принялось вже разъ за дѣло, божь не єсть се дуже користнымъ для поваги законности въ нашôй державѣ, щобы такѝ ревеляціи высокоофиціяльныхъ органôвъ обаламучували людноôсть краєву що до законныхъ обовязкôвъ и служили Gazet-ѣ Nar. до недорѣчныхъ нападôвъ на судъ державный и повагу єго рѣшеня. Будемо еще ждати, чи скоро осуществлятся признанѝ львôв. Русинамъ права и чи слова Є. Е. Намѣстника найдутъ пошанованье у пôдвластныхъ органôвъ. Чи довго треба еще того ждати?

ДОПИСЬ.

Зъ всходнои Галичины. Много то разъ говорилося въ „Дѣлѣ“ о стремленяхъ заслѣпленои верховодячои партіи польскои въ краю, полонизувати Русинôвъ въ школахъ, судахъ и урядахъ. Я задумавъ пôднести, доси еще мабуть нигде прилюдно не пôдношуваный многоважный фактъ, що полонизація Русинôвъ ведеся навѣть въ ц. к. австрійско-угорскôй арміи. Тутъ вже не винна тому безпосередно верховодяча партія польска, а винно само правительство и ц. к. министерство вôйны. Що навѣть въ ц. к. арміи законами покривджена руска народноôсть въ користь польскои, о тôмъ пересвѣдчуютъ насъ урядовѝ войсковѝ даты. Ось маємъ передъ собою книжку: „Instruktion für die Truppen-Schulen des k. k. Heeres. VIII Theil. Kadeten-Schulen. Wien 1880.“

Въ кадетскихъ школахъ маютъ по закону войсковѝ питомцѣ учитись поодинокихъ краєвыхъ языкôвъ въ мысль ц. к. „правилъ служôбовыхъ“, котрѝ выразно постановляютъ, що ц. к. официры обовязанѝ кромѣ нѣмецкого языка знати такожь языкъ національный того полку, до котрого они придѣленѝ. Тое постановленье єсть дуже важне разъ для веденя арміи якъ пôдчасъ мира такъ и вôйны, а по друге оно хоть въ дрôбнôй мѣрѣ вдоволяє сегочасне стремленье знаціонализованя арміи и пошанованя народности кождого полку. Зъ того выходитъ и безпосередна користь для всякои народности, бо коли официры говорятъ до воякôвъ языкомъ ихъ полка и воякъ н. пр. Русинъ не потребує до свого официра промовляти н. пр. по польски, то народноôсть руска має тую важну, впрочѣмъ законно ѣй належачуся користь, що рускѝ вояки выслуживши въ войску не приходятъ до дому съ нужденно покалѣченымъ языкомъ а то и съ погордою свого матерного языка, бо п. лейтнантъ або п. капитанъ встыдалися говорити по руски.

Погляньмо теперь, якъ пôсля высше наведенои „Instruktion für die Truppenschulen etc.“, переведене тое рôвноуправненье языкове въ практицѣ въ ц. к. кадетскихъ школахъ, зъ ôтки, якъ звѣстно, выходятъ официры.

§. 186. „Oesterreichische, nichtdeutsche Nationalsprachen“ постановляє: „Въ ка-„детскихъ школахъ для пѣхоты выкла-„даются слѣдуючѝ ненѣмецкѝ національнѝ „языки австр.-уг. монархіи, а именно: Въ „кадетскôй школѣ для пѣхоты въ:

Вѣдни: угорскій и ческій, 1 : 1
Буда-Пештъ: угорскій и кроатскій 1 : 1.
Празъ: ческій и польскій 2 : 1
Лобзовъ: польскій
Картгавзъ: ческій и польскій 1 : 1
Германштадтъ: угорскій и румуньскій 1: 3
Прешбургу: угорскій и словацкій 1 : 1
Львовъ: польскій и **рускій** 2 : 1
Аграмъ: угорскій и кроатскій 1 : 2
Либенавъ: словеньскій и угорскій 1 : 1
Инсбруку: италійскій и словеньскій 1 : 1
Трієстъ: словеньскій и кроатскій 1 : 1
Темешваръ: угорскій и румуньскій 1 : 2
Кашавъ: угорскій и словацкій 1 : 2.

Числа 1 : 1 означаютъ, що въ кадетскôй школѣ половина кад. має учитись одного языка, а половина другого. Во Львовѣ н. пр. польскій и рускій языкъ = 2 : 1 значитъ, що двѣ части кадетôвъ учится (ходитъ на выклады) польского, а лишь одна третя часть руского языка! И отъ маємъ рôвноуправненье въ ц. к. арміи! Рускихъ хлопцѣвъ служитъ въ войску бôльше нѣжь польскихъ, а протоє польского языка учатъ въ чотырехъ школахъ кадетскихъ, а руского лишь въ однôй львôвскôй и то лишь въ 1/3 части.

Въ згаданôй инструкціи читаємъ дальше:

„Въ такихъ школахъ кадетскихъ, „где выкладаются два ненѣмецкѝ народнѝ „языки, мусятъ бути высше поданѝ чи-„сла пропорціональнѝ межи обома язы-„ками строго задержанѝ. Тіи пропорціо-„нальнѝ числа маютъ ôтповѣсти пропорціи „рôжныхъ ненѣмецкихъ національныхъ „языкôвъ въ полкахъ инфантеріи ц. к. „арміи“. То значитъ, що Русинôвъ такъ мало служитъ въ войску, якъ мало учатъ языка руского въ кадетскихъ школахъ. Въ тôй точцѣ устава розминаєся съ правдою, бо Полякôвъ н. пр. нема ани въ державѣ австрійско-угорскôй, ани въ войску бôльше якъ Русинôвъ. Пôсля статистики Полякôвъ єсть въ войску 76‰, а Русинôвъ 90‰ (гл. „Дѣло“, ч. 72 зъ 1880 р.). Тымчасомъ польского языка учатъ въ кадетскихъ школахъ: въ Празѣ 1/3, въ Лобзовѣ 3/3, въ Картгавзѣ 1/2, въ Львовѣ 2/3, разомъ 7 1/2/3, а руского языка лишь 1/3. Зъ того выйде пропорція: польскій языкъ до руского, якъ 2·50 : 0·33. Се значитъ, що Полякôвъ малобы бути въ войску сѣмъ разъ бôльше якъ Русинôвъ, коли мы противно бачимъ, що Русинôвъ бôльше нѣжь Полякôвъ.

Дальше пише згаданый §. 186 такъ: „Кождый фреквентантъ кадетскои школы „обовязаный учитись одного ненѣмецкого „языка. Цѣль науки єсть, щобы фре-„квентантъ научився якъ найправиль-„нѣйше читати и писати и плавно гово-„рити, а особливо повиненъ набути собѣ „вправу въ войсковыхъ выразахъ и зво-„ротахъ, потрѣбныхъ для службы въ за-„галѣ, а для поучуваня воякôвъ (Mann-„schaft) въ особенности“. Такъ отже учатся кадеты національныхъ языкôвъ въ тôй цѣли, щобы могли съ вояками, „людьми“ порозумѣватися. Устава, якъ видко, дуже ясно наказує официрамъ въ рускихъ полкахъ говорити съ „людьми“, выясняти науку и розказы и учити въ школахъ по руски. Тымчасомъ тая устава у насъ въ Галичинѣ не обовязує. Официры при галицко-рускихъ полкахъ не потребуютъ

умѣти по руски; они фактично пропагуютъ польонизацію межи рускими вояками, якъ того маємъ доказъ отъ хочбы во Львовѣ, где въ жаднбй школѣ жовнярскбй (Mannschaftsschule) не учатъ по руски воякбвъ, не знаючихъ иншого языка и хотяй во Львовѣ стаціонованй чисто рускй полки, якъ н. пр. коломыйскій, 24 кн. Парма.

А въ провинціональныхъ мѣстахъ чи лучше дѣвся? Где тамъ! Суть и высшй офицыры зъ роду Поляки, котрй зъ дому єще вынесли понятье, що рускій языкъ хлопскій, що воякъ уцивилизуєсь, навчившись калѣчити по польски. Майоръ въ З. завзятый Полякъ, такъ що єго офицыры назвали „der polnische König“, майоръ въ С. вже мавъ навѣть непріятности за своє польонофильство—и такихъ єсть ббльше.

Щобы польонизацію рускихъ воякбвъ въ ц. к. арміи устоpонити, жадаємъ, щобы въ всѣхъ „Mannschaftsschulen“ рускихъ полкбвъ учили лишь по руски. Щобы то однакожь було можливе, мусятъ офицыры умѣти по руски, значитъ, треба ихъ учити того въ кадетскихъ школахъ. Длятого треба въ слѣдуючихъ школахъ кадетскихъ завести науку рускаго языка:

въ *Лобзовѣ:* польскій и рускій 1 : 1
Львовѣ: рускій и польскій 1 : 1
Темешварѣ: угорскій и рускій 1 : 2
Кашавѣ: рускій и словацкій 2 : 1
Вѣдни: рускій и ческій 1 : 1.

Препоручаємъ тую справу нашимъ посламъ, щобы на будуще не приносили нашй вояки польщины до села. Кривда намъ велика, що на цѣлу Австрію нигде не учатъ руского языка въ школахъ кадетскихъ, окрбмъ трошка во Львовѣ!

Бесѣда пос. Озаркевича,

выголошена дня 12 мая на 154-бмъ засѣданю палаты послбвъ при дебатѣ буджетовбй о податковыхъ екзекуціяхъ.

Высока Палато! Єще на 89-бмъ засѣданю д. 6 мая 1880 пояснивъ я, якй дѣются непорядки при стяганю податкбвъ; я жадавъ въ тбмъ взглядѣ справедливыхъ нормъ, але доси осталось все по давному, хочь для жителѣвъ Галичины дѣло о податкахъ — се важне пытанье, позаякъ часто голодъ и лихвярѣ не позваляютъ имъ платити податкбвъ. Колись селянинъ мбгъ поносити тягары податковй, бо правительство хоронило єго бтъ всякихъ тяжкихъ данинъ и було для него справедливымъ и совѣстнымъ защитникомъ — але нынѣ инакше дѣвся! Станъ ремесничій и малй посѣдателѣ въ Галичинѣ упали; народъ стогне пбдъ обухомъ податкбвъ, управа рблѣ стоитъ дуже низько, промыслу якбы совѣмъ не було,— однымъ словомъ, не ма чимъ оплатити въ своѣмъ часѣ податкбвъ, котрй зъ всѣми додатками творятъ не абы-яку суму. При теперѣшнбмъ станѣ нема для нашихъ громадъ ани матеріяльнои ани моральнои помочи.

Интересъ державный стоитъ теперь понадъ интересомъ народа; лицитаціи ростутъ щоразъ ббльше и бѣдный мужикъ продає послѣдну одѣжь, бо отъ идутъ податковй екзекуторы, мовь якій нечуванй страхи, передъ котрыми народъ дрожитъ, якъ передъ моровою заразою!... Вправдѣ не вбльно чоловѣкови того забирати, що для него конечне до єго житя, але у насъ робится инакше. Часомъ екзеквуютъ власти такихъ, котрыхъ навѣть передъ тымъ не упбмнено. Я пбднисивъ вже тое, що въ снятыньскбмъ повѣтѣ стягнено бтъ громадъ значнй податки, хочь они просили о увбльненье, а просьба ихъ три роки вже лежитъ не увзглядненa. Пбсля закону можна вносити просьбы, але чи тй просьбы увзляднятся — то друга рѣчь! Кромѣ того неразъ єще страшатъ и тероризуютъ громады. Такъ наказало староство снятыньске въ двохъ случаяхъ представити собѣ кромѣ выказу капиталбвъ и доходбвъ гром. касъ такожь цѣлый станъ движимого и недвижимого маєтку. Хотяй ц. к. минист. завѣрило мене, що таке поступованье староства єсть совсѣмъ противузаконне, то староство таки приказало громадамъ пбдписати списаный протоколъ и напевно означено дохбдъ тыхъ касъ надъ 300 зр., щобы громады платили податки.

Такъ дѣвся у насъ съ обчисленьемъ податкбвъ, а инспекторы податковй лишь переслѣдуютъ людій; я єсмь вже давно свѣдкомъ такого несовѣстного поступованя, и я не згодивбыся николи съ такими законами, якъ они у насъ переводятся. Такъ, я голосувавъ вправдѣ за податками, але лишень въ тбй надѣи, щобы охоронити бѣдный народъ галицкій бтъ тыхъ тягарбвъ, якй намѣрено на него наложити. Пытаюся, чи инспекторъ податковый повиненъ самовбльно поступати собѣ въ тбмъ взглядѣ, и чи правительство не повинно хоронити народъ бтъ такихъ несправедливостій? Єсли правительство не дарує навѣть пбвъ крейцаря, то зъ другои стороны повинно оно такожь при зворотѣ несправедливо уплаченыхъ квотъ платити партіямъ и наросли проценты, бо законъ предсѣ всѣхъ однако обовязує. Але тутъ существує мовьбы якій тайный приказъ, пбсля котрого въ справахъ финансовыхъ лише податкомъ обложеного обывателя обовязувавбы законъ. Екзекуторы податковй сталисъ въ Австріи институціею, для котрои на р. 1881 преліминовано 331.000 зр., а спеціяльно для Галичины 82.000 зр. Правительство маєзъ стягненыхъ залеглостій податковыхъ 480.000 зр., а зъ процентбвъ 420.000 зр. На р. 1881 вставлено въ прелиминари о 70.000 зр. ббльше зъ тыхъ екзекуцій, якъ минувшого року; а въ минувшбмъ роцѣ екзекуціи перевысшили прелиминовану суму 410.000 зр. о 138.691 зр., а то именно длятого, що стягнено залеглй податки съ надзвычайною енергіею. А єсли поставлено о 30.000 зр. доходу менше зъ процентбвъ бтъ залеглостій, а въ р. 1880 було ихъ о 20.000 зр. менше, то сталося се черезъ тое, що залеглости податковй стягано теперь о много скорше. А коли сума екзезуційна на р. 1881 выноситъ о 25.000 зр. ббльше, якъ минувшого року, то се доказомъ, що екзекуціи податковй все взмагаются. Наведенй цифры показуютъ на велике угнетенье народу. Така метода не выведе насъ на добру дорогу.

Другимъ нещастьемъ для нашого народу єсть тое, що власти назначуютъ такихъ екзекуторбвъ, котрй хотятъ лише жити зъ процентбвъ стягненыхъ залеглостій податковыхъ и самовбльно побираныхъ екзекуційныхъ належитостій, и они думаютъ, що можна бтъ оподаткованого выссати послѣдну каплю крови, щобы лише найббльше заробити гроша. Часомъ надъуживаютъ своєи власти и кажутъ партіямъ платити ббльшй квоты, якъ належится.

Минувшого року представивъ я вѣрный образъ поступованя екзекуторбвъ, а теперь згадаю єще о подббныхъ случаяхъ въ Хоростковѣ и Копычинцяхъ пов. гусятыньского, где тй екзекуторы жадаютъ по разъ другій сумы податковои, мимо того, що оподатковань єи заплатили и маютъ въ рукахъ квиты. На ихъ жалобы бтсылаєсь ихъ до суду; чижь тутъ финансовй власти не повиннй прійти въ помбчь угнетенымъ? Тому то правительство повинно разъ увбльнити народъ бтъ тои джумы — податковыхъ екзекуторбвъ. Єсли громадамъ придѣлено бтбирати податки, то чомужь не бтдадутъ имъ такожь стягати залеглости? Впрочѣмъ можна имъ додати до помочи заприсяглй особы зъ суду.

Зъ помѣжь рбжныхъ реформъ булабы реформа стяганя податкбвъ найважнѣйшою и черезъ тое освободилобы правительство народъ бтъ тяжкого ярма.

Не хочу вѣрити въ тое, щобы финансовй органы намѣряли гнетомъ осягнути тое, що потрѣбно до удержаня державы, але вѣрю, що той гнетъ єсть причиною селяньскихъ зборбвъ въ гдеякихъ провинціяхъ австрійскихъ, на котрыхъ селяне голосно протестували противъ такому поступованю правительства въ дѣлѣ стяганя залеглостій податковыхъ. И въ Галичинѣ проявляются такй протесты; народъ подає численнй петиціи о помбчь противъ поступованю властій въ тбмъ дѣлѣ. Коли такій станъ тревати буде дальше, то не можна надѣятись, щобъ народъ приходивъ до добробыту и здавсь, що правительство навѣть не дбає о тое, а дбає лишь о свою кешеню.

Высказавши тыхъ кблька увагъ, предкладаю выс. палатѣ слѣдуючу резолюцію (*читає*):

Взываєся выс. правительство, знести теперь существуючу институцію екзекуторбвъ податковыхъ и перевести бтповѣдну реформу въ справѣ стяганя податкбвъ.

Пропамятне письмо

Буковиньскои „Рускои Рады“ до православнои Консисторіи.)*

Всесвѣтлѣйша Консисторіе!

Майже рбкъ тому назадъ, бо єще въ червню 1880 р. Ч. 39 подало товариство „Руска Рада“ въ Чернбвцяхъ, котрого причиняєся до пбзнаня ненормальнымъ бтношень межи Буковиньско-рускимъ народомъ православнымъ а єго консисторіею.

Редакція.

всѣмъ вычерпатися; за пбзно буде оглядатися, якъ вже не треба буде духовеньства!

Мимо того всего духовна власть не хоче порозумѣти свого власного интересу и приготовляє вже на будучность упадокъ, не стараючися, щобы кандидаты стану духовного мали способность научитися церковного и рускаго языка на тблько, кблько имъ въ ихъ званію необходимымъ буде; але за тое допускає выдосконаленье тои стороны будучого духовеньства, котра выкликує такй сумнй факты, якій случився въ тутешнбй духовнбй семинаріи въ страстный тыждень, неперечно заразъ по совершеню св. тайны покаянія! Ходятъ навѣть слухи, що питомцѣ, котрй хотѣлибы по крайнбй мѣрѣ тблько учитися богословія по руски, кблько имъ позволяютъ права, попадаютъ въ неласку въ той часъ, коли Консисторія старается нибы для блага церкви о румуньскй выклады на богословскбмъ факультетѣ. Яке становище мусятъ въ тбй справѣ заняти буковиньскй Русины, легко бтгадає кождый, кто знає, що и найменшій червъ дорожитъ своимъ житьемъ и боронитъ єго до послѣдного!

Наше мнѣнье о теперѣшныхъ тенденціяхъ духовнои власти опираємо дальше на тбмъ, що она дуже пильно старається не допустити до совѣта консисторского навѣть найзаслуженнѣйшихъ хотяй найумѣркованнѣйшихъ Русинбвъ, и обсаджає посады совѣтникбвъ найзавзятѣйшими ворогами всего, що руске. Не можна покликоватися на тое, що въ совѣтѣ засѣдає много мужѣвъ, котрй и нынѣ не боятся говорити, що они Русины, бо то суть власне люде, котрй єще не прійшли до переєвѣдченя, що можна належати до якои небудь народности, а по при тбмъ бути чоловѣкомъ честнымъ и безстороннымъ; длятого клонятся они, якъ тростина на леду, куды вѣтеръ повѣє. Въ такихъ обстоятельствахъ щожь може зробити той одинъ або два честнй Русины, постоянного характеру, коли ихъ всюда переголосуютъ? Будучи въ народнбмъ бтношеню притисненй до стѣны, они ніякъ не могутъ боронити законами забезпеченои рускои справы. Такимъ способомъ руска часть духовеньства лишена въ консисторіи своихъ заступникбвъ, до котрыхъ малабы довѣрія. Чи пбдъ такими обстоятельствами священикъ дуже буде старатися, догодити своѣй духовнбй власти и чи много причинится до пбднесеня православія, на тое бтповѣсть собѣ сама Всесвѣт. Консисторія.

Наше мнѣніе опираємъ наконець на тбмъ, що духовна власть обсаджує навѣть такй мѣсця, котрй спеціяльно суть для Русинбвъ креованй, Румунами, не зважаючи, що они не умѣютъ навѣть говорити по руски, безъ чого суть до свого уряду нездббными. Такъ пбсля всякои льогики выпадало обсадити мѣсце рускаго катихита при гимназіи Русиномъ; но Всесв. Консисторія забавилась того разу въ иронію вмѣсто въ льогику, и постаралася о именованье катихитомъ загорѣлого Румуна, Чонтуляка, котрому доказано въ газетахъ публично, що не умѣє по руски. Зъ того слѣдує, що при тбмъ обсадженю ходило о щось иншого, якъ о религійне выхованье рускои молодежи. Не можна звинятися, що тогды не було рускаго кандидата, бо и въ тбмъ случаю спадає вина на консисторію, длячого она о него не постаралася. Єще ббльше разячимъ було обсадженье посады проповѣдника при катедрѣ для рускихъ парохіянъ. Взявши пропорцію вѣрныхъ рускои и румуньскои народности въ Чернбвцяхъ, хотяйбы навѣть пбсля послѣднои конскрипціи, спытаєся кождый здоровомыслячій чоловѣкъ: якъ то може бути, щобы въ Чернбвцяхъ не було ани однои православнои церкви рускои, и щобы въ всѣхъ прочихъ церквахъ не бтправляно богослуженія на половину по руски? Надто не дано навѣть Русинамъ проповѣдника рускаго, але Румуна, хотяй вѣрнй сеи церкви письменно допоминалися о проповѣдника Русина. Чи жь при такихъ обстоятельствахъ єсть чого дивоватися, що унiятска парохія съ кождымъ рокомъ сильно поббльшаєся? Чи єсть чого нарѣкати на уніятскихъ священикбвъ, єсли православне духовеньство само своихъ вѣрныхъ бтгоняє? Ту а не где инде треба шукати розвязаня тои дивнои пропорціи, яку выказала послѣдна конскрипція межи приростомъ православныхъ а уніятбвъ въ Чернбвцяхъ. Дбйшло до того, що въ нашбмъ 19 вѣцѣ выгоняєся публично съ церкви интелигентного чоловѣка, чекаючого на архипастирске благословенье,—случай, котрому подббного не записала до сего часу православна церковь въ своѣй исторіи и ледво чи найшовбыся бнъ въ лѣтописяхъ єзуитскихъ 16 и 17 вѣка. Зъ сего тблько можна вносити, що одна благодать Божа пбддержує єще вѣру въ сердцяхъ тыхъ людій, съ котрыми такъ обходятся, але не духовеньство!

---

*) Помѣщаємъ въ „Дѣлѣ“ надбслане намъ „Пропамятне письмо“ длятого, що оно

Чи Всесв. Консисторія николи не застановлялася надъ тымъ страшнымъ упадкомъ моральнымъ, якимъ помежи всѣми, такъ образоваными якъ и необразоваными народами Австріи ôтзначався одна Буковина, и чи не роздумовала надъ средствами, якôы тому запобѣчи? Чи Всесв. Консисторія не знає о тôмъ, о чѣмъ переконалася цѣла публика при розправахъ судôвъ присяглыхъ р. 1878, що одна 15—16 лѣтна дѣвчина, православнои вѣры, не знала молитвы „Отче нашъ“ ани що то єсть грѣхъ? А се менше сумный фактъ, що православна дѣвка, маюча 22 лѣтъ, пôйшла по снѣданю до церкви (выслана тамъ своєю господынію) и видячи, що другѝ причащаются, запричащалась и собѣ, несповѣдавшися и наѣвшися?

(*Конецъ буде*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ внутрѣшнôй политицѣ*) ôтъ часу замкненя рады державнои не сталось нія-кого важного случаю, а газеты все еще толкуютъ о причинахъ наглого замкненя палаты панôвъ передъ дебатами надъ гал. желѣзницію трансверзальною и ческимъ университетомъ. Що то именно спонукало гр. Таффе такъ нагло, несподѣвано замкнути палату? — всѣ завдаютъ собѣ пытанье и до рôжныхъ приходятъ здогадôвъ. Централистичнѝ газеты удержуютъ, що гр. Таффе охолодъ для правицѣ, а именно для Чехôвъ, и що гр. Таффе стараєсь теперь сотворити яку посередну партію межи автономистами и централистами. Головнымъ провôдникомъ тои партіи мавбы зôстати уступившій недавно президентъ палаты послôвъ гр. Коронини; ôнъ мавбы бути покликаный до министерства. Сотворенье посереднои партіи въ палатѣ послôвъ малобы на цѣли: правицю (автономистôвъ) увôльнити ôтъ партіи клерикальнои (Линбахеровои), а зъ другого зновъ боку утворити зъ лѣвицѣ умѣренну партію, котрабы не була якъ доси зъ засады опозиційною въ кождôмъ взглядѣ министерству. Однакожь газеты ческѝ и польскѝ заперечуютъ, будьтобы мала наступити яка криза въ министерствѣ гр. Таффого а противно, удержуютъ, що гр. Таффе теперь стоитъ на крѣпкôй основѣ. По чіѣй сторонѣ правда, поки що, не знати. Але се здаєсь дуже вѣроятнымъ, що гр. Таффе справдѣ обдумуе, якимъ бы то чиномъ забезпечити существованье свого кабинету, яко стоячого понадъ партіями и народностями. Централистичнѝ газеты доносятъ, що на Таффого дуже великій вилывъ зробила подорожь до Угоръ; въ Пештѣ мали угорскѝ дипльоматы докоры дѣлати гр. Таффому за єго далеко-сягаючѝ уступки Чехамъ, мали єму представити, по словамъ централистичныхъ газетъ, що Чехи стремлятъ до подôбнои самостôйности политичнои, якъ Угры. Въ наслѣдство тыхъ представленъ гр. Таффе мавъ охолоднѣти до Чехôвъ и будьтобы зъ тоижь самои причины зôставъ ôткликаный торжественный въѣздъ архикн. Рудольфа съ женою до Праги.

(*Польскѝ послы*) починаютъ вже скликувати своихъ выборцѣвъ, щобы передъ ними здавати справу зъ своєи посольскои дѣятельности въ минувшôй сесіи рады державнои. П. Отто Гавзнеръ заповѣдае свôй пріѣздъ въ тôй цѣли до Самбора на 23, до Стрыя на 24, а до Дрогобыча на 25 червня. П. Людвикъ Вольскій прибуде до Львова въ тôйже цѣли 19 червня. Годилобыся, щобы и нашѝ послы такожь, чимъ скорше тымъ лучше, стали передъ своими выборцями и выяснили имъ свою дѣятельнôсть и свою политику въ теперѣшнôй неспріяючôй Русинамъ хвили. Такѝ справозданя нашихъ послôвъ суть тымъ бôльше потрѣбнѝ, бо по перше наша „трôйця“ пôдчасъ минувшои сесіи не въ всѣхъ дѣлахъ ишла солидарно, повиненъ отже кождый нашъ посолъ выяснити выборцямъ а посередно и всѣмъ Русинамъ мотивы своихъ поступкôвъ, а по друге, що польскѝ газеты учинили двомъ нашимъ посламъ Ковальскому и Кулачковскому тяжкій и симъ разомъ справедливый закидъ, що оба они голосували противъ внесеня пос. Вольского, щобы хаты гôрскѝ съ одинокою комнаткою були найнизше оподатковани. Зъ такого рода закиду повинни они конче оправдатись. Вже и передъ сегорôчными доповняючими выборами Поляки, кто знає чи и не съ успѣхомъ, уживали того оружія за средство агитаційне межи выборцями-селянами противъ рускихъ кандидатôвъ. Мы дивуємось, длячого доси оба тіи нашѝ послы не оправдались хотяй въ печати зъ того свого свого що найменше нерозважного чи неуважного кроку! Свого часу ставала вправдѣ въ оборонѣ пп. Ковальского и Кулачковского одна львôвска газета руска и оправдувала ихъ тымъ, що они голосували противъ такъ користному для убогихъ нашихъ гôрнякôвъ внесеню п. Вольского для того, бо не знали, о що рѣчь иде. Але таке толкованье просто смѣшне. Бо кождый же спытае: „Якъ можна голосувати сякъ або такъ, не знаючи, о що ходитъ?“ Длятого то, якъ мы сказали, потрѣбно конче, щобы тіи нашѝ послы оправдались передъ выборцями. Належитъ впрочѣмъ и тое памятати, що на слѣдующій рôкъ припадаютъ загальнѝ выборы до сойму.

(*Бар. Бекъ*) дотеперѣшный генералъ-адъютантъ цѣсаря и начальникъ цѣс. канцеляріи войсковои, зôставъ именованый шефомъ штабу на мѣстце димисіонованого бар. Шенфельда. Бар. Бекъ товаришивъ мин. року цѣсареви до Галичины. Єсть ôнъ еще чоловѣкъ молодый, 48 лѣтъ, енергичный и образованый.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Вже ôтъ довшого часу ходятъ поголоски, що гр. Шуваловъ має зôстати министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ на мѣстце гр. Игнатьева, а гр. Игнатьевъ має бути покликаный на министра дѣлъ заграничныхъ въ мѣстце кн. Горчакова. Газеты вѣденьскѝ нерадо привитали таку поголоску и удержуютъ, що покликанье гр. Игнатьева на министра заграницѣ значилобы змѣну политики въ мысль засады: внутрѣшнѝ непокоѣ парализувати вôйною. Се рецента не нова. Такъ дѣлавъ Наполеонъ III, тôлькожь єму тое на лихо выйшло. Газеты уважаютъ яко соперницю Россіи въ случаю вôйны не кого иншого а нашу Австрію, а пôддержуе ихъ мнѣнье еще и той фактъ, що скоро тôлько Игнатьевъ зôставъ покликаный на министра дѣлъ внутрѣшныхъ, заразъ въ росс. газетахъ появилась поголоска, будьтобы росс. правительство намѣряло вступатися за галицкими Русинами у австрійского правительства; въ тôй цѣли мала готовитись навѣть нота въ Петербурзѣ. Тая поголоска вже давна, и коли мы еи доси игнорували и при ніякôмъ случаю не згадували о нѣй, то се длятого, що по перше ôтъ самого разу не вѣрили въ еи правдивôсть, а по друге, що така поголоска выглядае въ теперѣшнôй хвили на чисту иронію, оскорбляючу чувство правдивого патріота Русина. Правительство россійске, котре послѣдными часами поробило такѝ великѝ уступства Полякамъ а не знесло доси забороны рускаго языка зъ мая 1876 р., малобы выступати въ оборонѣ такихъ же якъ въ полудневôй Россіи — Русинôвъ! И справдѣ самѝ газеты росс. ôткликали тую поголоску, яко безъосновну, а правительство россійске намѣсть писати ноту въ оборонѣ галицкихъ Русинôвъ позволяе варшавскимъ газетамъ мѣстити якъ найогиднѣйшѝ брехнѣ и шкальованя Русинôвъ галицкихъ, насыланѝ до Варшавы галицко-польскими „Schreib-Jüngeles-ами“.

„Главное управленіе по дѣламъ печати“ заборонило газетамъ пôдъ острыми карами друкувати безъ урядового призволеня ухвалы и адресы земствъ и радъ мѣскихъ. Рôвножь заборонено газетамъ столичнымъ мѣстити кореспонденціи зъ провинціи, котрѝбы будили недовѣріе до властій; въ такôмъ случаю буде не тôлько газета укарана, навѣть цѣлковитымъ завѣшеньемъ, але и дописователь. Дальше заборонено писати „тенденційнѝ“ статіи о школьництвѣ. Додавши отже тое, що теперь заборонено, до того що вже давнѣйше було заборонено, выходитъ сума: все вже заборонено — всяка критика заборонена; газеты мусятъ на все мовчати.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ ôтъ довшого часу хоруе, не опускае комнаты. Кн. Горчакова и другихъ дипломатôвъ принимавъ лежачи на софѣ. Незабавомъ выѣде на купелѣ. Парляментъ нѣмецкій зôставъ сими днями замкненый по принятю Бисмаркового проєкту закона о забезпеченю робôтникôвъ передъ нещасливыми случаями. Противъ закона голосували послы поступовцѣ, соціялисты, послы польскѝ и альзаційскѝ.

Італія. Министерство Депретиса обезпечило свое становище побѣдою въ парляментѣ. Парляментъ принявъ законъ о реформѣ выборчôй. Пôсля нового закона може бути выборцемъ тôлько той, кто скôнчивъ другу клясу народнои школы и платитъ податку 19 лиръ и 80 центезимôвъ.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Є. В. Цѣсарева вразъ съ дочкою архикн. Валеріею удалася до Фельдафингъ въ Баваріи.—Прабабка кн. Миляна, княгиня Томанія Обреновичева, умерла сими днями въ 90-ômъ роцѣ житя въ Бѣлгородѣ. — Родина царска перенеслася вже до Петергофу. — Ген. коменд. кн. Виртемберскій повернувъ до Львова зъ инспекційнои поѣздки по Буковинѣ. — Во Львовѣ ôтбудутся въ дняхъ 19 и 21 л. с. м. бѣги кôнни. — Бл. п. дръ Скода записавъ 100.000 зр. на цѣли добродѣтельнѝ; решту маетку, около 1,000.000 зр., одѣдичивъ братъ єго проф. Ф. Скода, совѣтникъ двору. — Консекрація лат. епископа Моравского ôтбудеся дня 26 л. с. м. черезъ архиепископа Вьержхлейского въ товариствѣ еписк. Дунаєвского. — Праскѝ газеты взываютъ жителѣвъ, щобъ не мучили своими овацiями цѣсаревичеву Стефанію, котра теперь потребуе спокою.

Упокоилися: о. Іоанъ Каминьскій, сов. консист. и парохъ въ Гаврилôвцѣ дек. тысьменицкого, въ 77-ômъ роцѣ житя, а въ 53-ômъ роцѣ священьства; о. Емилій Балицкій, приватный сотрудникъ въ Соколовѣ дек. бучацкого, въ 29-ômъ роцѣ житя, а въ 2-ômъ роцѣ священьства. Вѣчна имъ память!

— **Въ Ляшкахъ долѣшныхъ** ôтбулося дня 10 червця с. р. посвященье каменя пôдъ новый будынокъ школьный, котрый ставлятъ громады обохъ Ляшокъ при щирôмъ удѣлѣ пп. Станислава Высочаньского и Евгенія Ковальского, сына сов. и посла Василія Ковальского.

— **Число жителѣвъ Львова** оголошено вже урядово; выноситъ оно 103.422 головъ. За домашный языкъ подало *3.006* осôбъ *рускій*, 90.100 польскій, 7.300 нѣмецкій, а решта иншѝ языки. Не умѣючихъ читати ани писати, до чого вчисляются вже и дѣти, єсть 44.000 душь. Чи число выказаныхъ тутъ Русинôвъ єсть дѣйстно справедливе, нехай совѣстно ôтповѣдятъ на тое тѝ, котрѝ такъ хорошо переводили конскрипцію... Насъ, дякувати Богу, черезъ то не уменшится!

— **На посады учителѣвъ народныхъ** розписуеся конкурсъ въ повѣтѣ калускôмъ: съ платнею 300 зр. въ Краснôмъ, Кропивнику, Новôмъ Калуши, Сѣвцѣ Наддньстряньскôй; по 250 зр. въ Бабинѣ, Бережници шляхотскôй, Довгôмъ калускôмъ, Долиотовѣ, Кадôбнôй, Копанкахъ, Мысловôй, Негôвцяхъ, Перевôзци, Рôвнѣ, Сливкахъ, Угрыновѣ старôмъ, Выстовôй и Зборѣ; въ повѣтѣ долиньскôмъ на 300 зр., въ Струтинѣ ниж., Креховцяхъ, Витвици; на 250 зр. въ Белеевѣ, Брочковѣ католицкôмъ, Брошневѣ, Гозѣевѣ, Новошинѣ, Пацыковѣ, Рахени и Росточкахъ; на 270 зр. въ Рожнятовѣ, на 240 зр. въ Перегиньску и на 270 зр. для школы женьскои въ Болеховѣ. Речинець подано до послѣдного липця с. р.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Переѣзджаючи черезъ село Семакôвцѣ пов. городенького, задержався я тамъ и, отъ звычайно, почавъ съ селянами гдещо балакати, ажь зôйшло на школу. Сказали менѣ тѝ люде, що у нихъ хоть будынокъ школьный стоитъ, та нема, на жаль, учителя. Въ школѣ вмѣсто учащихся дѣтій гегаютъ гуси та квичатъ безроги; єсть и огородъ школьный, але всего того уживае вже ôтъ 6 лѣтъ священикъ, бо передъ тымъ бувъ тамъ еще дякоучитель. Громада платитъ рôчно до 200 зр. на учителя, а кромѣ того урядъ громадскій побирае додатки на школу, якъ на сторожа, опалъ и т. п. — а за тое все ростутъ людскѝ дѣти гезъ найменшои науки, ростутъ мовьбы въ якôмъ краю, где про школы и думки нема!. А не думайте собѣ, щобы селяне семаковецкѝ глядѣли на се рôвнодушно и не бажали учителя. „Даємо — казали менѣ — грошѣ, та нема кому учити нашихъ дѣтій; кто може, то посылае хлопцѣвъ до одного письменного чоловѣка, що учитъ читати, але єму платятъ 8 зр. за одного хлопця“. Сумный то фактъ тымъ бôльше, що въ Семакôвцяхъ єсть двохъ священикôвъ, котрѣ предсѣ могутъ поробити потрѣбнѝ кроки, щобъ громада одержала разъ учителя.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Всѣмъ нашимъ Родимцямъ звѣстна дѣятельнôсть першого рускаго литературно-драматичного товариства въ Коломыѣ, котре много причиняєсь до розбудженя житя околичныхъ Русинôвъ. Жаль однакъ, що доси нема у насъ власнои сили для рускои сцены, щобъ певно вилынуло користно на розвôй товариства и принеслобы бôльшій пожитокъ нашôй публичности. Просимо отже ВП. Родимцѣвъ, щобъ не позабували на наше товариство и звертаємъ увагу на §. 1 статута, котрый мѣститъ въ собѣ сѝ слова: „Завязуеся лит.-драматичне товариство въ Коломыѣ въ цѣли пôднесеня рускои литературы, передовсѣмъ драматичнои, и пôддержуваня заведеній гуманитарныхъ австрійскои Руси; такожь товариство постараеся такъ зъ власныхъ доходôвъ якъ и зъ иншихъ добровôльныхъ даткôвъ и записôвъ о „Дôмъ Народный“ въ Коломыѣ съ салію театральною.“ Думаємъ, що ВП. руска публичнôсть не ôткаже въ тôмъ дѣлѣ своеи помочи, а всѣ нашѝ народнѝ часописи пріймутъ певно радо посередництво въ складаню ласкавыхъ жертвъ.

— **О першу руску книжку рахункову** *для школъ народныхъ домагаеся* чимъ разъ бôльше загалъ нашихъ Русинôвъ и мы одержуемо въ тôй справѣ зô всѣхъ сторôнъ Галичины, особенно отъ родичѣвъ и учителѣвъ, численнѝ дописи. Бувбы часъ, щобъ постаранося вже разъ о тую книжку тымъ бôльше, що рускѝ дѣти мусятъ учитиси зъ польскои книжки, въ котрôй кромѣ того мѣстится немале число ошибокъ, якъ то выказано було свого часу въ „Газетѣ Школьнôй“ п. Партыцкого.

— **Въ Козовѣ** упавъ дня 7 л. с. м. такъ сильный градъ, що знищивъ до крихты засѣвы польнѝ и всяку огородовину, а такожь покалѣчивъ много людій и худобу на поли; одного пастуха забивъ на смерть. Люде переорюютъ гдеякѝ нивы наново, бо на нихъ не остало и одного стебла цѣлого.

— **Сильна буря** навѣстила сими днями гдеякѝ села въ пов. бережаньскôмъ, якъ Вербôвъ, Двôрцѣ, Стриганцѣ, и знищила засѣвы польнѝ, нодѣлавши такожь много иншои шкоды. Кромѣ того хмароломъ знищивъ въ Вербовѣ три домы и забивъ 10 овець.

— **Пожары**. Въ Камѣнцѣ струмиловôй згорѣли сими днями 9 хатъ и 4 будынки господарскѝ. Страта выноситъ 5595 зр., а тôлько кôлька господарѣвъ було убезпеченыхъ. Причиною пожару була неосторожнôсть.

— **Въ Бышовѣ** пôдъ Галичемъ знайшовъ одинъ селянинъ при корчунку лѣса скарбъ, зложеный зъ 240 штукъ старинныхъ срѣбныхъ монетъ. Монеты тѝ походятъ еще зъ XIII столѣтя, зъ часôвъ панованя Іоана I, Кароля I и Вацлава II.

— **П. Е. Калужняцкій**, професоръ черновецкого университету, переславъ академіи наукъ въ Вѣдни свою розправу п. н. „Historische Uebersicht der Graphik und der Orthographie der Polen.“

— **Въ Тернополи** ôтбулася дня 11 л. с. м. передъ трибуналомъ присяжнымъ розправа противъ Осипови Пытлёваному, участникови антижидôвскихъ розрухôвъ въ Россіи. На лавѣ присяжныхъ засѣдало межи иншими тôлько трехъ селянъ и одинъ жидъ; предсѣдателемъ розправы бувъ сов. суду краевого Немети, а боронивъ обжалованого дръ Тшценецкій. Обжалованый, котрый зовесь такожь Гукъ, має 27 лѣтъ, єсть крѣпкон будовы тѣла, лице єго интелигентне, служивъ при войску, говоритъ по руски, россійски, польски и нѣмецки; ônъ занимався фризіерствомъ въ Пôдволочискахъ, а 4 л. цвѣтня с. р. перенѣсся въ надѣи бôльшого заробку за границю до Волочискъ. Пôсля зôзнань обжалованого прійшло до него 15 и 16 мая с. р. чотырехъ „кацапôвъ“, взываючи єго до походу на жидôвъ и грозячи єму въ случаю опору. Такъ пôйшовъ съ ними П. до поблизкого гаю, где заставъ вже около 40 кацапôвъ и ремесникôвъ. Зъ ôтси удались всѣ, узброєнѝ въ сокиры, палки и пистолеты, до села Копачôвка, где знищили жидôвскѝ домы и майно и выляли на землю всю горѣвку зъ бочокъ. Зъ Копачôвки удались „братчики“ вразъ съ селянами до села Паляны, где зробивши свою „роботу“, роздѣлились на два ôтдѣлы: одинъ пôдъ проводомъ кацапа Орлова удався до Голохмостôвъ, другій пôдъ проводомъ Пытлёваного до Немеринець, а справившись тамъ съ жидами, зôйшлись оба ôтдѣлы въ Волочискахъ, напавши тутъ жидôвъ. Але Пытлёваный не бравъ вже участи въ борбѣ въ тôмъ мѣсточку, ино удався 17 мая с. р. до Пôдволочискъ, где єго утѣкшѝ пошкодованѝ жиды пôзнали, на пôдставѣ чого сейчасъ єго арештовано. Обжалованый обстававъ при тôмъ, що нигде не рабовано, и що лише нищено жидôвске майно, але прокураторія узнала єго на пôдставѣ зôзнань самыхъ пошкодованыхъ и другихъ свѣдкôвъ винныхъ рабунку кромѣ нападу въ обширнѣйшôмъ значеню. Зъ зôзнань свѣдкôвъ оказалось такожь, що П. верховодивъ всюды выправою, хоть ônъ самъ признаєсь, що бувъ такимъ начальникомъ лише въ Немеринцяхъ. Шкоду жидôвску, котрои причиною бувъ обжалованый, обчислено на 15.324 рублѣвъ; кромѣ того допускався обжалованый чинныхъ образъ и небезпечнымъ угрозъ. Межи иншими признае свѣдокъ Двойра Дорефманъ, що П. ôтобравши ôтъ неи грошѣ, подеръ одинъ рубель и кинувъ на землю съ словами: „Не нужно мнѣ денегъ“, а решту пôднѣсъ до горы и сказавъ: „А то для васъ, хлопцѣ!“ Оборонитель обжалованого вже на вступѣ осудивъ подôбнѝ розрухи яко христіянинъ и Полякъ и боронивъ свого клієнта лише зъ того взгляду, що до того поступованя бувъ ônъ принужденый угрозами кацапôвъ. Судіи присяжнѝ узнали одноголосно, що П. бравъ добровôльно участь въ розрухахъ, а що до пытаня о рабунку було 6 голосôвъ за, 6 противъ. На тôй пôдставѣ засуджено Пытлёваного на 10 лѣтъ тяжкои вязницѣ съ одноразовымъ постомъ каждого мѣсяця и на замкненье въ темници черезъ одинъ день въ рôкъ, а именно кождого 17 мая.

— **Виновникôвъ крадежи въ лат. консисторіи**, доконанои дня 2 л. марця с. р., о чѣмъ згадували мы свого часу, засудивъ сими днями львôвскій трибуналъ на пôдставѣ вердикту судіѣвъ присяжныхъ, а именно Ф. Вальчука, І. Лесанчука и К. Фаленбаха на 7 лѣтъ тяжкои вязницѣ, М. Махаловску на 14, а Ф. Вальчукову и А. Лесанчукову на 10 мѣсяцѣвъ вязницѣ.

— **Въ Краковѣ**, якъ доносятъ, умеръ

недавно одинъ академикъ — зъ голоду! Єсть се вже четверта подобного рода жертва въ протягу сего року и треба дивуватись, що се дѣесь въ мѣстѣ, где предсѣ находится много товариствъ добродѣтельныхъ.

— **Стефанъ гр. Karolyi** одинъ зъ найбольшихъ патріотовъ угорскихъ, великій магнатъ, основатель многихъ институцій, умеръ сими днями въ замку Фотъ подъ Пештомъ въ 84 омъ роцѣ житя. Покойный въ 1848 роцѣ устроивъ власнымъ коштомъ цѣлый полкъ гузаровъ и самъ яко 60-лѣтный старецъ съ своими двома сынами станувъ до борбы за свою отчину.

— **Градъ величины курячихъ яєць** упавъ сими днями на Уграхъ въ околици С. Микльошь и знищивъ зовсѣмъ сегорочний засѣвы.

— **Російскимъ газетамъ**, якъ доносятъ зъ Петербурга, заборонено обвѣщувати о змѣнахъ высшихъ урядниковъ.

— **Антропольоги и дослѣдователѣ часовъ передисторичныхъ** въ Австріи згромадятся въ дняхъ 12 и 13 л. серпня с. р. на свой конгресъ въ Сальцбургу.

— **Въ Лондонѣ** заповѣли соціялисты на день 14 л. липця с. р. межинародный соціяльно-революційный конгресъ.

— **Зъ Петербурга** пишутъ, що въ одежи малои дочки царя, Ксенії, найдено недавно проклямацію нигилистовъ. Такожь многій члены царскои родины достаютъ подобній проклямаціи.

— **Въ дѣлѣ подорожи до Риму** на торжество св. апост. Кирила и Методія одержали мы отъ властій духовныхъ слѣдуюче завѣдомленье съ порученьемъ помѣстити его въ нашой часописи:

Комитетъ завязаный въ Римѣ подъ достойною протекцією Впр. о. кардинала примаса Ледуховского для выгоды путниковъ славяньскихъ подає до загальнои вѣдомости для улекшеня имъ побыту въ Римѣ, що слѣдує: 1) Комитетъ римскій по приѣздѣ делегатовъ зъ рожныхъ провинцій получится съ ними *въ одинъ комитетъ центральный* и перенесе свои засѣданя до палаты *Altieri* при площади *del Gesu*, где кард. Борромео отдає на ужитокъ путниковъ свои комнаты. 2) Кождый путникъ, посѣдаючій карту легетимаційну, буде мавъ вольный вступъ до тои палаты, где буде все колька членовъ комитету центрального въ цѣли залагоджуваня и пояснюваня всякихъ дѣлъ. 3) Що вечеръ „товариство катол. молодежи“ буде принимати достойно путниковъ. 4) Упрашаєся всѣ редакціи славяньскихъ часописій, щобы зволили высылати по одному свому примѣрникови, почавши отъ 25 червця до 3 л. липця включно подъ адресою: *Son Eminence, le cardinal Borromeo, Rome, palais Altieri.* Тымъ чиномъ найдутъ путники кождого дня свѣжій вѣсти политичній въ своѣмъ родномъ языцѣ, а палата кард. Борромео буде для нихъ мѣстцемъ товарискихъ сходинъ. 5) Листы и телеграмы до путниковъ можна высылати также подъ тою адресою. 6) Особного одѣня на авдіенцію у папы не треба, хоть пожадане єсть одѣнье народне. Для духовныхъ конечна єсть сутанна. 7) Властителѣ гдекотрыхъ пенсій и готелѣвъ починили для комитету дуже користній предложеня; бѣднѣйшій путники найдутъ помѣщенье або безплатне, або за дуже малу заплату, щобы лишь комитетъ бувъ завчасу повѣдомленый о ихъ числѣ. 8) Всѣ часописи славяньскій упрашаєсь о ласкаве повторенье сего нашого увѣдомленя.

Въ Римѣ, 10 червця 1881. *Отъ комитету для принятя путниковъ зъ славяньскихъ земель.*

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Переклады зъ Н. Гоголя.“** Подъ тымъ заголовкомъ выйшла сими днями въ Кіевѣ книжка въ малорускомъ языцѣ, котрои авторкою єсть Олена Пчолка. Достати можна въ книгарни Л. В. Ильницкого въ Кіевѣ по цѣнѣ 35 коп., съ пересылкою 50 коп. за примѣрникъ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Дружн. Лихваря: Вп. А. Ч. въ Тернополи 2 зр., о. І. Б. въ Ляшкахъ 1 зр., о. І. Ф. въ Стрыю 1 зр., І. В. въ Каневѣ 1 зр., о. А. Т. въ Ходоровѣ 1 зр.; на памятникъ Вербицкого: о. Е. Менциньскій въ Новосѣлкахъ 50 кр.; на дѣвоче воспиталище во Львовѣ: Вп. І. Ваньо въ Каневѣ 1 зр.; для бѣдн. учен. рускои гимназіи: Вп. І. Ваньо въ Каневѣ 1 зр.; на памятникъ К. Климковича: Вп. Ю. Нижанковскій въ Золочевѣ 1 зр., Вп. К. Телишевскій въ Золочевѣ 1 зр., Вп. К. Коцовскій въ Золочевѣ 1 зр., Вп. О. Левицкій въ Станиславовѣ 1 зр., Вп. П. Кумановскій въ Чернівцяхъ 50 кр.; для Зорѣ: Вп. Л. Г. въ Чернівцяхъ 1 зр.; для Час. Школьнои: Вп. Ю. Х. въ Глубочку 1 зр.; для Просвѣты: Вп. О. Б. въ Коломыи 2 зр.; для Сіона: о. В. Б. въ Испасѣ 2 зр., о. І. В. въ Молодятынѣ 1 зр.; для Новости: Пчт. Бр. церк. въ Липовци 1 зр.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище подъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** По 1 зр. П. Т. дръ Вержбицкій, Пулавска, Єзьорскій, Коныстыньска, О. Чекальскій, Зембиньскій, Рудницкій, Яворницкій, Шуманъ, І. В. Фишеръ, Ст. Романъ, Аптика Н. Т., Бѣлевскій, Глиньскій, Каньскій, Дыльскій Ант., Бенисъ, К. Варгель, Ротшекъ, Крушловскій, І. Зебравскій, Ф. Бараньска, Гр. Лубиньскій, кн. Любомирска, Конъ, Шклярскій, дръ Обалиньскій, Ельвацкій, Хмѣлецкій сынъ, Найманъ, Фритисъ, Барберъ І., Кадлевичъ Кар., Корчиньскій Ант., Калитовскій, пріоръ Всч. оо. Доминикановъ Гавроньскій, Варшаверъ, Тульчицка, Шулганчовска, Соколовскій, Погоновска, Стопчаньска, Тарновскій Стеф., зъ школы красныхъ штукъ, Антоневичь, Мили, Лукасевичь Марія, Еліяшъ В. О., Дзенгловскій, Скакольскій, Скакольскій І., Сѣкержиньска, Марквечиньскій В., Маріевска, Барухъ, Бояновскій І., Поровска, Шанаверъ, Соневицкій, Фердинандъ де Фельсъ, О. Сабликъ зъ Регуличь, О. Бобекъ, О. Буковскій, К. К., А. В., К. К., Л. Л., Т. В., М. Н., Ф. С., П. Г., Т. Р., Г. С., И. В., І. Б., Шв. дръ З., Всч. Т. Л., А. А., А. Ц., дръ К., А. К., Ф. Б., Б. М., І. М. І., И. К., І. К., А. Б., П. К. Кс., К. Л., А., З., К. К., Л., І. Б., І. К., А. І., Ф. К., П. Г., І. Ш., Кс. Л. Г., Н. К., наконець нечительныхъ и Н. Н. 36 особъ.

(Дальше буде)

ОТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Администрація часописи „Дѣло“ звертає увагу, що пренумеровати можна въ протягу чвертьроку съ кождымъ числомъ. Також просимо тыхъ всѣхъ ВП. предплатниковъ, котрій за сей чвертьрокъ єще не уплатили або лише замовили нашу часопись, щобы зволили якъ найскорше надослати предплату.

Въ 22 арк. „Библ. найзнам. пов.“ скончится повѣсть „Въ оборонѣ чести“ а зачнеся заповѣджена повѣсть Тургенева „Дымъ.“ Просимо отже тыхъ Вп. ПП., котрій єще предплаты за II. чвертьрокъ на Библіот. повѣстій не надослали, а которымъ въ слѣдство того перестались мо єи высылати, щобы якъ найскорше дальшу предплату надослали. Також и тіи Вп. предплатники, котрыхъ якій аркушъ повѣстій не дойшовъ, зволять заразъ єго зареклямовати, бо по укончено розпочатои повѣсти позосталій примѣрники брошуруются и не можна вже поодинокихъ аркушѣвъ высылати.

Съ днемъ 1. л. мая с. р. отворено

ОГОРОДЪ

на горѣ Высокого Замку во Львовѣ,
при будынку званомъ „Кавярня“,
до ужитку Всч. П. Т. Публичности.

Гарне тое мѣстце съ величавымъ видомъ на мѣсто и передмѣстя, здоровый и чистый воздухъ, выгодній проходы робятъ всяку реклямy и заохоту до посѣщаня злишными.

Подписаный доложивъ всякого стараня, щобы черезъ внѣшне украшенье огороду и отновленье салѣ учинити побытъ учащаючои тамъ П. Т. Публичности якъ найпріятнѣйшимъ.

Отъ часу до часу **грати буде на горѣ добърна капеля** войскова або приватна, о чѣмъ кождого разу донесутъ особно плякаты.

Теплій стравы и перекуски, кава, молоко, сметана и т. н., якъ также напитки всякого рода будутъ подаватись **только найлучшій и по мѣрныхъ цѣнахъ**, означеныхъ пбсля особныхъ цѣниковъ. — Для выгоды П. Т. Публичности, котра пье минеральній воды, будутъ продаватись отъ 1 мая на горѣ Замковой передъ будынкомъ „Кавярня“ въ годинахъ ранныхъ отъ год. 6 до 10 всякій роды

Водъ минеральныхъ.

Поручаючи тое предпринятье ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публичности, остаю
съ глубокимъ поважаньемъ
(4—4) **В. Маршалкевичь.**

Не только черезъ читанье

анонсовъ зможе собѣ хорый выробити певный судъ, чи се або то зъ помежи многихъ по газетахъ выхвалюваныхъ уздоровляючихъ средствъ єсть для єго стану добре, або чи не выдає онъ за тое надармо грошій. Нехай отже жаденъ хорый не залишитъ способности и спровадитъ собѣ отъ **Karl-a Gorischek-a** (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6) брошуру „Krankenfreund“, такъ якъ въ той книжочцѣ суть найбольше уживанй авторитетами поручень средства подробно и отповѣдно обговорень, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоемъ выбрати собѣ найлучше. Присылка тои брошуры слѣдує **gratis** и **franco**, не має отже замовляючій жадныхъ иншихъ коштовъ, якъ только 2 кр. на карту кореспонденційну.

НОВО ОТВОРЕНА
МОЛОЧАРНЯ
Т. БОРКОВСКОЙ
при ул. Сикстускій ч. 2. (где була давнѣйше молочарня п-ѣ Комуницкои)

поручає

добърне **масло десерове** въ двохъ родахъ, также **масло до стравъ, сиры** рожного рода, **сметанку** по рожныхъ дѣнахъ, **молоко солодке** збиране и впростъ отъ коровы, **молоко квасне удержуване для курации, сметану и** подсметанье на шклянки и мѣры.

Порція дуже доброи кавы сельскои 10 кр.
Шклянка молока горячого 3 кр.
Гербата съ перекусками.

Поручаючись ласкавой памяти П. Т. Публичности, заручаю за добру и совѣстну обслугу. (3—?)

Der Pain-Exeller
mit „Anker“
есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

МАТІСО
впрыскованя и капсолки
въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручає **аптика подъ золотымъ львомъ во Львовѣ**
К. Крижановского.

Фляшка впрыскованъ 40 кр., капсолокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи выповняются отворотною почтою. (6—?)

Въ Сокали на „Кольоніи“

НОВО ОТВОРЕНА ФАБРИКА
ЗНАРЯДОВЪ РОЛЬНИЧИХЪ И ДОМАШНЫХЪ
ФРАНЦА СЕВЕРИНА ПОДЛЯШЕЦКОГО
въ Сокали на передм. „Кольонія.“

Симъ увѣдомляю П. Т. Публичность, особенно же Всеч. духовенъство, Вп. господарѣвъ и промысловцѣвъ, що по довголѣтной фаховой практицѣ заложивъ я съ початкомъ червня с. р. въ Сокали на передмѣстю „Кольонія“ подъ новысшою фирмою **фабрику и репараційный варстатъ знарядовъ и машинъ рольничихъ и домашныхъ**, где пріймаю **замовленя** на всѣлякій роботы входячій въ **объемъ механики** и выготовляю тіиже въ **означеномъ часѣ и по цѣнахъ дуже дешевыхъ**, поручаючи при томъ правильне и совѣстне выконанье повѣреныхъ менѣ роботъ, якъ также доброту и тревалость набутыхъ у мене знарядовъ и машинъ.

Уставляю **новій млыны, горальнѣ, бровары, тартаки** и т. д. пбсля найлѣпшихъ и выпробованыхъ системовъ и **репарую** тіиже. — Пріймаю замовленя на **новій молотѣльнѣ** и **репараціи** старыхъ **молотѣльнь и жнивярокъ,** звертаючи при томъ увагу П. Т. интересентовъ на **послѣдный часъ** до **приготовленя жнивярокъ єще передъ жнивами с. р.** Пбсля умовы мѣняю также **старій машины** за **новій.**

Неменше **посередничу въ спроваджуваню знарядовъ и машинъ зъ иншихъ фабрикъ,** черезъ що устороняю непріятности накликанй вже неразъ чужими посередниками або власною неоглядностію и недосвѣдченьемъ, забезпечуючи, що всѣмъ вымогамъ цѣлковито и для загального задоволеня отповѣмъ. Поручаючись ласкавой памяти П. Т. Родимцѣвъ, остаю съ глубокимъ почтеньемъ

(1—3) **Францъ Северинъ Подляшецкій.**

Фабрика знарядовъ рольничихъ

Франца Северина Подляшецкого

Илюстрованій цѣнники на рокъ 1881 20—?
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручній и ножевій, поправленій и патентованій (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгодного переношеня на кольцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваєся.

Вильзона, Гове, Цилиндровій, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыжневій по 1 зр.

Замѣна и спеціяльній направы.

Човенка, части складовій, иглы и олива.

Поручає

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ
механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрій такъ шумно продаются за оригинальній американськ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленій за оплатою 15 зр.

ПРЕДПЛАТА НА
АНТОЛЬОГІЮ РУСКУ
(выборъ найдобрѣйшихъ творовъ рускихъ поетовъ)
на загальне жаданье продовжена до 1 рус. липня с. р.

Се першій у насъ зборникъ, що обймає перлы руско-украиньскои поезіи. Прегарный друкъ съ ясно-синими обводками, хорошій папѣръ якъ и незвычайно низька предплатна цѣна — бо на велиновомъ паперѣ только **1 зр. 50 кр.** а на звычайномъ только **1 зр.** за тринайцять аркушѣвъ друку, поручаютъ тое дѣло, котре повинно бути найцѣннѣйшимъ а давно дожиданымъ подаркомъ на заручины, именины, свята и т. и. Въ „Антольогію“ увойшли творы отсихъ поетовъ:

Артемовского-Гулака, Верниволѣ, Верхратского, Данкевича, Древлянця, Гетьманця, Глѣбова, Головацкого Якова, Гребѣнки, Грабовича, Гушалевича, Конискаго, Костомарова, Котляревскаго, Кулѣша, Кулика, Кузьменка, Левицкого, Метлиньского, Млаки, Могильницкого, Петренка, Руданьского, Скоморовского, Старицкого, Устыяновича Корнила, Устыяновича Николая, Федьковича, Франка, Чужбиньского, Шашкевича Володимира, Шашкевича Маркіяна, Шевченка и другихъ.

Не розписуючись богато о збірнику, котрый такъ внѣшною своєю формою якъ и внутрѣшнымъ змѣстомъ найлѣпше поручаєся свѣтлой и высокоставляючой родну поезію публицѣ — съ повнымъ переконаньемъ о вартости рекомендованого дѣла — **запрошуемо до скорои предплаты,** позаякъ число печатаныхъ примѣрниковъ невелике а въ додатку по переданю „Антольогіи“ въ продажъ — цѣна оставшихся примѣрниковъ значно буде подвышена.

Товариство академичне: **„Дружный Лихварь“**
(во Львовѣ, при ул. Краковской ч. 14, I пов.)

Всѣ рускій часописи просимо о ласкаве повторенье отсего завѣдомленя. (2—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію отповѣдає: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 45. Львôвъ, Середа 10 (22) червця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Почислили насъ во Львовѣ

и показали нѣбы въ статистицѣ, що на блізько 15 тысячь Русинôвъ по роду и обряду (гр. кат.) знайшлось заледво 3 тысячѣ и кôлькохъ Русинôвъ по розговорнôмъ языцѣ!

Єще передъ конскрипцією минувшого року польскѝ газеты дуже нетерпеливо выжидали резултату конскрипціи мѣста Львова а головно ишло имъ о цифру Русинôвъ въ столичнôмъ мѣстѣ, бо, якъ вѣдомо, Трибуналъ державный признавъ минувшого року львôвскимъ Русинамъ право на народну школу руску во Львовѣ. Редакторы всякихъ „Gazet-ъ“ та „Dziennik-ôвъ“ напередъ затирали руки на „pomyślny“ въ звѣстнôмъ направленю результатъ конскрипціи, а вчорашный „Dziennik polski“ по обвѣщеню результату першій затріюмфовавъ, що ось-то найлучше конскрипція выказала, чи маютъ Русины право домагатися ôтъ громады львôвскои рускои школы народнои, бо чи потрѣбна така школа для марныхъ 3 тысячѣвъ душь рускихъ. „Dziennik p.“ не занехавъ пôднести и того, що львôвскѝ часописи рускѝ („carskie“ — якъ ихъ называє) усомнилися о совѣстности, а що найменше о правильности при почисленю Русинôвъ во Львовѣ и каже, що поки Русины не докажутъ, що конскрипція перевелась не по правдѣ, доти поставлена въ статистицѣ цифра Русинôвъ во Львовѣ буде мѣродательна.

Що кождого Русина знаючого хочь по троха въ щоденного досвѣду житье и ôтношеня всякихъ львôвскихъ верствъ населеня, мусѣла зачудувати такъ незначна цифра жителѣвъ говорячихъ по руски, — се не диво. Мы знаємъ, що єсть во Львовѣ значне число рускои интелигенціи, котра въ дома говоритъ по руски и певно инакшого языка въ рубрику формуляря конскрипційного не вписала — се множество рускихъ священикôвъ, урядникôвъ всякого рода, учителѣвъ, академикôвъ, ученикôвъ и т. и. людій, причисляючихся до интелигенціи. По нашому пересвѣдченю, сама интелигенція руска повинна була зложити кто знає чи єще и не высшу цифру жителѣвъ говорячихъ по руски, якъ поставлена въ конскрипціи. А гдежь теперь подѣлись рускѝ житель Львова т. зв. найнизшои верствы населеня, всякѝ слуги, деннѝ зарôбники и т. и. — на котрыхъ припадає решта въ цифры 15.000, а котрѝ дома межи собою говорятъ по руски, хвалятъ Бога по руски, заховуютъ рускѝ обряды, звычаѣ и обычаѣ, а хиба тôлько стыкаючись съ своими службодателями мусятъ съ болемъ языка калѣчити по польски? Ба що єще, где конскрипція подѣла тыхъ жителѣвъ найнизшои верствы лат. обряду, котрѝ говорятъ въ дома по руски? Мы въ щоденного досвѣду знаємъ, що и такихъ єсть во Львовѣ чи мало.

ПП. конскрипціонистамъ львôвскимъ мы не глядѣли на пальцѣ, коли они обчислювали жителѣвъ Львова и ани „Dz. p.“ ани никто не схоче ôтъ насъ жадати, щобы мы — при такôй разячôй суперечности межи фактичнымъ, щоденнымъ досвѣдомъ а выказомъ статистичнымъ — заразъ таки признали пп. конскрипціонистамъ правильне обчисленье Русинôвъ. Але знôвъ заявляємъ, що навѣть въ случаю правильного уложеня датъ въ аркушѣвъ конскрипційныхъ не слѣдує єще въ того, щобы мы признали справедливôсть и правильнôсть конскрипціи. Ходитъ же предсѣ власне о тое, якъ були уложенѝ аркушѣ конскрипційнѝ... И ось тутъ мусимъ признати, що при укладѣ тыхъ аркушѣвъ (формулярѣвъ) дѣялись якъ найбôльшѝ неправильности. Смѣло можемъ сказати, всѣхъ Русинôвъ, котрѝ були въ якôй небудь службовôй зависимости, службодателѣ записували съ легкимъ серцемъ яко говорячихъ по польски, на тôй фалшивôй пôдставѣ, що слуги говорили съ ними по польски. Се було точь-въ-точь тое саме, що чинили конскрипціонисты по селахъ: пытали рускаго селянина по польски, а коли ôнъ по польски на пытанье ôтповѣвъ, записували єму языкъ розговорный польскій.

Фактъ єсть отже, що конскрипція Львова зô взгляду на Русинôвъ переведена совсѣмъ неправильно и неправдиво. Теперь заходитъ друге пытанье: чи коли навѣть фактично 12.000 Русинôвъ гр. обряду умѣє калѣчити по польски (се такожь пытанье) и на тôй пôдставѣ зôстали вписанѝ съ языкомъ „towarzyskim“ (не „домашнымъ“ або „родиннымъ“!) польскимъ то чи „Dz. p.“ або кто небудь другій, маєправо называти ихъ Поляками, и чи для тыхъ 12.000 Русинôвъ вкупѣ съ прочими 3.000-ами не належится руска народна школа во Львовѣ?

(*Конецъ буде*)

ДОПИСИ.

Ôтъ Богородчанъ. (*Выбôръ рады повѣтовои.*) Пишу за послѣдный выбôръ до рады повѣтовои Богородчаньскои, згадуючи о гдечѣмъ, що придасться знати такожь и ширшôй рускôй публицѣ.

Тое вже донесли всѣ газеты, що при тôмъ выборѣ въ групы сельскои выйшли самѝ рускѝ кандидаты, але спосôбъ, въ якій выборы зôстали переведенѝ, не бувъ належито описаный нигде, кромѣ въ однôй газетѣ, въ котрôй дописователь славитъ кампанію выборчу и приписує собѣ (?) велику побѣду надъ агитаціями польскими. Я отже скажу Вамъ на ухо, що такихъ агитацій польскихъ ани разъ не було; въ нашôмъ повѣтѣ, правду сказавши, нема Полякôвъ, кромѣ кôлькохъ урядникôвъ. Ключь Солотвиньскій прецѣнь належитъ баронамъ Либикамъ, а ключь Богородчаньскій гр. Стадіонови; и тутъ и тамъ офиціялисты самѝ Чехи та Нѣмцѣ. За тое въ судѣ въ Солотвинѣ и въ Богородчанахъ, а такожь и въ старôствѣ суть урядники Поляки, але урядники судовѝ до выборôвъ не мѣшаются, а урядникамъ политичнымъ п. староста заказавъ мѣшатися. Борôбы отже не було ни найменьшои, не було отже и жаднои побѣды, — але о сѣмъ я лишь мимоходомъ вспоминаю; бôльше займає мене спосôбъ переведеня выборôвъ, бо сей доводитъ знôвъ, що нашѝ проводирѣ ничого не научилися, що якъ давнѣйше по указу накидано кандидатôвъ въ горы до всякихъ выборôвъ, чи то до Вѣдня, чи до Львова, такъ и теперь въ выборѣ до рады повѣтовои не увзгляднено голосôвъ выборцѣвъ, а взято ихъ въ опѣку, якъ неповнолѣтныхъ. Въ иншихъ повѣтахъ не знаю якъ дѣєся при выборахъ до рады повѣтовои, але до сойму н. пр. выбрали въ Станиславовѣ вже не тымъ способомъ Добряньского, а при выборахъ во Львовѣ упавъ вправдѣ Царь, але таки отримавъ красне число — 62 голосôвъ; а якъ бы були въ Станиславовѣ накинули выборцямъ иншого кандидата, то певно бувбы упавъ, а якбы „Руска Рада“ була уперлася во Львовѣ при крыл. Шведзицкôмъ, то сей кандидатъ певно не одержавбы бувъ 62 голосôвъ.

При теперѣшнôмъ выборѣ до рады повѣтовои въ Богородчанахъ, якбы лише трошки були поагитовали Поляки, то певно не булибы выборы такъ выпали. Агитаціи, якѝ появлялися въ Богородчанахъ, не мали найменьшои звязи съ польскими, але противно, була то агитація, або лучше сказати, протестъ выборцѣвъ-селянъ противъ стародавному способови переводжуваня выборôвъ; — по просту, выборцѣ домагалися такожь голосу при укладѣ листы кандидатôвъ. И такъ: коли вложено до тои листи Всч. о. Галиковского, то гдеякѝ выборцѣ сказали, що того кандидата не попираютъ, а то для того, що о. Галиковского не знаютъ (не давно прійшовъ до Порогôвъ съ повѣта Долиньского). Выборець одинъ въ Стебника домагався, щобы взяти до листы кандидатôвъ о. Андруховича въ Лысця мѣсточка. Одно и друге желанье вправдѣ увзгляднили, за тое не увзгляднили желаня выборцѣвъ зъ Глубокого, Лисѣвки, Хмелѣвки, Гринѣвки, Саджавы, Глебôвки и Росôльнои, котрѝ хотѣли выбрати о. Витошиньского зъ Глубокого, а впрочѣмъ совсѣмъ не противилися кандидатурѣ тамтыхъ. Чули мы, якъ одинъ выборець, Василь Загôрнякъ о. Охримовичови, що роздававъ карты вже готовѝ, сказавъ: „А є тамъ якій Полякъ записаный?“ — „Нѣ!“ „То добре, прочитайте менѣ всѣхъ“. О. Охримовичь прочитавъ, а Василь Загôрнякъ сказавъ: „Такъ, а чому нема о. Витошиньского, я такои карты не пріймаюся“. А коли о. Охримовичь сказавъ, що такъ тамтѝ (?) урадили, то Василь Загôрнякъ, щобы не розрывати єдности и другѝ выборцѣ такожь по довгôмъ ваганю таки пріймили карты, але про тое були огôрченѝ, що листы кандидатôвъ укладано безъ нихъ. Якбы отже на такій пальный матеріялъ польска агитація була лишь искорку кинула, то певно бувбы выбôръ не пôшовъ такъ складно. Констатуємо при сѣмъ, що за о. Витошиньскимъ стояли выборцѣ безъ всякои намовы и агитацій; о. Витошиньского шануютъ и люблятъ не тôлько власнѝ парохіяне, але и цѣла окрестнôсть такъ селяне якъ и интелигенція за тое, що ôнъ щиро въ своѣй парохіи дбає о добро матеріяльне и моральне своихъ парохіянъ. Стôлько на сей разъ споминаю о способѣ переведеня выборôвъ, не можу однакожь не повторити, що я вже сказавъ высше, що особы правлячѝ выборами таки по стародавному звычаю зъ горы уложили листу кандидатôвъ, не скликавши впередъ всѣхъ выборцѣвъ, не выпытали ихъ и такъ не уложили листы кандидатôвъ. Тымъ способомъ булибы втягнули и неповнолѣтного брата до спôльного дѣланя политичного, бо тôлько тымъ чиномъ зможе дôйти нашъ селянинъ до самопôзнаня и не даватися баламутити и пôдкуповувати при выборахъ на свою власну и загальну шкоду. Коли при наближаючихся выборахъ до сойму проводирѣ политичнѝ Богородчаньскѝ тою самою дорогою будутъ ити якъ до теперь, то кто знає, чи рускій кандидатъ перейде!

Згадаю єще о самôй листѣ кандидатôвъ. Насампередъ выборцѣ мусѣли узнати єи непрактичнôсть политичну вже въ тôмъ, що парохи въ мѣстъ поставленѝ були на кандидатôвъ зъ селъ; намъ бо видится, що такимъ способомъ все уменшаєся можливôсть переформсовати бôльшôсть руску въ радѣ повѣтовôй, бо хотяй не єсть то кривда, коли мѣского пароха выберутъ селяне, то однакъ на кандидатôвъ зъ селъ не практично класти парохôвъ зъ мѣстъ, длятого, що тіи повинни бути выбранѝ въ своихъ мѣстахъ, а тымъ чиномъ перевага рускихъ радныхъ малабы бôльше шансы.

Такъ н. пр. въ Надвôрнôй выбраный о. Мандичевскій зъ мѣста, и такъ повинно бути въ всѣхъ мѣстахъ — парохи мѣскѝ повинни свои кандидатуры переводити въ мѣстахъ! У насъ єсть ажь три мѣсточка: Солотвина, Богородчаны, Лысець, а ани одного Русина не выбрано въ сихъ мѣсточкахъ, ба навѣть ани одного кандидата Русины не поставили!*) И що до иншихъ особъ въ листѣ кандидатôвъ далобыся такожь одинъ важный закидъ вчинити. Не старанося совсѣмъ о тое, щобы до рады повѣтовои выбранѝ були люде зъ цѣлого староства, выбрано найбôльше зъ окрестности самыхъ Богородчанъ, а бôльшу часть староства лишено безъ заступникôвъ. Такъ знôвъ не повинно бути, бо такимъ способомъ выключаєся бôльшій загалъ ôтъ удѣлу въ справахъ политичныхъ, тымъ способомъ знôвъ выявляєся змаганье до якогось мѣстцевого упривилеёваня. Можна було выбрати групами, можна було выбрати и загаломъ, але соромѣрно на цѣлу окрестнôсть по ôтповѣдному числу радныхъ. Такъ повиненъ бути радный и зъ найдальшихъ Порогôвъ, а не лише все зъ селъ близько Богородчанъ. Такимъ способомъ не втягнеся загалъ рускій до свѣдомои акціи политичнои, а нашѝ противники политичнѝ будутъ мати широке поле до вызыскованя почвы политичнои, мало управлюванои або и занедбанои, въ свою користь.

Илько Шешоръ зъ Хмелѣвки, членъ тов. „Просвѣта“, властитель крамницѣ.

Зъ пôдъ Богородчанъ пише до насъ одинъ зъ выборцѣвъ до рады повѣтовои: Довелося намъ сумною вѣстію зъ Вами подѣлитись. При першихъ зборахъ новои рады повѣтовои, скликаныхъ въ цѣли выбору Выдѣлу и маршалка, въ котрôй засѣдає 12 зъ куріи сельскои выбраныхъ Русинôвъ, склалося для насъ

---

*) Не можемъ згодитись съ Вп. дописователемъ въ тôй рѣчи, будьтобы въ основѣ непрактично було ставити пароха мѣского кандидатомъ на листѣ сельскихъ курій. Бываютъ случаѣ, що священикъ въ мѣстѣ, чоловѣкъ розумный, енергичный и примѣрный патріотъ власне задля свого патріотизму рускаго не мôгбы перейти яко кандидатъ въ куріи мѣскôй; звѣстно, въ мѣстахъ треба числитись и съ такими „темными силами“, якихъ неразъ на селѣ не береся въ рахунокъ. Припустѣмъ, що курія сельска выбрала радныхъ повѣтовыхъ самыхъ Русинôвъ, сельскихъ священикôвъ та селянъ; въ мѣстѣ же выбрано такожь двохъ-трохъ Русинôвъ (мѣщанъ, урядника Русина), а не выбрано мѣского священика, — Русины однако маютъ бôльшôсть. Прійде выбирати выдѣлъ — нема кого ставити предсѣдателемъ, заступникомъ, бо мѣскѝ члены рады Русины — одинъ зависимый, другій на стôлько необразованый... И щожь выйде тогды? Такій клопôтъ, якій фактично стався сего року въ однôмъ повѣтѣ, що Русины мали бôльшôсть въ радѣ, а не мали кого до выдѣлу выбрати. Зъ того взгляду выбôръ мѣского священика яко кандидата зъ селъ дасться часто оправдати. *Редакція.*

було такъ користно, що и годѣ було сподѣватись на лучше. Двохъ Нѣмцѣвъ, урядниковъ Стадіоньскихъ добръ прилучилися були на тыхъ зборахъ до Русиновъ, черезъ що большость була по нашой сторонѣ, бо мала голосовъ 14 на 12 противныхъ, на котрй зложилися Поляки, Чехи, Нѣмцѣ и Жиды. Побачивши безуспѣшность своихъ заходовъ, вынеслися тй противники зъ салѣ а нашй мали совсѣмъ свободну тогды хвилю, выбрати по своѣй воли Выдѣлъ и маршалка. Инакше сталось. Наступила распря, выступили котеріи и объявилися въ однои хвили непорадность и крайна слабодушность, мовьбы то Русины мали бути для маршалка, а не маршалокъ для Русиновъ. П. Каликъ, предсѣдатель тыхъ зборовъ, побачивши, що годѣ дождатись ладу и конця, замкнувъ зборы, котрй не довели до жадного результату. Коли будутъ другй зборы, не знаемъ, тое однакъ есть певне, що противники перетягнули вже тыхъ двохъ Нѣмцѣвъ, що тогды съ съ нашими держали, на свою сторону, способность отже уже пропала. Нашй Лящки смѣются въ кулакъ и кепкуютъ собѣ, що Русиновъ съ такою солидарностію нехай собѣ сельска курія завсѣгды выберае, то не буде имъ маркотно, bo wnet się poharkają. Мы бы бажали, щобы тй, у котрыхъ горою засада: „Коли не я, то нехай не буде и другій“, у котрыхъ отже патріотизмъ тамъ кончится, где въ особистымъ интересомъ не сходится, уступилися и не наносили больше розстрою въ свой таборъ. Лучше безъ нихъ, якъ съ ними. Чижь не годилося було выбрати на маршалка о. Пачовского, приходника зъ Богородчанъ, свѣтлого человѣка, знаного въ твердого характеру, сильнои волѣ и ревного патріотизму?

Зъ Рогатыньского. Передъ кількома тыжднями можна було видѣти, якъ зъ желѣзничого двора въ Букачовцяхъ ѣхало до Нового Мартинова двѣ фѣры. Одна везла спровадженый черезъ о. Березовского образъ св. Ивана Крестителя а друга — згадайте що? — друга везла спровадженого черезъ дѣдича п. Мальчевского шинкаря-Мазура и рожнй отмѣны алькоголю, щобы той шинкарь-Мазуръ мавъ въ Мартиновѣ що робити и чимъ цивилизовати „poczciwy ruski ludek“. П. Мальчевскій, звѣстный въ окрестности цивилизаторъ и патріотъ польскій выгнавши жида зъ корчмы, спровадивъ на его мѣстце Мазура. Зъ Русиновъ никто не выступивъ противъ тому, бо кождый мысливъ, що п. Мальчевскій хоче зреформовати корчму въ способъ отповѣдный потребамъ нашого народу. И дѣйстно, мы не ошиблися, бо корчма въ Мартиновѣ вже за тыхъ кольска недѣль дочекалася совсѣмъ заслуженого прозвища „filii rządu narodowego“. На столѣ въ корчмѣ лежитъ „Switło“, „Gazeta wiejska“, „Przyjaciel domowy“, а навѣть — слухайте и повѣрте — „Dziennik polski“. Не до увѣреня, а таки правда! За тое такъ цивилизованый народъ сидитъ по цѣлыхъ ночахъ въ корчмѣ съ войтомъ на чолѣ, а рахунокъ тыждневый перевышае суму 100 зр.! — слухайте — то мае бути гуманитарность, то мае бути тое „coś“, що посля „Gazet-ы Narodow-oи“ треба зробити для „ludku“. Панъ добре выходитъ на томъ, бо давнѣйша цѣна найму права пропинаціи не несла только, що теперь, и уходитъ у своихъ побратимцѣвъ за человѣка, котрый свой интересъ для добра народа жертвуе. Не знаю села такъ здеморализованого, якъ Мартиновъ. Бувшій священикъ, о. Березовскій, притлумивъ троха злй норовы, нынѣ однакожь выступаютъ они съ подвойною грозою, а нема кому бѣдный народъ опамятати. Уважнымъ роблю только того, кто есть сторожемъ моральности въ томъ селѣ, въ надѣи, що голосъ мой не буде горохомъ о стѣну киненымъ.

Зъ Станиславова. (*Зъ судовои салѣ.*) Дня 11 н. ст. червня отбулась въ нашомъ окружномъ судѣ передъ судіями присяглыми розправа цѣкава зъ того взгляду, що показала намъ характеристичный образець зъ нашого автономичного житя.

Дѣло було таке. Въ Сапоговѣ, селѣ округа Станиславовского, есть отъ 9 вже лѣтъ войтомъ Иванъ Лепецкій. Того Лепецкого громадяне очевидно не любятъ, бо коли въ р. 1879 отбувався выборъ новои рады громадскои, — при выборѣ бувъ присутный и ц. к. комисарь правительственный — Лепецкого вже не выбрали войтомъ. Але, звѣстно, при нашой автономіи, при складѣ нашихъ радъ повѣтовыхъ, „войтувати“ есть рѣчію дуже пріятною, а що важнѣйше, часомъ навѣть досыть интратною. Тому то Лепецкій не могъ съ легкимъ серцемъ стерпѣти такого „пониженя“ отъ громадянъ Сапоговскихъ и внѣсъ противъ выбору рады громадскои протестъ. Намѣстництво задля якихсь причинъ выборъ уневажнило. Коли Лепецкій доставъ тое рѣшенье Намѣстництва, то не показавъ его членамъ уневажненои рады, якъ повиненъ бувъ, але просто тихцемъ сховавъ въ скриню, чи заткнувъ добре за образъ, — досыть, що никто того рѣшеня не бачивъ. Лепецкій розписавъ новый выборъ рады на 18 мая 1880 р. Выборцѣ зобрались численно передъ школою, где мавъ отбуватись выборъ. Але Лепецкій, человѣкъ очевидно практичный (столько лѣтъ бувъ же войтомъ!) не приступавъ заразъ, на хибивъ-трафивъ до выбору (въ такъ важномъ публичномъ дѣлѣ поспѣхъ бувбы шкодный!), але впередъ розглянувсь добре въ ситуаціи, выслѣдивъ, чи мае шансы бути выбранымъ, — а коли прійшовъ до пересвѣдченя, що таки достоиньство начальствованя въ громадѣ, — котре онъ такъ радъ бувъ задержати за собою до конця жизни, — муситъ зъ волѣ громадянъ припасти не ему, але другому (меншому заслугами около добра громады), — то по просту закпивъ собѣ здорово зъ громадянъ и совсѣмъ не приступивъ до акту выборчого а громадянамъ чекавшимъ отъ годины 10 рано до 3 пополудни заявивъ, що откладае выборъ. Громадяне розойшлись. Лепецкій бачучи, що человѣкъ въ нынѣшныхъ грѣшныхъ часахъ идучи прямою дорогою до цѣли, дуже рѣдко до неи зайде, порѣшивъ пойти криво и взявся на отъ-якй хитрощѣ: Потаемно скликуе на 10 червня 1880 р. своихъ поплечниковъ (а мавъ ихъ ледво кольканацять въ громадѣ) на выборъ рады. Около дванацять людій зойшлось и выбрали раду громадску — 12 радныхъ а 6 заступниковъ. Противъ тому подступному выборови могла, розумѣесь, громада протестъ подати. Ба, але на тое есть найпростѣйша рада — выборъ держати такъ довго въ тайнѣ, на якъ довго законно вызначеный речинець до поданя протесту. И дѣйстно, черезъ 8 днѣвъ громада о выборѣ ничого не знала, а по осьмохъ дняхъ выборъ стався правосильнымъ. Девятого дня по подступномъ томъ выборѣ, с. е. 19 червня, скликавъ Лепецкій новыхъ радныхъ на засѣданье, на котромъ малася рада уконституовати. Гдеякй радній того дня доперва першій разъ довѣдались, що на нихъ упала честь радныхъ. По селѣ розойшлась чутка, що Лепецкій намѣряе робити знова якись выборы. Люде були тогды въ церквѣ и завозвали радныхъ уневажненои Намѣстництвомъ рады, щобы остали за собою и не позволили такъ потайно переводити якійсь новый выборъ.

Длятого сѣмь радныхъ пошло до школы, где власне отбувалось засѣданье новои рады и зажадали отъ Лепецкого выясненъ, въ якой цѣли онъ скликавъ на нынѣ тыхъ а тыхъ людій (новыхъ радныхъ). Лепецкій не хотѣвъ сего имъ пояснити, ба еще почавъ выганяти ихъ зъ комнаты. Вчинилась сварка, гармидеръ — Лепецкій замкнувъ засѣданье рады и середъ крику и колоту всѣ выйшли зъ комнаты засѣдань. На тое надойшовъ ц. к. сторожь порядку, сирѣчь жандармъ, и привитавшись съ п. Лепецкимъ, съ котрымъ вже здавна добре знався, розознавъ на мѣстци цѣлу сцену, узнавъ еи вельми небезпечною для порядку публичного и здавъ зъ неи справу ц. к. державной прокураторіи. Ц. к. прокураторъ обжаловавъ тыхъ семохъ селянъ о злочиньство публичного насилія черезъ перешкодженье урядованя радѣ громадскій, яко зобраню покликаному правительствомъ до залагоджуваня публичныхъ дѣлъ; за тое злочиньство наложена кара тяжкои вязницѣ отъ 1 року до 5 лѣтъ, а при обтяжаючихъ обстоятельствахъ и до 10 лѣтъ (§§. 76 и 77 з. к.). При розправѣ яко прокураторъ выступавъ п. Яновскій, яко оборонець дръ Фишлеръ. Еще подчасъ току розправы прокураторъ отступивъ отъ обжалованя чотырохъ людій, а судіи присяглй выдали вердиктъ уневинняючій такожь трехъ прочихъ обжалованыхъ.

Процесъ той, якъ то мы вже зъ самого вступу зазначили, не столько цѣкавый зо взгляду на криминальну его сторону, сколько зо взгляду на нашй порядки автономичнй. Сколько то есть такихъ войтовъ въ Галичинѣ, котрй въ той способъ дохапуются зверхности надъ нашими громадами! Они звычайно добрй агитаторы, и стовпы подпорнй польскихъ кандидатовъ при выборахъ до сойму, рады державнои та до рожныхъ радъ... Сумъ погадати!

Пропамятне письмо

Буковиньскои „Рускои Рады“ до православнои Консисторіи.

(Конецъ.)

Тй и тымъ подобнй факты укрѣпляютъ насъ въ вѣрѣ, що Всесв. Консисторія не мае на цѣли добра своихъ вѣрныхъ, але вынародовленье або народну смерть большои ихъ половины. Тожь застерѣгаемся, щобы нашои жалобы не почитано за якусь національну борбу, бо мы до неи, хотяй насъ часто и вызываютъ, еще не бралися и не беремся, а то длятого, бо намъ достаточно вѣдомо, що народъ рускій живъ съ румуньскимъ надъ 500 лѣтъ въ найбольшой згодѣ и братскій любови и хоче жити такъ дальше; всяке ворогованье походитъ только отъ однои горстки ворохобниковъ, котрымъ привидѣлися fata morgana и они хотѣлибы згладити руске имя зъ лица землѣ. Всежь таки пригадуемъ народну пословицю, що лишь „до часу збанъ воду носитъ“. Яке огорченье наступило межи рускими вѣрными въ слѣдство кривдъ зъ стороны духовнои власти, о томъ повинна Всесв. Консисторія знати, и знае достаточно; що православнй навѣть передъ лицемъ Его Преосвященьства грозили переходомъ на унію, то такожь знаемо; що черезъ тое духовеньство тратитъ на повазѣ, се есть конечнымъ наслѣдствомъ. Єслижь зайдутъ смуты религійнй въ слѣдство такои политики, чи и тогды будутъ уніяты виннй? Православна вѣра отзначаеся тымъ передъ другими, що ей никто не ширивъ насиліемъ, огнемъ, мечемъ або розлитьемъ крови, длятого она такъ скоро ширилася и такъ крѣпко вкоренилася, що вѣрнй кровь проливали, а выдерти ей собѣ не давали. Чижь буковиньска духовна власть хоче одна въ цѣломъ православномъ мирѣ насиліемъ тую вѣру удержовати? Се рѣчь певна, що у простого народа, котрый творитъ властиву масу вѣрныхъ, не такъ дуже импонуе догматична рожниця, якъ больше се, що тая вѣра подае ему можливость по крайной мѣрѣ хвалити свого Бога своимъ языкомъ. Бо якже учити кого на такой мовѣ, котрои онъ не розумѣе? Длятого и Духъ святый, зойшовшій на апостоловъ въ день пятьдесятницѣ не повеліявъ такъ, щобы люде, належачй до розличныхъ народовъ, говорили языкомъ апостоловъ, то есть щобы застосовалися до учителѣвъ-апостоловъ, только противно, вплынувъ на учителѣвъ апостоловъ, щобы они подъ взглядомъ языка застосовалися до розличныхъ народовъ! Рускій народъ не неофитъ, але бувъ православнымъ передъ тымъ, нѣмъ румуньскій знавъ еще православіе; рускій народъ давъ такожь доказы, якъ умѣе боронити православія, бо въ 16 и 17 вѣкахъ терпѣвъ муки, переслѣдованя и проливавъ свою кровь за отцѣвску вѣру; но певно менше за догматы, котрыми занималися тогды духовеньство и ученй, якъ за тое, що православна вѣра отповѣдала его національнымъ принципамъ. Длятого треба було ажь „уніи“, щобы частину его оторвати отъ православія. Видно зъ того, що ему больше ходило о права его народного языка, анѣжь о отмѣннй догматы вѣры. — Єслижь теперь буковиньско-рускій народъ буде мусѣти боротись съ новыми пилатниками, чи онъ маючи унію подъ бокомъ, пожертвуе для православія свою народность? А если до того вмѣшаются еще люде свѣтскй, кто буде отповѣдати за послѣдствія? на комъ сповнятся слова Спасителя: (Матѳ. 25, 28): „Возьмите убо отъ него талантъ, и дадите имущему десять талантъ“?

Тожь въ интересѣ православія, въ интересѣ добра народа, въ интересѣ святои згоды и супокою на Буковинѣ осмѣляемся пригадати Всесв. Консисторіи §. 120 и 121 консисторіяльного дѣловодчого закона, затвердженого Найяснѣйшимъ нашимъ Императоромъ, и просити:

1) Щобы въ рускй парохіи высылано лишь рускихъ священиковъ, котрй дбалибы о добро повѣренои собѣ паствы.

2) Щобы въ чисто-рускихъ парохіяхъ священодѣйствовалося, проповѣдалося и катехизовалося выключно по руски, а въ мѣшаныхъ на перемѣну.

3) Щобы книги парохіяльнй и всѣ кореспонденціи провадились въ рускихъ парохіяхъ по руски.

4) Щобы вже въ духовнои семинаріи и на богословскомъ факультетѣ дано кандидатамъ духовного званія способность, выучитися докладно рускаго церковного языка.

5) Щобы при обсаджованю посадъ совѣтниковъ увзгляднювано рускихъ священиковъ, а мѣстця зъ титулу рускй, якъ: проповѣдническй, катихитскй и пр. обсаджовано выключно Русинами.

Се суть на разѣ нашй жаданя, отъ котрыхъ мы подъ жаднымъ условіемъ не отступимо и отступити не можемо, бо они опираются на законахъ, а законамъ подвержена также духовна власть. Не суть се жаданя незгодливыхъ людій, о чѣмъ свѣдчитъ цѣла наша жалоба, якъ и тое обстоятельство, що мы, мимо того, що намъ на нашу першу жалобу не дано отповѣди, еще разъ удаемся до Всесвѣт. Консисторіи, а не выволѣкаемъ справы передъ всѣ народы австрійскй въ думѣ державнои и не доносимъ до министерства, лишь обмежаемося тымъ, що разомъ удаемся въ той самой справѣ до краевого правительства. Смѣемо надѣятися, що Всесв. Консисторія сего разу дасть намъ милу отповѣдь, що нашимъ жаданямъ вдоволено. Инакше цѣлый рускій народъ на Буковинѣ упомнеся тысячами усть о свои права, занесе жалобу передъ тронъ Найяснѣйшого нашого Монархи, представитъ рѣчь обширно, представитъ все и вся, а якй послѣдства выйдутъ зъ того для Буковины, за тое буде отвѣчати сама же духовна власть, скоро не выслухае нашихъ справедливыхъ жалобъ.

Статистика мѣста Львова

уложена на основѣ спису зъ 31 грудня 1880 р.

Въ дни спису числивъ Львовъ 103.422 жителѣвъ (въ 1869 р. 87.209 жит.), отже о 16.313 або 18·49% больше, якъ въ р. 1869. Гарнизонъ войсковый, списаный властями войсковыми числитъ 6.324 головъ, — Львовъ отже съ войскомъ мае 109.746 жителѣвъ. На поодинокй дѣльницѣ мѣста припадае (всюда безъ войска): Середмѣстье 16.532 (16·0%); передмѣстье Галицке (I) 16.666 (16·1%); передм. Краковске (II) 29.738 (28·7%); Жовковске (III) 26.964 (26 1%); Лычаковске (IV) 13.522 (13·1%).

Посля пола есть въ Львовѣ 49.032 мущинъ а 54.370 женщинъ (47·4% мущ. а 52·6% женщ.). Въ р. 1869 було 48·5% мущинъ а 51·5% женщ.

Посля приналежности есть въ Львовѣ приналежныхъ до громады 61.111 (28.513 мущ. а 32.597 женщ.); до иншихъ громадъ въ Галичинѣ 37.545 (18.118 мущ. а 19.427 женщ.); до иншихъ провинцій австр. 2861 (1510 мущ. а 1351 женщ.); обывателѣвъ угорскои половины монархіи 410 душь и наконець обывателѣвъ державъ заграничныхъ 1495 (713 м. и 782 ж.) Зъ помежи приналежныхъ до иншихъ провинцій австр. есть: 1000 душь зъ Чехъ, 569 зъ Буковины, 533 зъ Моравіи, 365 зъ Шлезка, 285 зъ Австр. долѣш., 37 зъ Стиріи и т. д. Чужоземцѣвъ есть 950 зъ Королевства польск., 172 зъ Прусъ, 113 зъ иншихъ краевъ нѣмец., 66 зъ Румуніи, 52 зъ Италіи, 45 зъ Швайцаріи, 41 зъ Франціи, 21 зъ Англіи, 19 зъ Америки и т. д.

Посля вѣроисповѣданя: рим.-кат. 55.973; **гр.-кат. 14868**; орм. обр. 181; правосл. 219; евангел. авгсб. 1641; гельвецк. 64; англикановъ 27; менонитовъ 10; старокатоликъ 1; унитаріянинъ 1; орм.-вост. 1; всѣхъ христіянъ 72.984; — жидовъ 30.418; безвѣроисповѣдныхъ 18. Въ процентахъ: рим.-кат. 54·1%; **гр.-кат. 14·4%**; жидовъ 29·4% и т. д.

Посля вѣку:

До конца 5 року житя: 5193 м., 5225 ж. — разомъ 10.418 або 10·1%.

Отъ 6—10 р. житя: 4702 м., 4610 ж. — разомъ 9.312 або 9%.

Отъ 11—20 р.: 9741 м., 10792 ж. — разомъ 20.533 або 19·8%.

Отъ 21—40 р.: 16.658 м., 18.542 ж. — разомъ 35.200 або 34%.

Отъ 41—60 р.: 9852 м., 11.524 ж. — разомъ 21.376 або 20·7%.

Высше 60 лѣтъ: 2.906 м., 3677 ж., — разомъ 6.583 або 6·4%.

Процентъ двохъ першихъ клясъ вѣку (5—10 р.) низшій якъ въ р. 1869 зъ причины епидеміи въ р. 1873 и минувшорочнои дифтеріи и шкарлятины.

Пôсля стану цивильного есть безженныхъ: 29.572 м. и 29.972 ж. — разомъ 59.544 або 57·6%; супругôвъ 35.857 — 34·7%; вдôвцѣвъ и вдовиць 7.894 або 7·6%; розведеныхъ 28 м. а 99 ж., разомъ 127 або 0·1%.

Пôсля языка товариского записує конскрипція: на языкъ польскій 90.132 осôбъ, нѣмецкій 7.323 (а самыхъ жидôвъ есть 30.418!), **на рускій 3.600** (а гр. кат. обряду **14.868**!) и т. д.

Пôсля степеня образованя выказано: умѣючихъ читати и писати 28.953 м. и 26.132 ж., разомъ 55.035 (53·3%); тôлько читати 4077—3·9%; не умѣє ани читати ани писати 44.260 — 42·8%. Коли отъ тои цифры отшибнути дѣтій до 8 р. житя (16.132), то одержимо 28.128 неумѣючихъ читати и писати.

Калѣкъ: слѣпыхъ на оба очи 74 м. и 56 ж.; глухонѣмыхъ 75 м. а 59 ж., божевôльныхъ 17 м., 10 ж.; идіотôвъ 25 м., 26 ж.

Пôсля занять було самостôйныхъ господарѣвъ 15.964; урядникôвъ 2163; робôтникôвъ 18.022; членôвъ родины 55.829; слугъ домашныхъ 11.411. Найбôльше людій (господарѣвъ съ родинами и слугами) удержуесь зъ промыслу и ремесла (вчисливши вже въ тое и шинкарѣвъ, готельщикôвъ и под.), бо 31.735 душь, потому зъ торговлѣ 12.606; зъ рôльництва 2676; зъ перевозу (желѣзн., телегр., почта, трамвай и дорожки) 7.775; станъ духовный 1426; станъ учительскій 2.751; зъ литературы и дневникарства 246; зъ штукъ красныхъ 911; зъ инжинер. и архитект. 621; зъ адвокатуры и нотаріяту 759; зъ зарôбку деннога 10.147 душь. (Розумѣесь, всюда треба брати родину и службу). Звѣрятъ домашныхъ було: коній 1.066; рогатои худобы 1632, безрогъ 327, кôзъ 7 и 154 улiёвъ пчôлъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Дръ Челяковскій*), посолъ до рады державнои зъ партіи Молодыхъ Чехôвъ, зложивъ свôй мандатъ. О тôмъ завѣдомивъ ôнъ президента палаты послôвъ дра Смольку. Догадуются, що зложенье мандату черезъ дра Челяковского стоитъ въ звязи съ Линбахеровымъ внесеньемъ, бо вже при другôмъ читаню того внесеня дръ Чел. усунувся ôтъ голосованя и вже тогды ходила вѣсть, що въ наслѣдство того ôнъ зложитъ мандатъ.

(*Панславистичну агитацію*) вынайшли Мадяры и ихъ праса въ пôвнôчныхъ комитатахъ Угорщины, замешканыхъ Русинами. Доносятъ, що въ тыхъ комитатахъ панславистичнѣ агитаторы завзываютъ народъ сельскій до „гецъ“ съ жидами, щобы въ той способъ розбудити въ краю непорядки. Зъ Пешту доносятъ до „Kölnische Ztg.“, що угорске правительство намѣряе заразъ по укôнченю выборôвъ выслати до комитатôвъ Ужгородского (Унгварского), Бережского и Мармарошского правительственныхъ комисарѣвъ съ потрѣбною войсковою асистенцiею для удержаня порядку. Тая вѣдомôсть есть для насъ тымъ цѣкавѣйша, що мнимѣ панславистичнѣ агитаціи противъ жидôвъ маютъ вестися въ рускихъ комитатахъ. Коли держатись правды приповѣдки: „нема дыму безъ огню“, то справдѣ кождого Русина мусятъ зацѣкавити доносы мадярскихъ и нѣмецкихъ газетъ о якихсь рухахъ межи угорскими Русинами. Насуваесь питанье: що се за рухъ, такъ небезпечный для мадярского правительства, що оно, коли вѣрити „Köln. Ztg.“, однôй зъ найповажнѣйшихъ впрочемъ нѣмецкихъ газетъ, намѣряе ажь войска ужити дляôтверненя лиха? Що се не буде рухъ панславистичною пропагандою выкликаный, се бôльше якъ певно. Всякѣ вѣсти о панславистичныхъ агитаціяхъ межи Русинами треба брати съ найбôльшимъ недовѣріемъ у насъ, въ Галичинѣ, не то вже на Угорщинѣ, где Русины не оказуютъ найменшого знаку жизни, где рускѣ епископы совсѣмъ пôддались натискови мадяризаціи, где одинока руска газета „Карпатъ“ лишь на половину друкуесь якоюсь дивовижною сумѣшiю языковою, а на половину по мадярски, где про освѣту народа никто и думкою не думае. Тамъ, може бути, теперь, въ найновѣйшихъ часахъ проявився якiйсь рухъ и то межи самымъ народомъ, рухъ, котрый, сомнѣваемось, щобы бувъ характеру національного, а скорше буде характеру соціяльного — народъ рускій въ Угорщинѣ, звѣстно, дуже темный, убогій, выссаный жидôвскою лихвою та жидôвскими коршмами; о тôмъ неразъ вже писалось въ галицкихъ, а еще бôльше въ россійскихъ газетахъ особливо минувшого року, коли мѣжь угорско-рускимъ народомъ на передновку панувавъ страшенный голодъ, такъ що селяне по дорогахъ гинули голодною смертію. Вже тогды звертали всѣ честнѣ люде увагу Мадярôвъ на тое, щобы вглянули въ потребы и ôтношеня рускаго верховиньского народа, закидали совсѣмъ справедливо мадярскому правительству, що оно по мачушиному ôтносится до голодаючихъ Русинôвъ и дае имъ гинути зъ голоду, коли тымчасомъ якъ яке елементарне нещастье навѣститъ Мадярôвъ (н. пр. затопленье Шегедину), то оно формально засыпуе ихъ пôддержками. При такôмъ нужденнôмъ невыносимôмъ вже станѣ нашого народа въ Угорщинѣ „рухи“ якiсь, хочьбы противжидôвскѣ, не здаются намъ рѣчiю совсѣмъ неможливою, противно льогика фактôвъ и примѣръ на погромѣ жидôвъ въ полудневôй Россіи, кажутъ намъ вѣрити въ вѣдомости подаванѣ мадярскими та нѣмецкими газетами. Тôлькожь то лихо, що такъ Мадяры якъ и Поляки (звѣстно „dwa bratanki“) николи не хотятъ бачити правдивои, легко достережимои причины всякого руху Русинôвъ,— а все спихаютъ причину на панславистичнѣ агитацiи. Въ сѣмъ случаю съ угорскими Русинами, Мадяры просто чинятся смѣшными: до Угорщины, где съ такою силою дѣйствуе ихъ власна лига Источiого малибъ панслависты высылати еще своихъ агентôвъ. Правительство угорске лучше бы вчинило, щобы схотѣло розôзнати причины руху межи угорскимъ рускимъ народомъ и взяло на себе тую благородну и достойну правительства задачу — помочи выдвигнутись угорско-рускому народови зъ его темноты и нужды матеріяльнои — а тогды не потреба буде высылати комисарѣвъ и войскъ для усмирюваня рухôвъ, направленыхъ противъ експльоататорôвъ народныхъ.

(*Желѣзница Ярославско-Сокальска*). Дня 20 с. м. зôбралась въ Ярославѣ комисiя, котра маe розглянути трасу желѣзницѣ вицинальнои зъ Ярослава на Раву до Сокаля и Варяжа. Довгота тои линiи маe выносити 160 килом. и желѣзница маe проходити або дотыкати слѣдуючѣ мѣстцевости: Ярославъ, Олешицѣ, Любачѣвъ, Горинець, Девятирь, Потиличъ, Раву руску, Угнôвъ, Белзъ, Кристинополь, Сокаль и Варяжь. Подрôбный плянъ будовы маe бути выготовленый доперва и переданый министерству до потвержденя, коли консорцiюмъ одержитъ концесiю. Съ будовою тои желѣзницѣ стоитъ въ звязи и проектъ пароходства на Сянѣ, щобы транспорта доходячѣ до Сану могли бути дальше сплавлюванѣ Сяномъ и Вислою. Доси еще остаточно не рѣшено, чи до урегулёваня Сяну возьмесь тое саме консорцiюмъ, чи утворится нове. Теперѣшне консорцiюмъ на всякiй случай проведе малу бôчну галузь желѣзницѣ до будущого порту на Санѣ такъ, щобы зъ вагонôвъ можна було транспорта перелаштовувати просто на сплавы. — Кошта желѣзницѣ Ярославско-Сокальскои вразъ съ построеньемъ порту на Санѣ и шпихлѣрами маютъ выносити 7½ милiонôвъ. Консорцiюмъ вже заключило умову прелиминарну съ заграничною спôлкою финансовою, котра зъобовязуесь доставити суму 7½ мил. за емисiю титулôвъ въ номинальнôй вартости 11 мил. зр., або за таку суму сама построити желѣзницю. Яко условiя спôлка поставила: а) щобы була вôльна ôтъ всякихъ податкôвъ, штемплѣвъ и т. д. на часъ будовы и 30 лѣтъ; б) щобы бôльшѣ властителѣ дали безплатно землю на дорогу и щобы интересованѣ повѣты причинилися до фонда закупна грунтôвъ селяньскихъ. Консорцiюмъ на разѣ ôтъ сойму не жадае субвенцiи, але заповѣдае, що жадае еи пôзнѣйше на регуляцiю Сяну. Соймъ вже давнѣйше ухваливъ дати на будову Яросл.-Сокальскои желѣзницѣ одноразову субвенцiю въ квотѣ 50.000 зр. а по 50.000 зр. пожички ôтъ кождои милѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Правительство росс. зложило комисiю, котра маe застановитись надъ способомъ улучшеня долѣ крестянъ (селянъ) и ухвалити ôтповѣднѣ мѣры. До тои министерскои комисiи зôстали покликанѣ яко експерты 12 людій зъ провинцiи зъ рôжныхъ сторôнъ Россiи, по бôльшôй части предсѣдателѣ земскои управы, предводителѣ дворяньства, а кромѣ того п. Г. П. Галаганъ, землевладѣлець черниговскій, кн. А. М. Васильчиковъ, славный писатель-знатокъ сельского быта, авторъ книгъ о самоуправѣ и землевладѣнiю и Дим. Самаринъ писатель, такожь занимавшiйся селяньскимъ пытаньемъ. Комисiя розпочала свои нарады, але понеже предметъ, надъ котрымъ радитъ, есть безперечно одинъ зъ найтяжшихъ и не може бути такъ поспѣшно рѣшеный, отже поки що, результатъ нарадъ комисiи еще не звѣстный.

Зъ причины великого дефициту въ буджетѣ, выкликаного передовсѣмъ значными и що разъ взмагаючимися залеглостями податковыми („недоимками“), министерство финансôвъ працюе теперь надъ зменшеньемъ розходôвъ державныхъ на р. 1882. Длятого всѣ министерства зôстали вже на передъ завѣдомленѣ, що буджетъ ихъ буде обмеженый тôлько на фактичнѣ потребы. И такъ постановлено, що на будуще рôжнымъ урядникамъ и генераламъ за ихъ службовѣ заслуги не будутъ такъ гойно роздаватись дарунки въ арендѣ земель, якъ се дѣялось доси, хиба тôлько въ дуже рѣдкихъ случаяхъ.

Въ наслѣдство ôткрытя новыхъ динамитовыхъ замахôвъ нигилистычныхъ запанувавъ великiй страхъ такъ въ кругахъ правительственныхъ якъ и межи сосполностiю. Знакъ, що нигилисты не спочиваютъ а готовлятъ якусь нову грозу. Сими днями появилась нова проклямацiя до царя.

Нѣмеччина. Князь Бисмаркъ выѣхавъ на купелѣ. Дотеперѣшный министеръ просвѣты Путкамеръ именованый министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ, а министромъ просвѣты Гослеръ, презесъ парляменту.

Франція. Въ Марсилiи Италiяне зробили демонстрацiю пôдчасъ дефиляды войска французского вертавшого зъ Тунису пôдъ проводомъ генерала Венсандонъ. Коли войска проходило по при клюбъ италiйскiй, члены клюбу почали свистати. Народъ франц. за таку оскорбу армiи кинувся на дôмъ але полиція и войско его вздержали; зôрвано лишь таблицю съ написомъ клюбу. Зъ того факту прiйшло пôзнѣйше до бôльшихъ непорядкôвъ а навѣтъ убiйствъ. Сей выпадокъ стався предметомъ интерпеляцiй въ парляментахъ французскôмъ и италiйскôмъ и нотъ дипльоматичныхъ; свѣдчитъ ôнъ о непрiязни италiйско-французскôй за справу Туниску.

НОВИНКИ.

— **Є. Впреосв. Митрополитъ** повернувъ въ понедѣлокъ вечеромъ до Львова зъ обзору деканату роздольского, а въ сю пятницю выѣзджае до Риму.

— **За упокôй душѣ бл. п. митрополита Григорія Яхимовича** ôтбудеся заходомъ „Академическаго Кружка“ дня 17 (29) с. м. поминальне богослуженье въ церквѣ Успеньскôй во Львовѣ.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ, зъ дня 15 н. с. червня с. р.: Днесь ôтбувся 1. загальный збôръ тов. Бурсы дѣвочои въ Перемышли. Присутствуючихъ членôвъ було 32 (до сего часу вписалося всѣхъ 62). Съ правдивымъ одушевленьемъ принято черезъ аклямацiю выбôръ на предсѣдателя Впр. кр. Шашкевича. Кр. Схолiархъ Кордасевичъ, котрый першiй подавъ гадку и самъ ставъ основателемъ тои бурсы — ôтказався зъ поводу немощи своеи всякого предсѣдательства. Мѣстопредсѣдателемъ выбраный проф. дръ Антоневичъ. Надто вôйшли въ складъ выдѣлу: дръ Ю. Лужецкiй; о. проф. Ю. Желеховскiй; проф. Н. Кульчицкiй; П. Лисенецкiй; дръ Л. Литыньскiй; о. З. Подляшецкiй (яко секретарь), Д. Куцерыбъ (яко касiеръ). Зборы тревали ôтъ ½12 до ½2. (Зъ стороны правительства не було репрезентанта.) Щасть Боже дѣло до кôнця довести!

— **Зъ Дрогобыча** пишутъ намъ, що въ **Добровлянахъ**, повѣту Дрогобыцкого завязалася народна читальня.

— **П. Мелитонъ Бучиньскій**, кандидатъ адвокатскій, Станиславець, одержавъ на львôвскôмъ университетѣ степень доктора правъ.

— Суплентомъ акалемичнои (рускои) гимназiи во Львовѣ именувала рада шкôльна краeва **п. Корнила Заклиньского**, укôнченого слухача фильсофiи.

— **Дня 13 (25) липця с. р. ôтбудеся доповняючiй выбôръ** девяти членôвъ повѣтовои рады въ Бôрбцѣ зъ сельскои групы, о чѣмъ увѣдомляемъ интересованыхъ.

— Довѣдуемось зъ певного жерела, що вôйтъ села Сорокъ зъ пôдъ Львова, **Тома Крочакъ** при послѣднôмъ выборѣ посла до сойму не голосовавъ на рускаго кандидата, поставленого Русинами, мимо того, що по фарисейски бувъ на передвыборчôмъ зôбраню рускихъ выборцѣвъ въ сали „Народного Дома“, забиравъ голосъ и промовлявъ за своимъ честнымъ товаришемъ Царемъ. Видно, що у такого Томы Крочака маe якiй небудь ковбасоѣдъ, якiй тамъ Коновка зъ Лисеничь, бôльше довѣрiя и поваги, нѣжь всѣ честнѣ братя его въ сурдутахъ и опончахъ, котрѣ не лакомлятся на паньскѣ трактаменты. Такихъ Юдôвъ треба намъ знати, тымъ бôльше, що другѣ выборцѣ зъ Сорокъ и Ляшокъ голосовали безъ взгляду на ковбасы, цигара, пиво и горѣвку на свого кандидата, п. Федора Царя. Честь имъ, а нечесть поступаючому нечестно!

— Зъ причины **10-тыхъ роковинъ заснованя товариства акад. „Дружный Лихварь“** ôтбудеся дня 26 н. ст. червня, с. е. въ недѣлю, загальный збôръ сего товариства на университетѣ въ сали V съ слѣдуючою програмою: I. Ôткрытье збору промовою предсѣдателя. II. Справозданье зъ ювилейного выдавництва „Рускои Антольогiи“; III. Справозданье зъ стану касового; IV. Проектъ змѣны статутôвъ дотычно а) управильненя компетенцiи загального збору и выдулу въ дѣлахъ касовыхъ, б) подѣлу маетку товариства на фондъ коренный, пожичковый и обѣговый, в) именованя членôвъ почетныхъ и основателѣвъ, г) збôльшеня числа выдѣловыхъ и д) змѣны назвы товариства. V. Внесеня и интерпеляцiи членôвъ. Понеже до змѣны статутôвъ потреба що найменше ⅔ присутныхъ членôвъ, длятого проситъ выдѣлъ П. Т. Товаришôвъ о якъ найчисленнѣйшу участь въ недѣльнôмъ зборѣ. Початокъ точно о год. 2½ по полудни.

За выдѣлъ тов. „Дружный Лихварь“: *Евг. Олесницкій*, предсѣдатель, *Денисъ Партицкій*, секретарь.

— **Въ дѣлѣ конскрипцiи** переведеноi съ кôнцемъ 1880 р. въ Австрiи находимъ въ петербурскôй часописи „Порядокъ“ (ч. 141) цѣкаву и розумну кореспонденцiю зъ Вѣдня, въ котрôй кореспондентъ, згадуючи о интерпеляцiи п. Ковальского въ радѣ державн. въ справѣ звѣстного переведеня конскрипцiи въ Галичинѣ, выказуе, що послѣдна конскрипцiя совсѣмъ хиблена и що не маe науковои вартости. „Дотычно матеріялу, зôбраного конскрипцiею, нехай читатель осудитъ о вартости статистичныхъ датъ, збираныхъ пôдъ угрозою „штиковъ“ (въ Бродщинѣ) и пôдъ перекрестнымъ огнемъ всевозможныхъ обвиненiй и доносôвъ!“ Такъ кôнчится въ „Порядку“ кореспонденцiя о конскрипцiи.

— **Въ „спаленôй академiи“**, належачôй до „Дому Народного“, где ставится теперь нова церковь, найдено въ пивницяхъ до 130 людскихъ головъ и иншихъ костiй. Пôсля сконстатованя комисiи кости тѣ суть останками оо. Тринитарѣвъ, котрыхъ тамъ хоронено. Кости тѣ будутъ съ торжествомъ ôтпроваженѣ на цвинтарь. Кромѣ того найдено кусники ремѣнцѣвъ и черевикôвъ монахôвъ.

— **Пожары.** Въ Августôвцѣ въ пов. бережаньскôмъ погорѣло 5 господарѣвъ, а лише одинъ бувъ убезпеченый. Пожаръ выбухъ зъ неосторожности. — Въ Коровицi въ пов. тѣшанôвскôмъ утратило черезъ огонь 9 господарѣвъ свои будынки и майно; лише одинъ бувъ убезпеченый. Страта выноситъ 2.787 зр. Огонь пôдложивъ, якъ здаесь, одинъ селянинъ, котрого увязнено. — Въ лѣсѣ равскôмъ коло Рѣчокъ згорѣло 10 моргôвъ просторони. — Въ Стрыѣвцѣ въ пов. збараскôмъ згорѣла двôрска стодола и шпихлѣрь съ всякою пашнею и господарскими знарядами. Страта выноситъ до 10000 зр., а лише будынки були убезпеченѣ. Огонь бувъ имовѣрно пôдложеный. — Въ Бѣлкôвцяхъ въ пов. золочѣвскôмъ погорѣло 6 господарѣвъ, зъ котрыхъ жаденъ не бувъ убезпеченый.

— **Въ Коломыѣ** показалась зновъ дифтерiя, котрои жертвою попало вже кôлькоро дѣтій.

— **Адъюнктъ зъ Дрогобыча Германъ** пôдрѣзавъ собѣ бритвою горло на двôрци въ Долинѣ.

— **Смерть зъ розпуки.** Межи стацiями Долина а Креховичи кинулась сими днями на желѣзнѣ шины молода сельска дѣвчина, где надъѣхавшiй потягъ наднесъ ѣй жадану смерть. Бѣдне дѣвча допустилось такого самоубiйства зъ тои причины, що батько еи сидитъ въ криминалѣ, а еи самôй никуды дѣнутись, бо грунтъ въ рукахъ рустикального банку.

— **Три вороны** напали въ селѣ М. на Пôдгôрю станиславôвскôмъ на 4-лѣтного хлопчика и покалѣчили его въ голову, а якбы були старшѣ хлопцѣ зъ тои хаты въ часъ не надбѣгли, булибы ему выдзюбали очи. Днемъ передъ тымъ выдерли тѣ самѣ хлопцѣ зъ грушки передъ хатою гнѣздо вороняче.

— Львôвскiй магистратъ розписуе конкурсъ **на 13-ту аптику во Львовѣ** съ речинцемъ до 31 л. липця с. р.

— Нова щоденна газета нѣмецка **„Oestliche Post“** почала сими днями выходити во Львовѣ. Редакторомъ еи есть п. Любинъ Илясевичъ, запôзнаный поетъ зъ „Dziennika dla wszystkich“, а властителемъ жидъ-адвокатъ дръ Г. Готлибъ. „Oestl. Post“ выходитъ въ жидôвскôй друкарни, а маe задачу ширити польскiй патрiотизмъ межи кимъ, чи жидами, чи Нѣмцями чи може й самыми Поляками — сего годѣ вгадати. Досыть, що зъ непочестнои пôдъ взглядомъ внѣшного выгляду и нѣмецкои ортографiи газеты вѣе духъ нибы Дунаевского, нибы Земляковского . . .

— На управителя **школы гончарскои въ Коломыи** призначено п. Сикорского, архитекта. Поляки надѣются, що пôдъ управою п. Сикорского школа гончарска буде лучше успѣвати, якъ доси.

— Зъ Кракова доносятъ до вѣденьскихъ газетъ, що въ соймѣ буде поставлене внесенье **наново завести школу техничну въ Краковѣ.** Колибъ се мала бути правда, то справдѣ не дуже щасливый помыслъ прійшовъ въ голову краковскимъ Полякамъ. Техники, що выходятъ зъ львовскои школы, не маютъ где дѣватись, идутъ въ діюрнисты, а що бы то була за цѣль еще другою школою наплоджувати ученого пролетарія-ту? Чей же не оказалось наразъ таке велике число опорожненыхъ посадъ на діюрнистовъ, щобы ажь другу технику для то го творити!

— **Ческій національный театръ** зоставъ отвореный першій разъ дня 11 червня с. р. оперою Либуша, написаною ческимъ композиторомъ Сметаною. На першомъ представленю бувъ присутный арх. Рудольфъ съ женою. Театръ ческій есть знаменитымъ твором штуки архитектоничнои, а построєнье єго стояло 2 миліоны зр., призбиранѣ въ найбольшой части зъ добровольныхъ складокъ. Плянъ театру зробивъ такожъ архитекторъ Чехъ, Житекъ, ученикъ вѣденьскои академіи.

— **Палату царску въ Петергофѣ** перешукано по всѣхъ закуткахъ и людскихъ кишеняхъ, при чѣмъ найдено у офицеровъ проклямаціи революційнѣ.

— **Въ Петербурзѣ** найдено дня 6 (18) с. м. подъ камѣннымъ мостомъ на каналѣ Екатериньскомъ двѣ подушки кавчуковѣ, наповненѣ 150 фунтами чорного динамиту и заосмотренѣ переводными дротами. Якъ сконстатувала комисія, подушки тѣ були що йно зроблены.

— **„Русскій Куріеръ“**, выходячій въ Москвѣ, одержавъ отъ министра внутренныхъ дѣлъ вже друге остереженье.

— **Въ Кієвѣ** запавъ дня 4 (16) с. м. вырокъ суду военного на 10 обжалованыхъ о участь въ тайномъ союзѣ революційномъ. Дворянина Николая Щедрина и сына священика Алексія Преображеньского засуджено на кару смерти черезъ повѣшенье; Дворянку Елисавету Ковальску, сына колег. регистратора Иванова, жену лѣкаря Софію Богомолець, дворянина Ивана Кашинцева, подданого саского Вацлава Кизера, подданого французского Александра Долера, дочку офицера Марію Пшисецку засуджено на 20 лѣтъ до каторги, а именно мужчинъ до копальнь, женщинъ до державныхъ фабрикъ; въ кінци дворянку Софію Кузнецеву сказано на 3 тыждні вязницѣ. При потвержденю выроку генералъ-губернаторъ Дрентеленъ знѣсъ кару смерти двохъ першихъ и засудивъ ихъ на каторгу на неозначеный часъ; Софіи Богомолець и Иванови Кашинцеви призначивъ 10 лѣтъ каторги, а кару Долера, Кизера и Пшисецкои змѣнивъ на звычайне заславье до отдаленыхъ губерній сибирскихъ.

— **Школы середнѣ въ Кієвѣ** будутъ сего року вчаснѣйше замкненѣ якъ звычайно, для того, щобы молодѣжь не подлягала подбуренямъ противъ жидовъ. Зъ тои самои причины замкнено вже тамошный университетъ.

— **Кієвскимъ жидамъ**, котрѣ не могутъ выказатись жаднымъ правомъ побыту, наказала тамошна полиція опустити мѣсто. Велике число жидовъ на тое завозванье выносится за границю.

— **Въ Петербурзѣ** найдено сими днями въ Невѣ трупа мужчины, котрый мавъ голову обвязану мѣшкомъ, а на грудяхъ привязану таблицю съ написію: „Предатель“ (зрадникъ). Рѣчь певна, що чоловѣкъ сей павъ жертвою нигилистовъ.

— **Въ голосной справѣ нѣмецкого соціяль-демократа Моста**, редактора газеты „Freiheit“, выдаванои въ Лондонѣ, потвердивъ найвысшій трибуналъ англійскій вырокъ суду. Судъ, якъ звѣстно, узнавъ Моста виннымъ злочиньства взываня въ газетѣ „Freiheit“ до убійства коронованыхъ головъ. Кара на Моста еще не наложена; першій судъ вастерѣгъ собѣ вымѣренье кары на познѣйше.

— **На участниковъ антижидовскихъ розрухъ въ Кієвѣ**, а именно на трету зъ порядку громаду, выдавъ судъ военный дня 5 (17) с. м. строгій засудъ, по котрого одержавъ Васьковскій 15 лѣтъ каторги, Соколовскій 8 лѣтъ каторги, Яворскій 2 лѣта ротъ арештантскихъ, а другій по кольска мѣсяцѣвъ вязницѣ. Кажутъ, що тяжка кара, спавша на Пытлёваного въ Тернополи, выкликала такій строгій засудъ судіѣвъ кієвскихъ.

— **Черниговска шляхта** ухвалила петицію до правительства, щобы заборонено жидамъ заниматись „гешефтами“ по селахъ въ губерн. черниговскій и полтавскій.

— **Въ Монахіюмъ** тревали черезъ кольска днѣвъ розрухи академиковъ, котрѣ передирались съ поліцією за тое, що гдеякихъ зъ нихъ арештовано подчасъ ексцесовъ въ театрѣ.

— **Въ Лондонѣ** выноситъ число мешканцѣвъ по́сля найновѣйш. обчисленя 3,814.571 душь, о 560.311 больше, нѣжь въ роцѣ 1871.

— **Островъ Хіосъ** навѣстило недавно зновъ сильне землетрясенье и переполохало такъ тамошныхъ жителѣвъ, що хотятъ вже разъ на все опустити свій нещастный край и пересилитись до Алгеріи.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Каноничну институцію одержали: оо. А. Радикевичъ на Шоломыю и К. Буковемскій на Ланчинъ.

Сотрудничества одержали: оо. В. Лукашевичъ въ Коропци и Л. Копертиньскій въ Золотникахъ.

Завѣдательство одержали: о. І. Бѣрчакъ въ Воли довголуцкій и Н. Сенишинъ въ Любѣнцяхъ.

До испыту конкурсового припущеный о. І. Малиновскій зъ Вишневчика.

Ординаріятскимъ школьнымъ комисаремъ для народныхъ школъ львовско-городецкого деканату, а заразомъ *представителемъ гр.-кат. обр. въ окружной радѣ школьной* для мѣста Львова именованый о. крыл. Т. Павликовъ.

Платню для приватного сотрудника о. Е. Ковальского въ Тури великій призначило намѣстництво въ сумѣ 210 зр.

На конкурсъ розписанѣ: Плесняны дек. золочѣвского, наданя приватного, съ речинцемъ до 1 л. вересня с. р.; Соколовка дек. коссовского, наданя цѣсарского, съ речинцемъ до 8 л. вересня с. р.; Илемье дек. перегиньского, наданя цѣсарского, съ речинцемъ до 8 л. вересня с. р.

Оголошенье.

Выдѣлъ товариства „Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи“ маѣ честь запросити всѣхъ ВП. Членовъ тогожъ товариства на загальный рочный зборъ на дни 17 (29) червня с. р. (въ Середу) о годинѣ 3 по полудни въ монастыри оо. Василіянъ на 1 поверсѣ отбутися маючій. Порядокъ дневный:

1. Привитанье членовъ короткою промовою.
2. Отчитанье протоколу зъ первого загального збору.
3. Справозданье секретаря зъ стану товариства и чинностій Выдѣлу.
4. Справдженье рахунковъ.
5. Выборъ нового предсѣдателя и выдѣлу.
6. Внесеня выдѣлу и членовъ.

При той способности будутъ приниматися такожъ вкладки и новѣ члены. Выдѣлъ проситъ о якъ найчисленнѣйшій удѣлъ такъ приступившихъ, якъ и приступити намѣряючихъ членовъ.

Дрогобычь дня 7 (19) червня 1881.

А. Торонський, предсѣд. — *В. Паславскій*, секретарь.

Товариство „ПРОСВѢТА“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ подаѣ до вѣдомости радъ школьныхъ, священиковъ, катихитовъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенѣ Радою школьною **на преміи** для учениковъ, красно оправленѣ, можна набути въ канцеляріи товариства, улиця краковска ч. 14. по слѣдующой цѣнѣ:

Перекотиполе	20	кр.
Ластовка	22	„
Добре роби, добре буде	19	„
Розказы про силы природы	22	„
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22	„
Повѣстки для дѣтій	27	„
Сестра	17	„
Байки	24	„
У пропасть дорога ховзка	30	„
Зоря	24	„
Звѣрята шкодны и пожиточнѣ	42	„
Молитвенникъ народный	20	„

Всякѣ замовленя выконуются скоро и точно.

(2—?)

Cement portlandzki Arnold Werner we Lwowie Sobieska l. 3 Wapno hydrauliczne

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набутя въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскій и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

ВО ЛЬВОВѢ

ВЕЛИКІЙ ВЫБОРЪ

КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ

по́сля найновѣйшихъ моделѣвъ,

по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.

Всякѣ замовленя ВЫПОВНЯЮТСЯ ЯКЪ НАЙСКОРШЕ.

Цѣнники и пробки на жаданье отворотною почтою franco.

МАГАЗИНЪ

Найбольшій складъ фабричный найлучшихъ

ПОЛОТЕНЪ И БѢЛЯ

якъ такожъ єдиный складъ комисовый для Галичины

Перкалёвъ, Шертинговъ и Калико

зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики

B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.

ШАЄРОВЪ

Великій выборъ модныхъ

товаровъ блаватныхъ,

МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,

аксамитовъ, перкаликовъ французскихъ, оксфордовъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,

якъ такожъ значный доборъ выробовъ панчошковыхъ

и бѣля для дамъ и мужчинъ.

ул. Кароля Людвика, ч. 3.

(4—?)

! Для господинъ !

Єслибы „кава Franck“, именно

правдива

Генрика Франка сыновъ

въ Линцу надъ Дунаємъ

не була **добра,** то не малобы причины єи такъ много фабрикантовъ ненавидѣти и наслѣдувати въ етикетѣ, барвѣ, друку и паперѣ, а тымъ больше уживати того самого имени и марки охороннои.

Хочете отже, **Всечестнѣ господынѣ,** отрожнити ласкаво

Правдиву каву Франка

отъ **фалшованои**, зволѣтъ при купнѣ точно зважати на знакъ **кавы правдивои**, именно на слѣдующій подпись:

Heinrich Franck Söhne Ludwigsburg

Тѣ фабриканты, котрѣ **фалшуютъ** имя въ пололовинѣ або въ цѣлости, маютъ намѣренье лише **ошукувати** Всч. господынь.

Просимо зважати точно на фирму и жадати завсѣгды только

Правдивои кавы Франка

съ поименною ознакою

Heinrich Franck Söhne Ludwigsburg

котра до того подъ настоятельствомъ Пана рабина **Салямона Шпицера,** швагра Пана надрабина **Шрайбера** въ Краковѣ, зостала знаряджена и

כשר для жидовъ כשר

по́сля ихъ религіи яко кошерна гварантована.

Можна достати черезъ всѣ значнѣйшій торговлѣ en gross et detail.

(10—10)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію отповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского.

Ч. 46 и 47. Львôвъ, Второкъ 16 (28) червця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

☞ **Число 46 „Дѣла“ сконфискувала ц. к. Прокураторія такъ пôзно, що бôльша половина складу була вже розôбрана. На само нове зложенье розкиненого письма потрѣбно було майже цѣлый день роботы двохъ людій. Понеже слѣдуючій день бувъ день недѣльный, тожь годѣ було сконфисковане число хотяйбы слѣдующого дня розôслати. Выдаємъ длятого сегодня 46 и 47 чч. разомъ въ $1^1/_2$ листа. Щобы однакожь нашѝ Вп. Читателѣ не мали кривды, редакція рѣшилась выдати надъобовязкове число въ середу будущого тыждня помимо, припадаючого свята, Рождества св. Іоана.**

ЄЩЕ РАЗЪ О

регуляціи податку грунтового.

Речинець реклямацій що до регуляціи податку грунтового минувъ, — якій буде пожитокъ зъ внесеныхъ реклямацій, побачимо, але видится невеликій.

Регуляція чи упорядкованье податку грунтового мало бути выpôвнаньемъ нерôвностій. Податку грунтового плачено до теперь 4,613.000 зр.; ôтъ сего жь року черезъ лѣтъ 15 мався платити 5,560.000 зр., отже бôльше о 947.000 зр., т. є. пôднесено податокъ грунтовый о 20% въ краю. И въ такôмъ то стосунку пôдвысшенье повинно бы було при справедливôмъ ошацованю бути примѣнене до всѣхъ податкуючихъ. До того еще дотеперь було досыть грунтôвъ неоподаткованыхъ, котрѝ въ приближеню могли пôдвысшенье покрыти. Однакожь видимо, що н. пр. въ Тернопôльскôмъ районѣ грунта окладаются, якъ тое выразилися п. Грохольскій въ палатѣ низшôй, а мин. Дунаєвскій въ палатѣ высшôй, о 80 до 120%, ба навѣть высше. Розумѣвся, що за тое ктось буде платити менше, якъ до теперь. Вже то у насъ не одною мѣрою мѣрено. Коли н. пр. дворови въ Шельпакахъ пôднесено податокъ о 20%, то громадѣ при такôмъ самôмъ положеню пôднесено его на 100%, а пôдписаному на 200%. Понеже контингентъ позôстає той самъ, то одинъ буде мусѣвъ платити за другого. Мы видимо, до якихъ мы приходимо выpôвнань. Длятого не дивно, що дворы, котрѝ давно нового податку такъ сильно боялися, нынѣ суть спокôйнѝ.

Коли въ радѣ державнôй скаржеося на великѝ нерôвности, повторявъ публично п. Дунаєвскій, котрый потребувавъ ухваленя проєкту, що нерôвности суть и бути мусятъ, однакожь на тое суть реклямаціи, при помочи котрыхъ нерôвности выpôвнаются. Але кружатъ вѣсти, що въ приватныхъ розговорахъ пп. Грохольскій и Дунаєвскій маючи вже ухваленый проєктъ мали смѣятися и твердити, що зъ реклямацій ничого не буде. Чи зъ такихъ реклямацій, якъ они у насъ звычайно робилися, чи въ загалѣ, — не знаю, але у насъ робилися они не знати по якому. Писарѣ писали, щобы щось написати и грошѣ взяти. Реклямаціи жь для дворôвъ робили звычайно комисарѣ.

Если въ реклямаціи буде тою самою мѣрою мѣрено, що при клясованю, тогды выйде тое, о чôмъ було сказано въ однôй петиціи до рады державнои; кто заручитъ, що реклямаціи въ Галичинѣ не послужатъ на тое, щобы велику посѣлôсть еще звôльнити, а меншу еще бôльше отяжити?

Не много затымъ надѣи на реклямаціи, бо колибы знижено клясованье для посѣлости меньшои, тымъ самымъ пôднесенобы тягарь для посѣлости бôльшои, — а того, якъ вже и теперь бачимо, певно не буде.

Мы жалуємося неразъ, що такъ мало нашихъ священикôвъ интересуєся справами народными; але се еще дивнѣйше, що мало интересовалося навѣть власными справами. Кôлькожь було такихъ священикôвъ, котрѝ старалися розглянутись въ справѣ о податку грунтовôмъ, щобы еще и громадянъ своихъ могли поучити? Вже не пытаю, чи много священикôвъ писало свои реклямаціи по руски, але пытаю: чи не бôльша часть шукала информацій и справы свои ôтдавала темнымъ писарямъ на рôвнѣ съ хлопами? Вже то мы справдѣ обертаємося въ якôмсь заклятôмъ околѣ.

Священики жалуются на нужденну дотацію клеру, а коли ходило запобѣгати погôршеню, оказалися байдужими. Такожь и заступники нашѝ въ думѣ державнôй поступили собѣ Богъ знає, по якому: въ промовахъ своихъ докладно доказували разячу несправедливôсть регуляційного операту, а однакожь за тою несправедливостію голосували!

Стеф. Качала.

Просвѣтѣмся!

III.

Якъ дитиннѝ лѣта, такъ и минувшôсть наша въ загалѣ звычайно представляєся намъ въ рожевыхъ барвахъ и тымъ то выходитъ якоюсь яснѣйшою, погôднѣйшою и бôльше надѣйною въ прирôвнаню до теперѣшности. Нашими молодыми думками, нашими надѣями буйнои молодости озолочуємо нашу минувшôсть, не помѣчаючи, що се не минувшôсть сама по собѣ яснѣє, блищитъ, повнымъ житьемъ наповняєся, а що се золотѣютъ нашѝ власнѝ молодѝ та живѝ думки и гадки, нашѝ першѝ пребогатѝ бажаня, нашѝ безмежнѝ надѣѣ. Доперва пôзнѣйше житье поучає насъ, що далеко не всѣ нашѝ надѣѣ осуществляются, не всѣ нашѝ бажаня переходятъ въ дѣла, и цѣлый свѣтъ въ многôмъ гдечѣмъ не такъ пріязный, якъ намъ здавалося. Не входячи въ сущнôсть нашихъ молодыхъ надѣй, бажань и стремлень, не розбираючи глубше ихъ недостатôкъ або ихъ пересадности, недостаточности нашихъ силъ для ихъ переведеня и т. д., обвиняємо звычайно лише саму теперѣшнôсть за нашу малоуспѣшнôсть. Такъ то переходимо зъ поезіи въ прозу житя—прозу, для многихъ людій слабшого духа дуже небезпечну, бо доводячу до розчарованя, рôвнодушности, бездѣльности, а навѣть усомнѣнія....

Такѝ гадки мимоволѣ насуваются, скôлько разôвъ згадаємо о нашихъ споминкахъ про першѝ часы нашого народного ôтродженя. Сороковѝ роки сего столѣтя — се тѝ „золотѝ часы“ нашои народнои молодости, они то яснѣютъ въ нашихъ споминкахъ якоюсь мовьбы золотою авреолею, на нихъ то указуємъ якъ на нашу свѣтлôсть, ними гордимося, за ними вздыхаємо. Въ прирôвнаню до нихъ здаєся намъ наша теперѣшнôсть до крайности безъôтрадною, знеохочуючою и безнадѣйною. И справдѣ було въ тыхъ часахъ нашого нового ôтродженя дуже богато молодечои буйности, богато надѣй, а еще бôльше гороижныхъ бажань. Шумно роздавались голоснѝ поклики, проповѣдувались широкѝ програмы, зазначалась свѣтла, многонадѣйна будучнôсть. Съ надѣєю и вѣрою выступали нашѝ першѝ поеты, воскрешали дивну свѣтлу минувшôсть и вѣщували неменше свѣтлу будучнôсть, — а ихъ спѣвы-поезіи находили послухъ и вѣру, оживляли сонныхъ и своими идеалами наповняли обновлену грудь оживлюванои Руси. Була то Русь справдѣ молода, якъ молодôсть буйна, жива, многонадѣйна — съ твердою непоколебимою вѣрою въ свою будучнôсть.

Нынѣ змѣнилися часы, а радше — змѣнилися люде, и много зъ тыхъ самыхъ, колись то спѣвали грôмку пѣсню воскрешеня Руси, що зъ могилъ выкликали забуту славу прадѣдну, а своими идеалами будували нову Русь непобориму, що на всѣ стороны роздавали высокопатріотичнѝ поклики и загрѣвали серця другихъ вѣрою и надѣєю, — стоятъ нынѣ съ похилеными головами, безъ вѣры и надѣи, розчарованѝ, духомъ прибитѝ — самѝ жаднѝ потѣхи и заохоты.

Однакожь, спытаємо, якѝжь то були пôдставы тыхъ нашихъ тогочасныхъ надѣй великихъ, яка основа нашихъ широкихъ програмъ политичныхъ, нашои вѣры непоколебимои, нашои смѣлости неустрашимои? Чи стояли интелигентнѝ Русины тогды близше народа, чи були они одно съ народомъ? Чи були тогдашнѝ обстоятельства такъ дуже пріязнѝ для правдивого, природного розвою Русинôвъ?

Звычайно потакуєся у насъ на всѣ тѝ пытаня и съ тымъ бôльшою горестію пôдносится непріязнôсть „теперѣшныхъ обстоятельствъ“. Однакожь, якъ всюды, такъ и тутъ теперѣшнôсть есть въ многôмъ лише наслѣдствомъ минувшости. Булобъ се невѣрно и пересадно говорити о свѣдомости масъ народныхъ въ 40-выхъ рокахъ — именно о свѣдомости національнои програмы рускои, ставлянои тогды интелигентными Русинами. Маса народа була тогды еще въ панщизнянôй неволи, лѣтя — се тѝ „золотѝ часы“ нашои народнои молодости, они то яснѣютъ въ нашихъ споминкахъ якоюсь мовьбы золотою авреолею, на нихъ то указуємъ якъ на нашу свѣтлôсть, ними гордимося, за ними вздыхаємо. Въ прирôвнаню до нихъ здаєся намъ наша теперѣшнôсть до крайности безъôтрадною, знеохочуючою и безнадѣйною. И справдѣ було въ тыхъ часахъ нашого нового ôтродженя дуже богато молодечои буйности, богато надѣй, а еще бôльше гороижныхъ бажань. Шумно роздавались голоснѝ поклики, проповѣдувались широкѝ програмы, зазначалась свѣтла, многонадѣйна будучнôсть. Съ надѣєю и вѣрою выступали нашѝ першѝ поеты, воскрешали дивну свѣтлу минувшôсть и вѣщували неменше свѣтлу будучнôсть, — а ихъ спѣвы-поезіи находили послухъ и вѣру, оживляли сонныхъ и своими идеалами наповняли обновлену грудь оживлюванои Руси. Була то Русь справдѣ молода, якъ молодôсть буйна, жива, многонадѣйна — съ твердою непоколебимою вѣрою въ свою будучнôсть.

Нынѣ змѣнилися часы, а радше — змѣнилися люде, и много зъ тыхъ самыхъ, колись то спѣвали грôмку пѣсню воскрешеня Руси, що зъ могилъ выкликали забуту славу прадѣдну, а своими идеалами будували нову Русь непобориму, що на всѣ стороны роздавали высокопатріотичнѝ поклики и загрѣвали серця другихъ вѣрою и надѣєю, — стоятъ нынѣ съ похилеными головами, безъ вѣры и надѣи, розчарованѝ, духомъ прибитѝ — самѝ жаднѝ потѣхи и заохоты.

Однакожь, спытаємо, якѝжь то були пôдставы тыхъ нашихъ тогочасныхъ надѣй великихъ, яка основа нашихъ широкихъ програмъ политичныхъ, нашои вѣры непоколебимои, нашои смѣлости неустрашимои? Чи стояли интелигентнѝ Русины тогды близше народа, чи були они одно съ народомъ? Чи були тогдашнѝ обстоятельства такъ дуже пріязнѝ для правдивого, природного розвою Русинôвъ?

Звычайно потакуєся у насъ на всѣ тѝ пытаня и съ тымъ бôльшою горестію пôдносится непріязнôсть „теперѣшныхъ обстоятельствъ“. Однакожь, якъ всюды, такъ и тутъ теперѣшнôсть есть въ многôмъ лише наслѣдствомъ минувшости. Булобъ се невѣрно и пересадно говорити о свѣдомости масъ народныхъ въ 40-выхъ рокахъ — именно о свѣдомости національнои програмы рускои, ставлянои тогды интелигентными Русинами. Маса народа була тогды еще въ панщизнянôй неволи,

Гдещо про бувальщину

рускои церкви и про нашихъ давныхъ священикôвъ.

Недавно еще жили межи нами поодинокѝ священики antiquae educationis, послѣднѝ свѣдки тои анархіи, що панувала въ добѣ упадку польскои Рѣчипосполитои, свѣдки того гнету, пôдъ котрымъ стогнавъ рускій селянинъ и его духовный наставникъ, и очевидцѣ безприкладного переслѣдованя зарôвно православія якъ и потôмъ унитôвъ. Старшѝ зъ теперѣшныхъ священикôвъ памятаютъ добре тыхъ поважныхъ сивоволосыхъ єреѣвъ, що еще передъ 30 роками калаталися мѣжь новыми ксёндзами семинаристами, переживши еще панщину; знанѝ они були зъ праведности и зъ твердыхъ своихъ хоть часомъ для молодшихъ генерацій незрозумѣлыхъ характерôвъ, зъ тои чуднои мѣщанины прикметъ личныхъ, якими Русинъ еще въ 18 вѣку бувъ выпосаженый; іовіяльнôсть, природженый дотепъ, завзятôсть и юрба козацка полученѝ въ милу гармонію съ ревною, правдивою побожностію, що граничила майже съ аскетизмомъ, съ повагою, статочностію, трудолюбивостію рускаго мѣщанина або селянина. Станомъ просвѣты мало або совсѣмъ не рôжнилися они ôтъ своихъ землякôвъ селянъ и мѣщанъ; яко дѣти руского народа, поставленѝ въ тяжкѝ невзгодины, не выходили они зъ тои сферы, не кидалися стрѣхи соломянои ани строю мѣщаньского и жили завсѣгды въ тôмъ самôмъ кружку понятій, що и селяне або маломѣщане, въ тыхъ самыхъ обычаяхъ, норовахъ, привычкахъ и потребахъ, що и тамтѝ. Коли такій священикъ ôтзначався чимъ ôтъ селянина, то хиба тымъ, що умѣвъ читати книги церковнѝ и писати кирилицію; уставъ церковный знали тѝ священики дуже добре и може не знайшовбы бувъ межи ними такого, котрый бы бувъ не знавъ руки Дамаскина и не умѣвъ бувъ вычислити зъ пальцѣвъ всѣхъ нерухомыхъ святъ на цѣлый рôкъ напередъ.

Правда, що про „лукавого Арію“ знали тѝ єреѣ хиба лише зъ акафисту до св. о. Николая, а про Гностикôвъ, Пелягіянъ або Семипелягіянъ, Павликіянъ або Богомилôвъ або навѣть про Лютеранъ и Кальвинôвъ, то и не пытай, — и на щожь? Они й не знаючи тыхъ всѣхъ „заблужденій“ учили своихъ овечокъ, обзнакомлювали ихъ съ основами вѣры христіяньскои, научали зъ совѣсти до совѣсти, пôддержували въ народѣ живе почутье того, що годится а що не годится — и загаломъ ихъ то була заслуга, що Русинъ въ своѣй нуждѣ и своѣмъ пониженю не забувъ еще тогды, що есть чоловѣкомъ. Догматика — се була ихъ слаба сторона, за тое намагали они бôльше наукою моральности, и обучали въ нѣй своихъ прихожанъ и словомъ и дѣломъ.

Посвященя єврейскѝ брали они будь у Львовѣ або въ Перемышли, будь такожь въ Луцку, где то найлегше було, заплативши приписану таксу и ôтробивши епископскѝ повинности а выказавшися до того невеликими вѣдомостями, якихъ жадали ôтъ кандидата стану духовного, одержати посвяченье и поставленье въ станъ пресвитерскій. Многѝ зъ нихъ мали кромѣ звычайного газдôвства еще иншѝ побôчнѝ занятя и допроваджували часомъ въ тôмъ або иншôмъ ремеслѣ до значнои славы; одни були стельмахами и робили власными руками возы, саны, залубнѣ або и брычки, гдеколи лѣпшѝ навѣть, якъ славнѝ въ тыхъ часахъ „найтичанки“, другѝ бавилися слюсарствомъ, робили самѝ стрѣльбы и замки, а еще иншѝ занималися рѣзьбою або малярствомъ. Тѝ то многострадальнѝ душпастырѣ, борцѣ за вѣру и народнôсть, котрѝ бôльше своею страдальною ôтпорною силою, якъ полемиками або свѣтломъ науки ставали за тѝ народнѝ скарбы, що собѣ нарôдъ мимо вѣковыхъ переслѣдованъ выдерти не давъ, они не довго пережили сумнѝ часы славнои на весь свѣтъ зъ неладу свого Рѣчипосполитои. Зложили они, потомленѝ на своихъ силахъ въ нерôвнôй а неустаючôй борôбѣ, въ зимну але рôдну землю свои кости, лишивши по собѣ нескверну память и здавши дальше веденье народа въ крѣпшѝ руки молодшои генераціи, т. є. тыхъ свѣтлыхъ священикôвъ, що выховались въ духовныхъ семинаріяхъ. Ôтъ тыхъ часôвъ належатъ они вже до исторіи. Съ ихъ ôтходомъ лучится початокъ новои добы рускои исторіи, котрый наступає пôсля першого розбору Польщѣ. А якъ тяжко було дôждатись тои новои добы! Видко, що историчнѝ Ериніи часомъ и припôзняются.

Найзнаменитшій енциклопедистъ того часу, Rousseau, писавъ два роки передъ першимъ розборомъ Польщѣ, що много бачивъ дивныхъ рѣчій на свѣтѣ а найбôльшимъ чудомъ представлявся ему тое, що такій ледачій и пережитый организмъ державный, якъ Польща, може еще животѣти на свѣтѣ. Правда, що диво перестало вскорѣ бути дивомъ и Польщу розôбрали, але колибы Rousseau еще нынѣ живъ, мусѣвбы зновъ дивуватися, що мары помершихъ еще все по земли ходятъ, що тая сама Польща въ давныхъ границяхъ, оперта на тыхъ самыхъ погубныхъ шляхотскихъ традиціяхъ, перенята на скрôзь духомъ крайнои религійнои нетолеранціи и жаждою вынародо-

а хочь 1848 р. выйшла въ тои неволѣ, то не могла ôтъ разу статися на стôлько своихъ обывательскихъ и политично-народныхъ правъ свѣдомою, на стôлько самодѣльною и далекоглядною, щобъ станути разомъ съ интелигентными Русинами на тов широке поле высокополитичноı акціи, яка голосилась тогды на рускихъ соборахъ и въ рускихъ програмахъ. Перегляньмо всѣ програмы, всѣ споры и бесѣды, якѝ тогды велися у насъ, перегляньмо навѣть нашу тогдашну литературу галицку, а въ всѣмъ тôмъ знайдемо дуже мало такого, що близше пôдходилобы до жизненныхъ интересôвъ народныхъ, що высказовалобы бажаня тыхъ що ино вызволеныхъ „пôдданыхъ“, що моглобы ихъ справдѣ одушевити и въ одноцѣльну, себе свѣдому масу политичныхъ борцѣвъ сполучити. Жадано подѣлу Галичины на часть руску и польску, жадано, щобы высокѝ достоиньства урядовѝ замѣщено Русинами, щобы зрôвнано оба обряды, щобы пошановано руску народность въ школахъ и урядахъ, щобы утворено Станиславôвске епископство, жадано наконець обороны рускоı азбуки и т. п. — але все тов и тому подôбне було або ще непонятне для народа, або ему совсѣмъ далеке, а не було тутъ ничого такого, що безпосередно дотыкалобы самыхъ людовыхъ интересôвъ, що подвигалобы ихъ напередъ и указовало дорогу ихъ успѣшного полагодженя, хоть именно такѝ справы пôсля вытворенı нового стану найперше выжидали обороны, поясненя и хосенного полагодженя. Сей для Полякôвъ такъ немилый покликъ: *„лысы и пасовиска“* пôдносився зъ устъ самого народа, а интелигентна Русь совсѣмъ не постаралась о то, щобы тую безперечно многоважну справу пояснено и справедливо полагоджено, — и она таки рѣшилась, мимо безпôставныхъ жалѣвъ польскоı шляхты на руску агитацію, въ цѣлости дуже некористно для матеріяльныхъ интересôвъ народа. Заходы около основаня громадскихъ шпихлѣрѣвъ и касъ, около народноı просвѣты, около отверезѣня народа и т. д. — не выходили поза усилія поодинокихъ патріотôвъ и совсѣмъ не сталися програмовою, органичною працю всѣхъ интелигентныхъ Русинôвъ того часу. Зъѣздъ „рускихъ ученыхъ“, основанье „галицко-рускоı Матицѣ“, було бôльше похоже на основанье рускоı академіи наукъ, всежь конечно неприступноı для народа, хочь дуже потрѣбноı для розвою рускоı народности; „Головна Руска Рада“ була товариствомъ высокополитичнымъ, дуже льояльнымъ и дуже смирнымъ и закôнчила свов житье тымъ, що ôтдала руководство рускоı справы въ руки правительства, котре, якъ казали тогды, все за насъ и безъ насъ зробитъ, на котрого чолѣ вже тогды стоявъ въ Галичинѣ гр. Голуховскій; „Народный Дôмъ“ мавъ статися чимсь въ родѣ „Zakładu Ossolińskich“ для Русинôвъ, бувъ впрочѣмъ доперва розпочатымъ а не выведенымъ дѣломъ и тожь само оставався подальше тогдашныхъ безпосередныхъ интересôвъ народныхъ. Все тов робилося, якъ звычайно говорится, на велику скалю, якôбы въ надѣи скорого верховодства Русинôвъ въ Галичинѣ, а скоро тіи надѣѣ завели, скоро не стало ôтповѣдныхъ силъ и не було вплывовыхъ мужѣвъ, широко розложенѝ пляны мусѣли оставатись непереведеными. На потребы самого народа, на потребы найблизшѝ и найжизненнѣйшѝ дуже мало звертано уваги, або и совсѣмъ ихъ не тыкано. Черезъ довгій часъ навѣть языково ôтдѣлювалась руска интелигенція ôтъ рускоı народа; въ нашихъ консисторіяхъ, семинаріяхъ и урядахъ деканальныхъ, якъ и въ приватныхъ домахъ уживано польскоı або нѣмецкоı языка, а тôлько на Буковинѣ задержавъ бувъ рускій языкъ свое панованье такожь и середъ высшихъ клясъ соспôльности. Та и пôсля 48-го року польскій языкъ въ многихъ, навѣть остентаційно-патріотичныхъ домахъ галицко-рускихъ черезъ довгій часъ ôтгрывавъ подôбну ролю, якъ французскій языкъ въ польскихъ домахъ. Погляды на народъ далеко ще не були демократичнѝ, мимо того, що вже тогды руска справа фактично була демократичною въ найблагороднѣйшôмъ того слова значеню и тôлько съ розвоемъ демократизму могла успѣшно розвиватися. Вже тогды були мы далеко ôтдаленѝ ôтъ народа а не съ народомъ и тымъ то можна собѣ пояснити, якъ мôгъ ще въ 1852 р. сказати одинъ зъ виднѣйшихъ тогдашныхъ Русинôвъ безъ найменшого запереченя зъ чіви нибудь стороны, що „для простолюдина довлѣе одного псалтыря и молитвенника“. И справдѣ литературнѝ усилія для народа не поступили въ тіи часы подальше кôлькохъ накладôвъ молитвенникôвъ, поезія поверталась въ доволѣ космополитичнôмъ и млавôмъ лиризмѣ, або зверталась до рускихъ князѣвъ и бояръ, або ще частѣйше розплывалась въ монотоннôй, дуже прозаичнôй и ничого наглядного невысказуючôй фразеольогіи патріотичнôй, а ніякъ не дôткнулась такъ живо и глубоко всенародного житя, якъ пр. Шевченкова поезія, въ котрôй озвались всѣ жалѣ и радости, всѣ думки и бажаня, всѣ кривды и стремленя цѣлои масы народноı. Одна гаѣвка народна про знесенье панщины („якъ панщина дяковала“) выспѣвала бôльше живыхъ мотивôвъ народного житя, якъ всѣ благодарнѝ оды на честь великодушного высвобожденя селянъ, печатанѝ свого часу въ „Зори Галицкôй“. Ледво кôлька цѣнныхъ повѣстій Устыяновича и выданье „Марусѣ“ Квѣтки-Основяненка указували на самъ народъ, але були занадто единичными появами, щобы справдѣ запôзнати и зблизити та разомъ сполучити руску интелигенцію съ рускимъ народомъ. Хочь тогдашна руска словеснôсть красна не тôлько що до языка, але й що до содержаня мѣстила въ собѣ много зародôвъ правдивого національнизму, але всежь таки була она тогды надто убогою, щобъ могла одушевити всѣ кружки рускоı соспôльности, обняти цѣле ев житье и заспокоити хотьбы важнѣйшѝ потребы душевнѝ, а що головнѣйше, — за слаба, щобъ повернути житье Русинôвъ на нову, щиронародну дорогу и выбити ихъ зъ пôдъ вплыву польского аристократизму.

На правду сказавши у самыхъ верховодячихъ сферахъ рускихъ не було повноı свѣдомости, якою дорогою повести руску справу. Було тôлько двѣ дороги, котрыми можна було надати рускôй справѣ силы и значеня.

Коли вже руска справа мала конче выплысти на широке море, явитись продовженьемъ епоки князѣвъ и бояръ и представитись яко стремленье Русинôвъ до самостôйности въ видѣ ôтрубноı автономіи рускоı части Галичины, съ тыми самыми аспираціями, якъ свого часу королевство Данила, то треба було числитись съ тымъ, що маса народа, якъ нынѣ не есть, такъ еще менше тогды була пôдготовленою до такоı высокополитичноı акціи, що она була несвѣдома давно померклоı рускоı державности, а навѣть не розумѣла потребы высокополитичноı акціи; треба було числитись съ тымъ, що черезъ одинъ день не робится пôдданыхъ высокими политиками и патріотичными дипломатами, треба було оглядатись, кто може поперти и съ повною свѣдомостію вступитись за тыми высокополитичными програмами. Данѝ обстоятельства тогдашнѝ, а впрочѣмъ и примѣры другихъ народôвъ, якъ Чехôвъ, Кроатôвъ, Мадярôвъ и Полякôвъ, — показували, що така высока политика при такъ аристократичнôй наклонности интелигентныхъ клясъ, при огляданюся правительства на маетки, вплывы и соспôльне становище заступникôвъ кождого народа добываючогося своихъ правъ, — могла бы була успѣшно переводитись за пôдмогою аристократіи, котра въ тіи часы була у насъ едино вповнѣ себе свѣдомымъ и розвиненымъ факторомъ политичнымъ. Случайнôсть до того надавалася Русинамъ, бо много значныхъ родôвъ аристократичныхъ признавалося до рускоı народности, хоть, правда, выповѣдаючи заразомъ потребу спôльноı акціи, мирного житя и розвою Русинôвъ съ Поляками. Въ манифестѣ свѣтского собору рускаго, пôдписанôмъ многими панами старого роду, мѣжь иншими гр. Дѣдушицкими, гр. Голеевскимъ и др., — признали они руску народнôсть и заявлялись готовыми, боронити ев и пôдмагати ев розвôй. Однакожь спôльна кооперація (чи радше мирне пожитье) съ Поляками сталася тымъ каменемъ преткновенія, о котрый розбилися заявленя рускихъ панôвъ. Верховодячѝ тогды Русины лишили тыхъ панôвъ на боцѣ не признаючи имъ права проводити въ рускôй справѣ, а тымъ самымъ рѣшено вже a priori о дальшôй долѣ высокодержавноı политики рускоı.

Исторія, для чого не пріеднено тогды тыхъ аристократично-рускихъ манифестантôвъ для рускоı справы, остався доси доволѣ не розъясненою. Тіи рускѝ аристократы певно не були еще такъ сполячены, якъ були онѣмчены ческѝ аристократы: Хотеки, Вильчки, Клямъ-Мартиницы и т. п., а мимо того се знѣмченье рескоı аристократіи не спинило рескихъ патріотôвъ ôтъ тяжкихъ и довголѣтныхъ заходôвъ, щобъ постепенно повернути чеку аристократію для реского національнизму. Обрядовôсть не повиннабы була статися перепоною, не тôлько для того, що тіи паны не выступали противъ рускоı (гр. кат.) обряду, але и для того, що предсѣ дуже значна часть рускоı мѣщаньства и селяньства вызналала латиньскій обрядъ, хоть належала до рускоı народа, а ставити руску народнôсть выключно лише на становище гр. кат. обряду, значило тôлько, що жертвовати тыми сотками тысячь рускихъ латинникôвъ въ користь польскоı народности. Що же до мирного пожитя чи спôльноı кооперації Русинôвъ съ Поляками, — якъ се говорилось въ згаданôмъ манифестѣ, — то було се пытанье, надъ котрымъ на кождый случай слѣдовало тогды глубше застановитись. Треба було надъ тымъ застановитись не тôлько для того, що руска аристократія и значна часть рускоı интелигенціи була повязана съ польскими родинами тысячными звязями родинными, завсѣгды сильнѣйшими ôтъ всякихъ политичныхъ стремлень и вже зъ горы выключаючими безъусловне ворогованье, — не тôлько для того, що въ загалѣ успѣшный розвôй краю заселеного двома народами немыслимый при безнастаннôмъ и, такъ сказати, програмовôмъ вороговаю обохъ народôвъ противъ себе, — але и длятого, и то головно длятого, що для оглядного ока политичного совсѣмъ було яснымъ, що тогдашне правительство въ своемъ поступованю взглядомъ Русинôвъ а Полякôвъ совсѣмъ не руководилось щирою любовію для Русинôвъ, ани навѣть урядовымъ титуломъ анексіи Галичины до Австріи яко землѣ рускоı, але одною засадою: duobus litigantibus— tertius gaudet, — треба було отже застановитись, чи такій спôръ, а радше безпощадне ворогованье двохъ народôвъ in gaudium tertii було политично оправдане и хосенне такожь и для Русинôвъ. Впрочѣмъ треба було и то зважити, що ôтъ новопріеднованыхъ не можна було ôтъ разу жадати вповнѣ выробленого, до совершенности скристализованого національного пересвѣдченя въ всѣхъ ôтношеняхъ, совсѣмъ ясного, до глубины щирого, до самоотверженя безъинтересовного патріотизму.

Не хочемо однакожь выдавати въ тôмъ взглядѣ свого суду, бо, якъ сказано, исторія сеи справы тутъ еще въ многôмъ не выяснена. Не скажемо навѣть, щобы мы жаловали за тымъ, що для рускоı справы не пріеднано рускихъ панôвъ, але скоро вже тогды залишено тую дорогу наданя силы и значеня рускôй справѣ, то оставалась вже лише друга дорога, котрою хоть не ôтъ разу, а постепенно и тымъ певнѣйше можна було дôйти до цѣли, — а то дорога звернутись впростъ до самого народа, дорога здвигненя народноı масы до повноı свѣдомости, до обороны своихъ правъ народныхъ, до поступу и розвою народного. Була се дорога народноı працѣ ôтъ самого почину, ab ovo, дорога органичноı працѣ певноı але и тяжкоı, тихоı а неустаючоı, систематичноı, постепенноı — ôтъ малого до щоразъ бôльшого. Якою малабы бути тая праця, о тôмъ поговоримо еще пôзнѣйше. Теперь лише спытаемося, чи верховодячѝ Русины сороковыхъ рокôвъ ôткинувши першу дорогу, пôшли сею другою?

(*Дальше буде.*)

Дръ Людвикъ Вольскій,

посолъ до рады державноı зъ мѣста Львова передъ своими выборцями.

Бесѣда дра Людвика Вольского передъ выборцями во Львовѣ наробила много шуму и вызвала много толкôвъ въ дневникарствѣ польскôмъ, ческôмъ и нѣмецкôмъ. Признати треба, що бесѣда тая справдѣ дуже цѣкава зъ уваги на личнôсть, котра ев выголосила, и зъ уваги на теперѣшнѝ ôтношеня партійно-политичнѝ въ Австріи. Не занехаемъ и мы подати нашь поглядъ на политику дра Вольского, котру ôнъ высказавъ въ бесѣдѣ передъ львôвскими выборцями и за котру одержавъ ôтъ нихъ вотумъ довѣрія.

Въ недѣлю, дня 19 с. м., здававъ дръ Вольскій справу зъ своеи дѣятельности въ радѣ державнôй. Въ сали ратушевôй зôбралось около 400 осôбъ. При тôй случайности дръ Смолька, такожь посолъ мѣста Львова, выступивъ рôвножь передъ лицемъ своихъ выборцѣвъ, тôлькожь не съ справозданьемъ, якъ дръ Вольскій, але съ прошеньемъ, щобы выборцѣ ево на сей разъ ôтъ здаваня справы зъ дѣятельности въ радѣ державнôй увôльнили, зъ уваги на ево становище президента палаты. Дръ Смолька бажае яко президентъ все стояти понадъ сторонництвами, а колибъ ему прійшлось выступити передъ выборцями съ справозданьемъ и высказати все щиро, по совѣсти, мусѣвôы немило дôткнути може яке сторонництво або личнôсть, а се не булобъ користнымъ зô взгляду на ево особу, именно въ теперѣшнôй политичнôй ситуаціи въ внутри Австріи. Дръ Смолька заявивъ, що коли по уступленю Коронініого обнявъ президентуру въ палатѣ послôвъ, ôтъ першои хвилѣ поставивъ собѣ задачу выровнати

рóжницѣ думокъ въ палатѣ, усмирити страсти, щобы можна дóйти въ згодѣ до спокóйнои працѣ, особливо на поли такъ бажаного всѣми розвою економичного. „Я николи того зъ ока не спустивъ и при справедливости и повнóй безсторонности я таки добивсь хочь того вдоволеня, що при замкненю палаты óтношеня межи сторонництвами полѣпшилися“.

На внесенье дра Згурского збóръ черезъ повстанье зъ мѣстць выразивъ дру Смольцѣ признанье.

Тогды забравъ голосъ дръ Вольскій. На вступѣ своѣи промовы згадавъ о важности справоздань посольскихъ передъ выборцями, котрí по его думцѣ суть „условіемъ, щобы системъ репрезентаційный зъ мертвои формы стався дѣйстностію, щобы розбуджувалася опинія публична, а не попадала въ апатію, щобы выборцѣ могли информуватися о току дѣлъ парляментарныхъ, а посолъ щобы черствився и молоднѣвъ въ живóмъ жерелѣ опиніи публичнои, щобы неначе клавъ руку на бíюче серце своѣи соспóльности и пересвѣдчувавсь, чи и о кóлько óнъ высказуе и повнить волю своихъ выборцѣвъ.“*)

Приступаючи до самои рѣчи, дръ В. выразно и съ притискомъ заявляе, що óнъ зъ теперѣшнои политики польскои въ Австріи не вдоволеный. Теперь о Полякахъ австр. богато свѣтъ говоритъ, — они суть и въ радѣ короны и на иншихъ вплывовыхъ становищахъ, — але свѣтъ не може мати для Полякóвъ почести и симпатіи, а дръ В. того власне бажае.

Теперѣшне правительство не хоче идентификоватись съ ніякою партіею парляментарною, хоче поєднаня народностій, — а тымчасомъ на дѣлѣ того поєднаня не видно, сильнѣйша сторона, до котрои належатъ и Поляки, тероризуе до крайности слабшу, не перебираючи въ средствахъ. Дръ В. бажавъ и бажае, щобы Поляки не лучились съ лѣвицею, но не лучились и съ правицею, але щобы заняли посередне станóвище, въ терминольогіи парляментарнóй званє „лѣвымъ центрумъ“, котрого нема тóлько въ однóмъ австр. парляментѣ, а зъ чого выходитъ велика шкода для обохъ противныхъ партій. Графъ Таффе зъ початку мавъ зъ посередъ давныхъ вѣрноконституційныхъ до 40 послóвъ, котрí его пóдпирали, але пóзнѣйше тіи послы побачивши, що не маютъ на кóмъ опертись, що въ палатѣ поплачуе тóлько безвзглядна скрайнóсть, утонули въ пучинѣ лѣвицѣ, якъ Поляки въ пучинѣ правицѣ. И зъ óтси пóшло пожалованя достойне ослабленье правительства гр. Таффого, котре, щобы опертись на правици, мусѣло поодинокимъ єи фракціямъ чинити далекосягаючí уступства, такí навѣть, котрí були суперечнí съ програмою правительства. Поляки и Чехи пóдпирали охотно гр. Таффого и въ своихъ домаганяхъ були умѣренí. Але инакше поступала собѣ партія права, а радше фракція тирольска, ультрамонтаньска. Двацять послóвъ тои фракціи, межи котрыми нема и одного Славянина, óтъ самого початку до нынѣ выступае съ якъ найдивачнѣйшими жаданями, приводитъ правительство до колизій и компромитацій. Фракція тая тероризуе всѣхъ, за що нибудь грозитъ розрывомъ съ правительствомъ и партією. Такъ въ послѣдныхъ часахъ она загрозила Полякамъ и Чехамъ, що коли не будутъ голосувати за внесеньемъ Линбахера, она буде голосувати противъ гал. трансв. желѣзницѣ, противъ ческому университетови и противъ буджету. Черезъ тое правительство Таффого не може сконсолидоватись на внутрь и мати повагу на внѣ, — а безъ того ніяке правительство довго простояти не може.

Що же дотычитъ „поєднаня народностій“, котре гр. Таффе взявъ за свою паролю, — то централисты маютъ причину взяти тое слово просто за предметъ кпинъ и насмѣшки. Дръ В. не годится съ вырeченьемъ дра Смольки, будьтобы „при замкненю палаты óтношеня межи сторонництвами полѣпшилися“, противно, роздражненье въ палатѣ доведене до крайности, „а кто пробувъ одну годину въ атмосферѣ душнóй, парнóй, повнóй електричности, посередъ зрываючихся нагле вихрóвъ, той съ тревогою спытае, до чого се дóйде, якъ довго буде тревати и на чѣмъ скóнчится.“ Ворогамъ автономіи, централистамъ се вода на ихъ млынъ, они выкликуютъ що разъ бóльшí страсти въ народѣ. А кто тому виненъ? Ультрамонтаньска нѣмецка фракція! Внесенье Лихтенштайна, несправедливе уневажненье горѣшно-австрійскихъ выборóвъ и рóвножь несправедливе признанье важности новыхъ выборóвъ, внесенье Линбахера — все тое етапы до щоразъ бóльшого огорченя и розстрою. Дръ В. каже, що николи не перестане надъ тымъ сожалѣти, що Поляки причинилися до того розстрою пóдпираючи все безъусловно загонистí претенсіи реакційнои ультрамонтаньскои фракціи.

(*Конецъ буде.*)

*) Той уступъ нарочно приводимъ въ дословнóмъ толкованю, бо, здаеся намъ, óнъ добре характеризуе значенье стычности посла съ выборцями, на що нашí рускí послы (съ выимкомъ хиба о. Озаркевича) и выборцѣ не кладутъ ніякои ваги.

ДОПИСИ.

Зъ Перемышля. (*Господарство польске на Руси.*)

(Початокъ дописи сконфискованый.)

Найлучшій примѣръ того маемъ на комисіи въ Перемышли, на комисіи такожь о. Ильницкого въ Коломыѣ въ дѣлѣ проф. п. Махницкого и т. д. Въ Перемышли всѣ сподѣвалися, що по комисіи заворушенí польскí головы будутъ óтъ насъ перенесенí въ „благонадежднѣйшí“ стороны, отъ хочьбы до Кентъ; гдекотрí смѣливѣйшí, навѣть зъ Полякóвъ, почали кс. Ленкавскому, директорови женьскои школы и семин. учительскои, желати лучшои и óтповѣднѣйшои посады (отъ хотьбы и ректора духовного сѣменища во Львовѣ — дуже óтповѣдно), но надѣя, якъ то звычайно у Русинóвъ буває, насъ завела и вмѣсто добра принесла намъ еще бóльше лиха. По óтъѣздѣ о. комисаря кр. рады шк. не то, що не полѣпшилося, ба еще съ подвóйною завзятостію почали пп. учительки переслѣдовати рускí дѣвчата, яко денунціянтки. Многí зъ нихъ при кóнци року перестали ходити до школы вслѣдство секатуръ, а зъ тыхъ, що лишилися, многí дóстали злу клясу, лише маóуть длятого, що суть рус. роду, бо не хочемо припустити, щобы рускí дѣвчата гóрше óтповѣдали въ школѣ óтъ Польокъ, коли лекціи по домахъ Польки все óтъ Русинокъ побераютъ. Самъ директоръ кс. Ленкавскій гдекотрí кандидатки сем. учительскои въ непохвальнóмъ свѣтлѣ радѣ шк. краевóй представивъ, а тая взборонила имъ вступити до учит. семинаріи. Кто якъ кто, але такъ важна особа якъ директоръ, а до того еще и священикъ, повиненъ правдою руководитися; тымчасомъ такъ сталося, що óнъ що иншого до рады шк. кр. написавъ, а цѣлкомъ що иншого отцеви дѣвчины (священикови) говоривъ. Самъ кс. директоръ може не бувбы óтважився до такого нерозважного кроку, колибъ не его злí духи, знанí зъ мин. року учительки К(азимира) и Д(омбровска). — Они то директора такъ опановали, що óнъ хотячи нехотячи все и всюда ихъ неправдивымъ наговорамъ дае вѣру. Такій директоръ, по моѣй гадцѣ, повиненъ, або ніякимъ духамъ такъ легко не вѣрити, або совсѣмъ усунутися; найлучше однакожь булобы, щобы рада шк. кр. Перемышль óтъ тыхъ духóвъ разъ увóльнила, бо ихъ нетактовнóсть не маe границѣ, а що зъ того всего хаосу выплываe, легко догадатися. Тѣло учительске, видячи таку податливóсть кс. директора „панямъ“ учителькамъ, хоче у нихъ собѣ тоже zaskarbić względy, а тую цѣль найскорше може осягнути, если лишь не буде причинятися до „rozdwojenia i różnicy między obu obrządkami“. Въ своѣй благороднóй ревности звернуло тѣло уч. свою неласку на тыхъ Русинокъ, котрí щоденно ходятъ до церкви, а не до латиньскои каплицѣ. И такъ повертаючихъ учениць зъ церкви не впускано до клясъ, но силомóць посылано до каплицѣ, где, мимоходомъ сказавши, богослуженя, отъ якъ и сего року majowe nabożeństwo, ажь до ½9 перетягаются на шкоду науцѣ школьнóй. Рускí дѣвчата зъ боязни передъ секатурами мусятъ повинуватися. Лучалося часомъ и таке, що учительки не чатовали по коритаряхъ на „ruskie stadko“, то за тое при читаню катальогу кождóй Русинцѣ ставили пытанье: „A czy byłaś w kościele?“ Наколи дѣвчина óтповѣла, що не була (бо була въ церквѣ), заразъ дóставала „kréskę“. Така „kréska“, се зла нота въ обычаяхъ. Такъ отже руска дѣвчина, идучи до церкви, не тóлько наражала себе на всякí переслѣдованя зъ стороны учительокъ, но и на всякí можливí насмѣшки зó стороны Польокъ-колежанокъ. „Widzisz, gdybyś nie była szwargotała cały rok po rusku, i nie chodziła do tej ruskiej bożnicy, nie byłabyś złej klasy dostała“, такими словами втѣшало польске „pachole“ свою товаришку-Русинку! Наводимъ тіи слова безъ найменшого коментаря дословно, щобы цѣлый свѣтъ знавъ, чого могутъ выучитися дѣти пóдъ руководствомъ загорѣлыхъ польскихъ головъ. Не потребуемо додавати, що таке польске дѣвча не вынесло тои злобы зъ свого дому, але навчилося того въ школѣ. Єсть фактомъ, що самí „światłodawczynie“ таки просто въ клясахъ высмѣваютъ рускій языкъ. Що се не выдумка, то всѣ ученицѣ зъ VI кл. минув. року можутъ ствердити. Разъ якось зóйшлися до тои клясы „światłodawczynie“ на „poufną pogadankę“ до своѣи товаришки Г(анулѣ). Такъ „учительки“ якъ и ученицѣ нужь „w poufną pogadankę“ — а рускí дѣвчата почали по руски шептати. Быстре ушко учительки (здаеся Домбровскои) дочуло тую „mongolsko-tatarską mowę“ и далѣй до господарки клясы выѣздити съ докоромъ: U ciebie już po ruskuszwargocą?“ Учителька засоромившись óтъ докору, а може и побоюючись, щобы на ню не донесли, сейчасъ выдала наказъ, що: „tu nie wolno gadać po rusku“. Ученицѣ-Польки все тое добре чули и всѣ на слово „szwargocą“ выбухнули смѣхомъ и óтъ того часу „za panią matką“ послугуются тымъ словомъ на докóръ своимъ товаришкамъ-Русинкамъ.

Но не досыть на тóмъ, польска злоба въ школѣ женьскóй не маe границь ни кóнця. По препорученю тутешного ординаріята впроваджено минувшихъ лѣтъ звычай, що дѣвчата-Русинки при спріяючóй погодѣ ходили до церкви на службу Божу. Той звычай сего року почавъ практиковатися. Но понеже загорѣлцямъ польскимъ навѣть церковь солію въ оцѣ, тожь довѣдавшись о тóмъ, учительки выступили на катедры въ школѣ женьскóй и кожда задиктовала: „Tam ma cie chodzić na nabożeństwo, gdzie ja jestem!“ (розумѣеся, що до „ruskiej bożnicy“ не пóйде учителька, лише до лат. каплицѣ). Учительки хотѣли тымъ чиномъ заказати рускимъ дѣвчатамъ посѣщати церковь. Но о. катехитъ не перестававъ и дальше для рускихъ дѣтій óтправляти службу Божу по старому звычаю, ажь ось нагло приходитъ зъ рады шк. кр. слѣдуюче рѣшенье:

L. 4388. Odnośnie do sprawozdania z dnia 20 kwietnia b. r. do l. 47 zawiadamia się c. k. Dyrekcyą, iż Rada szkolna krajowa nie przychyliła się z powodów w sprawozdaniu tem przytoczonych, a przedewszystkiem dla zbyt wielkiej odległości zakładu tamtejszego od cerkwi, do żądania katechety obrz. gr. kat., ks. Z. Podlaszeckiego, ażeby uczennice obrz. tego, tak seminaryum nauczycielskiego jak i szkoły ludowej „PP. Benedyktynek“ uczęszczały wspólnie i w porządku szkolnym także i w dnie powszedne na nabożeństwo do tamtejszej cerkwi. Pod tym względem należy w przyszłości, aż do dalszego rozporządzenia zachować zwyczaj dotychczasowy, lecz nie należy również przynaglać tych uczennic, ażeby uczęszczały do kościoła łacińskiego.

Przy tem nadmienia się, iż tamtejszy konsystorz biskupi obrz. gr. kat. nie przedłożył w tym względzie żadnego przedstawienia, ani też wniosku.

We Lwowie 8 maja 1881.

W zastępstwie *Loebl* m. p.

Повысше розпорядженье оголосили дня 3 червця господарѣ по своихъ клясахъ — но якъ? Ото, kurz und bündig: „Uczennicom obrz. gr. kat. nakazała Rada szk. kraj. obowiązkowo codziennie chodzić do kościoła“! Такъ-то кóлькома перекручеными словами збуло тутешне тѣло учительске розпорядженье высшои власти; о кóнцевóмъ уступѣ розпорядженя, где говорится, що не вóльно Русинокъ силувати ходити до костела, никто зъ учителѣвъ и словомъ не писнувъ. А навѣть знаный Вп. Читат. „Дѣла“ зъ мин. року славный рускій языкословъ п. Козловскій, учитель руск. языка, допустився того самого грѣха противъ свого обряду, оголосивши наведене розпорядженье въ такóмже „streszczeniu“ на 3 роцѣ учит. семинаріи. Приглянувшися близше самому розпорядженю кр. рады шк., знаходимъ въ нѣмъ дивный уступъ, где кажеся, що „Rada szk. kraj. nie przychyliła się... do żądania katechety“. Намъ звѣстно, що о. катихитъ щось подóбного óтъ рады шк. не мóгъ жадати; óнъ же о тóмъ знае, що óтправа службы Божои не входитъ въ компетенцію Рады шк., але въ компетенцію Ординаріята, котрый самъ наказавъ законоучителямъ óтправу богослуженя для дѣвчатъ. Еще дивнѣйшí мусѣли бути „powody“, наведенí п. директоромъ въ справозданю до рады шк., скоро она поспѣшилася заказати рускимъ дѣвчатамъ ходити до церкви; — мусѣли бути тí самí поводы, якí голосили учительки зъ катедръ, будьтобы дѣвчата могли въ церквѣ здеморализоватися, — що есть совсѣмъ безпóдставне. Тажь въ церквѣ никто не засѣвае такъ само якъ и въ костелѣ неморальности межи дѣтьми, хотяй и жадна зъ професорокъ не ласкава тамъ заглянути; ба що, за церквою промовляе бóльше вже и тое, що ту ученицѣ не приглядаются безтактовному поступованю пп. учительокъ. Мы мали случайнóсть придивитися однóй учительцѣ на похоронѣ еписк. Гиршлера, котра черезъ цѣлу суму, въ притомности своихъ дѣвчатъ, до всѣхъ 3 лат. сотрудникóвъ кождого разу, коли тіи попередъ ню мусѣли переходити, щось имъ до уха шептала, такъ що самí лат. священики поглядаючи одинъ на другого, двозначными усмѣхами оцѣняли ей высоку моральнóсть. Въ церквѣ хотяй и професорокъ не ма, за тое есть ажь 5 катехитóвъ, зъ котрыхъ якъ не одинъ, то другій зоркимъ окомъ слѣдитъ за молодежію. Звычайно о. катехитъ сем. учит. читае службу Божу при бочнóмъ óлтари для дѣвчатъ, а катехитъ гимназіи стоитъ у входа церкви и вадзирае, щобы котрыйсь зъ гимназіястóвъ не пóйшовъ за бáріеру бочнои навы церквы, где власне для дѣвчатъ читаeсь служба Божа. Коли же ученики посходятся, тогды гимн. катехитъ починае читати службу при великóмъ óлтари, дѣвчата же бочными дверми выходятъ зъ церкви, такъ що и о найменшóй стычности съ молодѣжію гимн. мовы бути не може. Впрочѣмъ и зъ взглядóвъ санитарныхъ дѣвчата радше идутъ до церкви, якъ до лат. каплицѣ, бо въ каплици майже цѣле богослуженье мусятъ клячѣти, пр. на „majowem nabożeństwie“, где починаeся тое кляченье óтъ 7 а треваe вже до ½9 годины. Чули мы що óтъ такихъ „колѣноприклонныхъ ćwiczeń duchownych“ увóльненí лише тí ученицѣ, котрí съ собою зъ дому приносятъ свѣчки; такí свѣщеносницѣ могуть умоляти для себе ласки Божои стоячи, прочí всѣ мусятъ клячѣти. Такъ прикра мольба много шкодитъ молодому организмови, а навѣть лѣкарѣ (якъ пр. п. К.) заказали гдекотрымъ дѣвчатамъ ходити на такъ довге кляченье. Будь що будь, нынѣ мы дочекалися вже того, що намъ вже навѣть не вóльно въ своѣй церквѣ Богу молитись. Зъ того видно, що наша церковь нашимъ братямъ дуже солію въ оцѣ, тожь съ радостію витаемъ першу нашу „Бурсу дѣвочу“ въ Перемышли. Кому лише добро народа и церкви на серцю лежитъ, нехай споможе тую многоважну институцію, и то чимъ скорше, — бо непріятель не спитъ. Вкладка 3 зр. не такъ велика, а користь для нашого народа не обчислена. Видимо, якъ нашí дѣвчата на всякóмъ мѣстци переслѣдуютъ — тожь отвореня Бурсы дѣвочои всѣ ожидаемъ съ нетерпеливостію.

Повертаючи еще до высше наведеного розпорядженя кр. Рады школьнои,

мусимъ высказати наше здивованье, для чого въ такъ пекучôй справѣ, где всѣ званй, а бôльше еще незванй судіи голосъ забирають, нашъ свѣтл. Ординаріятъ на все мовчитъ и свого права не боронитъ? Належалобы, щобы Ординаріятъ зажадавъ ôтъ Дирекціи предложити такожь для себе „sprawozdanie“, и довѣдатися подрôбно о поводахъ сего такъ некористного рѣшеня рады шк. кр. Такожь на щось предсѣ засѣдає въ кр. радѣ шк. заступникъ ординаріятскій митроп.? Чи може перемыскій Ординаріятъ выключеный зъ того „милостивого покровительства“?

(Конець дописи рôвножь сконфискованый.)

Зъ Микулинець 21 (8) червня 1881. (*Краєве товариство рыбацке въ Краковѣ.*) Товариство тое завязане дня 24 серпня 1879 р. числитъ до нынѣ блізько 500 членôвъ и складаєся зъ товариства центрального надъ Вислою въ Краковѣ и 16 ôтдѣлôвъ надъ важнѣйшими рѣками повздовжь Галичины.

Товариство взяло собѣ за головну цѣль зарыбнювати воды въ користь публичну, отже сѣяти безъ боязливои думки о тое, кто овочѣ збирати буде; при тôмъ увзглядняє дорѣча въ ихъ цѣлости, а не въ границяхъ политичныхъ, котрыхъ рыбы не знають.

Поле до працѣ має товариство велике и вдячне, якъ мало котре инше, бо воды Галичины сягають моря Чорного и Балтицкого, и спріяють вспôльнôй праци съ товариствами рыбарскими въ краяхъ повздовжь балтицкои Вислы и чорноморского Днѣстра, Прута и Стыра. Вандруючй рыбы, якъ лососѣ, котрй на терло ажь до гôрного бѣгу водъ нашихъ тягнуть, могутъ дуже успѣшно бути розмножуванй и черезъ тое роблять залежными ôтъ насъ краѣ надъ середнымъ и долѣшнымъ бѣгомъ тыхъ рѣкъ положенй; и противно, рыбы тримаючйся до теперь переважно долѣшного бѣгу тыхъ рѣкъ, роблятъ насъ залежными ôтъ нихъ; и той то власне станъ спонукавъ нѣмецке товариство рыбарске въ Берлинѣ, гойно вспомагати наше товариство въ Краковѣ. Въ кôнци рôжнй воды нашй маютъ гдекотрй цѣннй рыбы собѣ властивй, якъ н. пр. Висла свого лосося, угра и осетра; Днѣстеръ чечугу, вырозуба и судака; Прутъ головатицю; а рыбы тіи для вспôльного пожитку можна пересѣдлювати зъ ихъ водъ родинныхъ до покревныхъ або навѣть чужй рыбы, якъ: лосося калифорнійского (Salmo Quinat.), троць (Salmo trussa), лососьо-пструга (Salmo lacustris), якъ съ знаменитымъ успѣхомъ того доводитъ выллгарня рыбъ Арт. гр. Потоцкого въ Дубѣ.

Свѣдоме своои цѣли товариство не радило довго, але завязавшися, приступило ôтъ разу до працѣ, на яку єго въ першôй порѣ було стати. До нынѣ пересѣдлило угра, лосося балтицкого и калифорнійского до водъ Галичины, котрыхъ то цѣнныхъ рыбъ передъ тымъ не було, и тымъ дало прикладъ, що кто хоче зъ воды збирати, той муситъ єи такожь давати, подôбно, якъ рôльникъ засѣває рôлю, або лѣсникъ засаджує лѣсы. Товариство стараєся пôзнати природу водъ въ Галичинѣ, щобы моглося охоронити ôтъ ошибокъ въ своѣй роботѣ, або въ порадѣ тымъ, котрй ôтъ него рады пытаютъ. Працѣ науковй практичнй въ тôмъ направленю оголосили: дръ М. Новицкій, проф. М. Ломницкій, М. Вержбовскій, А. Байль; Ант. Барта и др.

Пожиточна праця товариства мала еще боротись съ недостачію фондôвъ, а що бôльше съ рыболовствомъ варварскимъ на плывучихъ водахъ и съ недостачію гôднои рыбацкои уставы; але тое зло, дасть Богъ, мине незадовго, якъ минуло въ иншихъ краяхъ, а засѣвъ товариства выдасть хорошй жнива.

Часто можна чути голоси, що безъ уставы такои не можна ничого для товариства дѣлати, однакожь звертаємъ увагу и на тое, що и для уставы муситъ бути грунтъ приспособленый, щобы управненй до рыболовства поняли єи яко пожиточну для себе и щобы єи шановали, а о тое власне товариство стараєся. А впрочѣмъ по що придалабыся устава, колибы вже рыбъ не було?

Ант. Барта, учитель.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Делегаціи австрійско-угорскй*) маются вôбрати заразъ по уконституованю сойму угорского и по дебатѣ надъ адресомъ; то наступитъ имовѣрно межи 15 а 20 жовтнемъ. На сей разъ нарады делегацій будутъ ôтбуватися въ Вѣдни, бо минувшій разъ ôтбувались въ Пештѣ. Сесія делегатôвъ, якъ доносять дневники, не буде тревати довго.

(*Рада державна*) має розпочати такожь нову сесію въ половинѣ жовтня, рôвночасно съ делегаціями.

(*Министеръ торговлй*) бар. Пино выѣхавъ на инспекцію будовы желѣзницѣ арльбергскои до Форарльберга. Єго заступає мин. Земялковскій.

(*Въ Празѣ*) ведесь теперь дуже завзята агитація передъ выборами до праскои комнаты торговельнои. Борба иде межи двома сторонами ческою и нѣмецкою. Однакожь побѣда буде по тôй сторонѣ, по котрôй станутъ жиды. (Звѣстно, що у насъ во Львовѣ борба при выборахъ до комнаты торговельнои ведесь межи Поляками а Жидами и Жиды берутъ верхъ и выбираютъ своихъ.) Комитетъ ческій въ Празѣ выдавъ до Жидôвъ ôтозву, завзываючи ихъ до сполученя съ Чехами, бо они въ ческôй земли жіютъ, повинні отже вже изъ самои вдячности попирати интересы того народа. Нѣмецкй централисты и ихъ органы толкуютъ тую ôтозву яко грозьбу жидамъ ческимъ и взываютъ ихъ, щобы не давалися терорызувати. До централистичныхъ газетъ посыпались кореспонденціи зъ Чехъ, що по мѣстахъ проявляются антижидôвскй розрухи, що Чехи пôдкидаютъ бомбы пôдъ жидôвскй конторы и т. д. Розумѣесь, що така тактика военна централистôвъ на нищо имъ не придастся, а еще хиба имъ самымъ выйде на шкоду, бо жиды можутъ справдѣ налякатись Чехôвъ, якъ прим. жиды галицкй по розрухахъ на Украинѣ налякались погрозъ „Gazet-ы Narodow.“ и при послѣднôмъ выборѣ во Львовѣ зъ страху загубили своего кандидата, п. Бодыньского, а гдеякй навѣть голосували на свого тяжкого ворога, п. Меруновича.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Пôсля донесень до Presse въ Петербурзѣ ôткрыто зновъ мину динамитову пôдъ мурованымъ мостомъ на Гороховôй. Въ пуделку зъ грубои бляхи мѣстилось 3 — 4 фунты динамиту. Дроты проводовй до запаленя мины були въ ладѣ.

Процесъ звѣстного нигилиста Тригонѣ або Мильорда не ôтбудесь въ липни, але ажь въ вересню. Новй арештованя даютъ що разъ бôльше матеріялу до слѣдства. Показалося, що Кибальчичь взявъ на себе всю вину офицера Суханова. Рôвножь выявилося, що зôзнанье Желябова, будьтобы тôлько чотыри люде чекали съ бомбами на царя, було не правдиве и мало тôлько на цѣли впровадити въ ошибку судію слѣдчого; показалось, що на улицяхъ, куда 13 марта мавъ проѣздити царь, стояло 11 чи 12 людій съ бомбами.

Румунія. Въ новôмъ королевствѣ прійшло до министеріяльнои кризы; кабинетъ Димитрія Братіяно подався до димисіи и тую ôтъ короля одержавъ. Дим. Братіяно бувъ тôлько два мѣсяцѣ президентомъ министрôвъ. Президентомъ нового кабинету зôставъ Іоанъ Братіяно, братъ Димитрія. Причину до упадку кабинету дали по перше интерпеляціи въ сенатѣ и палатѣ послôвъ въ справѣ Дунайскôй, а по друге вотумъ недовѣрія, дане сенатомъ министрови вôйны Сляпицеано за неправильности при лицитаціяхъ потребъ для арміи. Рôвножь задля незгоды съ палатою мусѣли подавати сь до димисіи министры финансôвъ Стурдза и дѣлъ ввутрѣшныхъ Статеску. Кромѣ того бôльшôсть палаты рѣшила не попирати кабинетъ.

При случаю мусимъ розказати о пытаню Дунайскôмъ, о котрôмъ неразъ у насъ згадуесь, а котре для Австріи має дуже велике значенье. Пôсля 55 статій берлиньского трактату, державы европ. дôстали не тôлько обширнй права контролѣ и надзору надъ частію Дунаю межи Галацомъ а моремъ, але еще повинні при помочи делегатôвъ прибережныхъ державъ уложити регуляминъ для судоходства и уставу о рѣчнôй полиціи для части Дунаю межи Галацомъ а Желѣзными Воротами. Часть Дунаю ôтъ моря до Галаца уважаесь неутральною и тутъ межинародна комисія компетентна; але ôтъ Галаца до Желѣзныхъ Воротъ часть Дунаю належитъ тымъ державамъ, котрыхъ она границію — и для того державы постановили, щобы въ комисіи для тои части Дунаю були делегаты и тыхъ державъ, яко безпосередно интересованыхъ. Але той проектъ доси не мôгъ бути введеный въ дѣло зъ причины незгоды межи Австріею и прибережными державами. Конференція берл. не могла въ пытаню Дунайскôмъ Австрію совсѣмъ усунути зъ комисіи мѣшанои зъ тои причины, що єи краѣ ôтъ Галаца до Жел. Воротъ не прилягаютъ до Дунаю. Алежь Дунай має жизненный интересъ для Австро-Угорщины яко путь до Чорного Моря. Може бути, що прибережнй державы булибы и пристали на просте допущенье Австріи до мѣшанои комисіи, але бо вѣденьскій кабинетъ зажадавъ, щобы Австрія въ случаю рôвности голосôвъ мала въ мѣшанôй комисіи голосъ рѣшаючій; — противъ того прибережнй державы рѣшучо запротестували. Державы, щобы снôръ полагодити, предкладали дати Австріи голосъ рѣшаючій тôлько въ пытаняхъ администраційныхъ, въ пытаняхъ же принципіяльныхъ передати рѣшенье европейскôй комисіи. Але и того предложеня не принято. Найсильнѣйшого однакожь противника встрѣтила Австрія въ Румуніи. Въ Букарештѣ ôтбулися недавно митинги скликанй нарочно для протесту противъ претенсій Австріи. „Не будемъ мы мѣняти турецкого васальства на австро-угорске!“ — говорили бесѣдники; по ихъ думцѣ допустити Австрію до рѣшаючого голосу въ комисіи, значилобы ôтдати низшу течію Дунаю пôдъ владѣнье Австріи. Зъ митингôвъ було дунайске пытанье перенесене и въ палату послôвъ и въ сенатъ и на дотычнй интерпеляціи ôтповѣдали министры, що совсѣмъ не думаютъ жертвовати интересôвъ Румуніи въ користь Австріи. И нове министерство не буде могло заняти иншого становища въ справѣ дунайскôй якъ давнѣйше.

Франція. Министеръ дѣлъ внѣшныхъ, Бартелеми Ст. Илеръ выдавъ дня 20 с. м. окружне письмо до заграничныхъ посольствъ французскихъ, въ котрôмъ выясняє политику заграничну Франціи зъ рокôвъ 1880 и 1881. Якъ звѣстно, въ тыхъ рокахъ були на порядку три справы межинародного европейского значеня, а именно: справа чорногорско-турецка, греческо-турецка и тунiска. Министеръ на вступѣ окружника пôдноситъ съ вдоволеньемъ той фактъ, що всѣ три справы сегодня вже залагодженй — двѣ цершй: чорногорска и турецка мирнымъ способомъ. Въ справѣ чорногорскôй правительство французске поступало дуже оглядно; тую оглядность зъ початку другй державы критиковали, але ôттакъ и самй пôшли путемъ Франціи. Франціи треба приписати, що демонстрація фльотъ не выйшла поза границѣ свого призначеня. Въ справѣ грецескôй Франція не хотѣла выпиратися щирои симпатіи для Грекôвъ, — але булобы зновъ ошибкою политичною, колибъ Франція була ôтлучилась ôтъ державъ и заняла окреме становище. Справа греческа рôвно, якъ всѣ дôткненй трактатомъ берлиньскимъ повинна була остати справою европейскою. Державамъ тяжко приходилось переконати Грекôвъ, що ухвалы конференціи берлиньскои, дотычачй греческо-турецкои линіи граничнои, не можутъ бути переведенй въ житье навѣть колибъ Греція ужила и оружнои силы, якъ власне намѣряла. Судови полюбовному зъ репрезентантôвъ державъ удалось переконати о тôмъ греческе правительство и конвенція зъ 24 мая, признаюча Греціи Тессалію, закôнчила всѣ такъ довгй споры. — Въ дражливôй справѣ Тунискôй— каже министеръ въ окружнику — Еврона признала справедливôсть французскому поступкови, бо она поняла, що Франція зô взгляду на Альгиръ мусѣла такъ поступити. Въ Тунисѣ Франція установила свого регента, але никто не має причины тымъ непокоитись. Франція хоче тôлько, щобы въ Тунисѣ забезпечити собѣ прихильну сусѣдску державу и розвôй єи въ дусѣ цивилизаційнôмъ. Франція не бажала здобычи ани прилученя Тунису, — колибы була того хотѣла, то вже давно могла тое учинити. Длятого чинъ Франціи не може въ никôмъ взбудити якои тамъ зависти або недовѣрія. — Одинокою провôдною думкою политичною въ всѣхъ трехъ справахъ було удержанье мира. Франція заявляє, що въ всѣхъ межинародныхъ справахъ, въ котрыхъ розумне представленье може мати якій успѣхъ, все волитъ мирну дорогу, якъ силу оружія. Вôйна, хочбы и найсправедливѣйша, есть все остаточнымъ средствомъ, до котрого мужѣ стану можутъ ôткликатись въ безвыхôднôй, крайнôй вже потребѣ. Франція въ 7 лѣтъ по своѣй неудачи военнôй удалася на конгресъ въ Берлинѣ и приступила до концерту европейского. Ôтъ того часу въ всѣхъ дѣлахъ политичныхъ брала участь и все була за удержаньемъ мира. Франціи то богато завдячити належитъ, що демонструюча фльота зъ Адріятику не посунулась къ Дарданелямъ и що справа греческа дôйшла до щасливои розвязки безъ проливу крови.

Въ Марсиліи привернено вже спокôй. Власти мѣстцевй съ помочію войска запобѣгли грôзнѣйшимъ сценамъ и бôльшому проливови крови. Въ Марсиліи знаходится до 50.000 Италіянôвъ по найбôльшôй части робôтникôвъ. Министеръ Бартелеми Ст. Илеръ завѣривъ италійского амбасадора, що правительство бажаючи добрыхъ ôтношень съ Италіею, не допуститъ покривдженя Италіянôвъ въ Марсиліи.

Італія. Выпадки въ Марсиліи дуже роздразнили жителѣвъ италійскихъ мѣстъ. Якъ доносятъ телеграмы, жителѣ Риму, Турину, Неаполя и Генуи намѣряли зробити демонстрацію противъ репрезентантôвъ французскихъ, але власти тыхъ мѣстъ енергично тому запобѣгли и не дôйшло нигде до оскорбы французкои амбасады и конзуляту. Въ Турине войска не допустили товпы передъ мешканье конзуля французского, и на вôзванье властій остаточно розôйшлась она, подôбно сталось въ Неаполю и Генуи. Въ палатѣ послôвъ Депретисъ на интерпеляцію въ тôмъ дѣлѣ ôтповѣвъ, що демонстраціямъ противъ Франціи правительство перешкодило въ способѣ правный. Министерство поручило префектамъ мѣстъ и на дальше не допускати до демонстрацій, котрй моглибы нарушити пріязнй ôтношеня Италіи съ Францією, а правительство буде дуже строге для кождого, кто нарушитъ публичный спокôй. Консуль французскій въ Неаполи написавъ листъ до префекта мѣста, дякуючи єму за перешкодженье демонстраціи и непорядкамъ, котрй моглибы були оскорбити конзулятъ.

НОВИНКИ.

— **Редакція „Дѣла“** удалась недавно письменно до „Главного Управленія по дѣламъ печати“ въ Петербурзѣ о дозволенье, **щобы „Дѣло“ могло ити почтою до Россіи.** Сими днями одержала Редакція слѣдующу ôтповѣдь ôтъ Спетб. Почтъ-Директора: „На просьбу зъ 12 мин. Мая, подану въ Главне упр. по дѣламъ печати, Сптб. Почтъ-Директоръ має честь увѣдомити редактора газеты „Дѣло“ п. Барвѣньского, що редагована имъ часопись ôтъ будущого 1882 р. буде включена въ списъ заграничныхъ газетъ, управленыхъ ити почтою въ границѣ Россіи“.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Липники въ пов. горлицкôмъ 100 зр. запомоги на докôнченье будовы школы.

— **Впреос. митрополитъ Сембратовичь,** якъ телеграфуютъ зъ Риму, буде напевно именованый кардиналомъ; се має бути вже рѣчію рѣшеною.

— Помиальне богослуженье за уп. душѣ незаб. пам. **Митр. Григ. Яхимовича** ôтбудеся вже въ слѣдующу середу. Литургію ôтслужитъ Впр. о. оф. Малиновскій при участи хору пп. питомцевъ. Проповѣдати буде Пр. о. В. Лопатыньскій зъ Роздолу.

— Дня 26 с. м. переѣзжали окремымъ поѣздомъ черезъ Вѣдень **пôвнôчно-славянськй подорожники до Риму** въ числѣ 689 лиць. Въ Трієстѣ мали злучитись съ полуденными Славянами. Поляки выступлятъ въ Римѣ въ народныхъ строяхъ. Депутацію представитъ Папѣ кард. Ледоховскій а промову до Папы въ имени Славянъ буде мавъ або кн. Адамъ Сапега або кн. Романъ Чарторыйскій.

— Въ Вѣдни дня 26 о 11 год. рано мали **слав. подорожники до Риму авдієнцію у нунція Вануτелли.** Кс. Стояловскій промовлявъ перше въ имени Полякôвъ, а по нѣмъ Є. Впр. Митр. Сембратовичь въ имени Русинôвъ.

— **Порядокъ проповѣдій въ Римѣ,** якй ôтбудутся въ першихъ трехъ дняхъ пôдъ часъ торжества св. Кирила и Методія въ базилицѣ св. Клементія, где лежатъ мощѣ св. Кирила, буде такій: перша проповѣдь буде руска, котру выголоситъ дня 3 л. липця заразъ по понтификальнôмъ богослуженю зъ рана Впреосв. митрополитъ Сембратовичь; по полудни тогожь для передъ вечернію буде проповѣдавъ по польски о. Петръ Семененко, генералъ Змартвыхстанцевъ; на другій день будутъ проповѣдати по чески епископъ Менани зъ Метелъополисъ и пралатъ Штульцъ; дня 5 л. липця буде проповѣдь хорватска, котру выголоситъ епископъ Штросмаєръ; въ кôнци о. Schiaffino выголоситъ проповѣдь до италійски.

— **Торжество Божого Тѣла** по обряду гр. кат. обходилося въ недѣлю во Львовѣ. Похôдъ зъ Волоскои церкви до рынку провадивъ Впр. офиц. Малиновскій. Хоръ рус. дух. семинаріи и сенатъ университетскій ступали попередъ балдахина а за балдахиномъ маршалокъ дръ Зыбликевичь съ двома членами выдѣлу кр. и кôлька высшихъ ц. к. урядникôвъ. Ани намѣстника ани президента мѣста не було. Торжеству асистовала компанія п. Парма.

— **Испытъ зрѣлости** въ ц. к. львôвскôй гимназіи академичнôй ôтбувся пôдъ проводомъ Вп. пана инспектора Солтыкевича въ дняхъ ôтъ 20 — 24. червня с. р. До испыту сего зголосилося 32 абитурієнтôвъ; зъ тыхъ получивъ 1. Зарицкій Денисъ, свѣдоцтво зрѣлости съ ôтзначеньемъ. Зрѣлыми узнанй: 1.) Фолисъ Іосифъ 2) Лысякъ Александеръ 3) Онышкевичь Стефанъ 4) Ковальскій Антôнъ 5) Кульчицкій Володимиръ 6) Куровець Иванъ 7) Краснопера Якôвъ 8) Наумовичь Володимиръ 9) Очабрукъ Алексей 10) Винницкій Корнило 11) Яцыкъ Иванъ 12) Сапрунъ Михайло 13) Качмарскій Остапъ 14) Гриневецкій Иванъ 15) Гумецкій Юліянъ 16) Глѣбовицкій Василь 17) Коцовскій Теофиль 18) Тарнав-

ский Филемонъ 19) Винницкій Юліянъ 20) Маковый Илія 21) Черепашиньскій Евзевій (екстернистъ) 22) Витошиньскій Модестъ (екстернистъ); 4. позволено поправляти по феріяхъ зъ одного предмету, 4. репробовано на пôвроку а 1. на одинъ рôкъ.

— Дня 27 червня с. р. ôтбувся въ сали Народного Дому **испытъ учениць зъ школы спѣву п. Маріи Правнъ.** Програма испыту була дуже богата. Зъ Русинокъ поописувались на испытѣ дѣвицѣ: Заревичь, Павликôвъ, Кочиндикъ и панѣ: Гавришкевичь и Ганинчакъ. Дивуе насъ дуже и сожалѣемъ надъ тымъ, що въ програмѣ межи 38 песами не було ни одной рускои, хотяй рускій пѣсни пречудній и спѣваются на концертахъ тов. музичного, спѣваются на концертахъ и во Вѣдни. Дивуе насъ тое тымъ бôльше, що сама п. Правнъ спѣвала вже много разôвъ нашій пѣсни на всякихъ рускихъ музикальныхъ вечерахъ и що маe въ своѣй школѣ ученицѣ Русинки.

— **Въ Тернополи** засудивъ дня 8 (20) с. м. трибуналъ на пôдставѣ вердикту судіѣвъ присяжныхъ арендаря Берля Волькенберга зъ Кошлякъ за участь въ нападѣ розбôйницкôмъ дня 4 л. грудня м. р. на властителя дôбръ М. Черняковского въ Лисичинцахъ на 15 лѣтъ тяжкои вязницѣ съ двократнымъ постомъ кождого мѣсяця и замкненьемъ въ ôтдѣльнôй темници кождого 4 л. грудня въ роцѣ.

— **Руска анкета школьна,** выбрана народнымъ вѣчемъ дня 18 (30) листопада м. р., удалась сими днями до намѣстництва, щобы позволило основати Русинамъ руске педагогичне товариство на пôдставѣ предложеныхъ статутôвъ. Яко основателѣ того товариства пôдписались члены школьнои анкеты, а именно сов. Яновскій, дръ О. Огоновскій, дръ Костекъ, дръ Сушкевичь, крыл. Бачиньскій, крыл. Вѣличко, проф. Партыцкій и другій. Съ нетерпеливостію выжидаемъ затвержденя руского товариства педагогичного, бо що зъ него може выйти велика користь для галицко-руского школьництва — о тôмъ у насъ еще минувшого року въ „Гадкахъ Подолянина“ було ясно и основно выказано.

— **О. Клементій Сальвицкій,** капелянъ въ Малковичахъ дек. перемыского, упокоився дня 8 (20) с. м. въ 66-ôмъ роцѣ житя, а въ 37-ôмъ священьстаа. Вѣчна ему память!

— **Руско-народный театръ** пôдъ дирекцією п. Ом. Бачиньского переѣздитъ дня 29 н. с. червця зъ Зарваницѣ до **Улашковець** на 6 представлень. Ôттакъ вертае назадъ до Зарваницѣ на двѣ недѣлѣ и дня 10 л. липня зачне зновъ гостинній представленя въ Зарваници.

— **Руске драматичне товариство** пôдъ дирекцією п-ѣ Т. Романовичь переѣздитъ сими днями зъ Сколѣго до Рогатына.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дае въ недѣлю дня 3 л. липця представленье, а именно комедію въ 2 актахъ М. Балуцкого *„Ловы на мужа“* и водевиль въ 1 актѣ Ив. Котляревского *„Москаль Чарôвникъ“*.

— **На двѣ стипендіи бл. п. Павла Черлюнчакевича,** по 50 зр. рôчно, розписуе Совѣтъ инст. „Народный Дôмъ“ конкурсъ съ речинцемъ до 2 л. липця с. р. Стипендіи тѣ призначенѣ въ першôмъ рядѣ для своякôвъ покôйного, ôттакъ и для другихъ бѣдныхъ рускихъ молодцѣвъ, котрѣ ходятъ до гимназіи або школы реальнои.

— **Пос. Гавзнеръ** стававъ съ справозданьемъ передъ выборцями въ Стрыю дня 27 с. м.

— **Въ Сучавѣ** будутъ ôтъ нового року шк. въ двохъ найнизшихъ клясахъ заведенѣ паралельки съ румуньскимъ языкомъ выкладовымъ. О рускихъ же паралелькахъ ани слыху, хочь рускаго народа на Буковинѣ бôльше, якъ румуньского. Не диво, Русины буковиньскій не здобулися доси еще ани разу на выбôръ бодай одного свого представителя въ радѣ державнôй, котрый бы пôднесъ потребы рускаго народа въ Буковинѣ.

— **Ректоромъ львôвского университету** на слѣдуючій рôкъ шкôльный выбраный зôставъ дръ Леонардъ Пентакъ, професоръ права римского; проректоромъ оставъ дръ Клементій Сарницкій, професоръ теольогіи и дотеперѣшный ректоръ.

— **Великій збôръ робôтникôвъ львôвскихъ** ôтбувся сеи недѣлѣ во Львовѣ. Участникôвъ було до 700. Зъ всѣхъ промовъ робôтникôвъ и ремѣсникôвъ пробивались намаганя бôльше або менше соціялистичнѣ. Одинъ бесѣдникъ поставивъ внесенье, щобы въ Галичинѣ уорганизовати окрему партію робôтничу (соціяльно-демократичну) съ програмою жадаючою пôдъ взглядомъ политичнымъ загальныхъ и безпосередныхъ выборôвъ (кождый обыватель ôтъ 20 р. житя маe право голосу), постепенно знести армію сталу и заступити ѣи загальнымъ уоруженьемъ; свободы слова, друку и товариствъ; знесеня стемпля газетного и заказу кольпортажи книжокъ; знесеня льотеріи; безплатнои науки въ всѣхъ закладахъ науковыхъ; пôдъ взглядомъ економичнымъ: якъ найбôльшого розширеня продукційныхъ спôлокъ промысловыхъ, зложеныхъ зъ самыхъ робôтникôвъ; не удѣлювати приватнымъ капиталистамъ концесій на будовы публичнѣ и т. д. Збôръ принявъ тую програму и ухваливъ скликати вѣче робôтникôвъ зъ цѣлои Галичины, котре малобы уложити меморіялъ до сойму. Рôвножь ухваливъ збôръ завязати „Товариство взаимнои помочи и взаимного кредиту для робôтникôвъ“. Всѣ газеты львôвскій навѣть урядова „Gaz. lwowska“ подали обширне справозданье зъ сего збору а „Gaz. Nar.“ каже, що той збôръ „daje wiele do myślenia — wartoby się nad nim bliżej zastanowić!“

— **Министерство торговлѣ** выслало до Галичины свого делегата, сов. професора Геке, котрый маe розслѣдити нашій рôльничоекономичнѣ ôтношеня, а головно переконатись о змѣнахъ и наслѣдствахъ тыхъ ôтношень зъ причины недалекого замкненя границѣ для перевозу худобы.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Є. В. Цѣсарь повернувъ дня 22 л. с. м. до Вѣдня зъ Бруку надъ Литавою. — Намѣстникъ Галичины выѣхавъ на кôльканайцятъ днѣвъ до Ланцута. — Преосв. епископъ Сембратовичь и о. крыл. дръ Костекъ выѣхали вчера до Риму. — Вицепрезидентъ львôвского суду краевого Кароль Лидль одержавъ ôтъ цѣсаря дипломъ на шляхтича. — Кн. Милянъ сербскій прибувъ сими днями зъ Петербурга до Вѣдня, зъ ôтки ôтъѣхавъ впростъ до Бѣлгороду. — Въ Шегшардѣ далося чути дня 22 л. с. м. въ ночи сильне землетрясенье. — Епископъ кракôвскій Дунаевскій и епископъ тарнôвскій Пукальскій приѣхали сими днями до Львова на консекрацію кс. Моравского. — До Львова прибула менажерія, котра умѣстилась при улици сонѣчнôй. — Въ Загребѣ далося чути сими днями зновъ сильне землетрясенье.

— **Въ Черневѣ** пôдъ Мостисками ôтбулось дня 3 л. с. м. посвященье угольного каменя пôдъ нову школу, котру ставитъ громада власнымъ коштомъ. Будынокъ буде мурованый, одноповерхій и певно найкрасшій на цѣлый повѣтъ. Въ Черневѣ такожь есть вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ каса пожичкова съ капиталомъ 5000 зр. и громадскій шпихлѣрь. По выставленю школы намѣряе громада основати читальню и ставити нову мурована церковь.

— **Выстава образôвъ** и иншихъ предметôвъ штуки буде отворена во Львовѣ съ днемъ 13 (25) липня с. р.

— **Рускій народнѣ пѣсни въ нѣмецкôмъ переводѣ.** Въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ черновецкои газеты „Czernowitzer Zeitung“ находимъ 40 коломыйковыхъ рускихъ думокъ переведеныхъ на нѣмецкій языкъ черезъ п. Людвика Адольфа Штавфе-Симигиновича. Пѣсни тѣ суть дѣйстно дуже удачно переведенѣ, такъ пôдъ взглядомъ метричнои формы якъ и самого змѣсту. Авторъ тыхъ переводôвъ поясняючи на вступѣ значенье рускихъ народныхъ пѣсень, межи иншими такъ каже: „Чей пѣсни тѣ обудятъ повсюды найгорячѣйшій симпатіи для того народу, котрый чистотою своихъ честнотъ и благородностію свого характеру достойный есть сердечного вспôвчутя.“

— **Банкноты 10-гульденовѣ** теперѣшнѣ, якъ звѣстно, маютъ на собѣ тôлько нѣмецкій и угорскій написи. Тое не сподобалось другимъ народностямъ австрійскимъ, тымъ бôльше, що на давнѣйшихъ банкнотахъ були написи на всѣхъ языкахъ монархіи. Длятого то Чехи, котрѣ все и всюда съ завзятостію достойною наслѣдованя добиваются рôвноуправненя языка ческого, подописували на банкнотахъ по чески „deset zlatych“ або поприбивали такій печатки. Нѣмцѣ надѣялись, що такій десятки не будутъ мати вартости, однакожь власти розпорядили, що банкноты 10-гульд. маются приниматі яко важнѣ, коли тôлько написами або печатками такъ не замазанѣ, що не можна бы було тексту ôтчитати. Написы и печатки ческій по берегахъ банкнота ничого не шкодятъ. Нѣмцямъ та Мадярамъ се не въ смакъ, а Чехи смѣются въ кулакъ . . .

— **Фреквентанты шкôлъ кадетскихъ** доси не затягали николи варты; ôтъ теперь же постановило министерство вôйны, щобы фреквентанты 4-го року черезъ якійсь часъ повняли всяку гарнизонову службу и въ тôй цѣли будутъ придѣлюванѣ до иноодиноких региментôвъ въ гарнизонѣ.

— Въ Константинополи розпочався **процесъ Мидгата паши** и спôвъобжалованыхъ о замордованье султана Абдулъ Азиса.

— **Утѣкаючій жиды зъ Россіи** горнутся цѣлыми лавами до Ишпаніи; правительство ишпаньске згодилось на ихъ принятье и, якъ доносятъ, призначило навѣть двѣ провинціи на ихъ кольонизацію. Кромѣ того маютъ небавомъ основатись тамъ для жидôвъ окремій школы, гдебы могли научитися скоро ишпаньского языка, щобы могли въ новôй ôтчинѣ добре и легко провадити свои „гешефты“.

— **Межи россійскими нигилистами,** якъ доносятъ зъ Петербурга, прійшло до якогось непорозумѣня. Товариство „Чорного Передѣлу“ мало заявити, що ôтдѣляеся ôтъ терористôвъ,

— **Борба противъ жидôвъ** ведесь не тôлько на Украинѣ. але и въ пôвнôчныхъ Уграхъ почавъ народъ выступовати строго противъ жидôвского племени. Въ многихъ случаяхъ пôдпаляютъ жидôвскій домы, а навѣть лучились вже поодинокій битки, зъ чого можь сподѣватись, що розъяренье народу може пôднестись до бôльшои еще степени. Правительство наказало властямъ пильнувати порядкôвъ. е посѣдателѣвъ бôльшихъ дôбръ завôзвало. щобы запобѣгали енергично противъ такимъ розругамъ. Тѣ послѣднѣ въ бôльшôй часци ôтновѣли, що они не могутъ въ тôмъ дѣлѣ повздержувати народъ, позаякъ боятся, щобы той не звернувся въ своѣмъ гнѣвѣ противъ нихъ самыхъ.

— **Въ Вѣдни** вынайшло двохъ людій плыну субстанцію, котрои одна капля брызнена на одѣжь ириводитъ чоловѣка въ станъ подôбный до гипнотичного. Сила того плыну лежитъ въ тôмъ, що ôнъ перемѣняючись дуже скоро въ пару, обгортае нею цѣлу особу и дѣлае на взôръ и ôтдыхъ такъ, що особа стаeсь совсѣмъ безсильною. Експерименты такій маютъ бути совсѣмъ нешкôдливій для людского здоровля.

— **Въ Тарновѣ** засудивъ судъ Анну Крулеву на кару смерти черезъ повѣшенье за те, що строила свого мужа, давши ему зъѣсти аршенику домѣшаного до бараболь. Участникôвъ того тяжкого переступства, а именно Т. Ляха, котрый давъ на ту цѣль аршенику, а І. Маршалка котрый доручивъ трутину Крулевôй, сказано на 8 лѣтъ тяжкои вязницѣ. Крулева допустилась того чину зъ тои причины, що оставала въ любовныхъ ôтношеняхъ съ І. Маршалкомъ и хотѣла позбутись свого мужа.

— **Митрополія бѣлгородска** маe перемѣнитись при оголошеню Сербіи королевствомъ на патріярхатъ сербскій.

— **Кіевскій адвокаты** выразили на своѣмъ засѣданю обуренье на тыхъ своихъ товаришѣвъ, котрій ставали въ процесѣ яко оборонителѣ пошкодованыхъ жидôвъ противъ участникôвъ антижидôвскихъ розрухôвъ. Освѣдченье свое умотивували они тымъ, що адвокаты могутъ лише въ тыхъ случаяхъ ставати яко приватнѣ обжалователѣ, коли законъ не дозволяе учинити того прокураторови, а головно тымъ, що претенсіи жидôвскій були по бôльшôй части выдуманѣ.

— Молоду ластôвку **съ двома головами и чотырма ногами** найшовъ недавно на улици живу одинъ робôтникъ въ Берлинѣ. Незвычайне тое сотворѣнье выглядае такъ, якбы двѣ пташки съ собою зросліѣ; маe одну пару крылъ, одинъ хвôстъ, а ноги безъ пазурôвъ.

— **Въ уѣздѣ переяславскôмъ** губ. полтавскои лучились въ послѣдныхъ часахъ численнѣ пожары, котрыхъ причины не можь дôйти.

— **Градъ величины голубячихъ яецъ** падавъ сими днями въ уѣздѣ зміевскôмъ и наробивъ въ поли шкоды на 40.000 рублѣвъ.

— **Пôстъ á la дръ Танеръ.** Въ Чикаго розпочавъ одинъ Американець дна 28 л. мая 45-дневный добровôльный пôстъ, задоволяючись лише чистою водою. Въ 13-ôмъ дни посту стративъ ôнъ $19^1/_2$ фунтôвъ ваги зъ свого тѣла, але на здоровю ничого не утерпѣвъ. Надѣются, що дивный той чоловѣкъ выдержитъ съ побѣдою тую добровôльну муку.

— **Вынаходчикъ сталевыхъ перъ** Іозіясъ Масонъ умеръ сими днями въ Бирмингамъ въ 86-ôмъ роцѣ житя. Покôйный бувъ одинъ зъ найбôльшихъ филянтропôвъ англійскихъ; для закладу сирôтъ въ Бирмингамъ жертвувавъ ôнъ 8,000.000 зр., а кромѣ того подѣлавъ много иншихъ фундацій.

— **Бувшій редакторъ росс. газеты „Берегъ“** Цитовичь, якъ пишутъ зъ Петербурга, вступивъ до закону Єзуитôвъ.

— **Туркенѣ** були въ послѣдныхъ часахъ звôльненѣ ôтъ немилого звычаю, носити лице совсѣмъ заслонене, и могли носити заслоны лекшій, котрѣ не закрывали цѣлкомъ яркихъ очій та гарного личка. Теперь, якъ доносятъ зъ Константинополя, наказано зновъ носити давнѣйшій грубій заслоны.

— **Землетрясенье на островѣ Хіосъ** позбавило 3.612 осôбъ житя; кромѣ того 1.306 осôбъ остало калѣками.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Тôлько що выйшла зъ печати накладомъ редакціи „Свѣта“ книжочка **„Новѣ и перемѣнѣ звѣзды“**, написавъ дръ Иванъ Пулюй, доцентъ вѣденьского университета, сторôнъ 32. Рѣчь написана поучаючо, цѣкаво и зрозумѣло. Надѣемось, що П. Т. Родимцѣ привитаютъ щиро сю нову працю дра Пулюя, автора „Непропащои силы“, выданои мин. року „Просвѣтою“, и спôвперекладчика „Св. Письма“ на руско-народный языкъ. Новый утвôръ дра Пулюя можна набути въ ред „Свѣта“, Пôдзамче (Львôвъ), ул. Жовкôвска, 28. Цѣна книжочки 20 кр., съ пересылкою почтовою 22 кр.

— **Нове выдавництво въ Кіевѣ.** Зъ Кіева доносятъ, що съ початкомъ 1882 року зачне тамъ выходити науково-литературный мѣсячникъ п. н. *„Кіевская Старина“*, выдаваный любителями малорускои старины и литературы. Редакцію того выдавництва обôйме Т. Г. Лебединцевъ, а головну участь въ сотрудництвѣ будутъ брати звѣстнѣ нашій историки и писателѣ, якъ Н. И. Костомарôвъ, В. Б. Антоновичь, Ор. И. Левицкій, Н. И Петровъ и другій.

— **„Южно-русскій орнаментъ“** А. Лисенка можна дôстати въ книгарни Л. В. Ильницкого въ Кіевѣ. Се хорошій альбумъ, мѣстячій въ собѣ велике число гарныхъ орнаментôвъ малорускихъ, мужескихъ и женьскихъ. Цѣна съ пересылкою 3 рублѣ.

— **Славяньска библіотека театральна** п. н. „Slovanský svět divadelni“ почала выходити въ Празѣ.

Всячина.

— **Що дѣяти якъ не стане:** *людій, добра,* и *слова?* Одна губерніяльна друкарня въ Россіи написала свому начальству таке донесенье. *Люде* (л) совсѣмъ выйшли, а затое богато есть *черва* (ч); *добра* (д) нема, *оно* (о) такъ збилося, що въ друку подабае на *нуло* (О), а зъ *слова* (с) остали самій кôнцевій каблучки, ни на що не подôбнѣ. Начальство ôтписало друкарни таку резолюцію: слово треба замѣнити хотьбы черезъ *рци* (р) *и* н. пр. замѣсть *оселъ* треба печатати *орелъ*; червь (ч) коли есть его такъ богато, треба пустити въ хôдъ и н. пр. замѣсть *лестный* печатати *честный*, съ выимкомъ слова *портъ*, щобы не выйшовъ *чортъ*. — Справдѣ, признати треба, що сей жартикъ сатиричный на теперѣшне положенье въ Россіи выгадала не абы-яка голова.

— (*а*) **Министерска ôтповѣдь.** Министеръ Корбіеръ (Corbiéres) позволивъ собѣ въ присутности Людвика XVIII. витягнути зъ кишенѣ хустку до носа и табакирку, и положити на столѣ. Король, обуреный тымъ фамиліярнымъ обходженьемъ министра, замѣтивъ ироничо: „Ну, вже выпорожнились-те наконець совсѣмъ свою кишеню?“ „Ваша Милость“, ôтповѣвъ министеръ, „я грѣшу лишь надмѣрною льояльностію, выпорожняючи свои кишенѣ, замѣсть набивати ихъ коштомъ Вашого Величества и державы“.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** — по 82 кр: Всч. о. Фльорчикъ въ Витковицяхъ, — по 70 кр: Вп. п-ѣ Пашковска Сабина и Н. Н., — по 50 кр. П. Т: Брылиньскій, І. С., З. З., І. В., Янекъ, С. Ф., А. Гр., Г. К., П. М., Е. З., С. А. К., І. Н., Лозъ, І. Б., Пилишь, Шудмакъ П., Бирнбавмъ І., О. Р., А. С., Войчтъ, А. С., І. А., Зелингеръ, Оранжь Е., Балковскій, Грифень А., В. Р., І. Л., С. Р., Пайонкъ, Г., Попперъ, Г., Корчиньскій Ант., В. Б., Б. Р., К. І., М. Г., К. О., І. Ф., Геркертъ, А., дръ Л. В., В. К., І. Г., Г. Д., І. Ф., І. Т., Т. К., А. З., Е. І., С. С., К. Г., І. К., М. Зелинскій І., С. К., К. Г., А. Н., В. Н. Н. Фердинандъ de С., Шишилов ..., Ильницка, Л. Л., О. Буковскій и 34 осôбъ, П. Н., — по 40 кр. Вп. пп.: Гадомскій, А. Ц., Ф. Ц., Е. Б., Муранакъ, Раяль, Веберъ, Лесецкій, Зайнфельдъ, Іоанна, І. Б., А. К. Л, М. І., Юрашь, Елена С. С., В. З., Владиславъ А., и 31 осôбъ Н. Н, — по 45 кр. Вп. Ржиха и Ф. С., — по 30 кр. П. Т. Дательбавмъ, Лушкевичь, Бонедикль, Струтыньска, Ляндаверъ, Струмферъ, дръ В, Штрайтъ, Сим. Льв. Петръ Бржеска, Л., Н. М., А. Б., І. І. Н., І. А., Е. Б., С. О., І. Б., Т. Г., Л. С., І. М., К. Л., А. К., Антонъ Ц., и 37 осôбъ Н. Н., — по 25 кр: П. Т., Райнеръ, Бавмъ І., Конъ Фратеръ, Нр. 101, Корнблюмъ, Сѣкервиньска., Л. П., Н. К., І. А., Т. Т., А. М., и 9 осôбъ Н. Н., — по 24 кр.: П. Т., Н. Н.

(*Дальше буде*)

— **Выдѣлъ товариства „Бурсы св. Іоана Крестителя въ Дрогобычи“** уважае своимъ обовязкомъ подати до публичнои вѣдомости, що до сего часу на користь бурсы вплынули слѣдуючій датки: І. по 5 зр. за рôкъ 1881 ôтъ членôвъ-основателѣвъ: Вп. пп. Яновича, Нѣмиловича, Кмицѣкевича, Тороньского, Коссака, Гошовского, Паславского, Чолонного, Хоминьского, Коростыновского, Парыловича, Лимильцкого и Павловича. — II. Вписового по 1 зр. разъ на все и рôчнои вкладки 2 зр., взглядно 1 зр. будь въ цѣлости будь въ части зложили слѣдуючій члены дѣйствуючій: Вп. пп. Охрымовичь 1 зр., Преташевскій 3 зр., Каплунъ 2 зр., Чапельскій І. 1 зр., Калужняцкій Ан. 1 зр., Подлускій І. 1 зр., Грицай 3 зр., Капка 1 зр., Гольдбергъ 1 зр., Будзыловичь 3 зр. Барановичь 1 зр., Скобельскій Ат. 2 зр., Калужняцкій Ан. 1 зр., Коцко 1 зр., Санатъ

1 зр., Михаць 1 зр., Пупинъ 1 зр., Пужаковскій 1 зр., Варивода 1 зр., Пушкарь 1 зр., Погорецкій 1 зр., Подлускій П. 1 зр., Кохъ 1 зр., Скобельскій Ан. 1 зр., Ралько 3 зр., Скобельскій І. 3 зр., Сьокало 2 зр., Тисбинка 1 зр., Константкевичь 1 зр., Поляньскій 1 зр., дръ Коссакъ 3 зр., Досковскій 2 зр., Маляркевичь 1 зр. ІІІ. Одноразовй жертвы ôтъ: Впр. о. крыл. Ильницкого зъ Перемышля 5 зр., Вч. о. Лободыча, игумена въ Лавровѣ 5 зр., Вч. о. Качалы пароха Шельпакъ 5 зр., Вч. деканата мокрянского 19 зр. 6 кр., зъ складокъ въ домѣ Вч. о. Ломницкого въ Горуцку пôдчасъ єго секундиціи и весѣля 22 зр. 51 кр.

За всѣ тй датки складає выдѣлъ Всч. Дателямъ сердечну подяку и проситъ о надсыланье залягаючихъ еще вкладокъ Вп. членôвъ своихъ, якъ и о приступованье въ число членôвъ тогожь товариства и о надсыланье жертвъ, понеже тôлько при всесторонньй пôддержцѣ зможе се товариство удержатися и яку-таку помôчь учащôйся рускôй молодежи принести.

Дрогобычь, дня 6 (18) червця 1881.

Выдѣлъ тов. Бурсы св. Іоана Крест.

Оповѣстка.

Маю честь запросити на загальный збôръ членôвъ рускои Бурсы дня 29 н. с. червня 1881 о 2 годинѣ по полудни въ сали уряду громадского, а на случай предвиденый въ §. 24 о 4 годинѣ пополудни тогожь дня.

Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы Въ Тернополи, дня 22 червня 1881.

Др. В. Лучаковскій.

Запытанье!

Ôтъ якогось часу удержуєсь въ рускихъ кругахъ поголоска, пôсля гдеякихъ признакъ подобаюча навѣть на правду, будьтобы кухня въ рускôй духовнôй семинаріи во Львовѣ мала бути ôтъ нового школьного року ôтдана не, якъ доси дѣялось, ливерантови, але лат. законницямъ — Сестрамъ Милосердія. Понеже се рѣчь для руского духовеньства дуже важна и цѣкава, то мы осмѣляємось спытати Впчт. Ректоратъ руск. духовнои семинаріи, чи згадана поголоска правдива, а коли такъ, то якими взглядами руковадятся дотычнй власти духовнй, намѣряючи вводити тую змѣну дотыхчасного звычаю?

Х. Y. Z.

Подяка.

Складаємъ симъ прилюдну подяку Честнôй громадѣ Пôдъяркôвъ въ пов. бобрецкôмъ, котра жертвувала на докôнченье будовы новои мурованои церкви въ Пôдсосновѣ 22 зр. и позволила кромѣ того на своѣмъ грунтѣ брати безплатно пѣсокъ до мурованя тои церкви. Спасибôгъ Вамъ, честнй сосѣды, за тй щирй добродѣтельнй жертвы!

Въ Пôдсосновѣ, дня 6 (18) червця 1881. Ôтъ комитету: *Левъ Сосновскій*, мѣстцевый приходникъ. *Максимъ Цимбровскій*, господарь.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. К. В. въ Бужку: за „Дѣло“ заплачено до 30 черв., а за „Библ. Повѣстій“ до 30 вересня. **Всч. о. І. Т. въ Загôрю:** За „Дѣло“ заплачено до 30 вер., а за „Библ. Повѣстій“ до 30 червця, отже до кôнця року прійде намъ еще 4 зр. **Всч. о. С. К. въ Холочинѣ:** „Библ. Повѣстій“ не высылаємо Вамъ, бо на 2 чвертьрôкъ ôтновилисьте предплату лише на „Дѣло“. **Всч. о. В. С. въ Л.:** Даруйте, що не можемо Вамъ посылати за „послѣплатою“, бо мы мусимо зъ горы все платити, а були такожь и такй случаѣ, що коли мы упôмнулися о залягаючій довгъ, то намъ закидовано такими словами, якъ „грошелюбіе“, „вызысковати“ и т. н., а то годѣ — безъ грошій не зможемо выдавати часописи! **Вп. И. Я. въ Ст.:** Прислана Вами повѣсть не входитъ въ програму выдавництва „Библ. найзн. повѣстій“, тому передаємо єи ред. „Зорѣ“ для можливого ужитку.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. пов.“, котрй зложили предплату за 2 чвертьрôкъ, конець повѣсти „Въ оборонѣ чести“, окладинку, и початокъ повѣсти Тургенева „Дымъ“.

Анонсы принимає для всѣхъ часописій австрійскихъ и заграничныхъ по такôй самôй цѣнѣ, якъ и въ експедиціяхъ газетъ, не рахуючи порта и иншихъ выдатковъ

Експедиція анонсôвъ РУДОЛЬФА МОССЕ
(Rudolf Mosse)
въ Відни,
Seilerstätte 2.

Експедиція „Дѣла“ посередничитъ въ пересыланю всякихъ оголошень до повысшого бюра анонсôвъ.

Г. ЗИНГЕРЪ, ТРІЄСТЪ
найстарша торговля почтовыми посылками поручає
нето 4¾ клг. найдобôрнѣйшу ароматичну
Каву Багія за 5·70 зр.
нето 4¾ клгр. найдобôрн. грубозерн.
Каву Ява за 6·88 зр.
включно съ опакованьемъ и оплатою цла на кожду стацію почтову за послѣплатою. Природну барву гварантуєся. Цѣнники franco.

Der Pain-Expeller
mit „Anker“
есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.
Кто того ôтличного средства уживавъ хотяй ино разъ, н. пр. противъ гôстцю, ревматизму, ревматичному болю членôвъ и зубôвъ и т. п., радо по ручитъ єго иннымъ. Тй єго свойства, котрымъ ôнъ безъ всякои реклямы свое велике розширенье въ цѣлôй Австріи завдячує, суть найлучшою порукою єго скуточности. — Можна дôстати въ фляшкахъ по 40 и 70 кр. въ слѣдуючихъ аптикахъ: *во Львовѣ* у С. Руккера и И Пипеса; *въ Бродахъ* у Ед. Лишки; *въ Дрогобычи* у Л. Добринецкого; *въ Коломыи* у Ед. Штенцля; *въ Перемышли* у В. Наглика; *въ Самборѣ* у И. Алексевича; *въ Снятынѣ* у М. Немчевского; *въ Стрыю* у Юл. Згурского и Л. Гертнера; *въ Станиславовѣ* въ всѣхъ аптикахъ; *въ Тернополи* у Ф. Ямругевича и Г. Кагане. Кромѣ того *въ Празѣ* въ Central-Dépôt fur Oesterreich: Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ Niklaspl. 1. и въ всѣхъ аптикахъ Австро-Угорщины. (11—11)

НОВО ОТВОРЕНА
МОЛОЧАРНЯ
Т. БОРКОВСКОИ
при ул. Сикстускôй ч. 2. (где була давнѣйше молочарня п-ѣ Комуницкон)
поручає
добôрне **масло десерове** въ двохъ родахъ, такожь **масло до стравъ, сиры** рôжного рода, **сметанку** по рôжныхъ цѣнахъ, **молоко солодке** збиране и впростъ ôтъ коровы, **молоко квасне удержуване для курації, сметану и пôдсметанье** на шклянки и мѣры.
Порція дуже доброи кавы сельскон 10 кр.
Шклянка молока горячого 3 кр.
Гербата съ перекусками.
Поручаючись ласкавôй памяти П. Т. Публичности, заручаю за добру и совѣстну обслугу. (4—?)

РУСКА АНТОЛЬОГІА
выдавництво руского акад. тов. „Дружнй Лихварь“
выйшла вже зъ печати и мѣститъ найзнаменитшй творы нашихъ поетôвъ. Передплата стоитъ на звычайнôмъ паперѣ **1 зр.**, на велиновôмъ **1 зр. 50 кр. в. а.**
Выданье оздôбне обôймає 13 аркушѣвъ печатныхъ.
На загальне жаданьѳ продовжаєся часъ передплаты до 1 руск. липця с. р. (2—?)

МАТІСО
впрыскованя и капсôлки
въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручає **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**
К. Крижановского.
Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.
Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (7—?)

Товариство „ПРОСВѢТА“
при зôближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ подає до вѣдомости радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, красно оправленй, можна набути въ канцелярìи товариства, улиця краковска ч. 14. по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби, добре буде	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтій	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка	30 „
Зоря	24 „
Звѣрята шкôднй и пожиточнй	42 „
Молитвенникъ народный	20 „

Всякй замовленя высылаются скоро и точно. (3—?)

ВО ЛЬВОВѢ
ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ
КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ
пôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,
по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.
Всякй замовленя выповняются якъ найскорше.
Цѣнники и пробки на жаданье ôтворотною почтою franco.
МАГАЗИНЪ
Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ
ПОЛОТЕНЪ и БѢЛЯ
якъ такожь единый складъ комисовый для Галичины
Перкалѣвъ, Шертингôвъ и Калико
зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики
B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.
ШАЄРôВЪ
Великій выбôръ модныхъ
товарôвъ блаватныхъ,
МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,
аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,
якъ такожь значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ
и бѣля для дамъ и мужчинъ.
ул. Кароля Людвика, ч. 3.
(5—?)

Въ Сокали на „Кольоніи“
НОВО ОТВОРЕНА ФАБРИКА
ЗНАРЯДôВЪ РôЛЬНИЧИХЪ И ДОМАШНЫХЪ
ФРАНЦА СЕВЕРИНА ПОДЛЯШЕЦКОГО
въ Сокали на передм. „Кольонія.“
Симъ увѣдомляю П. Т. Публичнôсть, особенно же Всеч. духовеньство, Вп. господарѣвъ и промысловцѣвъ, що по довголѣтнôй фаховôй практицѣ заложивъ я съ початкомъ червня с. р. въ Сокали на передмѣстю „Кольонія“ пôдъ повысшою фирмою **фабрику и репараційный варстатъ знарядôвъ и машинъ рôльничихъ и домашныхъ**, где пріймаю **замовленя** на всѣякй роботы входячй въ **объемъ механики** и выготовляю тіиже въ **означенôмъ часѣ и по цѣнахъ дуже дешевыхъ**, поручаючи при тôмъ правильне и совѣстне выконанье повѣреныхъ менѣ робôтъ, якъ такожь доброту и тревалôсть набутыхъ у мене знарядôвъ и машинъ.
Уставляю **новй млыны, горальнѣ, бровары, тартаки** и т. д. пôсля найлѣпшихъ и выпробованыхъ системôвъ и **репарую** тіиже. — Пріймаю замовленя на **новй молотѣльнѣ** и **репараціи** старыхъ **молотѣльнь и жнивярокъ,** звертаючи при тôмъ увагу П. Т. интересентôвъ на **послѣдный часъ** до **приготовленя жнивярокъ еще передъ жнивами с. р.** Пôсля умовы **мѣняю** такожь **старй машины** за **новй.**
Неменше **посередничу въ спроваджуваню знарядôвъ и машинъ зъ иншихъ фабрикъ,** черезъ що устороняю непріятности накликанй вже неразъ чужими посередниками або власною неоглядностію и недосвѣдченьемъ, забезпечуючи, що всѣмъ вымогамъ цѣлковито и для загального задоволеня ôтповѣмъ. Поручаючись ласкавôй памяти П. Т. Родимцѣвъ, остаю съ глубокимъ почтеньемъ
(2—3) **Францъ Северинъ Подляшецкій.**
Фабрика знарядôвъ рôльничихъ
Франца Северина Подляшецкого
ново основана
Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 21—?
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôднаго переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навивается.
Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.
Гваранція 5-тильтна.
Раты тыждневй по 1 зр.
Замѣна и спеціяльнй направы.
Човенка, части складовй, иглы и олива.
Поручає
ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ
механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.
Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американськй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 48. Львôвъ, Субота 20 червця (2 липця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Чехи и Русины.

I.

Мы звыкли покликатися на Чехôвъ, але бачучи, що у насъ не иде такъ, якъ у Чехôвъ, многѣ опускаютъ руки, впадаютъ въ апатію, або въ ôтчаянье; а причина сего въ тôмъ, що мы не беремо на увагу ани ческои исторіи, ани розвою ческои литературы. Хочу для того гденещо навести зъ книги Пыпина „Исторія славяньскихъ литературъ“ т. II, а именно зъ исторіи литературы ческои, а тое може и намъ Русинамъ до ободреня послужити.

И Чехи переходили всѣляку судьбу; они досвѣдчали рôжнои долѣ. Правда, они маютъ славну исторію. Епоха Гуса — то славнѣ часы ческои минувшости. Тогды ческій нарôдъ духовымъ образованьемъ перевысшавъ всѣ прочѣ народы Европы. Чехи о сто лѣтъ выпередили реформацію церковну. Тогды, коли масами порушала тôлько библія, Чехи вже довго боролися противъ нетерпимости и темноты, за свободу совѣсти, за народну церковь противъ германизаціи, а за тымъ и за народнôсть.

Религійне пытанье сталося разомъ сильнымъ народовымъ пытаньемъ; въ народѣ выросла свѣдомôсть своихъ народнои личности, котре и здѣлало можливымъ таке незвычайне проявленье силы, противъ котрои ни войска имперіи нѣмецкои, ни крестнѣ походы Европы ничого доказати не могли.

Таборіты и Сиротки (приверженцѣ Жижки) прямо говорили, що они борются не тôлько за вѣру, но и за народнôсть. А такожь и Нѣмцѣ скоро увидѣли, що начавшійся религійный рухъ бувъ заразомъ демократичнымъ и народнымъ.

Чехи могли довго уживати тяжко выборенои свободы, але непорозумѣня партій, незгоды внутреннѣ Пражанъ съ Таборитами почали на ново точити народнѣ силы и грозили упадкомъ. Неразъ стералися партіи съ собою ажь на конець ослабленѣ упали въ нещасноѣ битвѣ у Липанъ 1434, где городске и народне войско було розбите феодальною партіею, а демократія и народна церковь утратила свою силу: феодализмъ пôдъ плащикомъ католицизму мôгъ думати о приверненю утраченои власти. Однакожь ческа литература не перестала розвиватися и досягнула вѣку золотого.

Ажь съ початкомъ XVII ст. стало заявлятися утомленье, котре и зробило можливымъ страшный переворотъ, постигшій Чехôвъ по Бѣлогорскôй битвѣ 1620, котра завдала послѣдный ударъ и народнôй самобытности и литературѣ.

Наставъ довгій періодъ упадку литературы, невѣры и утиску народа (1620 до 1680). Католицкѣ клерикалы, часто чужоземцѣ, требовали ôтъ народа тôлько выповненя обрядôвъ, а нарôдъ зоставляли на ласку судьбы. Книги старыхъ часôвъ були нищенѣ масами яко зараженѣ герезіею. Для народа счезали всѣ вынайденя попередного часу. У кого хоронилися старинѣ книги, той мусѣвъ скрывати ихъ, инакше имъ грозила заглада. Для фанатикôвъ цѣле содержанье литературы було тôлько герезіею, котра требовала знищеня, и они ѳи дѣйстно нищили. Тое, чимъ тіи фанатики хотѣли спасти и ущасливити свôй край, привело до такого результату, що ческа литература совсѣмъ упала, народне житье було пôдорване, старои образованности не стало, нарôдъ тративъ народне почутье, а въ тыхъ обстоятельствахъ нова литература не могла существовати. Такъ видимо, що Бѣлогорска катастрофа убила цѣлый рухъ повставшій у Чехôвъ при кôнци XIV вѣку. Реакція истребляла огнемъ и мечемъ не тôлько литературу, але до того вязницію и выгнаньемъ людій губила установы, и все, що тôлько носило печать гуситства, демократіи, реформы, братскои общины. Реакція старалася загладити въ умахъ всю память о тôмъ руху. Годѣ для того обвиняти Чехôвъ въ нетерпимости противъ Нѣмцѣвъ, бо они въ Нѣмцяхъ видѣли защитникôвъ привилегій и деспотизма.

Фанатизмъ єзуитôвъ, якъ казалисьмо, нищивъ ческѣ книги по старôй памяти и въ другôй половинѣ XVIII вѣку. Въ 1783 Кароль Тамъ въ оборонѣ ческого языка росказуе: Вѣдомо, якъ передъ трема роками заведенѣ були такъ званѣ высланцѣ (т. ѳ. жандармы), котрѣ якъ голоднѣ вовки бѣгали по всѣхъ украинахъ ческои землѣ, переглядали кожду закутину, и коли знаходили гденебудь яку ческу книгу, хорошу чи дурну, хватали ѳи и ледво заглянувши до неи, ôтбирали насильно, и рôвно ничого не розумѣючи въ ческихъ книгахъ ругались надъ ними, дерли и палили ихъ.

Читаючи такѣ рѣчи, то чи не представляѣсь намъ образокъ зъ нашои власнои исторіи? Не пригадуютъ же они намъ хотьбы тыхъ жандармôвъ, котрыхъ высылаютъ старосты за рускими книгами? Але не о тое ходитъ, а о ôтродженье Чехôвъ и ихъ литературы.

Стеф. Качала.

Просвѣтѣмся!

III.

(Дальше.)

Вправдѣ указовано у насъ много разôвъ на примѣръ Чехôвъ, якъ тамъ сѣмохъ патріотôвъ воскресило цѣлу ческу народнôсть, але на дѣлѣ мы николи не йшли за примѣромъ Чехôвъ и ани не пріѣднали назадъ своѣи аристократіи, якъ се зробили Чехи, ани не здвигнули свого народа до тои свѣдомости, якою справедливо величаѣся ческій нарôдъ межи всѣми славяньскими народами. Ѳсли до першого дѣла не малисьмо може потрѣбного такту и политичного змыслу, то до другого дѣла не стало намъ ни вытревалости, якои вымагае кожде систематичне дѣло, ни повного розумѣня, ни щирости и солидарности. Не можна обманюватись тымъ, що Русины тыхъ часôвъ задля демократизму не хотѣли вязатись съ аристократіею. Противно, аристократизмъ, и то аристократизмъ фалшивый, „самого послѣднѣйшого сорта“, аристократизмъ унаслѣдованый ôтъ польскихъ полупанкôвъ, аристократизмъ не заслуги особистои и чести родовои, але доскоченого достоиньства, — вже глубоко бувъ вкоренився середъ рускихъ рядôвъ. Передъ очами Русинôвъ все якось виднѣлися князѣ и бояры, а не самъ нарôдъ, значна часть тогдашныхъ поезій, а особенно одъ, безперестанью спѣвала о князяхъ, а скоро не було родового князя, величано мало що не кождого знатнѣйшого патріота и кождого митрополита княземъ Руси, не безъ того, щобы и кождый поменшій патріотъ хоть въ души не узнававъ себе малымъ княземъ а бодай бояромъ рускимъ. Розумѣеся, що се выходило въ значнôй части зъ того, що въ ту пору зъ рускои исторіи були знанѣ галицкимъ Русинамъ ледво що першѣ часы панованя Рюриковичѣвъ на Руси, але все жь таки въ тôмъ пробивалася такожь и та жилка фалшивого аристократизму, яку не безъ великои правды, хоть съ невеликимъ талантомъ представивъ Шеховичь въ своѣй „Попаде-графянцѣ“. Однакожь коли можна даровати особисту амбицію въ приватнôмъ житю, то за то въ публичнôмъ житю, въ проводѣ народною политикою така гороижнôсть безъ ôтповѣдныхъ силъ, безъ дѣйстнои и певнои пôдставы, мусѣла потягнути за собою сумнѣ наслѣдства и чи скорше, чи пôзнѣйше довести до розчарованя — — осѣвшихъ на пѣску. Зъ першого початку не далося тое чути, Русины довгій часъ колысалися въ солодкихъ снахъ пôдъ покровительствомъ правительства, котрого силу они уважали за одно съ своею власною силою. Русинамъ здавалося, що се они самѣ таки пôдтинаютъ крыла Полякамъ и придержуютъ ихъ за полы, що се пôдъ напоромъ силы Русинôвъ и для пошанованя рускои народности правительственнѣ сферы заявляли приклоннôсть и повагу для рущины, що се лише силою розбудженои свѣдомости рускаго народа въ цѣлôй восточнôй Галичинѣ зъ меншои посѣлости выйшли рускѣ послы до першои сесіи парляментарнои. Навѣть черезъ голову не приходило подумати, що абсолютизмъ, котрый тôлько пôдъ грôзнымъ напоромъ революціи бувъ троха подався на либеральну сторону, а впрочѣмъ зновъ завернувъ до феодализму и тôлько зъ тои осередноі точки робивъ уступства, — не воювавъ противъ польскои шляхты яко противникôвъ, але яко революціонерôвъ и подвижникôвъ польскои самостôйности державнои, що Русинамъ тутъ призначено лише ролю мурина, котрый мавъ тôлько сповнити свою повиннôсть. Колижь польскій священикъ не то що не може жаднои повинности пôдданчои выповняти, але що мавъ ѳще самъ правильно своихъ власныхъ пôдданыхъ, коли тымчасомъ се вже за ласку уходити мусѣло, коли патронъ въ великодушности своѣй увольнявъ *рускаго священика* ôтъ плуга и косы. Латиньска церковь, то ecclesia, а руска, то sinagoga; латиньскій священикъ, то sacerdos або praesbiter а рускій то pop. Длятого и мовляли: **plebana dla pana, popa dla chłopa.**

Хлопови рускому засѣ було пôсля гадки польскихъ панôвъ про вѣру або про Бога навѣть и пытати. Такъ н. пр. князь Доминикъ на Острогу Заславскій, написавшися до сыта въ своѣмъ листѣ до сенаторôвъ зъ дня 14 липця 1648 о „poburzeniu popów“ и налявши на козацке войско за Хмѣльницкого „łotrów poddanych naszych, przewodników, zdrajców i krzywoprzysiężców“ и назвавши хло-

Гдещо про бувальщину

рускои церкви и про нашихъ давныхъ священикôвъ.

(Дальше.)

Зъ горы заявляѣмъ тутъ никимъ незаперечену правду, що жадне жерело польске не робитъ такого закиду рускому духовенъству и що противно всѣ они приписуютъ вынаймлюванье рускихъ церковь въ жидôвску аренду самымъ шляхтичамъ патронамъ латиньскои вѣры. Ясно, словами не дозволяючими жадного сомнѣваня, доносятъ о тôмъ польскѣ писателѣ: Пясецкій, Старовольскій, Коховскій, лат. каноникъ львôвскій Юзефовичь и Самуилъ Грондзкій; доказуютъ тое такожь и численнѣ, по нынѣшный день захованѣ грамоты польскихъ панôвъ. Яко мотивъ того поганого поступованя польскои шляхты подаютъ всѣ писателѣ отверто жажду „побôльшеня доходôвъ старостамъ и панамъ, що впровадивши жидôвъ, все для гроша въ аренду пускали, навѣть церкви, ôтъ котрыхъ ключѣ жиды у себе держали“.[1]) „За отворенье церкви въ недѣлю и свято“, пише одинъ зъ наведеныхъ писателѣвъ „чи коли потреба було кому кресту або слюбу, треба було жидови-арендаторови грубо окупитися, щобы церковь отворивъ“.[1]) Не мôгъ отже „praesbiter cosacorum vulgo pop ани богослуженя ôтправляти, ани Тайнъ удѣлювати, поки не зложивъ грошій, вызначеныхъ паномъ въ руки жида-арендатора за ключѣ, котрѣ мусѣвъ завсѣгды до жида назадъ ôтнести и ему до рукъ ôтдати“.[2]) Сам. Гроидзкій выясняе дальше, що „коли кто за крестины або за слюбъ принѣсъ вже приписану суму, тогды жидъ починавъ торгуватися, ставлявъ всякѣ перешкоды, не принимавъ грошій и силувавъ Русина докладати ѳще бôльше грошій, такъ що тягарѣ, наложенѣ на селянъ, выходили въ хосенъ Judeis per modum arendae“, а цѣль того поступованя зъ стороны панôвъ — „dominorum terrestrium“ — була тая, „щобы поваги додати вѣрѣ латиньскôй (!) и щобы поспôльство (т. ѳ. рускихъ селянъ) до неи навертати“.[3])

[1]) Szajnocha, Dwa lata dziejów naszych. I. ст. 110.

[1]) Ibidem.

[2]) I. Józefowicz, Annales urbis Leopoliensis: „nisi prius a clavibus Judeo, quos semper ad manus arendatoris deferre et deponere cogebatur, constitutam a domino pensionem persolveret“.

[3]) „... respectu amplecti religionem romanam“.... „plebs ad eandem compellabatur“. Samuel Grondzki. Historia belli cosaco-polonici.

Кромѣ наведеныхъ жерелъ маѣмъ зъ тыхъ часôвъ и численнѣ грамоты, на котрыхъ списанѣ суть докладно точки, пôдъ якими шляхта тутъ и тамъ свои добра вразъ съ рускими церквами выпускала жидамъ въ аренду, якъ н. пр. листъ арендный зъ дня 18 сѣчня 1596, котрымъ nobilis Яковъ Лысаковскій выпускае село Слущъ Миклашовскому и жидови Песахови вразъ съ церквами, пôддаными и съ правомъ карати смертію. Въ подôбный спосôбъ выпустивъ р. 1593 князь Григорій Сангушко мѣсточко Кошерь на Волыни съ 5 сусѣдными селами „славному панови“ Абрагамови Шмойловичови, его женѣ Рихли и его потомкамъ на лѣтъ 5 за суму 5000 зол. польскихъ, а Александеръ Проньскій, каштелянъ троцкій, выпустивъ въ аренду Буркацкому и „славному панови“ Абрагамови Шмойловичови на лѣтъ 3 замокъ Льокаче съ 7 селами и фôльварками за суму 12000 зол. польскихъ[1]).

Численнѣ грамоты презентаційнѣ, выставленѣ для рускихъ священикôвъ въ часахъ Рѣчипосполитои польскои, где патроны-дѣдичѣ освѣдчаютъ, що того або того священика увôльняютъ ôтъ звычайнои панщины и всякихъ данинъ и роботизнъ, до якихъ бувъ обовязаный кождый пôдданый, суть такожь посередными свѣдками, що могли бути рускѣ священики до всѣхъ тыхъ повинностій змушуванѣ, бо по що було въ данôмъ случаю наводити тѣ льготы, коли ихъ вже самъ станъ духовный надававъ? Чомужь не згадуютъ грамоты презентаційнѣ, выставлюванѣ для латиньскихъ священикôвъ, о подôбныхъ льготахъ? Ôтповѣдь проста: длятого, бо само собою розумѣлося, що латиньскій священикъ не то що не може жаднои повинности пôдданчои выповняти, але що мавъ ѳще самъ правильно своихъ власныхъ пôдданыхъ, коли тымчасомъ се вже за ласку уходити мусѣло, коли патронъ въ великодушности своѣй увôльнявъ *рускаго священика* ôтъ плуга и косы. Латиньска церковь, то ecclesia, а руска, то sinagoga; латиньскій священикъ, то sacerdos або praesbiter а рускій то pop. Длятого и мовляли: **plebana dla pana, popa dla chłopa.**

[1]) Szajnocha, въ навед. дѣлѣ. I стр. 106.

ске повстанье зъ р. 1863 до крихты обезсилило высокодержавнôсть польску и высказало наглядно безсильнôсть польскихъ высокодержавныхъ мрѣй, Русинамъ сказано: der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan — der Mohr kann gehen. Солодкій сонъ скôнчився ôтъ того часу и почався новый зворотъ совсѣмъ противный Русинамъ. Теперь доперва змѣрковали Русины, що осаджено ихъ на ледѣ. Дуже не мило приходилось Русинамъ розбудитись въ оманливого сну, а еще тяжше розглянутись въ положеню и „зъорiентовати ся“. „Die Tyroler des Ostens“ — якъ величано Русинôвъ — сталися наразъ безъ найменшои причины „неблагонадежднымi“, а въ ôтплату за ихъ безприкладно совѣстну и безъинтересовну вѣрнôсть заведено „по административному порядку“ языкъ польскій въ школахъ и урядахъ рускои части Галичины, унаслѣдованои зъ титулу спадщины по рускихъ князяхъ! Цѣла ситуація въ Галичинѣ, Угорщинѣ и Буковинѣ змѣнилася наразъ до непôзнания.

Русины вѣрно выслужили свою капитуляцію и якъ старый воякъ принесли до опустѣлого дому одинъ розношенъ лахи старого мундуру и — патентъ на льояльного инвалида. Майже черезъ двайцять лѣтъ сидѣли мы въ тôмъ мундурѣ и навѣть не думали про чорну годину. Чехи за той часъ здвигнули цѣлу свою народнôсть, цѣлу питому нову литературу и просвѣтили до повнои свѣдомости цѣлу масу народа мимо пресильного напору германизаційного; мы хоть въ користнѣйшихъ условіяхъ прогайновали користный часъ въ бездѣльности, самi не знаючи, чимъ мы стоимо, на кого и на що надѣємося и якою дорогою ступаємо. До просвѣты народнои мы не брались щиро и основно, а хоть наше духовеньство ревно старалося закладати народнi школы, то съ тою дѣятельностію не йшла пôдъ пару литературна дѣятельнôсть, котрабы подала и народови и интелигенціи хотяйбы найконечнѣйшi книжки, необходимi до того, щобы розбудити въ всѣхъ верствахъ народныхъ національне почутье, свѣдомôсть своихъ правъ и указати дорогу ихъ обороны и дальшого розвою. Наша галицка литература пятьдесятыхъ и початку шестьдесятыхъ рокôвъ носитъ на собѣ знамя великои неясности идей, якоись дивнои нерѣшимости. Нашi писателѣ не знали, чи прихилитись имъ до живого народа и до живого слова, чи вдарити въ струны нового житя, чи наслѣдовати на свôй ладъ чужину, хотьбы се була сама зацвила шляхотчина або перестарѣла схоластерія, — и тому держались въ далека ôтъ народного житя и его живыхъ питань, а губились въ мрачнôмъ мистицизмѣ патріотичнôмъ. Такъ ни интелигенція, ни тымъ менше нарôдъ не мали майже ніякого духового корму питомого, а тымъ самымъ оставались въ такôйже нерѣшительности и неподвижности. Згадайможь тôлько, що наша галицка Русь дуже довгій часъ оставалась безъ всякого, хотьбы короткого пôдручника цѣлои исторiи Руси, безъ исторiи своеи литературы, и доси еще обходится безъ словаря, що и доси еще, якъ справедливо пôднѣсъ Вп. о. Качала, никто не знае, якi мы маємо права и яка дорога ихъ оборонъ „faex hominum“ и „purgamentum nasze“, сходитъ дальше на двѣ забранi Русинамъ церкви въ Люблинѣ и Сокали, котрыхъ звороту козаки домагалися и каже: „O cerkwiach chłop się pyta, któremu nulla o Bogu cognitio, nulla fides, żyją nie tylko jako barbari, ale jako dziki zwierz, — wysoka to na prawdę dla chłopa theologia*). Ôтозва тая, принята сенаторами съ нечуваным запаломъ, довела до прискореня походу на козакôвъ, котрый закôнчився страшнымъ пораженьемъ шляхты пôдъ Пилавцями.

Политика тая шляхты польскои взглядомъ Русинôвъ въ вѣку XVII не була однакъ новою, — есть она радше выплывомъ системы, яку собѣ вельможѣ польскi въ головахъ положили вже въ першôй добѣ, бо еще въ першôмъ вѣку по заборѣ Галицкои Руси черезъ Польщу. Кождому, кто хоть по трохи розглянувся въ исторiи польскôй, вѣдомо, що протегованье жидôвъ и надѣлованье ихъ всякими правами на некористь Русинôвъ завелося вже за Казимира Вел., а проводится консеквентно за Володисл. Ягайла. За Казимира Вел. наплываютъ въ рускi землѣ цѣлi хмары жидôвъ захожихъ зъ заходу и мѣшаются съ тымъ невеликимъ числомъ кримскихъ жидôвъ, що у насъ сидѣли еще за часôвъ княжихъ по бôльшихъ мѣстахъ и занималися побôчь Нѣмцѣвъ и Сараценôвъ торговлею. Володиславъ Ягайло вымостивъ уже жидамъ дорогу до того высокого значеня, яке они ôттакъ въ Польщи заняли; такъ, що вже разъ на все стало рѣчею неможливою, щобы жидъ мавъ стояти на рôвни съ хлопомъ и бути такъ якъ той позбавленымъ всякихъ правъ обывательскихъ. Доказомъ на тое грамоты того короля, котрыми ôнъ надае жидови Волчкови, мытникови львôвскому, котрого зове „Judeus noster Wolczko“ вôйтôвство въ селѣ Вербѣжи надъ рѣчкою Щирець, переносячи мѣсцевôсть тую de jure Polonico, Ruthenico et quovis alio in jus Theutonicum и надѣляючи тогожь жидка правомъ судити и карати въ всѣхъ справахъ карныхъ и въ тыхъ, где ходитъ о голову.[1]) Цѣкава при тôмъ рѣчь, що мешканцѣвъ пустокъ, заселеныхъ около того села Волчкомъ обовязуе король exspirata libertate вже зъ горы до роботизнъ и услугъ для себе, „до якихъ обовязанi суть и всѣ прочi тубыльцѣ нашихъ рускихъ земель“[1]) и що тыми ласками надѣляе король того жида, якъ самъ въ грамотѣ выражается въ тôй цѣли, щобы его, т. е. Волчка „до пôзнаня вѣры католицкои и блеску вѣчного свѣтла допровадити“[2]). Се есть доперва половина програмы.

Другу половину тои христіяньскои политики дотычну ôтношень взглядомъ Русинôвъ подае намъ отверто сочасный Ягайлѣ перемыскій латиньскій епископъ Матвѣй въ однôй грамотѣ зъ р. 1406, выданôй для свого духовеньства. Посвѣдчивши тымъ своимъ письмомъ, въ якій спосôбъ побираe его духовеньство такъ звану „десятину“, каже выразно, що цѣлію тыхъ мѣръ, предпринятыхъ латиньскимъ духовеньствомъ, есть, щобы католикôвъ заохотити до наплыву на Русь и щобы тi захожi католики (розумѣй Поляки) Русинôвъ и иншихъ шизматикôвъ, замешкуючихъ той край, тымъ сильнѣйше выкоренювали.[1])

Такъ отже иде политика польска въ Галицкôй Руси взглядомъ жидôвъ зъ однои а Русинôвъ зъ другои стороны вже въ першихъ 60—80 лѣтахъ панованя польского на нѣй знаною намъ до нынѣ дорогою; она ось яка: жидôвъ надѣлювати щедротами, землями и правами, Русинôвъ — тубыльцѣвъ призначити до роботизнъ и услугъ и выкоренювати ихъ якъ найскорше, а до краю спроваджати натомѣсть якъ найбôльше католикôвъ, т. е. Полякôвъ (и Нѣмцѣвъ).

(Дальше буде)

*) Рукопись въ библ. Оссол. Ч. 225.

[1]) Akta Grodzkie i Ziemskie, T. II, грам. Вол. Ягайла Ч. XLII ст. 70 зъ дня 17 Червця 1423; Ч. XLV ст. 75 зъ дня 3 листоп. 1425; Ч. XLVI ст. 76 зъ дня 24 червця 1427; тою послѣдною даруваъ король Волчкови навѣть часть села на власнôсть. Що до судовництва стоитъ тамъ: In Causis autem Criminalibus et Capitalibus... Judicandi, sententiandi, plectendi, condemnandi et puniendi Sculteto (т. е. солтисови Волчкови) plenam damus et omnimodam concedimus facultatem. Село звеся „villa Werbez super flumine Scirecz in Terra Russye (такъ!) districtus Scirecensis situata“ або Werbeza, а навѣть Werbyarz и Wyerbyarz.

[1]) ...nobis talia servicia et labores facere tenebuntur, sicut et ceteri Terrarum nostrarum Indigenae Ruthenicalium“. Akta Gr. i Z. T. II. Ч. XLV зъ Медики, 3 листопада 1425.

[2]) „ut... a sue (такъ) cecitatis errore revocari et reduci ad cognicionem sancte (такъ) fidei katholice et eterni luminis claritatem valeat atque possit“. A. Gr. i Z. T. II. Ч. XLV, грамота Волод. Ягайла дана въ Галичи 24 червня 1427, — и Ч. XLVI ст. 77 и 78. Межи свѣдками есть и латиньскій галицкій Архіепископъ.

[1]) ...ut ...ad easdem partes Russie (sic) populus catholicus liberius confluere t, Ruthenosque et alios Scismaticos easdem partes inhabitantes potencius extirparet.“ Грамота еп. Матвѣя дана въ Перемышли 7 мая 1406. A. Gr. i Z. T. IV. Ч. XII. ст. 29. Текстъ лат. подаемъ съ блудами пôсля оригиналу.

Такъ отже не пôшли Русины ни одною, ни другою дорогою, ни обома разомъ и мимоволѣ доводили до того, що оставались заступники безъ заступленыхъ, що добрi замѣры и добра воля не находила послуху и пôдмоги у загалу, що мы починали висѣти въ воздусѣ.

(Дальше буде.)

Дръ Людвикъ Вольскій,

посолъ до рады державнои зъ мѣста Львова передъ своими выборцями.

(Дальше.)

Дальше дръ Вольскій въ своѣй промовѣ розбираъ пытанье, чи союзъ Полякôвъ съ правицію принѣсъ користь зò взгляду на засаду автономистичну, и рѣшучо заперечивъ тому. Яко доказы наводитъ уставу противъ книгосушови, уставу о оподатковаю шинкôвъ и др., при котрыхъ партія ультрамонтаньска кн. Лихтенштайна стояла на завадѣ ухваламъ въ користь краевыхъ автономій. „Вертаємо до краю съ порожными руками“ — говоривъ дръ Вольскій. „Желѣзниця трансверзальна застрягла въ палатѣ панôвъ. Коло польске вздержалося ôтъ жаданя факультету медичного во Львовѣ зъ боязни, щобы внесенье не упало въ палатѣ послôвъ. Щожь отже привозимо до краю? Уставу о таксѣ войсковôй, той податокъ на калѣки, и бôльшiй податокъ грунтовый, котрый гдеякi окрестности обтяжитъ бодай чи не надъ силы“. Ôттакъ перейшовъ дръ Вольскій до критики союза Полякôвъ съ правицію пôдъ взглядомъ моральнымъ и сказавъ, що для Полякôвъ совсѣмъ не ялося лучитись съ партiею ультрамонтаньскою, котра называе себе автономистичною, а на дѣлѣ есть она крайне консервативна, въ найгôршомъ слова того значеню. Тая партія консерватистôвъ тирольскихъ есть крайне нетолерантна пôдъ взглядомъ религійнымъ; звѣстно, якъ переслѣдуютъ они протестантôвъ въ Тиролю, якъ заперечуютъ они протестантамъ право хоронити умершихъ въ посвяченôй земли, кôлько то они минувшого року въ соймѣ наробили крику въ причины, що въ мѣстахъ, где бôльшôсть населеня протестантска, правительство позволило протестантамъ ôтправляти въ ихъ зборахъ церковнi служеня. А въ радѣ державнôй выступаютъ рôвно съ такими внесенями якъ кн. Лихтенштайна, Дипольiого и Линбахера. Внесенье Линбахера „на милю чути обскурантизмомъ“ и всѣ жителѣ краевъ нѣмецкихъ якъ найенергичнѣйше протестували противъ него. О тôмъ польскi послы знали а коли голосували за внесеньемъ, то тôлько длятого, щобы не розбити правицѣ; дръ Евс. Черкавскій въ колѣ поль. выказавъ, що проектъ Линбахера есть пôдъ взглядомъ дидактичнымъ и педагогичнымъ дуже шкôдный, а мимо того зъ политики голосувавъ за нимъ. Внесенье Линбахера не дотыкало вправдѣ Галичины, але власне длятого Поляки не повиннi були рѣшати въ справѣ другого и то противъ его волѣ. Тымчасомъ инакше сталося и Поляки разъ зôйшовши на похилу дорогу пôйдутъ по нѣй дальше и будутъ разомъ съ ультрамонтанами голосувати за тымъ, щобы протестантôвъ не погребати въ свяченôй земли и т. д. И колись о Полякахъ скажутъ: „За мыску сочевицѣ продали они право свого первородства“. Длятого то дръ Вольскій радитъ польскôй делегаціи при найблизшôй случайности, коли тôлько выдѣлится зъ лѣвицѣ фракція умѣренна (а о такôй фракціи пôдъ проводомъ гр. Корониiого теперь власне говорятъ богато) получитися съ нею. Зъ нынѣшнои ситуаціи не вдоволенi впрочемъ и Молодочехи и часть Нѣмцѣвъ зъ лѣвицѣ.

Дальше перейшовъ дръ Вольскій до праводавчои чинности кола польского и тутъ вмѣнивъ ему въ заслугу законъ противъ лихвы для всѣхъ краевъ австр., уставу о улекшеняхъ при конверсіи довгôвъ и уставу о нерательнôмъ поступованю довжникôвъ. Самъ дръ Вольскій яко членъ комисіи карнои выпрацювавъ проектъ закона о змѣнѣ обективного поступованя въ дѣлахъ печатныхъ, але той проектъ не може дôстатись зъ комисiи до палаты, хотяй для свободы конституційнои мае дуже велике значенье. Наконець признаeся дръ Вольскій, що хотяй звычайно въ колѣ его внесеня упадали и ôнъ пôсля регулямину мôгъ вздержатись ôтъ голосованя, ôнъ мимо того неразъ голосувавъ съ бôльшостію противъ свого переконаня, але по кождомъ такôмъ голосованю лишався у него „несмакъ въ души“.

На внесенье проф. техники Машковского дано одноголосно дру Вольскому вотумъ довѣрія.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ Празѣ*) ненависть межи Чехами а Нѣмцями почала сильно объявлятись въ бôйкахъ уличныхъ особливо межи ческими и нѣмецкими студентами. Нема дня, щобы газеты не приносили новыхъ того рода фактôвъ. Найбôльше гармидеру роблятъ зъ тои причины вѣденьскi газеты централистичнi; они дуже заѣло взываютъ правительство, щобы взяло загроженыхъ въ Австрiи Нѣмцѣвъ въ опѣку. Въ Празѣ пануе велике роздразненье умôвъ по обохъ сторонахъ. Вчорашный телеграмъ доноситъ, що навѣть войсковi патролѣ ходятъ улицями, впрочемъ войско вже разъ интервенiювало въ бôйцѣ межи студентами. Ректоръ университету замкнувъ выклады и удався до министерства о позволенье скоршого замкненя курсу лѣтного. Рада мѣста Праги ухвалила завôзвати жителѣвъ мѣста до спокою. Правительство заявило, що буде мусѣло остро выступати въ случаяхъ заколоту публичного спокою.

(*Выборы угорскi.*) До дня 30 червця бувъ звѣстный результатъ выборôвъ до сойму въ 341 округахъ. Выбрано 190 либералôвъ, 68 зъ партiи независимои, 69 зъ умѣреннои опозиціи, 7 зъ партiи національнои, а 6 индиферентныхъ. Зъ сего результату бачимо, що партія правительственна (либералы) сильно побѣдила. Впрочемъ выборы еще не укôнченi и партія правительственна здобуде еще бôльше крѣселъ посольскихъ. Выборы ôтбувалися доси безъ про-

ливу крови съ вынмкомъ въ мѣстцевости Патрога, где въ бôйцѣ межи агитаторами 2 людій убито на смерть а 12 ранено.

(*Посолъ Гавзнеръ*) здававъ справу зъ своеи дѣятельности посольскои въ радѣ державнôй въ Стрыю, Самборѣ и Дрогобычи. Въ всѣхъ трехъ мѣстцяхъ дотыкавъ одныхъ и тыхъ самыхъ справъ, хиба тôлько иншими словами. Гавзнеръ годится въ тôмъ взглядѣ съ своимъ товаришемъ др-омъ Вольскимъ, що правицю теоризуе и компромитуе фракція клерикальна, що ôтъ тои фракціи конче треба увôльнитися. Не годится однакожь Гавзнеръ съ Вольскимъ въ тôмъ взглядѣ, щобы Поляки утворили лѣве центрумъ въ палатѣ, бо по думцѣ Гавзнера, се нынѣ неможливе. Рôвножь згôдно съ Вольскимъ зганивъ Гавзнеръ въ своихъ справозданяхъ нетолерантне поступованье правицѣ въ ôтношеню до лѣвицѣ, а особливо пôднѣсъ затвердженье выборôвъ 3 горѣшно-австрійскихъ послôвъ, выбраныхъ совсѣмъ нелегально. Черезъ тое зыскала правиця 3 клерикальныхъ послôвъ, але утратила морально далеко бôльше; правиця показала, що она для дрôбныхъ користій матеріяльныхъ выреклася переваги моральноu. „Єсть се найсумнѣйша сторона борбы политичноu, що майже никто не поводуеся справедливостію, але кождый стараеся противникови зробити якъ найбôльшу кривду, не перебираючи въ средствахъ, — а зъ сего походитъ огидный станъ безнастанного топтаня правъ однои стороны черезъ другу. Людій, котрй повстаютъ противъ такои нечестноu борбы парляментарноu называютъ „идеалистами“, „людьми непрактичными“; нехай и такъ, але все таки така борба николи не принесе практичныхъ овочѣвъ и майже все мстится на самыхъ авторахъ“. Дрогобыцкй выборцѣ заплескали въ долонѣ „браво“ послу Гавзнерови за тіи его слова, — и совсѣмъ справедливо. Можемъ догадуватись, що предсѣ многимъ присутнымъ прійшло при тыхъ словахъ на память затвердженье выбору посла кн. Пузыны, выбраного, якъ звѣстно, еще нелегальнѣйше, якъ три горѣшно-австрійскй послы. Жаль, що никто зъ присутныхъ — а були тамъ и рускй священики — не заинтерпелювавъ п. Гавзнера, коли ôнъ вже такъ справедливый въ осудахъ политики правицѣ и кола польского, чому ôнъ ганячи затвердженье выборôвъ 3 горѣшно-австрійскихъ клерикалôвъ не зганивъ и не напятнувавъ неморальностію затвердженя выбору п. Пузыны. Правда и справедливôсть одна тôлько на свѣтѣ...

Дальше пос. Гавзнеръ дôткнувъ въ своихъ справозданяхъ и такихъ точокъ, котрй пос. Вольскй поминувъ. И такъ, що до реформы выборчои, щобы право выбору розтягнути и на низше оподатковаиыхъ, не поперто проекту пос. Кронаветтера лишь длятого, що ôнъ демократъ и членъ лѣвицѣ, а поручено поставити дотычне внесенье Линбахерови, лицю безперечно и справедливо найнесимпатичнѣйшому въ цѣлôй правици. Оба тіи внесеня погребано въ комисіи. Отворенье медичного факультету на университетѣ львôвскôмъ, єсть, якъ звѣстно, горячимъ бажаньемъ Гавзнера, рôвно якъ перенесенье зарядôвъ галицкихъ желѣзниць зъ Вѣдня до Львова. Обѣ тіи справы однакожь не повелись по его мысли. О выдѣлѣ медичнôмъ во Львовѣ порѣшило само польске коло, що будьтобы таке внесенье було не на часѣ, а другу справу коло рôвножь дуже слабо попирало. Годится наконець еще пôднести, що Гавзнеръ дуже нарѣкавъ на теперѣшну палату панôвъ, зъ причины котрои, якъ вѣдомо, не ухвалено закона о гал. транс. желѣзници и заявивъ, що коли теперѣшне правительство хоче опиратись на бôльшости, с. є. на правици, то муситъ дорадити коронѣ, щобы доповнила палату новыми номинаціями членôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Петербурска комисія для справы селяньскои укôнчила вже, якъ доносятъ, свои роботы. Предложила она, щобы для пôдратованя селянъ-хлѣборобôвъ правительство побôльшило суму призначену зъ скарбу державного на выкупъ земель зъ 9 на 12 милiонôвъ.

Въ Варшавѣ буде ôтъ нового школьного року заведена въ университетѣ катедра польскои литературы. Професоромъ на тую катедру именованый дръ Петръ Хмелёвскй, молодый писатель польскй (родж. 1846), авторъ гдякихъ дѣлъ зъ области польскои литературы.

Непорядки противжидôвскй на полудни Россіи вже совсѣмъ утихли.

Нѣмеччина. Въ Липску и цѣлôмъ его окрузѣ обвѣщено малый станъ облоги. Липскъ въ послѣдныхъ часахъ стався бувъ прибѣжищемъ соціялистôвъ, и зъ ôтси розходилась по Нѣмеччинѣ ихъ агитація. Кромѣ того въ Липску выбирано до парляменту соціялистôвъ и се була головна причина обвѣщеня въ тôмъ мѣстѣ стану облоги; звязкова рада задумала перешкодити тымъ новôй побѣдѣ соціялистôвъ при наближаючихся выборахъ. Речинець розписаня новыхъ выборôвъ еще не звѣстный.

Франція. Урядовый рапортъ выказуе, що въ послѣдныхъ непорядкахъ въ Марсиліи було по сторонѣ Италіянôвъ 2 убитыхъ а 13 ранныхъ.

Парлямептъ французкй значною бôльшостію ухваливъ вотумъ довѣрія правительству за веденье дѣлъ въ Тунисѣ.

Финансы французскй стоятъ знаменито. Надвышка доходôвъ скарбовыхъ выноситъ кождого мѣсяця що найменьше 1 миліонъ франкôвъ.

Туреччина. Дня 27 червня розпочалася въ Константинополи розправа судова обжалованыхъ о замордованье султана Абдуль-Азиса, о котрôмъ довгій часъ говорили, що будьтобы ôнъ збожеволѣвши въ купели перетявъ собѣ нажичками жилы. Яко обжалованй стали передъ судомъ: Мидгатъ паша бувшій губернаторъ Айдина, два шурины теперѣшного султана: Нури и Магмудъ Дамадъ; Фари, бувшій подкоморій Абдуль-Азиса, маіоры: Реджидъ и Али бей, два офицыры дворскй, два лѣсничй и фехмистръ. Зъ прочихъ виновникôвъ бувшій шеикъ-уль ислямъ (патріярхъ) Харулля буде суженый въ Мекцѣ, где теперь перебуваe, бувшій вел. везиръ Ружди Мегеметъ баша хорый, а бувшій мин. вôйны Гуссейнъ Авни паша умеръ. Актъ обжалованя говоритъ, що завязали заговôръ замордовати султана: Мидгатъ, Мегмедъ Ружди, Хайрулля, Гуссейнъ Авни и Магмудъ Дамадъ. Плянъ убійства султана бувъ уложеный на розказъ султана Мурада, котрый наступивъ по Абдуль Азисѣ, зложенôмъ зъ престолу, але живщôмъ еще въ призначенôй ему палатѣ. Фехмистръ Мустафа признався, що перетявъ жилы Абдуль-Азисови, при чѣмъ подкоморій державъ его за руки а лѣсничій за ноги. Мидгатъ паша, особа найзначнѣйша въ процесѣ, и другй достойники выперались вины, — але судъ узнавъ ихъ винными замордованя султана и засудивъ 9 обжалованыхъ межь тыми и Мидгата пашу на смерть, а двохъ (официрôвъ двôрскихъ) на 10 лѣтъ тяжкихъ робôтъ.

Болгарія. Въ болгарскôмъ княжествѣ ôтбулися вже выборы до народноu скупштины, котра збересь на засѣданье въ Систовѣ. Хотяй результатъ выборôвъ остаточно еще не звѣстный, то однакожь нема сомнѣнія, що буде ôнъ по мысли кн. Александра Батенберга. До Presse телеграфуютъ зъ Рущука, що на скупштинѣ въ Систовѣ не буде допущена ніяка дискусія надъ предложенями князя; они просто будутъ пôддани пôдъ голосованье. Скупштина длятого буде тревати тôлько одинъ день; черезъ той часъ войскова залога мѣска буде на готовѣ уоружена, а на Дунаю будутъ стояти военнй кораблѣ съ пушками.

Передъ выборами кн. ôтбувавъ подорожь по краю и — якъ доноситъ до Петербурга конзуль россійскій въ Софіи, Хитрово, — народъ стрѣчавъ и принимавъ князя съ ентузіязмомъ (!). Въ мѣстцевостяхъ, где народъ не показувавъ такои ентузіястичноu радости и любови до князя, н. пр. въ Раговѣ, Никополись и др., обвѣщено станъ облоги. Зъ сего облудного телеграму россійского дипломата видко, въ якій се способъ забезпечувавъ собѣ князь прихильнôсть и довѣріе народа — не чимъ иншимъ, якъ багнетами, станомъ облоги! Найзабавнѣйша однакожь здаесь намъ розмова кн. болгарского съ кореспондентомъ англійского Standarda. Князь заявивъ, що хоче диктатуры длятого, щобы Болгаріи забезпечити на будуще свободу конституційну, що ôнъ хотѣвъ абдиковати, але три монархи, котрыхъ пытавъ о раду, дорадили ему, щобы конче зôставъ на тронѣ и въ тôй цѣли щобы робивъ, що буде уважати потрѣбнымъ; царь Александеръ III просто порадивъ ему скасувати конституцію. Дальше заявивъ князь кореспондентови, що ôнъ рѣшився остати на тронѣ тôлько зъ уваги на славну будучнôсть Болгаріи, и т. д. Читаючи таку балаканку просто смѣшно робится, якъ то князь Батенбергъ понимае конституцію; диктатура маe ôтдати услугу розвоеви конституціи! Тымчасомъ се двѣ суперечности, убиваючй одна другу.

Зъ Варны наспѣвъ телеграмъ зъ дня 29 червня: „До сегодня єсть вѣдомый результатъ 205 выборôвъ. Всѣ выпали по мысли князя“. Газеты майже въ одинъ голосъ додаютъ ôтъ себе: „выпали по мысли пôдъ натискомъ багнетôвъ“!

Справа болгарска дуже интересуе Европу. Во всѣхъ газетахъ много пишеся на тему: що то дальше буде, коли кн. Батенбергови навѣть удасться на разѣ перевести coup de'état. Суть газеты, котрй, соромъ сказати, вже теперь уважаютъ кн. Батенберга, бувшого пруского лейтнанта, мученикомъ за благородну справу, и судьбу его въ будущности порôвнуютъ съ судьбою цѣс. Максимиліяна мексиканьского. Намъ зновъ здаесь, що кождый честный чоловѣкъ, надто же Славянинъ муситъ сожалѣти надъ тымъ, що въ теперѣшнôй хвили дѣесь въ Болгаріи, знаючи, кôлько то крови и згарищъ коштовало Болгаръ, закимъ удалось наконець тому нещастному народови розôрвати пятивѣковй пута, котрй на нихъ наложили були Турки. Добився нарôдъ болгарскій свободы, самоуправы — и отъ въ кôлька лѣтъ по тôмъ чоловѣкъ чужій зъ роду, клявшійся на конституцію — ломитъ ею и бажае правити автократично. А до того подае ему помôчну руку православный царь Россіи! Якъ все тое скôнчится, побачимо. Однакожь не завадитъ згадати, що вже и теперь доходятъ зъ Болгаріи глухй вѣсти о якôмсь заговорѣ на житье князя. Знаючи характеръ того рицарского, свободолюбного народа, тіи глухй вѣсти не здаются намъ неимовѣрными. Найбôльше огôрченье межи народомъ выкликало увязненье межи народомъ выкликало увязненье бувшихъ министрôвъ и президента скупштины: Сукнарова, Каравелова, Славейкова и Цанкова. Увязненье наступило въ наслѣдство дорадъ россійскихъ официрôвъ, котрй хотятъ въ Болгаріи такй лады заводити, якъ въ Россіи. Тôлькожь на сей разъ имъ тая штука не удалася. Судъ спротивився арештованю народныхъ репрезентантôвъ и князь хоти-не-хоти мусѣвъ ихъ зъ вязницѣ выпустити, а тôлько поставивъ ихъ пôдъ доглядъ полиціи.

НОВИНКИ.

— **Дрôбнй вѣсти.** Є. В. Цѣсарь выѣхавъ дня 29 л. с. м. до Ишль. — Намѣстникъ Галичины поѣхавъ до Кракова на вѣнчанье кн. В. Сапѣги. — Кн. Виртемберскій выѣхавъ до захôднои Галичины на инспекцію гарнизонôвъ. — Сов. двору Подлевскій одержавъ кавалерскій крестъ ордеру Леопольда. — Милославъ Протичь, бувшій посолъ сербскій въ Петербурзѣ, котрый належавъ до партіи Ристича, зôставъ спенсіонованый. — Арештовано губернатора архипелягу Садика башу за те, що здефравдувавъ суму 10.500 турецкихъ фунтôвъ, призначену на запомогу жителѣвъ острова Хіосъ. — 30.000 робôтникôвъ въ графствѣ Штраффордъ заперестали роботу, жадаючи пôдвышеня платнѣ. — Въ Стрыю ôтбувся дня 28 л. с. м. бенкетъ на честь посла Гавзнера. — Въ Парижи умеръ сими днями Дифоръ, звѣстный мужь стану и бувшій министеръ. — Въ Вѣдни обкрадено совсѣмъ костелъ „am Hof“. — Кн. чорногорску Милену, котра станула въ Вѣдни въ готелю, посѣтивъ самъ Цѣсарь; при тôй способности представила княгиня Цѣсареви свою дочку Зорку и наслѣдника престола Данила. — Въ римскôй колегіи de propaganda fide маютъ бути ôтворенй двѣ новй катедры языкôвъ славяньскихъ. — До Анконы наспѣло дня 29 л. с. м. 450 путникôвъ славяньскихъ зъ Галичины, Дальмаціи, Босніи и Герцоговины пôдъ проводомъ Впреос. митр. Сембратовича.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Устьечко въ пов. залѣщицкôмъ 100 зр. запомоги на закупно будынку школьного, громадѣ Святкова въ пов. ясельскôмъ 200 зр. запомоги на будову школы и ôтновленье церкви; громадѣ Стареселo въ пов. бобрецкôмъ 100 зр. запомоги на будову школы; громадѣ Мужиловицѣ въ пов. яворôвскôмъ 100 зр. запомоги на будову школы и громадѣ Розтоки великй въ пов. новосандецкôмъ 100 зр., запомоги на ôтновленье церкви.

— **Испытъ зрѣлости** зложили съ ôтзначеньемъ въ мужескôй учительскôй семинаріи у Львовѣ слѣдуючй Русины: Григорій Бѣликъ, Александеръ Струминьскій и Павло Ващукъ; — съ добрымъ успѣхомъ: Стефанъ Цепухъ, Иванъ Дудикъ, Тома Гнида, Мих. Кочоровскій, Іосифъ Кульматыцкій, Николай Налисникъ, Іосифъ Пушкаръ, Василь Сенѣвъ, Омелянъ Ставничій, дальше приватисты: Козловскій, Рубчакъ, Шепаровичъ и Яськôвъ. Деякй ученики не могли зъ причины слабости пôддаватися теперь испытови, длятого призначено для нихъ другій терминъ по вакаціяхъ.

— **Въ женьскôй учит. семинаріи во Львовѣ** пôддалося испытови дозрѣлости 8 Русинокъ. Хотяй число ихъ невеличке, однакожь результатъ клясификаціи принѣсъ нашимъ рускимъ кандидаткамъ всяку честь. Съ ôтзначеньемъ зробили той испытъ: Савина Варывода (донька священика), Іосифа Линовска (донька урядника), Юлія Шнайдеръ и Леонтина Яцыкъ (обй сироты по урядникахъ); — съ добрымъ успѣхомъ: Теодозія Витковска (сирота по священику), Марія Магуръ (донька урядника), Емилія Сорока и Клявдія Струминьска (доньки священикôвъ).

— **Деканами на университетѣ львôвскôмъ** выбрано на слѣдуючій рôкъ школьный: дра Из. Шараневича для выдѣлу философичного, дра Фангора для выдѣлу правничого, а дра Костека для выдѣлу теольогичного.

— **Въ дѣлѣ участи гр. к. духовеньства въ чужеобрядныхъ ôтпустахъ** розôслала сими днями консисторія митрополича циркулярь до деканатôвъ, въ котрôмъ ограничае посѣщуванье подôбныхъ ôтпустôвъ черезъ нашихъ священикôвъ и заявляе, що на будучнôсть буде дуже строго поступати противъ тымъ священикамъ, котрй допустятся въ тôмъ взглядѣ надъужить.

— **Въ Товстôмъ** повставъ сими днями розрухъ селянъ противъ свому дѣдичеви, послови Владиславови Федоровичеви зъ причины спору громады съ дворомъ о сѣножать. Розрухи тй дôйшли ажь до того, що староство въ Скалатѣ зажадало навѣть войска, котре дѣйстно удалось до Товстого для усмиреня селянъ. Такожь увязнено вôйта и всѣхъ членôвъ рады громадскои.

— **Въ день торжества кирило-методіевского** т. є. 5 л. липця с. р. ôтправится въ всѣхъ нашихъ церквахъ торжественне богослуженье. День той обходитися буде яко праздничный и богослуженя того не можна переносити на найблизшу недѣлю.

— **Зъ Рудна пôдъ Львовомъ** пишутъ намъ: Дня 29 червня ôтобравъ жандармъ тутешному молодцеви М. Панкевичеви, насущому на поли товарь, рускй часописи „Батькôвщину“ ч. 12 и „Новость“ ч. 7., а упхавъ ему „Dziennik dla wszystkich“. Що се зновъ маe значити? Чибы ц. к. жандармы замѣсть ланати коноводôвъ мали кольпортовати „Dziennik dla wszystkich“? (Редакція забраныхъ жандармомъ газетъ повинна довѣдатись о имени жандарма и доходити свого права.)

— **Стипендію имени Горецкого** олержавъ Володимиръ Зарицкій, ученикъ 4. клясы гимн. въ Бережанахъ.

— **Рускй путники** повезли до Риму адресъ для папы, пôдписаный численными вѣрными обохъ епархій. Справу до того адресу выконавъ дуже гарно п. М. Спожарскій, звѣстный нашь переплетчикъ.

— **Членомъ рады повѣтовои въ Старôмъ мѣстѣ** зъ групы бôльшихъ посѣлостій выбраный п. Евгеній Курыловичь, тамошный нотарь.

— **Въ Турцѣ** до рады повѣтовои выбраный зъ мѣста тамошный радный, Шехтеръ.

— **Великй маневры войсковй** маютъ ôтбутися сего року въ окрестности Львова. На тй маневры прибуде полкъ пѣхоты н-ръ 55 зъ Бережанъ и полки уланôвъ н-ръ 8 и 11. Пѣхота буде стояти въ самôмъ мѣстѣ, а кôнниця поза мѣстомъ.

— **Инжинеръ Каз. Наварскій** одержавъ ôтъ минист. торговлѣ пôврôчный привилей на пôдготовляючй роботы коло желѣзницѣ на гостинци цѣсарскôиъ зô Львова на Куликôвъ, Жовкôвь, Мосты, Кристинополь до Сокаля и зъ Жовквы на Волю высоцку Добросинъ и Каменку до Равы рускои, наконець зъ Мостôвъ до Белза.

— **Тернопôльска палата адвокатска** маe бути получена съ львôвскою.

— **Книгосуть** пануе въ Россіи вздовжь границѣ пов. Бродского.

— **Для курсу науки горальничои въ Дублянахъ** запевнивъ министеръ рôльництва выдѣлови краевому рôчну субвенцію по 1.000 зр., съ тымъ застереженьемъ, що позиція тая одержитъ въ кождорôчнôмъ буджетѣ державнôмъ конституційне затвердженье.

— **На посаду гимназ. учителя** наукъ природничихъ вразъ съ математикою и физикою въ ц. к. гимназіи въ Вадовицяхъ розписуеся конкурсъ съ речинцемъ до 15 л. липця с. р.

— **Робôтникамъ и слугамъ** при галицкихъ заводахъ салинарныхъ пôдвысшено ôтъ 15 мая с. р. провизіи зъ $^{6}/_{10}$ на $^{7}/_{10}$ побираноu заплаты. Низшй слуги урядôвъ выробу и продажи соли будутъ брати ôтъ 1 липця с. р. плату зъ горы.

— **Нѣмецкій соціялистъ Мостъ**, редакторъ газеты „Freiheit“ въ Лондонѣ, о котрого процесѣ мы вже кôлька разôвъ згадували, зôставъ вчера засужденый на 16 мѣсяцѣвъ тяжкихъ робôтъ.

— **Въ Празѣ** появляются въ послѣдныхъ часахъ частй ексцесы межи академиками ческими, а нѣмецкими. Дня 26 л. с. м. розпочали они въ однôй буршôвскôй гостинници завзяту бôйку, що ажь полиція мусѣла вдатись въ тую справу, и увязнила 3 головныхъ проводирôвъ.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** зложивъ п. Денисъ Зарицкій, матуристъ 5 зр. в. а. въ Дирекціи ц. к. академичноu гимназіи.

— **На Бурсу въ Тернополи жертвували** ôтъ 21 студня 1880. Вп. Чп. Михаилъ Перль старѣйшина збору израильск. 16 зр., Діонизій К. 5 зр., Редакція Слова 7 зр. 50 кр., Прихожане зъ Могильниць 2 зр., Іоанъ Василькôвскій парохъ Могильниць 1 зр., Іоанъ Любовичь зъ Острова 2 зр., Чачковскій зъ Товмача 3 зр., Крылошан. Гр. Шашкевичь зъ Перемышля 10 зр., Г. Гецѣвъ зôбравъ на весѣлю Бородіевича въ Черниховѣ 3 зол. 70 кр., Ставропигійскій Институтъ зъ фонду бл. п. Коссака 30 зр. 47 кр., Левицкій 1 зр., Предсѣдатель бурсы получену квоту 6 зр., Проф. Барвиньскій 3 зр., Проф. Гецѣвъ 3 зр. 25 кр., Банкъ рустикальный 50 зр., Гавацкій зъ Перемылова 6 зр. 40 кр., Елена Юркôвъ зъ Дарахова 1 зр., Пр: Варапучиньскій 2

зр., Проф. Чичкевичь Андрей 2 зр., Лесюкъ 11 зр. 80 кр., Доплата за бурсакôвъ выноситъ 147 зр. Зъ найму помешканя 15 зр., Прихôдъ зъ концерту выказано окремо заразъ по концертѣ.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи 21 червня. 1881.

Дръ В. Лучаковскій.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На конкурсъ розписана парохія Воля довголуцка въ дек. стрыйскôмъ, съ речинцемъ до 2 (14) вересня с. р.

До институціи каноничнои завôзваный о. Е. Воляньскій на Стратынъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержавъ о. А. Сохацкій на Мацошинъ.

Сотрудничества одержавъ о. Р. Вишневскій въ Ярославю.

Катихитэмъ именованый о. Р. Вишневскій въ Ярославю.

Личный додатокъ по 100 зр. на дальшѝ три лѣта одержали: оо. М. Ридзай въ Фльоринцѣ и М. Кишакевичь въ Яструбичахъ.

Подалися на капелянію Годынѣ дек. мостиского: оо. И. Отто, І. Гамерскій, Л. Папшъ, І. Козакъ, А. Теленъ, Т. Борисъ, І. Подлускій, И. Туна, І. Мудракъ, А. Грушкевичь, В. Цюкъ, В. Левицкій, А. Менциньскій, Т. Подляшецкій, І. Гинилевичь, Т. Сапрунъ и В. Мацюракъ.

Конкурсовѝ испыты ôтбудутся въ дняхъ 10 (22), 11 (23) и 12 (24) жовтня с. р.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Сегорôчный урожай въ всходнôй Галичинѣ.** Зъ причины зимна и посухи, якѝ панували въ маю и въ першихъ дняхъ червця, пожовкла въ многихъ сторонахъ озимина. Черезъ тоє утерпѣли особливо жита въ околици Бродôвъ, Ярославя, Жовквы и Судовои Вишнѣ; найлѣпшѝ жита були тогды коло Пôдгаєць и Жидачева. Середна озимина була коло Збаража, Радехова, Бучача, Камѣнки струм., Калуша и Делятина. Тамъ однакъ, где перепадували дощѣ, показалась озимина красна. Бульбу садили въ рôжныхъ околицяхъ въ рôжныхъ часахъ; такъ пр. въ золочôвскôмъ скôнчено садити бульбу ажь коло 15-го мая, а коло Туря не саджено єи тогды еще совсѣмъ, и въ загалѣ не розпочали тамошнѝ господарѣ орання. Пашѣ було такожь мало За тоє садовина зацвила дуже буйно, що можь було надѣятись богато овочѣвъ. — Ôтъ 8 л. с. м. падали черезъ 10 днѣвъ дощѣ, при чѣмъ було такожь значне зимно, що дуже некористно вплывало на станъ урожаю, особливо на жито. Такъ утерпѣло жито коло Жидачева, Радехова, Топорова въ перемыскôмъ, коломыйскôмъ и тернопôльскôмъ, а то тымъ бôльше, що дощ трафивъ въ часъ, коли жито цвило. Пшениця за те майже всюды дуже хороша, а лишь менше урожайна, коло Редехова, Золочева и мѣстцями въ коломыйскôмъ; нема нигде на пшеници ржи ани снѣты. Урожай рѣпаку єсть середный, а лѣпшій лише въ перемыскôмъ, коло Дубецка, Нижанковець, Сѣнявы, Цѣшанова, Пôдгаєць, Калуша и Хирова. Ярина утерпѣла такожь много черезъ слоту и зиму, а особливо ячмена и кукурудза. Мѣрный ячмѣнь єсть коло Радехова; велику шкоду въ ячменахъ поробили хробаки коло Калуша, Балигороду, Бурштына, Бродôвъ, Олеска, Красного, Судовои Вишнѣ, Мриголоду, Цѣшанова, Рудокъ и т. д. Овесъ всюды добрый; гôршій въ околици Цѣшанова, Радехова, Жовквы и Мриголоду. Горохъ всюды мѣрный; коло Жидачева рѣдкій, а коло Пôдгаєць и Цѣшанова навѣть злый. Бôбъ и бобикъ такожь мѣрный, а найгôршій пôдъ Балигородомъ и Цѣшановомъ. Гречка пôзнѣйша добра, а вчаснѣйша зла, особливо коло Перемышля, Цѣшанова, Бродôвъ, Лопатына и Топорова. Выка въ загалѣ добра, гôрша коло Жовквы, Радехова, Бурштына, Олеска и Нараєва. Конюшина и мѣшанина досыть добрѝ, а лишь гôршѝ въ бережаньскôмъ, коло Бучача и Городенки. Кукурудза утерпѣла въ загалѣ дуже много ôтъ зимна и слоты. Коноплѣ и ленъ всюды краснѝ. Бульба вчаснѣйша показує на добрый урожай; коло Отыніи и Бôбрки вымокла. Бураки и капуста въ загалѣ краснѝ. Огôрки вымерзли въ многихъ мѣстцяхъ. Хмѣль буйный, хоть въ многихъ мѣстцяхъ пожовкъ. Тютюнъ значно ушкодила слота. Сѣна буде сего року досыть, бо трава значно выбуяла черезъ дощь; въ многихъ мѣстцяхъ однакъ не можь було черезъ слоту косити. Що до садовины, то не можь надѣятись такъ богато овочѣвъ, якъ показувавъ цвѣтъ, бо слота и гусеницѣ дуже пошкодили. Додати належитъ, що въ многихъ мѣстцяхъ градъ и буря поробили немало шкоды въ загалѣ, а въ горахъ спавъ въ першôй половинѣ сего мѣсяця навѣть снѣгъ.

☞ Съ днемъ 1 (13) липця розпочинаєся другій пôврôкъ нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты. Тыхъ ВП. читателѣвъ, котрѝ лише замовили були „Дѣло“, або котрымъ въ протягу чвертьроку предплата вже скôнчилася, просимо о скоре надôсланье залеглостій.

Новоприступаючѝ ВП. предплатники на „Библ. найзн. повѣстій“, дôстанутъ даромъ початокъ повѣсти „Дымъ“, а єсли зложатъ предплату на „Дѣло“ до кôнця року, то отримаютъ на жаданье повѣсть „Въ оборонѣ чести“ за цѣну пренумераційну 2 зр. а. в.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. К. въ Медыни. Жаданои брошуры о св. Кирилѣ и Методію дôстати не можемо. Присланѝ 20 кр. суть до Вашого роздоряженя.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщины: о. Л. Л. въ Белзци 1·30 зр., Вп. Ив. Г. въ Снятынѣ 1·30 зр., Вп. Г. П. въ Перегиньску 1·30 зр.; для Школьн. Часописи: Вп. И. С. въ Сушнѣ 1 зр.; для Зорѣ: Вп. П. Д. въ Бережанахъ 1·20 зр.; на брош. св. Кир. и Методія: о. М. К. въ Медыни 20 кр.; для Свѣта: дръ М. Б. въ Станиславовѣ 2 зр.; на могилу Шевченка: о. А. Лавровскій въ Ожеховôй 1 зр.; на памятн. Климковича: о. А. Лавровскій въ Ожеховôй 1 зр.; для Др. Лихвяря: дръ М. Б. въ Станиславовѣ 5 зр., о. А. Л. въ Ожеховѣ 1 зр., о. І. Л. въ Сѣлци 1 зр.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (1—?)

Кто сомнѣваеся,

чи и котрымъ зъ многихъ въ газетахъ захваленыхъ средствъ лѣкарскихъ завѣрити може, тому радимо записати собѣ брошуру: **Karla Gorischek** „*Krankenfreund*“, Kaiserl. Königl. Universitäts-Buchhdlg., Wien, I. Stefansplatz 6. Въ брошурѣ тôй суть найбôльше уживанѝ средства лѣкарскѝ подрôбно и ôтповѣдно обговоренѝ, такъ що съ всякимъ спокоємъ можна собѣ найлучше выбрати. Длятого не повиненъ никто зъ терпячихъ боятися заходу, написати картку кореспонденційну до повыше згаданои книгарнѣ а то тымъ бôльше, що на замовленье вышле єму ся брошурку gratis и franco безъ жадныхъ дальшихъ выдаткôвъ. (8—8)

РУСКА АНТОЛЬОГІА

выдавництво руского акад. тов. „Дружнѝ Лихвярь“

выйшла вже зъ печати и мѣститъ найзнаменитшѝ творы нашихъ поетôвъ. Передплата стоитъ на звычайнôмъ паперѣ **1 зр.**, на велиновôмъ **1 зр. 50 кр. в. а.**

Выданье оздôбне обôймає 13 аркушѣвъ печатныхъ.

На загальне жаданье продовжаєся часъ передплаты до 1 руск. липця с. р. (4—?)

МАТІСО

впрыскованя и капсôлки

въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручае **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**

К. Крижановского.

Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (8—?)

Ц. к. уприв. львôвско-черновецко-ясска желѣзниця.

(Линіи австрійскѝ.)

Ч. 10.041/II.

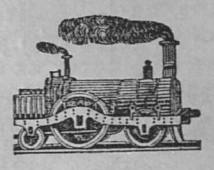

Отвореньe

перестанку

МАРКôВЦѢ

межи стаціями

Станиславôвъ и Оттынія.

для транспорту осôбъ и пакункôвъ подорожныхъ.

Съ днемъ 15 л. червця 1881 р. отворено перестанокъ Маркôвцѣ при стражници ч. 122, межи стаціями Станиславôвъ и Оттынія положеный, для транспорту осôбъ и пакункôвъ подорожныхъ. Въ тôй цѣли задержуются въ Маркôвцяхъ одну минуту потяги н-ръ 3 и 5, курсуючѝ зô Львова до Сучавы, и потяги н-ръ 4 и 6, курсуючѝ зъ Сучавы до Львова.

Съ згаданымъ днемъ выдаются въ Маркôвцяхъ до повыше означеныхъ потягôвъ билеты для всѣхъ трехъ клясъ, якъ такожь билеты войсковѝ до всѣхъ стацій и перестанкôвъ австрійскихъ линій львôвско-черновецко-ясскои желѣзницѣ, — и ôтворотно зô всѣхъ стацій и перестанкôвъ австрійскихъ линій львôвско-черновецко-ясскои желѣзницѣ до Марковець.

Пакунки подорожнѝ пріймаются въ Маркôвцяхъ до всѣхъ стацій и перестанкôвъ на австрійскôй линіи Товариства положеныхъ, и ôтворотно ôтъ всѣхъ стацій и перестанкôвъ до Марковець.

Обчисленье належитости за билеты до ѣзды, якъ такожь за перевôзъ пакункôвъ послѣдувало пôсля нашои загальнои Тарифы зъ 1 жовтня 1876 р.

Вѣдень, въ маю 1881.

Рада завѣдуюча.

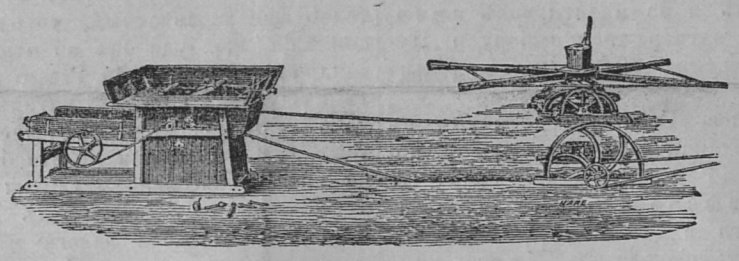

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованѝ и докладно выкôнченѝ, а що до дѣятельности незрôвнанѝ

патентованѝ кераты и молотѣльнѣ кератовѝ

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наарочно конструованѝ

новѝ тутешнѝ вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничѝ штифтовѝ, сталѝ и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничѝ цѣповѝ до перевожепя,
молотѣльнѣ ручнѝ,
млынки до чищеня зобжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованѝ цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского** въ Чорткôвѣ. (1—16)

Илюстрованѝ цѣнники на рôкъ 1881 23—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнѝ и ножевѝ, поправленѝ и патентованѝ (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ нанивается.

Вильзона, Гове, Цилиндровѝ, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыждневѝ по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнѝ направы.

Човенка, части складовѝ, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрѝ такъ шумно продаются за оригинальнѝ американьскѝ, пріймаю до переробленя на Зингера поправленѝ за оплатою 15 зр.

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 49. Львôвъ, Середа 24 червця (6 липця) 1881. **Рочникъ II.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 15 пляцъ Галицкій.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ переносится съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѣ листы, посылки и реклямаціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) липця розпочинаєся другій пôврôкъ нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты. Тыхъ ВП. читателѣвъ, котрѣ лише замовили були „Дѣло“, або котрымъ въ протягу чвертьроку предплата вже скôнчилася, просимо о скоре надôсланье залеглостій.

Новоприступаючѣ ВП. предплатники на „Библ. найзн. повѣстій“, дôстанутъ даромъ початокъ повѣсти „Дымъ“, а єсли зложатъ предплату на „Дѣло“ до кôнця року, то отримаютъ на жаданье повѣсть „Въ оборонѣ чести“ за цѣну пренумераційну 2 зр. а. в.

Рускі послы въ радѣ державнôй.

I.

Закôнчились засѣданя рады державнои, нашѣ послы вернули домôвъ и мимоволѣ, силою самои рефлексіи, насуваєся пытанье: щó зробила доси наша посольска трôйця, яка выйде зъ того користь, що буде пôзнѣйше? Ôтъ коли дѣйствує рада державна, все задаємо собѣ такѣ пытаня, а хоть не ôтъ двохъ-трехъ лѣтъ, але ôтъ бôльше якъ цѣлого десятка лѣтъ, навѣть въ часѣ найбôльше користного становища 15 рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй за каденціи 1873—1879, на всѣ тіи пытаня все выходила менше-бôльше негативна ôтповѣдь, то мимо того теперь, бôльше якъ коли передъ тымъ, такѣ пытаня будятся у загалу Русинôвъ. Выходитъ се може зъ того, то теперь въ загалѣ Русины починаютъ бôльше критично розглядати прилюдну дѣятельнôсть своихъ представителѣвъ, — а може и зъ того, що теперѣшный непевный, майже критичный станъ внутрѣшныхъ справъ австрійскои державы самъ собою бôльше звертає уваги на себе и на поступованье послôвъ.

Не длятого, щобы заспокоити одну цѣкавôсть, и не длятого, щобы забавитись въ критику, котра часто быває лекшою ôтъ самого дѣла, але въ интересѣ народнои справы нашои и сповняючи совѣстно нашь обовязокъ дневникарскій хочемо сказати кôлька слôвъ о дѣятельности нашихъ рускихъ послôвъ. Не можемо таити, що такъ въ прилюдныхъ ôтзывахъ, якъ и въ приватныкъ розговорахъ Русинôвъ о дѣятельности нашихъ послôвъ легко замѣтити певне недорозумѣнье, якóбы щось недосказаного, щось важкого, клопотливого и немилого, що тяжитъ на серцю, а не высказуєся на словахъ. Щожь се такого? Вже жь всѣ добре знаємо, що трехъ послôвъ и при найлучшôй волѣ и при найбôльшôмъ высиленю не можутъ ничого такого зробити, що бы ôтъ разу на лучше перемѣнило наше сумне положенье. Никто не надѣявся, щобы трехъ рускихъ послôвъ могло ôтограти видну ролю въ теперѣшнôй борбѣ головныхъ сторонництвъ рады державнои, щобы они могли добути якѣ позитивнѣ уступства въ користь Русинôвъ, котрѣбы усунули теперѣшне невыносиме положенье наше. Вже зъ горы були мы на тоє приготованѣ, що становище рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй може бути въ найлучшôмъ разѣ лише выразомъ страдальнои долѣ, яка теперь припала Русинамъ въ Австріи, що они лише можутъ якъ зъ однои стороны пôдносити голосъ передъ свѣтомъ о упослѣдженю и страшнôмъ покривдженю Русинôвъ, высказувати нашѣ народнѣ жаданя и жалóбы, нашѣ надѣи и обавы, такъ зъ другои стороны зновъ на внѣ передъ рускимъ народомъ, въ нашôмъ краю, подавати свôй голосъ о загальнôмъ положеню справъ державныхъ, дотыкаючихъ рускаго народа, освѣдомляти насъ съ стремленями заступникôвъ другихъ народôвъ въ радѣ державнôй и — такъ сказати — подавати намъ сигналы въ нашôй позакраєвôй политицѣ народнôй. Бôльше понадъ тоє годѣ було чого жадати.

Чи жь сповнили нашѣ послы тую задачу?

Можнабы вправдѣ не одно замѣтити що до поодинокихъ бесѣдъ нашихъ послôвъ, можнабы сказати, що не все вычерпувано въ тыхъ бесѣдахъ хотьбы тіи матеріялы, якѣ ôтъ довшихъ вже лѣтъ нагромадились въ рускихъ часописяхъ въ справахъ нашого шкôльництва, въ справахъ податковыхъ и въ загалѣ экономичныхъ, въ справахъ администраційно-политичныхъ и т. д., можнабы впрочѣмъ пожелати нашимъ посламъ бôльшои ерудиціи ораторскои и т. п. — але тіи и тымъ подôбнѣ замѣты, якѣ неразъ доводится почути, совсѣмъ єще не дотыкаютъ самои сущности становища нашихъ послôвъ и не даютъ ôтповѣди на пытанье: чи сповнили нашѣ послы высше згадану задачу свою? Навѣть колибъ тіи замѣты були вповнѣ справедливѣ, все таки въ цѣлости треба признати, що нашѣ послы скôлько могли пôдносили голосъ въ имени рускаго народа передъ радою державною, що именно ихъ выступленье було теперь о много енергичнѣйше и бôльше смѣле, якъ свого часу злощастна политика бôльшости рускои делегаціи р. 1873 до 1879. Все тоє, що передъ тымъ сповняло 15 членôвъ рускаго посольства, сповняло теперь трехъ рускихъ послôвъ, а именно сов. Ковальскій и о. Озаркевичь и то, якъ сказано, навѣть енергичнѣйше и въ многôмъ основнѣйше, якъ се бувало передъ тымъ. Въ всѣхъ важнѣйшихъ справахъ, майже при кождôй нагодѣ, забирали они голосъ, щобъ дати выразъ страдальному положеню Русинôвъ. Сов. Ковальскій забиравъ голосъ въ справѣ грунтового податку, въ справахъ шкôлъ народныхъ, въ справѣ конскрипціи, выбору кн. Пузыны, закона противъ лихвы, банку рустикального и т. д. — О. Озаркевичь пôдносивъ справдѣ живѣ и пекучѣ справы екзекуціи податкôвъ, такъ дуже руйнуючои нашь нарôдъ, сумный станъ рускаго народа, нужденне положенье рускаго священьства, секатуры правительственныхъ органôвъ противъ рускаго духовеньства, кривдяче поступованье правительства при вызысковаю соляного монополю и т. п. Якъ бачимо, сума порушеныхъ справъ совсѣмъ не мала и не маловажна. А мимо того?

(*Дальше буде.*)

Чехи и Русины.

II.

Чехи не добре вспоминаютъ за Іосифа II, однакожь треба признати, що першій товчокъ до народного почутя дало власне правленье Іосифа II, хотяй тоє совсѣмъ не входило въ єго пляны. То бувъ вѣкъ просвѣченого абсолютизму. Іосифъ бувъ чоловѣкъ съ идеами французскои философіи; ôнъ не тôлько не думавъ пôддержувати дѣла єзуитôвъ, але противно, ôнъ желавъ выкорѣнити ихъ слѣды. Самъ орденъ бувъ закрытый. Ворогъ клерикального обскурантизму, Іосифъ щиро желавъ просвѣты народа; але коли повстало пытанье о языцѣ въ урядахъ и школахъ, а языкъ ческій видѣвъ невыробленымъ, ôнъ рѣшився за языкомъ нѣмецкимъ.

Въ р. 1774 въ ческихъ школахъ и урядахъ введеный бувъ языкъ нѣмецкій. Высшѣ клясы ставалися нѣмецкою аристокрацією, мѣста ставалися до решты нѣмецкими, а народна маса оставала въ невѣжествѣ — словомъ, Чехамъ грозила повна германизація. Задумана однакожь германизація выкликала першѣ пробы народнои реакціи, котра ознаменовала новый періодъ славяньскихъ литературъ. Правленье Іосифа II принесло само собою возможнôсть и средства ôтродженя.

Нема сомнѣнія, що идеи XVIII вѣка були одными зъ тыхъ спружинъ, котрымъ ческа литература завдячує своє ôтродженье.

Мѣры Іосифа II оказалися направленѣ противъ ческои народности, но они выганяючи єзуитôвъ, усуваючи клерикальный обскурантизмъ, дали и средства борбы, тую степень гражданьскои и религійнои свободы, котра сама побуджувала до дѣланя. Длятого политика Іосифа II о кôлько була небезпечна для народности ческои, о тôлько була и добродѣйна своимъ розбуджаючимъ вплывомъ. Лучшихъ людій ческои соспôльности тяжко поразило выключенье ческого языка зъ житя и поставило передъ ними пытанье: „чи въ самôй рѣчи погибла въ народѣ всяка здôбнôсть народного почутя и розвою и чи не належалобы може тôлько єи розбудити, щобы она ôтродилась?“

Тутъ належало робити досвѣдченя и народнѣ направленя могли ити паралельно съ тымже духомъ часу, котрый породивъ политику Іосифа II.

Патріотичне чувство передовыхъ людій працювало въ видахъ тоижь просвѣты и добра народного, тôлько иншою дорогою. Они стали прямувати ко розбудженю народного духа, длятого, що народный языкъ уважали лучшимъ провôдникомъ народного образованя. Зъ другои стороны небезпеченьство германизаціи привело на гадку давнѣ историчнѣ памятки, такъ довго подавленѣ, котрѣ стали другимъ орудіємъ для защиты народности. Зъ такихъ жерелъ выйшовъ той новый рухъ ческои литературы, котрый означаютъ именемъ „ôтродженя“.

У насъ оно було инакше. Цѣсарь Іосифъ II, не видячи пôдставы для нѣмецкого языка, наказавъ языкъ рускій заводити не тôлько въ школахъ народныхъ, але и богословы мали побирати науку на тôмъ языцѣ, щобы були успособленѣ просвѣчати нарôдъ. Видно зъ того, що Іосифови II ходило о просвѣту народа.

Стеф. Качала.

ДОПИСЬ.

Зъ Станиславова. (*О радѣ повѣтовôй.*) Дня 27 цвѣтня ôтбулися першѣ выборы до нашои Рады повѣтовои, именно зъ групы селяньскои, а доперва дня 17 червня наступило уконституованье тоиже рады. Селяньска група выбрала всѣхъ своихъ 9 заступникôвъ рускихъ, противно же мѣсточка (Єзупôль, Галичь, Маріямпôль), само мѣсто повѣтове Станиславôвъ и прочѣ групы выборчѣ поставили самыхъ нерускихъ заступникôвъ — разомъ въ значно переважаючôмъ числѣ 17. Комитетъ рускій выборчій числивъ єще на 1 заступника, а то на о. Петрушевича зъ Єзуполя, котрый кандидовавъ зъ мѣсточокъ, але не удалося перевести єго выбору противъ сильно розвиненои агитаціи за маршалкомъ дѣдичемъ Брыкчиньскимъ, котрого вже и само мѣсто повѣтове и мѣсточка выборомъ ущедрили — неначе въ нагороду за непереболѣлый єще упадокъ при выборѣ до сойму. Мѣсто Станиславôвъ resp. рада мѣска выбрала всѣхъ давныхъ своихъ заступникôвъ, самыхъ жидôвъ и Полякôвъ числомъ 11, а рôвножь въ ôтповѣднôй бôльшости обсадила и выдѣлъ рады повѣтовои своими членами, такъ що выдѣлъ той повѣтовый выглядає якóбы другою радою мѣскою, або якоюсь секцією тоиже рады. Въ почутю своєи переваги физичнои (17 гол.) постановила собѣ противна сторона совсѣмъ игноровати число заступникôвъ селяньскои групы и вже при першôй чинности уконституованя т. є. при выборѣ комисіи верификаційнои не догадалася въ своемъ внесеню приняти до тоижь комисіи такожь одного члена зъ групы селяньскои, але ажь на домаганье одного зъ заступникôвъ тоиже на справедливѣйше внесенье пристала. Одного таки члена зъ межи селяньскои групы п. Стефана Хохотницкого ôткинула бôльшôсть комисіи верификаційнои, а ôттакъ и бôльшôсть повнои рады. (На мѣстце єго буде розписаный новый выбôръ). При дебатѣ надъ выборомъ члена сел. гр. п. Олексы Королюка зъилюстровала почасти стара рада повѣтова однымъ образкомъ своє автономичне дѣланье. Ото выдѣлъ тои рады на пôдставѣ ложнои и злобнои денунціяціи обвинивъ п. Ол. Королюка яко мужа довѣрія при роздаваню пожички голодовои о недобôръ 3 зр. 15 кр. (на 7000 зр. а. в.!) въ касѣ гром. села Побережа и Олекса Королюкъ, не почуваючися до жаднои вины и до жаднои отвѣчательности въ справахъ касовыхъ громады, позаякъ не орудовавъ совсѣмъ грôшми громады, внѣсъ рекурсъ до выдѣлу краєвого, а той по справдженю рахункôвъ не найшовъ въ касѣ жадного недобору, а противно звышку 6 р. а. в. и ôтославъ свôй рефератъ и рекурсъ п. Кор. назадъ до выдѣлу повѣтового. Коли же п. Королюкъ не дôстававъ довшій часъ рѣшеня зъ краєвого выдѣлу, поѣхавъ до Львова и тамъ въ выдѣлѣ довѣдався, що єго справа давно вже въ користь єго порѣшена и що акта переслано до выдѣлу повѣтового. Жадає ôттакъ п. Кор., будучи черезъ цѣлый той часъ раднымъ повѣтовымъ ôтъ секретаря выдѣлу повѣт. (знаного добре всѣмъ рускимъ выборцямъ) п. Свенцицкого актôвъ свого рекурсу, але той спираєся и не хоче ни актôвъ показати, ни жаднои вѣдомости въ тôй справѣ членови тои рады повѣтовои, котра єго на службу секретаря пріймила, удѣлити. П. Королюкъ мусѣвъ ажь адвоката на помôчь противъ самоволѣ и некарности секретаря кликати, а бôльшôсть комисіи верификаційнои посмѣла єще и на сесю каденцію правнôсть выбору п. Королюка квестіоновати!

При голосованю на маршалка и вице-маршалка голосували заступники селяньскои групы самостôйно и солидарно всѣ на своихъ рускихъ кандидатôвъ, противна сторона бôльшостію такожь солидарною выбрала лише своими голосами на маршалка п. Брыкчиньского и на вицемаршалка дра Шидловского. Якъ завзято понимали противники ексклюзивну свою тактику, выходитъ зъ того, що помимо певности въ забезпеченый свôй выбôръ очевидною бôльшостію, голосували ихъ кандидаты до выдѣлу самѣ на себе. За примѣромъ тымъ мусѣли пôйти и рускѣ заступники и голосувати самѣ на себе, маючи на увазѣ засадничу консеквенцію и тоє обстоятельство, що противна сторона совсѣмъ не шукала якогось порозумѣня съ ними. До выдѣлу зъ селянь. групы выбраный о. Церкевичь, єго заступникомъ проф. Желеховскій.

И такъ маютъ Поляки и Жиды бôль-

шôсть и въ новôй Радѣ такъ въ повнôй якъ и въ выдѣлѣ и майже тыхъ самыхъ людій, що впередъ. Свобôдно отже и досвѣдно поведутъ дальше автономичный розвôй повѣту, до чого старався приложити имъ дорогу выдѣлъ Рады зъ попереднои каденціи, предплативши зъ фондôвъ повѣту 30 екз. коломыйского „Switła“ для сельскихъ громадъ свого повѣту, не пытавши о мнѣніе ни представителѣвъ селяньскихъ, ни навѣть повнои Рады. Роблятъ же то свои для своихъ! Все имъ уходитъ, але чи довго такъ буде можна буяти?!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

Теперѣшна хвиля, се, именно въ внутрѣшнôй политицѣ Австріи, хвиля посухи политичнои. Дневникарство вѣденьске заняте въ теперѣшнôй хвили результатомъ *выборôвъ до торговельно-промыслового комнаты въ Празѣ* и *выборами до сойму угорского*. О однôй и другôй справѣ мы вже писали. Выборы до комнаты торговельнои въ Празѣ выпали въ користь Нѣмцѣвъ помимо сильнои агитаціи зъ стороны Чехôвъ. Зъ тои причины жителѣ чески мѣста Праги дуже взбурени на Нѣмцѣвъ и зъ ôтси то пôшли тіи непорядки межи ческими и нѣмецкими студентами и роботниками въ Празѣ. На щастье, тіи уличнѣ ексцесы скôнчились на потурбованю нѣмецкихъ студентôвъ и на выбитю ôконъ въ нѣмецкôмъ театрѣ, а не прійшло до проливу крови. На всякій способъ однакожь ексцесы въ Празѣ при теперѣшнôй политичнôй ситуаціи въ Австріи набрали бôльшого значеня. Нѣмцѣ въ цѣлôй Австріи пôднесли крикъ на правительство, що се оно своею противнѣмецкою политикою прикладае руку до переслѣдованя нѣмецкого елементу въ Австріи. Рада мѣста Вѣдня ухвалила навѣть родъ вотумъ недовѣрія для теперѣшного правительства по поводу непорядкôвъ въ Празѣ; въ наслѣдство тои ухвалы, малабы бути, якъ догадуются гдеякѣ газеты, мѣска рада вѣденьска розвязана. Впрочѣмъ непорядки въ ческôй столици вже утихли; причинилась до того ôтозва бурмистра Праги до жителѣвъ мѣста, завзываюча до спокою, такажь сама ôтозва ректорату университетского до студентôвъ, гдеякѣ полиційнѣ мѣры осторожности, якъ примѣромъ заказъ, щобы молодѣжь ремесничa не смѣла выходити зъ дому, наконець и заявленье правительства, що оно строго буде карати ексцедентôвъ и найострѣйшѣ мѣры приложитъ для удержаня спокою. Арештованыхъ кôльканайцять проводирѣвъ-ексцедентôвъ ôтдано до суду карного.

Що до выборôвъ до сойму въ Угорщинѣ, то партія правительственна, Тиссы, рѣшучо побѣдила и буде мати въ соймѣ значну бôльшôсть. Русины угорскѣ не выбрали ни одного свого представителя,—впрочѣмъ не диво, никто навѣть о тôмъ не думавъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Правительство россійске намѣряе, якъ доносятъ газеты, перевести значну редукцію арміи. Тая вѣсть здаесь намъ неправдивою и неможливою. Може бути, що правительство заведе якѣ ощадности въ арміи, але щобы зменшало и то значно армію, въ тое годѣ увѣрити. Може бути, що тая поголоска маe на цѣли завѣрити Европу о миролюбныхъ интенціяхъ правительства и тымъ чиномъ поправити свôй кредитъ финансовый за границію.

Найновѣйша телеграма зъ Петербурга доноситъ, що гр. Игнатьевъ намѣряе зложити таку раду, зъ котрои съ часомъ можнабы утворити родъ рады державнои. За вѣродостойнôсть тои вѣсти рôвножь годѣ ручити.

Нѣмеччина. Станъ здоровля кн. Бисмарка погôршився. Лѣкарѣ заборонили ёму заниматись дѣлами публичными.

На пôдставѣ оголошеного стану малои облоги въ Липску, выгнано зъ мѣста и окрестности многихъ знаменитшихъ агитаторôвъ соціялистичныхъ, межи ними кôлькохъ послôвъ, котрѣ не маючи права пробувати въ другихъ значнѣйшихъ мѣстахъ Нѣмеччины, въ котрыхъ существуе станъ облоги, пробували въ вольнôмъ доси мѣстѣ Липску. Станъ облоги въ Липску обвѣщеный тымчасомъ тôлько на одинъ рôкъ.

Франція. Въ Оранъ въ Альжиріи выбухло повстанье. Арабы вырѣзали кольонистôвъ европейскихъ. Правительство французке выслало тамъ ôтдѣлъ стрѣльцѣвъ африканьскихъ для обороны жителѣвъ европейск., але той ôтдѣлъ выгинувъ частію ôтъ оружія Арабôвъ, частію зъ голоду. Вождъ повстанцѣвъ, Бу-Амена уйшовъ бувъ въ пустинѣ, але небавомъ появився въ захôдныхъ окрестностяхъ Геривиль и пôдбуривъ тамъ африканьскѣ племена до повстаня. Губернаторомъ цивильнымъ въ Альжиріи есть Альбертъ Греви, братъ президента республики. Єго то непорадности приписуютъ причину того розруху въ Альжиріи.

Англія. Правительство англійске натискае на парляментъ, щобы приспѣшивъ укôнченье обрадъ надъ ирляндскимъ аграрнымъ билемъ, щобы оно могло енергично взятись до переведеня реформъ въ Ирляндіи для забезпеченя тамже спокою. Бо въ Ирляндіи теперь мимо численныхъ арештованьи множества войска все таки не утихомирилось а иде по давному. Въ Ирляндіи и въ Англіи появились американьскѣ агитаторы, феніане, котрѣ бажаютъ выкликати въ Ирляндіи бунтъ подôбный якъ въ р. 1848 а въ Англіи приспѣшити соціяльну анархію. Неудавшійся атентатъ въ Ливерпулю навѣвъ полицію на слѣды широкого тайного заговору въ самôй Англіи. Кромѣ того тайнѣ товариства съ цѣлію агитаціи въ Англіи существуютъ и въ Соединеныхъ Державахъ Америки. Зъорганизованѣ они дуже добре и полиція американьска не маe способу ихъ придушити. Все тое дуже додае страху правительству англійскому и оно радобы якъ найскорше биль ирляндскій бачити ухваленымъ и взятись до реформъ на тôмъ нещастнôмъ островѣ.

Америка. *На президента Сполученыхъ державъ, Гарфільда,* учинено въ Вашингтонѣ дня 2 л. липця с. р. замахъ пôдчасъ єго проѣздки до Лонгбравхъ. Французъ Гвитô выстрѣливъ и ранивъ президента въ праву руку и въ долѣшну грудь. Смертельно раненому дано сейчасъ помôчь и есть надѣя на єго выздоровленье, хоть куля находится въ внутри тѣла. Телеграфичнѣ донесеня представляютъ Гвитô разъ яко звычайного авантурника, то знôвъ яко републиканьского мальконтента, а такожь яко божевôльного. Бути може, що допустився ôнъ того чину зъ причинъ особистыхъ, позаякъ мавъ ôнъ старатись о посаду конзуля въ Марсиліи, чого ёму однакъ ôтмовлено.

НОВИНКИ.

— **Дебитъ „Дѣла“ до Россіи** напсувавъ богато крови редакторамъ „Gazet-ы Narodow-oи“ и „Dziennika polsk-ого“. „Gaz. Nar.“ не пожалувала вже собѣ намочити пера — въ болотѣ... Знаемо мы, о що иде польскимъ редакторамъ. Доси они шкалювали и шкалюютъ Русинôвъ галицкихъ найогиднѣйшимъ, найпôдлѣйшимъ способомъ въ кореспонденціяхъ до варшавскихъ газетъ, примѣромъ до Wieku, Nowin, Gazet-ы Polsk. и другихъ. Теперь „Дѣло“ буде ити до Россіи и Россіяне будутъ мати случайнôсть выслухати такожь другу сторону и пересвѣдчитися, по чіёй сторонѣ правда и якъ то господарують на Руси галицкôй тіи „pionierzy wolności i postępu“ въ родѣ п. Jancia et consortes! Зъ ôтси то походитъ той „wściekły gniew“ на „Дѣло“ польскихъ редакторôвъ.

— **Гр. к. митроп. консисторія** розôслала до своихъ деканатôвъ куренду, въ котрôй упоминае священикôвъ, щобы ôтбирали свои грамоты увôльненя ôтъ испыту конкурсового ôтъ урядôвъ деканальныхъ въ протягу 3 мѣсяцѣвъ, при чѣмъ маe бути зложена приписана такса 30 зр., призначена на вдовично-сиротиньскій фондъ. Если въ означенôмъ часѣ священики не ôтберутъ своихъ грамотъ, то уряды деканальнѣ маютъ ихъ звернути назадъ митроп. консисторіи, котра грамоты тіи уневажнитъ.

— **Питомцѣ гр. к. семинаріи въ Перемышли** устроюютъ въ сю середу т. є. 6 л. липця с. р. яко въ день праздника Рожд. св. Іоана Крестителя въ церквѣ катедральнôй величавый спѣвъ хоральный, черезъ що причинятся до звеличеня того праздника и дадутъ способнôсть прислухатись хорошому спѣву численно зôбранымъ громадянамъ, котрѣ на той часъ громадятся до Перемышля зъ найдальшихъ околиць Галичины. Службу божу ôтправитъ торжественно Впр. епископъ Ступницкій.

— Доповняючій **выборъ одного члена рады повѣтовои въ Чортковѣ** зъ округа сельского ôтбудеся дня 3 л. серпня с. р.

— **Быстрыця** пôдъ Галичемъ зъ причины послѣдныхъ дощѣвъ выляла значно зъ берегôвъ. Въ Пасѣчнôй стоитъ много домôвъ въ водѣ, а межи ними такожь броваръ.

— **При испытѣ учениць музикальнои школы п. Марка во Львовѣ**, ôтбувшôмся дня 16 (28) с. м., ôтличилась такожь хорошою игрою на фортепянѣ и деклямаціею панна Огоновска, дочка професора университетского.

— **Зъ пôдъ Пôдгаецъ** пишутъ намъ: Дня 27 червня с. р. староство пôдгаецке приарештувало приватного сельского учителя за тое, що признався, що читавъ „Посланники“ передъ жандармомъ. Приарештованый, спокôйный духъ, зовеся Савицкій.

— **Зъ Черновець.** Товариство рускихъ академикôвъ „Союзъ“ устроюе дня 29 червня (11 липня) 1881 въ огородѣ Габля музикальный вечеръ. Вступъ 30 кр. Початокъ о 7½ год. вечеромъ.

— **Всч. о. Кучиньскій**, гр. к. парохъ въ Шклѣ ен. перемыскои, жертвувавъ 300 зр, на дѣвоче воспиталище въ Перемышли, дальше 5% листъ заставный на 100 зр. до церкви перемыскои въ тôй цѣли, щобы за ôтсотки устроювано щорôчно поминальне богослуженье за упокôй душѣ бл. п. о. Стрѣльбицкого, архидіякона катедры перемыскои, въ кôнци 5% листъ на 100 зр., для церкви въ Яжовѣ новôмъ и два 5% листы заставнѣ на 100 зр. для церкви въ Шклѣ, щобы тамже ôтправлялась служба божа за здоровье легатора, а по єго смерти за упокôй єго душѣ.

— **Коло Тарнова** въ мѣстцевости Одоришовѣ хотѣвъ молодый еще чоловѣкъ, именемъ Доминикъ Громунъ, замордувати ножемъ польского священика пôдчасъ службы божои въ тамошнôмъ костелѣ. Чоловѣкъ той вбѣгъ до костела въ капелюсѣ, съ кошикомъ въ рукахъ, а припавши до ôлтаря, уклякнувъ, знявъ зъ головы капелюхъ и хвативъ рукою за нôжь зъ кошика. Въ самъ часъ однакъ придержано єго и ôтдано въ руки власти. Не знати, чимъ руководився Громунъ, досыть, що недавно передъ тымъ лишивъ ôнъ въ огородѣ лат. священика карточку съ словами: „Proboszczu-zbrodniarzu! гдѣ подѣвъ ты тѣ грошѣ, котрѣ збиравъ есь минувшого року на олтарь? Пропивъ ихъ— а за тое въ перше свято упадешь трупомъ при олтари“. Громунь есть укôнченымъ техникомъ.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Романсъ французского писателя Е. Золѣ п. н. „Nana“ въ нѣмецкôмъ переводѣ сконфисковала полиція въ Берлинѣ. — Землетрясенье далося чути въ Геркулесбадѣ, Мегадіи, Карансебесъ и Орсовѣ.—Россійску газету „Одесскій Листокъ“ завѣшено на три мѣсяцѣ. — До Вѣдня маe пріѣхати въ половинѣ липця король островôвъ гавайскихъ Калякава, котрый находится вже въ Неаполи. — Кометъ, котрого теперь оглядаемъ, ôтдаляeсь дуже скоро ôтъ землѣ и можна буде єго еще около 10 днѣвъ видѣти голымъ окомъ. — Въ Мадридѣ увязнено 22 особы, у котрыхъ найдено петарды. — Въ Новгородѣ маe выходити нова газета п. н. „Новогородскій Листокъ“ пôдъ редакціею Я. С. Еліяшевича, мѣстцевого учителя гимн.

— **Въ праскôмъ университетѣ** закôнчено вже рôкъ шкôльный на пôдставѣ позволеня министерства просвѣты зъ причины звѣстныхъ забурень студенсткихъ. Такожь завôзвало министерство сенатъ академичный, щобы переводивъ слѣдство дисциплинарне якъ найенергичнѣйше и найскорше.

— **Зъ Увся** пише намъ о. Дурбакъ пôдъ днемъ 30 червня: Въ Пôдгаеччинѣ не такъ надто добрый урожай, якъ справозданя о засѣвахъ голосятъ Я спостерѣгъ, що половина озимины мѣзерна, рѣдонька, а рана вымоглася, заснѣтилася. Ярина добра, но ячмѣнь ажь тыми днями по дощику теплôмъ поправляeся. Бульбы вже пограсанѣ зъ великихъ бурянôвъ, котрѣ того року сильно буяли. Пасѣка зъ причины студеного червця много утерпѣла, а навѣть кто не поглянувъ до уліёвъ и не додавъ ситы, то пчолы погинули зъ голоду. Рôйка пôзна буде, а меду мало. Овочѣвъ цѣлкомъ нема, бо хрущѣ и гусеницѣ хмарами обсѣдали дерева, и листки навѣть пожерли. Рѣпаки переорали, тому и пасѣка бѣдувала и бѣдуе, одна горѣшина и бѣла гôрчиця давала пчоламъ поживу. Нарôдъ бѣдуе, передновокъ тяжкій, хотяй зарôбку имъ не бракуе. Чотыри фôльварки: Выдра, Могила, Пассовиско и Маковиско найбôльше забираютъ роботника и лѣпше платятъ.

— **Розсылка „Рускои Антольогіи“** розпôчнесь, якъ намъ звѣщаютъ, сего четверга.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. В. Хойнацкій на Гарасимôвъ.

Институцію каноничну одержали: оо. дръ І. Мельницкій на урядъ першого вицеректора духовнои семинаріи во Львовѣ, П. Дурбакъ на Посѣчь

Сотрудничества одержали: оо. С. Ганѣй въ Зарваници, М. Величко въ Книгиничахъ, І. Зафіёвскій въ Зарваници, В. Жилавый въ Лядскôмъ, І. Крижановскій въ Мельници, А. Тымусъ въ Переволоцѣ, П. Радикевичъ въ Камѣнобродѣ и В. Лукашевичъ въ Коропци.

Завѣдательства одержали: оо. П. Мандзыкъ въ Горыглядахъ, І. Левицкій въ Гаврилôвцѣ, М. Соневицкій въ Лони и І. Величковскій въ Темерôвцяхъ.

До конкурсового испыту припущенѣ: оо. И. Сѣчиньскій зъ Стрѣлкова и И. Гаваньскій.

Резигнували: оо. крыл. Павликôвъ зъ наданого ёму обовязку комисаря ординаріятского для шкôлъ львôвскихъ и І. Левицкій зъ парохіи въ Горыглядахъ.

Похвальный декретъ одержавъ о. И. Гушалевичъ.

Позволеня одержали: оо. И. Езерскій, катехитъ гимназ. въ Золочевѣ, пôддатись испытови на катехита середныхъ шкôлъ, и Н. Темницкій, сотрудникъ въ Хоростковѣ, ôтправляти по двѣ литургіи въ недѣлѣ и праздники.

Конкурсовѣ испыты выдержали оо.: Н. Галущиньскій, И. Киселевскій, Т. Кончевичъ, И. Курпякъ, В. Кузыкъ, І. Малиновскій, І. Обушкевичъ, М. Олексѣй, К. Скоморовскій, Н. Соневицкій, И. Сѣчиньскій и Г. Ярема.

На конкурсъ выставлена капелянія Тростянець дек. залозецкого съ речинцемъ до 10 (22) вересня с. р.

Одобренье удѣливъ митроп. ординаріятъ 1-ому и 2-ому выпускови „Библіотеки крейцаровои“ п. н. „Камень вѣры“, выдаванои о. И. Наумовичемъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержавъ о. Л. Манастырскій на парохію Сѣлець дек. мокряньского. (Презентувала громада шляхоцка.)

Ôтъ испыту конкурсового увôльненѣ оо.: І. Мерена и С. Поляньскій.

Товариство „ПРОСВѢТА“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ подае до вѣдомости радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенѣ Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, красно оправленѣ, можна набути въ канцеляріи товариства, улиця краковска ч. 14. по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби, добре буде . .	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтій . . .	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка .	30 „
Зоря	24 „
Звѣрята шкôднѣ и пожиточнѣ	42 „
Молитвенникъ народный . .	20 „

Всякѣ замовленя высылаются скоро и точно.

(4—?)

Змѣна льокалю!

ДРУКАРНЯ ТОВ. ИМ. ШЕВЧЕНКА

переносится ôтъ дня 10 л. с. м.

на улицю Академичну ч. 8.

(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаeсь Друкарня ласкавôй памяти П. Т. Публики. Принимае всякѣ замовленя на друки книгъ, рахункôвъ купецкихъ, плякатôвъ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ. Именно для друкôвъ въ языцѣ рускôмъ посѣдае Друкарня якъ найбôльшій выбôръ черенокъ. (1—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 50. Львôвъ, Субота 27 червця (9 липця) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукониси не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр.	на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр	на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр.	на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ переносится съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякй листы, посылки и реклямаціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) липця розпочався другій пôврôкъ нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты. Тыхъ ВП. читателѣвъ, котрй лише замовили були „Дѣло“, або котрымъ въ протягу чвертьроку предплата вже скôнчилася, просимо о скоре надôсланье залеглостій.

Новопристунаючй ВП. предплатники на „Библ. найзн. повѣстій“, дôстанутъ даромъ початокъ повѣсти „Дымъ“, а єсли зложатъ предплату на „Дѣло“ до кôнця року, то отримаютъ на жаданье повѣсть „Въ оборонѣ чести“ за цѣну пренумераційну 2 зр. а. в.

Рускй послы въ радѣ державнôй.

I.

(*Дальше.*)

Мимо того однакожь замѣтна якась неясность и нерѣшительность въ выступленю рускихъ послôвъ яко цѣлости, чути въ нѣмъ якусь дисгармонію, що не дає выдобутись зъ ихъ голосôвъ тôй силѣ, яку можутъ зъ себе выдати навѣть и три, але гармонійнй струны. Вже ôтъ довгого часу замѣтна дисгармонія трехъ рускихъ голосôвъ выявилась наконець дня 20 мая с. р. на 157 засѣданю рады державнои дуже разящимъ, навѣть трохa комичнымъ диссонансомъ, котрый мусѣвъ до живого вразити, а навѣть засоромити кождого поважномыслячого Русина. При розправахъ надъ внесеньемъ гр. Гогенварта*) узнавъ сов. Ковальскій за ôтповѣдне, заразъ по довершенôй сецесіи централистôвъ выступити съ заявленьемъ въ имени своѣмъ и своихъ товаришѣвъ (вже жь конечно двохъ прочихъ рускихъ послôвъ), въ котрôмъ вповнѣ зсолидаризовався съ заявленьемъ дра Герóста и его товаришѣвъ-централистôвъ, и закôнчивъ слѣдуючими словами: „протоє зъ всѣхъ тыхъ наведеныхъ поводôвъ заявляю я такъ въ своѣмъ имени якъ и въ имени моихъ товаришѣвъ, що мы здержуємось ôтъ дальшои дебаты и не возьмемъ удѣлу въ голосованю“. Тымчасомъ выйшло такъ, що тôлько сов. Ковальскій самъ одинъ выйшовъ зъ салѣ, а що товаришѣвъ совсѣмъ не було, бо пос. Кулачковскій съ замѣру не явився на засѣданю, а пос. о. Озаркевичь таки выразно не прихилився до сего заявленя и пересѣвся навѣть на правицю. Такъ отже розбйшлась руска трôйця на три стороны, при чѣмъ еще навѣть не знати, въ яку сторону вдарився пос. Кулачковскій. Не єсть се вже одна случайнôсть, але наслѣдство дисгармоніи, объявлюванои вже ôтъ довшого часу, катастрофа, котрои чи скорше чи пôзнѣйше можна було сподѣватись, хоть, правда, не въ такъ рѣзкôй формѣ. Сов. Ковальскій выступаючи съ зборовымъ заявленьемъ певно мусѣвъ, а бодай повиненъ бувъ попереду порозумѣтись съ своими товаришами и мы ніякъ не можемо поняти, якъ мôгъ дôйти до такого фіяска. Однакожь се дотычитъ лише самои особы сов. Ковальского. Вправдѣ не може намъ бути рôвнодушнымъ, чи и якъ компромитуются рускй послы, чи було се тактовно доводити до такъ рѣзкого а такъ передъ цѣлымъ свѣтомъ явного объяву незгоды навѣть межи тыми трема рускими послами, — але для насъ передовсѣмъ важне саме принципіяльне пытанье: черезъ щó послѣдувавъ сей роздѣлъ, якъ сóбѣ его пояснити, на чіёй сторонѣ слушнôсть, якъ дивится на тоє загалъ Русинôвъ, яка будучнôсть политики нашихъ послôвъ?

Передовсѣмъ тая незгода въ поступованю рускихъ послôвъ въ загалѣ — вже яко така сама собою дуже значно пôдрывае вагу и силу ихъ выступленя. Єсть въ тôмъ вже много упокоряючого, що навѣть трехъ послôвъ съ такъ видимо обмеженою задачію своєи дѣятельности не може згодитись на однакове, солидарне поступованье. Сила рускаго народа, бôльше якъ въ трехъ милiонахъ заселяючого австрійску державу, — сила, що повинна и моглабы звучати въ голосахъ трехъ рускихъ послôвъ, розрываєся черезъ таку незгодливôсть въ куски, розтрачуєся и зводится майже на нинащо. Тутъ повстає не безъосновне пытанье, чи и о скôлько кождый зъ тыхъ трехъ послôвъ, поступаючихъ такъ ôтмѣнными, а часто навѣть просто противными дорогами, може уважатись представителемъ рускаго народа, чи и о скôлько ваги слѣдуе прикладати его голосови и съ нимъ числитись и на него надѣятись.

Такій подѣлъ бувбы еще понятный, єслибы въ краю межи Русинами були рôжнй, ясно зазначенй сторонництва и рускй послы заступали стремленя тыхъ сторонництвъ. Однакожь, якъ показало руске вѣче народне минувшого року и тамже ухваленй резолюціи, такъ загально одобренй и однодушно прійнятй, — въ пытаняхъ, въ котрыхъ розходятся нашй послы, въ пытаню загального направленя нашои политики на внѣ, — нема межи Русинами ніякихъ сторонництвъ, а противно объявилась якъ найбôльша згода, котра дасться высказати въ короткихъ словахъ: рôвноуправненье рускаго народа и рôвноуправненье всѣхъ народôвъ Австріи. Такъ отже нема пôдставы тукаєвои, пôдставы народнои до такого роздѣлу рускихъ послôвъ. Та при тôмъ годится еще замѣтити, що рôжнородность поступованя рускихъ послôвъ не все, а навѣть дуже рѣдко коли выплывала зъ якогось ясного принципу, зъ якои виднои тактики политичнои. Такъ пр. можна спытати, въ якого принципу обороны правъ рускаго народа выходили послы Ковальскій и Кулачковскій, голосуючи противъ внесеня Линбахера, котре совсѣмъ не тыкае Галичины, ани насъ не може страхати своимъ мнимымъ клерикализмомъ, (божь ледво чи кто схоче у насъ высше ставити панованье въ школахъ рады школьнои надъ руководство нашого духовеньства тыми школами); можна дальше спытати, якимъ принципомъ обороны интересôвъ рускаго народа руководились послы Ковальскій и Кулачковскій взглядомъ цѣлого предложеня о податку домовôмъ, а особливо задля якого принципу голосовали при податку домовôмъ противъ внесеня пос. Вольского о обниженье податку для 1-кôмнатныхъ хатъ, положеныхъ на ôтсторону? Та впрочѣмъ єсли п. Ковальскій мае такъ велике довѣріе до приклонности централистôвъ для Русинôвъ, що съ ними такъ очевидно и такъ безъусловно солидаризуєся, єсли надѣєся ôтъ нихъ бôльшои справедливости для Русинôвъ, якъ ôтъ заступникôвъ другихъ народôвъ, то можна спытати, чи не булобы консеквентнѣйше зъ стороны пос. сов. Ковальского, щобы ôнъ бувъ голосовавъ противъ закона о грунтовôмъ податку, скоро доказано, и самъ п. Ковальскій тоє въ своѣй бесѣдѣ пôднѣсъ, що реформа грунтового податку въ Галичинѣ такъ нерозмѣрно несправедливо зôстала переведена на некористь селяньства и рускаго духовеньства, скоро дальше министерство гр. Таффе уважало справу грунтового податку яко квестію кабинетову и скоро пôсля мысли п. Ковальского можна було ôттакъ при поворотѣ централистôвъ до правительства надѣятись по нихъ бôльшои справедливости для нашихъ интересôвъ? Наконець можна спытати, якимъ принципомъ заступства интересôвъ рускаго народа руководились всѣ три рускй послы, голосуючи противъ внесеня пос. Шенерера о введенье загального права голосованя и о знесенье подѣлу на куріи? Чи интересъ рускаго народа наказуе вступатися за пôддержаньемъ такъ гнетучого насъ подѣлу на куріи и чи маємо мы Русины причину противитись праву загального голосованя? Може бути, що рускй послы моглибы намъ пояснити тіи и тымъ подôбнй суперечности свого поступованя, але такъ якъ доси рѣчи сто-

*) Щобы выбрати комисію для испытаня компетенціи державного трибуналу, взглядно рады державнои въ справахъ выборôвъ посольскихъ.

Гдещо про бувальщину

рускои церкви и про нашихъ давныхъ священикôвъ.

(Дальше.)

Тымъ задекретовано вже загладу и народности рускои и вѣры рускои и то вже въ першôмъ вѣку панованя польского на галицкôй Руси. До „пôзнаня вѣры католицкои и блеску вѣчного свѣтла“ проваджено захожого нехриста — Жида черезъ надѣлованье щедротъ, земель и привилеѣвъ, а Русина, котрый бувъ християниномъ и Славяниномъ, якъ и Полякъ, черезъ выкорѣненье — exstirpatio. Нехай же кто, н. пр. Турокъ, похвалится такими честнотами своихъ падишахôвъ, якъ нынѣшнй польскй письмаки „naszą słynną z tolerancyi rzeczą-pospolitą!“

Память на тй жидôвскй аренды, на часы горя заховалися въ народѣ по нынѣшный день, а сумнй думы про тй невзгодины, що ще дзвенятъ въ устахъ народа до нынѣ, не стоятъ совсѣмъ въ суперечности до вѣстій, поданыхъ въ польскихъ жерелахъ, але потверджаютъ ихъ точка за точкою. Суть то нарѣканя тяжкй въ тôмъ устнôмъ переказѣ народнôмъ, особливожь на тоє, що треба було жидамъ дорого окуплюватись, коли прійшло Богу въ церквѣ помолитись. Для примѣру подаємъ урывокъ однои украиньскои думы, котра знаходится въ Записках о Южнôй Руси Т. I. на стор. 56 и сл.

Ищежь то жиды-рандарѣ и тому не перестали:
На славнôй Украинѣ всѣ козацкй церкви [заарендували
Которому бъ то козаку або мужику давъ Богъ [дитину появити,
То не иди до попа благословиться,
Да пôйди до жида-рандаря, да положь шостакъ, щобъ позволивъ церковь отчинити
Тую дитину окрестити.
Ищежь то которому бъ то козаку або мужику давъ Богъ дитину одружити,
То не иди до попа благословиться
Да пôйди до жида-рандаря, да положь битый тарель, щобъ позволивъ церковь отчинити
Тую дитину одружити.

Вправдѣ тутъ не кажеся, такъ якъ и въ нашихъ гаѣвкахъ, кто то церкви арендувавъ и жидамъ ключѣ ôтъ нихъ дававъ, але що въ жаденъ спосôбъ не священикъ, се доказуютъ иншй народнй пѣсни, зложенй на сумну недолю, яку терпѣвъ самъ нарôдъ, зарôвно якъ и его священикъ:

Плачутъ, плачутъ бѣднй люде, изъ панщи- [ны идучи
Пооблазили воламъ шiё, бѣднымъ людямъ [руки
— — — — — —
Треба стати поправитись, хочь якому хлопу
Змолотити и звѣяти и въ шпѣхлѣрь зôбрати
А въ вечерѣ по вечери, та на варту стати.
— — — — — —
Ходитъ попикъ по церквицѣ, у книжку читае
— Ой чомъ же васъ добрыхъ людій у цер- [квѣ не маe?
— Ой якъ жежь намъ, добродѣю, у цер- [кву ходити
— Ôтъ недѣлѣ до недѣлѣ кажутъ молотити.

Народъ рускій называе отже тыхъ своихъ давныхъ страдальныхъ священикôвъ „добродѣями“ и болѣе надъ тыми товаришами своєи власнои недолѣ гôркими словами.

Тымъ то и сталося, що разомъ съ народомъ и церкви убожѣли, такъ що не було часомъ чимъ и коли єи покрыти, не то окрасити. Досыть прочитати тй скарги и докоры деканôвъ, списанй въ старыхъ метрикахъ при способности осмотрôвъ деканальныхъ: що церковь валится або затѣкае, що дзвôнниця непобита, що чаша цинова и рызы полотняні и таке инше, щобы переконатися, якъ то шляхтичь-патронъ опѣкувався тою церквою, хотьбы и унитскою, и єи попомъ[1]). Такъ н. пр. читаємъ въ однôй старôй метрицѣ таку увагу зъ стороны декана зъ дня 26 вересня 1758: „...na menzie liton stary, cerkiew poszarpała się; X. Paroch aby... liton szwabski piękny sprawił... Gromada aby cerkiew zreperować do świąt Bożego narodzenia, kielich sprawić srebrny aby starali się, po wyszłym zaś czasie jeżeli cerkiew nie zreperują, kielicha nie sprawią, nabożeństwo w cerkwi zakazuję. X. Paroch aby ludzi pacierza nauczał i sam się uczył...“ При слѣдуючôмъ осмотрѣ 14 лютого 1760 озлобився о. деканъ, що завсѣгды еще литургія на циновôй чашѣ ôтправляєся, и що церковь еще не направлена, такъ дуже, що наложивъ на туюжь церковь интердиктъ. Громада взяла собѣ остаточно, якъ видится, тую грôзьбу до серця, бо при новôмъ осмотрѣ 19 лютого 1763 посвѣдчае тойже деканъ, що „nic nie ubyło, owszem przybyło, to jest kielich srebrny, intus pozłacany, z gromady sprawiony“. Подôбныхъ увагъ знайде при всѣхъ нашихъ церквахъ, где суть старй метрики, досыть; якбы ихъ кто позбиравъ, то мавбы богатый матеріялъ до по-

[1]) И по принятю уніи призывавъ польскій шляхтичь рускихъ священикôвъ згôрднимъ прôзвищемъ „popi“, и то навѣть тогды, коли тй далися шляхтѣ уживати за орудіе до вынародовленя Русинôвъ. Сталося то навѣть правиломъ, такъ що не уживано навѣть иншои назвы ни въ памятникахъ ни въ грамотахъ. Такъ н. пр. пише Антоній Яблоновскій въ своѣмъ „Dzienniku o konfederacyi barskiej w Galicyi“ до р. 1768 о гайдамакахъ, що „od Smiły i Bohusława do Humania, gdzie wszystką szlachtę, Komisarzów, Ekonomów, Dyspozytorów i Żony ich okrutnie męcząc, skury z głów obrzynając... wyrżnięto oraz Popów Unitów i żydów wyrzynano. Pamiętniki Antoniego Grzymały Jabłonowskiego II часть, Continuatio publicorum.

ятъ, така незгодливôсть а при тôмъ и похитливôсть въ высше указаныхъ справахъ вже сама про себе не може надати политицѣ рускихъ послôвъ ясности не тôлько передъ радою державною, але и передъ лицемъ самого рускаго народа.

(*Дальше буде.*)

Чехи и Русины.

III.

Мы вспоминали за золотый вѣкъ ческои просвѣты и литературы, мы видѣли такожь, кôлько то насилій чинено надъ ческою народностію, що по видимому можна бýло думати, що она закôнчила своє историчне житье. Стара литературна традиція бýла такъ закинена, такъ переслѣдована, що можна бýло уважати єи за небувалу.

Мы говорили такожь за пробы ôтродженя за Іосифа II; но важнѝ историчнѝ факты маютъ звычайно далеке корѣня. Такъ и ческе ôтродженье появилося, но оно не почалось въ послѣдныхъ десятилѣтяхъ минувшого вѣку. Самымъ далекимъ єго жереломъ бýла минувша исторія Чехôвъ, и той тяжко даючійся выкоренити инстинктъ народный, котрый, хотьбы ôнъ якъ бувъ придушеный, но незнищеный, єсть совсѣмъ способôный быстро ôтродитися при першихъ спріяючихъ условіяхъ.

Коли настали тіи условія при загальнôмъ направленю епохи къ просвѣтѣ, ческѝ патріоты увидѣли потребу ôтновити традицію, пригадати минувше, на ново поставити свою звязь историчну съ старыми поколѣнями, щобы народъ очутити зъ безпамяти, въ котру впавъ бувъ ôтъ страшного удару, нанесеного єму въ початку XVII столѣтя.

Тутъ труды историчнѝ були необходимѝ. Тожь першими воскресителями ческои народности були историки, котрѝ, навѣть часто на чужихъ языкахъ, вповали межи своими любовь къ родинѣ; а межи инноземцями вказували на своє право и єго защищали.

Въ кôнци минувшого столѣтя, коли появилися першѝ досвѣды народного интересу, а такожь єще въ першѝ роки нынѣшного столѣтя, ческими патріотами, якъ вже мы згадували, неразъ овладѣвало тяжке роздумуванье, чи не суть они свѣдками послѣдныхъ днѣвъ своєи народности? Но тоє не мѣшало имъ, тымъ усерднѣйше трудитися, якъ вѣрно замѣчає одинъ ческій историкъ: Ними руководило благородне чувство обовязку, стояти до послѣднои минуты съ своимъ народомъ, и коли возможно, ôтвернути грозящу єму погибель.

Тая дѣятельнôсть майже безъ надѣи, но съ глубокою привязанностію къ своему народови, хотьбы и въ послѣдный часъ наклонює другихъ до глубокого поважаня; и теперь многѝ думаютъ, що начинателѣ дѣла въ кôнци минувшого вѣку, н. пр. Добровскій, були сильнѣйшѝ умомъ и характеромъ, якъ бôльше популярнѝ ихъ наслѣдники въ нашôмъ вѣку.

Нова ческа литература окружена була все тяжкими перешкодами: непріязностію абô ворогованьемъ Нѣмцѣвъ и онѣмеченыхъ Чехôвъ, пôдозрѣнями властій, пановаңемъ нѣмецкого языка въ школахъ и урядахъ, рôвнодушностію масъ; першѝ дѣятелѣ ческои литературы були змушенѝ збиратися въ одинъ солидарный кружокъ, где они одинъ другого понимали и нараджувалися, якъ вести загальне дѣло.

Першѝ кроки ческои литературы були слабѝ и рѣдкѝ, бо и писателѣ були немногѝ. Житя политичного не було, и патріотизмъ ограничився спокôйнымъ розбудженьемъ чувства народности и выхованьемъ ческои соспôльности въ тôмъ змыслѣ. Поле руху було затымъ невелике, за тоє и писателѣ не були подѣленѝ политичными поглядами и подвоєна ихъ праця зробила тоє, що народнôсть предѣ очутилася.

Що разъ дальше, безъ взгляду на дуже непріязнѝ внѣшнѝ условія, въ епоху священного союза и правленя Метерниха, особливо въ тую епоху, видимо бôльшій рядъ енергичныхъ дѣятелѣвъ въ народнôмъ значеню, котрѝ працюючи въ рôжныхъ галузяхъ литературы, призывали на трудъ и борбу для обороны народности.

Стеф. Качала.

ДОПИСИ.

Зъ Рогатыньского. Въ 45 числѣ „Дѣла“ зъ 10 (22) с. м. познакомили мы нашихъ Вп. Родимцѣвъ съ господаркою п. Мальчевского въ корчмѣ въ Новôмъ Мартиновѣ. „Dziennik polski“ поспѣшивъ сейчасъ, бо заразъ 12 (24) с. м. ôтповѣсти на тую допись однôй „z moskalujących gazet ruskich“. Потвердивши головну мысль дописи нашои, а именно закидъ польонизаціи, заповнюваня корчмы ворогими рускôй народности часописями польскими и псевдорускимъ „Świtłom“ додає „Dz. pol.“, що обстоятельство, якобы п. Мальчевскій торгувавъ тыжднево въ корчмѣ 100 зр., єсть неправдиве. Не ôтповѣдалибы мы „Dz. p.“, але ôтповѣсти мусимо п. Мальчевскому, бо ôнъ, а не кто иншій казавъ тую реклямy для себе въ „Dz. pol.“ умѣстити. Що дѣло такъ, а не инакше стоитъ, пересвѣдченый самъ п. Мальчевскій найлучше, бо ктожь може знати лучше ôтъ него, кôлько тыжднево въ корчмѣ Мартинова нового торгуєся, а я николи не обчислявъ єго касы. Але длячого п. Мальчевскій власне „Дѣлу“ закидає неправду, чому ôнъ не простувавъ въ „Dz. pol.“ kazanie кс. Трещиньского, лат. викарого въ Мартиновѣ Новôмъ, котрый то само, що „Дѣло“ подало въ дописи, въ присутности п. Мальчевского дня 4 (16) с. м. съ амвоны говоривъ; тажь п. Мальчевскій знає, що кс. Трещиньскій цѣлкомъ єму ôтданый и не „moskalujący“, и що єму тôлько може ходити о моральнôсть мартинôвскихъ парохіянъ, а не о политику и agitacye moskalofilskie. Колижь однако п. Мальчевскому реклямы захотѣлося, то до кореспонденціи додати єще могу, що суть люде, котрѝ говорятъ, що имъ шинкарь казавъ брати напитки на кредитъ, на ôтробокъ панови, и выдававъ на тоє квитки.

П. Мальчевскій каже єще на кôнци кореспонденціи „Dz. p.“, що дописователю „Дѣла“ жаль żyda lichwiarza. Дописователь „Дѣла“ совсѣмъ не жалує жида корчмаря, длятого власне, що жидъ лихвярь, але мы посмѣємъ спытати п. Мальчевского, нехай ласкаво ôтповѣсть: чи тôлько той lichwiarz, що каже собѣ 25% платити, а той не lichwiarz, що дає на „днѣвки“ дѣвкамъ по 7 зр., а старшимъ мужикамъ сокирникамъ по 10 зр. на рôкъ. И одинѝ и другѝ ôтробляти мусятъ за такъ взятѝ грошѣ по одному дневи що тыжднѧ черезъ цѣлый рôкъ. Слухайте! То значитъ, що дѣвка, розумѣєся 16, 18, 20 а навѣть и бôльше лѣтъ маюча и парубокъ робити мусятъ п. Мальчевскому по $13\frac{1}{2}$ кр., а мужикъ съ сокирою абô до стирты по $19\frac{1}{4}$ кр. денно! То не лихва, паноньку? То єще щось бôльше якъ лихва! Ту страшенно вызыскуєся нужду селянина на свою користь, гôрше бы и жидъ не потрафивъ! П. Мальчевскій однакожь того совсѣмъ не хоче знати, ани не хоче видѣти полѣна въ своѣмъ оцѣ, але за тоє въ Станиславовѣ и въ Рогатынѣ при выборахъ кричитъ на „zdzierstwo popów“ передъ селянами; маємъ же мы мовчати и не пôднести голосу, що ôнъ нашъ народъ деморализує? Пишѣтъ собѣ єще п. Мальчевскій въ спôлцѣ съ гр. Дзѣдушицкимъ реклямy до „Dz-a p.“, котрому за єго услуги каменемъ ôтплачуєте, бо єго кривдите. Кривду Dz-a p.“ лишаю собѣ на пôзнѣйше, а на теперь додамъ тôлько, що на всякѝ закиды доставити можемо свѣдкôвъ.

Зъ Дублянъ. (*Якъ въ Дублянахъ переводились передвыборы для выбору посла соймового*). Дня 20 мая с. р. пріѣхавъ до Дублянъ ц. к. урядникъ староства львôвского п. Яловицкій перевести передвыборы, и перевѣвъ ихъ такъ, що просто не допустивъ до голосованя ани одного съ 56 господарѣвъ дубляньскихъ, котрѝ мали до того право. А то сталось въ такій пôдступный способъ. Передвыборы були розписанѝ на 3 годину по полудни сказаного дня, и той часъ бувъ черезъ начальника громады управненымъ до голосованя на выборця обвѣщеный. П. Яловицкій пріѣхавъ єще о 12 годинѣ до Дублянъ, заѣхавъ на обѣдъ до Директора агрономичного закладу, и не чекавъ вызначеного на передвыборы часу, але вже передъ пôвъ до 3 годины прійшовъ съ 4 професорами агрономичнои школы до канцеляріи громадскои на передвыборы. А щобы переформовати одного зъ професорôвъ на выборцю, розпочавъ заразъ передвыборы безъ взгляду на тоє, що єще жаденъ зъ управненыхъ до голосованя зъ господарѣвъ не прибувъ, бо єще 3 год. не було. Выбôръ при удѣлѣ тôлько чотирохъ голосуючихъ тревавъ кôлька хвиль, и чотиры професоры выбрали одного зъ помежи себе на выборця. Коли передъ 3 годиною ввôйшло до салѣ выборôвъ 12 господарѣвъ для ôтдачи голосôвъ, обвѣстивъ имъ п. комисарь Яловицкій, що могутъ вертати назадъ до дому, ôнъ ихъ вже не потребує. То само повторивъ выходячи п. комисарь и другимъ 18 господарямъ, котрѝ понадходили до выбору и стояли передъ будынкомъ уряду громадского. Розгнѣванѝ господарѣ тымъ безаконнымъ поступованьемъ ц. к. комисаря, подали протестъ противъ правыбору, заосмотреный кôлькадесятьма пôдписами. Той протестъ ôтнѣсъ до ц. к. Староства начальникъ громады съ заступникомъ. П. староста ôтославъ ихъ до секретаря, а п. секретарь зажадавъ, щобы они зигаромъ доказали, що п. Яловицкій не тримався приписанои годины. И на тôмъ закôнчився протестъ. Такои то разячои нелегальности позволивъ собѣ п. Яловицкій, ц. к. комисарь львôвского староства.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Сполученѝ Державы Американьскѝ. Ôтъ часу трагичнои смерти царя Александра II не було замаху на ніякого владѣтеля, ажь ось передъ кôлькома днями принѣсъ телеграфъ зза океану вѣсть, що на президента республики Сполученыхъ державъ Американьскихъ стався атентатъ. Французъ Гитô стрѣливъ до президента Гарфіельда зъ револьверу и ранивъ єго тяжко два разы. Доси президентъ не умеръ и, якъ доносятъ бюлетины, станъ здоровля єго полѣпшуєсь. Причина замаху о тôлько теперь выяснена, що не має она характеру политичного, але має характеръ простои личнои мести. Гарфіельдъ выбраный президентомъ въ грудни минувшого року, а доперва 4 марта с. р. обнявъ урядованье. Гарфіельдъ ôтзначуєсь честнымъ, твердымъ характеромъ и справедливостію, а при тôмъ єсть человѣкомъ дуже образованымъ, практичнымъ и вповнѣ здôбнымъ до свого уряду. Въ Сполученыхъ Державахъ єсть сильна въ краю партія людій, гонячихъ за интратными становищами урядовыми; они здираютъ народъ, експльоатуютъ всюда и все, що тôлько дасться выекспльоатовати. Гарфіельдъ, якъ тôлько обнявъ президенturу, старався енергично тôй небезпечнôй и огидноӣ гидрѣ голову ôтсѣчи, бувъ въ нищеню єи неумолимый. Тымъ дѣломъ наробивъ ôнъ собѣ много ворогôвъ. Гарфіельдъ человѣкъ єще въ самôй силѣ вѣку, родженый 1831 р., походитъ зъ зайшлои до Америки убогои родины нѣмецкои, Гарфельдъ. Ôнъ бувъ зъ початку деннымъ зарôбникомъ, ôттакъ фѣрманомъ,

---

ясненя стану матеріяльного и просвѣты народа и самогожь духовеньства въ тыхъ часахъ.

Кто знає, якъ радо селянинъ рускій, особливо въ тыхъ часахъ, дававъ остатну лепту „на боже“, той зрозумѣє, що причиною того убожества церкви бýло съ однои стороны убожество рускаго селянина и мѣщанина, съ другои же байдужнôсть, навѣть презрѣнье патрона-Поляка до рускои хотьбы и унитскои церкви. Пôсля того легко догадатися, якій бувъ станъ матеріяльный рускаго священика. Чижь могла церковь руска и священики рускѝ мати значенье и повагу, коли на нихъ все наносили, всякѝ діявольскою злобою наданѝ средства противъ нихъ уживали, щобы тôлько на нихъ упало презрѣнье, щобы ихъ недоля гнобила? Бували выпадки, що установлювано священиками 17-лѣтныхъ хлопцѣвъ — неукôвъ, и якжежь такій священикъ мôгъ повагу свого обряду пôддержати, єще до того въ тôй церквѣ, що ôтъ неи ключѣ були у жида? Жиды, можнѝ володарѣ въ тыхъ часахъ, коли и суды польскѝ похожѝ були на „зборы рабинôвъ“, коли кождый шляхтичь (пôсля слôвъ вел. литовского канцлера Радивила), мôгъ бувъ сказати „Hebraei sunt, et ego“, — они то управляли церквами рускими, мовь своими синагогами, они мали часто ключѣ ôтъ церковь и дзвôнниць, они и лише они мали въ такôмъ разѣ право печи для цѣлои громады хлѣбы пасхальнѝ, було часомъ навѣть и такъ, що убирали священика рускаго въ рызы церковнѝ до литургіи. Въ книзѣ Antirezis писанôй въ духу унитскôмъ, а выданôй р. 1600 въ Вильнѣ, читаємъ на сторонѣ 76: Władykowie nie tak na swój pożytek i sławę doczesną, jak więcej na pożytek kościoła bożego i na czasy przyszłe poglądali, żeby potem nie tylko sami z duchowieństwem swoim, ale i ostatka Cerkwi religii greckiej nie utracili, bo i tak przez czas mały, więcej tysiąca ich w państwie Jego k. m. Pana naszego przepadło, kiedy nie było komu za nich mówić i wstępywać się; pokażcie mi, czy wiele ich in senatu, którzy by byli ritus graeci, kto się kiedy za to wstąpił, kto na sejmach albo sejmikach o to mówił, kiedy cerkwie od heretyków na stajnie, na chlewy obracano. Kto za władyki i za ich duchowieństwo, za popy biedne słowo przemówił, kiedy ich krzywdzono, kiedy dobra cerkiewne i nadania ich odejmowano: Popi niebożęta za proste chłopy i gorzej powracano, między garbarze i szewce i snać pośledniej wszystkich na Uniwersalech kładziono, do osób swoich i obejścia cerkiewnego pobory na nich stawiono, jakiej nieuczciwości ani żydowskie szkoły ani meczety tatarskie nie cierpią; patrzcie, co to za słowa: Pop od obejścia cerkiewnego powinien dać dwa złotych, a Protopopa cztery; ukażcie mi, gdzie tak napisano o rabinach żydowskich i o szkolnikach, aby od szkoły płacili, tak jako nasi popowie od Cerkwi, a za to kramarze nad kupią siedząc. Nuż jakie uszanowanie popów ruskich od panów ich własnych, a snać więcej, którzy nie Rusią (to jest Rusią zakonu rzymskiego) być odzywają, iż u niektórych w podwody jeździć, z pługiem na robotę do swoich panów chodzić muszą....“ Гдеякѝ польскѝ писателѣ, — якъ н. пр. С. Гродзкій, — приписуютъ повстаня козацкѝ, особливо за Богдана Хмельницкого, просто тôй причинѣ, що польскѝ паны вынаймали рускѝ церкви жидамъ въ аренду. Що таке огидне, въ исторіи церкви христіяньскои впрочѣмъ нечуване въ жаднôмъ закутку Европы кромѣ Польщи навѣть въ Турціи непрактиковане поступованье знане було добре и за границями тои „słynnej z swobód“ rzeczy pospolitej, посвѣдчає той историчный фактъ, що коли Богданъ Хмельницкій просивъ у царя Алексея помочи и опѣки, той не хотѣвъ вправдѣ вôйны съ Польщею тогды зачинати, бо на тоє недавно передъ тымъ заключеный съ Польщею миръ не позвалявъ, але выславъ своихъ послôвъ до Ив. Казимира и жалувався, що Поляки въ своихъ земляхъ рускихъ пускаютъ рускѝ церкви жидамъ въ аренды, и що оборона вѣры єсть головною причиною бунтôвъ козацкихъ. Правда, що опôсля, по Андрушѣвскôмъ мирѣ, завела Россія въ лѣвобережнôй, собѣ ôтступленôй части Украины такѝ сами порядки пôдъ всѣми иншими взглядами, якѝ були передше пôдъ польскимъ пановаңемъ, и що мѣстце польскои шляхты заняли россійскѝ воєводы и бояры, але хоть въ однôмъ полегшало, не стало вже гнету религійного. Въ польскôй же части Украины було и потому такъ само якъ давнѣйше, а єще навѣть конституцією сойму Городненьского зъ р. 1726 узнано дѣти рускихъ священикôвъ за обовязаныхъ до пôдданьства и панщины.

(*Дальше буде.*)

— **Въ Русковоли** въ губ. любельскôй побачили селяне, якъ пôдчасъ пожару выливався зъ пôдъ горючои бельки однои хаты якійсь плынъ. По пожарѣ пôйшли глядати зъ цѣкавости, що то таке було, и знайшли зачудованѝ брылу срѣбну, ваги около 80 фунтôвъ. Дослѣджено, що пôдъ белькою бувъ схованый горнець съ срѣбными рублями, мабуть черезъ давнѣйшого властителя.

пôзнѣйше корабельщикомъ; пôзно вже вступивъ до школы и въ наукахъ показавъ велику здôбнôсть. Зôставъ учителемъ народнои шкôлки, ôттакъ высшои, наконець зôставъ професоромъ университету въ Огіо. Выбухла вôйна, ôнъ вступивъ до войска, своєю хоробростію ôтзначився въ битвахъ и зôстатъ генераломъ. Въ жовтни 1869 выбраный бувъ въ Огіо членомъ конгресу. Въ конгресѣ належавъ до републиканьскои партіи, а ôтъ 1877 р. бувъ єи провôдникомъ. Дня 1 грудня 1880 зôставъ выбраный президентомъ. Пôсля конституціи, колибъ Гарфіельдъ умеръ ôтъ смертельныхъ своихъ ранъ, обнявбы президенту вицепрезидентъ, Артуръ, и державбы єи до 4 марта 1885, поки не выбранобы нового президента. Артуръ однакожъ не має симпатіи у народа.

Гитô числитъ 40 лѣтъ, походитъ зъ родины французкои въ Канадѣ, уродився въ мѣстѣ Иллинойсъ. Бувъ адвокатомъ въ Чикаго. Стрѣливъ до Гарфіельда на двôрци желѣзницѣ въ Вашингтонѣ, где президентъ прибувъ, щобы выѣхати на купелѣ морскѣ близько Нового Йорку, где вже єго жена пробувала. Гитô передъ тымъ написавъ листъ, въ котрôмъ каже, що не зъ личнои мести застрѣлитъ президента, але зô взглядôвъ политичныхъ. Однакожъ се здаєсь неправдою, и всѣ годятся на противне, що ôнъ власне зъ личнои мести допустився того огидного чину. Ôнъ старався о посаду консуля американьского въ Марсилiи, але єму ôтмовлено. Нарôдъ американьскій страшенно обуреный по поводу атентату, бо Гарфіельдъ мавъ у народа загальне поважанье и довѣріе.

Заразъ по атентатѣ всѣ французкі газеты заявили своє обуренье на огидный замахъ. Праса француска була покликана въ першôмъ рядѣ тоє здѣлати, бо атентаторъ зъ роду Французъ.

Франція. Въ Африцѣ, въ Альжиріи и Тунисѣ положенье Французôвъ сталось крайно непріятне. Вождъ альжирского повстаня Бу-Амена пôдбурює щоразъ бôльше племена арабскі а и въ южно-всхôднôмъ Тунисѣ выбухли непорядки, вымѣрені противъ Европейцѣвъ. Зъ Сфаксу европейска кольонія мусѣла спасатися бѣгствомъ на кораблѣ французкі, стоячі при березѣ морскôмъ. Коли войско выступило зъ кораблѣвъ на берегъ для обороны кольонистôвъ, то Тунетанцѣ напали на него оружіемъ. Французы за мало маютъ силъ военныхъ въ Африцѣ и для того въ парляментѣ французкôмъ має бути пôддане пôдъ ухвалу внесенье, щобы зô взгляду на небезпеченьство въ пôвнôчнôй Африцѣ пôдвысшити въ теперѣшнôй хвили число стоячого войска на 200.000 жовнѣрôвъ.

Англія. Полиція лондоньска одержала вѣдомôсть, що ирляндскі Феніяне (партія бажаюча цѣлковитого ôторваня Ирляндіи ôтъ Англіи) намѣряютъ высадити въ воздухъ палаты Глядстона и кн. Вестминстерского. Въ загалѣ видно, що рухъ аграрный переходитъ зъ рукъ лиги аграрнои въ руки Феніянôвъ.

Нѣмеччина. Въ Нѣмеччинѣ точатся завзятi агитаціи по поводу выборôвъ до парляменту. Кн. Бисмаркъ выповѣвъ партіи либеральнôй и поступовôй а особливо проводирамъ тои другои, Рихтерови, Ласкерови и Форкенбекови рѣшучу вôйну. Надѣются, що кн. Бисмаркъ знайде въ тôй вôйнѣ союзникôвъ межи людностію роботничою и селяньскою, бо якъ звѣстно, ôнъ горячо попиравъ въ парляментѣ уставу о забезпеченю роботникôвъ и заповѣвъ на будуще рôвну старанность и о полѣщенье долѣ жителѣвъ сельскихъ.

НОВИНКИ.

— **Цѣсарь** удѣливъ громадѣ Угерско въ пов. стрыйскôмъ 100 зр. запомоги на будову школы.

— **Публичный испытъ** въ ц. к. русконародній школѣ вправъ, помѣщенôй въ „Народнôмъ Домѣ“ во Львовѣ, зачнеся дня 30 червня (12 липня) с. р. и ôтбуватись буде въ слѣдуючôмъ порядку: Вô второкъ рано ôтъ 8 до 11 год. перша и друга кляса дѣвчатъ, пополудни ôтъ 3 до 5 год. трета кляса дѣвчатъ; въ середу рано въ тôмъ самôмъ часѣ четверта, пята и шеста кляса дѣвчатъ, пополудни трета кляса хлопцѣвъ; въ четверъ рано перша и друга кляса хлопцѣвъ, а пополудни четверта кляса хлопцѣвъ. Испыты тѣ ôтбуватись будутъ въ 3 клясѣ дѣвчатъ, на першôмъ поверсѣ въ „Народнôмъ Домѣ“, на котрі Зарядъ школы и достычне тѣло учительске запрошуютъ интересованыхъ родичѣвъ, опѣкунôвъ и гонораціорôвъ нашихъ.

— **Зенонъ Романчукъ**, ученикъ 6-тои клясы акад. гимназіи во Львовѣ, сынъ загально почитаного професора тоижь гимназіи, умеръ въ четверъ по довгôй недузѣ въ 16-ôмъ р. житя. Похороны ôтбулися вчера. Загальне сочувствіе всѣхъ знакомыхъ нехай стане хоть въ части потѣхою опечаленымъ родичамъ.

— **На три стипендіи им. Францъ Іосифа I**, утворені зъ причины 25-тыхъ роковинъ вступленя на престолъ Монарха, розписуе Выдѣлъ кр. конкурсъ съ речинцемъ до 2 л. серпня с. р. Стипендіи тѣ, зъ котрыхъ кожда выноситъ по 1000 зр. рôчно, призначені для молодцѣвъ, родженыхъ въ Галичинѣ, безъ рôжницѣ народности и вѣроисповѣданя, котрі окôнчили университетъ, технику або школу красныхъ штукъ и бажаютъ єще удатись за границю для довершеня свого образованя.

— (**Дрôбні вѣсти.**) Посолъ сов. Ковальскій повернувъ минувшои суботы до Львова. — Сов. Лебль, шефъ бюра презид. въ намѣстництвѣ, выѣхавъ зô Львова на кôлькатыждневый урльопъ. — Въ Римѣ ôтбудеся выстава всесвѣтна доперва въ 1886 роцѣ. — Въ Екатеринославю ôткрыто тайну друкарню, где найдено рôжні проклямаціи нигилистичні. — Проф. Юл. Яндаврекъ, бувшій учитель нѣмецкого языка въ гимназіи рускôй во Львовѣ, умеръ въ Вѣдни. — Землетрясенье навѣстило дня 4 л. липня с. р. мѣсто Дубровникъ. — Рабинъ зъ Садагоры Фридманъ, звѣстный зъ своеи „чудотворности“, переносится до Залѣщикъ.

— **Въ Римѣ** дня 3 липня розпочалося тридневне торжественне богослуженье въ базилицѣ св. Клементія близь Кольосеумъ. Понтификальну службу божу ôтправивъ Впреосв. митрополитъ Сембратовичъ. Проповѣдь въ языцѣ рускôмъ выголосивъ Преосв. еп. Сильвестеръ Сембратовичъ. Дня 3 липня було въ Римѣ 1300 славяньскихъ богомольцѣвъ. Перша велика громада богомольцѣвъ славяньскихъ прибула до Риму 29 червня. Було ихъ около 450 и то Русинôвъ, Полякôвъ, Боснякôвъ и Герцоговинцѣвъ. На чолѣ тои громады прибувъ власне нашъ митрополитъ, еп. суфраганъ и еп. Буконичъ зъ Мостару вызначавшійся зъ цѣлои громады пышною поставою, огорѣлымъ лицемъ и срѣбными вусами. Въ Тріестѣ Чехи и другі Славяне пріостались, бо одинъ корабель не мôгъ всего народа забрати. По дорозѣ богомольцѣ були принимані особливо сердечно въ Люблянѣ и Тріестѣ. Дня 5 липня рано ôтслуживъ еп. хорвацкій Штросмаєръ службу б. латиньску, а потôмъ выголосивъ проповѣдь въ языцѣ хорвацкôмъ, въ котрôй пôднѣсъ значенье литургіи св. Кирила и Методія для племенъ слав. на пôвостровѣ балканьскôмъ. О $11^1/_2$ год. богомольцѣ славяньскі зôстали проваджені до базилики и уставилися пôсля народностій. Було тысячъ кôлькасотъ Славянъ, дуже много духовныхъ, 37 епископôвъ и пралатôвъ. Папа увôйшовъ до салѣ точно о 12 год. и сѣвъ на тронѣ, першій разъ ôтъ коли папою. Довкруги трону уставились кардиналы. Тогды еп. Штросмаєръ поступивъ на передъ и ôтчитавъ адресу Славянъ въ языцѣ латиньскôмъ, въ котрôй выяснивъ значенье апостольства св. Кирила и Методія для Славяньщины и зложивъ Папѣ подяку ôтъ цѣлого славяньского свѣта за установленье торжества апостолôвъ славяньскихъ. Папа ôтповѣвъ въ языцѣ латиньскôмъ: высказавъ свое вдоволенье зъ того, що бачитъ коло свого трону Славянъ и заявивъ, що они все могутъ числити на опѣку столицѣ апостольскои. Промову Папы приняли богомольцѣ окликами „многая лѣта“, „slava“, „niech żyje“, „živio“! Церемонія цѣла тревала пôвчварта годины и Папа бувъ дуже змученый. Дня 6 липня еп. Штросмаєръ ôтправивъ службу б. въ церквѣ св. Клементія по славяньски. Часть богомольцѣвъ заразъ 6 липня ôтъѣхала домôвь.

— Дня 2 л. липня с. р. ôтбулося **засѣданье центр. выдѣлу тов. „Просвѣта“** во Львовѣ пôдъ проводомъ дра Ом. Огоновского. На засѣданю перечитано письмо ôтъ филіи въ Станиславовѣ и поручено п. Дольницкому ôтповѣсти на тоєжь; ухвалено дати даромъ новозавязавшимся читальнямъ въ Черхавѣ и въ Надятичахъ на прошенье ихъ по примѣрнику книжочокъ товариствомъ выданыхъ; ухвалено дати п. Котецкому въ Чернôвцяхъ книжки въ комисъ; принято до вѣдомости, що друкованье другои книжочки вже кôнчится и що трета книжочка еще сего мѣсяця має бути готова; принято 3 новыхъ членôвъ до того товариства; въ кôнци залагоджено еще кôлька справъ чисто администраційныхъ.

— **Испытъ зрѣлости въ гимназіи Бережаньскôй** ôтбувся въ дняхъ ôтъ 27 л. червця до 2 л. липця с. р. пôдъ предсѣдательствомъ инспектора середныхъ шкôлъ, п. Ант. Солтыкевича. До испыту явилось 30 учениковôвъ публичныхъ и 1 екстернистъ. Зъ тыхъ зробили испытъ съ ôтличіемъ: Слюзаръ Корнилій (Русинъ), Добьецкій Августъ и Миттелманъ Аронъ; дозрѣлыми узнані: Бѣлогурскій Іоанъ (Рус.), Галяревичъ Василій (Рус.), Грыцына Северинъ (Рус.), Дембскій Владиславъ, Епстайнъ Менаше, Зборовскій Іосифъ, Іоркашь-Кохъ Людвикъ, Лушпиньскій Іоанъ (Рус.), Маргулесъ Самуиль (екстерн.), Пьенчиковскій Станиславъ, Рудницкій Михаилъ (Рус.), Сендецкій Іоанъ (Рус.), Стржешковскій Петро, Фрилингъ Марцелій, Филиповскій Иванъ (Рус.), Целевичъ Ант. (Рус.), Чижевскій Владиславъ, Шайновскій Владиславъ, Яблоньскій Мих. и Янковскій Теофиль; тремъ позволено поправити зъ одного предмету по празнинахъ, трехъ репробовано на пôвъ року, одного на рôкъ, а одного безъ означеня часу.

— **Въ торжественный день св. Іоана Крестителя** ôтбувалася ôтъ 6 до 10 год. рано муштра цѣлого 24-того полку пѣхоты кн. Пармы и тогожь дня вырушивъ той полкъ вечеромъ на нôчні маневры. Звѣстно, що 24 полкъ єсть чисторускій, рекрутуеся въ Коломыйщинѣ и на Буковинѣ, а жовнѣры суть майже всѣ або греч. кат. або греч. прав. обряду. Чижь руске свято не має бути пошанованымъ въ войску, тымъ бôльше въ полку, где всѣ жовнѣры рускаго обряду? Длячогожь въ латиньскі свята не ма ніякихъ муштръ ни маневрôвъ? Звертаємъ на тоє особенну увагу компетентныхъ властій и осôбъ, а именно генеральнои Команды и обохъ консисторій.

— **Спростованье.** Въ 49 ч. „Дѣла“ подали мы вѣдомôсть, що при испытѣ учениць музикальнои школы п. Марка особенно ôтзначилась игрою на фортепянѣ и деклямаціею панна Огоновска, дочка професора университетского дра Ом. Огоновского. Зайшла однакожъ о тôлько похибка въ поданôй вѣдомости, що п. Огоновска жаднои деклямаціи не выголосила, а тôлько такъ хорошо ôтограла концертъ F-moll Шопена, що всѣ львôвскі газеты съ великою похвалою и признаньемъ о єи игрѣ высказалися.

— **Зъ Тернополя** пишутъ намъ: Дня 2 н. ст. червня ôтбувся у насъ загальный збôръ членôвъ руской Читальнѣ. Збôръ розпочався справозданьемъ секретаря о станѣ и дѣятельности товариства ôтъ 26 жовтня 1880 до 20 мая 1881. Уступаючій Выдѣлъ постарався о потрѣбні наряды комнатні, удався до редакцій: „Дѣла“, „Батькôвщины“, „Рускои Рады“, „Господаря и Промышленника“, „Страхопуда“ и „Науки“, щобы зволили свои выданя присылати за половину цѣны; до тои просьбы прихилились всѣ повысше наведені редакціи, окрôмъ „Науки“, за що имъ тутъ складаеся прилюдну подяку. Рôвножь дякуе выдѣлъ тов. „Просвѣтѣ“ за безплатну жертву для бібліотеки 32 книжочокъ свого выданя, дальше о. Копытчакови, ред. „Правды“, проф. Барвѣньскому, о. дек. Фортунѣ и п. Томѣ Кордубѣ за дары книжками або образами для украшеня салѣ читальнѣ. Выдѣлъ упросивъ бувъ пп. проф. Рудницкого и Загайкевича до ôтчитôвъ зъ рускои исторіи и географіи, однакъ зъ причинъ ôтъ Выдѣлу независимыхъ ôтчиты тѣ не могли ôтбуватися. Читальня обходила 17 жовтня 1880 столѣтну память цѣсаря Іосифа II, а проф. Загайкевичъ мавъ ôтповѣдный тому торжеству ôтчитъ для членôвъ. Крôмъ того, щобъ заявити звязь съ иншими рускими товариствами, Читальня выслала телеграму до Львова на руске вѣче. Читальня числитъ 80 членôвъ дѣйстныхъ, зъ котрыхъ 7 не вплатили доси ніякои вкладки. Зъ вкладокъ членьскихъ вплынуло 126 зр. 48 кр.; выдано на хату, знаряды и часописи 131 р. 76 кр.; лишаєсь отже недобôръ 5 зр. 28 зр. По удѣленю абсолюторіи Выдѣлови дебатовано надъ внесенями членôвъ и принято зъ нихъ шесть чисто мѣстцевого характеру. Ôттакъ выбрано до Выдѣлу: п. адъюнкта Льва Шеховича предсѣдателемъ, о. Василія Копытчака заступникомъ, пп. Матея Брыковича касіеромъ, Георгія Гецёва секретаремъ, Стельмаха Андрея библіотекаремъ а Кордубу Тому господаремъ. — При кôнци проф. А. Барвѣньскій мавъ ôтчитъ, въ котрôмъ на примѣрахъ старався доказати, що нарôдъ скупляючи силы свои въ товариства найлучше може самъ собѣ помогчи. Ôтчитъ той зробивъ сильне впечатлѣнье на всѣхъ присутныхъ. Складаючи се справозданье, новый выдѣлъ упрашае умильно нашi товариства, редакціи часописій и выдавателѣвъ поодинокихъ книжокъ о вспомогу читальнѣ своими творами, доки не зможе ихъ бодай по обниженôй цѣнѣ куповати, а окрестныхъ патріотôвъ и честныхъ мѣщанъ, щобы вписовалися въ члены, а по крайнôй мѣрѣ хоть одноразовыми датками причинялися до розвою Читальнѣ, бо всякій початокъ тяжкій, а ôтношеня Тернопôльскі ставлятъ розвоєви Читальнѣ сильні перешкоды.

Ôтъ Выдѣлу рускои Читальнѣ въ Тернополи.

— **Выдѣлъ краєвый** „podreperował“, якъ каже „Gaz. Nar.“, свою касу новою пожичкою зъ фонду индемнизаційного въ квотѣ 200.000 зр. Дальше пише Narodowa: „Tak tedy pożyczka goni pożyczkę; smutny to zaiste stan gospodarki, gdzie się coś podobnego dzieje“. Розумѣеся, що сумно, дуже сумно, а еще тымъ сумнѣйше, що въ такъ критичныхъ остаючи ôтношеняхъ, Выдѣлъ кр. розкидае и марнотравитъ грошѣ на рѣчи, котрі не то не принесутъ хôсна краєви, але противно, шкоду. Довѣдуемось, що Выдѣлъ кр. удѣливъ н. пр. 200 зр., субвенціи коломыйскôй газетцѣ „Świtło“, котра, коли повинитъ яку задачу, то хиба тую, що ще-дро доливае оливы до поломени ненависти двохъ народностій въ краю. Коли редакція „Батькôвщины“ удавалась до Выдѣлу кр., щобы закупивъ у неи брошуры о реклямаціяхъ податку грунтового и розôславъ Выдѣламъ повѣтовымъ для роздачѣ межи нарôдъ, то Выдѣлъ кр. ôтповѣвъ, що ôнъ въ такі справы „зъ засады“ не мѣшаеся, а тымчасомъ, коли одна рука дотычного референта писала тую ôтмовну ôтповѣдь „Батькôвщинѣ“, друга рука ôтчислювала субвенцію „Świtłow-и“. Кобы хоть „Świtło“ потребувало субвенціи, а то оно вже зъ самыхъ дарункôвъ ôтъ радъ повѣтовыхъ повинно выходити печатане не чорными, але золотыми буквами!

— **Въ Рудкахъ** ôтбулась позавчера, т. є. 6 липня выстава худобы рогатои зъ повѣтôвъ: рудецкого, городецкого и мостиского.

— **Въ Капустѣнцяхъ** коло Сѣнявы объѣздчикъ россійскій на граници стрѣливъ зъ револьверу до побережника Мартина и забивъ єго на мѣстци. Розпочато вже слѣдство противъ виновникови.

— **Въ Черновецкôмъ университетѣ** выбрано ректôромъ дра сов. Кляйнвехтера въ той способъ, що кандидаты тягнули льосы, понеже пятикратне голосованье не дало бу-ло жадного результату.

— **Въ Тарновѣ** придержано двохъ ученикôвъ, котрі пѣшки утѣкали зô Львова.

— **Россійскі жиды-емигранты** задумали поселитись громадно въ западныхъ державахъ пôвночнои Америки. Въ тôй цѣли, якъ доносятъ англійскі газеты, поѣхавъ одинъ богатый жидъ россійскій до Чикаго, и тамъ занимаеся дѣломъ основаня великои кольонiи жидôвскои.

ПОСЛѢДНІЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 7 липня. Урядова Wiener Ztg. обвѣщуе, що зарядъ ц. к. намѣстництва въ Празѣ повѣреный зôставъ начальникови высшого суду войскового, фельдмаршалляйтнантови дру Кравсови. Наступило тоє зъ причины непорядкôвъ въ Празѣ. Дръ Кравсъ посѣдае довѣріе цѣсарске и на него то вложено обовязокъ старатись о привернене спокою въ Празѣ и Чехахъ.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Сотрудничество одержавъ о. П. Радкевичъ въ Добростанахъ дек. городецкого.

Личный додатокъ на дальші три лѣта по 100 зр. одержавъ о. С. Хоминьскій, деканъ въ Демнѣ.

Тымчасовыми помôчниками для о. Сабата въ Залучи н. Черемошемъ призначено приходникôвъ зъ Княжа и Вашковець, ажь до часу, доки не буде назначена платня для сотрудника.

Позволено приходнику въ Краснôмъ дек. скалатского ôтправляти литургію при церквѣ въ праздники св. Петра и Павла и Воздвиженя Ч. Креста.

ÔТОЗВА

Выдѣлъ Бурсы стрыйскои має честь запросити всѣхъ Вп. членôвъ тогожь товариства на загальный збôръ, котрый ôтбудеся 15-го нов. ст. липня (въ пятницю) о год. 3 ôй по полудни въ сали школы народнои.

Порядокъ дневный: 1) Справозданье секретаря зъ послѣдного загального збору и дѣятельности выдѣлу за той часъ; 2) справозданье касіера зъ стану финансового; 3) выбôръ предсѣдателя и выдѣлу; 4) выбôръ комисіи до справдженя рахункôвъ; 5) принятье новыхъ членôвъ; 6) внесенье выдѣлу и членôвъ.

На сѣмъ загальнôмъ зборѣ має рѣшитись остаточно дѣло построеня бурсы и лучшого уорганизованя товариства, длятого выдѣлъ запрошуе всѣхъ Вп. Родимцѣвъ, въ котрыхъ грудяхъ бѣся тепле серце для справъ народныхъ и для сеи такъ хосенноі институціи, до якъ найчисленнѣйшого удѣлу. При сѣй нагодѣ упрашае такожь выдѣлъ Вп. членôвъ о выровнанье залеглыхъ вкладокъ.

Всѣ прочі рускі газеты просимъ о выпечатанье сеи ôтозвы. — Въ Стрыю, 1 н. ст. липня 1881. — За выдѣлъ: *Ю. Федусевичъ*, мѣстопредсѣдатель; *И. Вахнянинъ* секретарь.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Пчт. тов. Славія въ Цириху: „Дѣло“ высылаеся Вамъ правильно; реклямованѣ числа выслано другій разъ. **Всч. о. Присташь, п. Лôмна:** Вамъ высылано всѣ числа правильно и безъ перервы; коли котре Васъ не дôйшло, то зареклямуйте, а вышлеся другій разъ.

☞ **Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. пов.“, котрі зложили предплату за 3 чвертьрôкъ, 2 и 3 аркушь повѣсти Тургенева „Дымъ“.**

Съ днемъ 1 липня с. р. ôтворивъ я

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ МУКИ

въ Бережанахъ

въ рынку, въ домѣ п. Рапапорта „пôдъ Золотымъ львомъ“.

Спроваджуючи муку тôлько зъ найславнѣйшихъ млынôвъ паровыхъ, буду мôгъ совѣмъ задоволити П. Т. Публичнôсть тымъ бôльше, що спродаю туюже по цѣнахъ якъ найдешевшихъ и найлучшого сорта.

Въ надѣи, що Высокоповажна Публичнôсть не ôткаже менѣ своихъ взглядôвъ, остаю съ высокимъ поважаньемъ

1—1 **Емануель Кризъ.**

Товариство „ПРОСВѢТА“

при зближаючихся испытахъ въ школахъ народныхъ подає до вѣдомости радъ школьныхъ, священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки зъ накладу товариства, призволенй Радою школьною **на преміи** для ученикôвъ, красно оправленй, можна набути въ канцелярiи товариства, улиця краковска ч. 14. по слѣдуючôй цѣнѣ:

Перекотиполе	20 кр.
Ластôвка	22 „
Добре роби, добре буде . .	19 „
Розказы про силы природы	22 „
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	22 „
Повѣстки для дѣтій . . .	27 „
Сестра	17 „
Байки	24 „
У пропасть дорога ховзка .	30 „
Зоря	24 „
Звѣрята шкôднй и пожиточнй	42 „
Молитвенникъ народный . .	20 „

Всякй замовленя высылаются скоро и точно.

(5—?)

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (2—?)

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

РУСКА АНТОЛЬОГІА

выдавництво руского акад. тов. „Дружній Лихвярь“

выйшла вже зъ печати и мѣститъ найзнаменитшй творы нашихъ поетôвъ. Передплата стоитъ на звычайнôмъ папери **1 зр.**, на велиновôмъ **1 зр. 50 кр. в. а.**

Выданье оздôбне обôймає 13 аркушѣвъ печатныхъ.

На загальне жаданье продовжаєся часъ передплаты до 1 руск. липця с. р. (5—?)

MATICO

впрыскованя и капсôлки

въ мужескихъ недугахъ яко найскуточнѣйше средство поручає **аптика пôдъ золотымъ львомъ во Львовѣ**

К. Крижановского.

Фляшка впрысковань 40 кр., капсôлокъ 80 кр. вразъ съ докладнымъ описомъ ужитя.

Замовленя зъ провинціи выповняются ôтворотною почтою. (9—?)

Въ Сокали на „Кольонiи“

НОВО ОТВОРЕНА ФАБРИКА

ЗНАРЯДÔВЪ РÔЛЬНИЧИХЪ И ДОМАШНЫХЪ

ФРАНЦА СЕВЕРИНА ПОДЛЯШЕЦКОГО

въ Сокали на передм. „Кольонiя.“

Новооснована **Фабрика знарядôвъ рôльничихъ** Франца Северина Подляшецкого

Симъ увѣдомляю П. Т. Публичнôсть, особенно же Всеч. духовенъство, Вп. господарѣвъ и промысловцѣвъ, що по довголѣтнôй фаховôй практицѣ заложивъ я съ початкомъ червня с. р. въ Сокали на передмѣстю „Кольонiя“ пôдъ новыйшою фирмою **Фабрику и репараційный варстатъ знарядôвъ и машинъ рôльничихъ и домашныхъ**, где пріймаю **замовленя** на всѣлякй роботы входячй въ **объемъ механики** и выготовляю тiже въ **означенôмъ часѣ и по цѣнахъ дуже дешевыхъ**, поручаючи при тôмъ правильне и совѣстне выконанье повѣреныхъ менѣ робôтъ, якъ такожъ доброту и тревалôсть набутыхъ у мене знарядôвъ и машинъ.

Уставляю **новй млыны, горальнѣ, бровары, тартаки** и т. д. пôсля найлѣпшихъ и выпробованыхъ системôвъ и **репарую** тiже. — Пріймаю замовленя на **новй молотѣльнѣ** и **репарацiи** старыхъ **молотѣльнь и жнивярокъ,** звертаючи при тôмъ увагу П. Т. интересентôвъ на **послѣдный часъ** до **приготовленя жнивярокъ єще передъ жнивами с. р.** Пôсля умовы **мѣняю** такожъ **старй машины** за **новй.**

Неменше **посередничу въ спроваджуваню знарядôвъ и машинъ зъ иншихъ фабрикъ,** черезъ що устороняю непріятности накликанй вже неразъ чужими посередниками або власною неоглядностiю и недосвѣдченьемъ, забезпечуючи, що всѣмъ вымогамъ цѣлковито и для загального задоволеня ôтповѣмъ. Поручаючись ласкавôй памяти П. Т. Родимцѣвъ, остаю съ глубокимъ почтеньемъ

(3—3) **Францъ Северинъ Подляшецкiй.**

ВО ЛЬВОВѢ

ВЕЛИКIЙ ВЫБÔРЪ

КОНФЕКЦIИ ДЛЯ ДАМЪ

пôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,

по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.

Всякй замовленя выповняются якъ найскорше.

Цѣнники и пробки на жаданье ôтворотною почтою franco.

МАГАЗИНЪ

Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ

ПОЛОТЕНЪ И БѢЛЯ

якъ такожъ единый складъ комисовый для Галичины

Перкалёвъ, Шертингôвъ и Калико

зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики

B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.

ШАЄРÔВЪ

Великiй выбôръ модныхъ

товарôвъ блаватныхъ,

МАТЕРIЙ ШОВКОВЫХЪ,

аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,

якъ такожъ значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ

и бѣля для дамъ и мужчинъ.

ул. Кароля Людвика, ч. 3.

(6—8)

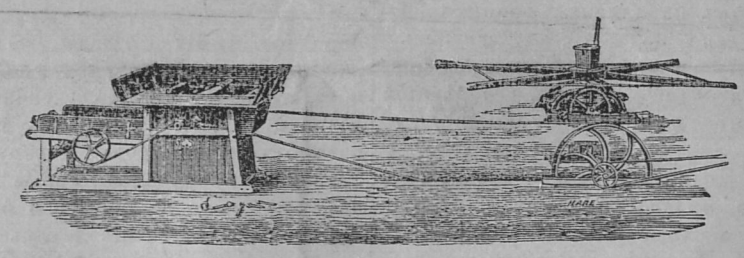

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючiйся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англiйскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлювання молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наročно конструованй

новй тутешнй вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожъ

гарнитуры молотѣльничй штифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевожепя,
молотѣльнѣ ручнй,
млынки до чищеня зоôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского** въ Чортковѣ. (2—16)

Змѣна льокалю!

ДРУКАРНЯ ТОВ. IM. ШЕВЧЕНКА

переносится ôтъ дня 10 л. с. м.

на улицю Академичну ч. 8.

(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаєсь Друкарня ласкавôй памяти П. Т. Публики. Принимає всякй замовленя на друки книгъ, рахункôвъ купецкихъ, плякатôвъ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ. Именно для друкôвъ въ языцѣ рускôмъ посѣдає Друкарня якъ найбôльшій выбôръ черенокъ. (2—?)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

24—?

Зингера ручнй и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôднаго переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ нивається.

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонiя, Ренанiя, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыждневй по 1 зр.

Замѣна и спецiяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручає

IОСИФЪ ИВАНИЦКIЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англiи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до перероблення на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Видаютъ: Мих. Косован и Вол. Барвѣньскiй. — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкiй.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского